ПЕТЪР ДЪНОВ
УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

РАЗУМНОТО СЪРЦЕ

Съставител Димитър Калев

ИЗДАТЕЛСТВО ЗАХАРИЙ СТОЯНОВ
София 2005

ПРИЗВАНИЕ КЪМ НАРОДА МИ

Български синове на семейството славянско, послушайте думите на Небето:

Братя и сестри от дом славянски, род на страдание, племе на раздори, душа и сърце на бъдещето, живот и спасение на настоящето, носители и застъпници на мира, синове на Царството Божие, слушайте Словото:

Небето ви отрежда една свята длъжност в Царството на Мира, което иде и наближава в силата си да отбележи едно велико събитие в живота на тоя свет; и ако се покажете верни от сега на това благородно и свято звание, което ви чака, то, вярвайте, сам Бог на Силите ще ви увенчае с слава и величие на Своя Живот и ще отбележи имената ви в Върховните книги на висшите светове, които спомагат в полза на Висшето свято дело на великото избавление. Вас ви чака едно славно бъдеще, което иде не да затрие и унищожи Живота, но да го възкреси в неговата съвършена пълнота. В този Живот са призовани да вземат участие всичките избрани люде и народи, които образуват цвета на новите поколения на человеческия род. Вашето време наближава, вашият изпит се завършва, часът на вашето призвание удря и минутата на живота настъпва да се пробудите и влезете в тоя благ Живот, който встъпва в тая многострадална Земя.

Аз ида отгоре по висше разпореждане на Бога – вашия Небесен Отец, който ме е натоварил с великата мисия да ви предупредя от лошия път и ви благовествам Истината на Живота, която слиза от небесното жилище на вечната Виделина да просвети всякой ум, да възобнови всякое сърце и да въздигне и обнови всички духове – отбрани чада на Истината, предназначени да съставят зародиша на Новото человечество, на което славянското семейство, коляното Юдино, ще стане огнище.

Вождът на спасението, помазаникът Сионов, Царят Господен, братът на страдующите, ще пристигне в всичката своя сила и духовна пълнота и ще промени вида на тоя свят. Вие скоро наближава да заемете едно високо място в реда на изкупените висши светове, които постепенно, неотклонно възлизат един след друг в една нова област на горните върховни светове. В Небесата на Божествените разпореждания, в които и тоя ваш свет вече ще пристъпи напред една стъпка да заеме своето место, отредено му от Върховния Владика помежду другите. Вашето встъпване в тия нови безпределни граници на Новото Царство на вечните светове ще се ознамени с даване знака на Върховния Господар, Владетел и Цар над всичко. Той ще ви посрещне заедно с всичките Ангелски ликове, които ще дойдат да ви приемат радостно и весело, като съграждани на Вечното Царство, на което силата и славата е нескончаема.

Не огорчавайте Бога с вашето поведение, не се съмнявайте в Истината Му, която ви носи от Небесното жилище в знак на Неговата към вас верност и любов. Просветете се, елате на себе си, съзнайте истината на Живота. Този, който ви е родил, бодърства над вас. Името Му знаете. Не се двоумете, не се колебайте, но отхвърлете вашето малодушие и вашето маловерие настрана и елате към вечната Виделина на Живота, да разберете вечния път на Бога, който ви е въздигнал от пепелището на нищожеството към славата и величието на безсмъртието.

Не се заблуждавайте, но дайте място на Този, който ви оживява. Пред Него домочадията, поколенията, народите не чезнат, но се възобновяват и възраждат от този същ Вечен Дух, който привежда в порядък всичко в тоя обширен Божествен свят. Възобновлението е велика благодат, която ви спомага да се удостоите, да влезете в пътя на Виделината, в която обитава Мир и Любов във всяка нейна стъпка. Тя е мощният вечен двигател в Живота, който повдига всичките паднали духом. Тя е пътят на спасението, по който влиза злощастният человечески род, призован от Небето на още един велик подвиг, с когото ще се завърши все, що е отредено.

Пътят, в който ида да ви поведа да възлезете в Царството Божие, да му служите, е път вечен; път, пълен с всяка благост на Живота; по него са възлезли всичките синове и Ликове небесни преди зачатъка на самата тая вечност, която е без начало и без край. И помежду вас и пътя на Небесни ликове съществува велика междина, която е неизмерима от никоя мощна сила и при все това има една невидима връзка, която всичко свързва в едно неразривно братство. Тази връзка е Любовта

на вечния невидим Бог – извора на Живота.

Тая непреодолима Любов на Този, който ви люби и се грижи за вас, ме извика отгоре да дойда да ви помогна в тия усилни времена, които настават за последен път в тоя свят.

Пред вази стои една голяма опасност, която се готви да разруши все, що е свято, посадено от ръката на вашия Небесен Баща. Затова съм в тоя свят дошъл, да ви ръководя лично през тази най-опасна минута през живота. Покажете се мъже твърди и непоколебими, верни на призванието си, препасани през пояса, готови за бран. Направете всички потребните самопожертвания да възтържествува Истината. Сега е случай благоприятен да се покажете род избран, семе царско, народ, на който Господ на Силите е вожд.

Аз ида да подкрепя славянския род, комуто е дадено да възтържествува над всички негови врагове и неприятели, препятствуващи му в пътя на неговото благородно знание, което той се стреми да постигне, и на неговото назначение, което му е отредено от върховния промисъл на Провидението. Времето е близо и при вратата на тоя свят. Истината ще възтържествува и ще се възцари в пълната си хубост и красота, която ще озари лицето на тоя свят със сияние небесно. Ето денят на Истината, който ви е родил за Негова слава. Слушайте гласа Му, Той иде отгоре, подигнете очите си и вижте това, което ви очаква; отворете ушите си и чуйте сладките песни, приятните химни, величествените антеми, хвалебни песни от Ангелските ликове, които се приготовляват за този славен ден.

Чуйте, верността е първата стъпка при влизане в Новия живот, тя е първото условие при тесните врата на приемане, тя е първият плод на Любов, който има да поднесете пред огнището на Отеческий олтар. Не остава време да се впускате в празни разправии за миналото, което няма да ви полза, ако не вземете пример от неговите погрешки, да изправите настоящите. Вашето възраждане има голяма нужда от чисти добродетели, които липсват. Сега то е повърхностно и не коренно, временно и несъществено, което не може да принесе очакваните добри плодове. Този народ има въпиюща нужда да се ръководи и управлява от свети и Богоугодни начала, нужни за неговото успевание. Тия начала ги е определил отдавна още Бог, който се грижи за подобрението на всички негови семейства; и тия начала са всадени във вашата душа. Във възраждането на народите умът и сърцето трябва да вървят успоредно, Любовта и Добродетелта взаимно, Силата и Разума наедно да ръководят и управляват пътя на техните добри стремления. Вън от тия условия всичко е изгубено за тях безвъзвратно. Затова е необходимо да се спрете и обмислите положението си, в което се намирате, за да избегнете общото разрушение, което виси вече над главите на всички ви.

Аз пристигам в тоя развратен свят в минута важна да упражня нужното влияние, да ви отвърна от тоя пагубен път, в който народите по Земята са се втурнали да следват безразсъдно. Знайте, в случай, че отхвърлите моите благи съвети и се възпротивите на моите Божествени диктувания, които ви давам, защото сте близки на сърцето Ми, то ще употребя и други мерки, много по-лошави, с които съм натоварен да приложа в замяна на вашето непослушание на светите Божии заповеди. Вие сте под Мое покровителство и съм длъжен да ви ръководя и възпитавам в Словото на Истината. Аз съм ваш хранител и върховен водител в Небесните ликове. Когато встъпих да ви взема под своя охрана, Аз предвиждах всичките мъчнотии, които времето щеше да ми създаде догде ви изведа в безопасно място. Аз знаех колко препятствия, колко несполуки щяха да ме посрещнат с вас наедно в тая велика борба, но Моят дух не отстъпи своето намерение. Моята Любов за вас ми продиктува свято задължение и Аз встъпих напред да ви взема под Моята върховна охрана. В това отдалечено минало вашият Дух не притежаваше никаква красота, която да Ме привлече да ви обичам. Вие бяхте отвратителни наглед и който ви погледнеше, се отвращаваше от грубото ви сърце. За тоя ви лош недостатък Аз не ви отхвърлих, нито ви презрях за грубата външност, с която беше облечена вашата душа, но ви възлюбих напълно с благия си Дух, който се зае да проникне и намери някоя Божествена добродетел, някоя благородна черта във вашата душа, та да може да я обработи и оплодотвори, за да принесе плод изобилно и да създаде у вас поведение чисто, свято и възвишено, за да ви удостои да влезнете в рода на първите народи, които Бог на Силите е избрал да извършат вечната Му и свята воля.

Днес вече настава да се реши главната съдба на тоя покварен свет, в който Небето иде да

извърши един коренен и велик преврат и то скоро, в Новия век, който приближава да отбележи нови страници по лицето на Земята. Затова желая да ви подготвя, защото сте останали надире поради вашите настоящи престъпления и минали народни грехове, за които безбройни жертви и страдания бяха нужни да пренесете, догде да се измие и очисти вашата отвратителна гнусота, с която раздразнихте Бога, та отвърна лицето Си от вас и ви остави под тежкия вековен изпит, за да познаете и се разкаете за греховете си, които разкъсаха светите връзки на Любовта Му. Но Бог се вечно не гневи; милостта Му е в род и род, благостта Му пребъдва винаги с тези, които Го любят и благословението Му не се оттегля. Той ви ръководи през всичките тъмни времена с крепка десница и окото Му бдя за вас, когато преминавахте през опасните пътища на този свет. В това Аз, вашият Върховен покровител, имаше да полагам големи усилия и жертви, да поправя вашето минало, да ви възпитам и облека в хубостта на Вечното, което ви е отредена.

Затова благоволих да извикам отдалеч, от край Небесата двамата братя[1], светила на славянския род, и да им връча Словото на Истината и Словото на Живота, да ви го донесат и ви научат на пътя Ми, по който да възлезете във Вечната Виделина, в която обитавам: Виделината на Живота, която ви проводих да пребъдете в нея, която светът не прие, но я отхвърли и предаде помазаника Ми на завета, Исуса, на поругание и смърт, защото делата на тоя род бяха лукави. Но престъпниците на завета Ми приеха заплата за своите беззакония и от нине всичко се прекратява. Правдата е вечна, Отец ми е неизменяем, делата Му са неотложими, вий сте Мой народ. Господ потърси дом за Себе Си и изборът Му падна в славянското домородие, което Небето възлюби за неговата Божествена добродетел. За това ви пратих двамата Мои служители да ви донесат радостната вест да напуснете мрака на тъмните езически богове. И биде радост голяма в световете на Виделината, кога Бог положи печата на великото Си име на вази и вложи Духа Си в сърцето ви в завет вечен. И явих се на тогавашния ви царстващ господар[2] и му известих волята на Небето да приеме пратениците Ми на Новия завет и той ми послуша гласа и се удостои пред Мене да стане родоначалник на духовното ваше възраждане. И казвам ви, че не се е раждал в дома славянски от него по-смирен и по-чистосърдечен господар, който с непоколебима вяра прие даденото обещание, подобно Аврааму, който не пожали сина си, но го принесе жертва жива Богу. Така се подвиза благоугодно вашият началник и баща на славянския род, който даде очите на първородния си в жертва благоприятна, дар избран Господу, в знак на неизменна верност Нему. И от този ден се извърши призванието ви от Бога на Силите, който съизволи в Своята неизмерима Мъдрост да прослави с вас наедно всичкото славянство, в което Господ Всесилний пребъдва и на което отрежда да заеме най-първо място в Неговото Царство, което встъпва вече в своята сила в тоя страдующ свет.

Разберете неизменяемата истина, че въздигането на славянския род е въздигане, необходимо за всички, което Бог сам върши за своя избраник, Вожда на Спасението, който скоро ще се яви помежду ви в пълната Своя слава и сила, да възстанови вечното Царство на Мира, Царството Божие на Земята. “И който оспорва вашето първенство от нине, казва сам Господ, оспорва Моето, понеже имам власт да дам Моето комуто искам; и ако Аз давам от добрата Си воля, кой е този, който ще Ми се възпротиви и Ми каже що върша. Онзи, който се осмелява, нека излезе и опита силите си и ще види. Аз съм един и думата Ми е неизменяема и съм верен и истинен във всичките Си пътища. Словото Ми е неоспоримо.”

Господ ви е ръководител. Той ви е жених, който изпраща даровете Си, който ви се радва като младоженец за Любовта, която сте приели с вярност от Него, който е Цар над царете и Господар над господарите. Ето затова ида от предвечните обиталища да ви подбудя на добър и свят живот, да ви предохраня да не съгрешите изново против върховната воля на Небето и да ви не отхвърли, както в миналото, когато с беззаконията си дотегнахте на Бога и Той ви остави да паднете под ръцете на вашите врагове, които дойдоха отдалеч да ви накажат за престъпленията и да изпълнят волята на Върховния съдия над вази. Но в тогавашното ваше падение Аз ви подкрепих с Любовта Си, понеже не бяхте съвършено отхвърлени от лицето на Този, който ви беше избрал. И в дълговечното робство постоянно ви ръководих в пътя на търпение и смирение и ви учих да изправите живота си, да съзнаете греховете си, да се разкаете и обърнете с всичкото си сърце към Господа Бога вашего, с

когото сте съединени с брачни връзки на чист и непорочен живот. И във всичките ви страдания и изпити Аз ви подкрепях с Моята ръка и ви придавах сила и мощ на Духа да не отпаднете съвсем духом и се изгубите в тинята на отчаянието. И с всички сили, които разполагам, завзех се да създам у вас душа чиста и непорочна, с поведение Божествено. И в края на вашия дълговековен изпит, когато Небето реши по Висше усмотрение на Божия промисъл да ви избави от тежкото робство, Аз бях първият, който се явих да се застъпя да ви освободя, като предполагах, че ще се възползвате от дадената благодат да поправите миналото; но вие злоупотребихте с даровете на свободата. Обаче Аз почнах освобождението ви, като турих в действие всичките си мощни сили да работят навсякъде за постигане и осъществяване на великата мисъл, която има да завърша в най-кратко време, което чака Моята върховна заповед. Но вашите раздори, вашият ново-развратен живот, възпират святата мисъл, която имам на сърце за вашето добро и доброто на целия род човечески; но всичко си има своите граници, това трябва да знаете. През тия последни години на новопочналия ви живот Съм ви ръководил безопасно до тая минута и Съм полагал най-големите усилия да ви опазя от много опасни злини. Въздайте хвала Богу, че Аз не съм от тия, които се побеждават. Иде време и сега е, когато ще опитате Силата Ми и ще познаете, че Аз съм Бог, който се не лъже, но вие сте народ своенравен, който не съзира къде се крие неговото добро.

Слабата черта на душата ви е общото разединение и разногласие, което спъва святото дело на славянския род, но верен съм в делото на Този, който Ме е проводил. За Него няма препятствие, няма мъчнотии, волята Му е воля вечна и непреклонна и все, що е рекъл, ще бъде, но не във вашите дни, ако се повърнете назад като израилският народ в пустинята, и ще оставите костите си като тях за вашето малодушие и общо неверие. Но новото поколение, което сам Бог на Силите ще повдигне, ще осъществи Неговите възнамерения, предопределени да се изпълнят. Можете да ускорите и затрудните вървежа на вашето дело, ако се вдадете на разпуснатия живот на покварените народи и това Ме прави повече да бодърствам за вази, да не би изново да се повърнете и паднете в примката на лукавия, което падение ще ви коства живота. Това Ме принуди да сляза отгоре помежду ви, да се застъпя изново, да изгладя и премахна адската омраза с братския вам род, който е положил за вази безброй човечески жертви; той е света Русия, на която Бог е отредил велико бъдеще, да изпълни Волята Му за ваша слава и славата на Неговото Царство. Ще приемете от нея дан, като Мелхиседек от Авраама, когото и благослови. Днешната сила и слава тя вам дължи, такива са Божествените наредби: един сее, друг жъне, в края всички ще участват в Божието благо. Днес адската злоба се отстранява, ходът на работите взема друг вид, адските сили отстъпват в първите сили на бойното поле, нарушителите на Божия мир ще бъдат наказани навсякъде и правдата Му ще се възстанови на Земята. Царството, което ще да възстановя, не е царство на омраза, но на Любов; подигнете очите си и вижте, че светът е узрял за жетва. В скоро време ще заверя верността на Моите Божествени думи. Още един велик подвиг и всички сърца ще треперят и мъдруванията на света ще престанат веднъж за всякога. Небето в знак на своето благоволение ви е дало един свят залог на велика милост и Любов, който се пази помежду ви. И от този ден, в който е даден отговорът, започва вашето изкупление.

И ви предупреждавам да пазите това, което градя, да го не съборите, защото е свято; и ако се опитате да светотатствате, три злини ще ви допусна: глад, мор и разорение; и няма да ви пощадя, но ще се съдя с вас и ще помните винаги, че Бог е говорил. Пазете думите Ми. В тоя Залог, който Съм ви поверил, почива бъдещето ви, той е скрижалът на дома ви, надежда и живот за рода ви. Слушай Ме, доме славянски, да сте Ми свидетели, че Съм ви говорил.

Обръщам се към вас сега, мои служители, водители, учители, и към вас, книжници, фарисеи и лицемери, и ви заповядвам да не развращавате народа Ми, който Съм ви поверил. Престанете от лошите си пътища, време е за вази да поразмислите, водете народа Ми в пътя на Истината и не го заблуждавайте, помагайте на беззащитните в теготите им и не оскърбявайте бедните. Напуснете беззаконието, отхвърлете неправдата, оставете развращението, защото Бог не може да гледа на това отвратително дело, което се върши пред Него навсякъде. Търпението Му е вън от границите си, повикан съм да туря край на неизцелимо зло. Поразмислете, догде е време; иде час и

сега е, когато ще бъде късно да Ме търсите. Мислите, неверието, което ви е обхванало самоволно, не ще ви принесе никое добро. Ето втори път ида, откак сте станали Мой народ, за да ви видя с собственото си око какви сте наглед, как живеете, и Духът Ми е трогнат от печалната картина. За оплакване сте вие, над които пожертвах всичко придобито: живот, слава и чест. Вие сте злоупотребили с Моята доброта и Моята Любов. Пред лицето Ми стоят множество нещастни ваши братя и сестри, изнасилени и ограбени от самите вас. Идете при тях и им изповядайте прегрешенията си и направете Мир всякой с ближния си. Този ден, който ида да ви се открия в Моята пълна слава, искам да е ден на Радост, а не на скръб, ден, посветен Богу Моему.

Аз съм Елохил[3], Ангел на завета Господен.

8 октомври 1898 г., Варна [4]

НЕДЕЛНИ БЕСЕДИ

ЕТО ЧОВЕКЪТ

“Тогава излезе Исус вън и носеше трънения венец и багрената дреха. И казува им Пилат: Ето человекът!”
Йоан 19: 5 [5]

Под думата *човек* или *человек* на български се разбира същество, което живее цял век; обаче в първообразния език, в езика, на който е написана тази фраза, *човек* има друго значение – значи Исус, Човекът, който иде на Земята, брат на страдащите. Какво трябва да разбираме под тези думи? Могат ли, като излезем ние пред света, да кажат хората за нас: “Ето човекът”? За да се удостои човек с това име, трябва да съдържа в себе си четири неща: да е богат, да е силен, да има знания, да има добродетели. Ама ще кажете: “Какво дири тук богатството?” Богатството е почвата, условията, при които може да се развива човек; то е почвата, в която се развива Силата; последната пък внася Топлина и Светлина, които въздействат на растенето, на развитието. Като дойдем до Знанието – то е методът, чрез който трябва да се разбира и регулира нашият живот. Добродетелта пък е целта, към която трябва да се стремим.

И често хората задават въпроса: “Какво трябва да правим?” – Посейте едно житно зърно и то ще ви покаже какво трябва да правите. Ще кажете: “Как?” – Турете влага и слънчевите лъчи ще покажат накъде се стреми житното зърно: към една посока – към Слънцето, извора на Живота. И ние като житното зърно трябва да растем – да се стремим към Бога. Но може да попита някой: “Когато зърното израсте, стига ли до Слънцето? А аз искам да намеря Бога.” Теб не ти е необходимо да знаеш къде е Бог, а само трябва да се стремиш към Него. Зърното е разбрало какво нещо е Слънцето и е приело това, което желае. Същият закон важи и за нас – и ние трябва да произведем същия резултат. Ние трябва да бъдем посети. Животът ни непременно ще има мъчнотии, които съставят тия малки, но необходими спънки, както е с житното зърно – известно налягане е потребно. И след това ще дойде процесът на растенето, Знанието. А когато завържем плод, това вече е Добродетелта. Следователно трябва да бъдем посети, трябва да ни се тури малко пръст, да има малко налягане; след туй трябва да растем нагоре и да придобием знания; а това знание, след като израсте до известна степен, трябва веднага да се превърне в житно зърно. И след туй ще прати Господарят да ожънат житото и Той ще отдели потребното от непотребното – житото от къклицата. Ние се раждаме – това значи изникваме; растем, развиваме се, умираме и ни заравят в гроба – това е тъпкане, вършеене. И от гумното Господ ще прибере онова, което му трябва. Туй съответства на плевнята и житницата: плявата турят в плевнята, а зърното – в житницата.

Прочетох ви 19-а глава от Евангелието от Йоана, за да видите четирите неща, които Христос носеше на кръста – четири неща, които и ние трябва да научим: като турим Добродетелта на главата, която не беше прикована, от лява страна – Знанието, от дясна – Силата, а отдолу при краката – богатството, и ние ще имаме тогава разпнатия човек. Тоест, като приковем богатството, Силата и Знанието, техните сокове ще възлязат към главата – към Добродетелта. Когато Господ иска да направи човека добър, прикова го на кръста – закова неговите богатства, сила, знания. А що значи заковаване? – Турят го в касата, да го не вземе някой, да не разполага никой с него, защото Господ ще разполага. Той казва: “Когато Аз работя, ти ще бъдеш спокоен.” И понеже човек не иска да стои спокоен, Господ казва: “Заковете го, за да бъда спокоен, Аз да работя....” А когато ни прикоеат на този кръст, не бива да плачем, защото Господ работи тогава за нас. Нещастен е онзи, който не е прикован на кръста. Който иска да се занимава с него Господ, трябва да мине през този процес на развитие. Говоря ви алегорично.

Преди тоя процес на развитие непременно трябва да има вяра – непоколебима вяра в общия Божествен план, който има пред очи всички твари, които Бог е създал. Не трябва да се

съмняваме в Бога, понеже Той е съвършен, всесилен. Нали и Исус на едно място казва: "Невъзможното за човека за Бога е възможно." Божествените пътища са неизповедими. Не бива да се допуща мисълта, че тия пътища може да бъдат изопачени и възпрени – то е невъзможно.

А когато сме приканени и сме тръгнали в Божествения път, трябва да имаме оная проста вяра, която имат децата, и да избягваме недостатъци като посочените в следния разказ. В Англия един велик художник искал да изрисува картина, в която да изобрази крайната беднотия. С дни и месеци обикалял той Лондон, за да намери субект, който да подхожда на идеята. Намира най-после едно окъсано дете, което му прилегнало на сърцето, и си казва: "Ето лицето, което ще послужи за създаване на картината!" Приближава се до него, дава му своята картичка с адреса и му казва: "Елате след четири дена, има да Ви говоря нещо." Това дете, като вижда човека тъй облечен, дума си: "Как ще отида при него така, почти изпокъсано." И отива при познати да се пооблече и да се представи както се представят на царете; намира дрехи, облича се и отива у живописеца. – "Кой сте Вие?" – попитал го художникът. – "Аз съм еди-кой си. – "Я си вървете! Ако исках такива, облечени, има ги с хиляди. Вие ми трябвахте тъй, както Ви видях тогава."

И ние, когато Небето ни покани на работа, искаме да се облечем. Обаче силата не е в нашите дрехи, шапки, ръкавици и чепичета, нито в яките, вратовръзките и часовниците – те не съставят нищо важно. Силата е в нашия ум, в нашето сърце, в благородните пориви и стремежи да правим добро. Когато имаме тия неща, другите сами по себе си, на свое време ще дойдат. Нима, когато отидем на Небето, трябва да си вземем дрехите оттук? Господ, когато ни вика на Небето, съблича ни тук, Той не иска нашите дрипи, а казва: "Донесете го както си е." Когато някой умре, всеки от нас се отвръща от него; дори и ония, които са го обичали, казват: "Махнете го по-скоро!" Къде е тогава тяхната любов? Но Господ не се отвръща и казва: "Донесете го, Мене ми трябва такъв, какъвто си е." И когато ни турят в гроба и ни оставят, какво прави Господ? Той почва да говори с нас, а не, както някои мислят, че умрелите се освобождават. Пита ни: "Е, разбра ли Живота, разбра ли какъв е смисълът на Живота, който Аз ти пратих?" В този именно разговор Господ рисува Своята велика картина. Тогава се заражда онзи процес: людете, след като изпратят човека, почват да плачат и да изреждат всичките негови добри качества – виждат Божествената картина, която е изобразена в тия качества.

Ние трябва да претърпим страданията, които ни идват, и да извлечем поука от тях. Исус със Своите земни страдания искаше да ни даде пример, че трябва да се подчиняваме на този Божествен процес. На едно място казва: "Нима Аз нямам власт да поискам Отец Мой да изпрати хиляди ангели да ме избавят? Но ако не изпълня това, за което съм дошъл, как ще се повдигнат човеците?" Па и сам Той искаше да се издигне. Вие сте на Земята, един ден и за вас ще дойдат бури, мъчнотии и може би същата участ, но когато дойде този час, ни най-малко не трябва да го считате нещастие, защото там, където няма страдание, няма и забогатяване; там, дето има скърби, има и радости; дето има смърт, има и възкресение. И онзи, който не иска да участва в страданията на човечеството, не ще спечели нищо. Па и що са страданията? – Следствия от грешки, причинени някога по наше неумение. Тия именно грешки се изправят чрез процеса на страданието. Този процес е метод да се приспособим и достигнем до ония висши, възходящи трептения, които ни очакват на Небето. Трябва да се пренесат сто скърби, за да се понесе една Божествена радост. Тогаз именно ще оценим както трябва онази радост и ще я задържим. И затуй Господ започва със страданията, за да ни кали (както железарят калява желязото, за да го направи годно за работа) да издържим радостта, която ще дойде отпосле.

Всеки от нас е нужен и много нужен на Господа. Може за света вие да не представлявате нищо, да сте една нула, обаче за Бога сте важна единица. Само Господ, който ви е пратил на Земята, оценява вашите страдания и следователно не трябва да се безпокоите какво светът мисли за вас; Онзи, който ви е пратил, Той мисли за вас и ви оценява. За вас е важно да имате одобрението на Бога. Ако Господ е с вас, вие ще бъдете красиви, а светът обича красивото; ако Той е с вас, вие ще бъдете богати, силни, добри, а доброто всякога се почита.

Сега ще ви говоря за Бога не като за същество, както казват философите, отвлечено, разпръснато из пространството, което не знаете къде е, а за онзи Господ, за когото проповядвам, който мисли за нас, който наблюдава постъпките ни, изправя, поправя, наказва, облича, съблича – кара да се раждаме и умираме. Що е умиране? – Господ прави операция, вижда, че вие ще изгубите много, съкратява процеса на вашия живот: "За да не направи дълг повече, вземете му капитала, който Съм му дал, времената не са сега благоприятни, оставете го за друго време, доведете го при Мене." И в този процес ние мислим, че светът ни е забравил. Но ако светът ни е забравил, Господ мисли за нас. А светът трябва непременно да ни забрави. Една мома никога не може да се омъжи, ако люби всички момци; трябва да избере едного и да каже: "Това е моят свят." Та и в Живота този факт е също тъй верен. Вие трябва да имате само един Господ. Има много богове в света, които ще искат да ви приберат; но вие трябва да намерите вашия Бог, с когото можете да живеете, да се развивате и богатеете.

Писанието казва: "Бог не е само на Небето; Той живее в сърцата на смирените." Следователно първото качество, което трябва да придобиете, за да може Той да заживее във вас, е смирението. Но това смирение не е като смирението на една овца – като ви набият или счупят краката, да кажете: "Няма какво да се прави!" Не е смирение, когато ви вземат всичкото богатство, да кажете: "Ние се смирихме." Смирение е, когато имате всички богатства, сила, знания, добро, да съзнаете и кажете: "Господи, Ти разполагаш с всичко, каквото имам!" А сега всеки един прави следното: всички проповядват Евангелието и все света оправят; но щом опре Господ до техните препълнени кесии, извикват: "А, там не може! Половината, виж, можем да дадем, но всичкото – не." Като дойде до силата, казват: "Ти не можеш да разполагаш с всичката ми сила." Ала когато се намираме в нужда, искаме и Го молим да ни ръководи и помогне. Този начин на човешко разбиране на Живота преобладава във всички философии от хиляди години насам. И нашите нещастия идват тъкмо от това. А Исус със Своя живот иска да ни покаже Пътя.

Мнозина християни разбират, че като станат християни, трябва да напуснат света. Вие можете да се откажете от вашите къщи, богатства, жени, деца и при все това пак да мислите за тях. Можете да отидете в някой уединен манастир и пак да мислите: "Какво ли станаха жена ми, децата ми, къщата ми?" А това значи, че вие не сте се отказали от тях, че не сте свободни. Да се откажем от нещата не значи да ги забравим, а да оставим хората свободни – да оставим жената да постъпва както тя знае, да оставим сина да постъпва както той знае. Да се откажем от света значи да го напуснем, да не му пречим – нека си върви по своя път. Можем ли да спрем течението на реката? – Трябва да я оставим да върви по своя път; можем да направим само едно – да я използваме. Тъй също не можем да спрем и Живота, а трябва само да използваме нещата. И Исус ясно и положително ни казва: "Ако Ме обичате" – а трябва да Го обичаме; никак не казва: "Горко вам, ако не Ме обичате!" Не, Господ никога не иска насила жертви от нас.

Хората казват: "Защо Господ, като е всемогъщ, не оправи света?" – Как да го оправи? – "Онзи, който лъже, да му изсъхне езикът; онзи, който краде, да му изсъхне ръката." – Ами тогава ние щяхме да имаме един свят само от неми и сакати. Как мислите, щеше ли да ни бъде приятен такъв един свят само от недъгави хора? Господ обаче дава диаметрално противоположно управление, върви по обратния на този процес и казва, че който иска да бъде господар, трябва да бъде слуга. Тоя процес се състои в следното: силните хора искат обикновено всички реки да се вливат в тяхната река. В Доброто обаче процесът е тъкмо обратен – Господ се разлива в малки рекички и наместо Той да ги управлява, оставя те сами да се управляват. Може да направите един малък опит във вашия дом: да излезе от вас мисълта вие да управлявате; турете си на ума да станете слуга – да станете слуга заради Господа и тогава ще слезете на мястото на Господа. Търсите Господа на Небето, но Той не е там; когато вие пъшкате и страдате, Той е във вас. И туй, което хората наричат растене, напредване, то е, че в този процес работи Господ. Той е най-добрият работник.

Някои се оплакват: "Защо Бог не вижда нашите страдания?" Но Той казва: "Нямам време; Аз съм толкова зает с вашите работи, зает съм с много по-важни ваши работи; когато остане време, ще се занимая с вашите външни дребни недоразумения." Туй не е алегория, а действителност. Има

един стих в Свещеното Писание, в който Господ казва: “Аз бях на Израиля като натоварена каруца, в която хората постоянно турят всичко.” Страданията обаче, които тук изпитваме, са страдания на Господа – Той страда и плаче във вас. Казваме: “Аз плача, скръбна ми е душата”; но когато кажем: “Господи, прости, аз Ти причиних толкова страдания с нечисти мисли и действия!”, тогава ще дойдем на онзи истински път, който ще ни избави от съвременното зло. И най-сетне трябва да оставим нашия Господ да закрепне в нас. Ние сме Го свързали с въжета и сме Го приковали. Трябва да Го положим и оставим спокоен в гроба и Той тогава ще възкръсне и ще ни освободи. И бъдете уверени в едно нещо: ония, които спъват пътя Му, то сме ние, хората; дяволите не спъват пътя Господен. Понеже Той е положил закона на Свободата, Той не може, не иска да измени тоя закон и докато не дойдем до съзнанието доброволно да се подчиним, Той няма да ни избави. Трябва да проникне дълбоко в съзнанието ни да бъдем подобни на Него. Тогаз нашите богатства, сила, добродетели ще употребим за въздигане. На кого? – На нашите братя, на нашите ближни. Всеки от вас трябва да търси и цени душите на своите братя, а не да обича техните тела.

И мога да ви кажа, че Исус, като е дошъл тук, и сега не е напуснал Земята; Той живее между човеците, работи между тях и трябва вече да възкръсне в нас. Да имаме вяра, но не оная вяра и онзи страх, които имаха евреите: “Ние нямаме друг цар, освен кесаря.” Та когато този кесар след няколко години разруши Йерусалим и събори храма им, те се отказаха от него. И сега може да каже човек: “Кесарят е моят цар”, но последствията ще бъдат същите.

Нека се повърна. Изпърво трябва в този свят да живеем, да се подготвим; не можем да живеем на Небето, защото там Топлината и Светлината са много ярки. Както градинарят, когато пресажда борове, снети от високо място, прави разни присадки, додето ги аклиматизира, тъй и Небесният Отец не може да ни вземе оттук и направо да ни посади в Райската градина. Дори и нашата училищна система е тъй наредена: най-напред трябва да минем първо отделение, че после – второ, по-нататък – класовете, университета и най-после да влезем в света. То са все методи на културата, към които трябва да се приспособи онзи, който иска да напредне. Един християнин, по моето схващане, не трябва да бъде глупав човек и да казва: “Както даде Господ.” Когато сте изорали нивата си, вие посявате жито, защото ако не посеете жито, какво ще даде Господ? – Бурени и тръне. Обработете лозето, посадете го и то ще ви даде плод. И каквато лоза посадите, такъв плод ще даде – ако посадите долнокачествени пръчки, ще ви даде киселица. Господ даде на вашето дете добър ум, но вие какво посадихте в неговия ум – дали ония зародиши, които ще дадат добър плод?

Ние искаме да бъдем добродетелни, силни, богати. Можем да имаме и Добродетел, и Сила, и богатство; и е потребно да ги имаме. Условията, при които те виреят и може да се развиват, са: Божественият зародиш, Божественият закон и Божественото равновесие. Равновесието – това е Добродетелта, законът – това е Знанието, условията – това е Силата, зародишът – това е богатството. Но ще ме попитате: “Как ще намерим Господа?” Много лесно нещо. Един искал да направи смешка и да дразни едного, който му рекъл: “Ние сме в градина, в която има много хубави ябълки.” – “Но аз не виждам нищо” – отговорил му другият, като си затворил очите. Приятелят му зашил една плесница и онзи прогледнал и видял. Тъй и Господ понякога ни зашие плесница и ние видим. Онези от вас, на които са затворени очите, да искат да им се отворят. Съвременният свят аргументира и казва: “Къде е Господ? – Той е и в дърветата, и в камъните, и в земята”; обаче, когато дойде нещастието, всеки се обръща нагоре и вижда, че Той е там, и извиква: “Господи!” Ето затуй са нещастията – те са плесницата, която ни зашива Господ, като ни казва: “Аз ви създадох да гледате, а не да стоите със затворени очи.” Та ние, за да се издигнем, трябва да добием състоянието на децата – да търсим и да бъдем възприемчиви.

Сега ще ви кажа друго нещо. Какъв е нашият метод, по който трябва да работим? Отсега нататък трябва всякога да сме свързани умствено и сърдечно с всички хора по Земята, защото спасението е в нашите общи молитви. “Съединението прави силата.” А когато умовете и сърцата на хората се съединят, тогава ще настъпи Царството Божие на Земята. У приятел, когото действително обичаме, не бива да търсим недостатъците му: и той като нас може да ги има. Недостатъците са външната дреха, с която е облечен човек; но човешката душа е чиста, тя не може да се развали, не

може да се разруши. Вашата Божествена душа никой не е в състояние да поквари; може да се нацапа отвън, но вътрешно не може, понеже Бог обитава в нея. А немислимо е да се разруши нещо, което Бог пази. Ние можем да се подчиняваме на света, както е казал Исус на Пилат, който му рекъл: "Аз имам власт да те разпна": "Подчинявам се на онзи, който ти е дал тази власт, но моята душа е свободна." Трябва да се подчиним на временните страдания; ние не можем да ги разберем, но когато умрем и възкръснем, ще разберем защо са били те.

Всички досега са се терзаели от трепети и страхове в живота. А това не е живот. Живот е, когато човек е изпълнен с благородни чувства. Щастлив е онзи, който се радва, че е могъл да направи добро безкористно. Някой ви е докачил – не му снемате шапка, не се ръкувате. Може и да се ръкувате, без това да е ръкуване; може да му снемете шапка, без това да е зачитане. И обикновено снемаме шапка на по-голям, но с това някак му казваме: "Можеш ли ме повиши?" Има една дяволска риба в морето, която, каквото срещне по пътя, все го поздравява. И човек хваща някого за ръка. Защо? – Тия дяволски пръсти на човешката ръка много говорят; например най-малкият казва: "Пари можеш ли ми дадеш? Трябва търговия да почна. Загуби имам от нея, ограбен съм, можеш ли ми помогна?"; безименният: "Аз желая художническа слава и знания."; средният: "Аз искам права и привилегии."; показалецът: "Мене ми трябват почит и уважение."; палецът: "Аз искам сила и умение." Поздравеният, ако може и желае, ще му даде. И тръгнат двама, че после – трима в обществото и образуват котерия, ала не намират онова, което търсят. И най-после дойде Исус и каза: "Това, което вие търсите – богатство, Сила, Знания, Доброта, Аз мога да ви го дам. Няма никой от вас, който е оставил баща си и майка си за Мене, и да не е приел стократно бъдещия живот." Ето Човекът, Който може да се ръкува с нас, Който може да ни даде и богатство, и Сила, и Знания, и Доброта. Но хората казаха: "Махнете, разпнете Го", на което Пилат им забележи: "Вие Го изгубвате."

Исус и днес седи пред вас и аз ви казвам: "Ето Човекът, когото вие търсите, Човекът, който единствен може да внесе спокойствие във вашите сърца, да ви даде ум, да ви даде здраве, обществено положение, да ви повдигне, да ви покаже пътя, да се проясни вашият ум." Но вие във вашето съмнение казвате: "Покажете ни Го да Го видим!"

Аз ще ви приведа едно сравнение. Задава се вечер отдалеч човек с малка свещ, аз ви казвам: "Ето човекът, който ви носи светлина." Вие обаче виждате свещта, не виждате човека. Него кога ще видите? – Когато изгрее Слънцето. Търсете сами тая Светлина, която носи Човекът – тя ще ви помогне да намерите пътя, по който трябва да вървите. Така трябва да схващате въпроса. Да ви дам едно друго, по-ясно сравнение. Допуснете, че ви въвеждам в една богата, но тъмна приемна и ви казвам: "Това е една стая с чудни украшения, с грамадни богатства; там в онзи ъгъл има това, в другия – туй и туй." – "Може, ама кой знае, не виждам нищо" – възразявате. Внеса ли малка свещ, тогаз близките предмети почват да се очертават; внеса ли още една, предметите по-ясно се очертават; като се увеличат свещите, стаята постепенно все повече и повече се осветява; като светне електрическата лампа, предметите стават ясни, а като дойде дневната светлина, всичко се вижда.

Светът е като тая стая и всеки от нас трябва да бъде светоносец, да носи по една свещ и като влезем всички със своите свещи и ги турим една до друга и така увеличим светлината, ще видим много. Вашите мозъци – това са свещи. Аз не обичам хора, които носят угасени свещи, а само такива, които носят запалени свещи, като на Разпети петък. Всеки от нас сам трябва да бъде запалена свещ. Предан, любящ, добър човек е запалената свещ. И грешка голяма е да бъде човек изгасена свещ.

Питате какво да правим. Трябва да се молите един за други, да пращате добри мисли на своите приятели, да се молите за тях, да искате да бъдат благословени и Господ, като благослови тях, ще благослови и вас. А защо да се молим? – През летния сезон на 1899 г. в Новопазарско стана голяма суша. Околните турци от тридесет и девет села се събират и се молят за дъжд – и завалява дъжд. Българите си казват: "Бог, като праща на тях дъжд, ще прати и нам ". Обаче не падна над техните села и говедата им измършавяха от глад.

Когато хората се молят, моли се и ти: и ти трябва да си подадеш прошението; Господ няма да държи особена графа за тебе, ако не се молиш. Молитвата има велика сила и съвременните хора трябва да бъдат хора на молитвата: с молитвата ще подготвим своя ум и своето сърце. И не за себе си да се молим: то е егоизъм.

Не искам да се занимавам с умовете на хората, моето желание е да се занимавам с техните сърца, защото всичкото зло се таи в сърцата. Па и сам Господ казва: "Сине мой, дай си сърцето." Трябва да започнем сега едно пречистване, като за Великден – да отворим прозорците и да измием пода. Всички пъшкаме под едно бреме, всякъде има обща дисхармония: мъж и жена не могат да се споразумеят – къща делят, пари делят, жената не е доволна, че мъжът държал парите. Дали мъжът или жената ги държат, това е безразлично. Спогодете се кой да бъде касиерът. Спорят кой да държи първо място вкъщи – дали кокошка или петел да пее. Що за кокошки и петли? Това не съставлява никаква важност в Живота. Казах, друго е важно.

Исус е дошъл и работи. И когато Светлината идва, тя идва постепенно, тихо, без шум. Той няма да дойде като гръмотевица, както някои Го очакват. И това може да стане, но там не е Исус. Когато пророк Илия отишъл в пустинята и се предал на пост и молитва и когато дошла буря и огън, а Илия закрил очите си, Бог не е бил в бурята и огъня, а в тихия глас, който говорел. Господ не е във вашите страдания, във вашата сила, във вашите знания. Къде е? – В Любовта. Ако любите, Той е във вас. Не любите ли, няма Го. И вие трябва да любите – туй е Законът. Ние не любим, а чакаме хората да ни любят! То значи да седим пред печка и да чакаме да ни донесе друг дърва да се стоплим. Ние, ние сами трябва да имаме туй гориво, което да използват и други.

Ние, които следваме Исус, който ни е дал достатъчно сили, трябва най-сетне да Го пуснем да влезе в нас. Сега аз ви оставям този Човек: ще Го приемете ли или разпнете, ще Го пуснете ли или ще кажете: "Не Го искаме" – този е въпросът, който трябва да решите. Ако кажете: "Пуснете Го, той е наш Господ", вие сте разрешили въпроса и ще дойде благословението. И тогаз ще се изпълнят думите на Писанието: "Аз и Отец мой ще дойдем и ще направим жилище във вас." Тогаз Светлината ще бъде в нас и ние всички ще се примирим.

16 март 1914 г., София [6]

ЖИТНОТО ЗЪРНО

"Ако житното зърно не падне в земята и не умре, то остава само; ако ли умре, много плод приноси."
Йоан 12: 24

Житното зърно е емблемата на човешката душа. То представлява велика история в развитието на Природата. Ако вие можехте да разгърнете листата на житното зърно, да проследите неговата история, щяхте да разберете напълно историята на човешката душа. Както житното зърно пада в земята и умира, както то пониква, израства и дава семе, същото става и с човешката душа. Може би пред вас житното зърно да представя нещо много скромно, нещо, което няма никаква цена – една шестнадесетхилядна част от килограма; на колко бихте спаднали неговата цена, когато един килограм струва един грош? Обаче в житното зърно има сила, възможност, дух на самоотричане, с която сила то храни себе си и другите. И когато вие седнете на трапезата, не мислите никак за житното зърно, не знаете каква радост то внася във вас, какви мисли то носи. Вие не знаете неговия произход. Хората не го оценяват, кокошките – също, никой не го оценява. Но то е една велика загадка в света.

Сега, какво се крие в това житно зърно? То е емблема на Живота. И ако вземем българската буква *ж*, с която начева думата, тя напълно съответства на житното зърно: долу – две

крачета, корени, горе – две клончета. Когато го посеем, то ни показва накъде трябва да се стремим. Житното зърно ни казва, че трябва да се стремим към Оногози, от когото сме излезли – към Бога; че за да се стремим към Бога, трябва да се разклоним, да пуснем клончета, да зацъфтим, да вържем храна за света, т. е. “да помагате и да се жертвате за своите ближни, както аз правя.” И затуй казва Христос на друго място: “Аз съм жив хляб, който съм слязъл от Небето.” И хлябът от какво става? От житното зърно.

Съвременните хора казват, че техният живот е нещастен, всички са недоволни – и царе, и князе. Като започнете от най-високия до най-долния – все искат нещо и като им се даде, пак са недоволни и пак искат. А попитайте ги защо са недоволни. Търсят нещо повече.

Но нека се обърнем към историята на житното зърно. Когато го посеят в земята, какво бихте казали, ако бихте били на негово място? Ще кажете: “Свърши се с нас, изчезна нашият живот, изгни!” Но в житното зърно има повече вяра, отколкото у нас. Когато е погребано в почвата, то гние и се сплува, но веднага разбира езика на Слънцето и щом първите негови лъчи се появят, казва си: “Аз няма да умра, аз ще възкръсна и ще принеса плод за други.” И в него се зарежда енергия и то почва да се стреми към Слънцето. Завързва, узрява. Но хората не го оставят: вземат сърп и го изрязват.

Неговите страдания не се свършват тук: след като го ожънат, стягат го в снопи, после бодват го с вили и го мятат в колата, занасят го на гумното и го слагат едно връз друго на големи като планини купи. След това прекарват над него коне и дикани. Какво бихте помислили вие, ако бяхте на негово място? През този процес минава и човешкият живот. Ще попитате: “Защо трябва да минем през всичкия този процес?” – Човек трябва от този пример с житното зърно да извлече поука. Минат диканята и копитата на коня над житното зърно, изваждат го и го слагат в хамбара. Но мъките му и тук не свършват: пресяват го, лошите зърна падат отдолу, хубавите остават горе, тургат го в чували и хайде на воденицата, под ония два тежки камъка да го търкат и смажат съвсем. Ако бяхте на мястото на житното зърно, какво бихте казали? – “И това било живот и свят, който Господ е създал!” Но житното зърно има велико търпение; то казва: “Вие ще видите каква е още моята история.”

Изваждат го от воденицата на брашно, донасят го вкъщи, но пак не го оставят на мира; запретне се пък сега жената със своето сито, пресява го, едно хвърля, друго изсипва в нощвите, туря му квас и замеся хляб. Вие да сте на мястото на житното зърно, ще кажете: “Нашите страдания се свършиха вече.” Не, като втаса, хайде в пещта вътре и като го извадят оттам, виждаме ония хубави самуни. Ако сте на мястото на житното зърно, ще кажете: “Най-сетне нашите страдания се свършиха!” Но като мине малко, почват да чупят тия хубави самуни и да ядат. Житното зърно по такъв начин влиза в стомаха, образуват се сокове, които влизат в нашия ум. И какво става? – В нашия мозък се образуват велики мисли, в нашето сърце – нови желания. Житното зърно носи дрехата, която облича нашите чувства, то се излива в перото на писатели и поети, излива се в лъка на цигуларя.

Ето това дава житното зърно. И ако това зърно не беше прекарало процеса на туй развитие, никога не бихме видели тия хубави неща в Природата. Защо? Защото житното зърно ни дава сила да гледаме и виждаме. Затуй казва Христос: “Аз съм жив хляб.” А за да бъде човек жив, трябва да бъде в общение със своята среда, да се впусне в нея, да помага и да му помагат. Както житното зърно е минало през този процес, и ние трябва да се жертваме по същия начин. И жертвоприношението не е толкова тежко.

Сега, нека се обърнем към историята на Христовия живот, към историята на еврейския народ. Как ще си обясните това противоречие: един народ чака с хиляди години своя Избавител, своя Цар да дойде и му даде свобода, а в това време, когато Той се явява, именно еврейските първосвещеници и князе се оплакват против Него? Вие бихте казали, че ако Христос би дошъл в наше време, щяхте да постъпите по-добре. Съмнявам се. И ще ви приведа един факт. Вижте как постъпва мъжът с жена си и обратното и ще знаете как щяхте да постъпите с Христа. Когато Истината се яви в света, тя няма да се облече в празнична премяна, а в най-скромна дреха. И затова и

Христос се яви между еврейския народ в тази проста форма. Тази е причината, дето хората не могат да проумеят Истината. Такива са законите на този свят.

Но има и друг закон в света, който се проявява в слънчевата светлина. Когато Слънцето почне да свети върху всички зародиши и същества на Земята, тази светлина, която у човека произвежда радост и веселие, у други произвежда омраза и злоба. Светлината, която у едни докарва разположение, прави други свирепи. Светлината и топлината върху един вълк го карат да мисли къде може да намери овце и да ги изяде; като паднат същите върху един крадец, той ще почне да мисли как да ви открадне пари; паднат ли върху човека, който се стреми да прави добро, той ще помисли да намери някой беден човек да му помогне. Дайте едно житно зърно на кокошката, тя ще образува хубави пера; дайте го на свиня, тя ще образува хубава четина; дайте го на вълка, той ще образува хубави зъби и нокти; дайте го на рибата, тя ще образува хубави люспи. Физиолозите не могат да обяснят този процес. Всяко същество приспособява храната, топлината и светлината съобразно със своето развитие и понятие. Тоя закон може да разберете, като опитате тия два противоположни свята. Не може да ви се обясни защо у хората съществува злото, защо те предпочитат омразата пред любовта, лъжата пред истината. Това не можем да обясним; много въпроси *защо* ще останат необяснени. Българската дума *защо* е една въпросителна, която подразбира *аз искам*. Защо трябва да искаме? Има един закон, който казва, че трябва да се стремим към напредък.

Христос казва, че ако житното зърно, паднало на земята, не умре, остава само на този свят. Какво нещо е самотията в Живота? Самотията е най-тежкото страдание, което може да изпита човек. Да се размножаваш – това е смисълът на Живота. Всички страдания в света произлизат от това, че хората искат да живеят сами за себе си. Всякога злото се ражда от това желание да бъдем сами и да станем център на света. А в Божествените закони това нещо е немислимо. Нашите мисли и желания претърпяват крах, защото ние ги градим на пясък. В света можем да бъдем щастливи, тъкмо когато живеем за Господа. И трябва да живеем за Него. Обяснението на това нещо намираме и в самата Природа. Когато Слънцето изгрява сутрин, то изгрява за всички, защото то всички обича; то е внимателно към всички същества, от най-низшите до най-висшите, и затова всички отправят очи към него. Оттам иде тази енергия, която ви възкресява и въздига. Но казва ли ни Слънцето, че трябва да влезем в него? То ни казва да се възползваме само от благата, които ни дава, и както то озарява света, така и ние трябва да пръскаме светлина, просвещение на окръжаващите ни.

В нашия ум има някои превратни понятия, които произлизат от нашия индивидуален живот. Например, ако влезете в една къща, в която има само един прозорец, а има двадесет-тридесет души посетители, вие ще им кажете: "Вие нямате право, аз само искам да гледам." И когато вие гледате Слънцето, всички други ще бъдат лишени от неговата светлина, а вие трябва да позовете и тях да го видят, да им покажете пътя да излязат из тази къща и да видят светлината. Затова не е хубаво човек да държи много хора при себе си, защото никога не могат всички изведнъж да се ползват от слънчевата светлина и топлина. Трябва да им кажем да излязат вън. Затуй казва Исус: "Който люби себе си, трябва да излезе вън"; и на друго място: "Който люби баща си и майка си повече от Мене, не е достоен за Мене." Та ако едно същество се приближи много до прозореца, то ще затули целия хоризонт за другите. Дръжте се двадесет-тридесет крачки по-далеко. То е физическата обстановка. С това Исус иска да каже, че Животът не се съдържа в материалните блага; те са само едно просто помагало, тъй както учебниците, плочите и писалките представляват помагала за учениците. Да не мислите, че Господ е приготвил за вас само тия дребни неща; Той ви е приготвил по-велики неща. Попитайте една жаба какви са нейните схващания за Живота; тя ще каже: "Над блатото, в което аз живея, искам повечко мухички да хвърчат и да са по-близко, за да ги хващам." И когато някога я видите, като че ли философски гледа и мълчи, тя наблюдава мухите: като дойдат по-близо до нея, да може да ги улови. Такова е нейното схващане на Живота.

Като вървим по тази стълба нагоре, да не мислим, че сме вече на върха на своето развитие: в тази стълба на развитие между нас и Пътя, към който се стремим, има още много път да се извърви. Разстоянието между човеците и Ангелите е толкова голямо – има почти такова

отношение, каквото има между един главоч, от който се е образувала жабата, и човека. От гледището на Ангелите ние сме още жабички. Казват някои: “Нали хората са направени по образ и подобие Божие?” Но те още не са добили такъв образ и подобие. Вие виждате какво вършим. За да кажем: “Ние сме направени по образ и подобие Божие”, трябва да имаме чертите на Бога. А какви са Неговите черти? Те са Добродетел, Любов, Мъдрост и Истина. Добродетелта изключва злото, Любовта – омразата, Мъдростта – безумието, Истината – лъжата. Изключени ли са тия неща у нас, ние имаме подобие Божие; не са ли изключени, ние сме още жабички. Нямам нищо против тази жаба; тя трябва да яде мухи. И защо тя яде мухи? Ще ви кажа: понеже мухата, като хвърката, живее в едно положение по-високо, то жабата, като има и тя стремеж да хвърчи из въздуха, иска да възприеме вибрациите на мухата, да ги развие и да хвърчи. Защо вълкът яде овце? Той трябва да яде овце, за да стане кротък; защото като ядем добри работи, ставаме добри. Артисти са правили опит, когато са искали да играят роля на идеална любов, да се хранят дълго време с овче месо, защото това месо предразполага към такива чувства. Следователно вълкът има право да яде овце, ако иска да стане кротък. И непременно ще стане такъв, защото сега вълкът е много по-кротък, отколкото е бил някога. И дето хората ядат овце и кокошки, ще ви кажа, че те ядат овце, защото искат да станат хубави; ядат и кокошки, защото искат да станат и крилати като Ангелите. И имате право да се храните с тях. Злото не е в яденето. Когато забраняват да се яде известна храна, то става от съображение да се не причинява страдание на съществото, което се употребява за тази храна. Казвам, че можете да ядете. Ще отидете в курника и като хванете кокошката, ако не крекне, можете да я заколите и изядете. Щом изкряка, оставете я. Също и овцата: щом заблее, оставете я – тя иска да живее. Следователно вие трябва да ги питате. Питайте коя овца и кокошка искат да живеят във вас.

Христос казва: “Аз съм жив хляб и който Ме яде, ще има живот вечен.” За да можем да разберем думите Христови, трябва да се очистим: да очистим зрението, да очистим и ума си. Нашият ум е едно прекрасно оръдие, когато знаем как да го употребяваме; но той е и много опасно оръжие, когато не умеем да си служим с него. Когато орете с рало една непосята нива, за да я засеете, това е ваше право – вие вървите по естествен закон. Но когато разоравате една вече засята нива, вършите глупост. Някои хора казват: “Ние трябва да мислим и да критикуваме”, защото науката без критика не можела. Да критикувате, но как? Критика като хирургия (да изрязвате болно място от човешкото тяло) разбирам, тя е полезна; но да изрязвате здраво място не разбирам. Да бъде човек такъв хирург не е мъчна работа: всеки може, като вземе трион, да претрие крака на някого; всеки от вас има тая способност, но малцина са ония, които знаят да вършат правилно своята хирургическа операция. За да се научим, непременно трябва да се обсебим от закона на Добродетелта и на Любовта.

Когато ви говоря за Любовта, не разбирайте, че аз проповядвам едно учение на мир и спокойствие. Човек, който иска да люби, трябва да опита най-големи страдания в света; който не е страдал, той не може да изпита този Божествен принцип на Любовта. За да обичаме Бога, трябва да сме готови да се жертваме, както Бог се жертва за нас. За да Го познаете, вие казвате: “Господи, дай това, което ни трябва!” “Дай, дай, дай!” – ето какъв зов се носи от единия до другия край на света. И никога парите не са били тъй евтини, както днес; всеки от нас днес взима може би три-четири пъти по-голяма заплата, отколкото едно време са взимали хората, и пак нямаме достатъчно. Парите са обезценени, защото няма какво да съответства на тях. А то трябваше да искаме жито, царевица, круши, ябълки. Вие казвате: “Господи, искам да бъда красив, искам да бъда богат.” Вие искате да обсебите много неща, а знаете ли, че то е нещастие за вас? Защото, щом станете богати, всеки ще мисли да ви направи зло. И за да се опазите, ще ви са потребни хора, както богатите американци взимат по три-четири гавази да ги пазят, защото на всяка крачка искат да ги изнудват. А нам трябват не богатства, а ония основни неща, които правят живота добър.

Ние сме изоставили развитието на своето сърце и следователно трябва да се повърнем към този основен принцип – да развием и облагородим сърцето си. Злото не се гнезди в ума, а в сърцето. Всеки от нас трябва да попита своето сърце какво то желае. Нашето сърце се е покварило по наша вина; ние сме го карали много пъти като слугините да лъже, да мисли зло и т. н. Господ казва в Писанието: “Сине мой, дай си сърцето”; Той познава и вижда грешките на хората и иска от

нас не друго, а да му отворим сърцето си, да влезе Той в него. Ще кажете: “Как?” – По същия начин, както отваряме прозореца да влезе светлина в нашата стая. Казано е: “Стая, където влиза светлина, лекар не влиза, болест не царува”, или: “Където светлина не влиза, оттам лекар не излиза.” Също тъй в онова човешко сърце, в което е влязъл Господ, дявол не влиза. Господ е именно лекар в този смисъл. Лекарят, като дойде, каже: “Ти трябва да ядеш повече, трябва да пиеш повече, трябва да направиш еди-какво и еди-какво”; и ние търпим, търпим, докато най-после гръбнакът ни се пречупи. Ние често мязаме на онзи камилар, който пътувал през пустинята и чиято камила едва носила товара; като намерил на пътя една лисича кожа, метнал я отгоре на камилата, но от това гръбнакът на камилата се пречупил и товарът останал тогава в пустинята. Гърбът на камилата може да носи само известно количество тежина. Камилата – това сме ние: ние сме, които пътуваме, и ако турим на гърба си повече товар, отколкото можем да носим, един ден ще спънем своето развитие. Аз с това не ви препоръчвам сиромашия; аз ви препоръчвам богатства в трояко направление – не само физическо, не само умствено, но и духовно. Небето иска такива богати хора, защото те могат да бъдат щедри. И когато Христос казва: “Събирайте съкровища”, Той разбира такива съкровища. Влагайте тоя ваш капитал в Небето, за да може Бог от лихвите да храни бедните хора на Земята. Не са Ангелите, които изработват нашето спасение, ние сами трябва да извършим това. И имаме всичките условия да го извършим. Законът не е да бъдем всички еднакво учени; всеки трябва да знае толкова, колкото му е потребно. Някой казва: “Мозъкът ми е малък.” Аз му отговарям: ако не можеш да гледаш малък кон, как ще можеш да гледаш по-голям; ако имаш малко сърце и не можеш да го управляваш, как ще управляваш друго, по-голямо сърце, което има по-големи желания?

Какво трябва да правим? Не трябва да мислим за бъдещето, а да използваме всички блага, които ни дава днешният ден, за добро; той ни носи всички бъдещи блага. Законът е такъв, че Бог, който е дал условия за този ден, ще ги даде и за другите. Няма защо да мислим какво ще стане с нас в бъдеще, а трябва да бъдем спокойни: има известни закони, които регулират отношенията на хората. Че може някой да направи пакост, това не е никак произволно; то ще стане по самия закон. Всяко нещастие обаче ще ви донесе благословение; всяка мъчнотия ще разкрие за вас нов хоризонт. Туй можете да проверите всякога и затова не трябва да се безпокоите за нещастията, които може да ви се случат.

Някои ме питат по политическия живот на България: “Какво ще стане с нея?” Чудна работа! Че какво е станало сега? На България и правят малко разтривка – туй е всичко. Снели са и малко от товара, дали са й нова опитност и задача за разрешение. Ние не седнем да мислим разумно върху законите, които регулират Живота, а търсим виновните. Кой е виновен, кажете? Виновните сега няма да ги намерите. Виновен е индивидуалният живот на човека. Когато човек иска да стане цар на хората, той е виноват. И оня, който иска да свали един цар, и той е виноват. Безразлично е за нас кой е цар – един или друг, трети или четвърти: всички вървят по един и същи път. Не казвам, че човек не трябва да желае да стане цар или царица. Но кому? – На себе си – на своя ум, на своето сърце, на своята воля. Как са вашите поданици – вашите мисли, чувства и желания, подчинили ли сте ги, турили ли сте ред и порядък в себе си? Вие първи дайте образец на света. Какъв проповедник ще бъда аз, когато се обръщам към хората и казвам: “Бъдете щедри”, а сам съм скъперник; казвам: “Не крадете”, а сам крада; казвам: “Не лъжете”, а сам лъжа? Учител, който учи хората, трябва да бъде модел – сам да дава пример. И Исус, когато слезна да учи хората, пръв им даде модела. И ако ние усвоим Неговото учение, светът веднага ще се измени.

В нас е скрита една динамическа сила, която не умеем да използваме, защото не знаем как да работим. Един трън се изпречил веднъж на едно шосе и заприщил пътя на хората; минавали пътници, удряли го с криваци, но колкото го удряли, толкова повече той расъл, докато почнали да се прекатурват колите. Намерили се всички в чудо. Но дошъл един с търнокоп и казал: “И аз да покажа своето изкуство.” И започнал отдалеч-отдалеч да подкопава корените. Трънът отначало почнал да се смее и да си дума: “Толкова хора нищо не можаха да ми направят, та ти ли ще ме уплашиш?” Но търнокопът копал по-издълбоко и трънът по едно време рекъл: “Този син майчин ми намери слабото място.” Докато и вие не турите търнокоп да работи във вас, всякога трънът ще ви се смее и ще казва:

"Аз ще израсна повече." Това е една алегория, която трябва да схванете. Кой е този търнокоп? Мислете и намерете.

Ние трябва да бъдем винаги на мястото на съдия. Например в американската Гражданска война довели двама престъпника. Единият бил сляп, а другият – без крака. Престъплението им се състояло в следното: ходили да крадат ябълки; градинарят ги хванал и ги докарал пред съдията. Но слепият взел да казва: "Аз съм сляп, аз не крадох ябълки, но си прострях ръцете и взех някои от земята"; а онзи, без крака, взел да вика: "Аз нямам крака и не мога да ходя да крада." Съдията, след като размислил, рекъл: "Турете куция върху гърба на слепия", и добавил: "Този, който има очи, е намерил ябълката, а онзи, който няма крака, а има ръце, е брал ябълките." И действително, така са ги хванали. Такъв е и човекът – всеки отделно се състои от две същества: едното – сляпо, другото – без крака. Когато Господ ги хване на местопрестъплението, всяко от тях вземе да казва: "Не съм брал, не съм пипал, не съм стъпил с крак"; но Господ казва: "Турете единия върху другия" и така ги съди. Кой е този, без очите? – Човешкият инстинкт. Оня, без краката? – Човешкият ум. И двамата кажат: "Хайде да пооткраднем", качат се и тръгнат да крадат ябълки. И като ги хванат, и единият казва: "Защо ме биете?", и другият казва: "Защо ме биете?", но и двамата са виновни.

Еволюция е потребна за нас. Нас ни очакват по-големи блага, но трябва да станем доста умни, доста добри, да възмъжеем, за да ни се повери това наследство. Тия три неща, които изброих – Добродетел, Правда, Мъдрост, са велики богатства и когато вие ги притежавате, ще бъдете здрави и щастливи.

Но ще кажете: "Как можем да приложим това учение в света?" Не се изисква от нас ние да оправим света. Светът е оправен, в света няма анормалности, всичко върви по определен ред; събитията, естествени или политически, знаем защо идват, няма защо да обръщаме туй течение. Но едно е необходимо – индивидуалното изправление на личността в света, била тя мъж или жена. Когато се изправи личността, ще се изправят нейните деца – синове и дъщери; а когато се изправят те, ще се изправят и техните ближни и целият свят сам по себе си. Какъвто е квасът, такова ще бъде и заквасеното. Този е принципът, който е положил Христос; и Христос действа, за да се осъществи той. И както една какавида се подема и се образува по-нататък, така и светът ще се подеме и ще се измени към по-добре. В този свят има голямо безпокойствие, защото всички ония, които не могат да завият пашкул, се опасяват как ще прекарат зимата, която наближава. Преобразуването следователно трябва да стане в нашия ум, в нашето сърце, в нашата воля и когато стане това преобразуване, ще почувстваме, че у нас има известна вътрешна сила. Ние тогава ще дойдем в съприкосновение с ония по-висши същества, които са напреднали и които наричаме светии. Като влезем в свръзка с тях, нашият ум ще се просвети, както учениците се просветяват между своите учители. Светиите са учители на човечеството и ние всички трябва да се ръководим от тях – те учат света как трябва да живее. Но ще кажете вие: "Къде са тия учители, на кое място са? Ние им виждаме образите в черква." Всяко нещо си има сянката и по нея ние можем да намерим предмета. Вашите желания в света са една сянка, вашите стремежи – също.

Вие искате да разберете същността; трябва да вървите по закона: от сърцето – нагоре към вашия ум, да мислите за Бога. Как да си представим Бога? Ние можем да си Го представим като най-добър, съвършен Човек, в когото няма никаква злоба, никаква омраза, който обича хората, както истински баща обича децата си – такова е отношението на Бога спрямо нас. Как мислите вие, Той слуша ли ни сега или не? – Той слуша и работи в нашите умове. Разположението, което имаме всеки ден, се дължи Нему. Както Слънцето ни разполага добре всеки ден, когато изгрее, така и щастливите минути в живота се дължат на това вътрешно Слънце, което ни е огряло. И в духовния живот има изгряване и залязване. В зряла възраст Слънцето възхожда – вие сте на пладне; в старост вие залязвате, за да изгреете пак. Господ ще изгрее в сърцата и умовете на мнозина, но и за мнозина пък няма да изгрее. Ония, в които Господ изгрее, ще почувстват радост и веселие, а ония, за които няма да изгрее, ще кажат: "За нас животът е нещастие, скръб, страдание." Те трябва да почакат. Защо? Защото няма у тях условия да изгрее; защото ако изгрее преждевременно, ще бъде нещастие за тях. По-добре е сега да си починат. Не казвам, че ще умрат – ни най-малко; аз ви цитирам един закон.

Когато се говори за залязване, всеки мисли за умиране. Какво нещо е умиране? Това е предположение. Всеки от вас трябва да е умирал, за да може да разправи какво нещо е смърт; а сега само си въобразява. В един свой разказ Толстой ето какво говори: среща един руски монах на 85-годишна възраст, с бяла брада и го запитва: "Какви бяха причините, които те заставиха да станеш монах?" И монахът разправил вкратце своята история така: "Аз съм от княжеска фамилия; когато бях между 21-25 години, баща ми и майка ми искаха да ме оженят за една княгиня; в това време паднах в летаргически сън, дойдоха лекари, пипаха ми пулса. – "Сърцето е спряло, той е умрял" – забележиха те и рекоха да ме погребат; казах в себе си: "Нима това е смъртта?" – не можех да дам знак, че съм жив. Идва годеницата и баща й и слушам, той я кани да поплаче: – "Да кажат хората, че си го обичала." – "Никога не съм го обичала, а обичам богатствата му" – отговори тя. А аз си рекох: "Ако Господ ме повърне в света, ще захвана друг живот."

Колко е тежко да си жив и да не можеш да кажеш, че си жив; да виждаш, че плачат всички, и да не можеш да кажеш, че си жив! И колко души са заровени тъй! Няма нищо по-тежко от това да те заровят жив. Най-голямо нещастие е да останеш с дни и месеци в земята и да не можеш да се освободиш от тялото; то е най-тежкият затвор – ад! Ако бяхме чисти, щяхме да знаем кога душата е излязла из тялото и никога нямаше да имаме такива страдания. След като каже лекарят, че болният не е жив, отведнъж хората рекат: "Вдигайте го!" Ще му направят красив ковчег и с песни и музика ще го отнесат. Де остава тяхната любов? Това е любовта на ближните и на обществото! Някой казва: "Аз ви обичам." Как? Както котката обича мишката или както вълкът овцата? И то е любов. Но то е любов такава, от която светът страда. Любовта, която е потребна на света, е да обичаме другите и да им помагаме да бъдат щастливи, както ние сме щастливи. И затуй Исус е казал: "Онзи, който вярва в Мене, ще прави това, което Аз правя, и който Мене люби, ще го възлюби и Отец мой и ще дойде и направи жилище в него."

Вие казвате: "Какво ще стане с България?" Аз ви питам какво ще стане с вас. Не знаете, че дяволът е взел всичката ви собственост, продал ви е дори кожата, а питате какво ще стане с България. България – това сте вие. Трябва да се молите да ви помогне Господ да изпъдите този неканен гост из вас, да запазите своята собственост, своя ум и своето сърце. Дяволът е виновник за тия страдания. Не трябва да му се сърдите. Аз го похвалявам само в едно нещо – че е много работлив, не се обезсърчава: ако го изпъдите из една врата, влиза през друга; ако не сполучи по един начин, търси друг, трети, четвърти. Ето една отлична и насърчителна негова черта. И Господ казва: "Вземете пример от него." Той е учител на хората, учи ги и ще научи всинца; като ви лъже, лъже, най-сетне вие ще кажете: "Научихме твоите лъжи и не можеш вече ни излъга."

Един рекъл на един свой приятел: "Моята маймуна не можеш я излъга." Отива приятелят му при маймуната, почва да се преструва, че спи, зажумява и маймуната, а той задига парите. Връща се господарят й и я набива хубаво; втори път маймуната си отваря хубаво очите, не замижва, защото знае, че има дърво. С опитността, която имаме в света, след страдания, когато дяволът дойде, ще му кажем: "Моите очи са отворени."

Когато почнете да страдате, казвайте: "Още не съм минал целия процес на житното зърно." И когато вашите мисли и вашето сърце се преобразят и станат прекрасни, тогава ще добиете образа и подобието Божие. Тогава Бог ще ви възкреси, тъй както Слънцето съживява посятото житно зърно.

23 март 1914 г., София [7]

ЯВЛЕНИЕТО НА ДУХА

"А всякиму се дава явението на Духа за полза."
Първо Коринтяном 12: 7

Има много въпроси, които занимават човешкия ум, с които човечеството се е занимавало и в миналото; такива въпроси ще има и в бъдеще. Ще ви дам едно кратко определение на понятието *Дух*. Много умове имат смътно понятие за Духа. Даже и в ума на хора, които притежават обширни знания, това понятие е смътно. Ще попитате как е възможно човек да бъде учен, а неговите понятия за Духа да бъдат смътни. Аз отговарям: много естествено; ако бяхте лишени от зрение и имаше пред вас една картина, вие щяхте да имате за нея твърде смътно понятие. Следователно и на учения човек понятието за Духа може да бъде смътно. Когато разгледваме тоя въпрос, трябва да имаме предвид, дали притежаваме съответните чувства и способности да дойдем в съприкосновение със самата действителност на нещата. Защото може да имаме понятие за света и неговите наредби пряко или косвено, но тия наши понятия ще се различават в единия и в другия случай.

Ще ви дам един кратък превод на думата *Духъ* [8]. На български тази дума има четири букви. Ако вземем буквата *Д*, тя образува три ъгъла и отдолу – буквата *п*; трите ъгъла показват триединството на Бога – трите сили, които се проявяват. Буквата *у* – двата пръста – показалецът и средният, турени нагоре, показват, че човешката ръка нещо работи. Буквата *х*, кръстът – това е проявлението на онази сила, която действа в четири направления: едната линия, която отива нагоре, и другата, която я пресича, показват човешкото проявление, т. е. двете сили, които не са съгласни, които се кръстосват. Като посочим един пръст нагоре, това показва, че посочваме към Бога, а когато човек дойде в разрез, това е другата линия на кръста: значи Духът слиза и определя туй противоречие между Бога и Неговите деца. Буквата ъ означава равновесието на човешкия ум, който иска да даде на хората да разбират основните закони. Това тълкувание аз вадя от самите букви на думата.

Сега, другото тълкувание на Духа е: проявлението на неговата същина. Вземете например светлината, която слиза отгоре – това е Духът. Слънцето не знаем какво е. Учените казват, че то се намирало на деветдесет и два милиона километра далеч от Земята; може да е толкова – не знаем; па може да има в това изчисление няколко милиона километра разлика. Ако речем да проверим, въпрос е дали ще го намерим на тази точка, която ни определят учените. А какво е вътрешното състояние на Слънцето – дълбока философия. Едни казват, че било жидко, други – твърдо. Може да е вярно и едното, и другото. Но за светлината, която слиза, ние вече имаме реално понятие, понеже виждаме туй, което слиза от Слънцето и разкрива пред нашите очи цялата Земя с всички предмети на нея. Светлината е Дух, който слиза от Слънцето и има пряко съприкосновение с нашия живот. На това Слънце можем да уподобим и Духа. Той няма да слезе инак, защото ако слезе, ще разтопи, подобно на Слънцето, всичко това, което виждаме около нас; то ще стане на прах и пепел или пък ще се обърне в газообразно състояние. Затова Бог казва: "Аз няма да сляза, а ще проводя през пространството Своя Дух, да принесе на хората Моето благословение." Ето защо Бог не иска да слезе при нас, а изпраща Духа Си – Светлината. Този Дух, тази творческа способност е именно, която гради в нас. Всичко, каквото притежаваме, нему се дължи. Тази разумна сила, която се проявява от Бога, учените хора я определят във вид на закони, на сила, на сродства между елементите и т. н., дават ѝ разни имена. Но то е една разумна същност, която работи; то е Дух, който създава закони.

Духът има пряко общение с нашата душа. Именно чрез промените, които стават в нашия душевен мир, ние добиваме понятие за Неговия произход. Без душата не щяхме да имаме никакво схващане за Духа. Душата със своя начин на мислене представя в нас Божествения свят. И ако има у нас нещо Божествено, то е светлата душа, която мисли. Ето защо, когато говорим за човека, трябва да разбираме нея. Отделете от човека разумната душа, той става формено животно с четири крака; по нищо повече не се различава: яде, спи, има всички нужди и слабости на животното. Духът се проявява в човешката душа. Поради това човек в различие от другите същества ходи прав. Защо другите животни не ходят изправени? Защото са в разрез с Господа. Дето те ходят на четири крака, то показва, че тяхната воля е в контраст с проявлението на Бога. Ще минат може би хиляди години и те ще достигнат онзи етап на човека – да се издигнат и се изправят. Ние сме се издигнали

сравнително и се стремим да се издигнем повече, защото искаме да се приближим до Бога и да бъдем в съгласие с Него – има желание у нас да вървим из Божествения път. И ако правим грешки, правим ги не по зла воля, а по други причини, които лежат в нашето минало.

Сега, казва се, че този Дух се дава всекиму за полза; в какво именно се състои тази полза? Самата дума *полза* има известно съдържание, защото всички работят за полза. Работникът копае лозе, но чака да му платят надница два-три лева; жената работи нещо за мъжа, но и тя очаква от него нещо за Великден, за Рождество Христово, за големите празници, за летния сезон – всеки все за полза работи. Някои мислят, че животът е много идеален; но какво те смятат идеален живот? Аз разбирам идеалния живот така: да има хармония, съгласие във всички наши отношения. Някои искат да живеят на Небето; но къде е Небето? Под думата *Небе* разбирам едно състояние, дето съществува пълен порядък, дето хората спазват своите права и задължения един към друг. Иска един човек да напредне, но ти му пречиш, ти го задържаш в напредъка, като му налагаш свои права, когато трябва да съзнаеш, че имаш към него задължения.

Прочетената от мене глава из Евангелието показва какви трябва да бъдат нашите отношения. "Но има известни безсмислени неща там" – ще кажете. Една руска поговорка казва: "И в беспорядке есть порядок." И в безобразието има благообразие, ще кажа. Ще приведа една аналогия, за да разберете отде произтичат кривите понятия за нещата. Например давам на едного орех и му казвам да прави изследване върху него. Един ще направи изследване върху вкуса му, ще опита неговата външна зелена обвивка, ще го захапе и ще го хвърли. Давам ореха на друго лице; то вече доста благоразумно снема горната, зелената му обвивка, обаче като опитва втората, изпотрошава си зъбите и го захвърля и той. Давам ореха на трето лице; то обаче още по-благоразумно махва най-горната обвивка, счупва с камък костеливата черупка, изважда ядката и я изяжда. Ако съберем тия трима и ги попитаме какво нещо е орех, единият ще каже, че орехът е плод стипчив, лют, отровен; вторият – че е плод корав, който чупи зъбите на хората, третият – че е нещо вкусно и приятно. Тази аналогия може да се приспособи и към нашите погрешки: всички неща в света са облечени с обвивки и ако нямаме достатъчно знания, ние няма да намерим същността.

Храната е потребна за тялото, но потребна е храна и за ума и душата; ще рече, трябва двояко да се храним. И когато говорим, че не е хубаво човек да преяде, разбираме, че еднакво трябва да се нахранят тялото, умът и душата. То е цял трояк кръг, който образува човека. Ето защо и тримата ония, които се произнесоха за ореха, не са достатъчно умни. Онзи, който изяде ореха, мисли, че е най-умният. Не, давам ореха на четвърти, той взема, но вместо да го изяде, го посажда и след десет или петнадесет години този един орех дава хиляди ореха. Тъй че имаме четири категории хора в света, които мъдруват: едни казват: "Светът е калпав, развратен, не заслужава да се живее"; други казват: "В него царува егоизъм, по-лош не може да бъде"; трети: "Светът е хубав, приятен"; те са по-близо до истината. А четвъртите кои са? Ония, които са влезли в Божественото училище и са почнали да се учат, т. е. да насаждат хубавите неща. Най-отличното понятие за човека е да знае, че Земята е Божествено училище, в което е поставен да се учи – да се научи да снема горната и долната обвивка на ореха, черупките, и да не изяжда ореха, а да го посажда. И когато научи свойствата на всички неща, ще разбере същинския смисъл на земния живот.

И както един господар праща слугите си на лозето да работят и им дава хляб и инструменти, потребни за работа, тъй и Бог е дал на човека мозък като инструмент за работа. За какво го е дал? Камъне ли да чупи или да изпитва горчивата черупка на ореха? Не, но да се научи да посажда ореха. "Нима ще ми стане по-добре, ако посаждам само орехи – ще каже някой, – няма да ми стане по-добре." Под думата *орех* трябва да разбираме добрите мисли, желания и действия, които можем да посадим у другите. Тази работа ще ви донесе благоденствие. Когато в постигане на едно ваше желание срещнете известна съпротива, недейте се отчайва и недейте го захвърля: Бог е облякъл една мисъл в три-четири дрехи – може едната да не е благоприятна, но другата ще бъде благоприятна. Ако снемете лошата дреха, ако посадите вашите мисли в добра почва, те без друго ще дадат добър плод. Аз тъй гледам на света. Злото е привидно; то е външните обвивки на нещата. И

хората са привидно лоши. Не че не са лоши, лоши са, но по същина пак не са лоши, защото от Бога зло не може да излезе. Лошото произлиза от известни наши отношения, които имаме в света.

Две фамилии живеят в една къща, дето има четири стаи; едната фамилия има повечко деца, другата – по-малко, почнат да спорят първо за стаите – кой колко стаи да вземе и виж, изведнъж се скарали. Питам защо е това скарване за стаи. То е съвсем нищожна причина. И почне едната фамилия да говори по адрес на другата фамилия: "Те са хора неразбрани"; а и втората по адрес на другата – същото. А в действителност и едната, и другата са неразбрани, защото разбран човек никога не се кара. Тази дума *кара* произхожда от санскритски корен: да се караш значи да бъдеш в тъмнота. Хора, които са във виделина, не се карат. Известно проявление в нашия мозък помрачава нашите мисли и тогава последват лоши желания. Когато имаме светли мисли, ние сме готови да живеем в мир и съгласие; щом обаче дойде малко помрачение, готови сме да изменим нашите отношения. Та злото произлиза от помрачаването на човешкия ум.

Сега, понеже Господ знае, че на Земята съществува известен мрак, който причинява вреда (мракът винаги причинява вреда; ако бихме живели постоянно в мрак, той щеше да атрофира всички наши чувства, очи, уши и прочее, както има известни риби, които са живели с години в подводните пещери и са изгубили способността да виждат), Той е изпратил именно този Дух да реагира върху нас, върху нашите мисли и чувства, върху тялото, за да мислим правилно за нещата и да си съставим вярно понятие за тях. На първо място трябва да си съставим правилно понятие за себе си, сиреч какво трябва да бъде нашето отношение към Бога. Според моето схващане Земята е едно училище само за индивидуалната човешка душа. Ако има нещо реално в света, то е човешката душа. Някои се питат: "Какво съм аз?" Аз съм това, което мисли, това, което чувства и желае. А всяка мисъл, всяко чувство и желание има и своята форма. Когато вие искате да направите едно оръдие, с което да убивате хората, как го приспособявате? Вземате известни практически съображения, какво то трябва да бъде – да бъде остро, да може да разрушава. Правите топка за игране на децата; правите ли я остра? Не, правите я валчеста, гладка, за да не причини вреда на детето, защото всички неща, които са остри, са вредни. Казват за някого, че имал изтънчен ум; да, ако е необходимо да воюва, трябва да има много тънък ум и взривни сили – където ударят, да съкрушат. Но когато човек живее в мирно общество, каква нужда и каква полза има от такъв тънък и остър ум? Па и ако турите във военно време начело човек с тъп ум, той също не е на мястото си. Ние сме изменили хода на нещата: турили сме тъпите неща при острите или пък обратното.

Аз не казвам, че не трябва да се воюва на Земята. Воюването в Природата има два принципа: един, който разрушава, и друг, който гради. Но и в единия, и в другия има постоянно изтощение. Ние не само когато любим, ами и когато мразим, се изтощаваме, защото онзи, който мрази, чупи камъни, а като изтощаваме живота в чупене на хиляди тона камъни, какъв смисъл ще има за нас животът? Когато постоянно мислим зло, постоянно трошим камъни. На Господа впрочем и този материал е потребен: Той ще използва нашия труд да направи гладки пътища и хората косвено ще ни благодарят, че сме натрошили потребните за техния път камъни. Каквото и да вършим в света, нашият труд ще бъде полезен – ако не за нас, то за други. В единия случай, ако любим, вършим работа съзнателна, в другия случай – несъзнателна; и следователно наградата не може да бъде една и съща.

Прочее, ако искате да се прояви Божествената Любов, трябва Духът да бъде във вас, да Му дадете място да се прояви. Но Духът е много деликатно същество; да не мислите, че ще дойде да чука силно на вашата врата. Не, Той ще потропа тихичко на вратата на вашето сърце и ако му отворите, веднага ще измени издъно вашия живот, ще ви покаже как да живеете; ако похлопа на вратата на вашата воля, ще ви каже какво трябва да вършите и да го вършите съзнателно. А ако не му отворите, вие ще разберете скоро какво нещо сте изгубили. Когато срещнете един идиот, да знаете, че в миналото, когато Духът е потропал на неговата врата, той не Му е отворил. Казвате за някого, че е глупав. Защо? Защото когато Духът е потропал някога на вратата на неговия ум, той Го е отхвърлил. Който е жесток, да знае, че когато Духът е потропал на неговото сърце, той също не Го е приел. Жестокостта е като кристал, който няма мекота. Ала не трябва да мислите, че между

жестоките хора няма понякога добри; но изобщо те не са за едно организирано човешко общество. И тъй, трябва да сме винаги готови да дадем място на Духа да проникне и да се прояви във всекиго от нас.

Някои казват: "Искаме да видим Духа." Ами че единственото нещо, което виждате, то е Духът. Той говори, но понеже вашите уши са тъпи, не чувате, както когато говорите на глухи хора, не чуват. Искате да чуете; е, добре! Нагласете ухото си да схваща това, което Духът му говори. "Аз искам да видя Духа." Хубаво, ами ако вашето око е премрежено, как ще Го видите? Единственото нещо, което ние виждаме в света, повтарям, то е Духът. Ето това цвете, което държа – то е Дух и ако бихте могли да видите, ще съзрете цялата човешка фигура в него. Сега, защо не виждате? Понеже вашето зрение е ограничено, вие виждате само сгъстените части, а несгъстените не виждате. Например някои неща ви се показват валчести – орехът; но ако го посадите, валчесто ли стъбло ще изникне? Веднага ще прояви своята същност. За да познаете нещата, трябва да ги посадите в тяхната почва. И ако можете да посадите това цвете по този начин, веднага ще видите, че и то е разумно същество. А какво ви говори това цвете? Тази краска защо е турена? Тя е турена, за да покаже, че Животът без Любов няма смисъл. И с хиляди години то говори на хората какво трябва да правят – че трябва да любят, че умът не трябва да бъде нито много остър, нито много тъп. В някои случаи трябва да бъде остър, но когато се намирате между умни хора, не е необходимо остроумие. Когато се намирате между неприятели, сърцето трябва да бъде кораво, а между приятели – меко. Трябва да знаете как да обичате. Когато вземете една роза и я помиришете, две неща се проявяват: едното – нежно благоухание, другото – бодили. Всеки човек има своите бодили; но те разбира се не са човекът. Бодилите са за ония условия на Живота, когато човек трябва да воюва, да се брани, когато не трябва да бъде много мек. С дяволите не бива да си давате рандеву; срещу тях трябва да имате шипове. Но между приятели вашият барут трябва да бъде влажен. Има времена, кога трябва да бъде сух и кога – влажен. Какво ще направи мъжът, когато барутът му е сух и когато жена му всеки ден го задява? Когато се оженят, трябва и двамата да овлажнят барута. Пред света барутът ви трябва да бъде сух, за всяка нужда... Това е една алегория, която аз привеждам, за да научите всички тия отношения, които съществуват в света.

Вие имате приятели и казвате, че ги познавате; но докато не научите едновременно и тъмната, и светлата страна на вашите приятели, не ги познавате добре. Искате да бъдете всякога добър; трябва да бъдете добър при известни условия, а лош при други. Когато разгневите приятеля си, трябва вече да се защитавате, а за да се защитавате, трябва да знаете да воювате. Ако се борите с някой неприятел, вие си вършите длъжността; ако воювате с мирни или обезоръжни хора, вършите глупост. Казват: "Животът е борба." И мъжът, като се ожени, казва: "Животът е борба." А с кого воюва? С жена си и жената – с мъжа си. Народят им се деца; и те четат девиза "Животът е борба" и си казват: "Е, ами ние с кого ще се борим? – Братчетата със сестричетата." И започват борба, хванат се за косите и като се разплачат, хайде при мама и при тате. Хората имат девиз! Като нямат истински противник, те си го създават – мъж с жена, брат със сестра, свещеник със своите пасоми, учител с учениците си. Ето хора, които не разбират Живота. Борба трябва да съществува, обаче с онази природа, която трябва да се подчини. Когато предстои да разрушим известна скала в планината, да пробием тунел, разбирам да действаме така, но да употребим тия средства в организирано общество, не разбирам. Туй показва, че хората не разбират отношението, което съществува между тях и техния Дух, и задачите, които им налага последният.

Апостол Павел описва в прочетената глава какво трябва да бъде това отношение. Може да ми зададете въпроса: "Нали съществуват в света хиляди отношения?" Но ние трябва да изберем само ония, които са благоприятни за нас. Трябва да знаем например отношенията на водата към нас. Ако я турим в стомаха, ще има благоприятни последици; ако обаче я турим в белите дробове, ще произведе съвсем други последици. Ако внесем въздух в белите дробове, ще бъде благоприятно за нас, но турим ли го в стомаха, ще произведе точно обратен резултат и т. н. Нещата имат отношения към известни удове. Трябва да знаем къде е мястото на водата, на въздуха, на светлината, на звука, на мириса. Вие ще кажете: "Ами че тия неща ние ги знаем – че светлината е потребна за очите, а

звукът – за ухото.” Така е, но вие разбирате ли вътрешния смисъл на тази светлина? Сутрин, когато изгрее Слънцето, какво си казвате? “Ха, Слънцето изгря.” Но когато някой каже: “Учителят иде”, какво подразбират учениците? Всички се размърдват, вземат книжките си и насядат по чиновете. Щом изгрее Слънцето, всеки от нас трябва да вземе своята книжка и да каже: “Учителят-Дух иде”, и да седне на чина и да се попита какво трябва да върши тоя ден. Слънцето казва: “Ще ви прислушам, ще ми отговорите, ще ви предам и вие ще ми предадете.” Туй разбира изгряването на Слънцето. Ако всеки ден можем да проучим програмата, която нарежда нашият Дух, животът би текъл много благоприятно. “Но – ще кажете – днешното Слънце мяза на вчерашното – еднакво изгрява.” Не, аз не съм видял в живота си два дена, подобни един на друг, и Слънцето да изгрява еднакво; всеки ден се различава от другия и всеки има своята програма. И светлината, която идва, не е една и съща: различава се от оная, която е дошла преди няколко дена. В туй именно седи величието на Божествения Дух, който носи неизброими богатства, невидими светове и разкрива какъв е Бог в Себе Си. Той е нещо велико.

Срещате един приятел и казвате: “Иван как го оценявате?” – “Той е висок един и половина метра, или 165 см, има гъсти вежди, въздебелички бърни, обича да похапнува и да попийнува.” Но това не е важно. Дойде ден, вие го обиквате и за вас вече изчезват неговите дебели бърни, неговите външни, видими недостатъци – почвате да виждате в него нещо друго. Значи снемате първата обвивка на ореха, виждате неговия ум. Ако го посадите, половината от орехите, които ще роди, ще бъдат за вас, другата половина – за него. Ако го изядете, какво ще се ползвате? Няма да се ползвате нито вие, нито Иван. Тъй щото Духът, когато дойде, казва, че всеки ден трябва да посявате по-добри мисли, по-добри желания. Срещате един ваш приятел и някой път казвате: “Не зная какво да говоря.” Виждате, че хората бъбрят много, а вие не знаете какво да кажете или говорите много работи, но не онова, което ви трябва. Най-първо трябва да посадите ореха и след като го посадите, тогава може да разговаряте колкото искате. Преди да посадите ореха, недейте говори. Онзи, който е работил, върне се в къщи и приказва: “Работих, уморен съм, гладен съм.” Говоренето показва известни отношения, които съществуват между нас и нашите действия.

Първото нещо, което трябва да правите всеки ден, то е да си зададете въпроса: “Какъв плод трябва днес да посадя?” Ако посадите един орех, той след време ще принесе своите богатства в изобилие. Тази притча бихте разбрали, само когато се върнете (както ще се върнете) на онзи свят, откъдето сте дошли; тогава ще забележите каква полза са принесли ония добри желания и мисли, които сте посели, добрините, които сте направили на вашите ближни, приятели, жена, деца. Сега тия неща още ви са тъмни. Друг пример: казвате си: “Този син сега аз го храня, ама кой знае дали ще ме гледа някога?”, “Сега го уча, та когато остарея, да ме гледа.” Не очаквайте да ви гледа, когато остареете. Па може и да не остареете, може да заминете по-рано от него, без да стане нужда той да ви гледа. Казва майката: “Ех да имам дъщеря, на стари години да ме гледа.” То е много криво схващане на живота. Дайте възпитание на децата си и не очаквайте за вас нищо. Ако в тях сте посадили добър орех, не само ще ви гледат, но и ще ви обичат. Когато една майка не е обичана от своите деца, това показва, че не е могла да ги възпита. Та първото нещо, за да ви обичат децата, е: ръководими от този Дух, да научите децата да ви обичат.

Ще заключа своята беседа с едно сравнение. Има три отношения, които трябва да пазим: в света съществува Бог, съществуваме ние, съществува известно общество. Някои турят на първо място себе си, като казват: “Аз, после – обществото, а накрая – Господ.” То е съвсем криво разрешение на въпроса. Други казват: “Първо, обществото: аз живея за народа, за обществото; после идвам аз, че най-после – Господ.” И то е лошо разрешение. Трети казват: “Първо, Бог, Господ, Духът ми, тогава – аз, разумната душа, която трябва да служи Нему, че после – на обществото и най-после – на себе си.” Ето правилното разрешение. Всяко друго разрешение няма да бъде правилно разрешение. Всички грешки произхождат от следното: искаме да знаем обществото ли е главата или ние. Ако на едно тяло турим три глави, то няма нищо да свърши, вечно няма да има съгласие в кой път да тръгне. Някой път се борите какво да решите; това показва, че имате три глави; отсечете двете, турете Господа да бъде глава. Всяко нещо трябва да бъде на мястото си.

Сега, запитайте се кой е ваша глава. Ако кажете, че е Господ, бих се радвал. Турете Господа начело. А знаете ли какво ще бъде тогава вашето състояние? Няма да има във вас двоумение, страх, трепети, ще имате воля, ще бъдете смели, решителни, умни, добри хора. Ще бъдете богати във всяко отношение – каквото хванете с ръка, злато ще става. Някои ги е страх от парите; само глупавите ги е страх. Защо? Защото духом са слаби. Знаете какво казва преданието за праведния Йов – че имал червеи и като ги подарявал на някой просяк, червеите се превръщали в жълтици. Ако бъдете и вие като Йова, червеят, който дадете, ще се превърне в злато. Вие често онеправдавате червеите, но и те извършват отлична работа в света, съвременният свят дължи много на тях. Като ги хване Господ с ръка и ви ги даде, те се превръщат в златни монети. А какво е това злато, тази монета, която ви дава Господ? Придобивате знания и опитност. Една умна жена, която вземе серева, мръсна вълна, какво прави с нея? Изпира я, извлача я, изприда я и изтъкава плат; глупавата напротив – като я види така мръсна, ще я хвърли навън. Колко пъти и Господ ви е дал Дух и вие сте Го отхвърляли!

Правилото какво изисква? Като се върнете вечерно време от работа, да снемете раницата от гърба си и да я оставите в антрето, всички вземания-давания, които имате, и тях да оставите в антрето; да влезете в стаята си свободни, като че в света няма никакви вземания-давания за вас, и да кажете: "Благодаря на Господа за това, което ми е дал." Наяжте се хубаво, поблагодарете Му пак. И сутринта като станете, вземете изново раницата или тефтерите и тръгнете на работа. Ние какво правим? Дойдем вечер и си легнем с пълна раница на гърба и цяла нощ се мятаме в леглото. Духът казва: "Снемете раницата си, не ѝ е мястото тук." Сядаме да ядем, тежко ни е, защото имаме раница на гърба си; трябва да я снемем и се нахраним. Това е то посланието на Духа. Някои хора били грешили; оставете този въпрос вън, в антрето: нима Господ не знае, че хората грешат, ние ли ще оправим света? Има кой да го оправи. Вечер, като се върнем, трябва да поблагодарим на Бога, че ни е пратил между тия грешни хора, за да ни дадат добри уроци. Като срещнем такъв, трябва да му кажем: "Много добре си носиш раницата." Той е грешник и в туй състояние той е човек с раница. Един ден тя ще му слезе от гърба. Някой е груб, кисел; защо? Защото не е снел раницата от сърцето си. Друг не може да мисли; защо? Нека снеме раницата от ума си и тогава ще мисли добре.

Сега, ще приведа още един пример и ще заключа. Има две крайности, две противоположности в действителния живот, които трябва всякога да имаме предвид: това са доброто и злото – два полюса, крайните допирни точки на земния човешки живот. В старо време някой си цар имал две дъщери; голямата била много красива и стройна, но имала много лош език; малката била много добра по душа, но много грозна по лице. По причина на тия им външни и вътрешни недостатъци никой от околните княжески синове не искал да им предложи ръка. Бащата, загрижен за бъдещето на своите дъщери, понеже оставал без наследници, решил да свика съвет от най-мъдрите хора на своето царство, да му посочат път от това безизходно положение. Между многото добри съвети, които предлагали всички, най-старият измежду тях и впрочем най-мъдрият дал следния съвет: "Ти – казал той на царя – ще направиш една страноприемница в полза на всички и първите двама млади мъже, които дойдат в нея, те ще бъдат твоите двама зетьове, които съдбата ти отрежда." Добрият баща помислил, че може би съдбата ще се усмихне на побелелите му коси и ще му изпрати знатни лица от някои царски домове. Когато страноприемницата била свършена и отворена, първите посетители били действително двама млади момци. Обаче за голямо учудване на бащата единият от тях бил сляп, а другият – глух. Изненадан от това, царят извиква стария мъдрец и му казва: "Каква е тая работа, единият е сляп, а другият – глух? Как ще я уредим не виждам." – "Ще Ви кажа – отговорил мъдрецът, – глухия ще ожените за красивата Ви дъщеря, а слепия – за грозната." Така сторил и царят. И наистина двата брака излезли щастливи: дъщерите му добре прекарвали. По едно време зетьовете почнали да се стесняват вътрешно от своите недъзи. Тоя, който бил глух, когато неговата жена викала и сипела отгоре му всички проклятия, повдигал рамене и си думал: "Така е то, когато е лишен човек от едно чувство. Вярвам, тя говори Божествени работи, но нали не мога да ги разбера, това е моето нещастие. Бих дал всичко в този свят, само да мога да чуя поне една от сладките ѝ думици." Слепият, от своя страна, като слушал умния и сладък говор на своята жена,

излиянието на нейната душа, думал си: “Колко прекрасно същество е тя! Колко хубава трябва да е! Но нали съм сляп – това е голямото мое нещастие в тоя живот. Бих дал всичко да можех поне за един миг да видя външния образ на това Божествено съкровище.” Достига това до ушите на царя и той повиква стария мъдрец и го помолва да му каже не може ли някак да се измени съдбата на двамата му зетьове, да се избавят от своите недъзи. “Може – казал маститият старец, – но ще се развали тяхното щастие и блаженство на Земята.”

Ако Бог те е свързал с красивата царска дъщеря и те е лишил от слух, да не ти е жалко, че не чуваш гласа й. Наслаждавай се от вида й и благодари. Не искай да чуваш думите й, да не би да се огорчиш и дойдеш в противоречие със себе си. Две добрини на Земята не може да се съберат на едно място. Ако Господ те е свързал с грозната царска дъщеря и те е лишил от зрение, от временните илюзии на земния живот, пак благодари. Наслаждавай се на добрия й говор, на сладкия й език; не искай да видиш нейния външен вид и образ, защото ще изгубиш и това, което имаш. Доброто не всякога е облечено в царска мантия. Доброта и Красота само на Небето живеят заедно. Тук, на тоя свят, тъй е – добро и зло се редуват в човешкия живот. Ако в един живот Бог те свързва със злото, благодари Му. Не се утеснявай, не знаеш дълбоките причини защо това е сторено. Знай, че целта е за добро. С време ще разбереш великата Любов на Небето. Ако в друг живот те свърже с Доброто, благодари Му и не желай да облечеш царска мантия и да се любуваш на своя изглед. Не търси да примириш доброто и злото в себе си: то е невъзможно. Това ти се дава, за да се учиш да познаваш дълбоките работи на живота на Духа. Твоите недъзи ще се махнат, когато сърцето ти се отвори, Духът дойде и душата ти се съедини с Него.

20 април 1914 г., София [9]

ЛЮБОВТА

“Ако говоря с человечески и ангелски езици, а любов нямам, ще съм мед, що звънти, или кимвал, що дрънка.”
Първо Коринтяном 13: 1

Думата *любовь* е станала много прозаична в устата на хората, дотолкоз прозаична, че няма вече никакъв смисъл. Когато някоя дума изгуби своя смисъл, обезсолява, а всичко онова, което обезсолява, няма в себе си сила и вследствие на това в него настъпва упадък. В органическия свят, когато известна храна влезе в стомаха и не може да реагира правилно върху него, образува се едно състояние, което лекарите наричат *мъчно храносмилане* и което, от своя страна, произвежда известна неприятност на самото тяло. Този закон е верен не само по отношение на физическия свят, но и по отношение на умствения живот: когато ни се представи една мисъл, която не може да реагира върху нашия мозък и умът ни не може да я възприеме, образува се и у нас същото състояние. Тъй става и с човешкото сърце: когато едно желание влезе в сърцето на човека и не може да реагира върху него, а сърцето вследствие на това не може да го възприеме, образува се пак едно подобно състояние.

Човешкото естество има трояко разбиране върху нещата. Вземете един плод – ябълка червена, пъстра, красива. Най-първо нейната форма мами вашите очи: ще вземете, ще я обърнете откъм едната, после откъм другата й страна и ще си съставите чрез очите, според нейната външна форма и цвят, известно понятие за нея. След като вашите очи свършат този процес, ще приближите ябълката до носа си, да видите дали издава някакъв мирис и вашето обоняние ще определи качеството на тоя мирис. Когато вашето обоняние свърши своята работа, ще поискат вашият език и вашите зъби да опитат ябълката и те ще направят последната операция върху горката ябълка – ще развалят нейната красива дреха, от тази пъстра премяна няма да остане нищо; езикът ще каже: “Тази ябълка е вкусна.” Тъй и Любовта има в Живота трояко проявление по отношение на хората и поради

неразбиране на нейните съотношения се ражда онова криво схващане за нея, което съществува у хората. Едни казват, че тя е чувство, други – сила, трети – илюзия, и т. н. Какъвто е умът на човека, такъв му е и халът, дето се казва; следователно според него ще бъде и схващането му за Любовта. За да познаете съждението на един човек върху известен въпрос, вижте какво той говори и пише; за да познаете една жена, посетете я, вижте дома й какъв е; за да познаете една готвачка, влезте в кухнята й и вижте какво и как готви; за да познаете един войник, пуснете го в бойното поле; за да познаете един учител, трябва да го видите в училището; един свещеник – в църквата и т. н. Всяко нещо трябва да бъде изпитано на неговото място.

Следователно, когато дойдем да говорим за значението на Любовта в обширен смисъл, разбира се не всички ще сте готови да разберете това, което мога да ви кажа, и за да мога да предам тази мисъл, да ви бъде понятна, трябва да я облека в проста форма. Мога да говоря на език, непонятен вам, не защото имам желание да бъда неразбран, но защото има причини, поради които езикът ми може да бъде неразбираем. Когато се роди едно малко дете, майката първо му дава мляко, после, като поотрасте то, приготвя му жидка храна, сетне му сдъвква и то, от своя страна, първо смуче и гълта млякото и много му е приятно; за да му даде майката обаче по-твърда храна, трябва да му изникнат зъби, инак ще се развали стомахът му. Но преди растенето на зъбите става известен процес – детето боледува. И тогава майката си казва: “Детето има огница, дали няма да умре, ще викам лекар.” Обаче когато зъбите израстат, това състояние минава. И в човешкия живот се явява също такова състояние – когато му дадат твърда храна, Любовта, човек преминава през процеса на страданията. Следователно, когато казваме “страданията са необходими”, подразбираме, че е необходимо да ги минем, да израснат нашите зъби, за да можем да се нахраним с тази твърда храна. Какви са тия зъби – после мога да ви ги изтълкувам; но сега ви казвам, че щом почнат вашите страдания в света, то е признак, че са почнали да ви никнат зъби. Когато минете през този процес, вие сте вече сформирани, имате 32 зъба, вие сте във възрастта на Христа – 32 години.

Сега, да направя един малък разбор – как апостол Павел е схващал Любовта. За да разберем Любовта, трябва да сравним това понятие с противоположните нему понятия. Когато човек иска да опише някой предмет, трябва да намери отличителните му белези; описва например един кон, една крава, овца, вълк и т. н. – трябва да намери белезите, които отличават едно от друго всяко от тия животни. В описанието правим разбор обикновено на външната страна, но можем да направим разбор и на вътрешните особености, като изтъкнем разликите, които съществуват между тях. В съвременния свят всички хора искат да са красноречиви оратори, понеже всеки знае, че един оратор със силата на словото може да влияе на тълпата. Но апостол Павел казва: “Ако имам всички красноречия, които човешкият език може да добие, нещо повече – дори ако имам красноречието на Ангелите, а не разбирам Любовта, нищо няма да ме ползва”; отношението ще бъде също такова, както когато гледаме една ябълка само отвън. Сега всеки у нас се запитва каква ще бъде неговата съдба и оная на България? Ако можехте да пророкувате, всички ще се стекат да ви питат и вие ще бъдете на почит, ако вашето пророчество се сбъдне. Но апостол Павел казва: “И ако имам пророчество и зная всичките тайни и всяко знание, и ако имам всичката вяра, щото и планини да премествам, а любов нямам, нищо не съм.” Тия неща, които стават днес, не съставят Живота. Можете да местите планини и градове, можете да разпределяте цели царства, но всичко това е само външната страна на Живота. И по-долу апостол Павел още казва: “И ако раздам всичкия си имот за прехраната на сиромасите, и ако предам тялото си на изгаряне, а любов нямам, нищо не се ползвам.”

Значи, дори да имаме всички дарби, които апостол Павел оповестява, а сме лишени от Любов, ние сме лишени от най-важното. Не че тия неща не струват, но са само външната страна на човека, не засягат човешката душа. И той започва по-нататък да описва положителните качества на Любовта. Първото нейно качество е дълготърпението. А знаете ли смисъла на търпението? То е основният стълб на Живота. Имате ли търпение, можете да постигнете всичко; нямате ли го, нищо няма да постигнете в Живота. Човек с търпение е като кораб с котва; човек без търпение е като кораб без кормило. Именно това е отличителното свойство на Любовта. Затова е казано: “Бог е Любов”, понеже Той е дълготърпелив. Дълготърпението е признак на Великата Любов, която Бог

храни към нас. Ако Той нямаше тази Любов, не би ни изтърпял досега; не би изтърпял нашето невежество и нашите низости и отдавна би очистил света от нас. Та с каквато работа и да се заемем, каквито блага и да искаме да добием в Живота, за нас търпението е безусловно необходимо. Мнозина казват: "Търпението – това е волщина." Не, търпението е велико качество и в човешкия характер, няма по-благородна черта от него. Търпението не се ражда с човека, трябва да се добие; Любовта може да ни дойде даром, но търпението трябва да го придобием. А страданието е един процес, чрез който може да се придобие търпението; този е методът за придобиване на търпение.

За да търпим, трябва да сме заквасени с три основни качества: Мъдрост, Истина и Добродетел. Защо майката претърпява известни грешки на своето дете, а гледа да го възпита? Тя предвижда, че то, макар и да има своите слабости, ще стане в бъдеще велик човек – човек, полезен на своя дом и на своята родина. Именно като предвижда това, майката си казва: "Аз за това дете ще се изложа на всички несгоди и ще претърпя всички негови слабости." И тя умно постъпва. Търпеливият човек е умен и предвижда бъдещето. Вземете една мома; когато не е още омъжена, тя държи ръцете си много чисти, не иска да ги накваси дори с вода, маже ги с парфюми; но когато се омъжи, не се стеснява да ги намаца вече с парфюма на детенцето и дори това й е приятно. Какво намира тя в това дете, какво я привързва към него – ако го претеглиш, ще излезе само няколко килограма? – В него има една Божествена душа, която привлича любовта на майката дотолкоз, щото тя със своето дълготърпение е готова във всичко да му угоди, грижи се по всякакъв начин за него. Ако останеше да го отгледа мъжът, той би го захвърлил, би казал: "Тази работа не е за мене." Следователно всяка работа в този свят, за да можем да я свършим, непременно трябва да имаме Любов – тя е велик фактор в сърцата на ония, които я имат.

Говоря ви върху Любовта в нейния широк смисъл; не ви говоря за същността й. Някои хора считат Любовта за едно усещане, за едно приятно разположение на сърцето. Това не е Любов, защото човек може да пийне половин кило винце, пак ще му стане приятно на сърцето; за известни болки правите известни разтривки и от тях също усещате известна приятност. Но това не е оная приятност, която дава Любовта. Когато човек ви люби, може някой път да ви причини и болка: Любовта едновременно причинява и страдание, и радост – то е нейно свойство. Тя е сила с две острила: тя милва всички, но и наказва всички. И как ви наказва? Като се отдели от вас, ставате тъжен и казвате: "Нещастен съм." Защо сте нещастен? От отсъствието на Любовта. – "Аз съм щастлив" – Защо? – Защото Любовта присъства в мене. Но Любовта казва и друго: търпението е пътят, по който тя може да дойде в човешкото сърце. Дълготърпението създава условия да се прояви Любовта. Без търпение Любовта не може да дойде у нас. То е първото основно качество – авангард на нейното идване. Когато усвоите туй търпение в неговото широко разбиране, вие ще видите, че то е голяма сила в ръцете на смелия, на решителния човек – такъв човек има велико бъдеще пред себе си.

Сега, ще оставя думата *благосклонност* – тя е положителната, активната страна на Любовта, когато дълготърпението е пасивната, съхранителната страна, при която имате да издържите известен товар. Благосклонността е Любов, готова да гради, да направи услуга някому, комуто и да е. Срещнете един просяк, иска да му направите известна услуга; направете я. Един ваш приятел има благородни черти, иска да му направите известна услуга; направете му я, макар той и да не е от вашето убеждение и вяра. Искаме хората да ни обичат и да бъдат учтиви, а често ние нарушаваме това правило и освен че нямаме търпение, но често не показваме поне дължимата към хората обикновена благосклонност. Някои казват, че обичат някого, а говорят на други лошо за него. Ехото на това говорене един ден ще се чуе, защото каквото човек посее, това и ще пожъне; ако посее ябълка, ябълки ще събере; ако посее тръни, тръни ще пожъне. Не говоря какви трябва да бъдат моите отношения към вас, всякога гледам какви трябва да бъдат отношенията ми към Бога, към Любовта, сиреч към онова, какво се изисква да сторя спрямо своите братя. Как ще разбера моите постъпки, то е второстепенен въпрос; важно е за мене дали съм приготвен, дали мога да изпълня онзи основен закон, който Любовта ми налага – мога ли да бъда търпелив, както тя иска; мога ли да

бъда благосклонен, както тя желае. Това е нужно за всекиго едного, за целия свят, за онези, които действително имат сърце. Онези, които не разбират това – тях ще оставя.

Някои питат какво ще стане с лошите, грешните хора. Това, каквото ще стане с камъните, с мравките, с малките буболечки. Па нима мислите, че положението на мравките е по-лошо от вашето? Те са хиляди пъти по-щастливи от вас: те не усещат тия страдания, които вие усещате. Трябва да съжаляваме само ония хора, в които се е пробудило Божественото съзнание, които разбират Любовта, доброто и злото, които страдат и се терзаят. Някои хора казват: "Мене не ми върви в света – аз съм нещастен човек." Отговарям: защото Любовта не те е посетила, затова си нещастен. – "А защо не дохожда?" – Защото си нетърпелив. – "Ама мъча се да бъда търпелив." – Хубаво, почнал си. – "Пак не ми върви." – Защото не си благосклонен. Ще кажете: "Тия неща са много хубави и лесни да ги направи човек, ще ги направим"; но не ги правите. Аз ви казвам като лекар: всинца сте болни, защото не съм срещал човек, здрав в пълния смисъл на думата; напълно здрави са само светиите и Ангелите, които живеят на Небето; хората са болни, разбира се не в еднаква степен. Един лекар, като влезе в къщата ви, ще ви каже: "Вашата къща не е хигиенична, защото е на север; ще излезете от тая стая, ще се преместите в южна; трябва да държите прозорците доста отворени, за да влиза чист въздух и светлина; ще промените постелката; ще обърнете внимание на храната и т. н." И Любовта казва същото: "Вашата стая е на север, нехигиенична, трябва да влезете да живеете в южна стая, дето Слънцето може да ви огрее." Сиреч тя иска да каже: "Трябва да бъдете търпеливи и благосклонни." Тя казва: "Това са моите две ръце, с които постоянно работя – те са ръцете на Любовта." И знаете ли колко струват тия две ръце? Неоценими богатства. Когато имате тия ръце, вие сте в състояние всичко да работите.

Повтарям: за да израстат вашите духовни ръце, трябва непременно да имате търпение и благосклонност. Щом се откажете от тия две качества, и външните ваши органи не могат да реагират, па и вътрешните не могат да се развиват, за да се проявят Добродетели. А защо трябва да бъдете добродетелни? Защото Добродетелите ще ви донесат всички необходими материали за съграждане на вашата къща, ще ви донесат всички ония сокове, които са потребни за вашето израстване. Добродетелта не е нещо отвлечено, а е нещо реално, което винаги е в състояние да гради.

Та затуй онези от вас, които могат да разбират, трябва да схванат в какво се състои търпението в пълния смисъл на думата. Не онова търпение да понасяш обиди, то още не е търпение. Тайната на търпението е, когато човек ви обиди, да намерите в обидата добрата страна и да я използвате. Обидата – това е един много корав орех, който ви е дал някой; вие трябва да го счупите, да извадите ядката отвътре и да я изядете. И ако можете така да се храните, вие ще станете напълно здрав. Хората, когато говорят лошо за вас, когато ви охулват, те ви дават храна и ако умеете да използвате тая храна, ще бъдете предоволни. Хората ви хвърлят твърди камъни; вие трябва да ги разчупите, защото вътре в тия камъни има съкровища, които можете да използвате и с това да се обогатите.

Като отидете у вас, почнете да размишлявате и да се молите на Господа да разберете търпението. Досега много хора се занимават с глупави работи, много християни искат да бъдат велики, знаменити, да имат много знания. Хубаво, знанията сами по себе си ще дойдат, стига да бъдете човеци, да умеете да ги възприемете и използвате. Те може да бъдат и като сила, която може да облагодетелства вас и вашите ближни, стига да умеете да ги използвате както трябва; но може да бъдат и като раница на гърба на човека.

Любовта не завижда. Значи, за да видите дали ви е посетила истинската Любов, трябва да се поизпитате дали не завиждате. Завиждате ли, нямате Любов. Любовта трябва да съществува вечно в нашите дела; тя е потребна и в тоя наш живот, и в следващия, и в по-друг живот и колкото по-нагоре отиваме, толкова по-дълбок смисъл ще намерим в нея. Трябва отсега да хванем този път: друг път за Небето няма. Ще кажете: "Този път е труден, не може ли без него?" Не може. Без него всякъде другаде можем да влезем, но не и в Царството Божие.

Любовта не завижда, на неправдата не отговаря с неправда, на злото не отвръща със зло, всичко претърпява. Разбира се, не казвам, че завистта, че гордостта няма да посетят никога нашето сърце. По някой път ще дойдат като гости, но и затуй няма да ни съдят; работата е да не правим приятелство с тях. Но някой път се хванем ръка за ръка със завистта и казваме за хората: "Той е лош, трябва да се пазите от него"; и правим живота на човека нещастен. Завистта не е нещо отвлечено; както виждате, това са съществата, които са добили отрицателни качества; дори има на Земята хора, които са олицетворение на завистта.

Само след като научим тия две качества – търпението и благосклонността, ние ще научим историята на нашия Живот, ще научим защо сме слезли на Земята. Пак ще ви наведа примера с житното зърно, че в света няма от всички сегашни плодове по-примерно от житното зърно: ако искате да изучите процеса на търпението, вижте търпението на житното зърно. Без търпение ще имате разочарование. Много хора няма да ви повярват. Ще кажете: "Мене не ме следват хората." Защо ще ви следват? Хората не са родени вас да следват. Ще слушат вашето учение, но да ви следват – никога. Питате често: "На кого сте последовател?" На хората наистина може да бъдете последователи, но понякога може да бъдете излъгани, докато ако бъдете последователи само на Бога, няма да бъдете никога излъгани. Един е пътят и Исус Христос го казва: "Аз съм Пътят." Ако не те следват хората, ще рече, ти не си в Пътя. Може да каже някой: "Аз не вярвам" и да тръгне по друг път; но един ден без друго ще се убеди, че този е Пътят; Животът ще му го каже, защото той е един велик изпит. Ама ще кажете: "Убеди ме, че тогава." – Не искам да те убеждавам. Аз ти казвам, че този хляб, който ти давам, той ще те нахрани. – "Ама кажи ми от какви елементи е съставен, с каква вода е замесен." – Нямам време, ще вземеш ли хляба да ядеш? – "Не искам." Турям го в торбата и заминавам. Ще запитате също: "Какво е Любов, от какви елементи е тя съставена?" Ако много питаш, ще я туря в торбата, ще я метна на гърба си и ще тръгна на път по-нататък; ще ти кажа: "Нямам време да разправям сега тия въпроси." Животът е нещо положително – опитайте, вземете, наяжте се от този хляб и ще видите.

Любовта е храна на Живота: без нея не може да се живее и да се постигне нещо в света. Някои хора имат твърде смътно понятие за Любовта, било по отношение на търговия, било в учение, било във война. Всякъде трябва да имаме Любов, тя е велика сила. И тази сила, с която аз повдигам туй стъкло, също е Любов. Същата тази сила може да се тури и в един топ – да хвърли граната и да убие сума хора; може да се прояви в земетресение, може да разруши дори и цялата Земя, може да създаде и един свят. То е отношение в нейното употребление – как се употребява известна сила. Любовта е една сила, която чрез известно регулиране може да се използва. Хората са себелюбиви – като дойде Любовта, искат да я затворят в себе си. Но ако тя беше затворена в нас, ще разруши нашите стени и ще излезе навън. В такова жилище, в каквото искаме да я затворим, не може да стои. И се ражда смърт. Смъртта е процес на разрушение на всякаква егоистична мисъл и желание; с нея Бог разрушава всички огради, в които лошите духове са се вградили. Нашето сърце и нашият ум трябва да имат всички условия, за да я възприемат. Тя е тиха, спокойна, но същевременно със своите действия тя е сила ужасна. Когато сме в хармония с нея, светът е блаженство; не сме ли в хармония, няма по-опасна сила в Природата от Любовта. И затова хората от практика казват: "Който много обича, много и мрази." Колкото тя е силна в положителната страна, толкова е силна в отрицателната; затова трябва да бъдем с нея много внимателни. Когато я имаме, да не действаме отрицателно, защото тя тогава действа разрушително – явяват се болести, страдания, разрушение на цялото общество. Мнозина казват, че Господ е Любов и като Любов не трябва да наказва. Господ, като е толкова благ, е в същото време и взискателен. Като ни види недоволни, казва: "Турете му един килограм на гърба." Ние питаме: "Защо ми турят тази тежест?" Но Той, без да отговори, казва: "Турете му още един килограм." – "Ама не мога да нося." – "Турете му още един килограм." И като ни притисне така, не можем да мърдаме. Тогава почваме да казваме: "Господи, прости ми!" – "Снемете му един килограм" – отговаря Господ. Повтаряме молбата. – "Снемете му още един килограм." Колкото повече се молим, толкова повече килограма ни се снемат от гърба. И като снеме всичката тежест, Господ ни попитва: "Е, научи ли урока?" – "Научих го хубаво." – "Ако искаш да не

те товаря вече, трябва да бъдеш благосклонен и търпелив спрямо околния свят, към всички, които са около тебе, както и те към тебе трябва да бъдат благосклонни и търпеливи; тия малки твои братя може да грешат, но ти трябва да имаш търпение, както Аз търпя; в деня, в който престъпиш закона, ще почна пак да те товаря." – "Не мога да нося." – "Ще носиш." Аз ви казах как можем да се освободим от нашия товар. Всеки от сърце трябва да каже на Господа: "Аз съм благодарен от душа и сърце за всичко, което Си ми дал." Защото Бог е дал на всеки човек хиляди блага, но той не знае как да използва тия блага – вода гази, жаден ходи.

Много търговци са недоволни; защо? Защото имали десет хиляди лева и не им стигали. Като им дадеш двадесет хиляди, пак не им стигат; дадеш им петдесет хиляди, сто хиляди, пак са недоволни. Знаете ли съвременното човечество на какво мяза? Сигурно сте чели за онзи рибарин, който намерил едно красиво око. Попитали го: "Колко искаш за това око?" – "Колкото то тежи." – "Претеглете го." Турили десет грама – окото недоволно, турили двадесет грама – пак недоволно, турили сто грама – недоволно, турили един килограм, сто килограма, хиляда килограма, десет хиляди килограма, всичкото злато – окото останало пак недоволно. "Какво ще правим – не може да се изплати?" – взели да се питат. Най-после повикали един стар мъдрец и го попитали: "Какво да правим." – "То е много лесна работа – отговорил мъдрецът, – вземете малко пръст и посипете окото." Направили това и къпоните с окото се вдигнали нагоре. И Господ един ден, като ни види недоволни, ще каже: "Турете пръст на очите му" и ние вече ставаме доволни. Както ние често обичаме да подсоляваме и подпиперяваме нашето ястие, така и Господ, като не сме доволни, ще ни тури малко сол или пипер, за да ни направи доволни. Защото Животът не седи в многото, което имаме, а в онова, което можем да използваме в даден момент, и в това – да бъдем благодарни от туй, което Бог ни е дал. Тогава Бог ще ни даде още по-големи блага.

Та тази глава от апостола трябва да я приложим в практическия живот: да почнем да работим и да бъдем полезни на своите братя, които са около нас. Ние сме като в училище – учим нещата; не сме като в разсадник. Църквата е голям разсадник – там може всичко да посееш; училището обаче е градина, в която трябва да се посеят само неща, които ще принесат полза. В училищата трябва да се научим как да обработваме и насаждаме хубавите и полезни неща. И по отношение на училището има една връзка между сърцето и ума – ние трябва не само да разсъждаваме, но и да култивираме и покажем ония основни закони, по които трябва да се развива Животът.

Казвате: "Защо Бог не ми е дал по-големи способности, по-голяма сила, повече пари?" Аз виждам много причини за това. Защото колкото пъти е пращал на нивата вас, вашите деди и прадеди да работите, вместо да се заемете да обработвате умовете и сърцата си, вие сте се занимавали с вкуса на запретеното дърво, да правите все нови и нови опити, които са костували всичкия ваш капитал. Колкото пъти сте идвали целокупно на тая нива, вместо да работите, вие сте бягали и сте се връщали при Него и сте се молили пак да ви даде нещо наготово. Вие сте като ученици, които бащата и майката искат да направят учени, а те не се учат, бягат от училището; мнозина от вас са бягали от това Божествено училище. Казвате: "Туй нещо не може да се изкара на глава, ами хайде да го ударим през просото." Много пъти сте говорили това, па и сега може да го кажете; но то не е умно нещо. Онзи, който иска да научи Божествения закон, да приеме една по-висока степен, да се издигне в областта на светиите, отгдето да гледа ясно на Живота и Господ да гледа благосклонно на него, непременно трябва да свърши Божественото училище на Земята със зрелостен изпит. В това свършване седи благото на всекиго. Неподготвени в тоя свят ще карате коне, ще орете, ще трошите камъни, ще правите пътища, докато научите онова, което конете, ралото, камъните и пътищата ви учат – да се подготвите за Царството Христово. Непослушните деца Господ ги туря камъни да трошат, а на послушните дава благородни занятия. Ще кажете: "Тежко е това учение!" Да, вярно, за мързеливите, съгласен съм, че е тежко; но за прилежните, за трудолюбивите и смирените то крие богатства.

Знаете ли защо червеят е в земята, жабата – във водата, птицата – във въздуха и човекът – посред тях? Това са четири велики положения на Живота. Но ще ми кажете: "Това са неща

отвлечени.” Не са отвлечени; това са четири велики истини, които ви показват Тесния път – пътя на Божията мисъл. Той е тесен, вярно; но за това нещо има дълбоки причини, които сега не мога да обяснявам. Те лежат извън границите на тоя свят.

Но да се върна на думата *Любов*, която хората са обезсолили, извратили; потъпкали са нейната доброта, нейната красота и са развалили нейната звучна хармония дотолкоз, че сега са останали само нейните дрезгави звуци, които дращят ухото ни. И ние си казваме: “Любов – това са илюзии на живота, празни мечти на младите и зелени моми и момци, които гонят неуловимата сянка на живота.” Да, сянка; но зад тая сянка има Реалност, от която произтича сокът на Живота, от който душата постоянно утолява своята жажда, както отруденият пътник при студения и бистър планински извор. Какво неоценимо богатство, какви знания са скрити в тая едничка дума! И ако хората знаеха как да я произнасят правилно, тъй както тя е произнесена първоначално от Божествената уста, всичко наоколо им щеше да се усмихва и с умиление да слуша тоя небесен зов. Те щяха да имат магическия жезъл на древните мъдреци, пред силата на който всичко се е прекланяло за добро. Мнозина ще кажат: “Какво щастие е човек да притежава тоя жезъл!” Вярно – най-голямото щастие, което човек може да добие на Земята. И може да го добие, стига да иска да се стреми непреодолимо към това благо.

Сега само това ще ви кажа: ако вземете първо да изучите търпението в Живота – всякога и всичко да претърпявате със смирение и радост, ще намерите Истината. С вашето нетърпение и лоши мисли създавате една тежка атмосфера във вашата къща. Жената – недоволна, защото мъжът взимал сто и петдесет лева; това иска, онова иска – желания, желания, желания. А кой ще работи заради вас, кой друг ще ви ги достави, а не вие сами? Например, ако всички поискат да имат пълни хамбари, без да работят, откъде ще ги вземат? Благата се добиват мъчно – с труд. Затуй трябва да бъдем доволни от онова, което Бог в Своята велика Мъдрост е благоволил да ни даде.

Не ви съветвам никога да слушате хорски съвети. Може да извлечете известна поука от тях, но всеки трябва да слуша онзи съвет, който Бог е вложил в неговата съвест. Вижте какво казват хората и ако то е в съгласие с онова, което Господ ви казва вътрешно във вашата съвест, послушайте ги; ако не, не следвайте чужди съвети никога. Ако искате да бъдете свободни от грешки, непременно трябва да слушате Господа: всеки един, който не слуша Господа, не е умен човек, а е роб на своите външни влечения, на хората, на всички.

Вие търсите Господа – къде? Той е у вас, във вашия ум, във вашето сърце. Той се проявява в тия две дарби. Слушайте добре ума си и сърцето си – чрез тях Господ ви говори. Ама някои ще ви проповядват, че умът и сърцето са развалени. Не е прав. Ако нашият ум и нашето сърце бяха развалени, с какво ще познаем Господа? Има неща у нас развалени, но не всичко е развалено. И аз ви питам: ако не вярвате на своя ум и на своето сърце, на кого ще вярвате? Ако вашият ум и вашето сърце са развалени като моето, защо ще вярвам във вас? В кого трябва да вярваме? – В Господа, който живее в нас. И когато вярваме на себе си, ще вярваме и на своя брат. Който не вярва в Господа, който живее в него, не може да вярва на другите хора. И онзи, който не е благосклонен към ближните си, не е угоден Богу. Затуй Господ казва да обичаме ближните си. А вашият ближен е наранен, разпнат, прикован на кръста. Не е вашият Господ на Небето; вие сте Го приковали. Че туй е истина, четете Евангелието. Вашето спасение ще стане не иначе, а чрез това приковаване – търпение и благосклонност. Тогава ще дойде вашето освобождение. Ще кажете: “Това е мъчна работа.” Не е мъчна, не се бойте. Да те приковат на кръста е приятна работа, Господ хиляди години търпи приковаването. – “Да не пострадаме?” Няма да пострадате. Хората, които ги е страх от страдания, ние не ги искаме в училището ни. Вие трябва да благодарите на Бога за тия страдания: те са пратени от Него. И тия страдания, които сега ви се дават, вие ги заслужавате, вие сте достойни за тях. Ако Христос не бе носил този трънен венец, ако не бе прикован на кръста, как щеше да прояви тази Любов? Бихте ли Го обичали днес, ако искаше и би живял като цар? Вие Го обичате, защото бе прикован на кръста за нашето спасение.

Затуй отсега нататък бъдете герои, не се страхувайте от страдания, а казвайте на света, че сте мъже и че не един кръст, а десет сте готови да носите. Един се оплакал, че кръстът, който носел,

бил много тежък. Господ рекъл: “Вземете му го” и го въвел в една голяма зала и му рекъл: “В тази зала има големи и малки, златни и сребърни, железни и каменни кръстове, избери си един.” Човекът като ходил, ходил, намерил един малък кръст и рекъл: “Туй кръстче искам.” – “Ами че това е кръстът, който ти носеше досега; този кръст бях ти дал” – рекъл Господ… Та често ние преувеличаваме нашите страдания. А те са пътят на нашето възлязване към Бога. И затуй, когато някой страда, да си казваме: “Той е грешник, който се спасява.” Аз го облажавам и му казвам: “Братко, ти си по-близо до Небето; бих желал да бъда на твоето място.” Когато някой каже: “Аз не съм видял страдания”, аз му казвам: “Ти си още зелен.” Зеленото е приятно, но когато почне да зрее, дохождат страданията.

Сега вземете тази мисъл в себе си, давам ви я за размишление от страна на Господа: когато ви дойде страдание, да се радвате и да благодарите на Господа, че ви обича, та ви го праща. Страданията са признак на Любовта Божия и нека всинца да носим този кръст. Затуй и на целокупния български народ, като душа, Господ му даде тия страдания, да усвои тия две велики качества – дълготърпението и благосклонността. – “Ама – казвате – гърците и сърбите са такива, онакива.” Нищо, не обръщайте внимание, вие си научете урока за вашето спасение, а какви са те, оставете: те нищо не са спечелили и те ще дойде време да учат този урок, който вам е даден по-рано, за което трябва именно да благодарите, а не да роптаете. – “Нас ни разпнаха.” – “Няма нищо, вие сте по-близо до Мене – отговаря Господ, – другите не са; те са сега далеч, но и те ще дойдат на това място.” Когато ви разпнат, тогава ще влезете в Царството Божие. Затуй нека се радваме, че имаме нещо повече на тоя свят.

Нека всинца бъдем последователи Христови и достойно да носим това име на Земята – християни. Какво ще кажат другите да оставим настрана. Нека бъдем дълготърпеливи и благосклонни и да изпълняваме дълга си към Бога тъй, както го разбираме в нашите чисти мисли и желания. И в тоя велик път никога да не се спъваме, а да воюваме смело, решително и да насърчаваме всекиго, който воюва заедно с нас. Това е силата, с която ще надделеем сегашните мъчнотии.

6 юли 1914 г., София [10]

НЕОБХОДИМОСТТА ДА ПОЗНАВАМЕ БОГА

“А това е живот вечни, дето да познаят Тебе, единаго истиннаго Бога, и Исуса Христа, когото си проводил.”
Йоан 17: 3

Животът е най-естественият и най-силен стремеж на човешката душа; той е богатството, което тя желае да припечели. Този стремеж съществува не отсега, а от хиляди и милиони години и то не само в човека, но и в другите млекопитаещи, в птиците, в рибите и дори в растенията. Различие има само в методите за добиване на Живота у тия разни същества.

Да дойдем до човешкия стремеж към Живот – той засяга нас, важен е за нашето развитие. Вие влизате например в едно музикално училище не само да слушате, но и да се учите. Дават ви цигулка, дават ви лък, поставят ви струни на цигулката, научават ви как да я нагласявате; дават ви учител да ви учи на основните правила на музиката и почвате да упражнявате вашия ум, вашите ръце, вашите пръсти. И по тоя начин с течение на времето вие усвоявате изкуството на един отличен виолонист. По същия закон Господ иска да ни научи да усвоим метода, начина да придобием Живота. Човек е притежавал някога Вечен живот, но го е изгубил. Изгубил го е по една проста причина и сега се стреми да изправи своята грешка. Тази негова грешка е причинила смъртта и само когато човек е почнал да изпитва постоянното разрушение на своята душа, на своя ум, на

своето сърце, на своя организъм, на всичко онова, което гради, само тогава той е разбрал какво нещо е изгубил.

В първата глава на "Битие" се казва, че Бог поставил човека в Рая и му казал да обработва и да използва всичко в него, но му запретил да се докосва само до едно дърво – Дървото за познаване доброто и злото. Обаче човекът поискал да направи един малък опит на непокорство и с този опит започнала по-напред жената. Казва се в тази глава, че змията се увила около Дървото на познанието и почнала разговор с Ева, като й задала въпроса: "Как така вие, като сте господари на Рая и се ползвате от всички райски дървета, да не се ползвате и от Дървото, което крие в себе си велика тайна?" Жената запитала от своя страна: "Каква тайна?" – "Ако ядете от това дърво, ще имате познанието на Бога, ще знаете защо живеете, ще познавате доброто и злото, ще бъдете много силни на Земята, тъй както Бог е силен." И в жената се заражда тогава тщеславие и тя си казва: "Да стана като Бога – това е моето горещо желание"; и откъсва от запретения плод, вкусва от него и сетне отива и убеждава мъжа си, та и той вкусва. И вследствие на това, Писанието казва, двамата оголели – видели се голи. Кога хората оголяват? Някой богат баща умира и оставя на сина си пари, чифлици и гори. Синът се запознава с другари, тръгва по разходки и веселби, изхарчва всичко и оголява – оголява не току-тъй, а от ядене, пиене и леност. Това ни навежда на мисълта, че Адам и Ева са яли дълго време от това дърво и почват да залагат Рая и тогава Господ им казва: "Какво залагате, ваш имот ли е това? Скоро вън! Отсега нататък с труд и пот на челото ще изкарвате прехраната си, за да се научите на този велик закон – да оценявате Живота, който ви давам." Човек лесно може да обеднее. Един американски милионер, бащата на когото оставил двайсетина милиона долара наследство, имал слабост към цветята и започва да събира разни цветя из всичките краища на земята; пращал дори специална експедиция за някои особено редки цветя. След няколко десетки години изхарчил всичко, каквото имал, и когато умрял, трябвало да го погребат на общински разноски.

Но вие ще питате как човек може да изгуби своя Живот. Ще ви кажа как: имате син, здрав и читав, свършил в странство, но се заражда в неговия ум да стане велик, славен, да има Св. Георгиевски кръст; той казва: "Аз ще отида да се бия за слава" и отива; един куршум го ударва – приема славата, но изгубва живота си. Адам и Ева са пожелали такъв един кръст и Господ ги пратил на бойното поле. Излизат от Рая, отиват да завладеят света, но изгубват Вечния си живот.

Сега да се върнем към Христовата мисъл. Да харчим пари, да изгубим живота си – знаем, но да спечелим Живота – не знаем. Христос е дошъл тъкмо да ни научи как да спечелим изгубения Живот. Ще развия именно тази мисъл пред вас. Христос казва: "Аз съм Животът." По какво се отличава Животът от другите сили? Той е една сила, която строи, въздига, съединява, обединява, дава радост и веселие на човешката душа. В последния стих от главата, която ви прочетох, са важни три думи: *живот*, *познание* и *Бог*. Животът е целта, към която се стремим, познанието е методът за постигането на тая цел, а Бог е средата или условията, от които можем да черпим тоя Живот. Този въпрос има двояк смисъл: аз мога да развия пред вас неговата чисто философска страна, мога да ви обясня неговия биологичен произход, неговата физиологическа или психическа проява и т. н. Но това няма да ви ползва, тъй както ако на един гладен човек не му дам хляб да яде, а почна да му разправям как е приготвен хлябът, от какво брашно е направен, коя жена го е замесила, как го пекла, какви елементи той има, как са ги намерили химиците в лабораторията и т. н., човек казва: "Аз съм гладен, дай ми да ям. Че жена го е месила, не ми трябва да знам. Че има такива или онакива елементи, също не искам да зная. Единственото нещо, което ме интересува сега, е да се нахраня, че след това ще мога да те слушам да ми приказваш за тия работи." Та и ние ще кажем сега на философа: "Не искаме да знаем от какви елементи е съставен Животът, как и от какво е той замесен, как е произлязъл; искаме да се нахраним, да ядем от Вечния живот, че после можем да разискваме с вас колкото време щете върху тия неща; сега искаме да се избавим от тази смърт." И мисля, че това е правилното разрешение на въпроса.

Как можете да придобиете Вечния живот? Вие не сте още живели. Вие мислите, че живеете и казвате: "Аз живея." Вие наистина имате Живот, но той не е ваш, той е живот заложен.

Утре ще се яви онзи, на когото дължите, ще представи полицата за дълга ви, ще ви тури в затвора и ще вземе живота ви. Ще ви сложат на носилка и попът просто ще дойде да потвърди присъдата, като ви прочете една заупокойна молитва да ви помене Господ в Своето Царство, сиреч да бъде милостив към вас; след това певците ще изпеят установената песен и ще ви заровят. Какво е това да заровят човека? То значи да го затворят долу в тъмницата, за да изплати своя дълг. Всеки, който вместо да отиде да изплати дълговете си, отива да търси Георгиевски кръст, бива заравян в земята, да изплати първом своя дълг, да се научи да придобива своя Живот. Всички хора плачат, когато умре някой техен близък, но плач не спасява. Онзи, който има да взема от нас, колкото и да плачем, няма да се смили, а ще каже: “Плати си дълга!” И смъртта, когато дойде, казва: “Аз не искам вашите сълзи, а искам да си платите дълга – вие ми дължите.”

Сега, необходимо е да знаем основния закон на Живота, за да се освободим от смъртта. Ще ви приведа един пример за изяснение на това. Във времето на българското робство, в епохата на еничарите, някой си турчин-даалия, пехливанин, завладял цяла една местност и турил цялото население в страх и трепет. Кого де хване бие, трепе, наранява и убива – с това той навсякъде се хвалел, че гяурите плаши. Никой от местното население не смеел глас да издигне, всички все на Бога се молили от това зло да ги избави. Всички мъже носели белезите на турския даалия, но никой не смеел глава да повдигне. Всеки от страх своя ярем носел. Един ден минава през това място млад български овчар, спретнат и обут, с кривак в ръце. Влиза в една гора, съглежда го отдалеч турският даалия и му извиква: “Ей, гяур, стой! Кой ти позволи тук да минаваш?” – “Аз съм чобанин, стадо си прекарвам.” – “Я хвърляй тая тояга!” – “Но аз ти я нося подарък – тя е пълна със злато. Моята баба ми каза, че дядо ми от Рая я донесъл. Тя никога не ме е лъгала и пътя ми е оправяла.” – “Гледай тоя серсем гяурин какви глупости говори! Ще ти кажа аз тебе от кой рай е излязла, от вашия или от нашия! На нея твоята глава аз ще набуча.” Обаче смелият овчар с първия още замах сабята на пехливан-даалията на две строшава; от втория замах дясната му ръка съвсем увисва; третият замах левия крак на две пречупва и пехливанинът-даалия на земята се срутва. – “Нали ти аз казах, че моята тояга всякога право казва, че от Рая е излязла? Засега ти стигат тия три думи, които от нея научи. Бог добре плаща. Втори път като мина, моята тояга ми пак казва – още три думи ще ти кажа и главата ти ще смажа.” – “Вярвам – отговорил пехливанинът-даалия – в твоята тояга. Нейните думи в живота си ще прилагам. Мога ли вече аз да се противя на такава тояга, която от Рая излязва и всякога право казва? Нека отсега нататък раята да бъде свободна, такава е волята на Аллаха.”

Привождам този поетически разказ да обясня една истина в народна форма. Този турчин – това е смъртта; раята – това сме ние, човеците. Има ли място в света, където този пехливанин да не е влизал? Има ли дом, от него непосетен? Какво говорят кръстовете по гробовете? Всички в тоя свят за пехливанина-даалия приказват, за неговите подвизи майки и бащи говорят. Има цели томове, писани за неговата история, за неговата сила. Всички една песен пеят: “Непобедим е в тоя свят нашият пехливанин-даалия.” И ако някой се опита да каже, че е възможно да се освободим от него, веднага чуваме думите: “Ти луд ли си, с всичкия ум ли си? Това е невъзможно, ние не вярваме; това са празни думи, глупави фрази, младежки илюзии.” Но достатъчен е този български млад овчар със своята тояга, излязла от Рая, която лъжа не казва, с три удара – срещу ножа, в дясната ръка и в левия крак на даалията – да опровергае лъжливата теория, че пехливанинът-даалия е непобедим. Обаче трябва мъжество, трябва воля за такава гигантска борба. Но ще възрази някой и ще каже: “Аз не виждам какъв дълбок смисъл може да има в тоя обикновен пример.” Да, вие сте прав от ваше гледище, понеже не си задавате труд да приведете нещата в ред. Но ако в тая формула се крие следната истина, тогава какво бихте казали? Ако именно този млад овчар представлява разумният непокварен човек; ако неговата баба представлява Божествената Любов, която постоянно говори в нашата душа, че Свободата е човешко право; и ако дядото представлява Божествената Мъдрост, която изнася тоягата, сиреч Божествените закони, и я поверява в ръцете на това разумно същество да брани своята душа от заробване; и ако ножът представлява Природните сили в разрез на човешкия прогрес; и ако ръката показва покварената човешка воля, а левият крак – поквареното човешко

сърце. Ние мислим, че като се реагира върху тия сили в дадена посока, можем да отстраним разрушителните действия.

В този именно смисъл трябва да се разбират думите: "Който победи докрай, той спасен ще бъде." Победата е условие за придобиване на Живота. И думите Христови: "По- силният, като влезе в дома на силния и го върже, само тогава може да разграби неговия дом", подразбират същата идея. Затова е необходимо онова Знание, което може да ни запознае със законите на тоя процес за придобиване на Живота. Жена, която иска да изтъче плат, преди всичко трябва да знае да опере и изпреде вълната; да приготви своя стан, своите нищелки, бърдо,ватали и след това да наснове основата и да я навие на кросното, да я опне и да почне тъкането според определените правила на това изкуство. Совалката постоянно трябва да се хвърля ту от лявата, ту от дясната страна, да носи жичките на вътъка, които, като се преплетат с основата, образуват желания плат.

Художник, който иска да нарисува някоя ценна картина, трябва да разбира законите на това изкуство, да разбира съчетанието на боите и да владее своята четка. Скулптор, който иска да извае някоя велика статуя, трябва да владее своя чук. Който гради къща, трябва да знае как да я съгради, издигне и нареди. Лекар, който иска да стане знатен и полезен, трябва да познава отблизо елементите, които лекуват болните. Учител, който учи и възпитава, трябва основно да познава човешката душа, човешкия ум и да постъпва съобразно с тях.

Сега и човекът християнин, който иска да придобие Вечния живот, трябва да познава основата на тоя Живот и да прилага законите, по които той се добива. Животът може да се уподоби на плат, който трябва първом да изтъчем и след туй да облечем. Той е първата дреха, с която трябва да се обвие човешкият Дух. Когато изхабим тоя плат, ние оголяваме отвън. Това оголяване го наричат морално падане.

Христос ясно казва: "Вечен живот е да познавате Бога." Да Го познавате – ето тайната на придобиването на Вечния живот. Но ще ме попитате: "Нима ние не познаваме Бога?" Ако бихте Го познавали в Христовия смисъл, не бихте умирали. Но ще ми възразите: "Кой не умира?" Ами че това е то, което опровергава хорското твърдение, че познават Бога. Но ще ми кажете, че и Христос умря. Не, Той не умря, а възкръсна и се показа на Своите любими. Когато вие умрете, ще възкръснете ли да се явите на своите? Ето важният въпрос за вас.

Вие може да имате понятие за Бога на някой философ, на някой пантеист, на някой материалист, на някой църковник, но то няма да внесе във вас Вечния живот – онова вечно начало, онова вечно благо, към което се стремим, което съставлява нашата цел. Вън от това вие ще бъдете в положението на болник, който нощно време се припича на Луната и очаква тя да го стопли; или на гладен, който отдалеч наблюдава хубавите самуни; или на жаден, който отдалеч си въобразява, че пие бистра вода и си казва: "Аз я познавам." Казвам ви: това не е познание, това е понятие за външната сянка на нещата. Когато придобиете истинското познание за Бога, Вечният живот ще бъде осъществен във вашата душа; тогава ще посрещате смъртта като тоя млад овчар. И над вашия гроб няма да стои надписът: "Тук е заровен млад и зелен, когото смъртта покоси."

Но да се върна пак на предмета и да поясня въпроса с една малка аналогия. Всяко живо същество иска среда и условия, при които да може да живее: за растенията е необходима почва, влага, светлина; за рибите е потребна водата, извън която те не могат да живеят; за птиците, млекопитаещите, човека средата за техния живот е въздухът. Тази аналогия е вярна и по отношение на човешките външни чувства. Средата за човешкото око е светлината, за ухото – звукът, за носа – мирисът, цветята, които постоянно изпущат ония етерни трептения, които съставят храната на това чувство. Средата за вкуса е храната, всички онези органически вещества, сокове, които постоянно се вливат и дават живот.

Ако сега се качим още по-високо по тая лествица, ще забележим как действа този велик закон. Средата, в която може да живее нашето сърце, това се желанията; средата, в която човешкият ум може да живее и се развива, това са мислите. Без мисли човешкият ум атрофира, без желания човешкото сърце – също. Среда за човешката воля е силата, деятелността и енергията за работа – без работа волята атрофира. По същия закон на сравнението среда за човешката душа е Бог. Затова и

Писанието казва: “В Него живеем, движим се и съществуваме.” Чрез Него душата може да добие своя първоначален Живот – да се облече в безсмъртието. Следователно Бог е една вътрешна среда, едно вътрешно условие, една вътрешна сила, от която постоянно трябва да черпим. Например както нашите очи са свързани със светлината, нашите бели дробове – с въздуха, както нашият стомах е свързан с устата, за да се храни, така и нашето сърце и нашият ум са две средства, чрез които душата може да приема Живота. Това са подготвителни среди за Божествената среда – всемирното Божествено съзнание, в което е потопена нашата душа. Вярно е, че всякога, когато едно същество губи връзката със своята среда, то се излага на смърт, все едно дали то е растение, риба, птица, млекопитаещо или човек – законът еднакво действа. Христос, който дълбоко е разбирал тоя закон, настоява, че е необходимо да познаваме Бога или, казано на научен език, че е необходимо да имаме връзка със своята среда.

Но ще кажете вие: “Ние ще Го познаем, когато отидем на онзи свят.” Онзи свят – това е Бог. Хора, които мислят, че като умрат, ще отидат на онзи свят, приличат на онзи син-престъпник, който като го затварят, си казва: “Отивам да видя баща си.” В затвора ли ще видите вашия баща? Вие ще идете в мястото на изправлението. В оня свят няма да отидете при Небесния ваш Отец. За да отидете там, трябва да победите смъртта, да излезете из затвора, да сте свободни. Затуй Христос казва в прочетената глава от Евангелието: “Аз съм вратата”; и на друго място: “Онзи, който през Мене влезе и излезе, и паша ще намери.”

Я ми кажете вие влизали ли сте през тази врата и излизали ли сте навън през нея и как сте направили това? Ако ви попитам за къщата на някой ваш приятел, вие ще кажете: “Външната порта на неговата къща се намира на запад, а вътрешната – към север или юг”; ще опишете и колко е голяма, каква боя има и как се затваря. Всички църковници казват: “Христос е врата.” Щом Христос е врата, я ни осветлете от какво е тя направена – от дърво ли или от желязо, от злато или от сребро, от скъпоценни ли камъни или от нещо друго, с какви брънки е закачена и на какви основи почива? – “Ама – ще кажете – то е в преносен смисъл.” Хубаво, направете превод на тази врата, какво е Христос, в какъв смисъл Той е врата? Ще кажете: “Христос ни спаси.” Как ни спаси? – “Той умря за нас.” Умрял може ли да спасява? – “Ама възкръсна.” Как е възкръснал? – “Чрез Божествения живот.” Значи Христос е бил съединен с Бога, познавал е Бога и чрез това познаване на Бога Той победи смъртта, възкръсна и дойде при нашите души. Сега Той е при нас. По-напред 33 години Той беше затворен заедно с нас и Той ни научи как да излезем от този затвор, как да победим смъртта и злото. Христос сега е отвън – в оня свят при Отца на Светлината. Той иде да посети нашите умове, нашите сърца и светът ще Го види с ония три удара: срещу ножа, в ръката и в крака. Той ще срути всички лъжливи учения. Кои са тия лъжливи учения? Те са ония елементи, мисли, желания, действия, които разрушават човешкото щастие, човешкия ум, човешкото сърце, човешката душа, човешкия Дух, които всяват смърт, анархия и робство навсякъде и скovават нашия живот. А кое е учението на Живота? То са всички ония елементи, които дават щастие, благо, доброта, просвещение, които въздигат човешкия Дух, човешкото сърце и внасят в него Обич и Любов към всичко – това е живият Христос. И затуй Той казва: “За да имате тия основни елементи, които да внесат във вас Живот вечен, непременно трябва да познавате Бога.”

В света трябва да се воюва. Но с кого? – Със смъртта. Обаче трябва да се разбира правилно това изкуство. Другояче постоянно ще ни следват грешките. Ще ви кажа как: една майка, българка, праща сина си, мисля, в Германия да се учи. Била жена доста заможна, всеки месец пращала на сина си по триста-четиристотин-петстотин лева, но това било малко, парите не му стигали. Един ден той пише на майка си да му изпрати хиляда лева. Тя обаче му пише: “Нямам пари, ще гледаш да намериш някоя малка работа”; но синът ѝ заявява: “Ако не ми пратиш пари, ще се самоубия.” Тогава тя, възмутена, му пише тъй: “Самоубий се, аз ще плюя на твоя гроб: не искам син, който е страхливец, който не иска да работи, който се бои от работа в борбата с живота и иска да живее като баба.” Думите не са точни, но са в този смисъл. Синът се опомва. И тази телеграма е поставена днес в рамка и на въпроси той отговаря: “Тя ме спаси.”

Значи в света трябва да воювате с елементите на смъртта. А как ще победите? Само по един начин: като познаете Бога – началото на Живота. Но вие ще ме попитате пак: "Как можем да се домогнем до това Начало?" То е най-лесното нещо. Да кажем, задушавате се; какво правите? – Отворите уста и дишате. Трябва чрез носа да поемете въздух. Тъй, за да имаме Живот, трябва да имаме познание, а за да имаме познание, трябва да имаме свеж ум, който да възприема, да се движи. И когато постоянно възприемате с ума си ония добри, възвишени мисли, както постоянно поемате чрез носа въздух, вие сте на път към този Вечен живот, който търсите. Ако направите един малък опит всеки ден да калите вашата воля – като дойдат лоши мисли и желания, да ги отпъждате и да възприемате само добрите мисли и желания, в една година отгоре вие можете да извършите над себе си чудеса: не ще има спънка, която да не се подчини на туй усилие на вашата воля.

Сега, разбира се, който иска да придобие безсмъртието, трябва да има силна воля в истинския смисъл на думата. Ама казвате: "Не мога." Който не може, ще отиде там – в затвора. Тъй е писано в Божествената книга. Като кажеш "Не мога", Бог казва: "Затворете го, Аз ще го науча да може." Няма друг изходен път. Това е нашата съдба. Ако искаме да се съединим с Бога, да живеем с Него, да придобием Вечен живот, непременно трябва да слугуваме Нему – другояче пак ще се слугува, но на кого? На дяволите, на князете на този свят, които ще ни впрягат по три пъти на ден. Ще вземе дяволът камшик и ще каже: "Ди-и-й! Не искаш да работиш за Господа – плю-у-у-с!" Най-сетне кажеш: "Няма какво да се прави – ще се работи." Разбира се, защото има тояга, бой. Спреш ли се, хайде пак заплющи камшик. Това са двата пътя. – "Аз не искам да слугувам на Господа." Щом не искаш да слугуваш на Господа, ще имаш друг господ. – "Искам да бъда свободен." Лъжете се: няма свобода на този свят; Свобода има само онзи, който е съединен с Бога; който има съзнателен живот, той е свободен. Някой път казвате: "Аз се разгневих, наговорих му туй и туй." Мислите, че сте постъпили много умно. Наддумали сте го! Кой е наддумал, кого ще наддумаш? – "Набих го." Какво ти платиха за това? Нищо, утре пък тебе ще набият. Каква е тази свобода: днес ти биеш, утре тебе бият; днес ти удушваш, утре тебе удушват? Това не е Свобода.

Христос казва: "Трябва да се запознаете с основния принцип на познанието." Аз искам да приложите това, което ще ви кажа. Вие идете в черква, изправите се, скръстите ръце, затворите очи, пренесете се и се молите Богу; излезете вън от черква – всичко това вие забравите. Хората отвън казват: "Този човек ходи в черква, той е набожен, излезе вън – животът му друг." Значи не сте намерили правия, истинския път на спасението. Ама казват: "Христос дойде и ни спаси." Христос спасява умните и добрите, никога Той не спасява лошите и глупавите хора. Спасява умните и добрите, които послушат и изпълнят Неговото учение. На първо място Христос ни учи как трябва да работим за себе си. Той казва: "Аз съм пътят, истината и животът." Пътят – това е методът. Истината – това е вашият ум, чрез който вие трябва да се запознаете с нещата – кои са добри и кои лоши. Животът – това е изкуство, с което вече знаете как да направите плата, да се облечете с него.

Направете с вас един малък опит. Болен сте, нервен сте, неразположен сте, децата ви не са добри. Оставете децата на мира, не се безпокойте за тях, помислете малко за себе си. Защо сте нервен, защо сте неразположен – за това има дълбоки причини. Ако ми кажете: "Жаден съм", ще ви река: "Напийте се"; – "Гладен съм" – "Нахранете се." – "Ама как ще пия, няма чаша." – "Коленичи при този планински извор, ето елементът, който може да уталожи твоята жажда." – "Не искам да коленича." – "Ще коленичиш, инак ще стоиш жаден." – "Ама моите панталони, които сега съм купил, ще се окалят." – "Ако искаш да опазиш твоите нови панталони, ще останеш жаден. По-хубаво е да коленичиш, да се окаляш, за да усетиш благата на водата." – "Гладен съм." – "Ела с мене"; завеждам го в една стая: "Ето ти хлебец, ще седнеш на земята и ще се нахраниш." – "Ама не съм научен по този начин да се храня, мене ми трябват вилушка, нож, паница." – "Остави ти вилушката, ножа, паницата, ей нà – този хляб ще вземеш, ще го разчупиш с ръце и ще се нахраниш." – "Ама ще ме видят хората. Срамота е." – "Щом те е срам, ще останеш гладен. Ако те е срам да ходиш на училище с буквар, невеж ще останеш."

Та когато един човек е повикан да следва Христа, не трябва да казва "какво ще рекат хората", а трябва да се приближи до Христа, да приложи Неговото учение и ще стане силен. Дяволът

ни се заканва, защото сме слаби. Аз не искам да сте слаби, а да се нахраните. Как? Да нахраните вашия ум, вашето сърце. Да придобиете Живот вечен – това значи да знаете да нахраните не само своето тяло, но и своето сърце, своя ум, своята душа, своя Дух. То е метод на хранене според дълбокото Христово учение. И тази сутрин аз бих турил туй заглавие на моята беседа: "Как да се научим да се храним." Вие сте се научили само да дъвчете и много хубаво владеете това изкуство. Сега започнете оттам нататък: турете блюдото и нахранете вашето сърце, нахранете вашия ум, нахранете и вашия Дух. И като се нахраните така, ще ви кажа, че сте много умни, че сте усвоили Христовото учение и че ще придобиете Вечен живот, понеже знаете как да се съедините с Бога.

Аз поставям този въпрос на опитна почва, говоря ви за неща, които разбирам, за неща, които сам съм опитал. Единственото нещо, което ви спъва, то е, че се колебаете, философствате как стои тази работа. Когато става дума за практическия живот, философия няма. Повикали сте една жена да ви научи да предете и тъчете. – "Ама не мога." Ще можеш. Най-напред няма да стане туй както трябва, но постепенно, от ден на ден, след седмица, след месец вашата прежда ще стане по-тънка; след туй ще се научите как да насновавате; подир това ще дойде и самото тъкане. Не мислете, че всичко изведнъж ще тръгне по мед и масло; ще имате спънки, но ако постоянствате, ще се научите. Първият ваш опит нека бъде следното: постарайте се за една-две минути да държите вашия ум свободен, да не мислите за обикновените изтъркани неща на ежедневния живот. Вие казвате: "Аз спрях да мисля, не мисля за нищо", ама през ума ви минават баба ви, децата ви, кокошки, волове, дърва, камъни и вие мислите, че сте свободни. Във вашия ум съществува цял хаос: там са баба ви, майка ви, децата ви – всички. Кажете най-сетне: "Аз искам да бъда свободен, днес ще мисля за Господа – Великата любов на Живота. Всички – вън на двора, вие тук ще играете и ще ме оставите свободен, понеже имам много важна работа." Опитайте се първия път само две минути. Ама децата ще дойдат, ще се бият, ще плачат. Нека се бият, нека плачат; две минути забравете ги и посветете туй малко време да мислите само за Господа на Любовта. Ето изкуството – най-малкото. "Ама – ще кажете – това е много лесна работа." Не е май лесна. След туй опитайте се пет минути, десет минути.

Та най-напред Христос иска да изпъдите из сърцето си воловете, кокошките, конете, вълците, лисиците, които са оцапали вашето светилище. Знаете ли кои са тия вълци и лисици? У вас има лисици и вълци. Аз ги виждам – хем с дълги опашки, с червена козина, с големи зъби и нокти. Вашата омраза – това е вълк, вашето лицемерие – това е лисица. Защо ви е тази лисица, каква полза ще ви принесе тя? Никаква. Изпъдете всичко навън и турете в себе си ред и порядък. Тогава ще повикате вашия свещеник: "Ела, служителю на Бога живаго, облечи се с твоята одежда, вземи кадилницата си, с която възнасяш своя тамян към Бога." Ще повикаш и владиката на твоя Живот. А кой е този владика? – Твоят Дух. Ще повикаш и певците. Кои са те? – Твоите добри чувства и желания. Ще кажеш: "Елате да запеем, да служим на Господа в този издигнат храм." И тогава ще дойде Христос и като намери това събрание свободно от онези, които продаваха в него гълъби и тем подобни, изпъдени навън от него, Той ще каже: "Мир вам! Дойде денят на вашето възкресение, днес ще бъдете с Мене в Рая." Вие знаете ли дълбокия смисъл на думите на онзи разбойник, разпънат от дясната страна на Исуса: "Господи, помени ме в Царството Твое!" Той беше човек, който бе изпъдил със своя камшик навън всички гадове, и затова Исус му рече: "Ти си човек, който ще бъде с Мене днес в Рая." Изпъдете из себе си всички гадове, свини, лисици, вълци. А другият от разбойниците, разпънат от лявата страна на Христа, какво каза? – "Ако наистина си Син Божи, слез и ни освободи." Как ще го освободи, когато той не е изпъдил из себе си всичките гадове, когато той е роб на своя егоизъм?

Мисля, че ме разбирате, говоря ви много ясно. Искам да ви говоря тъй, както може би никога не са ви говорили. Първото нещо е да се научите да обичате Господа и тази Обич ще ви свърже с Него. Имате хиляди случаи да се съедините с Него и да направите живота си щастлив. И когато се съедините с Него и влезете във Вечния живот, във вас всичко ще се преобрази и всичко ще дойде на своето място.

И тъй, турете си за задача първо за две минути, после за пет минути да изпъдите чуждите мисли из себе си и след като останете сам, почнете в туй дълбоко съзерцание да размишлявате върху

този велик проблем: защо сте на Земята, защо сте неразположени, защо нямате благородни мисли и сърце, защо нямате воля да разрешите известен въпрос. И Христос ще ви отговори. Той ще отговори в тази форма: "Аз съм Пътят, Истината и Животът. Значи, когато изпъдите всичко навън и приемете в себе си Мене, когато познаете за Бог Моя Отец, който живее в Мене, който е дал Живот вечен на Мене, ще даде такъв и вам."

Трябва да приемем Христа в себе си, за да се свържем с Бога. И християнството само тогава има смисъл, когато се научим да побеждаваме този живот, за да придобием оня, който е именно ценен за нас, защото донася Знание, Сила, благородство в нашите чувства, щастие, дава сила на Духа да побеждаваме всичко. Да престане страхът в света от беднотията. То е Христовото учение. Страхувате се от смъртта. Посрещнете я, като кажете: "Ще се борим с нея!" Може да поискат да ви турят в затвора; кажете в себе си: "Ще се борим против оня, който носи смъртта, чрез силата на Онзи, който живее вътре в нас – чрез единаго истиннаго Бога." Може да се опълчи против вас целият свят, може да ви плашат – не се плашете. Човек, който се плаши, не може да стане гражданин на Царството Божие. Вие сега воювате в света и когато отидете на Небето, ще ви дадат по един Георгиевски кръст, който ще бъде кръст жив. Вие ще се върнете и тогава Христос ще ви каже: "Ела ти, добри рабе, който си воювал на бойното поле."

Човек страда с хиляди години, но той не е страдал за човечеството, за Правдата; досега е страдал все за себе си, за волове, коне и прочее. Най-после трябва да страда за Христа. В това страдание вие ще намерите истинския Живот. И затова апостол Павел казва: "Ако се уподобим в страданието с Него, ще се уподобим и във възкресението"; понеже Бог по същия начин, както възкреси Христос, ще възкреси и нас, като живеем за Него. Да оставим да се всели Духът Христов в нас, да познаем Истиннаго Бога и да придобием Вечен живот. Тогава ще излезем да работим за нашите по-малки братя и сестри и те да се научат на изкуството да придобият богатството на тоя Божествен живот.

21 септември 1914 г., София [11]

ФАРИСЕЙ И МИТАР

"Двама человеци възлязоха в храма да се помолят, единият фарисей, а другият митар." Лука 18: 10

Навярно ще попитате какво чудно има, че двама души: един – фарисей и друг – митар, влезли в храма. Действително няма нищо чудно за онези, които разбират нещата, но за онези, които не ги разбират, всичко е чудно. За онези, които разбират, всичко има смисъл, а за онези, които не разбират, всичко е безсмислица.

Ще взема тези двама души – фарисей и митар – като предмет на моята днешна беседа. Тия две лица са видни представители на много стара култура. Нека съпоставим техните отличителни черти паралелно, за да се осветлите върху техния бит и духовен характер.

Думата *фарисей* произлиза от еврейската дума *параш*, която значи *да разделяш*. Има и една арабска дума *фарси*, която произлиза от същия корен и значи нещо изрядно по форма; да знаеш един език *фарси* подразбира да го знаеш много добре. Христос представя в тази глава два отличителни типа. Един талантлив художник, запознат с науката за човека, би нарисувал тези два типа с всичките техни отличителни черти; и тази изрядна картина би заслужавала да се намира във всяка къща за образец. Какви са очебийните черти на фарисея и какви на митаря? Не е достатъчно да се каже "той е фарисей" или "той е митар", а трябва да знаем външните белези на техните лица, на техните ръце, на тяхното телосложение, устройството на тяхната глава. След туй трябва да се доберем до особеностите на техния душевен склад. Само така ще можем да си уясним вложената за

нас в текста идея и да се възползваме от нея. Христос е бил велик художник, той е дал две отличителни черти на тия два характера и по тях аз ще опиша фарисея и митаря. Но ще кажете: "Вие как ще можете да опишете човек само по няколко думи, които са казани за него"? Това е наука. Може да се опише. Има учени хора, които са се занимавали дълго време със сравнителната анатомия, изучили са устройството на животните така добре, че ако им дадете най-малката част от някое допотопно животно, могат да ви опишат ръста му, да съпоставят всичките му кости, да турят мускулите и жилите му и по тоя начин да възстановят изчезналата форма. Ако дадете на един вещ ботаник само един лист от някое растение, той е в състояние да ви опише цялото дърво. Върху същия закон горе-долу ще се постарая да ви опиша фарисея и митаря, да ви покажа какви са те.

Но ще ми кажете: "Какво общо има между тия двама, които са живели преди две хиляди години"? В света живеят два вида хора – митари и фарисеи; от тях са произлезли много други, но те си остават основните. Вие може да спадате или към единия, или към другия вид – безразлично дали сте свещеник или не, дали сте благородник или не, дали сте учен или не, дали сте философ, мъж или жена. Тези два характера се преплитат и изпъкват в живота на всички. Те ще останат завинаги отличителните типове в човешката история. Художеството на Христос се състои именно в това, че Той с много малко думи е съумял да ги изрази и представи така нагледно.

Външният образ на фарисея наглед е приличен. Той е човек благовиден, снажен, строен, висок ръст – 175-180 сантиметра, по-горен от обикновения. Ръце и пръсти – въздълги, палец – дълъг, симетричен – признак на изработени възгледи, присъствие на воля и интелигентност; показалец – равен с безименния – показва, че щом се зароди в него някоя идея, той я прокарва до крайните предели. Храносмилателната му система е изправна, в ядене и пиене той е трезвен, няма слабостите на чревоугодника и винопиеца, вкусът му е изтънчен. Кръст – възтънък. На възраст преминал е четирите периода и е встъпил в петия, сиреч, навършил е 45 години. Рамена – малко възкръгли, лице – малко продълговато и крушообразно, с развита нервна система. Долна челюст – правилно сформирована, с брада продълговата и заострена – признак на човек с ум подвижен и схватлив; уста – средни, бърни – нито много дебели, нито много тънки; краищата на устните ъгли стоят малко издигнати; с една усмивка на презрение: "хората това са тълпа", но вътрешно своето презрение никога не изказва. Очи – сивопепеляви; вежди – дъгообразни, малко наведени като клоните на старо дърво; човек, който живее дълго време и който има опитност в живота. Чело – хубаво, възвисоко, в основата си над носа – издадено – признак на човек със силна индивидуалност, с наблюдателност и практичен ум. Слепоочните области – средно развити; уши – правилни и близо прилепени при главата – белег на материален порядък. Влакната на брадата – малко възредки и възчервени – белег на импулс и упорство. Глава – валчеста, общ размер околовръст над ушите – 56-60 сантиметра; със силно развита и издигната теменна област – белег на човек с голямо самообладание, самоуважение, гордост, взискателност и тщеславие; религиозно чувство притежава, но едностранчиво развито; милосърдие проявява, но само към себе си и близките нему. Лице – възбледо-бяло, с нос от гръцко-римски тип. Човек с естетически вкус, но без поезия и обич към Природата, към възвишеното и идеалното. Човек със силна вяра, но вяра само в своя ум; с голяма надежда, но надежда само в своята сила. Има религия, но в тази религия почита, обожава само себе си. Ако влезем в неговия храм, ще намерим на първо място не образа на Исус Христос, а неговия собствен портрет и на мястото на света Богородица, Йоан Кръстител и другите светии – наредени неговите деди и прадеди, на които той кади тамян и възнася молитви: "Славен, велик е нашият род." Човек интелигентен, който събира познания в живота, запознат добре с еврейската Кабала и с принципите на тогавашната цивилизация и ако би живял в наше време, щеше да минава за виден писател, философ, художник, държавник и духовен глава.

Защо Христос изважда този тип? Какво лошо има в неговата молитва? У фарисея се забелязва една философия, която е отживяла своя век – човек, който живее само с миналото, а изпуска настоящето и бъдещето; човек, който се е влюбил като мома или момък в своя портрет, който, където ходи, само него вижда. Чудно е, когато човек се влюби в своя образ! Еднаж наблюдавах един български писател: беше седнал на видно място, имаше до него огледало, запуши

цигара, обърне се и се огледа в огледалото, като че си дума: “Красив съм, правя впечатление на хората.” Пак ще запуши и позира пред огледалото. Ако един ден това огледало се разруши, ще се разруши и неговото щастие. Фарисеят мяза на този тип, влюбен в себе си. И виждате: като се обръща към Господа, колко са интересни неговите думи – “Боже, благодаря Ти, че не съм като другите човеци; аз съм нещо повече.” Но философията му именно тук е погрешна, защото Бог е създал всички човеци. “Не съм като другите хора”; ами какво си? Да си Ангел, не си; от същата каша си направен и в твоите жили тече същата кръв. Иска да лъже и себе си, и Господа. Ето първата лъжа, която той употребява. И Господ му казва: “Не говориш истината.” Твърдението на фарисея е отрицателно: той не се сравнява с по-възвишените от себе си, с Ангелите, а с долните типове, с престъпниците – че не бил като тях. Да допуснем, че аз се сравнявам с гадини и казвам: “Благодаря Ти, Господи, че не съм като тези волове, магарета, кучета, гущери, змии”; какво сравнение мога да правя с тях? Тази е една слаба черта, която се среща във всички хора.

Преди години имаше в България известно течение у гимназистите и студентите, като проучват живота на великите писатели, например, на Шекспир, да усвояват неговите недостатъци, понеже нямат неговите положителни страни: “Чакай дали ги имам и аз”; и като ги намерят в себе си, кажат: “И аз съм като Шекспир гениален.” Проучват характера на Шилера и търсят някоя негова ексцентрична страна и като я намерят в себе си: “И аз съм като Шилер.” Като изучават цял ред писатели така, казват: “Ние сме велики хора.” Да, велики, но в отрицателен смисъл; велики, които имат минус един грош. Аз предпочитам човек, който има нула грош, защото нито има да взима, нито поне има да дава. И фарисеят прави сравнение и казва: “Благодаря Ти, Господи, че не съм като другия, грабител.” Казва му Господ: “Ако бях те турил на негово място, какво щеше да бъдеш?” Някога един Ангел, като гледал от Небето как един човек греши, обърнал се към Господа и Му казал: “Как търпиш тази ниска твар? Аз да бях на Твое място, бих очистил Земята от нея.” Господ пратил Ангела на Земята да се въплъти и го оставил в същото положение и Ангелът направил два пъти повече грехове от онзи човек, когото той осъждал. Та човек не бива да осъжда хората за деянията им от онова място, на което е поставен, защото на тяхно място и той би ги направил.

Идвали са при мене мнозина и са почвали тъй: “Ние не сме толкова лоши хора, ние сме възпитани, защото сме от знатен род.” – Не се съмнявам в думите ви, аз в душата си дълбоко вярвам в това, което ми говорите; ние всички сме все от знатен род, аз това поддържам; но вашите и моите деди и прадеди не са били тъй благородни, както вие и аз ги мислим; мнозина от тях са били големи нехранимайковци, престъпници, злосторници и последни вагабонти; свидетелството, което Господ е написал за тях, вие и аз го носим отгоре си. Нещата може отвън да имат известна благовидност, но отвътре те нямат съответно съдържание. Че нашите деди и прадеди не са били такива чисти, както предполагаме, това показват онези лоши черти, които сме наследили от тях, които най-малко два пъти на ден проявяваме. Ако дядо ти и баба ти, баща ти и майка ти са били чисти и добри като Ангели, откъде са тия черти и лоши прояви в твоя живот? Ако в известна течност сложите малко горчивина или отрова, тя ще се забележи и прояви; ще се познае, че в доброто има примесено нещо лошо.

Така хора с философията на този фарисей може да ги наречем консервативни, от консерваторската партия, хора, които имат високо мнение за себе си. Не е лошо да има човек високо мнение за себе си, стига то да е право и да няма някакъв примес от горчивина. Най-голям консерватор и регулатор в Природата е азотът, който спира всяко горене, задушава всякакъв живот. Азотът е най-старият, най-уравновесеният елемент в Природата. Но ако би останала Природата само с него, всичко щеше да бъде мъртвило. При все това, органическият свят има да му благодари много...

Фарисеят се обръща към Бога, не да му помогне да изглади някои грапавини от неговия характер – ни най-малко; той само благодари, че не бил като другите хора: хулител, обирник, убийца, прелюбодеец. Именно като книжник и философ той трябваше да се спре върху причините, които пораждат хулителството, обирничеството, убийството, прелюбодейството. Когато срещнем някои хора, които стоят, да кажем, по-долу от нас, според Христовото учение не бива да ги

осъждаме в своята душа, а да извлечем урок, да намерим причините, които са ги довели до това ниско положение и ако има нещо от тях в нас, да го изкореним. Защото Онзи, който е положил великите закони в Живота, казва: "Не съдете, за да не бъдете съдени." В тия думи има дълбок смисъл и който ги е проумял, се е домогнал до великия закон на човешкото благо.

Съвременните зоолози изучават животните и са дали на света много ценни работи, но никой още не е проучил дълбоките причини, които ги създават: защо например някои имат рога, а други не; защо някои се влекат, а други ходят на четири крака; защо някои ядат месо, а други пасат трева; защо са лишени от човешката интелигентност. А за това има дълбоки и основни причини, то не е така произволно, както може някой да помисли. Когато хората разберат тия дълбоки причини, ще дойдат до тази разумна философия, върху която ще се съгради бъдещият строй на обществото – зората на новата цивилизация.

Цялата съвременна цивилизация почива върху възгледите на фарисея – тя е фарисейска цивилизация. Тази цивилизация, където хората се отличават по форма, по външност, по етикеция, се е родила в далечното минало на Египет, Индия, Вавилон, Китай, Персия, Иудея, Гърция, Рим. Тя е днес и в Европа, облечена в красива християнска мантия. Не казвам, че тя в своите основи е нещо лошо, но казвам, че формата всякога трябва да има в себе си известно съдържание; вън от това формата си остава една проста черупка, в която могат да живеят само паразити. Казват: "Той има чудни очи." И какво от това? – "Красиви са." В какво се състои тяхната красота? – "Ами бляскави са, приятни са." В какво именно са приятни? Някому носът бил хубав, приличен. В какво се състои тази хубост? Устата му били хубави, правилни. В какво отношение? Има у хората схващания за известни неща, които не можем да изкажем – именно, че в черните очи или в сините, или в сивопепелявите, или в зеленикавите, или в кестенявите има известни скрити сили. Ако погледне човек с черни очи, ще произведе известна мисъл; ако погледне с кафяви – известно настроение и т. н. Хора със сини очи са хладни; те са като небе чисто, но хладно, студено. Такива хора не са за Земята, в тях вяра съществува, но те са се родили преждевременно. Може би те са хората, които тепърва ще дохождат. Аз говоря за ония сини очи, които са израз на Небето. Преданието говори, че Христос имал такива очи. За някого казват: "Устата му са красиви като роза." Какво са устата? Те са изразители на човешкото сърце – дали човек е с меко или кораво сърце; показват доколко човек е интензивен и откровен. У ония, които имат хубав апетит, ще забележите, че бърните са въздебелички. То е физиологически закон. Повечко кръв приижда, затова са и дебелички и червени. Като вкусят яденето, кажат: "Ха, това е приятно" и по лицето им блесне деликатна, едва уловима усмивка; тя оповестява, че в тяхната душа има туй разположение. Ако вземем човек с красив нос, той е израз на човешката интелигентност и ум; дали носът е прав или закривен, дали е римски тип или гръцки – това има дълбок смисъл. Външният облик на лицето не е без значение, при това то е изразител също на външния живот на човека. Ако вникнем в едно човешко лице и видим, че то няма симетрия, че едната негова вежда не е като другата, едната – по-развита, другата – по-издадена, ако има известна дисиметрия, това показва, че има в него нещо неуравновесено. Като поставите една права линия, ще се уверите дали и вашият нос е на мястото си. Носът е барометър, топломер, който показва в какво състояние е вашият ум. Когато машинистите карат една машина, има един уред, който показва атмосферното налягане в котела и според това показване тургат повече въглища за увеличаване на парата или ако тя е излишна, я изпускат. Вие спирали ли сте се някой път да си дадете труд като машинистите да видите в какво състояние е вашата пара – вашето сърце? Господ ви е поставил за това носа. Идете пред огледалото, попитайте вашия ум и той ще ви разправи в какво състояние е сърцето. Като се огледат очите ви, ще видите какво е състоянието на вашата душа. Единственото, което никога не лъже и не може да лицемери, са очите. Затуй, когато човек някой път иска да излъже, замижва или туря ръка на очите си. Детето съзнава, че майката, като го погледне, ще познае, че лъже и затуй си туря ръката на очите.

Когато фарисеят се молеше, Христос го гледаше и му казваше: "Твоята душа е размътена, твоите праотци не са живели такъв чист живот, както ти си въобразяваш. Ти мислиш, че не си като другите хора, но в миналото си бил като тях, па и сега не си много далеч от техния

уровен.” Както и да изтълкуваме този факт, дали според учението на индуските философи за превъплътяването или според учението на египетските мъдреци за трансмигрирането, или според учението на кабалистите и окултистите за еманирането (изтичането) и усъвършенстването на Духа, или според съвременното философско учение за наследствеността – безразлично. Тия учения и теории са само помагала за нас – да си уясним някои неща по-добре, да ни станат явленията на човешкия живот по-ясни и по-разбираеми. Обаче основният принцип, лежащ в основата на всички неща, си остава всякога един и същ, по който начин и да обясняваме и тълкуваме неговите проявления. Великият закон на причините и следствията, на деянията и възмездията никога не казва лъжа, той всякога говори Абсолютната истина. Ако си добър, пише в Книгата на Живота, че си добър; ако си лош, пише, че си лош. Ако говориш истината, пише в Книгата на Живота, че си говорил истината; ако лъжеш, пише, че си лъгал. Ако помагаш на ближните си, самопожертваш се за народа си, работиш за благото на човечеството, служиш на Бога от любов, пише това в Книгата на Живота; ако изнасилваш ближните си, предателстваш спрямо народа си, спъваш развитието на човечеството, изневеряваш на Бога, пише така в същата тая Книга. Той пише безпощадно своите показания за човешките постъпки: върху челото, върху носа, върху устата, върху лицето, върху главата, върху ръцете, върху пръстите и върху всички други части на човешкото тяло – всяка кост е свидетелство за или против нас.

И тази история на човешкия живот ние четем всеки ден. В нейните минали страници е отбелязан животът на всички наши праотци: за някои от тях е писано, че са били ужасни престъпници, крадци и разбойници. Като разгъваме нейните страници и проследяваме линията, по която са дошли Авраам, Исак, Яков, Давид, Соломон и много други, намираме там техните постъпки напълно отпечатани. За Авраама намираме, че е бил човек правдив, много умен, човек с широко сърце, с голяма вяра, с възвишен дух, запознат с дълбоката мъдрост на Божествените наредби за великото бъдеще на човечеството. За Якова намираме, че първоначално е бил човек двуличен, хитър, егоист, който с лъжа и измама сполучва да отнеме първородството на брата си и едва към тридесет и третата му година в него става преврат, след като слугувал на чича си Лаван четиринадесет години за двете му дъщери; тогава именно става в него една промяна за добро. За Давида знаем, че е бил човек смел, решителен, с отличен природен и поетичен ум, но е имал особена слабост към красивите жени. С измама взема жената на Урия и от този ден започват вече неговите изпитания. И смелият пророк Натан не се е поколебал да го изобличи направо в лицето и да му покаже лошите последствия, които този закон ще напише за него в своята книга за бъдещото потомство. За Соломона е казано, че е имал отличен философски ум, с добро, но покварено сърце, с извънредно силни чувства и страсти, голямо тщеславие и слаба воля, първокласен епикуреец в ядене и пиене и удоволстване с жени. Христос знае това. Знае как е живял и неговият род и когато хората Му казват: “Учителю благи”, възразява им: “Защо Ме наричате благ? Благ е само един Бог.” Иска да каже: “Фамилията, от която Аз съм роден, не е толкоз благородна, както вие мислите. Защото Бог има друго мерило, което вие изпущате. Той изисква пълна чистота във всяко отношение. Мнозина от тази фамилия не са живели тъй, както е било угодно на истинския Бог, чиято воля Аз изпълнявам.” И затова се обръща към фарисея и му казва: “Ти и себе си лъжеш, и хората, и Бога; много от твоите праотци са вършели престъпления и затова ти нямаш право да казваш: “Аз не съм като тия.” И понеже няма смирение в твоята душа, твоята молитва не може да бъде приета и ти не може да бъдеш оправдан. Вие, фарисеите, сте изопачили Божия закон, като сте турили лицемерието отгоре му за покривало. Престанете да се представяте за такива, каквито не сте, понеже Бог не е човек, който може да се лъже от външния ви вид, Той гледа на вашето сърце и според него ви оценява.”

Сега, да се обърна към другия тип – към митаря. Имаме човек със среден ръст, въздебеличък; крака – възкъси, ръце – дебели, пръсти – също въздебели и заострени, лице – валчесто; стомашна система – прекрасно развита – обича да похапнува повечко и да попийнува. “Предстои ми дълъг път да извървя, аз трябва да имам храна” – така си философства той и затова става бирник: оттук ще изпроси, оттам ще вземе и пооткрадне, напълва си торбата. “Ти правиш като мене; ще извиниш, може да го сметнеш за кражба, но трябва ми. Не искаш ли да ми го дадеш, ще си

го взема насила или открадна.” Казах: митарят има лице възвалчесто, вежди – дебели, брада – отдолу широка – каквото предприеме, с успех го свършва. На възраст е между 40-45 години. Брада – с черни рошави влакна, мустаци – също – белег на голяма горещина, нос – развит, възкъс, дебел, широк в крилата си – признак на добра дихателна система; човек на чувствата, импулсивен като дете, всякога може да изкаже своята радост; като му дръпне половин кило винце, може да скача и да се радва; като изтрезнее, почва да плаче, че жена му била болна. Слепоочните области – силно развити, уши – възголеми, почти като Толстоевите – като на човек, който краде, взема, но и дава: “Бащата и майката крадяха, хайде аз да дам, да облагодетелствам, дано Господ да ни прости греховете.” Очи има кафяви или винени – белег на естествена мекота и добродушие, които чакат само своето време да се проявят. Глава – правилно развита като главата на Сократ. Има отлично развити домашни и обществени чувства, силно религиозно чувство, отзивчиво чувство на милосърдие, правилно разбиране на Живота, отличен ум, лишен от софистика, силно развита съвест, която му показва грешките и той не се свени да ги изповядва и пред Бога, и пред хората, и пред себе си. Няма превзети възгледи за своето благородство. Има религия, но в нея той е поставил образа на Добрия Бог, а не своя. Всякога вярва, че този Добър Господ ще го изведе на светло. Има повече вяра в Него, отколкото в себе си. Има правилна философия: не се сравнява с по-нискостоящите от него крадци и вагабонти, а казва: “Господи, като гледам Тебе, Ангелите, светиите, какво съм аз? Трябва да се повдигна, трябва да бъда като Тебе. Грешник съм; деди, прадеди и аз хора не станахме; ям, пия, но съм станал като свиня; прости ми, че не мога да използвам благата, които Си ми дал.”

И какво казва Христос? Този човек, който съзнава грешките си, има един възвишен идеал, един ден той ще надмине фарисея. Как може да стане това? Богатите хора се уповават само на своите ренти или доходи, нищо не работят, а само бистрят политиката, обществения живот. Други, които стават сутрин рано, работят по десет часа на ден, имат несполука след несполука в живота, но постоянстват и след години придобиват знания и стават видни хора.

Сега, между вас, ще извините, има и от двата типа. Но понеже Христос дава двата противни полюса, аз ви казвам: вземете доброто от единия и от другия и създайте благородния фарисейски и митарски характер едновременно, създайте третия тип на християнина, на новия човек. Тази е моята мисъл. Казвате: “Толкова грешен ли съм в своя живот, как мога аз да бъда фарисей, обиждаш ме?” Ще ви кажа една истина. Когато дойде нещастие в живота, казвате: “Защо, Господи, това нещастие? Има други, които са по-големи грешници от мене.” Тогава не сте ли на мястото на фарисея – човек, който спори с Господа? Господ ще ви каже: “Ти си много праведен, но знаеш ли колко безобразия са извършили твоите деди, с които едно време си бил съдружник? Ей тук имаш полица, подписана преди толкоз години, трябва да я изплатиш.” – “Ами аз не помня.” – “Нищо не значи. В Моята книга е отбелязана, тя не лъже.” Дойде нещастие върху вас, благодарите: “Малко е то”; тогава вие сте на мястото на митаря. И Христос ще ви каже: “Вие ще отидете в дома на Отца.” Вие осъждате някой път фарисеите: “Те са неискрени хора”, но знаете ли, че вие, които осъждате фарисеите, сте съвременните фарисеи? Извадете поука за себе си от характера на този фарисей, да нямате неговите лоши черти или ако ги имате, да ги изкорените, да не вървите по пътя на негативния живот. Какво са имали дядо ви, баба ви, баща ви, майка ви, това нещо няма да ви ползва. Знаете приказката за гъските, които някой карал към града. Гъските рекли на пътника: “Какво безобразие от този господин! Подкарал ни като ято, не знае, че нашите прадеди освободиха едно време Рим.” – “А вие какво направихте?” – казал пътникът. – “Нищо.” – “Тогава вие сте достойни, за да се варите в гърне.” Дядо ви, баща ви били такива високи, благородни хора, но вие какво сте? Нямаш благороден характер – придобий го. Дядо ти, баща ти може да са ти оставили известен капитал, но ти можеш да го опропастиш, изгубиш.

И в религиозно отношение ако се спрем, има религиозни фарисеи: “Аз съм от православната църква”, “Аз съм от евангелската църква”, “Аз съм от католическата църква”, “Аз съм свободомислещ.” – Радвам се, че си православен, че си евангелист, че си католик, че си свободомислещ, но имаш ли благородните черти на Исус? – “Нямам ги.” – Не си православен, не си нито евангелист, не си никакъв. Придобий ги, за да бъдеш такъв. – “Ама аз съм свободомислещ.” –

Имаш ли благородните черти на честните свободомислещи хора? Под думата *свободомислещ* разбирам човек, който е приятел на Истината. Не си ли такъв, ти си първокласен лъжец. Често хората казват: "Ти си отличен човек." Хората от съвременното общество се събират трима-четирма на едно място и почват да се хвалят с благородство, с отличия: "Твоето съчинение ние четохме и сме във възторг." Замине, почнат: "Той е първокласен глупак." Замине вторият, почнат и по негов адрес същото. Замине третият – и той бил такъв и онакъв. Като остане един, той, разбира се, няма да каже нищо лошо за себе си. Не се лъжете от това, което казват хората, защото те по ваш адрес могат да кажат много неприятни работи. Никой не казва истината. Ваши неприятели ще ви кажат: "Ти си вагабонтин, лъжец, калпазанин"; те говорят по-скоро истината, отколкото онзи, който ви ласкае: "Ти си благороден." Може да си добър, но не толкоз; да не мислиш, че си отличен. Някой път вървиш изправен, махаш си ръце и бастун, като че ли си разрешил някоя велика задача на Архимед; мислиш, че като тебе няма друг човек; ако си митар, казваш си: "Аз ще управлявам света." Христос казва: "Слушай, преди години твоите деди и прадеди управляваха и аз помня, че там, в Моя тефтер, е написано, че те са извършили престъпления; може да влезеш и ти в тоя път, не се самонадявай."

Затуй в каквото положение и да се намираме, трябва да имаме за идеал само Господа Бога. В този свят ще срещнем много горчиви работи. Може да срещнем наш приятел, който ни обича и ще ни каже някои неща, които са верни; не казвам, че трябва да подозираме, че всички са лъжци, не, но ако сто души ви похвалят, между тях може да ви кажат истината само трима, другите ще ви кажат истината или много грубо, или в много ласкателна форма – две крайности. Истината не е там, а е в онзи среден път: като вземете добрите черти на фарисея – неговия отличен ум, схващането и порядъка, а от митаря – неговото милосърдие, дълбоката религиозност, вътрешното съзнание да познава грешката си и да се стреми да изправи живота си. И в семействата този митар и фарисей ги има: мъжът – фарисей, жената – митар. Мъжът – от високо потекло, богат, строен, красив – благороден човек, както го наричат, а жената – от просто семейство, баща ѝ и дядо ѝ – неучени хора – простаци; той, като я погледне, казва: "Знаеш ли от какво положение съм те извадил?" И тя се посгуши. Няма какво да прави, ще се сгуши и ще сготви; всяко помръдване с пръст от фарисея, че не е сготвила хубаво: "Такава проста, невъзпитана жена аз не искам", я заставя да плаче и да слуша. – "Такъв митар не искам в къщата си." На друго място жената е фарисей, а мъжът – митар; тя произлиза от богата фамилия, баща ѝ издигнал мъжа, който бил чирак при него: "Не знаеш ли с какво благоволение съм те взела; не знаеш как да се обличаш, как да си туриш връзката, не знаеш как да се изсекнеш." Ужасни формалисти са тия фарисеи, когато започнат да изреждат.

Сега, и двамата – както единият, така и другият – имат нужда да изправят живота си. Христос, като казва, че митарят е по-оправдан от фарисея, иска да каже, че и митарят не е напълно прав, но че в неговите мисли за Живота, за Божествения ред има по-добро схващане, отколкото у фарисея. Той иска да каже, че един ден този митар ще седи много по-високо от фарисея. Ако не искате вие да се смирите, Господ ще ви смири, защото Той горделивите смирява, а смирените въздига. Гордостта и смирението са синоними на тези двама хора – фарисея и митаря. Вие не знаете какво може да се случи с вас в бъдеще; всичките ваши благородни черти и всички ваши деди и прадеди не могат да ви спасят.

Преди години в Англия, мисля в Лондон, един от най-богатите и видните англичани влязъл в своите подземия да разгледа съкровищата си и по една случайност затваря врата подир себе си, като оставя ключа отвън. Като обходил цялото свое богатство и му се порадвал, поискал да излезе, но се видял затворен. Седял ден, два, три, наоколо му – злато, богатство огромно, но не могъл да излезе, нито да се обади. Най-сетне бил принуден да предаде душа в туй място, като оставил такава бележка: "Ако имаше някой да ми даде само едно парче хляб, бих му дал половината от богатството си." Ако един ден някак се случи да бъдете затворени като този богаташ в подземията на вашите благородни деди и прадеди, едно късче хляб може да ви спаси. Затова Христос казва: "Хлябът може да ви спаси, а не тези неща, за които се борите." И знаете ли, че много хора умират така, затворени в себе си? Хората, отчаяни, се самоубиват. И кой се самоубива? Не се самоубиват митари, а все фарисеи. Поети, художници и държавници казват: "Нас светът не можа да оцени, не

можа да оцени съчиненията ни – произведенията, картините” и се самоубиват. Все тези фарисеи, тези благородно мислещи, с правилни лица и червени бради изобщо се самоубиват. Фарисеите в България не са с червени бради; аз ви говоря за еврейските фарисеи, тях описвам; нашите щях да опиша другояче. И българските мязат на тях, само че в нещо се различават. Но понеже думата ми е не за българските, а за еврейските фарисеи, то правете заключение за българските и търсете тези типове. Как ще ги търсите? Моята беседа е да приложите това практически в живота си.

Съвременните хора проповядват, че човек, за да успее, трябва да има воля. Във волята има трояко проявление – волята може да бъде: първо, своеволие; второ, воля, която има предвид само нашите интереси, само интересите на нашия народ и трето, воля, която има предвид интересите и на нашето общество и народ, и на човека, и на Бога. Последната воля, която обема в себе си всички задължения, които имаме към този свят, воля такава, че няма никоя сила, която може да ни отклони от нашия дълг – тя е воля добра. Воля да работиш за славата Божия и човечеството, за народа си, за дома си и за повдигането на своя характер – това е воля. Някои казват: “Ти трябва да имаш благороден ум.” Ум, който схваща своето отношение към Бога, ум, който е зает да приложи в Живота възвишените мисли – това е благороден ум. Имате всички зародиши за това. – “Ами носът ми не е такъв, какъвто искам.” Ще се развие. Погледнете онези малки пиленца в гнездата, които нямат още пера, как чакат майка си и щом тя се зададе, те отварят уста, казват: “чърррк” и хоп – майка им втикне в устата им червейче. И двадесет пъти на ден: “чърррк” – и пак отварят уста. Колкото повече тези пиленца се молят: “чърррк”, толкова повече червейчетата падат в устата им. И почнат сега и крилца да растат и най-после те хвръкват. По същия закон трябва и вие да вървите, да си отваряте устата – да се молите. Ако не ги отваряте, вие сте фарисеи и Христос ще ви каже: “Светът не е за вас, Царството Божие не е за вас, бъдещето не е за вас.” Това иска да каже Христос.

Има хора, които не обичат да отварят устата си, само мълчат. Разбирам да мълчиш, но кога? Когато си гневен, когато искаш да обидиш човека, когато завиждаш; но когато си радостен, когато трябва да се каже утешителна дума, отвори устата си и я кажи. Отваряте ли си устата, когато ще възпитавате децата? Ето въпросът, който се слага пред вас. Вие възпитавате децата си като фарисеите: да не барат съдините, да се не оцапат, дори да не си наквасят ръцете – майката ще ги измие; да им купи бащата нови обувки, часовници, кордончета. Бащата трябва да стане роб на този фарисей. Като дойде вечер бащата, намусват му се: “Скоро, искаме това, искаме онова”; и той се сгуши. Защо е казал Христос: “Горко вам, книжници и фарисеи?” И в домовете – при децата си, и в черквите – всякъде проявяваме тези черти на фарисеите и се чудим защо Царството Божие не идва. И отгоре на това укори: “Калпав свят, калпаво общество, свещеници такива, онакива, учители лоши, управници лоши.” А той? – Светия! И ти си такъв като ония, които укоряваш. Спри и остави тия неща, защото майка ти е при тебе: щом кажеш “чъррк”, хоп и ще получиш храна. Тези неща може да ви се виждат смешни, но те са велики истини; те са дребни работи, но трябва да вземем поука от примера. В сравнение с Небесния живот, ние сме голаци и Господ постоянно ни праща майката с тия червеи; поздрави майка си, защото ти носи храна. Колко място е обиколила тя, докато намери един червей! Как да благодарим на Бога, който всеки ден мисли за нас и ни доставя храна? Всяка сутрин да казваме и ние: “чърррк”, да Му се молим. Знаете ли какво значи това? То има дълбок смисъл. Какво съдържа това “чърррк”? Ако бяхте го знаели, щяхте да знаете думите, с които говори Небето. Много къса дума, но съдържателна.

И сега вие сте в храма, Христос се обръща към вас и ви пита: “Как се молите – дали като този фарисей, или като митаря? Как ще излезете в света и ще започнете работа – като фарисея или като митаря? И вие сте от същата кал.” Но Христос иска да каже да не бъдем фарисеи. Мен ми е гръмнала главата от тия фарисеи. Ако има нещо в света, което да безпокои, то са тия фарисеи. – “Ами еди кой си имал такива черти.” Зная, какво да правя. Чакай да очистя себе си, че тогава хората. Чакай да очистя своите въшки, че тогава на другите. Защото иначе, ако отида при него, онзи, който има по-малко, ще хване от мене. – “Ама трябва да го възпитаме.” Чакай първо себе си да възпитам. “Ами трябва да проповядвате.” Ако взема преждевременно да проповядвам, ще заблудя хората. – “Излез и кажи това и това.” Какво ще кажа? Да лъжа хората ли? Когато излазяш, трябва да кажеш

Великата истина – и с думи и с живота си. Това подразбира Христос. Когато почнем да учим, трябва да работим същевременно с думи и с живота си. Аз много харесвам онези съвременни учители, които, когато преподават някой предмет, физика или химия, веднага започват с опити: кислород тъй се добива, онова така става. Влезеш в дърводелницата, учителят разправя и теория, и практика. Влезеш в шивачницата – също. Христос казва на християните: "Влезте и вземете вашия аршин и ножиците." Някои трябва да захванат с игла, че после с ножица. Кои са тези ножици? То е вашият език. Когато почнете да кроите и шиете, по-хубави ножици от вашия език няма. Когато започнете да режете наляво и надясно, без да мислите, вашите ножици не са на мястото си. – "Не трябва ли да говорим?" Трябва, но на място. Защото, ако говорите не на място, с ръцете, без да мислите, ще се изхаби платът.

Не говоря всичко това за обезсърчение. Не искам да ви кажа, че вие сте роден фарисей, но че имате разположението на фарисея. Всички го имат. И хубаво е да го имате до известна степен. Но когато почнете да казвате: "Господи, благодаря Ти, че не съм като другите", фарисеят е жив във вас и трудно можете да се освободите от него. Той живее в тила, в темето, в ушите, в главата, в носа, във вътрешната страна на очите. Този фарисей къде ще го намерите? Във всички ваши черти и проявления.

И тъй, сега Христос ни пита: "Кой е най-правият начин, по който можем да принесем молитвата си пред Бога?" Тази молитва Той подразбира в обширния смисъл – в полза на обществения живот. Някои разбират, че истинска молитва може да се принесе само в черква. Вижте тази молитва, която ще принесете в черква, има ли известна връзка със семейния живот, може ли да ви помогне? И тази черква трябва да я намерите, де е тя? Учителят най-първо преподава на учениците за известни елементи и ги остава сами да разрешат задачата, да намерят отношенията на известен закон. Казва се на едно място в Посланията: "Вие сте храм Божи." Ако ние сме храмове Божи, като влезем в тайната ни стаица пред Бога, как трябва да влезем? Ако влезем като фарисея, Христос ще ни каже: "Не сте постигнали целта си." Ако влезем като митаря и признаем погрешките си, обещаем, че ще ги изправим, ние ще сполучим и ще чуем Христовия отговор: "Ти си оправдан, имаш бъдеще." Може би учителят да намери в тетрадката много погрешки, ученикът не трябва да каже: "Колко е дребнав – само три погрешки!" Той може да я зацапа, може да задраска четири-пет думи и ученикът да каже: "Развали ми тетрадката." Да, ама ако искаш да бъдеш съвършен, ти трябва да му се благодариш, че ти е обърнал внимание той на тия погрешки, защото трите погрешки може да станат повече. Изправи ги, не ги оставяй! Защото погрешката е като въшката: ако я оставиш, едната за седмица може да навъди хиляди. Доста е една погрешка да изпрати човека на позорния стълб. Доста е по същия закон една добродетел да ви издигне в Небето и да ви постави между Ангелите. Дайте условията и ако една постъпка е погрешна, ще ви снеме, ако е добродетелна, ще ви въздигне. Следователно обръщайте внимание както върху една добродетел, така и върху една погрешка. Ако у един човек, който е водил порочен живот, е останала само една добродетел, то е онова въженце, пуснато в бурното море на Живота, за което ако се хване, може да излезне на сушата. Следователно последната погрешка, която може да остане, е много лоша, за да погуби човека, както последната добродетел е много силна, за да спаси човека. Те са, които могат да изменят нашия живот. То е закон.

И затова Христос казва: "Не бивайте немарливи." У фарисея имаше по-благородни черти, отколкото у митаря; той седеше в много отношения по-високо, но имаше една последна грешка – гордостта, която може да го смъкне в ада. Митарят беше голям грешник, но беше му останала най-последната добродетел – смирението и той каза: "Аз ще работя за спасението си"; и затова Бог даде благословение нему, защото той имаше надеждата, че ще се поправи в бъдеще.

Питам ви тази сутрин: вие де сте – в последната ваша погрешка, или в последната ваша добродетел? Ако сте в последната грешка, аз ви съжалявам – пазете се, вие сте на опасно място в Живота. Ако сте в последната ваша добродетел, вие сте на сигурно място и аз ви уважавам: вие сте на сигурна канара, дръжте се за тази последна добродетел и Христос ще върви с вас.

5 октомври 1914 г., София [12]

УСЛОВИЯТА НА ВЕЧНИЯ ЖИВОТ

"А това е живот вечни, дето да познаят Тебе, единаго истиннаго Бога, и Исуса Христа, когото си проводил."
Йоан 17: 3

Когато младият български момък, чист като росата, среща за пръв път своя идеал в света, той се спира и си казва: "Намерих я, тя е. Сега мога като Архимеда да определя относителното тегло на телата, да посоча колко сребро, колко мед, колко злато има в тая царска корона. Сега мога като Нютона да кажа защо ябълките узряват и падат, защо скалите се търкалят от високо, защо изворите планински се спущат надолу, подскачат, шумят и с бързина текат, защо небесните тела в пространството се движат и се въртят около своите централни огнища. Сега моят ум, моето сърце ми разкриват тая велика тайна на движението в Живота; аз мога да ви кажа в какво седи Вечният живот; мога да ви определя неговите свойства, качества, условия и елементи. Аз ги намерих, намерих философския камък, придобих ценния елексир на Живота. Аз мога да бъда смел като лъва, търпелив като вола, летящ като орела, разумен като човека."

И право е казано: "Открил Си го на младенците." Този млад момък не е далеч от истината. Той е проумял първообразния език, на който Господ е говорил. Неговите изводи и схващания показват, че той разбира оригинала, от който черпи вдъхновението си. Той говори, мисли, чувства, действа правилно: и граматически, и логически, и философски. В неговата душа има мир и съгласие, няма спор за думата *вечен* – дали тя трябва да бъде поставена пред или след думата *живот*. "Това е външната черупка на нещата – казва той, – за мене е важно тя да бъде в моя ум, в моето сърце, да е проникнала дълбоко в моята душа и да крепи моя Дух със своя Божествен огън."

Верен е неговият отговор. Преди години правилно беше кочияшът да седи отпред на каляската, а господарят – отзад; в по-ново време правилото се видоизмени: господарят стои напред, а кочияшът – назад. Напред или назад, то е все едно, стига юздите да се намират във вещи ръце, конете да са силни, каляската – здрава, кочияшът – досетлив, господарят – умен и добър; целта се постига. Но ще попита някой: "Какво искате да кажете с това?" – Нищо повече. Просто и ясно, че господарят и кочияшът трябва да бъдат на своите места. – "А повече?" – Можете ли да кажете като този млад момък: "Намерих я и намерих го!" Ето важният въпрос за вас. Когато отговорите на него, светът и животът ще вземат друг вид.

Но на предмета: когато Христос е казал тия думи за Вечния живот в присъствието на Своите ученици, той им е разкрил един велик закон на Живота, чрез който закон се разграничават и определят два съществени негови елемента, които влизат във временния и вечния, в съзнателния и свръхчувствения живот. Сега, хора, които не разбират дълбокия смисъл на първообразния език, могат да направят един или друг превод, да разместят думите, но има известни закони, които регулират човешката мисъл и които не допускат едно своеобразно разместване. Докато човек не се научи да мисли правилно, той ще прави грешки и ще ги изкупва с ред страдания. Писаните неща във Великата книга на Живота, са за разумните хора; те не са за по-низшите същества, които не разбират тези закони.

Сега, ако някой чете: "Вечен живот" или "Живот вечен", ще попита какво можем да разберем под думата *вечен*. Тази дума има външен и вътрешен смисъл. Под *вечен живот* у нас разбират дълъг, безграничен, непрекъснат живот. На английски стои *eternal*, но коренът на тази дума е от санскритски произход и означава земя, а *земя* на санскритски значи същество, което зачева и ражда. Често се смесва *вечен живот* със съществуването на човека; обаче човек може да съществува, без да живее. Метафизиците спорят върху тоя предмет, но когато влезем в областта на

опитната философия, да проверяваме Божествените закони, изводите ни трябва да бъдат основани на Истината и резултатите да бъдат правилни.

В човешкия живот има три основни елемента, които никога не се меняват; три главни принципа, върху които се гради неговият настоящ живот. Те са прокарани в граматиката, логиката и математиката. Например първо, когато учат децата изреченията, казват, че изреченията имат подлог, сказуемо и връзка. Може да има и определения, допълнения и т. н., но основата е в тия три думи, които дават мисъл. Ако бих запитал вас що е подлог, вие щяхте да кажете: "Думата, която означава предмета, за който се говори в изречението." – А сказуемо? – "Думата, която показва какво се разправя за предмета." Добре. Ако един учител беше ви дал да разчлените граматически прочетения стих, да покажете кои са най-важните думи в него, всички щяха да се спрат върху думите: *Бог* и *Исус Христос*. Но тук основната мисъл е *Вечен живот*, а *Исус Христос* е допълнение на тази мисъл. Бог и Исус Христос са двете начала, от които произтича Вечният живот, или двете опори, двата стълба, върху които той се крепи. Логически казано, *Бог* е голямата предсилка, *Исус Христос* – малката предсилка, а *Вечен живот* – заключението. Да направим тази мисъл още по-ясна. Думите *Вечен живот* подразбират разумното движение на душите; думата *Бог* – зародишите на Духа, условията, силите, законите в Природата, върху които се гради и крепи този величествен ред на нещата, а *Исус Христос* – разумното начало, което излиза от Единия Бог и което насочва и съхранява всички живи същества.

Сега, може да помислите, че като кажете *Вечен живот*, разбирате и знаете какво е всъщност Вечен живот. Но кой е основният елемент на познанието? Ние познаваме само онези неща, които можем да опитаме, да направим. Всяко нещо, което не можем да опитаме и направим, не го познаваме. За такива неща, от каквото естество и да са те, ние нямаме нищо друго, освен една представа и можем само да се догаждаме. Ако ви дадат плат, ще кажете: "Аз зная как е той станал", но когато ви накарат да го направите – да изпредете вътъка, да сложите основата, ще кажете: "Не знам."

Науката казва, че всяко живо същество, за да може да живее, изисква среда и условия. Например средата на рибата е водата. Какво трябва да разбираме под думата *среда*? *Среда*, *основа*, *почва* са неща, които имат много допирни точки. На български и други езици няма дума, която да показва съществената разлика между тези три думи. Първият елемент на Вечния живот е онзи елемент, в който душата е потопена тъй, както рибата – този елемент наричаме среда. Когато започваме да градим една къща, тази среда наричаме основа – върху основата издигаме стени и туряме покрив. Когато посаждаме растение, тази среда наричаме почва – в почвата посаждаме разните семена. Най-първо във всяко нещо трябва да намерим средата. Във Вечния живот кое е среда? Бог. Но има и други два преходни елемента или условия. Някои смесват условия със среда. Има разлика. Една железница, за да отиде от София до Варна, трябва да има известни условия; те са: релси, въглища и вода. А когато се обърнем към човека, кои са условията на неговия живот? Средата, в която човек живее, е въздухът; човек е потопен в него. Но въздухът не е единственият елемент, необходим за съществуването на човека, рибите и птиците; има втори елемент – храната. Обаче ние не сме потопени в храната: този елемент е преходен, идва отвън, влиза в нас и излиза из нас и остава своите последствия. Третият елемент за човека (туй, в което рибата е потопена – водата) е среда за рибата, а за човека е само едно условие. Ако потопим човека в туй, в което е потопена рибата, той ще умре. Следователно за човека водата е условие за съществуване. Да вземем въздуха, който е среда за човека – ако го лишим от въздух, човек умира; за рибата въздухът е едно условие. Туй условие се намира в самата вода и когато тя минава през хрилете на известна риба, този въздух преминава в нейната дихателна система и пречиства кръвта. Среда за рибата е водата. Среда за човека е въздухът.

Но средата е само една трета от истината. Де се раждат лъжливите понятия? Когато употребим аналогично един пример, трябва да знаем каква доза истина има в него. Трябва всякога да бъдем искрени и не само нашите заключения трябва да бъдат верни, но същевременно и малката, и голямата предсилки трябва да бъдат верни. Може едната предсилка да е вярна, но ако другата не е

вярна, вашето заключение ще бъде невярно. И когато математиците и инженерите правят известни изчисления и постройки, вземат в съображение точно всички обстоятелства, за да избегнат възможните погрешки. По същия закон трябва да градите нещата в себе си, когато искате да изградите вашия характер – вашия ум и вашето сърце. Трябва да знаете как да го градите – да знаете кое е среда, кое – условие, кое – елемент. Защото има и елементи. Елементите се отнасят до поддържането на Живота, а условията – до съществуването на Живота. Например нивите, градините, лозята и т. н. съставят условия за Живота, от които пък произтичат елементите на Живота: житото, плодовете и т. н. Светлината е елемент, необходим за Живота, но тя е четвъртият елемент; въздухът, храната и водата са първите три елемента. Ако рибата кажеше: "За мене доста е водата", защото тя в нея намира всичката своя храна, и ако човек би поискал да живее също във водата, той би се намерил в противоречие с основните закони, които регулират неговия живот, защото не може да влезе във водата и да живее в нея като рибата. Именно от тези криви схващания произтичат грешките във всички съвременни философии и религии. В тях има много догматични въпроси, наполовина верни.

Да се повърнем на думата *вечен*. Тя се отнася за Духовния свят, подразбира в себе си материали, от които може да се съгради Безсмъртният живот. Думата *живот* подразбира органическия живот в материята, който расте и се развива и не може да бъде непрекъснат, вечен: неговата форма може да се измени и това изменение наричаме смърт. Представите обаче за смъртта са различни. Да умре човек не значи ни най-малко, че той губи своето съзнание, но че може да изгуби онези условия, при които се проявява Животът. Съзнанието може да остане тъй, както когато човек умре, остават неговите кости. Съзнанието – то е духовният гръбнак на човека. Значи върху този гръбнак, както върху човешкия гръбнак, е основана цялата нервна система и удовете, които функционират заедно с другите чувства и способности. Когато дойдем до Бога, Той е върховната сила или необходимата среда, в която човек е потопен духовно.

Да обясним тази аналогия. Когато кажем, че светлината е необходима за човешкото око, това значи, че клетките на окото са потопени в светлината и че тя е необходима за тяхното поддържане. Човешката душа трябва да бъде също потопена. Не сте я потопили – значи вие сте извън вашата среда, ще живеете като зародиш, както много житни зърна са престояли в египетските пирамиди и гробници по пет-шест хиляди години на сухо място и са чакали условия да бъдат посети, за да поникнат. Такива житни зърна са били напоследък извадени и посети и те са дали отличен резултат. И човешката душа като зрънце, стоящо в Божествената житница, чака тия три необходими елемента, които се съдържат в условията, силите и законите, за да може тя да почне наново своя Живот. В християнски смисъл казано, ние трябва да намерим условията, при които да можем да се потопим и да живеем в Бога. В този смисъл трябва да е насочено усилието на всеки съзнателен човек, за да може той да постигне това положение. Вие живеете, вие съществувате, но това живеене и съществуване е просто вегетиране. Съществуването ви се състои само от един елемент и се ограничава от Божествената Същина, която ви е създала като житни зрънца и плодни семенца. Вие не можете да избегнете вашето съществуване, не можете да се самоунищожите: вашето битие е извън времето и пространството. Човешката душа в това състояние е просъществувала с милиарди години в недрата на Божественото Съзнание, но тогавашният неин живот е бил от друго естество: тя не е била индивидуализирана, не е познавала отделния живот на индивидуалния Дух; тя е живяла в съзерцанието на Божествения блист (блаженство) – в дремещо състояние. Но сега, със своето пробуждане, тя дохожда на Земята да научи вътрешния смисъл и на този Живот – на индивидуалния живот, да придобие сама свой собствен Безсмъртен живот и да стане гражданка на Небето с определени права и задължения. Този вътрешен стремеж е условие, наложено ней от Бога.

Сега, някои искат да се въплътят и същевременно да живеят като Бога. Обаче да живееш като Бога – то е противоречие, защото, за да живееш като Бога, няма защо да излизаш от Него. Каква нужда има туй Божествено Съзнание да се отделя, да търси някакъв друг живот? Това показва, че човешката душа всякога е съществувала в Бога и неин вечен стремеж е да Го търси във всичките Негови проявления и да Го подражава.

Но да се повърна към научната страна на предмета – владението на тия три основни неща: среда, условия и елементи за съществуване. В църквата тази идея е изразена под "Троеличност на Бога." Какво означава тази дума? Три същества различни, които имат една мисъл, една воля – Отец, Син и Дух Свети. То са в граматиката: подлог, сказуемо и свръзка; в логиката: голяма предсилка, малка предсилка и заключение. Средата за всички същества и за нашата душа е Бог; елементът, който носи Живота в себе си, е Христос, а условията, които спомагат за проявяването на Живота, седят в Дух Свети.

Когато вие изменяте реда на нещата, трябва да измените същевременно и законите, които регулират формите на нещата. Вие можете да се потопите във водата, но за да живеете в нея, трябва да измените и своята човешка форма в рибешка. Това би било деградиране на Живота, защото правите условието (в случая водата) среда. А повдигане на Живота има, когато правите средата условие. И в единия и в другия случай, формата на съществото трябва по необходимост да се измени. Ние можем да изменим формата на една риба, само когато изменим нейната среда. Ако постепенно я изваждаме из водата и я въвеждаме във въздуха, непременно ще се преустрои и целият неин организъм, тя ще стане птица, ще се приспособи към въздуха. Тогава водата ще стане условие за нейното съществуване, както са за нея условия храната и светлината. Когато Христос казва: "Това е живот вечен, да познават Тебе, единаго истиннаго Бога", какво Той е искал да каже под думите *Единаго истиннаго Бога*? – Онази Върховна Сила, която постоянно се движи в нас, която носи Живота в Себе Си, създава условията, чрез които можем да я познаем. Същество, което е потопено в известна среда, не може да познае тази среда; например рибата не може да познае водата, в която е потопена. Някои искат да познаят Бога; ако сте потопени в Бога, няма да Го познаете, защото сте вътре в Него; вие тогава само живеете в Него, без да Го познавате. А трябва да излезете извън Него и да Го направите условие за вашето съществуване, ако искате да Го познаете.

Да допуснем, че говорите на една клетка, която живее във вас. Човешките клетки са разумни същества, те имат известна своего рода интелигентност. Те са като птиците и рибите. Това може да ви се вижда чудно, но тъй е. Може да направите опит да говорите и тия клетки да ви разбират. И като им говорите на техния език, те ще извършат прекрасно своята длъжност. Па може и да ги сплашите; те ще се сгушат. Ако сега една клетка каже така: "Аз искам да зная какво нещо е човек", ще бъде същото, както когато човек каже: "Аз искам да видя какво нещо е Бог"; тогава Бог не трябва да бъде среда, човек трябва да излезе от Него. "Ами може ли?" – Може. Само трябва да измениш своята форма. – "Ами не мога!" Чакай тогава, когато я измениш. Там е философията на въпроса. И клетката, за да може да познае какво нещо е човек, трябва да пропътува през милиарди условия, през всички тъкани – да бъде в стомаха, в сърцето, в дробовете, в мозъка и т. н. И тогава само ще може да се спре и да каже: "Образувах своето мнение за човека, знам вече какво нещо е човек." И сега ние, философите на този свят, като сме ходили навсякъде, спираме се и казваме: "Ела да ти кажа какъв е Бог. Той е всесилен, разбра ли сега?" – "Разбрах." Нищо не си разбрал. Само когато излезеш извън тази среда, като минеш през вратата, която се нарича *смърт*, когато умреш, само тогава ще познаеш какво нещо е Бог. Затуй именно умират хората. И когато в една душа се зароди желание да познае Бога, тя трябва да умре, като си каже: "Аз трябва да умра, за да позная Бога" – това е най-правилното определение на Богопознанието.

Онези, които са писали Евангелието, са били хора много мъдри. Някои мислят, че евангелистите са били като рибари, прости, неучени и че и Исус Христос бил прост, неучен. Обаче това съвсем не е тъй. Христос се е учил в Небесното училище, той нямаше нужда да се учи на Земята. Аз се чудя на това именно повърхностно заключение, че човек, който никак не се е учил, е можал да обърне света и да заведе хората при Бога. Материалистите, пантеистите казват: "Вие, християните, сте много големи глупци, вие нямате логика – на един човек, който е бил прост, неучен, вие се уповавате Той да ви заведе при Бога. Ние, когато разсъждаваме – добавят те, – вземаме в съображение всички неща." Някой, като проповядвал веднъж в черква, че Христос с пет хляба и две риби нахранил пет хиляди хора, за да направи това чудо възможно за схващане на слушателите, казал: "Да не мислите, че тези хлябове са били обикновени. Не, те са били големи като

могили.” Един овчар, като чул това, подсвирнал си по овчарски и му казал: “Защо говориш така? На мен не ми е чудно, че хлябовете са били толкова големи, ами аз се чудя какви са били устата на онази фурна, в която са били опечени тия самуни.” Ето нашата нелогичност, нашето повърхностно разсъждаване.

Първото нещо, което един християнин трябва да направи, е да се освободи от всички лъжливи заключения, лъжливи мисли, лъжливи желания. И той може да направи това. Един логик може да се освободи веднага от тях. А един ученик може да провери доколко е правилно например това предложение: “Човек е същество с два крака; всяко същество с два крака е човек; следователно и кокошката, която има два крака, е човек.” Заключението е много правилно, но именно двата крака не са онези неща, които характеризират човека – той може да ходи и на четири крака; а това, което може да характеризира човека, то са неговият ум, неговото сърце, неговата душа. Това са три елемента. Краката или ръцете са само един извод или един външен физически продукт за човешката деятелност. Когато човек трябва да прояви деятелност, трябва да има ръце и крака. Условията ще ги създадат. Ще попитате какви ще бъдат. Те ще съответстват на средата. Ние казваме, че известни органи е невъзможно да се изменят, докато съществото живее в една и съща среда. Ако вземем рибата, ще кажем, че перките, с които тя плува, са необходими за нея във водата и че те не може да се изменят; обаче, ако рибата излезе из водата, ако може да направи това и рече да стане човек, нейните перки трябва да се превърнат в ръце и крака. Ние, които искаме да минем в Духовния свят, сме като рибите, потопени в една среда. Ако искаме да се запознаем с ония условия, в които живеят Ангелите, последните ще ни кажат тъй, както ние ще кажем на рибата, ако тя иска да излезе из водата и да влезе в нашата среда, да мисли и действа: “Ти трябва най-напред да измениш своите хриле, да образуваш дробове и да се научиш да дишаш.” Тази риба, която научи друга да си направи дробове, ще бъде най-учената риба. Сега и аз ви препоръчвам това учение – да си направите дробове за онзи свят, защото, ако ги нямате, няма да влезете в него. Трябва да бъдете приготвени, защото вашият живот да се продължи непрекъснато нагоре след напущането на Земята.

Сега да се обърнем към думата *познание*. В нашата писмена реч думите са съставени от известни знакове – буквите, с които те се пишат. За пример да вземем българската дума *познаване*. Първо имаме две черти, спуснати отгоре надолу; като им турите отгоре още една черта, става буквата *п*. Искаме да направим *о*, пишем кръг и го слагаме до *п*-то, става *по*. За буквата *з* вземаме двете половини на буквата *о* и ги туряме едната отгоре, другата – отдолу. За буквата *н* вземаме също отвесните черти на *п*-то и поставяме горната чертица в средата им. Трябва да напишем *а*; вземаме две линии, допрени горе, а през средата съединени също с чертица. За буквата *в* вземаме права линия и до нея залепваме знака на *з*-то и т. н. Но онзи, който е образувал тия знаци, е имал известна мисъл вътре в себе си. Аз разсъждавам по аналогия за растенията, цветята по следния начин: цветето, когато расте, стои като чаша, отворена нагоре, докогато възприеме зародиша; щом го възприеме, почва да се обръща надолу и най-сетне увисва – образува буквата *п*. И аз казвам: в познанието чашата е обърната към Бога да налее нещо и като го възприеме, иска да опита в себе си какво е – създава опита или пък в органически смисъл подразбираме, че този цвят е вече завързал и че плодът трябва да узрее. Значи не може да имате познание, докато не заченете. Инак вие ще бъдете празна душа, обърната нагоре. Когато душата се обърне надолу, ще кажем, че Господ е турил нещо във вас. Може този плод да падне преждевременно, но тогава той пак трябва да повтори процеса на развитието и узряването, защото без мъка няма сполука. *О*-то, нулата, казват, е нищо, но в математиката тя има сила да увеличава и да намалява по десет пъти, ако я сложим пред или зад една цифра. Ако например след 1 турим нула, получаваме число, десет пъти по-голямо, а ако я турим пред 1, получаваме десет пъти по-малко. Значи и нищото е нещо. Как може сега туй, което няма нищо в себе си, да увеличава и намалява нещата? В моите схващания в нищото съществува времето и пространството като два елемента на нашето органическо развитие; в пространството действа Светлината и Топлината. Значи, когато турим нула зад *п*-то, това показва, че цветът има условие да се развива.

Но слизаме в това дърво, което има двояк живот: нагоре – в ствола и клоните и надолу – в корените. Казваме, че рибата е потопена във водата, а човек – във въздуха. То е наполовина вярно. Има и други елементи, с отстранението на които престава и животът. Плодните растения имат две среди: почвата – за корените и атмосферата – за клонищата и цветовете. Тогава познанието подразбира познаването на почвата като среда за клонищата, а за корените – като условие за придобиване храна за клоните, листата и цветовете. Вие сте, да кажем, долу в корените, като пътувате по това дърво – Дървото на живота: там има двояк живот – материален в корените и духовен в клонищата. Те са като подлог и сказуемо. Светът на духовете, на Ангелите, който някои наричат Астрален свят, е свръзката между човешкия свят (физическия, материалния) и чисто Духовния или Божествения свят. Онзи, който говори, е Бог – Той представлява сказуемото, извор на Знание, Сила и Живот; човекът е подлогът, почвата, която приготовлява соковете на Живота, а спомагателният глагол *е* – това са духовете, Ангелите, които свързват физическия свят с Духовния и които прилагат законите за хармоничното действие на тия два свята. Вие може да имате подлог, може да имате сказуемо, но ако нямате тази свръзка, нямате изречение. Ангелите именно внасят в нас познанието за Бога, без което не можем да имаме никакъв Живот в себе си.

Ще ви приведа едно сравнение. Допуснете, че вие излизате нощем зимно време, треперите и се препичате на Месечината. Пита ви някой: "Защо седите тук?" – "Препичам се." – "Ами няма Слънце." – "Ти си сляп човек, ти се лъжеш, това Слънце полека-лека ще ме стопли." Когато нямате представа за Бога, това показва, че между Бога и вас има известна празнина, известна преграда, която пресича връзката на вашия живот с Божествения.

Сега, аз забелязвам, че в този говор има може би нещо смътно за вашия ум. Знаете ли защо? Като преминавам от този свят да ви обясня нещата на онзи свят, има една междина. Ако ви разкажа за музиката, ще кажа, че човек може да схване със своето ухо в една секунда най-много от 32 до 46 хиляди трептения на звуковите вълни. Когато дойдем до светлината, тя се появява веднага като червен лъч, който се произвежда в нашето око от 428 билиона трептения в една секунда. Като се качваме нагоре по тази лествица, между червените и виолетовите лъчи има 739 билиона трептения в секунда. Речта ни може да бъде само тогава логична, когато се ограничим в тесния кръг на нещата, които можем да схванем, сиреч които можем да опитаме и разберем. Щом минаваме рязко от звука към светлината, не всякога можем да бъдем логични, защото между звука и светлината има известни трептения, които не сме взели предвид. Минаваме от звука към светлината, но сме пропуснали известни области, за които нямаме понятие. Тръгваме за онзи свят от 32 хиляди трептения и дохождаме до 46 хиляди трептения в секунда – до света, достъпен за нашето ухо, и казваме: "Знаем дотук." Но като продължим оттук нататък, ние сме в тъмнота и казваме: "Това не познаваме." Като дойдем до червените лъчи, казваме: "Слава Богу, изминахме тази пустиня." А тази пустиня обема едно невъобразимо грамадно пространство между две граници от 46 хиляди и 428 билиона трептения в секунда.

Всички онези неща, които хората не разбират, са за тях пустиня, в която нищо не расте, нищо няма. Когато Христос е говорил за Вечния живот, Той е бил много внимателен. Той е попълнил всички междини, съединил е световете в едно цяло: Духовния – със света на Ангелите, Божествения – със света на Троицата, физическия – със света на човеците – душите. Затова Той казва: "Аз съм Пътят от Истината за Живота; Аз свързвам тия два свята и водя еднакво и към света на Ангелите, и към света на Бога, на Истината. Следователно, онзи, който Ме последва и тръгне по този Път, който Аз ще му посоча, ще намери онова необходимо благо за своята душа – Божествения мир." Затова Той още казва: "Мир ви давам, Моя мир ви оставям." А Мирът е чадо на Небето. Той е отгледан в жилището на Бога. От горното заключаваме следното: Пътят – това е движението на Духа в разумното приложение на законите в Природата; Животът – това е хармоничното организиране на елементите и развитието на силите в Божествената душа; Истината – това е проявлението на Единия Бог, който създава условията, при които човешкият Дух и човешката душа могат да се стремят към нещо по-добро и по-светло в този обширен свят.

Да вземем Вечния живот като извор, който изтича из някой планински връх на Божеството, под някоя скала: водата е елементът, който носи Живота, течението на реката – Пътят на това слизане към по-долна посока, към по-низш свят. Затова Христос казва: “Аз излязох от Истината – от Бога и слязох в материалния свят, за да помогна на хората, да ги напоя с тази жива вода.” Затова Той казва пак на друго място: “Аз съм жива вода.” Тия три неща, за които ви говоря: Вечен живот – Бог – Исус Христос, Път – Истина и Живот са свързани помежду си. Ако водата не извира из планинския връх и ако не потече по този Път, по коритото на реката, за което Христос говори, не може да принесе очакваните блага. И от чисто християнско гледище трябва да се намираме близо до този извор. Живият Христос е Изворът, само трябва човек да знае как да пие от водата на тоя Извор. Не казвам, че вие не знаете да пиете, но пиете на петстотин или хиляда километра далеч от Извора и тогава казвате, че знаете какъв е Христос. А пък не знаете колко други елементи са влезли в тази вода, размътили са я, та са заблудили вашия вкус. Трябва да тръгнете нагоре по течението на реката, пътят е малко дълъг, по краката ще излязат пришки, ама като дойдете до Извора, ще кажете: “Това разбирам вода.” А онези, които не могат да отидат до Извора, ще пият мътна вода – мътна, защото пък без вода е още по-лошо. Аз ви казвам, макар и да ви излязат пришки по краката, идете при Извора и пийте от Неговата чиста вода. Като се върнете, ще имате бистър и свеж ум, добро сърце и широк поглед. Трябва много труд, много работа над себе си, за да може човек да приложи Христовото учение, да добие ония благоприятни резултати, които един ден ще го повдигнат да бъде съгражданин на Небето, да живее между светиите и Ангелите.

Сега да се повърна на въпроса. Когато говорим за Вечен живот в смисъл на безсмъртие, всеки ще каже, че такъв Живот не е възможен тук на Земята. И наистина, като умре човек, може ли да добие Живот? Заключението е правилно. Обаче не всички правилни заключения са верни, защото отде знаем, че човек съвършено умира? Когато човек не е работил през пролетта, лятото, есента и казва: “Аз ще работя през зимата”, ще му кажа: нямаш условия за работа; ако не си забогатял през пролетта, лятото и есента, как ще забогатееш през зимата? Ако не си работил когато е било време, как ще придобиеш Вечен живот? Вечен живот можеш да добиеш сега, днес. Стига да имаш смелостта на онзи българин овчар, правилно да носиш своята тояга и да знаеш как да боравиш с нея, как да удряш. Удрянето, преведено в научна форма, означава условията, при които можете да реагирате, когато се представи пред вас някоя мъчнотия в Живота. Вие често казвате: “Както е рекъл Господ.” Но Господ казва, че на такъв страхливец ще му вземат овцете, той ще бъде роб, ще седи като евреите в Египет да прави тухли. И наистина ние правим само тухли и къщи. Градим, градим – направим къща; дойде Господ, изпъди ни навън. Пак започваме: пет, десет, петнадесет, двадесет години пестим, след няколко години – ето пак ни я вземе. Защо е този безполезен труд? Не искам да кажа, че не трябва да работим, но трябва да работим разумно, да спечелим нещо, което да е наше.

Когато аз проповядвам така, ще каже някой: “Ами ти учиш да не работим.” Аз уча, че трябва да работите. Онзи, който е дошъл, бирникът, задига имота ви и сърцето и ги продава, но той никога ума на човека не е продал. Колко сърца, колко души са заложени и продадени! И хората казват, че са собственици. Виждаме мнозина, които не знаят да мислят, да действат. Да мразят могат, но да любят – не могат. Всички тия хора със своите развалени умове и сърца образуват карма и виж в бъдеще цялото население тегли и плаче от законите, които неговите избраници са издали. Я попитайте вашите депутати, я попитайте вашата камара какви закони правят? Някоя камара каже: “Правя такива закони, че в бъдеще Закон Божи няма да се учи в училищата”; друга: “Бог ще се изхвърли, то е нещо отживяло, в черква няма да се ходи, ще се почитат новите идеи и който не изпълнява този закон, ще се глобява с толкова и толкова лева.” Вие казвате: “Няма какво да правим, такива депутати сме пратили да правят закони – ще се подчиняваме.” Но вие ще кажете още: “Този закон, който е прокаран, не е справедлив.” Ще трябва да доведете други ваши депутати, които, като докажат вашата правота, ще създадат друг закон. Туй, което става в света, става и вътре в нас. Христос казва, че за да добие Вечен живот, човек трябва да се научи първо да мисли и действа правилно.

Вие сега си казвате: "Ние знаем, като се върнем в къщи, ще почнем да прилагаме закона правилно." Какво ще прилагате? Пак стария закон. Една малка неприятност ще ви извади от релсите и ще забравите Вечния живот. Слугинята прегорила ястието, вие почнете да викате и се разправяте, изгубвате в това ядене всичкият ум и сърцето си. Знаете ли на какво приличате? Много пъти умните хора са съставяли приказки за известни случаи. Например едно куче минавало през един мост и като видяло във водата, че друго куче носи кокал, пуснало своя и се хвърлило в реката да грабне другия кокал – изгубило своя кокал. Често и ние по отражение оставаме питомното, за да гоним дивото. Нека слугинята прегори вашето ястие – това да не ви смущава. Когато готвите Вечен живот за вас, имайте търпението и самообладанието на онзи философ, който, като работил двайсет години върху известни математически въпроси, които отбелязвал върху листчета, не се разгневил на слугинята, когато се върнал вкъщи и видял, че тя при разтребването на стаята хвърлила в огъня всичките му листчета, а трябва да вардите вашите листчета. Сега вие често вземате, събирате всички тези листчета, които Господ е написал, и казвате: "Какви са тези парцали" и ги хвърляте в огъня. Когато Господ дойде и пита: "Де ви са книжките?", какво ще отговорите? – "Очистихме стаята." – "Друг път туй нещо не бива да се повтаря." По този начин не трябва да чистите вашата Божествена стая. Тия книжки са разните центрове в човека, в които Господ е написал много и твърде ценни за вас неща. Всичко трябва да се тури в ред. Има много неща разхвърляни около знанието, което Господ гради: има разхвърляни тухли, пясък, камъни; всички тези материали ще влязат в строежа на вашето ново жилище. Вие сами трябва да приготвите този материал. Затова казва Христос: "Когато вие познаете вътре във вас Единаго истиннаго Бога, който гради, който е среда, условие, елемент за вас, ще придобиете Вечния живот."

И сега искам да ви оставя три неща, върху които вие трябва да мислите – среда, условия и елементи. Които не могат да мислят върху това, нека мислят за онова, за което могат. Но ония, които мислят, нека видят потопени ли са в оная среда, която се нарича Бог, имат ли условията и елементите, въздухът им чист ли е, прозорците им отворени ли са, очите, езикът на мястото ли са. Езикът не е толкова малък, колкото се вижда; езичето, това езиче, което твори и събаря в света, много малко се показва, то е невидимо, но какъв юнак е – кости чупи, хората един върху друг ги повдига на бой. Ако езикът не е на мястото си, трябва да му постегнете видите, да не е разгласен, защото, когато Господ дойде, ще види дали всички види на вашия език са на мястото или дали езикът функционира тъй, както го е направил някога. Някъде са развалени винтовете – бъбри; скоро винтовете дайте тук! Колко винтове изгубени зная аз! Изгубените винтове, халките, всички части на вашия език, на вашия ум, на вашето сърце ще ги донесете, всичко туй трябва да се тури на място. Затуй идва Христос сега. Вие сте изхвърлили колелцето – не е трябвало. Как така? Учените казват, че сляпото черво не е потребно и трябва да се извади, за да се отърве човек от него, когато го заболи. Как можете да кажете, че то не е на място? Ще дойде време, когато то ще почне да функционира. Лекарите казват: "Има възпаление в сляпото черво, дайте да го отрежем." – По добре да умра, отколкото да се лиша от него, защото болестта ще се появи на друго място. Не бива никакви удове да се режат, защото колко милиони години е отнело туй сляпо черво на Господа да го направи и сега един глупав лекар намерил, че не било потребно и "кръц", вън, да освободим човека от него. Много пъти сляпото черво почне да се бунтува и да казва: "Месо не трябва да се яде, животните не бива да се колят." Боб, леща, фасул и други такива неща няма да причинят болки. Ние: "Навън сляпото черво, пак ще ядем месо." Но сляпото черво има другари в сърцето и ума: ако го отрежем долу, ще умре заедно с него и другарят му вътре в сърцето и горе в ума.

Затова казва Христос: "Тия три елемента на Живота – условия, сили и закони – трябва да ги турите на място." Това подразбира християнството и тук е дълбоката наука за Живота. Аз не искам да ви дам празна философия, а искам да проверите и опитате в живота това, което ви казвам. Как ще се поправи светът? Ще се поправи, когато всички види се поставят на място и Животът почне да функционира като часовник. Ще ви дам един пример. Един човек си купил един часовник, който скоро-скоро спрял: "Толкова пари дадох, седмица не съм го носил и той спря", си думал; отива при часовникаря и иска от него да направи часовника да тръгне: "Колко пари искаш?"

Часовникарят погледнал часовника и казал: “Десет гроша.” – “Добре.” Часовникарят духва в механизма на часовника, изкача една въшка, която го е задръствала, и часовникът тръгва. – “Нима само за едно духване ще ми вземеш десет гроша?” – “Толкова.” И Господ ще дойде, ще духне и всичко ще тръгне. Колко лесно! Тия животинки са за друго място, не бива да стоят вътре в часовника.

Християнството е оная философия, която иска да освободи човешката душа от всякакви паразити, да се наместят видите на езика, на ума и на сърцето – там е спасението. И когато се поставят на мястото всички види и винтове, когато умът и сърцето бъдат на място и в ред, ще настъпят условията на Вечния живот. Тогава Възкресението ще бъде дело осъществимо и възможно. Аз зная, че това поставяне винтовете на място е трудна и тежка работа. Но когато тя се свърши успешно, човечеството ще празнува своя юбилей на Земята: деца – синове и дъщери – ще пеят новата песен на Живота, че техните родители са намерили и наместили винтовете и че за самите тях настава светло бъдеще; народите ще ликуват, хвалят и славят Добрия Господ, че техните духовни глави, свещеници, проповедници, учители, царе и министри са намерили и наместили своите винтове и че и за техния живот на Земята настъпва светло бъдеще. Ще пеят всички една песен, но велика песен на Живота, която ще трогва издъно техните сърца и души. В тази песен ще се оповестява всичкото минало, ще се влива всичкото бъдеще, ще се изразява духът на Новия живот. “Но – ще каже някой – що за винтове?” Какво могат те да сторят? В тия винтове е начертан пътят, по който трябва да се върви. Те съединяват, те затягат разединените части на Живота. И онзи, който се вгледа в техните витлообразни нарези и в ръката, която ги завинтва, ще разбере дълбокия смисъл на великите закони, които движат всичко към определена цел. Това са Божествени сили, които според Божията воля скоро ще се явят в Живота и ще наместят и турят на своите места разгласените елементи, ще насочат Божествените сокове към човешката душа, ще поставят душата в нейната истинска среда, ще създадат най-сгодни условия за нейното развитие, ще й внесат истинските елементи на Живота. Тогава нашата душа ще бозае, тъй както дете бозае от гърдите на майка си здраво, чисто и непримесено мляко. Тогава в нашето подсъзнание ще се явят корените на Божественото съзнание и върху него ще се издигне стволът, ще израснат клоните, ще се развият листата на нашето самосъзнание, а във вейките на последното ще се появят пъпките и цветовете на свръхсъзнанието – на Ангелите.

Когато това стане, то ще бъде признак на духовната пролет, човешката душа ще се намери в областта на безсмъртието, извън ноктите на смъртта, греха и престъпността. И ние с положителна вяра, с положително знание можем да очакваме неоценимото богатство – плода от дървото на Вечния живот, листата на което служат за изцеление на човешките недъзи, а самият плод – за поддържането и безсмъртието на човешката душа и единението й с Бога. А това велико събитие е на прага на днешния живот.

12 октомври 1914 г., София [13]

В НАЧАЛО БЕ

“В начало бе Словото, и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог.”
Йоан 1: 1

Това е най-костеливият орех и най-философският въпрос в християнството. Хиляди спорове са ставали върху този стих и разбира се различните философи, проповедници и вярующи го тълкуват всеки по своему. И в православната църква е имало спорове върху Словото, даже са се били заради него, но въпросът с бой не се разрешава. Какво трябва да разбираме в обикновения смисъл под думите “В начало бе Словото”, кое е това начало? Когато искат да разискват известен

философски въпрос, съвременните философи правят известни допущания – вземат нещо като принцип и върху него обясняват определено нещо. Например един негърски проповедник обяснявал създаването на човека по следния начин: “Бог цял ден се мъчил, направил човека от кал, турил го на плета и го сушил още три дни.” Обаче някои от слушателите го попитали: “Ами този плет на какво се крепи?” – “Това не е ваша работа” – отговорил им проповедникът... И съвременните философи имат по един плет, върху който сушат Словото и човека, разрешават всички въпроси и казват: “Човек е направен от кал и е изсушен на плет.” И ако ги запитате за плета, те ще кажат: “Не е ваша работа да знаете това.” Но понеже този плет седи на пътя, по който се движим, дойдем ли до него, спираме се и обикаляме наоколо. Така и един евангелистки проповедник говорел за пророк Йон и казвал: “Китът цял час се мъчил и бая зор видял, докато глътне Йона.” По същия начин сега и ние седим по цели часове, за да разрешаваме въпроса, но той още не е разрешен.

“В начало бе Словото, и Словото бе у Бога, и Бог бе Словото.” Тук основната мисъл е Словото. Какво трябва да подразбираме под думата *Слово*? – Онзи разумен Божествен акт, изявен чрез известни вибрации, които можем да възприемем. Значи, когато нещата станат видими, осезаеми, достъпни за човешкия ум – нещо, което е сформирано, понятно за нас, това наричаме Слово. Например изказвате една дума – това е слово. Думата *любовь* от колко елемента – от колко букви се състои? От шест. Ако можете да отделите тия елементи, ще разберете от какво е съставена Любовта по отношение на хората, т. е. не в първичния ѝ смисъл, а в нейното проявление. Ако дойдем до самия смисъл на това какво нещо е Слово, какво нещо е Бог, онези, които искат да разрешат въпроса, ще се озоват в една противоположност. Никога не можеш да определиш това, което няма никаква форма в себе си. Бог е нещо без форма, следователно не можем да Го определим. Какво нещо е Бог, кажете! За да го определите, трябва да Му турите известни граници, известна форма, да Го поставите от човешко гледище в известно положение и място. Онези, които пишат върху Бога и Словото, мислят, че са обяснили въпроса. Те го обясняват, но както негърския или евангелисткия проповедник – или на плета, или в устата на кита. Но това не е обяснение.

Казва се: “В начало.” Под тези думи разбирам онзи разумен акт, когато всички същества, които Бог е създал, са съзнали в себе си, че Той твори, и са започнали работа заедно с Него. Ще си послужа с една аналогия: допуснете, че майка ражда дете и казва: “Началото на моето дете започна.” Започнало е началото на нейното, но не и началото на разумното дете. На какво прилича това начало? – Вряскане и плачене, от което никой не разбира какво детето иска да каже. Началото, за което се говори в Евангелието, е разумно. Когато детето стане на 21-годишна възраст и започне да разсъждава, тогава можем да твърдим, че това е начало на разумния живот, т. е. когато може да има правилна обмяна на мисли между майката и детето. Следователно “в начало бе Словото” значи онова начало, когато сме започнали да разбираме Бога, т. е. когато сме престанали само да вряскаме пред Него. Дълги векове хората са плакали и са искали това и онова. И за да изясня думите си в научна форма, ще посоча, че това са всички стадии на Живота, през които това човешко дете е вървяло. Така това начало е минало през милиони форми, като се започне от най-малките. И понеже детето постоянно е плачело, Господ е трябвало постоянно да му шие нови дрехи, т. е. да го превръща ту в птица, ту в млекопитаещо животно. Стигне ли се дотам, че това своенравно дете да разбере началото, значи Словото е влязло в него. И затова евангелистът казва: “Началото се отбелязва в книгата на Небето като разумна форма на ред и порядък.” Всеки човек започва с безпорядък, всеки започва с кал, която я сушат горе на плета. Но когато слезете от плета и застанете на краката си, в Небето се пише за вас. “В начало бе Словото, и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог” – и това начало вече е в главата на човека.

Ще обясня с една друга аналогия кога започва това начало: представете си, че по течението на една река се връщате към извора ѝ, достигате го, казвате, че началото на реката е еди-кой си извор, и спирате. Да, това е началото, никой философ не може да каже, че не е. Тук е видимото начало, но има и други начала, които не знаем. Може тази вода да е пренесена от океана, да е скитала из пространството във вид на пара и да е паднала като дъжд, може да се е придвижила през земните пластове и да е стигнала до извора и т. н. Следователно ние говорим, че тази река започва от

еди-кой си извор, само в обикновен смисъл. “В начало бе Словото” разбира онова разумно Начало на целокупното човечество, когато туй Слово се е проявило в онази форма, която ние виждаме, че съществува. Разбира се, сега вие сте далеч от това Начало, милиони години са изтекли и всичко се е размътило.

Сега ще ви дам друго сравнение. Ако четете Посланието към Галатяните, ще видите, че там се говори за плодовете на Любовта. Вземете един плод и допуснете, че от него съществува само една семка. Ако я посадите някога, това ще е началото на нейното развиване. И попитате ли дървото откога започва неговото начало, то ще ви отговори: “От еди-кое време – от посаждането на семката.” Следователно, когато ви попитат какви сте били в миналото, вие можете да кажете, че сте били една семка, която Господ е посадил на почва, за да поникнете, да се разклоните, да цъфнете и да завържете плод, който да узрее. Нашият разумен Живот е едно дърво. И това разумно Начало сега е поставено в нашата глава. А тялото показва колко милиони години човек е текъл от това Начало надолу под действието на силата на стремежа към Земята. Главата е емблема на първичното Начало, когато човек е бил посят.

Сега няма да се впускам и да ви обяснявам надлъж и нашир дълбоките причини за това, което за мнозина ще бъде много сложно. Да се спирам върху първоначалното състояние на света и силите, които са действали, да се спирам върху онази първоначална интелигентност, която е работила и т. н., това са отвлечени неща, за които и най-великите философи са мълчали. Когато запитали за това великия египетски учител Хермес, той само стиснал устни. Какво е искал да каже? Това значи, че човек трябва да напусне своето тяло и да отиде да изследва нещата на самото място. И когато кажат, че някой човек мълчи, аз тълкувам това мълчание тъй: “Излез, иди на мястото и изследвай.” Например някой ме пита къде са изворите на Марица, аз му обяснявам, но той не може да разбере; накрая му казвам да мълчи и ще разбере. Това е искал да каже и Хермес. Някой ще попита как е възможно това. Щом питате, вие не сте за това място. Вие още сте деца, които градят тукашните си къщички, занимават се с играчки и куклички. Трябва да изминат много милиони години, докато се повдигнете до уровена да мислите и разсъждавате върху този дълбок въпрос. Онези, които могат да ме разберат, ще си стиснат устните и ще им кажа: “Елате с мен да отидем там.” По този начин аз съм вече съм обяснил въпроса философски. Щом си стиснат устните, това вече е практическо разрешение на въпроса, а не теоретическо. И когато хората ме питат какво е Началото, какво е било Словото в момента на далечното минало, аз ги зова: “Елате да идем там.” – “Не можем.” Тогава играйте си с вашите забавачки на Земята – къщи ли ще си строите, ще се жените ли, търговци ли ще ставате, войни ли ще правите... Само когато минете през целия този процес на развитие, когато израснете, поумнеете и кажете: “Долу куклите!”, тогава ще се намери Учител, който ще стисне устни и ще рече: “Елате с мен.”

Онези, които искат да следват Христовия път, трябва да имат определен възглед за Истината. Не мислете, че тя може да се добие много лесно, не мислете, че пътят, по който сега сте тръгнали, е лесен. Не, има трудности. Не казвам, че е крайно труден, но има големи спънки. Онзи, който се реши да тръгне из този път, трябва да е готов. И Природата винаги поставя пред нас големи спънки – гредички, които постоянно трябва да употребяваме, докато се приготвим за далечния път. И въпросът не е човек само да тръгне, но трябва и да стигне. А вие повървите ден, два, три, след което казвате, че тази работа няма да я бъде, и се връщате назад. И когато хората ви питат какви новини носите, казвате: “Остави, това е празна работа.” Само когато отидете на този вечен извор, където е започнал човешкият Живот, където първоначално е било Словото, вие ще разберете тогавашната форма на човечеството, ще разберете какви са били човешките синове. И туй, което ние наричаме *образ Божий*, за хората на Земята е една карикатура. Когато гледам хората, които седят и казват сега, че са направени по образ и подобие Божие, аз се смея през глава, защото пред мен стоят хора-карикатури, на които мислите, умът и сърцето са съвсем развалени. Картината, за която казват, че имала образ и подобие Божие, е развалена, не е такава, каквато е била. И когато Словото, чрез което всичко е станало, видяло, че това, което е направило по образ и подобие Божие, се е превърнало на карикатура, то пратило Христос да слезе от Невидимия във видимия свят и да каже на заблудените:

“Стига сте лъгали, това, което имате сега, не е образ Божи, това е вашият образ.” Ще възразят: “Ама в началото аз съм създаден от Бога, роден съм от Него.” Как си роден от Бога? Това Начало е било в себе си бистро и чисто, а във вас сега има известен примес.

И тъй, за да можем да разберем дълбокия смисъл на учението, което Христос е проповядвал, трябва да се очистим. А думата *очистване* в един друг смисъл означава *олекване*, което пък е процес на организиране, т. е. разумният процес в нашия строеж. Телесното произлиза от закона, според който в Природата има известно стълкновение между силите. У нас съществува известна сила, известен стремеж да се приближим към Бога, но едновременно съществува и едно друго начало, което ни притегля към Земята. Следователно главата ни е свързана с Небето и ни тегли нагоре, а тялото ни тегли надолу към Земята. По този начин ние сме разпнати. И как може човек да мисли разпнат? След като умрем, трябва да дойде един Никодим, да извади гвоздеите, да ни снеме от кръста, да ни увие в плащаницата и след като олекнем, ние ще се повдигнем нагоре. Това е Възкресението. Възкресението е един акт, при който тръгваме да видим нещата на тяхното място, тръгваме да се върнем при Словото, при Бога.

Сега вие искате да ви разказвам за Бога. Какво да ви разказвам, когато още сте разпнати, още не сте олекнали. Казвате: “ Разкажете за Любовта.” Какво да ви разправям за нея, когато сте разпнати и изпитвате болки. Единственото нещо, което мога да кажа на един разпнат човек, е да търпи, да страда и да бъде герой в страданието. Мога да му дам само това утешение. Такава е свободата на хората – трябва да минат през процеса на страданията, пример за които е дал сам Христос.

И тъй, Христос е поставил в нашия мозък Началото за Словото. Словото е проявление на Бога в Духовния свят, Словото подразбира Ангелите. Значи първоначално Ангелите се движат от Бога и Той е в тях. И когато евангелистът казва: “И Словото стана плът и всели се между нас”, той подразбира, че от Ангелите Словото следва надолу, приема друга форма и слиза в човека. Когато говорим за Словото, което в начало е било у Бога и е било Бог, подразбираме всички ония Същества, които имат еволюция, различна от тази на хората. Те са нещо велико, Синове на мисълта, на разума – това са те. Това не означава, че имат формата, която ние имаме, а означава, че са Разумни същества. И когато Христос се е въплътил на нашата Земя, Той е дошъл да проповядва това Слово в членоразделна реч. Нашата реч е превод на Словото. Аз и други път съм говорил за истинския превод на думите. Например, ако някой ни попита на какво е превод думата *река*, на какво са превод думите *извор*, *светлина*, *топлина*, ще кажем, че светлината е превод на Истината, а топлината е превод на Любовта, че между думите има известно съотношение, че както светлината осветява външните предмети, така и Истината осветява човешкия ум отвътре, че както топлината помага на растенията да израстват, така и Любовта, когато влезе в нас, задвижва ония чувства, които карат човека да прорасте и да се повдигне. И така, който иска да знае каква е била първоначалната форма на Словото, трябва да направи правилен превод.

Разбира се на български думата *Слово* има едно значение, а на гръцки език, на който първо е написана тази евангелска фраза, има малко по-друго значение. На гръцки тази дума започва с буквата *л* – Логос, а на български започва с буквата *с*. Тоя факт същевременно показва, че гръцкият и българският народи не се намират на едно и също място, на едно и също поле. Когато думата *Логос* е писана на гръцки език, елините са имали стремеж нагоре към Ангелите, а нашата буква *с* е символ на полумесец, което означава, че ние се намираме на обратната страна на Астралния свят, нямаме светлина и затова я вземаме отразена от Луната. Следователно можем да кажем, че по Словото славяните са народ, който слиза надолу, че са достигнали до най-дълбокото място, докъдето може да се слезе, и че сега ще започнат своята нова еволюция. Тази е причината, поради която аз не мога да ви обясня и вие не можете да разберете Словото – понеже във вашите мозъци, във вашите умове още Луната грее, у вас образите, фигурите, всичко е смътно. Но когато дойде дневната светлина или когато Христос дойде в нова форма, всичко ще стане за вас светло и ясно.

И тъй, под думата *Слово* разбирам онова разумно Начало, което твори и създава у нас и мислите, и желанията, и действията. И сега ние трябва да се повърнем към туй Начало. Всички

противоречия в индивидуалния живот и между народите ще изчезнат, само когато се повърнем към него. А начинът за повръщане към него е да олекнем. Ако една река, която слиза от извора надолу и отива към морето, ме попита какво трябва да направи, за да се повърне към своето начало, аз ще й отговоря, че трябва да се изпари, да поолекне, да се повдигне във въздуха, за да я понесат ветровете пак към извора, към главата, от която е изтекла. И на вас казвам, че трябва да приложите същия закон. Този закон е самоотричането. Ето защо Христос казва: "Ако не се отречеш от себе си и не Ме последваш, няма да бъдеш спасен." Трябва да се отречем от материята, от къщите, децата, от нещата, с които сме свързани като с хиляди въжета. Казвате, че искате да отидете при Господа. Никога няма да отидете при Него, ако не изрежете въжетата, с които сте свързани. Проповедници и попове проповядват за Небето, но всички са свързани. Мълчете! Лъжете света. Вие се учите от Луната и виждате нещата с нейната светлина. Когато изгрее Слънцето във вашия ум, тогава ще имате друго понятие за света и Живота, ще видите колко погрешни са били вашите възгледи. И затова самоотричането означава олекване. Някои казват, че не искат да се самоотрекат. Добре, но те слизат по наклона и отиват към океаните. Други път няма – или възлизане нагоре, или търкаляне надолу. А за да се издигнем, за да олекнем, трябва Слънцето да огрее в нас. Луната не може да ни изпари, дори обратно – често е причина, която сгъстява парите. По същата тази аналогия за Слънцето и Луната в първа глава от "Битие" се казва, че Бог създаде тези две начала и че в тях се крие цялата истина – Луната е процес на слизане към Земята, а Слънцето е процес на възкачване към Бога. Залязването на Слънцето подразбира също слизане, а изгряването му подразбира процес на нова еволюция. И затова Луната на всеки двадесет и осем дни ви разказва историята на вашето падане. Ако се запитате защо сте паднали, защо не можете да мислите, защо нямате воля, Луната ще ви каже. Всичките нейни фази ще ви разкажат причината на вашето падане. И тогава някой ще попита как може да се повдигне и да отиде към Бога. – Ставайте сутрин, когато Слънцето изгрява, наблюдавайте Бога и ще намерите пътя. Някои смятат, че всякога трябва да мислят за Бога. Не, у вас може да има една мисъл, но може да й трябват известни условия, за да започне да действа. Зародишите на вашето спасение са поставени, но само когато започнат да действат, вие ще се повдигнете.

Казват, че Христос дойде да спаси света. В какво отношение да го спаси? Когато дойде Христос, всички зародиши, които милиони години седяха, тъй да се каже, в потенциално, в замръзнало състояние, се размразиха изпод тази ледена кора, излязоха от тази ледена епоха. Сега няма да се впускам да ви обяснявам, че Земята някога е минала през ледена епоха. И в духовния живот често се случва да има такава. Ако Луната грее във вашия ум, ще кажа, че сте в ледената епоха – вашите големи допотопни животни са изчезнали, растителността е спряла, имате само един минимален живот – толкова, колкото Луната ви дава. И ако ме попитате какво трябва да правите, ще ви отговоря, че трябва Слънцето да ви огрее, трябва Христос да изгрее във вашата душа, да се яви на вашия хоризонт и със Своите лъчи на Истината да въздейства върху вас.

Сега, може да ми кажете, че Христос ще дойде. Да, непременно ще дойде. Но когато дойде, вие къде ще бъдете – на екватора или на северния полюс, в умерения пояс или на южния полюс? Трябва да вземете в съображение вашата позиция и да преценитe как лъчите на Христос ще паднат във вашата душа – дали отвесно или наклонено. Всички трябва да дойдем на мястото, където Бог трябва да ни срещне, т. е. на Божествената земя. Ако сте ясновидци, ще видите, че има и друга земя. Ако бих започнал да ви обяснявам схващането на окултистите за Земята, за движението на сферите, ще кажете, че е по-добре да не знаете всичко това нещо, защото ще изпаднете в голямо противоречие. Ще ви кажа защо. Когато откриха радия, учените се изплашиха и започнаха да твърдят, че всички досегашни теории и възгледи ще пропаднат, че трябва основно да се преустроят, поради което е по-добре науката да не се занимава с този елемент. Та казвам: когато Христовият радий дойде, трябва да преустроите вашите възгледи и живот издъно и коренно.

И тъй, в цитирания стих Йоан се обръща към ония, които разбират. Това е най-дълбокият въпрос в Евангелието. Ония, за които то е писано, са разбирали. Един ден и вие ще започнете да разбирате. Ако кажете, че е смутен вашият ум, аз ви давам утешението: "Луната още ви грее." Когато ви огрее Слънцето, този въпрос ще бъде ясен за вас. Стига да бъдете искрени и да стоите на мястото,

на което Бог е поискал да ви постави. Според тия закони, условията за вашето растене непременно ще дойдат, само че трябва да се почака. Но онези, за които Бог е изгрял, трябва да се самоотрекат, да олекнат, да не се търкалят надолу или, казано във философски смисъл, мислите ви трябва да имат съдържание. Също така мислите ви трябва да имат и цел, към която да се стремите. Християнин, който иска да изпълни своята длъжност, трябва да знае всичко защо е станало. Например децата се раждат. Защо? Казвате, че Господ така е наредил. Знаете ли, че Господ е наредил така? И пияниците могат да кажат: "Господ даде винцето, за да пием." Дали Той го е създал или ние сме го направили? Господ е създал гроздето, но виното е наше изобретение. По същия начин вие вземате брашно и замесвате пита, но Бог ли е определил да я правите? Не, това е ваше изобретение. Поставяте два камъка, които да мелят зърното, но Бог ли е определил да се смила житото на брашно? Не, такава е вашата воля, защото не можете да смелите в стомаха си житните зрънца. Та когато съвременните хора казват, че това е истина, онова е истина, трябва да ги попитате: "Това Божествена Истина ли е или ваша?" – "Ама аз проповядвам Христа." Ти проповядваш твоя Христос. – "Ама аз проповядвам Бога." Ти проповядваш твоя Бог, не ме лъжи! Казвам: нито се лъжа, нито аз лъжа. Всеки човек проповядва своя Христос, своя Бог. Когато една мома се влюби в някой момък, за нея той е Ангел, тя умира за него, а щом се оженят, започва да твърди, че бил дявол и вече умира от него. Кой тогава е прав? И ние в Живота казваме, че ще умрем за своя Христос, а когато се ожениm за Господа и видим, че не е такъв, какъвто сме очаквали, не Го искаме и твърдим, че е лъжлив. Следователно, когато говорим, че "в начало бе Словото", кое слово разбираме – словото според нашето схващане или първоначалното Слово, което е основа на всички хора? Онова Начало, върху което всинца се крепим, свързани в един организъм и черпещи един и същи сок, или някакво друго паразитно начало?

Всеки от вас най-първо трябва да разреши въпроса и да знае в кое начало е. Ще кажете: "Ама аз знам." Постоянно все това слушам – мъжът казва "аз", жената казва "аз", всички казват "аз", "като мен други няма", "аз съм голям.".. А го гледам, че е само пет сантиметра от дървото, а някой дори е само един лист. Скоро ще дойде есен, ти ще окапеш, ще отидеш при корена на това дърво и тогава ще разбереш, че има друго начало – едното е горе, а другото е долу. И тъй, всеки един от вас трябва да знае къде е това начало – в корена ли, в дънера ли, в големите или в малките клони ли, в листата ли, в зеления или в узрелия плод ли или в семката на последния. Ако речете, че е в семката на узрелия плод, казвам: "Ти си вече човек, който трябва да тръгне и да отиде да провери първично Начало, за което Йоан говори. Ако кажете, че сте в листата, тогава много милиони години ще чакате. – "Ама аз съм в зеления плод." Пак ще чакаш, докато узрееш добре. – "Ама аз вече завързах." Добре, но може да дойде буря, да не можеш да издържиш и хоп от дървото долу на земята. А семката няма още живот в себе си и по този закон ти трябва да изгниеш, да минеш пак през корените, през дънера, да израстеш наново нагоре и да започнеш нов живот.

Ако имахме време, аз бих се спрял на въпроса за падането на плода. Мнозина ме подканят: "Поговори ни къде сме били едно време." Зная къде и какви сте били, мога да ви говоря, но зная ли какво ще ми кажете? Ще рече някои: "Ако това е истина, голяма лъжа е." А когато го разкажат на някого вън, той ще каже: "Това е голяма лъжа". Но лъжата е сянка на Истината. Можеш да лъжеш, докато имаш истина, т. е. за да излъжеш някого, трябва да го излъжеш за известна истина. Лъжата е спътница на Истината – където има Истина, има и лъжа и обратното.

Но да се повърна на въпроса. Как трябва да приложим този разумен принцип в нас? Ще каже някой, че това е сила, която действа. Какво разбирате под израза "сила, която действа"? В умовете на съвременните учени това е толкова неопределено. Казват, че тя е, сила, която гради, но как гради? Ще кажат, че се привличат и се събират, но по какъв начин? Двама души се хващат за ръце и се привличат; магнитът привлича металните стърготини. Добре, но трябва да има известни съотношения в привличането. Именно тази вътрешна сила трябва да привлича нашите мисли и чувства към разумното Начало. И за да познаем дали се привличаме от това разумно Начало, дали сме освободени от Земята, трябва да усетим кога ще престанат у нас противоречията. Това е признак, че вървим правилно към Началото. Докогато има борба, ние сме между двата принципа и приличаме на пътника, който е изгубил ориентация за четирите посоки на Земята и наместо да тръгне на изток,

отива на запад, а може да се ориентира само когато изгрее Слънцето. Ще кажат: "Краят му е дошъл." На какво е дошъл краят? Когато свърши гимназия, ученикът умира ли? Не, това е край на ученето му в училището и начало на неговото влизане в света. А знаете ли думата *край* първоначално какво означаваше? – Мъжествен, умен и сръчен човек, който знае да работи, който може да носи всичко. И сега, когато хората кажат "краят му е дошъл", това значи, че работата е свършена. Когато дойде краят на платното, което тъчете, ще го снемете от стана и ще започнете да кроите, т. е. краят на тъкането ще бъде начало на вашето обличане. И след като се облечете и хората ви похвалят за хубавата дреха, не се гордейте, защото не сте го изработили вие. Не се гордейте, а благодарете на шивача, който е успял да скрои дрехата и да я ушие. Има някои, които щом ги похвалят по този начин, мислят, че се отнася за тях. Не, похвалата е за шивача, а те са само негова реклама. Щом дрехата ви е зле ушита, изопачена, веднага ще кажете, че не искате вече да ходите при този шивач. Например обръщат се към някого с думите: "Вие имате благородни мисли" и той започва да си въобразява, че е голямо нещо и се възгордява. Чакай, това не са твои мисли. Благодари на оня, който ти ги е дал и не те е излъгал.

Ако в ума ви има буря, в състояние ли сте да знаете как се движите? Не сте в състояние. Сега и във вашия ум царуват смътни идеи. Казвате, че Христос е принцип. Принцип означава начало, глава, извор. Когато отидете до този извор, вие вече можете да вкусите чиста вода. И ако почерпим от Христовия извор, ако пием от тази вода на Живота, нашите мисли и желания непременно ще се прояснят. Тогава ще последва и друг резултат: градежът на нашето тяло ще тръгне по правилен път, страданията и болките ще изчезнат, ще имаме правилни схващания, ще можем да говорим на хората полезни неща и да утоляваме жаждата на жадните. Христос каза на онези жени: "Водата, която ще дам, ще бъде извор, който блика вътре в душата." И вие всяка сутрин идвате тук да пиете от тази чешмичка. Хубаво, но аз, който обичам да говоря Истината, който не обичам нито да лъжа, нито да се лъжа, искам да си прокарате по една тръба от този изобилен извор, от който аз черпя, да я прокарате до вашия двор и щом дойде време, да отворите крана и да пиете. Говоря на тези от вас, които искат да бъдат ученици Христови, да имат прокарана от тази вода поне тръбичка, дълга един сантиметър. И когато светът изпадне в обсадно положение и хората жадуват, вашата тръба ще ви пои и няма да страдате от жажда. Изворът ще бъде във вашата душа – това е началото, това е и краят. А знаете ли какво нещо е край? Когато от извора прокарате в къщата си чешмичка – това е краят на нещата.

И така, трябва да гледаме на мислите и желанията, които имаме, като на дадени нам. От нас само се иска да ги използваме. Всяка мисъл идва и заминава, не можете да я задържите. Да не мислите, че можете да задържите и желанията. Не, както храната минава през нас, по същия закон минават и заминават и духовните мисли. Те са форми, които носят известни сокове на Живота. Използвайте соковете, които са скрити в тях, а прашеца пръснете в пространството, което ще се изпълни отново. Ако ги задържите дълго време в бутилка, соковете ще се развалят и Господ ще ви държи отговорни за това. Някои искат да станат богати с мисли, но лесно могат да бръкнат и да ги ограбят. Подобно на парите, мислите господар не признават, а познават този, който ги има. Някой човек може да бръкне в главата ви и да грабне мислите ви, може да бръкне в сърцето ви и да грабне желанията ви. Например една мома изгубва сърцето си и започва да линее или някому грабват мислите и той полудява. Защо? Защото не разбират основния закон, че всяка мисъл и желание са изпратени от Невидимия свят, за да ги използваме, след което да ги пуснем да вървят в света. Когато има движение, когато има размяна на мислите и желанията, тогава има и забогатяване. В замяна на мислите и желанията, които препращаме, ще получим съответните сокове на Живота. И затуй Христос казва: "Аз съм животът." Същественото за нас е Животът. И тъй, трябва да впрегнем на работа всички наши мисли и желания, за да придобием Живота. И когато го придобием, ще бъдем свободни граждани и ще се упътим към това Начало – към вечния извор, отдето трябва да уталожим своята жажда.

Когато някой умре, казват: "Отиде на онзи свят." Ако семката е узряла, ще отиде на онзи свят, но ако не е узряла, ще капне край дънера, близо до корена и няма да отиде. Някой казва, че е узрял. Ако наистина си узрял, Господ ще дойде, ще вземе плода и ще го отнесе на добро място.

Следователно, всеки трябва да се запита неговата семка узряла ли е. Сега вие ще кажете: “Аз вярвам в Христа.” Добре. – “Той ще ме спаси.” И това е добре, но дълго време ще падате при дънера на дървото, докато семката узрее във вас. Само когато узрее, тогава ще имате духовна Свобода. Единственото богатство, което човек ще отнесе от Земята на Небето, е този малък зародиш. А когато отиде на Небето, човек ще започне пак да го посява за нов живот, защото там е същото училище, там също се работи. И когато там ви проповядват висша наука, как ще я разберете, ако нямате способности, ако на Земята не сте се научили да направлявате вашите мисли и желания? Ако искате да разберете Христовото учение и да имате положението на разбойника, разпнат отдясно, комуто Христос рекъл “Днес ще бъдеш с мен в рая”, вие трябва да работите. Ще кажат някои, че и те са разпнати. Да, но от коя страна? Ако сте отляво, съжалявам ви, с вашите страдания няма да влезете в Небето. Ако сте разпнати отдясно, радвам се, защото вашето избавление е дошло. Всички, които са разпнати отдясно – учители, свещеници, философи, царе, ще бъдат спасени, но ако сте разпнати отляво, отново ще се повърнете на работа в този свят. Такъв е Божественият закон.

Началото, това е дясната страна, това е Христос. А това значи да разсъждаваш съгласно Божествения закон, да го прилагаш в Живота и да нямаш два ума за нещата. Някои от тези, които ме слушат, си казват: “Кое да слушам, дали онова, което църквата казва, или това, което този човек проповядва?” В такъв случай ти, приятелю, имаш две глави. Ако църквата и аз проповядваме и учим за Божествената Истина, не може да има никакво противоречие и резултатите всякога ще бъдат еднакви. С други думи, ако постъпваме съгласно Божествения закон, ябълката, посадена от някой свещеник, ще израсте по същия начин, както и ябълката, посадена от мен. Трябва само да се гледат резултатите от нашите действия. Защо се съмнявате – имате свещ, с която можете да видите дали говорим Истината. Среща ме някой и ме пита черен ли съм или съм бял. Нали имаш свещ, виж! – “Ама не виждам.” Тогава ти си в тъмното. Аз те познавам и виждам какъв си. Например ти си евангелист, казваш, че като твоята вяра друга няма, а как тогава не можеш да познаеш Истината? Приятелю, ти си човек, който и себе си, и другите лъже. Истината има само един образ и той е хармония, самоотричане, Добродетел, Мъдрост, Правда. Когато добиете този образ, ще имате сигурен Мир, Спокойствие и Сила. Тогава светът може да се вълнува, морето може да е бурно, но вие ще бъдете тихи, спокойни и свободни като птиците, които летят с крилата си. Щом дясното или лявото ви крило е осакатено, ще се сринете с главата надолу върху Земята. И Земята казва: “Който има само едно крило, при мен ще остане.” Грешниците са птици с по едно крило. Дяволите казват: “Нас ни трябват хора с по едно крило”, а Христос казва: “Мен ми трябват хора с по две крила.” Ние имаме две ръце – дясна и лява – и ако владеехме законите за разреждане на материята, щяхме да можем с тях да хвръкнем, да се повдигнем, щяхме да бъдем свободни да напуснем тялото си, когато пожелаем. Сега се страхувате от смъртта и казвате: “Дяволите са лоши духове, ще ни попречат.” Какво могат да ви направят, когато и те са ограничени от същия закон? Ако владеем двете крила и ако Христос е в нас, няма от какво да се боим. Страхът в нас показва, че не сме с Бога. И казва Писанието: “Съвършената любов изпъжда всеки страх.” Страхуваш ли се, Любовта не е в теб.

Сега, вие се питате как ще ни спаси Христос. Чудни хора сте! Щом посеете житното зърно, спасението ви е дошло и гладни години няма да има. Вие искате да бъдете Ангели. Как ще бъдете, когато не сте посети и не сте изникнали? Ангелите хвърчат като птиците, а вие сте растения; тогава как ще се преобразите толкова бързо? Знаете ли колко форми трябва да преминете! Под думата *форми* разбирам силите, които трябва да владеете. За да можете да измените една форма, трябва да знаете законите на силите, които действат в нея, понеже те ви ограничават. Вие сте ограничени – например трябва да ядете три пъти на ден и ако не ядете, губите разположение; ако не пиете, също губите разположение. Някой казва: “Аз съм силен.” Ти си силен само три дена. – “Аз съм родолюбец.” Ако три дена те държа гладен, ще почнеш иначе да мислиш и да молиш за хляб. Трябва да придобием Жив хляб, не трябва да го вземаме само от Земята. За нас Земята е лихвар. Всички лихвари и всички лоши духове са турени на такива длъжности и казват: “Ще ти дадем хлебец, ама ще ни платиш еди-колко си!” Но вие трябва да станете умни. Когато се намерят десет умни хора, ще вържат този дявол и ще кажат: “Това жито ни е пратено от нашият Баща горе.” Следователно, за да

доловите добре това, което ви пращат отгоре, трябва да имате чист ум и чисто сърце.

“В начало бе Словото и Бог бе Словото.” Нека се попитаме дали това Начало е у нас, дали ние сме в Бога и дали Бог е в нас. Не казвам, че не сте в Бога. Дори твърдя с положителност, че вие съществувате, живеете и се движите в Бога, но Бог не е у всинца ви. Защото човек може да бъде изсъхнал корен и може соковете на дървото да функционират, но в него да не проникват. Ако сте сух корен, Христос какво ще ви ползва? Трябва не само да сме в Бога, но и Бог трябва да бъде вътре в нашия ум и в нашето сърце.

Сега, какво разбрахте от днешната беседа? Запомнете следното нещо, което от чисто практическо гледище е важно за вас: трябва да си прокарате по една малка тръбичка от този извор вътре във вашия двор и отсега нататък да не безпокоите нито мен, нито свещениците. Казвате, че нашите свещеници не проповядват. Те не са ви хамали. Направете си чешма и пийте. Казвате, че свещениците били лоши. Защо? Защото не давали вода. Прокарайте си от извора чешма вкъщи и нека да престане този “Източен въпрос” [14]. Когато прокарате от този извор чешма, всички спорове ще изчезнат. Английският учен Дравмонд е казал, че три са елементите, с които постоянно се храним: двата са въздухът и водата, които Господ даром ни е дал, а третият елемент е храната, за която постоянно работим. Ако за придобиването само на един от тези елементи ние сме станали роби, какво щеше да бъде състоянието ни, ако по същия труден начин добивахме и другите два елемента? Положението ни щеше да бъде три пъти по-тежко. Един ден, когато станем по-умни, Господ ще ни даде даром и третия елемент и тогава ще бъдем свободни граждани. Сега сме в третия стадий на нашето развитие.

Христос разрешава въпроса и казва: “Аз съм живият хляб.” Когато Той влезе в нас като жив хляб, ще се освободим всички – и мъже, и жени, и деца, и свещеници, и учители – и тогава ще започнем да се занимаваме с по-важни работи, както Бог е отредил. А сега само бистрим политиката – кой има повече, кой по-малко. Сега всичко, включително и войните, почива върху хляба и когато някой има необходимия му хляб, иска да вземе и хляба на другите, за да има повече. Христос казва: “Аз съм жив хляб, Аз ще разреша въпроса, Аз ще бъда едно Начало.” Начало на какво? – На Свобода, на разумен Живот, на разумен подвиг, на преобразуване на света. Това е Началото. Следователно, когато искате да работите с Исуса Христа, съединете се с това Начало. И когато се съедините, ще имате всички блага, Силата Христова ще бъде и ваша сила и всички хора на този свят, които са от дясната страна на Христа, ще бъдат ваши приятели. Тогава всички ще се сдружите, ще тръгнете със свещ да търсите вашите братя и Господ ще ви даде съвет какво трябва да правите с вашите братя отляво. Ще дойдете отново на Земята да им помагате, докато всинца – и ония отдясно, и ония отляво – се върнем на Небето, за да бъдем едно с Христа. Това е Началото, това е Словото, това е Бог, за който тази сутрин ви проповядвам. И това живо Слово, което гради, въздигна и преобразува света, е вътре във вас – то е живият Христос.

8 ноември 1914 г., София [15]

МЪДРОСТТА

“Но мъдростта, която е отгоре, първо е чиста, после мирна, приветлива, благопокорна, пълна с милост и добри плодове, безпристрастна и нелицемерна.”
Съборно послание Яковово 3: 17

Ще взема този стих във връзка с основата на Живота. Какво отношение има Мъдростта към човешкия Живот? Отношението на Мъдростта към човешкия Живот е такова, каквото е отношението на майката към детето. Какво би се ползвало детето, ако майката беше глупава? Ние никога не можем да се домогнем до онова дълбоко, вътрешно разбиране на човешкия Живот. Той

има двояк смисъл – тесен и широк. Тесният смисъл е преходният живот, а широкият смисъл е безсмъртният Живот. Казахме, че Мъдростта и Животът са както отношението на майката към детето. Следователно вие ще бъдете неспособни да започнете живота си, ако Мъдростта не вземе мястото на една майка. Апостол Яков определя каква е Мъдростта, определя едно от нейните качества, един от нейните атрибути, а именно – Чистотата. Ако няма Чистота, няма Мъдрост. Тъй както, ако майката няма любов към детето, тя не е майка. Следователно, имаме ли Чистота вътре в себе си, имаме и Мъдрост. Това е първата връзка и всички сполуки в Живота зависят от тази Яснота и Чистота. Яснота и Чистота са синоними. Защото ако нашите очи нямаха яснота и чистота, какво бихме правили, тръгнем ли на дълъг път? Разбира се, че ще срещнем големи препятствия. Следователно, ако в Живота си имате препятствия, това показва, че в Мъдростта липсва основният атрибут – Чистотата.

И тъй, ние трябва да положим Чистотата. Тя е необходима и в науката. Всички Велики учители, които са идвали да просвещават света, са имали тази Чистота, т. е. имали са основния атрибут на Мъдростта. Чистотата подразбира, че никога в човешката душа не трябва да има желания и страсти. Едно от основните неща, характеризиращи Живота, са страстите. Те стоят като обръч около мозъка. Три пръста над ухото се намират човешките чувства и емоции. Хора, които обичат литературата, имат емоции. Чувствата съставляват най-високият праг на човешкия живот. Под *чувства* аз разбирам, че човек чува, т. е. да имаш чувства, значи да чуваш. В Божествен смисъл да чувстваш значи да чуваш, да преживяваш най-тънките усещания, на които човек е способен. И в храненето, и в четенето, и в писането ние се радваме на това, което преживяваме и усещаме. Това е Животът, вън от тези преживявания всичко е невидимо.

Яков казва, че първото качество на Мъдростта е Чистотата. После, Мъдростта е мирна, повърхността ѝ е тиха, спокойна, не се вълнува. Кои хора се вълнуват? Тези, у които страстите вземат надмощие, които живеят в основата на своя мозък – над ушите си. Това място е свързано с един център на човешкото обоняние и щом минеш покрай някоя гостилница, веднага ти се приисква да се понаядеш с месо и да си пийнеш. В този случай ти веднага слизаш отгоре, започваш да мислиш за някоя хубава кокошка, за месото на някой вол, за винце, за други неща и когато всичко това напълни твоя ум, Мъдростта ти излиза. Тогава горко на онзи готвач, който не е сготвил хубаво ядене! Петдесет на сто от всички нещастия произлизат от това малко центърче. Това е епикурейство. Такива хора казват, че Животът няма смисъл. Човек трябва да е учен, трябва да е банкер, за да нахрани добре това място в мозъка си. И след като яде петдесет, шестдесет, сто и повече години, най-после това място се разваля – воденицата се поврежда, търговията престава и хората отиват на друга воденица.

Понеже сме дошли на Земята, ние трябва да се стремим към своя вътрешен Божествен живот. Само в него можем да бъдем щастливи и блажени, доколкото можем да спазим Божествения закон. Мнозина се спъват от стиховете на това послание. Когато Яков говореше, той имаше един Божествен дух, имаше откровение и затова казваше тези неща. Мнозина четат Библията, но не я разбират. За да я разберат, трябва да са преживели това, което апостолите са преживели, да имат техния дух, душа и ум. Някои казват: “Аз искам.” Добре, но три неща са потребни на човека: първо, да търси, второ, да разбира нещата и трето, да ги прилага. Това е същото нещо, което казва Христос: “Търсете, хлопайте, искайте.” Ако не търсиш, не можеш да намериш. Тези три елемента трябва да се съединят в едно, за да се разбират основните причини на нещата. Един добър градинар трябва най-напред да разбира от почвата, после трябва да посее някое дърво, да го обработва, а след години то ще принесе плод. Така е и в Божествения живот: когато посеем една мисъл, след време тя ще даде плод. Божественото желание ще посееш в твоето сърце, а Божествената мисъл ще посееш в твоя ум. Но преди да си ги посял, твоите ум и сърце трябва да бъдат чисти и мирни. Човек трябва да се избави от лакомията, която съществува в света.

Ще ви приведа един разказ, съчинен преди хиляди години. Това се случило по времето на древния цар Харун Он Рашид. Той имал обичай да се преоблича и да посещава града, за да види как живеят неговите поданици, дали има ред и порядък между тях. Бил доста щедър и правел благодеяния. Един ден той среща един просяк и му дава една златна монета. Просякът му казал:

“Господарю, ако ми удариш една плесница, ще ми направиш голямо добро.” Царят не искал да прави това, но понеже просякът настоявал, заповядал на везира да му удари една плесница. И понеже му се видяло много чудно, че просякът иска плесница, повикал го в двореца си и го запитал кои са дълбоките причини да моли за това. Просякът започнал да разказва своята история. Бил син на богат търговец и когато баща му умрял, купил си около осемдесет камили и така забогатял. При едно от пътуванията си срещнал един дервиш, който му казал, че знае едно голямо богатство и му трябват камилите, за да го натоварят и после да го разделят наполовина. Търговецът се съгласил, натоварили богатството, но още в началото дервишът взел една малка кутийка с някаква мас и я скрил. Започнали да делят наполовина, обаче търговецът помолил дервиша да му даде повечето камили, а да задържи за себе си по-малко, разсъждавайки, че на едно духовно лице не му е нужно толкова богатство. Дервишът се съгласил, отстъпил повечето камили и задържал за себе си само десет. След като помислил малко, търговецът пак му казал: “Дай всичките на мен, а задръж за себе си една камила.” Дервишът и на това се съгласил. След малко търговецът поискал и последната камила, получил я, но понеже забелязал как дервишът скрива кутийката, запитал го какво има в нея. Дервишът му отговорил, че съдържа някакъв мехлем, който има следното свойство: ако се намаже с него лявото око, човек ще вижда всичките богатства в света, а ако се намаже дясното око, ще ослепее. Тогава търговецът помолил да му намажат лявото око и наистина видял богатството на целия свят. После поискал да му намажат и дясното око, но дервишът отказал, предупреждавайки го, че ще ослепее. Търговецът обаче не вярвал, мислел, че ако си намаже и дясното око, ще види нещо много повече и продължавал да настоява. Накрая дервишът се съгласил, казал, че отхвърля всяка отговорност от себе си, намазал му и дясното око, след което търговецът действително ослепял. Започнал той тогава да вика и да плаче, но дервишът му казал: “Понеже беше много лаком, трябва да понесеш всички последствия.” Тук просякът завършил разказа за своя живот и казал на цар Харун Он Рашид: “Щом е така, искам да ми удариш една плесница. И всеки друг, който ще ми направи добро, искам да ми удря по една плесница, т. е. да ми намазва и другото око.”

Така и Господ ви е намазал едното око. У мъжа е намазал лявото, а у жената – дясното, но те искат и двете им очи да намажат. И така хората ослепяват – това е човешкото грехопадане. Знанието и Мъдростта, която Господ ни дава, ние не сме в състояние да я почерпим от Живота. Животът на Земята е ясно определен – човек има вътрешен стремеж да въздигне своята душа. Но под думата *да въздигне* аз разбирам да влезе в онзи свят и да почерпи необходимите елементи за своето съществуване. Така например човешкото сърце изисква желания, но някои желания са отровни и когато влязат в човешката душа, я разрушават. Например колко е ненаситно желанието да бъдеш богат. И колкото повече забогатява човек, толкова сърцето му повече се втвърдява и най-после става толкова твърдо, че се разсипва. Крайният предел на втвърдяването е това състояние, при което тялото става крехко. А в обществения живот тази лакомия води до изолиране от хората и това разсипва човека. Човек живее, докато е със своите близки, а да живееш индивидуално значи да си извън Бога. Щом сме в дисхармония с хората, ние сме в дисхармония и с Бога. Казваш: “Аз го мразя” – мразиш и Бога; казваш: “Ще му взема парите” – крадеш и Бога. Това са отрицателни състояния и обратно – правиш ли добро, ти правиш добро и на Бога, сработник си с Него.

Мъдростта слиза отгоре, за да научи нас, чадата на Господа, да търсим истинското Знание. Мнозина искат да се научат, но са недоволни и казват: “Защо Господ е направил така?” Аз казвам: щом си взел да Го критикуваш, ти не разбираш Господа. Дойде ли ти зло, недей пита защо се е случило така, а си кажи, че за добро е дошло. Когато допуснем, че нещата в света не вървят хармонично, това подразбира, че не разбираме нещата. Например в Америка има пусти места, през които хората вървят, вдигат много прах и мислят, че всичко навсякъде е обвито в прах, а не знаят, че те го вдигат. Така е и с твоите мисли и желания – вдигнал си толкова прах в тях. Нека Мъдростта ти бъде чиста и мирна, нека този прах се утаи и само тогава ще разбираш дълбокия смисъл на твоята душа. Съвременните хора вече две хиляди години проповядват върху Мъдростта, но тя като че ли не ги е засегнала. По-точно не е засегнала тези, които са на Земята, а тези, които е засегнала, са на Небето.

Някой казва: "Искам да живея." Добре, но гледай да използваш добре Живота. Които искат да отидат на Небето, трябва да разбират вътрешната Божествена Мъдрост. Коя е причината? Бих желал да видя една църква в света, в която свещеникът да проповядва от Любов. Сега той проповядва, защото има жена и деца, а казва: "Аз проповядвам за Господа." Не проповядваш за Бога, а защото жена ти те пече. Някой учител казва: "Аз проповядвам за Господа." И ти не проповядваш за Господа, а за твоята жена и деца. Не искам да кажа, че това, което се прави, е лошо. Например един проповедник събрал оттук-оттам материал, наредил добре беседата си, за да изкара повече пари, но слушателите не му дали толкова, колкото му се падало, оценили я за по-малко и в следващата проповед той започнал да кастри хората, които не му дали пари. Проповед, в която парите играят важна роля, не е чиста. Следователно тази мъдрост не е чиста. Говоря за свещеници, които казват, че са Божии служители. Това име трябва да отговаря на целта. Всеки трябва да върши работата си тъй, че да отговаря на името си. Например някой казва, че е търговец на дрехи и той действително си е такъв. Трябва да сме искрени и чисти. И ако аз не проповядвам Истината, ще кажа: "Извинете ме, аз проповядвам Истината наполовина. Днес проповядвам само за пари, защото имам нужда от тях, а един ден ще проповядвам и без пари."

И така Яков взема думата *мъдрост* в широк смисъл. Много християни казват: "Искам да разбера Божествената Мъдрост." Готов ли си да дадеш всичко за Бога? Христос е казал да се отречеш от себе си, което значи всички богатства, които имаш на Земята, да ги дадеш на сиромасите и заедно с тях да работиш и да ги научиш на труд и постоянство. Някои посочват какво е направил Карнич. Смешни са хората, когато взимат Карнич за идеал. Богатството е товар. Има един пример с онова магаре, което го натоварили с много мощи, икони и кръстове и където минело, всички се кланяли, а то си мислело, че поклоните се отнасят за него. Ти може да си в положението на Карнич, а да си едно магаре. Почитанието спрямо теб трябва да е заради твоя Дух и мъдрост. Главата ти не трябва да е пълна с библейски стихове и изречения, те трябва да са в твоята душа и да представляват една Божествена тъкан. Това е смисълът на истинското християнство. Някой може да ми каже: "Ти не проповядваш добре." Аз нямам нищо против съвременния строй, но гащите на едно петгодишно дете не стават на десетгодишното. И понеже човечеството днес е пораснало, трябват нови неща, нов строй, нови мисли. Малкото момиченце може да си играе с кукли, моите почитания към него, но когато голямата мома си играе, ще й кажа: "Моме, на теб ти трябват живи кукли, другояче трябва да гледаш на Живота." Когато малкото момченце си играе с конче, моите почитания към него, но когато големият момък си играе, ще му кажа, че му трябва истински голям кон. Конят е човешкият ум, а куклата е човешкото сърце.

Когато майката ражда своето дете, това значи, че ражда своето сърце, за да го превъзпита. И когато един стар дядо не може да превъзпита своето дете, той трябва да умре. Затова Господ е казал: "Докато човек не стане като дете, не може да влезе в Царството небесно." Човек трябва да прероди своето сърце – да стане малко. Под *малко* се разбира един пластичен елемент, който е в състояние да се развива правилно и не губи еластичността на Живота. Някоя жена казва: "Родих пет деца." Добре, но възпита ли ги? – "Не." Тогава не си научила смисъла на Живота. Някоя пък ще каже: "Аз нищо не родих." Трябва да родиш. Мъдростта, която слиза отгоре, казва: "Ти трябва да родиш и твоето дете трябва да е мирно." Добре, вие имате деца, но понякога се тревожите, раздразвате се, пламвате от червенина, най-после ви заболява глава, стомах или бял дроб и казвате: "Бързо викайте лекар, че ще умра!" Отгде знаеш, че ще умреш? Това показва, че не разбираме отношенията и взаимовръзките, между които съществуваме. Всеки, у когото Мъдростта не е чиста и мирна, ще умре, ще се сплуе. А това подразбира, че в Невидимия свят има други закони, според които твърдата материя трябва да се превърне в мека, за да се стане годна за живот. Следователно заради другите условия нашето тяло трябва да стане жертва на този закон. Всеки от нас трябва да пожертва своето тяло, както цветът жертва своите листенца, за да завърже. Това значи, че ние трябва да пуснем своите листа.

Сега, съвременните хора искат да живеят във физическия свят, но не мислят, че този свят е най-добър. Във физическия свят отношението ви спрямо Невидимия свят е същото, каквото е

отношението на детето в утробата на майка си – то живее в една малка обвивка и за него това е цял свят. Но когато детето се роди, тази обвивка, това тяло трябва да се пожертва, да умре. Следователно по отношение на Духовния този свят е само една утроба и затова човек се чувства в него стегнат и притеснен. Някой казва: "Аз искам да оправя света." Няма какво да го оправяш, излез от майка си навън. Понякога детето се движи вътре в майката, но не иска да излезе навън. Дори когато започне да излиза, пак не му се иска и затова викат акушери да го извадят, затова майката вика, крещи. Така и ние не искаме да излезем, но Господ ни тегли. Трябва да излезем от физическия свят и да отидем в Духовния, в който има много повече условия за развитието ни. Сега вие гледате тялото си и си казвате: "След години всичко това ще го изгубя." Или пък се гледате в огледалото и виждате, че сте остарели. Аз казвам: ще излезете от утробата на майка си. Християнството е наука, която посочва как хората трябва да излязат от този свят. То е тесен път – тесен, за да може само един човек да мине през него.

И така, трябва да се помни, че Чистотата в сърцето и в ума е едно качество, един необходим атрибут. Защото нашият стремеж да бъдем богати е прав, но богатството, което придобиваме, трябва да се пренесе там, където няма да се изгуби. Не трябва да бъдем сиромаси. Някои цитират: "Блажени нищите духом, защото е тяхно Царството Божие." Това не значи, че човек трябва да е беден, но значи човек, който е безсмъртен, който е разбрал Живота. Не на сиромасите е Царството Божие, а на онези, в сърцата на които няма мисъл да заграбят света, които всякога са доволни, който са готови да се жертват, от нищо не се оплакват, за които всичко е добро. Пратете ли ги в ада, там им е добре; пратете ли ги на Небето, и там им е добре. Такива са хората, които са нищи духом. Някой казва: "Аз искам да съм нищ духом." Добре, още сега можеш да бъдеш. Но ако се поусмихнеш, това показва, че искаш още да си поживееш. Ако си живял месец в утробата на майка си, значи, че има още да си поживееш; ако си живял два-три месеца, още има да си поживееш; ако си живял четири, пет, шест, седем или осем месеца, има още да си поживееш. Но ако си живял девет месеца, трябва непременно да излезеш и ако не излезеш, ще умреш в утробата на майка си. Когато дойде време на човека да умре, трябва да излезе.

И тъй, когато човек умре, душата се ражда. Тя трябва да излезе от физическата си обвивка и около нея да остане една етерна обвивка. След няколко дни тя ще съблече и втората обвивка и ще влезе в своето Астрално тяло, т. е. в чистилището, докато се пречисти. Когато се пречисти, ще напусне Астралното си тяло и ще се качи в своето Ментално тяло – една много по-фина обвивка и дреха, която не се къса тъй лесно. И когато пристигне в Рая, душата идва в т. нар. будическо състояние – човек, който напълно се е събудил и разбира Божествената Мъдрост и Любов. В това будно състояние няма ни спомен от всички земни страдания, които човек е преминал, а остават само едни приятни възпоменания за нещата, които са се случили. И от тази висота човек ще вижда защо всичко е станало така.

Съвременните хора не разбират себе си. Някои казват: "И аз знам Христос." Питам го: "Ти излизал ли си от тялото си?" – "Не съм." Значи не познаваш Христа. И когато Христос казва: "Аз съм път и истина", Той разбира възможността на човека да знае как да излиза от своята обстановка и как да се връща. Ако някой християнин сега започне да излиза от тялото си, той припада, бързо викат лекари да го спасяват. Оставете го да излезе от утробата на своята майка. Например някой човек страда; оставете го, не го смущавате, нека си страда. Тези неща са велико благословение, в тези страдания той изпитва това, което другите, които не са на негово място, не могат да изпитат. Следователно само на страдащите Бог се открива, а за тези, които ядат и пият, Бог остава едно неизвестно същество.

Днес, при сегашните страдания, Бог се открива на хората. Едни се бият на фронта, а други се лекуват, т. е. едновременно действат две сили – едната разрушава, а другата лекува. Така се създават условия хората да заживеят добре помежду си. Например двама, които по-рано не са живели добре, сега на фронта се срещат и се сближават. Тъй че, докато не се роди от утробата на майка си, човек не може да разбере външните условия. По същия закон ако и ние не влезем във вътрешния свят, няма да разберем какво Господ мисли. Но това е определено. Страстите са кратковременни –

могат да се повдигнат като пожар, но след това ще угаснат и ще настане затишие. Когато понякога се разгневиш, разсърдиш се и се зачервиш, след половин час започваш да чувстваш умора и си казваш: “Колко ме заболя глава!” Следователно настъпилата страст предизвиква обратна реакция. Утре пак ще се разгневиш и пак ще настъпи обратна реакция. Един вълк улавя една овца, гневи се, докато я изяде, но знаейки, че след това ще страда, отива да се наспи. Често и мъжете, след като се карат с жените си, отиват в кръчмата, за да забравят всичко, и казват: “Страстите на жената няма да ме убиват.” Но след като изтрезнеят, пак започват страданията и пак отиват в кръчмата. Страстите създават пиянството. Трябва да се намерят сили, които да ги изкоренят. Страстите трябва да се впрегнат и тогава ще се отстранят. Ако пуснеш едно прасе в градината, ще рови, но то не е виновно за това. Впрегни тази своя страст!

Сегашните хора казват: “Искам да се освободя от страстите си.” Добре, но когато се освободиш от тях, у теб какво ще остане? Трябва да се впрегнете на работа като една работна жена и да разрешите ребуса на всяка една такава страст. Не питайте защо ви е дадена тя, но опитайте се да я впрегнете. Така постъпват и днешните хора. Искър колко пакости е правил до днес, но съвременните хора са го впрегнали в работа, докарали са го в София и използват водната му сила за електрическа енергия. В този случай няма да кажете: “Господи, освободи ни от този Искър!” Щом искате да се освободите от вашите страсти, вие ще пресъхнете, защото те са вашите извори. Трябва да се намери основният закон – да се впрегнат страстите на работа, да им се даде един умствен колорит, емоциите да се обърнат в чувства, чувствата – в щастие, щастието – в блаженство, а блаженството – в хармония, в сливане с Бога. Не можеш да бъдеш щастлив, докато не знаеш какво отношение има между емоциите и чувствата. Когато казваме, че човек не може да бъде щастлив, разбираме, че той не знае нещата в света. Но има и щастливи хора, които могат да вземат скърбите на нещастните. При мен дохождат много и аз вземам скърбите им, вземам страстите им и казвам: “Хайде сега на работа!” Тези прасета трябва да се възпират, страстите трябва да се облагородят, да се превърнат в овце, т. е. в емоции, а после трябва да се превърнат в чувства. После, и аз благодаря на Бога, че ми е дал работа, защото и у щастливите хора има скука. А да си щастлив значи да помагаш на хората. Не съжалявайте, че има страдащи хора, а благодарете на Бога за всичко. И когато благодарим, ние ще дойдем до онова истинско разбиране. Благодарете на Бога, че имате пари; благодарете и за това, че са ви ограбили. Сега има много подобни примери. Например някои затлъстяват и хората казват за тях: “Я как се е поправил!” Но утре същият получава апоплектичен удар, умира и тогава казват: “Как е възможно такъв здрав човек да умре?” Не съжалявайте, той сега е станал по-здрав. Друг пък боледува и след това се поправя; това значи, че той се е родил. Тези неща не трябва да ви смущават, те не са съществени. За всяко нещо си кажете: “Изпратен съм с такава и такава мисия” и веднага ще почувствате радост.

Сега, аз ще свържа този стих от посланието на Яков с онази притча на Христа, където един баща отишъл при двамата си синове. Единият от тях казал, че ще отиде на нивата, но не отишъл; другият казал, че няма да отиде, но се разкаял и отишъл. Има хора, които ходят на църква, но не вършат Божията воля, а има такива, които казват, че не искат да служат на Бога, а всъщност Му служат. Последните са истинските християни. Затова Христос казва: “Последният в света ще бъде пръв на Небето.” Новото учение идва не заради църквата, а за големите грешници, за светските хора. Нека не се лъжат онези, които са в църква, че ние сме чада Авраамови. Господ казва: “От тези камъни Аз мога да извадя чада Аврамови.” Това показва, че у нас не трябва да има сектантство и да казваме, че сме това или онова. Необходимо е да търсиш и да прилагаш. Ще попита някой как. – Най-първо, Мъдростта трябва да е чиста, мирна; после, трябва да е приветлива, благопокорна. Но всеки ще попита кой е пътят, по който ще може да се влезе и после да се излезе. На човек, който няма тези качества на Мъдростта, няма да отговоря нищо. Ще кажете, че това е жестоко. Не е жестоко, но на един глух, който няма да ме чуе, защо да му говоря? Някой ще каже: “Ти се понадигаш.” Когато казвам *Аз*, под тази дума разбирам Бог. Щом сте чисти, това Божествено Аз всичко ще ви каже. Когато някое дете ми рече “Аз ще ти кажа”, аз ще се спра и ще отговоря: “Казвай, Господи, аз Те слушам.” Например някой си е направил една градина и аз влизам в нея, разглеждам дали е

четвъртита или елипсовидна, каква форма имат лехите, какви посадени цветя има, дали са бели, червени, жълти, каква големина имат и т. н. След като разгледам всичко това, аз ще кажа какъв е човекът, който е посадил тази градина. Ако имам едно писмо, ще зная културата на този, който го е написал. Някои възкликват: "Какви шапки имат жените!" Аз обичам да разглеждам шапките на жените, дрехите на мъжете, защото всичко това е една култура.

Христовото учение е учението, което е вложено у вас. Отворете библиотеките си и ще намерите вашите книги. Ако искате да влезете във висшето положение на Живота, ще трябва да намерите Свети Петър – той ще ви даде ключовете, той ще ви даде Христовата книга. Ако искате да слезете в нисшите светове, трябва да слезете долу и в ада ще намерите Христа. Единият ключ е у Петър, а другият е у Христа. Има две Евангелия; когато прочетете и двете, ще ги разберете и ще видите каква е Мъдростта, която слиза надолу. Защо Мъдростта не стои горе? Има причини. Тя слиза заради нас, тя е майка и баща, тя е храна и слиза заради нас. Само когато придобиете тази Мъдрост, вие ще намерите вашия Баща, ще видите какъв е Бог. Ще намерите тази Мъдрост, която е чиста, мирна, приветлива, и тогаз ще намерите вътрешния смисъл на Бога, ще разберете какво нещо е Той. Когато влезете във връзка с Ангелите, в Духа и в ума ви ще влезе нова Светлина, ще чуете такава музика, каквато никога не сте слушали, и ще кажете: "Има смисъл, това е дълбокият смисъл на Живота."

Сега всички, които ме слушате, приложете Чистотата. Престанете да мислите, че сте чисти, и имайте стремеж към Чистота. Някой казва: "Аз съм достатъчно чист, достатъчно мирен." Не, трябва да бъдеш напълно чист и мирен. Под думата *мирен* се разбират най-интензивните сили, които работят в света. Светлината, която слиза отгоре, е мирна, но произвежда най-велики работи. Под думата *мирен* разбирам силата, която ни дава подтик да работим и да мислим. Аз няма да ви уча как да мислите, но ще ви дам подтик, който да ви кара да работите. Аз бих желал да ви заведа някога на разходка, за да видите каква прелестно чувство се изпитва всред Природата. Вътре в нея се чувства Божественият ум, Мъдрост, Сила, Любов, които работят, които слизат и казват: "Господи, колко Си велик!"

Аз всякога желая да зная повече. Не казвам, че много зная, защото днес имаме едно схващане за нещата, а утре имаме друго схващане, друго разбиране. Следователно в Живота трябва да виждаме Божествената хармония. Някой ще каже: "Остарявам." И Земята старее. Ако не остаряваше, нямаше да има тази прелест. Браздите, долините, реките, планините – това са нейните бръчки. Щом човек има бръчки, той е по-изразителен. Тези черти, разположени нагоре или надолу, показват какъв е бил той, т. е. всяка черта си има значение. А днес художниците и фотографите вземат четката и заглаждат бръчките. Те не знаят кое е ценното. Например една книга като Библията днес можете да я купите много евтино или ще я намерите някъде да завиват с нея различни покупки. Ние, съвременните хора, вземаме Божественото, увиваме си с него сиренето и после се чудим защо сме толкова некултурни. Трябва с Божествената Мъдрост да си увием ума, сърцето и душата. Тогава ще бъдем силни и мощни хора.

И тъй, идва едно преобразуване в обществения живот. В съвременната наука стават промени, разни теории се явяват. Например до преди години науката смяташе елементите за прости, неразложими тела и учените мислеха, че са стигнали крайния предел. Обаче, в съвременната наука, която се развива по-бързо от религията, успяха да разложат атомите на йони [16]. Така например казват, че в атома на водорода има седемстотин йони, едни от които са положителни, а други са отрицателни. Следователно и там има мъже и жени, които се карат, т. е. има 350 мъже и 350 жени. В един атом кислород има 11 220 йона – значи около 5500 положителни и 5500 отрицателни. Атомът на натрия съдържа около 16 000 йона, атомът на радия съдържа около 100 000 йона. Един ден може да се достигне дотам, че и йонът да се раздели. Ще направя следното сравнение: ако един атом е голям например колкото църквата "Свети Кирил и Методий", то йонът ще бъде голям колкото един лешник. Между йоните има много големи пространства. Когато се говори за четвърто измерение, това се разбира в пространството.

Затова казва Христос: "Докато не станеш дете, докато не се смалиш, ще останеш един

глупец." Пътят на прогреса е да знаеш да се смаляваш, т. е. да знаеш формите, с които можеш да пронизваш света. Горе не приемат големи хора. Някои си мислят, че когато дойде второто пришествие, ще възкръснат със своите сегашни тела, които тежат например сто и петдесет килограма. Не, човек ще възкръсне по особен начин. Трябва да дойде едно разбиране, тогава в човека ще дойде Божествено тяло, което ще може да става толкова малко, че да преминава всички светове, или пък да става толкова голямо, че да запълва всички светове. Трябва да се научим да ставаме малки и да нямаме желания да заграбваме света. Светът е за нас, стига човек да има желание. Постепенно човек ще мине през всички светове, през всички планети и после пак ще започне да слиза. Затова казват, че Животът е едно движение от центъра към периферията и от периферията към центъра. Това е вътрешният смисъл на Живота, т. е. от Любовта към Мъдростта и от Мъдростта към Любовта, от Истината към Мъдростта и от Мъдростта към Истината, от Правдата към Любовта и от Любовта към Правдата, от Правдата към Истината и от Истината към Правдата, от Правдата към Доброто и от Доброто към Правдата. Разбирате ли какво означават тези неща? Това е промеждутъкът на цели светове. Когато се каже *Добър*, това е един велик свят. Правдата, Любовта, това са също велики светове. Някои питат какво е Мъдростта. Това значи да влезеш да живееш в нейния свят. Тогава ще видиш колко е хубаво да живееш там.

Сега, искам тази Мъдрост за всички да бъде чиста и мирна и когато излезете оттук, да можете да я предадете не с думи, а с контакт. Никой не може да предаде на другите това, което го няма у него. Мъдростта чрез Мъдрост се предава, Любовта чрез Любов се предава. Трябва да обичаме всички, без да мислим за себе си. И тогава всички ще ви обичат. Ако не искат да ви обичат, ще има стълкновение; когато всички хора започнат да обичат, тогава ще има хармония. Например сто музиканта се събират в един оркестър, но трябва да си изберат един диригент. Ако започнат да се карат кого да изберат, няма нищо да излезе и няма да има хармония в работата им.

Обърнете се в душата си към Господа, Той е Живот. Той е вътре във вас и разбиранията, които ще ви даде, дължите на Него. Ако Животът се схване така, ще настане голямо преобразуване в света. Тази Мъдрост, която иде в света, е Бог, тя е Христос. Христос слиза сега от Небето. Какво множество от Велики души идва с Него! "Елате да видите Божественото" – казват те на хората. Те носят Чистота, Мир, Божественост. Някои питат кога ще дойде този Мир. Идва, аз виждам в човечеството една велика процесия – всички идват и пеят. И когато те дойдат, ще има хармония в света, а заедно с това ще има Мир и Любов. Това е Второто пришествие. Няма да има свършек на света, но светът ще се очисти.

Така бих желал всички да посрещнете Христа. И с Радост и Веселие да Го чакате! Нека тази Мъдрост отсега нататък да се почувства. Сега ще трябва да се проучи човешката душа. Вие никога досега не сте изучавали какво нещо е тя. Сега ще научите какво нещо е проповедник, свещеник, учител и т. н. Сега Божествената Мъдрост идва, за да ни научи на езика на нещата. И лично за нас всичко ще се превърне в една хармония.

29 октомври 1916 г., София [17]

ХРИСТА ДА ПРИДОБИЯ

"А още и вменявам всичкото, че е щета поради превъзходството на познаването на Христа Исуса Господа моего, за когото изгубих всичко и вменявам всичко за измет, само Христа да придобия."

Послание к Филипяном 3: 8

Аз ще се спра само върху последната фраза: "Христа да придобия." Думата *придобивам* е позната и на малки, и на големи, и на учени, и на прости, и на добри, и на лоши, и на умни, и на

глупави – всички се стремят към придобиване. Няма същество, което да не се стреми да придобие нещо, колкото нискостоящо и да е то. Друго нещо е дали този стремеж съответства на нуждите, скрити в същността на дълбоките причини на Живота. По-важен е стремежът за придобиване и върху него почива растенето и развиването на човека. Защото тялото, сърцето, умът и Духът си имат свой стремеж на развитие. Когато говорим за придобиване на Христа, трябва да разбираме какво е това. Аз зная, че имате различни мнения, всички искате да хванете Христа, да го придобиете. Можете да придобиете вол и да го турите в обора, можете да придобиете кон и да му турите юзда, можете да придобиете кокошка и да я турите в курника да я храните, можете да придобиете хубава рокля и да я турите в гардероба, може да придобиете шапка и други неща. Можете да придобиете и едно дете, но него няма да го турите ни в курника, ни в гардероба, а ще го държите в ръцете си, на гърдите си.

И тъй, трябва да се прави съществена разлика, трябва да притежаваме качеството да различаваме нещата. Всеки, който е тръгнал в Правия път, в пътя на човечеството или, казано в най-висш смисъл, в Божествения път, той трябва да различава двете съществени неща – да различава злото от Доброто, лъжата от Истината, неправдата от Правдата, омразата от Любовта, глупостта от Мъдростта. Тези неща са необходими, те са същественото в Живота. Вие мислите, че разбирате нещата. Може да мислите, че някои неща са добри, а всъщност те са зли. Когато говорим за Добро или за зло, разбираме отношенията на нещата към разумната човешка душа.

И тъй, какви са стремежите на душата? Някой казва, че е гладен, и вие мислите, че това е съществена нужда. Душата ви не се интересува от това, тя не иска тези твърди вещества. Вие мислите, че човек се състои от ядене, но това показва, че не разбирате нещата. Вие се питате: "Ами когато умра, дали ще ям и пия на онзи свят?" И като не можете да разрешите този въпрос, започвате да си мислите какъв ли ще бъде онзи свят. В Царството Божие хората не ядат и пият, това са неща, които тялото изисква за материалния свят. Но тялото и вие са две различни неща и когато тялото придобие тези работи, не считайте, че душата ви ги придобива. Това е една илюзия. После, у вас се явяват омраза, завист, отмъщение и други и мислите, че това е стремеж на душата. Това са стремежи на вашето сърце, защото гневът и завистта са неща, приятни на сърцето. Окултистите биха казали, че това са стремежи на Астралното тяло. Например някой има няколко къщи и вие му завиждате, завиждате на някого, че е по-красив или по-учен, някой ви отнема слугата и вие се гневите и т. н., а после си казвате: "Аз се разгневих, аз направих това." Лъжете се, това е стремеж на вашето сърце. След това някой започва да мисли, че е много нещо, възгордява се, мисли, че е много учен, много силен, че много знае. Започва да мисли, че той е всичко, че той е човекът, че той е придобил нещо. Той се гордее, защото има много знания, може да учи хората и да им проповядва, мисли, че той е, който знае всичко. Всичко това е вашият ум, това е израз на вашите мисли. Трябва да различите тези съществени неща на вашия ум.

И така, къде ще намерим Христа? Нито в тялото си, нито в сърцето си, нито в ума си ще Го намерим. Къде тогава ще го намерим? Ще ви кажа. Някои ще ме разберат, а някои няма да ме разберат. Понякога съм давал толкова ясни примери, за да се научите да мислите, и пак не сте могли да се научите. Такъв е примерът с оня пътник, който, падайки в една пропаст, се уловил за клона на едно дърво и стоял увиснал четири-пет часа. А щом отмалял и се пуснал, той останал учуден, когато видял, че пропастта под него била само петнадесет сантиметра. Питат ме сега някои как да се пуснат от този клон в живота си. Имаш ли едно желание, пусни го. Не мисли, че интересите на твоето сърце са и твои интереси, остави ги да си вървят по своя път. Мнозина от вас се намират в положението на онзи турски юнак, който хванал един разбойник и двамата така се вкопчили, че нито той можел да го заведе при баща си, нито разбойникът го пущал. Юнакът казал на баща си: "Тате, аз улових един разбойник." – "Пусни го" – му отговорил бащата. В случая вие сте едно желание, което иска да ви ограби, и нито можете да се освободите от него, нито то ви оставя. Ще запитате как да се освободите от това желание. Ето илюзиите на вашия ум. Стига да искате, ще се научите как да се освободите. Идете при един химик, помолете го да ви направи един прост опит – да разложи водата на водород и кислород, накарайте го да ви опише свойствата на единия и другия елемент и да ви покаже начина, по който той ги е отделил. Разсъждавайте и ще се научите и вие да разделяте по същия начин. Вие

също имате едно съединение между тялото и сърцето. Може да имате съединение и от три елемента – киселините например се състоят от три елемента. Следователно от съединението на вашите тяло, сърце и ум вие имате една киселина. А всички химици казват, че киселините са опасни за живота. Понякога киселините се употребяват за цяр, но трябва да се дават в малка доза. Когато се употребят в голяма доза, те предизвикват отравяне.

Сега, когато ви говоря това, не искам да кажа, че не ви трябва сърце, ум и тяло, но твърдя, че тялото си има свои интереси и то си е в своето право, сърцето си има свой стремеж и то си е в своето правото, умът си има свой стремеж и той си е в своето право. И душата в човека си има свой стремеж – например милосърдие, вяра, надежда, съвест, любов към Бога. Те са най-висшите чувства на душата и вие сте в тяхната атмосфера. Душата е атмосферата на самия човек. Следователно, ако искаме да разбираме човека, ако искаме да намерим Христа и ако искаме да образуваме едно хубаво тяло, ние трябва да живеем в тази възвишена атмосфера. Ако служите на тялото си, вие ще бъдете слуга, а то – господар. И един ден ще се разочаровате от него, както момата се разочарова от някой момък. Тя е търсила момъка със сърцето си, а не със своята същност. Казват за някоя мома, че е изгубила сърцето си, но ще го намери. Защото сърцето може да се открадне, както могат да откраднат парите ви или кравата ви. Може да се открадне и вашият ум и вашите мисли, защото умът не е нещо съществено. Това показва, че вие не можете да владеете ума си. Когато пък сърцето се изгуби, тогава човек се втвърдява и казват, че се е ожесточил. Тялото, сърцето и умът са изучени, вие не търсете тези неща. Който иска да придобие Христа, трябва да мине през тези три свята и да влезе в света на душата. Бих ви го описал: той е един велик свят, населен с толкова благородни Същества. Може би, след време, когато хората придобият сетивото да виждат, ще могат да говорят за този свят. И сега можем да говорим за него, говорейки за Правда, Мир и Любов. Този свят има две подразделения: първо, пълно съзнание и второ, вътрешно сливане с Бога. Християните го наричат Едемски рай.

И тъй, за да намерите Христа, трябва да влезете в душата си, да се повдигнете и у вас да се зароди първото качество – безкористието. Под думата *безкористие* не разбирам отрицателното качество да не желаеш, но да разбираш кои са съществени неща, какво трябва да придобиеш и какво не. Користолюбие е например, когато искаш да придобиеш неща, които мразиш. Когато си горделив, искаш всички да говорят добре за теб, всички да те обичат. Когато се научите правилно да мислите, т. е. когато в този Божествен, възвишен смисъл вие сте на вратата, на която можете да хлопате, Христос ще ви отвори. Как се придобива Христос? Тялото иска да приеме храна и то приема своите гости, поставяйки ги в устата си, където се приемат всички. Устата има jour fixe, затова там работят тридесет и двама слуги, които на всеки гост, който влиза, му събличат дрехите. На входа има един главен инспектор, който проверява гостите, заповядва на слугите да го наплюнчат, да го сдъвчат хубаво и след това да го пратят в приемната стая. Ако сте гост и ви сдъвчат, минавате по коридора към друга стая, където всички останали са насядали, и след четири часа от вашето съдържание не остава и следа, всичко се преобразува. След това ви изпращат в света през задната врата, но вече в друга форма, а не в тази, в каквато дойдохте. И когато се явите втори път на света, вие ще бъдете едно извержение. Това е стремежът на тялото – приема отпред, изпраща отзад, т. е. всичко приема, а нищо не дава. Не обвинявайте тялото, такива са неговите разбирания. И вие искате да приемете Христа по същия начин. Не, по този начин нищо няма да направите.

Дойдете ли до сърцето, и там е същото. Привличате някого и казвате: “Много те обичам”, но щом го намразите, изпущате го през задната врата. И тогава мъжът или жената се оплакват, че са изгубили сърцето си. Твоят мъж никога не е имал сърце, твоята жена никога не е имала сърце – и двамата не са имали сърца, не са били техни. Същото е и с ума: когато ви приеме, ще ви похвали, но един ден и той ще ви изпрати през задната врата. Затова казваме, че в нашите отношения има една непостоянна цел. Това са степени на развитие. Тялото, сърцето и умът са сили, дадени на човешката душа, които тя трябва да завладее по един Божествен начин. Тялото никога не трябва да ти става господар, а трябва да ти е слуга. На сърцето си също никога не трябва да позволяваш да ти стане господар. Същото се отнася и до ума. Някой казва: “Аз обичам със сърцето си.” Който обича със сърцето си, той ще те обича днес, а утре ще те мрази. Затова хората казват, че без омраза не може. В

света на сърцето има раздвояване. Аз не се лъжа от тези работи. Всички, които по този начин искате да имате възвишен и добър дом, искате да живеете в мир и съгласие, не сте разбрали Живота. Ако живееш един физически, сърдечен или умствен живот, не можеш да бъдеш в Царството Божие. Съвременната химия разглежда състоянията на телата като твърди, течни и въздухообразни. Тялото се уподобява на твърдата материя, сърцето – на течната, а умът – на въздухообразната. Следователно вие можете да си служите с тези три състояния на материята – те са три сили, три отношения.

Сега Павел казва: "Всичко считам за измет, за да постигна Христа." В познаването на Христа има други закони. За да разберете законите на тялото, трябва да проучите анатомията и физиологията. Съвременните хора не трябва да бъдат невежи, а трябва да проучват своите промени, да знаят колко пъти в минута бие сърцето им сутрин, на обяд и вечер, т. е. да знаят разположението на своето сърце и денем, и нощем. После, трябва да разбират разположението на своя ум – кога мислят по-ясно и кога по-тъмно. Вие трябва да имате една по-ясна представа вътре в себе си, да различавате тези три отделни области на вашия живот. И когато започнете да различавате желанията на тялото (защото то понякога иска да се разхожда, а понякога иска да си почива), тогава можете да се качите на своя кон, т. е. на своето тяло, но ще знаете, че тази разходка не е твоя, а разхождаш коня си. А когато си почиваш, кажи, че почива твоят кон. Мразиш ли някого, кажи, че упражняваш сърцето си. Обичаш ли някого, пак упражняваш сърцето си. Защото то обича омразата и любовта. Знайте, че може да употребите омразата и завистта като една работа на вашето сърце. Например желаеш да придобиеш много къщи или друго каквото и да е; изведи сърцето си на разходка, покажи му много къщи, кажи му, че ще ги има, кажи му, че ще има всичко, което желае. На следващия ден пък ще се качиш на своя ум и него ще развеждаш. Умът ще иска да узнае тайната на Бога, ще се надига, а ти му кажи, че всичко знаеш, че имаш слава, че си написал всички книги на света. Той ще се зарадва. А ти ще знаеш, че твоето тяло, сърце и ум работят. След това ще разходиш твоята душа – например ще срещнеш един нещастник и ще му помогнеш колкото можеш, ще му дадеш повече вяра и надежда. Първото нещо, което се явява в душата, е това, че тя дава. Тогава ще кажеш на тялото си: "Ще ме почакаш малко, за да дам на този човек нещо." Ще раздадеш любов, вяра, надежда и когато се върнеш у дома си, ще намериш Христа. Ще кажете: "Колко лесно, тя не била мъчна работа!" Много лесна работа е: извеждаш тялото, сърцето, ума и душата на разходка и се връщаш.

Под израза "Всичко считам за измет" Павел подразбира, че знанието, което можем да имаме за тялото, за сърцето и за ума, не може да се сравнява с онова, което Христос може да ни даде в съгласие с душата ни, когато се научим да даваме. Когато растенията започнат да цъфтят, обърнете внимание на това, че всеки цвят се обръща към Слънцето. Поставете някое растение, например някоя ябълка, в зимник и наблюдавай какво ще стане с нея. Растенията живеят на открити места, където има слънчева светлина. Следователно, за да намерите Христа, трябва да осветите вашето сърце, ум и душа. Душата ви от нищо не трябва да се смущава. Например прияде ви се кокошка или си кажете "колко лошо говорят за мен", или си кажете "искам да бъда умен и учен", а след това искате да намерите Христа. Няма да Го намерите, защото сте в един зимник. Или влезете в някоя църква и искате там да намерите Христа. И там няма да Го намерите. Някой казва: "Аз принадлежа към тази или онази църква." Щом допуща, че съществуват много църкви, съвременната църква проповядва многоженство. Колко църкви има в света? Аз казвам, че има само една църква, т. е. една жена. За тази църква Христос казва, че е разумна и мъдра. Отначало Бог е създал един мъж и една жена. Това са най-разумните разсъждения. И ако някой ме пита какъв съм, това значи, че ме пита дали живея в тялото си, в сърцето си или в ума си. Църквата, която аз зная, е била винаги една и през всички векове ще остане само една. Всеки, който иска да намери Христа, трябва да има правилни схващания, правилни понятия за тези неща. Някои могат с хиляди години да ви проповядват, но няма да ви кажат Истината. Свещеник, който ви казва, че тази или онази църква е най-добра, не ви говори Истината. Ако под своята църква той разбира Божествената църква, която като един извор дава от себе си, която излива своето благословение в света, тогава съм съгласен. Но ако църквата събира хора, за да ги използва, тя не е Божествена. Христос дойде между евреите, които бяха избран народ, но тяхната църква беше църква на грабеж. И ако днес евреите са пръснати по света, то е, защото бяха лакоми и

Господ ги прокле и ги наказа. Господ не ги прокле в буквалния смисъл, но те сами си докараха това. Някои мразят евреите; не трябва да ги мразят, а да ги приемат като един добър пример. Аз вярвам, че ако евреите един ден приемат Христа както трябва и дойдат в областта на душата, ще кажат: “В Христа Исуса няма ни елин, ни юдеин.” Христос обединява нещата в себе си.

Тези неща не са противоречиви, но вие не можете да разделите интересите на тялото от тези на ума и затова у вас се нарушава хармонията на нещата. Например вие се раждате жена и сте недоволни. Какво е жена? Жената живее в сърцето, т. е. сърцето е една къща, в която човешкият Дух е влязъл да живее. Ти си взел тази къща под наем и знай, че в това сърце ти си кираджия и един другар ще имаш сега. Мъжът живее на един по-горен етаж, т. е. жената живее на втория, а мъжът живее на третия етаж. Но и двамата са кираджии. Някой казва, че да бъдеш мъж или жена, е според закона, който Господ е турил. Жената трябва да е на втория етаж, а мъжът трябва да е на третия. Когато мъжът падне от третия етаж, обрулването му е по-голямо. Затова, за да намериш Христа, трябва да престанеш да мислиш дали си жена или мъж, трябва да излезеш на отворено място, да излезеш в областта на душата. И тогава, когато се обърнете към Бога и препратите вашите истински желания към Него, вие ще цъфнете. Само тогава Божествената енергия и Божествената светлина ще оплодотворят вашия цвят и ще се зачене Божественото у вас. Когато излезете от сърцето, ума и тялото си, само тогава тези цветове ще могат да се оплодят и вие ще имате приятните плодове на Живота. Постарайте се през тази една година да намерите себе си.

Павел казва: “Ако раздадете богатството си и тялото си, пак няма да намерите Христа; вие сте на пътя, но не и в пътя.” Когато дойдете в положението на душата си, когато дойдете в петата област на Любовта – да обичате Христа и Той да бъде всичко за вас, тогава вие сте Го намерили. Когато престанете да мислите за себе си, за своето тяло, сърце, ум и душа, когато престанете да мислите как да се спасите, тогава ще намерите Христа. Когато бъдете над тези четири области, ще разберете великия смисъл на Любовта и ще го разберете с едно преживяване. Само когато ви заковат в тази Любов, както заковаха Христа, вие ще кажете: “Прости им, защото те нищо не знаят.” А сега знам много мъже и жени, които си казват: “Аз ще намеря Христа.” Жената се моли, а мъжът ѝ я слуша и си казва: “Аз ще взема четири гвоздея и ще я закова.” Но тя започва да вика, да се сърди, а той ѝ казва: “Лъжеш като стара циганка, не знаеш ли, че аз живея на третия етаж, а ти си под мен?” Друг път мъжът се моли, а жената го слуша, взема четири гвоздея, иска да го закове, той се сърди, вика и тогава тя му казва: “Лъжеш като стар циганин.” И така двамата всеки ден намират Христа. От осем хиляди години насам има приковани хора и аз ги виждам, че се кълнат.

Сега, пита се защо християнството не е напреднало. Човек, който иска да се развива, трябва да разбере този дълбок вътрешен смисъл и да се освободи от тялото си. Ти и без такова тяло можеш да живееш. То е сбор от много клетки, които и без теб могат да си живеят. Те са твои слуги и един ден, когато завършиш своето развитие, ще те напуснат. Така е и с твоето сърце и с твоя ум – един ден и те ще ти кажат: “Излез от тялото си, че ще дойде друг господар.” За отношението на тялото, сърцето и ума ще ви приведа една аналогия, която донякъде ги изяснява. Вие имате една каруца, която представлява човешкото тяло, и един кон, който представлява човешкото сърце, а самият човек е вътре в каруцата. Счупи ли се вашата каруца, вие се качвате на коня. Минавате ли през стръмни места, вие ще изоставите и коня и ще тръгнете пеш. Следователно вие трябва да напуснете тези три облекла и да излезете отвън. И когато казва Христос: “Ако някой не се отрече от себе си”, това значи да се отречеш от господарството на тялото, сърцето и ума и да вземеш душата си за другарка. Понеже тя е добра жена, нейните интереси са общи с интересите на Духа и тя всичко дава. Затова Христос казва: “С какво се ползва човек, ако спечели цял свят, а изгуби своята душа?” Ако си човек без душа, всички тези три неща един ден ще те напуснат и ти ще изгубиш всичко.

И тъй, Павел казва: “Всичко считам за измет, за да придобия Христа.” Сега, искам тази мисъл да е ясна в умовете ви. Не искам да говоря с празни думи, защото мисълта, която изказвам, е точно определена в моя ум. Аз не искам да ме лъжете. Например аз зная какво представлява фактът, че някои от вас дохождат тук един път. Някои дохождат два пъти, други три пъти и т. н. Това нещо представлява за мен наука. Например аз мога да узная след колко време някой ще дойде пак.

Съществува приказка за един вълк, който изял едно магаре, минали девет месеца и той си казал: "Ще отида пак да видя няма ли някое друго магаре на това място." Ако е лятно време, магарето може да е на същото място, но ако е зима, ще е прибрано. Затова на третия път вълкът ще дойде лятно време и ще намери магаре... Това е една приказка, която има много голям смисъл. Някой казва: "Дойде ми много голяма беля." Аз му отговарям: "След време ще ти дойде голямо щастие." Някому дойде голямо щастие, доволен е, а аз казвам: "След време ще ти дойде някое нещастие." Защо е така? Тези работи трябва да се изучават. Който иска да намери Христа, трябва да разбира тези дълбоки неща. За мен тези схващания имат двояко значение: например музиката има чисто техническа и чисто психическа страна. Ако искаш да учиш музика, да придобиеш техника, трябва да си вземеш учител; ако искаш да слушаш хубава музика, изпълнена от един велик музикант, ще трябва да платиш за един билет десет лева. Във втория случай вие се ползвате наготово. Сега, ако искате да ме слушате само, ще ви кажа: моите билети струват десет лева (за бедните може и без пари), но ако искате да учите, ще платите много скъпо. Например искате ли да учите цигулка, ще трябва да плащате и при това всеки ден ще употребявате по няколко часа за упражнение. В цигулката има четири струни и ще трябва да свирите последователно най-напред на първата, после на втората, на третата и на четвъртата. С всички тези скрибуцания ще омръзнете на майка си, но когато се научите да свирите и на четвъртата струна, ще кажете: "Свърших вече упражненията." За да намерите Христа, трябва да знаете много добре да свирите на цигулка – само тогава Христос ще ви стане Учител.

Съвременната система за обучение е много добре устроена: най-напред се минава през отделенията, после – през класовете, после – през висше училище и само тогава може да се дойде при някой Велик учител. Някой казва: "Аз ще дойда при Христа." Христос няма време да ви занимава, Той може да ви даде само един концерт. Но ако искате да научите изкуството на Живота, трябва да живеете като един цигулар. Великият цигулар Паганини е свирел по дванадесет часа на ден и това, което той е изпълнявал, днес никой не може да го повтори. Сега казвате: "Придобих Христа." Когато придобиете Христа, тогава ще разберете смисъла на Живота и няма да има нещо невъзможно на този свят. Тогава ще приличате на индийския княз, посетил един индуски светия, който имал много хубава крава. Князът много харесал кравата и предложил на светията много пари. Светията обаче не я давал. Князът го заплашил, че ще му я вземе насила, но светията отговорил: "Опитай се." Изпратил той цяла армия въоръжени хора, но светията с един поглед повалил всички на земята. След тази случка князът решил да разбере живота на светията. След като го изучавал хиляда години, той придобил някаква сила и знания и пак отишъл с въоръжени хора да вземе кравата. Но пак се повторило същото. После още хиляда години проучвал живота на светията, придобил нови сили и знания, пак тръгнал да вземе кравата, но и този път не успял. За пореден път князът се заел да проучва живота на светията, придобил още нови знания и станал толкова силен и добър, че дори всички богове му се покланяли. И накрая, след всички тези три хиляди години на учение князът отишъл при светията и му казал: "Вече не ми трябва тази крава." Това значи, че когато излязъл от тялото, сърцето и ума си, кравата вече не му трябвала...

Колко пъти тялото се оплаква от сърцето, защото сърцето греши, а тялото страда. Друг път умът греши, а сърцето страда – такъв е законът. Следователно грехът започва от ума. Всички болести идват все от ума, от сърцето и от тялото, затова заболяванията биват умствени, емоционални и соматични. Изпъдете лошите мисли от вас и всички соматични болести ще изчезнат. Внесете тези нови сокове и вашето тяло ще се подобри. Това практикува и съвременната медицина: когато кръвта на някого е много увредена, отварят една негова вена и вена на един здрав човек, преливат кръв от последния в тялото на болния и той оздравява. Соковете на душата непременно трябва да минат през вашия ум, сърце и тяло и тогава вие ще станете техен господар.

За да придобиете Христа, Неговият Дух трябва да се съедини с вашия. И щом се съедините, вие ще почувствате единство, ще почувствате, че цялата вселена е една хармония и всички неща, били те добри или зли, са на местата си. Добрите и злите неща са такива само по отношение спрямо вас. Но Бог, който е благоволил да вложи в дадено същество Своя Дух, си има причини за това, Той знае например защо е изпратил вълка и не сте вие, които ще Го съдите. Бог

казва: “Аз те направих човек, затова не бъди като вълка, като мечката, като змията, но постъпвай като едно разумно същество.” И тъй, щом мразите, вие сте със сърцето си; щом обичате да похапвате, вие сте с тялото си; щом се гордеете, вие сте с ума си, но вие не сте още с Христа. Човек трябва да се научи кое е същественото в него, трябва да разбере, че неговата храна е друга. Истината, Любовта, Мъдростта, Правдата и Доброто – това е храната, с която ще придобиете Христа. Когато придобиете тези плодове, тогава Христос ще дойде, защото ще има какво да Му сервирате. Щом започнете и вие да се храните с тази храна, всички ще бъдете хубави, а не такива, каквито сега ви виждам. Ще бъдете красиви, стройни и вашето тяло ще каже: “Слава Богу, че моят господар поумня, иначе той и мен искаше да обладае.” Предназначението на човека е да освободи ума, сърцето и тялото си от всички злини и болести.

Сега, може да кажете за мен, че говоря като един оратор заради ефекта. Мога да ви говоря същото и малко по-тихо, но когато повишавам гласа си, искам да забия този гвоздей по-дълбоко у вас, че да се закачи нещо на него. Когато огладнееш, кажи си: “Това не съм Аз”; когато се страхуваш, кажи си: “Това не съм Аз”; когато се възгордееш, пак си кажи: “Това не съм Аз.” В такъв случай ще си зададете въпроса: “Тогава кое съм Аз?” Тогава ще дойде душата ти – покажи своето милосърдие, дай на някого пари. Това разбира се още не значи, че го обичаш. Защото ако дадеш някому пари, той ще може да ги използва намясто, само ако е умен. Парите днес вършат най-големите престъпления. Ако проучите и историята, ще видите, че парите са развалили света поради желанието на сърцето да има повече. Така са били създадени съдилища и бесилки, но осъдените на смърт, когато влязат в другия свят, стават по-опасни. Затова аз съм на мнение лошите хора да се турят в затвора, за да се превъзпитат и преобразят. Това трябва да се направи в бъдеще, защото хората, които умират, са по-опасни за човечеството. Ако влеете една отрова в десет килограма вода, тя ще зарази повече хора, отколкото ако я влеете в няколко грама.

И така, за да познаете Христа, трябва да придобиете онова съществено знание, което е необходимо за нашия индивидуален живот. Разтревожиш ли се, огладнееш ли, кажи: “Не съм Го намерил още.” Обичаш ли славата, кажи същото. Някой казва, че ходи на църква – той обича да яде. Не го укорявам, защото и аз ям, но яденето не трябва да съставлява цел в Живота. Питат ме понякога какво ще ям. Отговарям: “Дайте на моя кон каквото и да е, дайте му малко боб, сол.” Някой път, когато ме канят нагости, приготвят много неща и аз си казвам: “Е, каква голяма почит отдават на коня ми!” Всичко това означава, че не сте намерили Христа. Дайте ядене на бедния, на страдащия. Храна е потребна и на тялото, и на ума, и на сърцето, но и душата трябва да се храни. Под думата *храна* разбирам да нахраниш човек, който се е обезсърчил и е решил да се самоубие. А сега вие мислите само как да се спасите и казвате: “Да отидем при г-н Дънов да ни каже нещо, той знае много неща, много е учен.” Защо проповядвам? Ако изворът не тече, той ще се пръсне, защото водата в него трябва да си пробие път. Затова и аз проповядвам – за да бъде благословение за вас. Някой казва: “Аз искам да ме обичат”, но суха чешма обича ли се, целува ли се? Пуснете през вашия чучур чиста вода и ще видите как всички ще ви целуват. За да ви целуват хората, трябва да им дадете. Някой се спира пред една чешма и казва: “Колко е хубав този камък.” Не камъкът е същественото, а водата – учението, което идва.

Един ден, когато от Невидимия свят ви видя щастливи, ще се зарадвам и ще кажа: “Радвам се, че намериха Господа!” Трябва да се радвате, да играете, защото когато сърцето играе, вие се молите; когато умът мисли, вие се молите. Радвайте се на тялото, когато яде; радвайте се на сърцето, когато чувства; радвайте се на ума, когато мисли. Те са уреди, които ще ви упътят. Когато минавате през физическия свят, необходимо е тялото; през Астралния свят е необходимо сърцето, през Умствения свят е необходим умът, а в Душевния свят е необходима душата. Ето защо Павел казва: “Да придобия Христа.” Христос е един Велик учител и в каквато форма и да го посрещнете – във форма на жена или мъж, във форма на дете или слуга, Той всякога може да ви покаже пътя на Истината.

Нека остане във вашия ум тази мисъл, че Бог е един. Учението може да минава през много чучури, но изворът е един. Може да има много движения в света, но изворът е един. Когато Христос

дойде у вас, Той ще ви научи правилно да разбирате нещата, ще научите кои постъпки у вас са добри и кои са лоши. Не трябва да казвате: "Сега съм малко по-добър, малко по-интелигентен." Не малко, но трябва докрай и съвършено да завършите своята картина. Когато един учител дава на ученика си да рисува една картина, той трябва да я нарисува добре. Тялото е един учител, сърцето е един учител, умът също е един учител. А когато влезете в душата си, тогава ще намерите Христа, тогава ще възкръсне тялото ви, сърцето ви, умът ви, тогава ще бъдете господари, а не слуги. Всички ще станат едно неразделимо цяло и вие ще бъдете силни в света. Тогава децата ви ще бъдат не като сегашните. Сега имате много кираджии и това са вашите деца. Що е тялото? То е една къща и хората влизат в нея. Казва някой: "Детето ми не ме познава." Посочете основната черта на вашето дете. За да познаете децата си, с които сте идвали много пъти на Земята, помежду ви трябва да има общност – майка трябва да се жертва за своето дете и обратно. Ако син или дъщеря не са готови да се жертват за родителите си, те не са техни деца. Бих желал всички синове да се жертват за бащите си, дъщерите – за майките си, слугите – за господарите си, учениците – за учителите си.

Когато дойде Христос на Земята, тогава ще настане истинският порядък, тогава ще има един съвсем друг строй. Това е учението, което може да преформира света – да намерим Христа. Казах ви в миналата си беседа, че Христос идва отгоре като една светлина над вас и всички, които сте готови да завържете, ще цъфнете. А които не сте готови да цъфнете, ще останете за една друга епоха. Които не сте готови да се жертвате, не се безпокойте, защото никога светът не е бил тъй добър, както е сега. Но ще кажете, че има такава голяма война [18]. Нищо от това, не се плашете, войната е чистене на света и на хората. Аз я уподобявам на жена, която става сутрин рано, започва да мете, вдига прах наоколо. Тя мисли, че е изчистила къщата, но след четири-пет часа пак ще има прах. Аз виждам, че всички, убити във войната, са паднали от своите коне, но са по-добре, не мислят за захар, за ориз. Някой ще попита какво ли е тяхното положение там горе. Те са по-добре от вас и ще оживеят. Вие ще живеете заедно с тях и с този Христос, който идва и е идвал много пъти на Земята. Някой ще каже, че Христос е бил един път на Земята. Да, но Той пак идва. Идва да види какво е състоянието на Неговото учение, да види как съдят съдиите, как живеят мъжете и жените помежду си, да види как живеят военните, иска да види как се изпълняват нещата. Всеки трябва да бъде на мястото си, защото тези неща са турени от Бога. И ако в нас се въдвори тази хармония, ще знаем, че служим на Бога. Не завиждайте на царете, не съжалявайте бедните, правите им мечешка услуга с това. Възлюбете ги и им кажете: "Братко, ти много добре си учиш урока, радвам се за това." Тъй говоря аз на нещастните. А вие казвате: "Горкият, колко трепери!" Щом трепери, дайте му една кокошка, стоплете го. Възлюбете просяка и не мислете за неговите минали грехове. Някои са грешници, защото са имали условия да грешат. Но който не е свършил изпита си и не е имал случай да греши, той трябва да мълчи, защото това още не показва, че той е праведен.

Бъдете бодри, когато мислите, и помнете, че яденето не сте вие, че сърцето не сте вие, че умът не сте вие. Само когато се повдигнете в душата си, тогава ще бъдете една мощна сила. Аз бих желал всички българи така да разбират нещата. И ако така живеем, ние ще бъдем велики, защото Бог е наш учител и ние сме Негови деца.

5 ноември 1916 г., София [19]

С ЛЮБОВ СЕ ВЗИМА

Царството Божие с любов се взима, с обич се държи и с дух се крепи.

Това е мотото, написано на вратата за Царството Божие. Досега всички искаха да вземат Царството Божие със сила, но не успяха. Отсега нататък вече всеки трябва да се освободи от този възглед, т. е. да се освободи от старата черупка на закона, от неговите окови, неговите възгледи.

Царството Божие не със сила, а с Любов се взема. “Бог възлюби света, за да не погине всеки, който вярва в Него.” Когато се приеме, че Бог е възлюбил света, тогава става ясен и прочетеният стих.

И тъй, първият тон в Живота е Любовта – с нея Животът започва. Имате ли този тон в себе си, ще имате и Радост. Изгубите ли го, явява се скръбта, която е признак на тази загуба, както при певците, загубили тона на песента си, изчезва хармонията на гласовете и песента не върви. Любовта е основен тон и основна Сила. Човек, който люби, е всесилен, той страх не знае. Любовта, за която ви говоря, е същата, която действа и у вас, но вие често мените тона ѝ. Под думата *царство* се разбира простор, въплътяване, проявление на човешката душа. В това Царство всички членове, т. е. камъните, които го съграждат, са живи. Царството Божие не е нещо мъртво, не се състои от правила и закони, а от живи същества, които живеят в една непреривна връзка. Всеки дом е едно царство в миниатюр – бащата, майката и децата образуват едно малко царство. Когато има хармония и Любов между всички членове на семейството, това царство се изявява и членовете му вкусват неговите блага.

Сега, Царството Божие трябва не само да се вземе с Любов, но и да се държи с Обич. Под думата *държане* се разбира вътрешно крепене, което става от Духа. Ето защо Царството Божие с Дух се крепи. Не считайте, че думите *Любов, Обич* и *Дух* се отнасят само до Царството Божие. Те се отнасят и до нашия обикновен живот, така както никоя мома или момък не могат да вземат своя другар без Любов. Даже никаква вещ не можете да си купите без Любов, а по-напред трябва да го възжелаете, да го възлюбите. Отидете ли в някоя гостилница да се нахраните или в някоя месарница да си купите нещо, пак ще вземете онова, което обичате. Обичта е вътрешна сила, която държи всичко в изправност, а Духът обгражда онова, което имаме. Като поставим Любовта в отношението към нашия Дух, Обичта – към нашата душа и Духа – към нашето тяло, ние ще имаме разгадка на великия Живот, който владее Земята. Духът е единството, което се проявява във всички хора. Той е едно цяло, неделимо в себе си и във всички същества, затова трябва да го любим с една и съща Любов. Духът не може да се разделя, той крепи цялото Царство. Може да плачете, може да изливате много сълзи, но нямате ли Любов, Царството Божие е далеч от вас. Цял живот може да постите, постоянно да се разкайвате, но нямате ли Любов, Царството Божие е далеч от вас. Да се покаеш, разбирам да разтвориш сърцето си и да възприемеш Любовта вътре в него, друго покаяние не разбирам.

Според този велик закон вие трябва да обичате еднакво и Доброто, и злото – там е силата на човека. Любовта не познава зло. Може да кажете, че това е трудна работа. Други пък ще кажат, че децата влизат в Царството Божие. Влизат, но не могат да го вземат. Тези стари възгледи за “може” или “не може” са едно заблуждение. Ако оплета с въже краката ви, вие няма да можете да ходите, но това не показва, че действително не можете – съществува само една външна спънка, която ви пречи, но която можете да премахнете. Всеки човек, когото с Любов повикате да ви помогне, ще дойде, защото винаги, когато позовете Духа, той се отзовава. Злото в света се явява, когато престанем да любим Духа, т. е. злото е отсъствие на Любов към Духа. Някой казва, че мрази еди-кой си човек; това значи, че той мрази себе си и затова всякога ще бъде нещастен.

Сега, при днешния порядък на живота вие можете да си представите много мъчнотии: днешната култура е едно въже, омотано около краката ви; днешната политическа наука е второ въже, омотано около къщата ви; днешната религия пък е друго въже, омотано около вашите деца. Новата религия, която иде, ще бъде религия без въжета, без символи, без свещеници и проповедници, без съдии и учители, без търговци и земеделци, без мъже и жени. Бъдещата култура ще бъде царството на бащи и майки, на братя и сестри. Сигурно ви се вижда чудно как ще може без учители. Тогава ще има един учител, един съдия, един мъж, една жена, а не много, както сега, защото днес светът страда от многото. Ако ме питате как да разбирате това, ще ви кажа да го разбирате както искате, няма да ви го обяснявам. Духът, който слиза към Земята, идва да подигне човешката душа, която е жива и която, както казах, е най-същественото, най-ценното. Духът се прелива в душата и носи Любов. Когато последната се влее в душата, тя обиква Духа. После Духът и душата се вливат в тялото, което е тяхното дете. Тогава Духът ще крепи Царството Божие, което е целокупното тяло. Всички вие съставлявате Царството Божие на Земята, затова именно Христос казва: “Във вас е Царството

Божие.” Това е факт, който може да се провери от всеки. Нека който и да е от вас отиде в някоя пустиня, нека се изолира от всички същества, да остане сам-самичък и нека каже колко е щастлив. Всички живи същества – от най-голямото до най-малкото – чувстват необходимостта от общение. Всички живеят, въздишат и казват: “Завладейте ни чрез Любов, дръжте ни чрез Обич, крепете ни с Дух.” Всички – било деца, било възрастни – това търсят.

Едно време, когато Господ създал света, слънчевите лъчи решили да слязат на Земята, облекли се в най-хубавите си светли премени и слезли да я посетят. Тези лъчи били седем сестри. Но щом слезли на Земята, какво било учудването им, когато видели, че дрехите им от светли се превърнали в седем други цвята: червен, портокален, зелен, жълт, ясносин, тъмносин и виолетов. Всяка сестра виждала промяната, която станала с нея, и се питали помежду си: “Какво стана с нас, че толкова ни потъмняха дрехите?” Също и разликата между вас се дължи на тези седем сестри, които слезли на Земята: някой от вас е червен, друг – портокален, трети – жълт, четвърти – зелен и т. н. Щом се намерили в това чудо, сестрите написали на баща си: “Татко, когато слязохме на Земята, дрехите, които ни даде, се измениха толкова много, че едва се познаваме, няма я вече тази първоначална светлина между нас.” Тогава бащата отговорил на първата си дъщеря: “Дъще, твоят червен цвят показва, че ти носиш Живот на Земята и на хората, които толкова се оковаха в тези закони, че днес са мъртви. Кажи им, че твоята светлина се превърна в Живот и затова си червена.” Така тази първа слънчева дъщеря дала Живот на децата и затова всички се спуснали да грабят, започнали да се борят и да си скубят косите кой повече да вземе.

На втората си дъщеря бащата написал: “Дъще, кажи на хората, че ти им носиш дихание, Божествен живот, кажи им, че те трябва да работят, затова и твоят цвят е портокален.” Хората обаче не разбрали какво е работа, а започнали да се трудят и да се мъчат... Днес всинца се намираме в това положение. Разболее ли се някой, бързо викаме лекари или започваме да го тъпчем с ядене, като че ли лекарите и многото храна ще му задържат живота. Това е заблуждение. Знаете ли как се хранят Ангелите? Знаете ли как се храни детето в утробата на майка си – само ли се храни или го храни майката?...

На третата си дъщеря бащата написал: “Дъще, кажи на хората да не държат очите си, сведени надолу, да не търсят богатства, а да гледат нагоре, душите им да растат с вековете, да бъдат вечно зелени, какъвто е твоят цвят.” На четвъртата си дъщеря написал: “Кажи на хората, че след всеки растеж има узряване, има жътва и че събраният плод трябва да бъде общ за всички. Това, което расте, го давам на всички общо и еднакво и трябва да се подели по братски, т. е. всеки да вземе само толкова, колкото му трябва.” На петата си дъщеря бащата написал: “Дъще, твоите дрехи са сини, защото ти носиш Истината, носиш начина, по който хората да не изстиват, т. е. начина как да се запазва Божествената топлина в душата на хората.” Следователно Истината означава да имаш онзи вътрешен метод, чрез който да не изстиваш. Проверете на практика и ще видите, че омразата всякога е едно изстиване, недоволството също е изстиване, всички противоречия в света са все изстивания. Обратно – всяка хармония е Божествена топлина и е една Истина. Истината е метод, начин, сила за задържане на Божествената топлина в човешката душа.

Шестото писмо, адресирано до шестата дъщеря, ще прескоча, няма да го разпечатвам, ще оставя вие да го разгадаете. Защото другарката на шестата сестра я няма, а аз не говоря на един човек, но на двама. Ще премина към виолетовия цвят. На седмата, последната, своя дъщеря, бащата написал: “Дъще, кажи на хората, че Царството Божие с Любов се взима, с Обич се крепи и с Дух се държи, затова и твоите дрехи са виолетови.”..

Днешният ден има символично отношение към бъдещето: бъдещата култура ще бъде култура на Любовта, култура на Обичта и култура на Духа. Любовта е сила, която лекува всички болести и недъзи, няма по-добър лекар от нея в света. Всеки, който иска да лекува или да придобие нещо, трябва да има Любов в себе си. Не се старайте да разгадавате какво нещо е Любовта, не я чоплете, само я опитайте. Разгадаването е механично действие. Често вие питате децата колко ви обичат и те посочват с ръце, като ги разтварят повече или по-малко широко според степента на любовта – за братчето си посочват половин пръстче, за голямата си сестра посочват повече, за майка

си – още повече, а когато показват колко обичат баща си, съвсем разтварят ръцете си, т. е. показват, че го обичат най-много – толкова, колкото целия свят. Широко разтворените ръце на детето показват, че обичта им е колкото цялата вселена. Децата обичат баща си повече, защото бащата означава Бог, т. е. *баща* и *Бог* са синонимни думи. Ако във вашите бащи и майки вие виждате не човеци, а Бога, веднага този закон ще ви стане ясен. А сега казвате: “Този да обесим – онзи да обесим, този е крадец – онзи лъжец” и т. н. С това въпросът не се разрешава.

Тези седем сестри първоначално са слезли на Земята, после са се върнали на Небето, но сега отново идват в света вече в нова форма. “Зора се чудна зазорява.” Зора на какво? “Зора на светъл нов живот.” Щом има зора, ще има и лъчи, които вече идват. И те трябва да ви намерят в положението на онзи млад и красив древен цар, който отишъл на лов в една гора и някъде след десетия ден на пътя му се изпречила една много красива боса девица, преследвана от злосторници. Като видяла младия момък, тя го помолила да я избави, без да подозира, че той е цар. Царят я завел в шатъра си, направил ѝ легло, поставил я да си легне, тогава тя се обърнала към него и го запитала: “Ти няма ли да ми направиш някакво зло, няма ли да злоупотребиш с доверието, което имам към теб?” Той ѝ отговорил: “Бъди спокойна, в моя шатър ти си в пълна безопасност.” Така тази мома не пожелала да се ожени за царския син и на другия ден той я изпратил с всички почести. Това е една загадка в света. Колцина днес биха се отнесли така благородно с тази мома, ако тя попаднеше в шатъра им? Колцина щяха да имат доблестта да не се докоснат до нея? Ето въпросът, който трябва да разрешите. Девицата е вашата душа, която трябва да пазите чиста вътре в себе си. Вие, които учите Христовото учение и ме слушате, едно чувате, а друго разбирате. Щом видите девицата, вие си казвате: “Не може ли тя да ни стане наложница, не може ли да донесе пари от баща си, разполага ли със средства?” Не, тази девица само е изпитала царския син, но и двамата са издържали изпита. Затова Христос казва: “Синовете на възкресението нито се женят, нито за женитба мислят.” Това значи да не изнасилвате момата, когато влезе в шатъра. И ако ме питате защо не може да възприемете това учение, отговарям ви: защото сте изнасилили тази девица. Без да ви упреквам, казвам, че няма човек, който да не е изнасилил своята душа.

Един хамалин във Варна казваше на душата си така: “Ти или ще работиш, или ще те направя овчар, а ако и това не искаш да работиш, ще те туря да чистиш боклуци.” Хиляди, хиляди хора има, които са пратили душите си на такава нечиста работа. Душата ни не е нито за хамалин, нито за овчар, нито за слуга, който да чисти боклуци. Тя е душа, която с Обич да поддържа Царството Божие. А Царството Божие са синовете ви, които ще дойдат в бъдеще, т. е. Синовете на безсмъртието. Не мислете, че имам желание да ви упреквам. Аз днес обичам злобата толкова, колкото и Любовта; обичам крадеца толкова, колкото и онзи, който не краде. За мен е добър и този, който лъже, и онзи, който не лъже. Що е лъжа? Тя си има свои причини и е лъжа само при дадени условия. Например, ако човек няма какво да вземе от вас, ще ви излъже ли, ще ви ограби ли? Но ако имате пари, скъпоценни камъни или друго, той ще ви излъже. Или пък ако се е родил във вашия дом и му давате всичко, ако разполага с всичкото ваше състояние и му казвате: “Приятелю, всичко това е твое”, каква нужда има той да ви лъже? Следователно лъжата произлиза от вътрешното ограничение на човешката душа, т. е. ограничете човека и ще създадете лъжата. Например майка казва на детето си да не пипа еди-къде, но то пипва и за да прикрие простъпката си, излъгва. Не ограничавай детето си, а му кажи: “Имаш всичко на разположение.” Не говоря за сегашните ви деца, а за вас, т. е. за това как трябва вие да мислите днес. Казвате, че трябва да поправите света. Няма какво да го поправяте, светът сте вие.

“Царството Божие с Любов се взима, с Обич се държи, с Дух се крепи.” А старият превод казваше: “Царството Божие се взима със сила.” И наистина днес и българи, и англичани, и германци, и французи – всички искат да вземат Царството Божие със сила. И болшевиките по същия начин искат да го вземат и казват: “Трябва да избесим и да изколим всички престъпници, за да се оправи светът.” Добре, но кой ще остане тогава? Светът е сит на кражби, на всички видове грехове и е пълен с бесилки. И болшевиките нищо няма да оправят, само още повече ще съборят и ще разрушат. Нямам нищо против тях, но трябва да се разбере, че бъдещата култура е само у хората, които вземат

Царството Божие с Любов, които го държат с Обич, а го крепят с Дух. Ето панацеята за всички ваши нещастия. При тези условия за един ден ще може да възобновите домовете си и всеки ден ще може да възкръсвате. Днес е денят на Възкресението. Ще ме запитате дали можете да възкръснете. Слънцето казва: "Можете." Да няма плач, да няма скръб! Плачът е остатък от старата култура – старите хора плачат, а в Новата култура не трябва да има и помен от плач. Не допущайте в себе си никаква скръб, усещайте я тъй, както параходът усеща вълните, които се блъскат върху бордовете му, само външно, а вътрешно бъдете тихи и спокойни. Управлявайте вашите кораби с Любов.

Сега, жените ще попитат какво да правят с мъжете си, когато не ги оставят на спокойствие. Кой е вашият мъж и къде е той? Мъжът ви е в друг кораб, оставете го да се грижи за себе си. А ти си в съвсем друг кораб. Питате се какво ще стане с кораба на другия, опасявате се да не потъне. Някои казват: "От моя кораб аз ще оправя другия." И започват да се оправят. По какъв начин? Оправят се с гранати – хвърлят по кораба една, две, три и повече гранати, докато той се обърне, докато се изсипе от него Любовта и Обичта, а след това казват: "Затова ли се оженихме?" Това е старата култура на женитбата. Господ никъде не е писал хората да се женят. Думите *жена* и *жиг* произтичат от един и същи глагол – *жигосвам*. Хората се жигосват, но това не е женитба. Писанието казва: "Което Бог е съчетал, да не се разваля, защото то е съчетание вътрешно." Често казвате за младите: "Да ги ожениш." Може да ги ожените, има разни женитби – християнски, мохамедански, будистки и т. н., но при всички тях хората все се жигосват. Тогава започват да дирят истината, да търсят кой народ е най-благородният. В света има само един благороден народ – народът на Божествената Любов, на Божествената Обич и на Божествения Дух.

Ще ме попитате, навярно, към кой народ спадат българите. Когато изучавате окултизма, проследете и вижте как са се появили първите раси и после как се е появил българският народ. Всичките раси представляват едно човечество. Една раса не е цялото човечество, а е преходен стадий като един лъч от светлината. И всяка раса, всеки лъч носи в себе си известни зародиши, които може да развие. Следователно всяка душа минава през седем фази и това, което се съдържа в нея, това е и в цялото човечество и обратно. С други думи, когато изучите вашия живот, вие ще изучите живота и на цялото човечество. Ще кажете, че това е много лесна работа. Не е много лесна, но не е и много трудна работа. Можете и вярвам, че сте я разбрали.

И така, ако сте разбрали всичко това, вложете тази Любов в себе си. Но не обикновената любов, а онази, която при тия големи нещастия в света ще внесе нова Радост във вас. Щом дойде тази Божествена Любов, тя ще очисти всичко. Сега вие питате какво ще решат на конференцията [20]. Не се безпокойте за това, аз ще ви кажа какво: това, което ще решат там, ще бъде стара култура. Но днес и Господ взема решение и казва: "Царството Божие на Земята с Любов се взима, с Обич се държи и с Дух се крепи. И онзи народ, който има Моята Любов, Моята Обич и Моя Дух, ще бъде най-великият народ в света. Онзи човек, който има Моята Любов, Моята Обич и Моя Дух, ще бъде най-великият човек в света." Тъй казва Господ, заедно с всички Ангели, светии и велики духове. Следователно, ако обикнем Бога, ние ще бъдем най-великият народ, ще бъдем най-благородните хора в света. Велики по Любов, по Обич, по крепост и сила. Царството Божие идва за вас.

Днес искам да скъсам всички вериги, в които сте оковани, и да ги захвърля. Искам да превърна всички затвори в храмове, в които да слезе Божественият Дух – Господ на всичката Пълнота. От Него излиза всичката Сила, чрез Него се прояви Словото в света и светът стана човек. Ще кажете: "Ето един анархист." Да, анархист, който иска чрез Божествената Любов, Обич и Дух да разруши стария свят и да съгради нов. Какъв именно? Във всички ще разруша всяка омраза и всяка лъжа. Когато срещна някой, който знае да лъже, казвам: "Приятелю, обичам те, защото умееш да лъжеш." Щом един човек не ми казва Истината, това показва, че не съм толкова истинолюбив. Всеки пратеник трябва да говори Истината, защото Господ не търпи лъжи и ще освободи хората от тях. Господ е написал на знамето си: "Свобода, равенство и братство за всички – от най-малките до най-големите същества." Днес всички хамбари ще се разтворят, всичко ще се разпредели по равно и на всички ще се дадат условия за развитие. А онзи, който не се покори на Божествения закон, ще бъде пропъден извън пределите на Земята. Запомнете това и го разкажете на всички – всичко това ще се

сбъдне. Всички, които ме слушате днес, ще бъдете свидетели на това велико Божествено дело. Господ е казал това и Неговите думи са неизменяеми. Господ, който е създал света, който е говорил чрез Христа и всички пророци, ще смъкне лъжата и измамата. *(Обаждат се: Амин!) Амин* е за този, който има Любов, Обич и Дух. Това, изтълкувано на ваш език, означава човек, който има мъж, жена и дете. Във вашия език жените и мъжете са станали за посмешище: мъжът се оплаква от жена си, жената – от мъжа си, децата – от родителите си и т. н. Тогава питам каква е тази любов, тази обич и тоя дух? За да възкръснете, вложете в себе си Божествения Дух.

Сега, най-малко три неща изисквам от вас: едни да станат, други да оживеят, а трети да възкръснат. Само така ще забравите вашата стара култура, според която започвате добре и свършвате зле или започвате зле и свършвате зле. Сега трябва да усвоите следното: да започвате зле и да свършвате добре или да започвате добре и да свършвате добре. На съвременен християнски език това значи, че има четири категории хора: първи, които вярват в Бога, но не живеят по Бога; втори, които не вярват в Бога и не живеят по Бога; трети, които не вярват в Бога, но живеят по Бога и четвърти, които вярват в Бога и живеят по Бога. Първите две категории, които са хора на старата култура, ги оставям настрана, защото в бъдеще имам нужда от последните две категории, т. е. от тези, които вярват в Бога и живеят по Бога и тези, които не вярват в Бога, но живият по Бога. Ние имаме нужда от оглашени, които не вярват, започват зле, но свършват добре и от хора, които започват добре и свършват добре. Искам да сте в една от двете последни категории. Искам да изхвърлите от душите, сърцата, ума и главите си всички стари вярвания, които досега са ви отдалечавали от Бога на Любовта. И тогава думите ми ще ви бъдат ясни. И тогава ще преживеете един момент от Божествената Любов, който струва много повече, отколкото всички знания, които имате, макар и придобити от хиляди години. Този преживян момент съдържа целокупността на вселената, а знанията, които имате, са само нищожни придобивки.

Отсега нататък искам да не ме занимавате с вашите скърби, да не ми разказвате какво се е случило с вас, какви разправии сте имали, какви нещастия са ви сполетели. Ако някой е жаден, гладен или скръбен, ще го напоя, ще го нахраня, ще го утеша, но да изслушвам какви взимания-давания имал не е моя длъжност, оставете това за служителите на старата култура. Пари, ризи, чорапи, обуща – нищо не ми носете и се освободете от мисълта да ме подкупвате с тези свои неща. Аз мога да работя както всеки от вас, тия ръце виждате ли ги – мога да придобия хляба си с труд. Ако можете да сторите това нещо с Любов, нямам нищо против – на драго сърце ще го приема, ще ви посрещна, ще ви целуна и ще ви кажа: "Елате в Царството Божие." В противен случай ще ви кажа: "Приятелю, ти не си влязъл през вратата на Любовта." Ако можете да изпълните всичко в името на Божествената Любов и Обич, добре, но вън от тях аз не съществувам. Това е Божественото учение в алегоричен смисъл.

Искам да ви представя това, което едно време Великият Господ е говорил на първия човек в Рая и после е говорил чрез всички пророци и Христа. Някои от пророците са разбирали Бога, но някои не са Го разбирали, изопачили са думите Му и днес те вече не са предадени така, както са били в първите времена. Защото много пророци са лъгали, но ние благодарим и на лъжите им. Те са имали причини да лъжат. Например пророкът го е страх, че ще го затворят или обесят, затова поизопачава нещата, за да тръгнат след него: "Господ казва, че България ще стане велика и ще завладее целия свят." Не, приятелю, този пророк лъже. Аз ще ви пророкувам така: ако българският народ може да вземе Царството Божие чрез Любов, ако може да го държи с Обич и да го крепи с Дух, тогава той ще бъде най-великият народ, а царят му, безразлично кой е той, също ще бъде най-великият. Може за цар да е турен най-последният българин, овчар или говедар, но аз ще имам най-голямо почитание към него, ако той може да приложи това. Така трябва да се гледа на въпроса: всеки, който е роден и вдъхновен от Любов, Обич и Дух, в жилите му тече царска кръв. Бих желал във всички вас да тече такава кръв.

Искам да забравите вчерашния ден, мен там ме няма вече. Днес е 9 март [21], аз съм вън от гроба, плащаница я няма вече на главата ми и аз съм готов на всичко. Разбирате ли добре? Когато българинът иска да каже, че е готов на всичко, той казва, че вече е разпасал пояса си. А това на

Божествен език значи, че вместо хората да ме лъжат, аз се запретвам на работа. Ако в света още има зло, това значи, че още не съм си извършил работата, т. е. не съм дал колкото трябва от своята Любов и от своя Дух. Светът нямаше да падне, ако му бях дал това нещо. Някой ми се оплаква от някакво нещастие, а аз си казвам: "Дънов, разбра ли какво си направил? Този човек имаше нужда повече да му дадеш." И затова от днес аз започвам да поправям всичките си погрешки от хиляди векове. Ще кажете: "Колко е добър г-н Дънов!" Не говорете за добрина, а говорете само за Любов, Обич и крепост на Духа. Не мислете, че аз се различавам от вас – не, между мен и вас няма никаква разлика. Ако има, тя е само външна, а по същество, по вътрешно съдържание и по произход от Божествения Дух всинца сме едно и също. Вашите скърби са и мои, но понеже аз вече не признавам скърби и омраза в света (освен че съществуват като сенки), то и вие трябва да се откажете от тях. Какво е скръб и омраза не зная, имам само усещане за тях. Например някой страда от зъб и казва, че никога няма да забрави тази болка, но зъбът му минава, той всичко забравя, остава само спомен от болката, който е илюзия на нашия ум.

Днес Господ ви говори на прост език, необходимо е само да пожелаете да Го разберете и послушате. Възможно е, когато си отидете вкъщи, да се запитате: "Какво ли мога да направя?" Не мислете какво можете да направите. Когато отидете на гарата, питате ли какво трябва да направите за локомотива, дали има нужда от вода, въглища или масло? Не, само ви питат дали ще пътувате. Влезте във вагона и не мислете нито за въглища, нито за вода, нито за маслото на колелетата. Когато на следната станция влакът спре, слезте и тогава помислете какво трябва да направите по-нататък за Царството Божие. Това го говоря на ваш език. Разтворете душите си. Вместо да ги разтворите, вие ги счупвате, както някой, като не може да отвори някое шише и го счупва. Всяко нещо си има специален начин за отваряне. Отворете ума и сърцето си и онова, което от хиляди години не сте разбрали, ще го разберете сега. Всички сте много богати, не виждате колко много имате в касите си – отрупани сте с богатства, а гледате колко са богати другите. Аз ще пратя комисия, която да ревизира състоянието на вашите каси и да види какво брашно, масло, маслини, захар и други неща имате в зимниците си. Ревизия ще има, каси ще се отварят! Затуй ви казвам: направете си приятели от богатството на неправдата. Преведено на ваш език, това означава дрехата, която носите и вече ви е неприятна, да я изперете, за да ви стане приятна. В днешните усилни времена хората извадиха захвърлените дрехи от килерите си и ги подновиха. Това значи да си направите приятели от богатството на неправдата. И тъй, Царството Божие с Любов се взима, с Обич се държи и с Дух се крепи.

Сега, поуспокойте се, защото забелязвам едно хипнотично състояние у вас. Аз обаче не искам да ви хипнотизирам. Успокойте се и не бързайте, искам да мислите сериозно. Царството Божие, Любовта, Обичта, Духът никога не бързат. Бездруго трябва да проявим това, което Бог иска. Даже сме закъснели в проявлението му – голяма част от живота си сме употребили за нищо и никакви неща, които Бог не иска, затова са дошли страданията и нещастията. Но днес аз обръщам нов лист и на него ще пиша за жената така: намериш ли мъжа си неразположен, кажи му, че ще го обикнеш, защото досега не си го обичала. Твоят Господ е в мъжа ти; възлюби Го и после Му кажи: "Господи, ще възлюбя и Духа Ти, ще обикна и душата, и тялото Ти." Ако дъщеря ви не е разположена, кажете й същото. Обърнете се към Господа и кажете: "Господи, искам да ми помогнеш да разкъсам всички стари вериги." От всички ви да искам си подадете ръка, да заработите кой както знае. Създайте си колкото искате кръжоци, проповядвайте където искате – по църкви, стъгди, училища и други, по какъвто щете начин работете, никакви ограничения, никаква дисциплина и закон не ви турям в това. Ако нямате трите неща, за които ви говорих – Любов, Обич и Дух, старият закон е във вас, а ако ги имате, ще извършите чудеса. Днес целият български народ може да каже на Европа: "Достатъчно това робство!" Господ, на когото се кланяме, казва, че Царството Божие с Любов се взима, с Обич се държи и с Дух се крепи, и ние сме решили отсега нататък с Любов да го вземем. Досега сте искали да бъдете само духовни хора. Не, бъдете обществени, политически, културни и духовни хора. На мъже, жени, деца – на всички еднакво препоръчвам това правило. Този е великият закон на Свободата. Не питайте дали вече е дошло време. Успали сте се много – вдигнете

завесата, отворете прозорците и ще видите, че Слънцето отдавна е изгряло. У някои от вас кепенците са затворени и казвате: "Не е съмнало още." Докато станете, Слънцето ще залезе, а вие ще продължавате да мислите, че още не е изгряло, ще лежите и така ще пропуснете и новия изгрев. Божественото Слънце вече е изгряло. Дръжте се за Божествените правила, работете разумно и никога няма да паднете. Кажете на брата си: "Аз те обичам, братко, ще те крепя с Духа си и на моето легло ще си в пълна безопасност – нито косъм няма да падне от главата ти."

И така, вчерашните сметки не важат вече, Божественият закон не признава никакви полици, никакви задължения. Вие често питате дали Съглашението [22] ще наложи на България контрибуция. Ако вървите по стария закон, ще ви наложат големи контрибуции, които с десетки и стотици години няма да можете да изплатите. Вървите ли по новия закон, прилагате ли импулса да вземате Царството Божие с Любов, да го държите с Обич и да го крепите с Дух, никаква контрибуция няма да има. Могат да ви кажат: "Но въпреки всичко, ще ви наложим контрибуция." Нищо, ние ви обичаме. Всякога дръжте в ума си този стих и бъдещето ще бъде добро както за вас, така и за целия български народ. Ако българите приемат този стих, ако вярват и вървят по него, това е добре, а ако не го приемат, пак е добре, защото все един или два народа ще го приемат. Такъв е девизът на дверите на Царството Божие. Това е учил едно време Христос, това са учили и всички негови последователи. Затова ги вземаха за анархисти, затова пострадаха.

Днес всички казват, че Земята е юдол плачевна. Не, юдол плачевна е неразбраният човешки живот. Земята е благословена наша майка, която ни дава всички блага. Защо роптаем против нея? Земята ни дава цветове, плодове, всякаква храни, прегръща ни и ни утешава. Не Земята е грешна, а грешни сме ние, които не разбираме този велик закон, опетнили сме го, опетнили сме и нашата майка. Ако ме попитате какво ще бъде бъдещето ви, ще ви предскажа, че ако всеки от вас възприеме Божията Любов, Обич и Дух, в бъдеще ще стане цар или царица. Тъй че, ако всички ме слушате, ще ви направя царе, царици или князе. Ако възприемете това, което ви препоръчвам, няма да бъдете прости хора. Не казвайте като Давид: "В грях ме зачена майка ми." Днес ще бъдете заченати от Божествената Любов, ще бъдете въздигнати от Божествената Обич и ще бъдете възкресени чрез Божествения Дух. Искам всеки от вас да призове Господа. В Писанието се казва: "Призови ме в ден скръбен." Аз казвам: призовете Бога в деня на Неговата Любов, Обич и Дух и Той ще ви даде всичко, което желаете. Тогава няма вече да има скръб и всяка сълза ще се заличи от очите ви. Сега ще ме запитате защо още сте скръбни. Защото живеете в Стария завет. Всеки, който има скръб в себе си, той е в миналия, а не в днешния ден. В днешния ден няма скръб, защото в него Господ царува.

И тъй, днес едни от вас ще бъдат заченати, за да станат, други ще бъдат заченати, за да оживеят, а трети ще бъдат заченати, за да възкръснат. Всеки от вас ще попадне в една от тези три категории. Отворете ума си за развитието на вашата душа и ще разберете най-великите тайни, ще имате общение с Ангелите и светиите, ще разберете какво има горе, ще минавате от слава в слава, от едно слънце в друго, от една планетна система в друга. Не позволявам никакво съмнение! Когато се върнете вкъщи, да не започнете да се питате дали е вярно всичко това. Съмнението е вчерашният, старият човек – не му вярвайте. Има два вида вяра: да вярваш в лъжата и в Истината. В съвременната вяра са събрани най-лошите птици, които си омърсили гнездото на Дървото. Ако вярваш, че има смърт, че има болести, че няма нищо хубаво в света, това е вярата на Луцифер. Вярвайте в Любовта, в Обичта, в Духа, във всичко добро, което Бог е създал. Не искам старите да бъдат млади и младите – стари, а искам всички да бъдат умни, мъдри. Младият подразбира силен човек, а старият – мъдър човек. Затова старият ще каже на младия: "Аз имам знания, а ти имаш сила; ела, братко, да работим." А сега младите казват: "Когато стана по-възрастен, тогава ще работя." Няма какво да ставаш възрастен, ти и сега си такъв. Майката пък казва на детето си: "Ако станеш по-добро, ще те обикна." Не лъжете децата си – обичайте ги, макар и да са лоши. Ако са добри, те няма да имат нужда от вашата Любов. Смешно ще бъде да дойде лекар, за да ме лекува, когато съм здрав, но когато съм болен, ще го приема. Казвате: "За да обикна някого, той трябва да бъде чист." Не, сега, в това състояние го обикни, защото той има нужда от теб днес.

Както виждам, днес вие имате нужда от масажи и аз ги правя – мачкам крака и ръце. Ще кажете: "Как майсторски разтриваш!" Ще ме извините, но днес съм лекар в болницата и правя операции. Някои казват, че Дънов е против операциите. Гноясалото трябва да се изреже, а здравото трябва да остане. Щом излезете от болницата, ще дойда в дома ви, но няма да си нося церовете, няма да ви меря пулса, няма да ви гледам очите, а ще ви целуна по Божествено. Божествени целувки трябва да има само на Небето, но не и на Земята, защото тук има зарази. Тук мъже и жени започват по небесному, а свършват по земному. Докато са млади, раздават си много целувки, а когато остареят, целувките вече ги няма. Обратно трябва да се постъпи: най-напред да се започне с по една целувка в година, после да се премине на по една целувка в месец, по една целувка в седмицата, по една на ден, по една на час и така постепенно да се увеличава. Така трябва да се върви по закона на Любовта. Казано е в Писанието: "Целувайте се със свято целуване." Когато жените ме слушат, ще се запитат има ли право чужд мъж да ги целува. Обърнете внимание, че аз не признавам мъже и жени, девици и момци, а признавам само човеци. А всеки човек е ваш брат, ваша сестра, ваш приятел и т. н. И ако твоят брат те срещне в Царството Божие и не те целуне, той прави престъпление, тъй както днес е престъпление чужд мъж да целуне нечия жена. Днес такива мъже ги изпъждат, а в Царството Божие е обратно – когато влезеш без целувка, изпъждат те и ти казват да слезеш на Земята. Казвате, че е хубаво да сте на Земята. Хубаво е, но само тогава, когато смъртното се облече в безсмъртно, а нечистото – в чисто. Затова ви казвам да съблечете старите си дрехи, старите си вярвания и навици. И не мислете какво е казал Дънов, какво е писал един или друг. Гледайте това, което казва някой, дали е вярно или не. И ако е вярно, приемете този човек и го целунете. Ако не е вярно, кажете му, че се опитва да ви целува по лош начин и му покажете пътя. Когато четете някой роман и у вас се вмъкне някоя лоша мисъл, авторът ви е целунал лъжливо. Тогава му кажете: "Навън!" Ако можете да възкресите някого, ако можете гладен да нахраните или жаден да напоите, целунете го, дайте една отлична целувка на неговата душа, на неговия Дух. Не принизявайте смисъла, не ви говоря за целомъдреност и не искам лъжлива целомъдреност от вас. Днешната ми целомъдреност е лъжлива, но и вашата е такава, защото ние още не сме чисти, не сме в Царството Божие. Но можем в един миг да бъдем чисти. Според закона на прераждането, пречистването може да стане за хиляди години, но може да стане и за един миг. Има случаи, когато човек моментално пада, но има и случаи, когато моментално се повдига – и едното, и другото е вярно.

Сега, няма да ви пожелавам никакво благословение, защото благословение без Любов е лъжа. Върнете се при наскърбените ваши братя, сестри, приятели и слуги и им кажете: "Царството Божие с Любов се взима, с Обич се държи и с Дух се крепи." Бих желал сега всички да се пръснете из София и да държите беседи – така ще турите целия град в тревога. Както аз не ви повиках в това събрание насила или с особени покани, така и вие срещнете едного и го наставете. По този начин вие ще създадете едно велико събрание. Обикнете го и разберете какво велико нещо е човешката душа. На жените казвам: "Обикнете се!", на мъжете казвам: "Възлюбете се!", на децата ви казвам: "С Дух се крепете!" На бабите казвам: "Обикнете се!", на дядовците казвам: "Любете се!", на правнуците им казвам: "С Дух се крепете!" Всяка млада мома да хване стар дядо, всеки млад момък да хване стара баба, защото в тези стари баба и дядовци се крие царската дъщеря. Когато старата баба се съблече от старите си дрипели, тя ще излезе като красива пеперуда и ще каже: "Аз не съм баба, аз съм царската дъщеря, която търсите." Когато дядото съблече своите дрипели, ще каже: "Аз не съм стар дядо, а съм левент момък, аз съм царският син, бях само скрит в тази черупка." Потърсете и ще намерите вашата Любов, вашата Обич и вашия Дух. Любовта ще намерите в дядото, Обичта ще намерите в бабата, а Духа ще намерите във внуците. Или Любовта ще намерите в мъжете, Обичта – в жените, а Духа – в децата. Във всяка девица и във всеки момък ще намерите и Любовта, и Обичта и Духа.

И сега аз поставям за мото на бъдещия ви живот на Земята да бъдете девствени, т. е. да имате Любов, Обич и Дух, да стоите по-горе от всяко вярване, религиозно общество и схващания, да се обедините с Бога и да кажете: "Господи, ние с Любов ще Ти служим, с Обич ще поддържаме Царството Ти и с Дух ще го крепим."

22 март 1919 г., София [23]

РАЖДАНЕТО НА АЗ-А

От всяка мисъл, чувство или постъпка трябва да имаме известна придобивка – по това се отличава Реалността. Реалността има отношение към настоящето – тя винаги пребъдва в настоящето. Когато говорим за Истината, подразбираме Реалността. И всеки, който иска да се развива и да прогресира, трябва да разбира Истината. Истината е едно условие за растенето. Ако се откажем от нея, ще осакатим себе си и своите ближни – затова трябва да говорим Истината. Източните народи развиха и издигнаха мощни култури, добраха се до великото Знание, но те не можаха да разберат вътрешния смисъл на Знанието, затова не можаха да го използват и трябваше постепенно да отстъпят мястото си на Запада. Те бяха се добрали до окултното знание, но се възгордяха и в тях се роди егоизмът – забравиха да служат със Знанието си за освобождението и издигането на човека и човечеството, което е истинското предназначение и смисъл на Знанието, а се интересуваха само от личното си усъвършенстване. А това вече отбелязва един застой в тяхното развитие. Те живеят сега само с миналото, а миналото е сянката на Реалността, но не и самата Реалност. Реалността има три качества: тя носи Живот, Светлина и Свобода. Реално е само това, с което в даден момент разполагаме, а не това, с което ще разполагаме в бъдеще, или това, с което сме разполагали в миналото. Реалността, това е настоящето – туй, което никой не може да ни го вземе и с което всякога можем да разполагаме. Това е Божествената реалност, с която ние можем да оперираме. Тази Реалност е вътре в човека, това е човешкият Аз. В момента, когато съзнаваш че си Аз, тогава се ражда Христос вътре в теб – това е новият човек. Сега мислят, че душата е нещо вън от човека. Всяко нещо, което е вън от човека, не е реално по отношение на човешкото битие.

Реалността има сянка, която се изменя паралелно с вътрешните промени, които стават в самата Реалност. Така външните форми и белези са в зависимост от проявата на силите, които действат вътре. Например буйните и дълги коси показват много и изобилни чувства и жизнена енергия. Когато се намалят чувствата, и косата почва да се намалява. Така че чувствата са свързани с косите. Интелигентността на човека е свързана с гладкостта на лицето – колкото лицето е по-гладко, толкова човек е по-умен; колкото лицето е по-грубо, толкова и неговите мисли са по-груби. Колкото космите са по-груби, толкова и чувствата му са такива. Чувствата и мислите се изразяват символично чрез външните линии, форми и белези. За всяка идея има особен начин на израз, особен начин на движение. Ако човек не знае как да си движи ръцете и краката, той може да си създаде много нещастия.

Има цяла наука за движенията и който разбира законите на тези движения, той може да укроти и най-свирепите животни само с едно вдигане на ръка. Това са известни движения, свързани със силите на Живата Природа, и като махнеш по един определен начин, ти привеждаш в действие тези сили, които действат по същия начин и ти помагат. Затова човек трябва да знае как да ходи, как да си движи ръбете и прочее.

Божествената наука има за задача да покаже пътя, по които може да се постигне истинския Живот на щастие тук, на Земята, а не горе на Небето. И при този, временния живот, можем да имаме щастие, но трябва да бъдем крайно разумни.

Всичко в света си има свой вътрешен смисъл. Например, когато говорим за раждането на Христа, освен историческия факт, ние вземаме Христа като един символ, като една идея, отнасяща се до човека – за онова Божественото, което трябва да се роди във всяка душа. Душата един ден ще роди дете, тя ще бъде майка. Всички хора трябва да заченат и да родят Аз-а в себе си, който е истинският човек. А сега хората решават въпроса с външна женитба и раждане. При това раждане бащата и майката са винаги на едно място. Бащата се проявява чрез вътрешния глас, който говори в нас. И когато го слушаме, той ни благославя и ни дава всичките си блага, а когато не го слушаме,

сполетяват ни страдания.

Когато в човека се роди Аз-а, той не живее само в своя личен живот и не търси само своето лично щастие. След като той е щастлив, той работи за щастието на всички същества, които са около него. А-зът е това, чрез което човек съзнава, че е човек. В различните времена и школи са го кръщавали с разни имена – свещена идея, висше Аз, Бог, вътрешна същина и прочее. Аз-ът, който се ражда в човека, ще обнови света – тази Светлина, която ще излезе от Аз-а, ще повдигне човешката душа. Защото всяка душа се издига от Аз-а, който се развива и работи в нея; душата сама по себе си не може да се издигне, ако не роди Аз-а.

В раждането на Аз-а и душата, и Духът вземат еднакво участие. Аз-ът е това, което наричаме още Божественото съзнание в нас или туй, което определя нашето битие като човек. В него вземат участие умът и сърцето, те са негови слуги. Това, което спасява и въздига човека, това е неговия Аз, роден в неговата душа, а външните отношения между мъжете и жените са временни отношения, които имат стойност на условия. Ако човек няма брак в себе си между душата и Духа, външният брак е само залъгалка. Когато се роди Аз-ът, животът на човека се осмисля и той съзнава, че има нещо, за което трябва да живее, и чувства една непреодолима Радост, която никакви страдания не могат да отнемат.

И всеки трябва да зачита Аз-а, роден в една душа. В противен случай ти се излагаш на страдания и ще изчезнеш от лицето на Земята, защото бъдещето принадлежи на това дете.

И когато Христос казва: „Ако се не родите изново", разбира раждането на Аз-а, на туй Божественото в душата. Раждането на това Божествено дете в душата няма да бъде една проста мисъл или чувство, или постъпка – това ще е нещо велико и мощно. При него човек е готов на всякаква разумна жертва за общото благо, той разбира смисъла на Любовта и взаимопомощта. Всеки ще познае своя възлюбен само във време на изпитание, когато слезе в кладенеца на Живота и няма кой да му помогне. И който му помогне, той е негов възлюбен и ближен; това е онзи ближен, на когото можеш да разчиташ; той е човекът, който е родил Аз-а в себе си.

В този смисъл всеки трябва да стане майка, да роди Божественото дете в себе си, за да може да даде ход на Любовта.

Когато мъжкият принцип – Духът и женският принцип – душата се съединят в едно, както са били първоначално, само тогава може да се роди Аз-ът. Той е израз на онова, което се крие в бащата – Духа, и майката – душата. И това дете – Аз-ът – през вечността трябва да си остане дете – то ще бъде вечният непостижим идеал. Всяко нещо, което може да се постигне, ще бъде баща и майка, а непостижимото ще бъде детето. Това е реализиране на безсмъртието. Нашият живот в бъдеще ще се осмисли, когато се роди туй Божественото. Роди ли се то, външният живот ще се осмисли, понеже целият свят е разумен и всичкото Битие има стремеж да се пазят децата.

Онова, което ще осмисли живота ни, това е вътрешния Божествен живот. Човек ще стане силен, когато придобие това съзнание. И великата наука може да се предава само на този, в който е роден Аз-ът. И когато се роди Аз-ът във всички хора, т. е. когато се пробуди тяхното съзнание и схванат единството на Живота, ще дойде спасението на света. Това е нещо реално и всички ще го опитате.

Към този мистичен брак на душата и Духът, от който ще се роди Аз-ът, трябва да се стремят днес хората, което ще им донесе освобождение, а не към външната женитба, продиктувана от страстта, която заробва хората. Външната женитба трябва да бъде само като един символ и израз на онова, което става вътре в човека. А сега бракът е търговия. Децата от днешния брак не са свещени, както и самият брак, а са само резултат на един сляп нагон. Затова страда днес човечеството. Тук се крие развръзката на всички проблеми, които тормозят днешното човечество.

Когато се роди Аз-ът, всички видими противоречия ще се превърнат в блага за вас и тогава ще се проучва великата наука, която ще ни даде законите и методите за реализиране на безсмъртния Живот, който е идеалът на всеки човек.

10 януари 1932 г., София [24]

СЪБОРНИ БЕСЕДИ

ПРОБУЖДАНЕ НА КОЛЕКТИВНОТО СЪЗНАНИЕ

Моля, ще бъдете тъй добри да ме изслушате, аз няма да говоря дълго. На умния човек не трябва да се говори дълго, малко трябва да му се говори, но разумно и разбрано. Понеже вие имате моите почитания и уважения, аз искам да ви говоря кратко и разбрано като на разумни.

Животът на Земята е музика. Този Живот върви в три направления. Да се изразя на музикален език: някой път върви в мажорно направление, тъй както се изразяват военните; някой път върви в минорно направление, тъй както скръбта се изразява; а друг път върви по една хроматическа гама, в която влизат първите две гами. Това са три велики методи, три велики закони, които регулират живота ни. Когато не разбираме дълбокия вътрешен смисъл на Живота, ние се спираме върху маловажните неща и се запитваме защо Животът е така устроен, а не другояче.

Имайте предвид, че аз поддържам онзи положителен възглед на една опитна наука в Живота, която сме проверили деветдесет и девет пъти и в нас няма една сто милионна част съмнение в това, което говорим. Съмнението е признак на невежество в света. Не казвам, че невежеството е лошо, но то е процес на развитие. Всички малки деца, които се раждат, са невежи, тяхното съзнание трябва постепенно да се пробужда и развива.

И тъй, човешкото съзнание (да се изразя на един строго научен език) минава през три степени: степен есенциална, степен субстанциална и степен материална. Есенциалната страна включва принципите на Живота, субстанциалната страна включва законите на Живота, а материалната страна – фактите на Живота. Следователно групирането на фактите вътре в света, т. е. нашите частни малки опитности, които добиваме, когато се формуват, образуват един закон и казваме, че законът се изразява по един или друг начин. Сега съвременните учени хора се изразяват за закона, че той е нещо механическо, но законът, това е една жива същина. Закон може да има само в същества, които са разумни, съзнанието на които е минало от материалната страна, от фактите към законите, от частното – към общото и от общото – към целокупното.

Запитваме се ние кое е най-важно за нас, след като сме се изявили на Земята? При сегашните условия хората считат, че най-важен е животът на Земята, когато те са материално осигурени; и всички народи частно и общо се стремят към своето материално подобрение, осигуряване. И днес имаме т. н. икономическа борба. Стремежът на народите към материалното

състояние е едно течение. Значи човешкото съзнание минава от материалното към субстанциалното или става събуждане на колективното съзнание у човека. Човечеството досега е живяло в колективното подсъзнание, както животните, а отсега цялото човечество минава в колективното съзнание, т. е. хората започват да съзнават, че те са нужни един за друг. Досега всеки човек е живял сам за себе си, всеки е търсел за себе си спасение. А сега в цялото човечество има един вътрешен импулс да се подобри общото състояние, тъй че не само за една обществена класа, а за всички обществени класи да се подобри положението. И то по един разумен начин, а не да мислим, че ние сами ще подобрим живота си.

Не, преди хиляди и хиляди години човечеството само е развалило своето положение. Има причини за това, но няма да се спирам да обяснявам кои са причините. Било е време, когато Земята е мязала на Рай, растителността е била тъй богата, хиляди и милиони плодове е имало и хората са се хранили само с плодове. Но настава една ледена епоха на Земята, която се дължала на известни физически причини. Тогава тази плодоспособност на Земята се намалила и вследствие на това хората започнали да ядат месо, да изтребват не само животни, но и сами един друг да се изтребват, да се изяждат. Затова и досега между хората е останал този израз: "ще ти изсмуча кръвчицата." Е, питам ви, ако един изсмуче кръвчицата на другиго, какво ще спечели от това? Ако един унищожи другиго, какво спечелва от това? Това е неразбиране на Живота. Не само общо хората не се разбират, но и религиозните, и духовните хора, които са начело, които мислят, че имат връзка, общение с Бога, които мислят, че имат правото да ръководят, и те са изгубили правилното разбиране на Живота. Аз ви говоря Истината. Другите не че не искат да ви говорят Истината, не че умишлено я укриват, но това е естествено за тях. Когато на някой човек се забие един трън в крака му, той става нервен. Извадете тръна му и той ще се успокои. Следователно, ако днес съвременните хора са лоши, то е защото всеки си има по един трън в плътта, който не го оставя на спокойствие. Апостол Павел казва, че си имал един трън, който не му давал мира. Аз не съм срещал човек, който да няма трън. Докато този трън е в нас, не можем да мислим разумно, не можем да разсъждаваме правилно. Нашата философия е изопачена вследствие на този трън. Извадете тръна и ще имате една правилна философия за Живота.

Един англичанин-търговец запитва един английски проповедник да му разкаже какво учи Библията. Той му разправил това-онова. Търговецът казал: "Не, не, кажи ми конкретно, в няколко думи в какво се състои това учение." Той искал, както в един орех да видиш ядката му и да разбереш това учение. Най-после проповедникът му казал: "Купи си една Библия и много работи ще научиш от нея." Търговецът си купил една Библия и чел, чел много неща от нея, но откак я купил, работите му тръгнали назад, много нещо изгубил. "Откак купих тази книга, само нещастия ме сполетяват" – си казал ядосано търговецът. И хайде един ден – в огъня. Като горяла Библията, едно малко парченце от един лист паднало настрана и се запазило. Взима той това парченце лист и прочита: "Бог е Любов."

Сега съвременните християни питат какво нещо е християнството, каква религия е то? И разказват, че християнството това било, онова било. Не, не, Бог е Любов, която трябва да съедини хората да живеят в Любов, в Мир и в Братство, а дали те са царе, управляващи и какво положение заемат, това са второстепенни неща. Всички хора трябва да живеят по Любов, братски, трябва да имат взаимно уважение. Всичко трябва да разделят по братски; не по един насилствен начин, а по един доброволен и съзнателен начин.

Щом засегнем този въпрос, пораждат се други въпроси: има ли задгробен живот или не, коя религия е най-права и други подобни. Аз казвам: в света има само едно Учение, което може да подобри домовете, и то е учението на разумната Любов, а не сегашната класова любов. Любов принципиална, Любов, която да включва в себе си самопожертване, Любов, която да включва в себе си любовта на майката, любовта на брата, любовта на приятеля, любовта на светията, любовта на най-възвишените хора в света. И когато тази Любов се всели в нас, нашите очи ще се отворят.

Сега има много хора в света, които не вярват дали човек има шесто чувство или не, дали може да вижда с него. Всеки може да вижда. Когато някой млад момък се влюби в някоя грозна

мома, той вижда в нея това, което никой друг не вижда. Той казва: "Тази мома е един скъпоценен камък." Когато обичаме някого, ние виждаме неговите способности, неговите дарби. Де са те? – Има едно място, дето ние виждаме тези дарби. А когато не обичаме някой човек, ние ще му припишем най-лошите качества, че той бил такъв-онакъв.

В света започва да действа сега един велик закон. Имайте пред вид, че светът е минал в една нова фаза и няма да се минат и десет години, това течение ще се усили. Този велик закон работи сега във всички хора, той работи в човешките мозъци, в човешките сърца. Че този закон работи, се вижда по това, че всички хора днес са неспокойни. Защо са неспокойни? Ако са сиромаси, ще кажем, че като работят много, са безпокойни. Това разбирам. Но защо учените, защо богатите са неспокойни? И едните, и другите, и религиозните хора – всички се безпокоят. Защо? – Защото имат само вярвания, а нямат вяра. Ако днес биха се явили гонения за вярата, не знам колцина биха издържали. Днес всички хора са християни, защото няма кой да ги гони, но вярата на един човек се изпитва, познава в мъчнотиите. Самопожертването се изпитва в беднотията, в немотията, когато дойде един тежък момент. Ако човек пожертва живота си, тогава се изпитва и неговия характер.

Сега, кое е най-голямото благо в света? – Благото на индивида ли, благото на един народ, благото на цялото общество или благото на цялото човечество? Това е едно и също нещо. Един човек е миниатюр на цялото човечество. Следователно един народ в своето развитие представлява човечеството в по-малка форма. Затова, когато говорим за индивид, разбираме човека като една семка. Когато говорим за едно общество, подразбирам, че тази семка е започнала да расте. Когато говорим за народ, подразбирам, че тази семка е започнала да се разраства, а когато говорим за човечеството в неговата пълнота, подразбирам, че тази семка се разклонява, дава цветове и плодове. Като разбираме тъй Живота, ще познаем, че всеки от нас е необходим фактор в човечеството.

Ние не разбираме човечеството тъй, че половината от него е създадено да живее в Рая, а другата половина – в ада. Аз зная, че когато схващаме Бога като Любов, всички живеем в Рая, а вън от него всичко е празнота. А за да познаем Бога, трябва да имаме Любов. В тази Любов всеки човек, всяка форма е един фактор. Тези форми, в които сега съществуваме, не са завършени. Мислите ли, че за първи път идвате на Земята, че за първи път сега се раждате? Не, всички вие имате една дълга история и ако някой ви опише историята, ще ви се види много интересно това какви сте били в миналото и какви ще бъдете в бъдеще. Това е един велик процес, през който минаваме. Когато един човек е правилно развит и благороден например, той съзнава, че всички хора трябва да живеят в Любов. Какъвто и да е, той ще приложи всички условия на Живота и ще съдейства за общото благо. Само Любовта дава всички тия условия.

Аз няма да се спирам да обяснявам от що произтичат борбите в света. За мене те произтичат по един естествен начин. Аз ги обяснявам със следния пример: вземете две дървета, близо посадени едно до друго. Тези две дървета с многобройните си листа, цветове, клончета хубаво си живеят, братски, гугукат си; но по едно време лъхне вятър и тези клончета и листа се преплитат едни в други, увиват се. Вятърът става по-силен, извива се буря, клончетата се удрят силно едни в други. Запитват се едни други: "Какво сте се забъркали?" Питам къде е причината на това, вън или вътре? – Причината е отвън. Причините и за неразбирането на хората днес са пак външни, това са икономическите условия. Този вятър е, който кара хората да се не разбират и да се борят. Някои питат колко време ще трае тази буря? Една буря може да трае двадесет и четири часа, четиридесет и осем часа, най-много три дни и всички листа ще дойдат след това в покой. Сега в света има една такава буря, която ни тласка, пресява, ще има и крака, и глави счупени. Затова не се сърдете, тази буря скоро ще престане. Тази социална буря ще престане след четиридесет и пет години, но само ако хората поумнеят. Обаче не вземат ли поука от опитностите си, за да подобрят живота си, тази буря ще продължи още повече. Извлекат ли поука от опитностите си, срокът на бурята ще се съкрати, понеже великият закон, който направлява света, е разумен – без разлика на това дали човек вярва или не.

Има една разумна сила, един велик закон в света, който кара хората – и които вярват, и които не вярват – да мислят и да действат еднакво. Аз съм виждал много пъти хора, които не вярват

в Бога, не ходят в църква, но се хвърлят във водата с риск за живота си, за да избавят някого. В такъв човек няма механически закон, а един друг закон – той е роден със закона на самопожертването. Следователно той носи в себе си нещо по-велико, отколкото формалната религия. Религията се яви по-късно в света. Някои питат: "Ти религиозен ли си?" Човек може да бъде религиозен и пак да не е честен. Религията не е една фирма, която да показва, че човек е честен или не. Че това е така, посетете всички хора търговци например, които ходят на църква и вярват в Бога, и вижте сметките им какви са и как продават. Друг е законът, който управлява света. Любовта трябва да съществува в сърцата им и да се съзнаят като хора, че няма да лъжат брата си. Това ще ги застави да гледат на интересите на другите хора като на свои интереси и да не продават лоши стоки на брата си. Само така като гледаме на работите си, ние ще можем да се разберем.

Ако се поставим на почвата на народностите – да се запитваме "ти българин ли си, ти англичанин ли си, ти французин ли си, ти германец ли си", няма да се разберем. Ние казваме: "Българинът е лошо нещо." Това са индивидуални идеи, това не е колективно съзнание, то не е още Божествен закон. В народите още не се проявява онзи Божествен принцип. В тези народи всеки си гледа своята икономия. Никой народ няма предимство пред другия, всеки си има своето място. Ако например вдигна ръката си и изправя един от пръстите си нагоре и този пръст помисли, че има първенство над другите, какво ще стане? Единият пръст показва само посоката на нещата, но само с него не може да се работи; работа става с всичките пръсти, всеки пръст си е на своето място на ръката. Само когато всички пръсти са заедно, само тогава имаме цялата ръка, която е емблема на волята и може да изпълни длъжността си. Следователно, когато един народ съзнава своето положение вътре в човечеството като един уд, като един орган от общия организъм, който трябва да извърши своята длъжност точно навреме, тогава той ще бъде на своето място.

Съвременните хора искат да поддържат стария бог. Знаем кой е този стар бог. Не се обиждайте. Този стар бог е докарал всички войни, всички насилия, всички нещастия. В Господа на Любовта обаче няма абсолютно никаква лъжа. Този Господ на Любовта гледа към всички хора, както и към най-малките същества, с еднаква Любов, с еднакво състрадание и е готов да помага на всички. И когато дойде при Него някое малко същество, на което формата се разрушила, Господ му дава друга форма и казва: "Продължи работата си, не бой се, върви напред." Питам сега: ако ние, след като сме живели петдесет-шестдесет години на Земята и свършим живота си, какво сме спечелили? Да допуснем, че някоя майка ражда една красива дъщеря, отлична мома, хубаво се облича, много момци я обикалят, щастлива е, питам колко време ще продължава това – пет, десет, петнадесет години? Постепенно нейното лице се набръчква, губи красотата и свежестта си, погрознява и момците я напущат. Ще се явят други красавици, които ще я заместят, и най-после у нея ще се породи недоволство, че животът ѝ няма смисъл, че не е щастлива. Най-първо в нея е имало задоволство, а после животът ѝ става безмислен. Тя заприличва на онзи европейски автор, който написал една книга, в която изтъквал, че няма по-благородно същество на земята от човека и че животът е добър; но след като претърпял една криза, едно разочарование от хората, написал друга книга, че няма същество по-лошо от човека и че светът е лош. Следователно, когато ни върви всичко по мед и масло, казваме "всичко е хубаво, Бог е много добър." Сполети ли ни някаква катастрофа, някакво нещастие или действие, каквото не сме мислили, казваме "няма по-несправедлив Бог в света от сегашния." Светът си върви по определения път.

Преди няколко време при мене дохожда една високо интелигентна, образована госпожа, която искаше да ѝ разреша един въпрос, едно недоразумение, а именно следното: във време на анверското изложение сегашният и мъж (като младо момче още) бил в Анверс. Той чувал, че в този град имало някакъв си човек, който заспивал, и в това състояние казвал бъдещето на хората. Заинтересувал се да го посети, да му каже и на него нещо и отива в дома му. Спящият човек му казва тъй: "Ти ще се ожениш много млад, ще имаш четири деца, едно от децата ти ще умре. Ти ще се ожениш за жена си по любов и ще живееш с нея щастлив семеен живот десет години. Но после ще дойде в дома ти една русокоса жена, тя ще развали живота ти и ще заживееш с нея. Ако издържиш този изпит, след десет-петнадесет години ще се върнеш при първата си жена и ще живееш много

добре." "И наистина – каза госпожата, – умря ни едно от децата. Като умря детето, аз намирам между книжата на мъжа си тази бележка, в която се съобщаваше бъдещето му. Тази русокоса жена влезе в дома ни, развали ни живота." След това тя ме пита какво да прави, да остави ли мъжа си. Казах й нека следи, да види дали ще се сбъдне и останалата част от пророчеството. Тя ме запита как стават тези работи? Казвам й тъй: "Животът е предопределен, не фатално, но има ред причини, които предопределят съдбините на хората."

И нашият живот, тъй както сега се слага, и той е предопределен от ред предшестващи причини. Ако използваме тези причини, може да подобрим този живот, може да се борим със злото в света, може да го победим. Това наричат индусите карма или грехопадение. Ние можем да се борим с грехопадението. Един човек, който може да пада, да прави грехове, той може да стане и да победи. Обаче днешните религиозни хора в схващанията си отиват в друга крайност: те казват, че религията ще подобри напълно нашия живот. Това е петдесет на сто вярно. Религията не може напълно да подобри живота. И това тяхно твърдение е само петдесет на сто вярно, защото ние петдесет на сто сме фактори на нашата съдба, а има и други петдесет на сто фактори, които регулират живота ни. Аз казвам: върху нашия живот оказват влияние в петдесет процента съдбата, Природата, двадесет и пет процента ние сами и двадесет и пет процента обществото. Следователно, когато тия три фактори дойдат да работят съвкупно, в окултно и в морално отношение ще дойде един подем, едно подобрение. За да стане това нещо, непременно трябва да се явят много лица, за да работят в една посока. Когато дойде пролетта, с едно цвете ли дохожда тя? – Не, с милиони, с много цветя. После идват пчеличките, започва се всичкото това брожение в Природата. И с туй се създава една целокупност.

Следователно от окултно гледище, ние мязаме на малки цветенца, които сега са цъфнали, т. е. нашето съзнание е на такава степен на развитие, че едва сега сме почнали да различаваме доброто от злото. Казвате: "Е, човек все трябва малко да поизлъже." Не, в съзнателния живот не се допуща абсолютно никаква лъжа, тъй както в математиката не се допущат никакви грешки, защото всяка грешка, допусната в архитектурата и в техниката, ще донесе нежелателни последствия. Така и лъжата, която ние допущаме в нашия живот, ще произведе такива резултати в нашия строеж, каквито показват и неправилните изчисления на един архитект. Съвременните духовни хора поне трябва да имат правила, както музикантите. Дайте едно музикално парче на тези хора, всички ще спазят такта при изпълнението му. Дайте една картина на няколко видни художници и всички ще я изрисуват по един и същ закон. Дайте една задача на няколко математици и те по един и същ закон ще я решат. Щом дойдем до духовния живот, казваме: "Музика не ни трябва, изчисления не ни трябват, Господ ще уреди работите." Не, приятели, в духовния живот се изисква строга математика, там всички неща са строго определени. Един човек или един народ, за да бъде щастлив или нещастен, ще зависи от известни факти, които са допуснати.

И тъй, този велик закон, който регулира живота на съвременните европейски народи, ги е турил на тяхното място. Тази сегашна цивилизация, която почти се завършва, е започнала от Египет, минала е в Сирия, Персия, Рим, Англия, Германия, Америка; сега минава наново в Русия и се повръща пак към източния материк. И оттам ще вземе друго направление. Тази вълна, която иде в света и движи човечеството, не е механическа. Всички вие сте определени да вземете в нея участие, щете не щете. И ние трябва да вземем участие съзнателно.

В какво седи благородството на един народ? Защо англичаните са благородни? Защото у тях има събудено колективно съзнание. Макар да имат грешки, но те лесно ги поправят. Най-много окултисти има между тях. Всеки народ, в който се събужда туй колективно съзнание, съзнава до известна степен, че всичко трябва да се подчини на общата цел. Англичаните са разбрали това до известна степен. Това съзнание се заражда не само у англичаните, а навсякъде, по цялото земно кълбо. У всички бедни хора, у всички бедни вдовици, сирачета това съзнание е проникнало. Знаете ли в какво положение се намирате днес? В положението на онзи американски проповедник, който имал обичай всеки ден да свиква бедните деца у дома си и да ги нахранва. Той имал обичай преди ядене да чете заедно с тях "Отче наш." Един ден намира едно сираче дете, завежда го у дома си да го

нахрани, но предварително му казва:

– Хайде де прочетем заедно “Отче наш.”

Започват:

– Отче наш, който си на небето.

– Да се свети името Ти – детето спира, мълчи.

– Защо мълчиш?

То запитва:

– Как, значи Господ е наш Баща?

– Да.

– Значи, ти трябва да си ми брат?

С тези думи детето искало да каже: “Ти си един проповедник, спиш на меко, хубаво се храниш, а мене, братко, виждаш ме – треперя от студ, гладен лягам.” Проповедникът разбрал положението си.

Та сега и ние: Христос дошъл да спаси света, четем “Отче наш, който си на небето.” В никой народ не трябва да има бедни хора, срамота е днес да има бедни хора! В никой народ не трябва да има бедни вдовици. Срамота е днес наши сестри и братя да продават своята чест за хляб! Хиляди наши сестри и братя са днес в блудните домове, продават своята чест. И ние казваме: “В църквата, на Небето има Бог, има Христос.” Да, този Христос дойде за тези блудници – да ги спаси, а не дойде за праведните. Следователно ние трябва да имаме днес доблестта да изправим нашите грешки на миналото. Трябва да ги поправим по който и да е начин. Ние трябва да подадем ръката си на нашите сестри и братя, които са паднали.

Днес всички хора страдат от неразбрана Любов. Отнемете слънчевата светлина на кое и да е цвете, на кое и да е растение, ще видите рязката промяна, която ще стане. Отнемете Любовта на кое и да е същество, същият закон действа. И тъй, ние трябва да говорим за Бога на бъдещето не като за някое отдалечено същество, а като за Същество, което работи в сърцата ни, за да може да изпълним доброволно, без насилие Неговата Воля и Неговия закон.

Сега всички вие сте призвани на тази велика трапеза на света. Този Господ на Любовта ви е призвал, каквото и да е вашето положение, каквото и да е вашето верую. Той днес ви вика да минете, да вземете една крачка нагоре; не като българи, не като евангелисти, не като православни, не като католици, не като мохамедани, но като разумни същества, като братя, които сте родени от един и същ Баща и в жилите ви тече една и съща кръв. Една и съща кръв тече в жилите на всички хора. Схванем ли ние този факт, това е Новото учение, така трябва да се реформира религията. Ако бъдещата религия не схване този велик закон, тя е осъдена в сто години отгоре да и пишат “Бог да я прости.” Аз казвам една велика Истина. Това трябва да знае духовенството и да тури на църквата си надписа “Бог е Любов и всички ние ще се жертваме за Любовта.” И всички владици, свещеници, майки, учители, съдии трябва да напишат този закон. Това трябва да бъде общият принцип – Любовта. И като се срещнем всички, да се познаем, че сме братя. Тогава ще имаме други знания, друга наука и тези прегради, които са днес между нас, ще изчезнат. И ще започне един Нов живот, който ще внесе Мир и Радост: Мир – вътре в умовете, Радост – вътре в сърцата и Сила – в човешката воля.

Време е сега, когато всички ние трябва да живеем в това колективно съзнание на човечеството, да знаем, че смърт няма. Човешката душа, човешкото съзнание не умира. Промяна на човешкото тяло става, формата се е променила, но това не е съществено. Човек променява много тела, много органи, но той като душа, която се развива, като съзнание в Природата не се губи. Това е един факт, в който няма никакво изключение. Проверете Истината и ще видите. Следователно аз ви казвам: проверете Истината, която е вложена вътре във вас, потърсете вашия идеал в себе си, в душите си. Този идеал няма да го намерите навънка. Той е вложен в душите ви, той е вложен в мозъците ви, той е вложен във вашите тела, тъй както енергията е вложена в семето, а семето е вложено в земята. То изсмуква соковете от нея и създава всички органи. Така и всички енергии са вложени вътре в нашето тяло, по същия закон се използват от човешкия Дух, за да създаде всички

органи на човешкото тяло.

Аз бих се спрял на следния факт: колко години са употребени за създаване на вашата ръка? Тези заколчета или стави на пръстите показват колко милиони години е живял човекът; те показват историята на човечеството, историята на човешкото развитие, състоянието, през което е минало цялото човечество. Ако аз бих ви казал, че човешкият пръст разказва цялата история на човека, ще кажете, че това не е възможно, това е небивалица. Да, за оня, който не разбира законите на Природата, така е.

Един ден аз се разхождах с приятели в една борова гора. Спряхме се пред един бор и казвам: “Заколчетата на този бор показват през кои години е имало повече влага и през кои по-малко. Това се познава по тези коленца.” Може да проверите този факт. Следователно, когато годината е била изобилна с дъжд, разстоянията между тези коленца са по-големи и обратно – когато годината е била лишена от изобилни дъждове, те са по-малки. Следователно математически може да се изчисли и приблизително определи какво е било количеството на влагата. Значи така влагата се отразява.

Също и върху нашите тела се отразяват известни събития – индивидуални, обществени и народни. Знаете ли вие това? Ние носим греховете на цялото човечество. Не мислете, че ние, които сме далеч от Африка, не носим греховете на африканците. Да, носим ги. Има една вътрешна сила, която свързва хората и преплита живота им. И тъй, в бъдеще, когато ние съзнаем този велик закон, ще разберем, че всички хора трябва да създадат добри условия, за да може да се избегнат всички съвременни нещастия. И не един път аз съм казвал, че това нещо само майките са в състояние да създадат. Всяка майка, като зачене едно дете, мъжко или женско, да каже: “Дъще, синко, аз искам да живееш в бъдеще в закона на Любовта и да представляваш нейната Пълнота.” Тъй ако каже, тя ще има дъщеря или син герои, които ще живеят в закона на Любовта. Всяка майка трябва да внушава това на децата си. Младите, които се женят, трябва да кажат така: “Нашите синове и дъщери трябва да живеят за Любовта, за Господа на Любовта, който обединява хората.” Новото поколение ще бъде носител на новите идеи, на Божествената Любов. А тъй, както вървим сега, ако се раждаме по този хилав начин и искаме да превъзпитаме хората, които са работили от толкова хиляди години, нищо ни можем да направим. Човек може да се превъзпита само в утробата на майка си – в Любовта на Бога, а сам не може да се превъзпита. Само майката е в състояние да пресъздаде човека, да го превъзпита. Той сам е петдесет на сто фактор за своето превъзпитание. Той мяза на един кораб без кормило, който навсякъде може да бъде тласкан от вълните.

И тъй, в бъдеще условията за жените трябва да се изменят. Жени, които зачеват, трябва да са при най-добри условия, а също и условията на децата трябва да се видоизменят. И то не механически да започнем, а по онзи закон, който действа в Живата Природа. И тази Природа е жива, отлична е тя; чета по нея какви красиви методи има тя! Ако българите приложат методите на Природата, биха подобрили своето положение. Какви големи богатства се крият в нея! В десет години биха изплатили всичките си дългове. Но ще трябва да вземат да изучават тази Жива Природа. А сега какво правят българите? – Те очакват отнякъде своето спасение, те го очакват оттам, отдето няма да дойде. А туй спасение е вътре в тази Жива Природа, която е вложила своите сили. И хората трябва да ги турят в действие, да заработят по закона на Любовта, за доброто на другите. Така ще дойде и тяхното благословение.

И тъй, този велик закон сега призовава хората към братство и сестринство. И само тогава ще имаме една Нова наука на братство и сестринство. А сега каква е нашата наука? Онова малко агънце, което детето гледа, целува, венци му прави, дойде ден и майката казва: “За да може маминото детенце да живее, трябва да заколим това агънце.” Малкото детенце плаче. Казвате: “Не, тъй трябва да се живее.” Е, мислите ли, че това ваше дете ще се възпита? То ще се запитва: “Как тъй този Господ, който е толкоз добър, позволява да се отреже гръцмуля на това агънце?” – “Е, мама, тъй е наредил Господ.” Не, не е наредил тъй Господ, ние наредихме тъй живота. И сега да се освободим от нашите заблуждения! Да не мислим, че Господ е наредил тъй света. Не, тези агънца не трябва да се колят. А сега имаме една култура за убиване, за осакатяване краката на този, на онзи. Чува се само

"бум-бум." Всички казват: "То е за отечеството." Но каква полза са принесли войните на човечеството? – Абсолютно никаква полза. Хората са се ожесточили и днес войните донесоха този разврат. И бъдещите войни няма да донесат никакво добро. Трябва да воюваме, но по какъв начин? – Да воюваме, но да не убиваме. Този закон на Любовта сега призовава хората. Трябва да дойдат най-способните, най-великите, най-добрите хора – майки, бащи, учители, свещеници, хора незаинтересовани, за да подемат това велико дело. Ако те не дойдат навреме, други ще дойдат.

Сега ще сведа своите заключения в следното: ни най-малко нямам за цел да ви налагам да вярвате, аз искам вие да опитате. Опити, опити трябват и нищо повече! Има един вътрешен опит. Както всяко растение трябва да намери своя почва, да намери всички подходящи условия за своето растене, така и всеки човек в света трябва да намери своите благоприятни условия, за да расте и се развива. Никога не мислете, че условията, при които живеете, са неблагоприятни. Това са само вътрешни, субективни схващания. При туй развитие на колективното съзнание всеки човек е точно на мястото си. Но ние се заблуждаваме и казваме: "Защо не съм като този господин." Не гледайте тоя човек отвънка; той може да е богат, може да има много ястия, но той е нещастен, неговият вътрешен живот е развален, има порок на сърцето, стомахът му е развален. А онзи, бедният, няма такова изобилие, но е здрав, яде си сладко. Щастието на човека се обуславя от разположението на духа – да е доволен от това, което е приел в даден момент. И когато тези хора се съединяват, трябва да имат еднакви идеи. Идеите на всинца ни трябва да бъдат прави. Не казвам, че винаги са прави, но индивидуално са прави. Следователно в индивидуално, обществено и народно отношение ние трябва да коригираме нашите идеи и да внесем Новите идеи, които идат в света отгоре. Както растението гради своите форми, така и ние трябва да градим правилно своите мисли и чувства.

Някои казват: "Сега животът е много тежък." Не, казвал съм и друг път, че сега се намирате в най-благоприятните условия на Живота. Вие сте в положението на евреите, които излязоха из Египет. В Пустинята може да нямате месо и други неща, но ще имате вода и чист въздух и фараон няма да ви заповядва. По-добре човек да е свободен в Пустинята, отколкото да е роб и да яде месо, да има всички удоволствия и фараонът със своя камшик да ви потупва и да ви заповядва: "Кирпичи и тухли ще правите!" И ние казваме: "Няма какво, ще се правят." Не, няма да правим вече тухли и кирпичи. Нам ни предстои един дълъг път в Пустинята на Божествения живот.

Всички млади, които могат да ходят, трябва да си турнат по една раница и да вървят напред. Знаеш ли какво ще бъдеш тогава ти? – Като срещнеш някой човек, свободно ще продължиш пътя си. А сега като срещнеш някого, ще се посвиеш, ще се скриеш да не те обере, да не би да ти бръкне в джоба. Казваш: "Апаш е той." Казвам: светът днес е пълен с апаши. Я ми кажете кой не е апаш, кой от вас не е бъркал в джоба на баща си? Кой не е вземал от забранения плод? А в бъдеще, като влезем в една градина за плодове, по закона на Любовта ще кажем: "Братко, мога ли да си откъсна от плодовете на твоята градина или ти ще ми откъснеш?" И той ще ми каже: "Може, братко, заповядай!" Като ида при някой приятел, ще кажа: "Може ли, братко, в твоята къща да пренощувам?" – "Може." Това трябва да бъде Новото учение. А сега какво ще кажеш? – "Господине, има хотел, иди там, ние не разполагаме със свободни стаи, жилищна криза има и т. н." И ще се свърши въпросът. Сега, като срещнеш някого, започваш да го разпитваш: "Ти българин ли си, в Бога вярваш ли, от коя партия си" и т. н. Не казвам, че тия неща са лоши, но те не са съществени. В нас трябва да проникне онова благородно чувство на братство, че като срещнем една жена или един мъж, да видим в лицето им един наш брат. Ако може да възпитате това чувство на братство, ще поставите човечеството на една нова нога. И тогава няма да има между нас туй неразбиране, а ще има един правилен стремеж.

Това е Божествено учение, което сега иде в света. Подели са го малките деца, а след десет години малките деца ще го проповядват. След десет години гъсениците ще излязат из какавидите си и ще литнат с крилцата си. Ще кажат: "Не, не трябват пашкули." В света иде този закон. Фактите сега се групират и законите се установяват. Ние минаваме от материалния към Духовния свят, всичко минава от частното към общественото. Тоест да не мислим само за онзи закон на осигуровките – всеки да се грижи, след като умре, да остави наследство няколко милиона: оставя за

това толкова, за онова толкова, “благодеяния” прави, та да кажат, че еди кой-си човек умрял и оставил толкова пари, благороден човек е. Не, в бъдеще хората няма да умират, няма да имат нужда от паметници.

И тъй, вложете Любовта като стремеж в сърцето си, като чувство в душата си, като сила в ума си и като принцип в Духа си. В туй е спасението на човешкия дух. Тъй, в тези три неща трябва да разберем Любовта: като стремеж в сърцето – непреодолим стремеж надолу; като чувство в душата – нагоре; и като една сила, която дава разширение на ума, която има в себе си разумния принцип да знаем защо живеем, защо сме дошли, откъде сме дошли и какво е нашето предназначение на Земята.

19 август 1921 г., Велико Търново [25]

ДА СЛЕЗЕ ХРИСТОС ДА ВИ ОБЯСНИ

Животът има две страни: едната страна е животът на актьора, а другата – това е животът на работника. Актьорът работи вечерно време, а работникът – денем. Първият използва вечерта, а вторият – деня. Следователно резултатите не могат да бъдат едни и същи, понеже животът се развива при различни условия. Вечер актьорът няма тази светлина, а работникът, който работи денем, има условия за един правилен живот.

И тъй, аз ви разделям на два класа: актьори и работници. От актьори в тази Школа нямаме нужда. Бялото Братство изключва живота на актьора, а приема работници. Аз считам вас, женените[26], за работници на Божествената нива, а някои от вас искат да играят ролята на актьори. Вие още не знаете какво значи Божествена Правда. В тази Школа колкото е строг законът за работника, толкова е строг законът и за актьора. Сега, като работници аз ще ви запитам изпълнихте ли задълженията на своята работа? Аз искам от вас, женените, да прегледате работата си, нивите си, градините си, изворите си, говедата си, овцете си, да прегледате къщите ви измазани ли са, домовете ви изчистени ли са. В какво положение се намират тия ваши сътрудници? Понеже сте работници, трябва да знаете това. Мнозина от вас, женените, искат по-големи привилегии, а по-малко задължения. Искате да се отлагат падежите на вашите задължения, но в Божествената книга отлагане на падежите е изключено. То става само по Благодат. Трябва да се търпи и да се чака някое по-голямо Същество да ви помогне. Не мислете, че даром ще ви се даде.

Вие минавате за женени и затова ще давате морал на младите. Мислете, че като напуснете тия ниви, на тях ще дойдат младите. Какво ще намерят те? Аз говоря в пряк и в преносен смисъл. Това са разсъждения, които трябва да прегледате. Аз съм задължен да ви кажа това тази вечер. Това е по инициатива на Бялото Братство. И те, Белите Братя, ви държат отговорни за нивите ви, за овцете ви, за къщите ви и прочее. Вие, които се съмнявате (има такива между вас), в една година ще проверите дали сме от Бялото Братство или не. На Него Христос е глава. А когато Той е решил това свое разпореждане, питал е главата и тя е позволила. А тази глава е Бог. Въпросът е изчерпан и по форма, и по съдържание, и по смисъл – по всички направления. Следователно от вас, женените, се изисква да изпълните доброволно Божия закон.

Няма нужда да ви кажа какво да правите, а ще работите тъй, както вие мислите, както желаете, както вашите души желаят. Когато душата на някого пожелае нещо, в неговото съзнание се определя онова, което има да стане. В това съзнание влизат три велики сили: умът, сърцето и волята. И отиването ни в другия свят всякога подразбира промяна на нашето съзнание от една форма в друга. Това е разширение на съзнанието. В друга сфера ще имате други разбирания. И следователно Христос слиза в душите, само когато съзнанието се разшири. Например, когато говоря нещо на женените, вие казвате: “Учителя каза еди-какви си думи, той има мен предвид.” Щом казвате така, не сте разбрали моите думи. Когато аз говоря, имаме предвид да се разшири вашето съзнание, за да може Христос да слезе и да ви изясни. Аз се стремя да обясня външната страна, стремя се като

работник да изчистя и след това ще слезе Христос. Аз искам да се разшири вашето съзнание, за да може да слезе Христос и да ви изясни това, което никой човешки ум или мисъл не може да ви обясни.

Питам вие, женените, какъв пример давате на младите, на вашите деца по отношение на съзнанието си? Вашето съзнание служи ли да се разшири съзнанието на младите, за да дойде Христос в тях и да им обясни какво нещо е Животът и как трябва да живеят. Вие ще кажете: "Господ всичко може!" Това нищо не значи, това не е философия. Кръвта на бащата е силна, когато влезе в жилите на сина и тече по същите закони. Не тече ли, резултатите ще бъдат различни.

Сега, мнозина от вас посещават Братството само за да се изправят работите им. Идвате тук като на театро, за да ви нагостим, след което излизате и казвате: "Вие не сте такива, каквито сте." Вие още не сте разбрали какви сме ние. Ще минат още хиляди години, докато разберете това. Ние сме от тия, които разширяват съзнанието на всеки човек, за да слезе Христос и да разясни Истината на Живота. А тая Истина трябва да бъде такава, че да влезе Божественото съзнание, за да се изрази законът на Божествената Любов във вселената. И какво по-хубаво от това! С тази Истина можем да работим. А вие казвате: "Да ни помилва Господ!" Е, как ще ви помилва, когато нямате това високо съзнание, за да може Христос да слезе и да изясни погрешката ви. Погрешките и съблазните са неизбежни от всички страни и ако Христос не влезе във вашето съзнание, тия погрешки ще създадат един дисхармоничен живот, а от тая дисхармония всички страдате. Има ли някой, който да не страда?

Аз често привеждам примера за това как си служат Черното и Бялото Братство. Черното братство има черни адепти, които слизат и казват: "Аз съм обущар, имам специален калъп за обуща; ще си купиш едни обуща от мен, че да ме помниш." Това ми напомня един случай с мен в Ямбол: бях у един обущар, който ми казваше, че слушал беседите ми и се влюбил в мен, та иска да ми направи един чифт обуща, за които винаги да го помня. И наистина, още го помня. Туриш ли си крака в калъпа на Черното братство, ще ти скалъпят специални номера, които няма да забравиш. Първо, ще се осакатят вашите добродетели. Туриш ли си крака в тоя калъп, твоите добродетели непременно ще се осакатят и ако не дойде Бялото Братство да те освободи от него, много ще страдаш. Не давайте краката си на тия черни братя да ви ги турят в тоя калъп. Сега аз не ви обяснявам всичко, но в друга специална беседа ще ви говоря само за калъпа.

И после, вие, женените мъже и жени, не живеете тъй, както трябва. Това е противно на Бялото Братство. Сега, ако искат женените да живеят както светът живее, вънка могат, но щом влязат в Бялото Братство, тук има отлични правила. Вие още не знаете как да живеете. И можете да научите тези правила. Мъже и жени трябва да живеят по закона на Любовта! Всяка работа, извършена по закона на Любовта, е свещена, а без Любов тя е престъпление. Ако ме попитате кое е право, ще ви отговоря: това, което е по Любов. Любов наричам онова чувство, което е над всички други чувства. Когато влезе то, ти никога не се навъсваш. Любовта ще се схваща като Мъж, но не този, който е облечен в плът. Така ще се схваща Любовта. И мъжете така ще я схващат. Това говоря на вас, женените, които Христос е оженил, а за ония, които Христос не е оженил, нямам нищо. Като казвам *женени от Христа* подразбирам вашето съзнание да се разшири, за да влезе Христос и да ви обясни. Ако не стане това, вие ще се хванете за буквата, че после и аз ще се чудя какво ви е дошло на ума. Павел казва на едно място: "Надпреварвайте се да си отдавате почит един на другиго!" Как? За да се надпреварвате, трябва да стане една промяна в съзнанието ви. Трябва да има едного, от когото да се научиш. Ако майката не ни научи, откъде ще дойде това знание? Този закон е верен: съзнанието се разширява от съзнание. Ако вашето съзнание не дойде в контакт с друго съзнание, не може да се разшири; ако един ум не дойде в съотношение с Божествения ум, не може да се разшири.

В Братството аз забелязвам, че има голяма дисхармония. Аз търпя тия работи, но бъдете уверени, че тази дисхармония не ми е приятна. Вие може сега да заплачете, но аз не искам вашите сълзи. Аз искам Христос да влезе във вашето съзнание и да го разшири. Искам да се прояви Христос във вас, моето желание е да живее Христос във вас. За мен най-щастливия ден ще бъде, когато видя, че Христос живее във вашето съзнание. Бъдете уверени, че той ще бъде най-щастливият ден в

живота ми! Вие може да запитате: “По какъв начин?” Има два начина: някои риби ги ловят денем, а други – вечер. Има ли някаква разлика? Христос е определил този закон: любете докато е денем! Иде нощ, когато никой не може да работи. Следователно, за да се разшири вашето съзнание, трябва да работите денем, а не да актьорствате.

Аз съм решил да работите чрез опити в Школата. Ще започнем с най-малките и те постепенно един след други ще вървят така. Но за това трябва да стане разширение на вашето съзнание, трябва да стане тази вътрешна промяна. Тогава ще дойдат тия лъчи на духовно съзнание, за да създадат условия за семената, вложени във вас от хиляди години, и да се получат добри резултати. Сегашните ви мисли дали ли са добри резултати? Вие всички сте недоволни, защото най-същественото ви липсва: вашето съзнание не е още разширено и Христос не е още влязъл във вас да ви обясни. Той прави усилия, но това са временни състояния, в които стават повдигания и спадания. Вие правите усилия, но те ще бъдат безполезни, ако Христос не проникне в съзнанието ви и ако след Него не проникне Божествената Любов. Лесно няма да се достигнат очакваните резултати. Не мислете, че трансформирането на един живот в друг е лесна работа. За да се трансформира едно растение във форма на едно животно, какво изкуство и знание е потребно! Вие сериозно бихте се замислили, но сега считате, че то става много лесно. Не, така лесно не става. Духът Божий, който работи във вас, ще свърши всичко, а не моето говорене. Трябва Христос да проникне и тогава ще дойде Възкресението, което подразбира Новия Живот в нови форми. “Ще излезете от гробовете.” Но ако бъдете като сега, ако ядете и пиете като сега, не мислете, че това така ще продължава. Не, от сегашното, от тази форма ни помен няма да остане! Ще останат известни принципи, които ще напомнят, но ние съвършено ще се изменим. Някой ще каже: “Сегашните условия на живота ме спъват.” Не, те не могат да ви спъват!

Аз говоря за онзи ученик, който е решил. А вие не сте още пълни ученици. Има няколко категории: ученици-оглашени, ученици-вeруващи и ученици-ученици. Първата категория има известни задължения и права, втората – също, а третата е най-горна от всичките. Това, което ученикът върши, не е длъжен да го върши оглашеният и обратно. И всеки трябва да разглежда Живота според степента си. Ако е оглашен, той има известни задължение и известни права и вие няма да го питате защо върши това. А ако оглашеният пита вeруващия: “Защо така правиш?”, последният ще му каже: “Когато дойдеш на моето място, ще разбереш защо така работя и живея.” Бог не е длъжен да ни съобщава защо прави така или инак. Той ще каже: “Когато минеш през тези седем огньове, за да те очистя, ще разбереш.” Абсолютно никакво друго обяснение няма да ти даде. И Йов питал Господа, но Той мълчал. Но след като Йов мина седем пъти през огъня, тогава Господ се обади и му каза: “Я застани да ми кажеш сега!” И Йов казал: “Чувал бях за Тебе от други и много грехове направих, но понеже сега Те видях, глупости няма да говоря.” Някой от вас се намира в положението на Йов и пита: “Господи, докога тия страдания, тия дългове!” Господ си мълчи. Не мислете, че ако имате някой приятел или неприятел, може да се избавите. Лъжете се. Избавлението седи в следното: да разширите съзнанието си и да влезе Христос да ви обясни факта. Стане ли това, вие сте избавени; не стане ли, този факт ще бъде постоянно при вас и като един демон ще ви прави пакости.

Сега, някои идат при мен и ме питат защо става това-онова. Днес дойде един и ме попита: “Знаеш ли какво правят тези твои ученици, защо не им кажеш?” Казвам му: “Не мога да им кажа, ние живеем по закона на Свободата.” – “Ами дисциплина няма ли?” – “Няма.” – “Но вие можете да наложите тази дисциплина.” После ме покани да отида в дома му. Тогава аз му казах: “В твоя дом аз няма да стъпя.” – “Защо?” – “За да стъпя в твоя дом, трябва да се разшири твоето съзнание и да дойде Христос, т. е. Любовта. И ти си като моите ученици, и ти искаш да ме туриш в клопката, от един калъп сте. И те, и ти не сте ученици на Христа.”

И аз казвам: ние имаме един велик закон, ние искаме да живеем и да разбираме Живота малко по-другояче и искаме да го изправим. Вие може да кажете: “Знаете ли какво прави Учителя ни?” Но вие отговорни ли сте за мен? Друг път казвате: “Жълти обуща или бяла шапка подобава ли му? Бялото палто е за децата, а за него трябва черно джубе.” Но какво важи всичко това за вас? За

вас важи какъв е моят ум, какво е моето сърце и воля, а вие се занимавате с тия дребни работи. Вие може да носите каквито щете дрехи и обуща, но мен ме интересува ума ви, съзнанието ви, сърцето ви и волята ви, а най-много – душата ви и присъствието на Христа в нея. Зная, че тия неща трябва да се обработват докато вашият живот придобие оня смисъл, който трябва да има. И следователно ние ще се разбираме! Понякога е благословение човек да бъде в света баща, а друг път е благословение да бъде дете. Някой път е благословение да бъде учител, а някой път – да бъде ученик. Ще дойде време да разберете отношенията между Учителя и ученика, Бог ще ви ги обясни. И аз бих желал да бъдете вие от тия благословени ученици!

Някои от вас търсите спасение, искате да се отвори Божието Слънце, за да влезете. Няма такова спасение. Спасението седи в разширението на вашето съзнание, за да влезе Христос. Тогава сте спасени по същество. Тогава всички външни условия, които сега ви стесняват – беднотията и други, всичко това ще се хармонизира и Животът ще придобие друг изглед. Сега, във вашия ум остава друга мисъл: "Ако днес не свършим тая работа, ще остане за друг ден." Не, трябва да се работи!

Ако например вие сте господар, а аз – работник, наемате ме да ви обработя лозето, но през целия ден аз броя чуканите и вечерта ви казвам колко са. На втория ден отивам пак на лозето, но не копая, а броя колко пръчки има и пресмятам колко грозде ще родят те. На третия ден броя колко тревички има и т. н. Накрая казвам на господаря, че съм свършил работата. Вие мислите, че лозето е прекопано и ми заплащате, но като идете на лозето и видите, какво ще помислите? Ще ме извините, но вие по същия начин сега работите на Божествената нива: броите чуканите и пръчките, а не копаете лозето. Нямам нищо против да броите пръчките, чуканите и тревата, но и прекопавайте лозето. Първият начин на работа е актьорство, а вторият начин изисква първо да прекопаете лозето, след което можете да преброите чуканите, пръчките и тревата. А вие идвате при мен и казвате: "Нашето лозе не расте." Да, не расте, защото моите ученици не копаят лозето. Аз решавам въпроса по следния начин: вие имате статистика – преброили сте чуканите и тревата, а аз ще взема мотиката и ще прекопая лозето. Ако вие сте го прекопали, аз ще броя чуканите. Има и учители, които само броят чуканите и пръчките. Ако прекопаете лозето, всичко се изравнява. Това са методи, символи за бъдеща работа.

Аз ви казвам това, за да знаете по какъв начин да разширите съзнанието си, в което Христос още не е проникнал. Христос работи, прави всички усилия. Вие имате дълбоко желание, но имате нужда от търпение. Като ви турят на масата за операция, ще ви изпитат. В Бялото Братство не дават упойка, когато ти правят операция, и трябва да стоиш съвсем мирно, защото ако мръднеш, ножът ще влезе по-дълбоко. Сега на всинца ви правят такива операции. И тия операции на живо са най-добрите, а операциите с упойка са най-лошите. Аз съм прибягвал само в някои случаи към операции на живо и тях може да издържи само един вярващ ученик. Ако съзнаете, че това е извършено по закона на Любовта, ще бъдете готови да издържите, а в противен случай ще имаританица, ножът ще влезе по-дълбоко, операцията ще стане несполучлива и такива хора в духовно отношение остават хилави.

По-нататък няма да отида, за да не разклащам съзнанието ви и за да не помислите, че нищо няма у вас. Същественото не е дошло още. Тази нива още не е узряла, още не сте напълнили житото във вашия хамбар. Когато се препълни този хамбар, ще дойде новото направление на Живота.

С тази си беседа аз искам да ви разпределя за работа. И искам като на работници да създам работа за всички женени. Правя пак най-малкия опит: ще ви дам задача по пет минути само да работите за мен, за Христа, за Любовта. В пет минути бихте извършили чудеса. Не искам един час, а само пет минути. Има ли някой нещо против това? Ако някой злоупотреби с тия пет минути, не е никакъв ученик; ако пет минути не поработи за Христа, неговата работа е свършена. Никакви разисквания, никаква философия, а право на работа! Ще забравиш и жена си, и децата си, и всичко в тия пет минути! Съзнателно ще работиш за Христа, а след това ще философстваш, ще разискваш и ще питаш свърши ли се този въпрос. Забележете: пет минути! Сто дена по пет минути колко прави?

Този опит ще го продължавате десет години. Един микроскопически опит, а за една година прави тридесет часа и двадесет и пет минути, за десет години – триста и четири часа или двадесет и пет дни и четири часа. В тези десет години ще посветите като работници двадесет и пет дни на Христа по закона на Любовта. Всеки ден по пет минути! Няма никаква друга философия за начина, по който да бъде. Няма да обяснявам никому. На вас ще дам отсега две седмици, за да размишлявате върху петте минути или върху двадесетте и пет дена за Христа през тези десет години. Който от вас е готов да работи, ще влезе да работи. Като влезеш в петте минути, ще забравиш, че си женен, че си чиновник или нещо друго, а ще се чувстваш като новороден в Царството Божие, който ще извършва Волята Божия. И тогава ще разберете смисъла на моите думи още от първия ден, в който ще работите за Христа.

Вторият опит е следният: ще определя един ден, през който в определен час ще работите пет минути за Христа. Аз точно ще го определя и тогава ще проводя на пътя ви всичките мечки. Това да го знаете. И ако вървите смело, те ще ви отворят път и ще кажат: "Може да се работи за Христа пет минути!" И мечките разбират този закон. И аз ще вървя напред. Ще чакате най-важния опит: пет минути за Христа! И да си почистите хубаво вкъщи! Който не си почисти...

Това ми е казано да ви кажа, разбирате ли? И ако вие бъдете верни, тогава ще познаете Истината и Истината ще ви познае.

Аз оставям въпроса нерешен, понеже другите чакат отвън. Женени, сега искаме да ви женим! Тъй!... Щом е недосвършено, ще поставите многоточие.

Две седмици ще мислите за петте минути. Свобода ще дадете на ума, сърцето и волята си. Свободно искам да мислите вече! Опитът ще дойде, това е начало. Тези неща са микроскопически, но като ги начените, ще дойдат по-големи работи. Ще започнем с малки неща, които са за децата. А когато децата се занимават, Господ се радва. Следователно ние ще направим едно веселие на Господа, като види, че съзнателно работим за Него без принуждение.

Ако младите ви попитат какво съм ви говорил, може да им го съобщите след две седмици. След две седмици ще предадете моите думи на младите.

2 юни 1922 г., Велико Търново [27]

АЗ СЪМ ИСТИННАТА ЛОЗА

Ще ви прочета петнадесета глава от Евангелието от Йоана. Тази глава е за учениците, а не за обикновените хора. Първата фаза в нея се съдържа в стиха за пръчките. Чрез тях е изразено Царството Божие, което се развива сега на Земята. Втората фаза е показана в стиха "Вие сте чисти заради Словото, което ви говорих." Това е сравнение между лозовата пръчка и отношенията, които ученикът проявява. Както пръчката черпи сокове от лозата, така и ученикът в своето развитие черпи сокове от Учителя си. В това негово развитие земеделецът е Бог-Отец. Трябва да знаете, че именно в закона на прераждането семката на плода се пресажда. Не мислете, че като се отделите от правия Път, ще можете да бъдете посадени където и да е. Не, съществува подобие в пресаждането, поради което сте длъжни да спазвате този закон.

"Ако пребъдвате в Мене и думите Ми пребъдват във вас, каквото искате ще попросите и ще ви бъде." В този и в следващите два стиха вече се засяга Мисловния свят: "Който пребъдва в Мене и Аз в него, той приноси плод много. В това се прославя Отец Ми, да приносяте плод много. И така ще бъдете мои ученици." Тези думи на Христа посочват условията, необходими, за да бъдете ученици. Някой казва: "Да бъда ученик!" Прочетете петнадесета глава и ще видите какви са условията. Само по този начин можете да бъдете ученици.

Сега, настъпва втората фаза на ученика. Какво ще се случи с него, след като стане ученик? Втората фаза, това, което сега търсите, е Любовта – тя е второто посвещение. На тези, които

трябва да влязат, казвам: както Отец възлюби Мене, и Аз възлюбих вас; пребъдете в Моята Любов! Състоянието, което отличава ученика, се съдържа в думите "Пребъдете в Моята Любов!" Христос казва: "Ако държите Моите заповеди ще пребъдете в Любовта Ми, както съм Аз държал заповедите на Отца Си и пребъдвам в Неговата Любов." Сега вие искате да ви обичат, но не пребъдвате в Любовта. Кой от вас пребъдва в Любовта я ми кажете? Къде е вашата Любов? Христос доказа, че пребъдва в Любовта; когато Го поставиха на кръста, Той плака, моли се и най-после пренесе всичко доброволно. Това е пребъдване в Любов! Ученик или Учител трябва да докаже Любовта си. Аз искам тази година да докажете Любовта си. В какво ще се докаже Любовта? За мен празните думи нищо не значат и обещанията нищо не важат. Съществен е само този Живот и от вас се иска да дадете плод. Желаете да се отвори Небето, да ви се дадат всички сили, Бог да направи много за вас, но вие самите не давате нищо. Учениците в България, както ги гледам, много нещо искат. Не може така! За учениците от всички народи, от всички племена, от всички векове и времена правилата не са се изменили и няма да се изменят никога. Сега вие именно Христа търсите, за Него говорите, Неговата Любов желаете, искате да Го познаете и мислите, че Го познавате. Възможно ли е да Го познавате и да не пребъдвате в Любовта Му? Христос пояснява: "Това ви говорих, за да пребъде Моята радост във вас и вашата радост да бъде изпълнена. Тая е Моята заповед: да имате Любов помежду си, както ви Аз възлюбих."

Третото положение, което посочва Христос, е че между всички ученици трябва да има такава Любов, каквато съществува между ученика и Учителя: "Никой няма по-голяма Любов от тази, щото да положи някой душата си за приятелите си. Вие сте ми приятели, ако правите това, което ви Аз заповядвам. Не ви наричам вече раби, защото всичко, що чух от Отца Си, явих ви го. Не избрахте вие Мене, но Аз ви избрах и поставих ви да идете вие и да принесете плод, и плодът ви да пребъде; щото, каквото поискате от Отца в Мое име, да ви даде. Това ви заповядвам, да имате Любов един към друг. Светът ако ви не навиди, знайте, че Мене по-напред от вас възненавиди. Ако бяхте от света, светът би любил своето; а понеже не сте от света, но Аз ви избрах от света, затова светът ви ненавиди." На това място под *свят* Христос подразбира Черното братство, Черната ложа. Тя не може да ви обича. Сегашният свят се управлява от Черната ложа – всичките му закони, наредби, форми в църквата се отличават с показност и подражателство.

По-нататък Христос пояснява: "Помнете Словото, което ви Аз рекох: Не е рабът по горен от господаря си. Мене ако изгониха и вас ще изгонят: ако са държали Словото Ми, и вашето ще държат. Ако не бях дошъл и не бях им говорил, грях не щяха да имат; сега обаче за греховете си извинение нямат. Ако не бях сторил между тях делата, които никой друг не е сторил, грях не биха имали; но сега видяха и възненавидяха и Мене, и Отца Ми. Но и вие свидетелствате, понеже от началото сте с Мене."

Тази глава от Евангелието може да я четете много пъти и да размишлявате. В нея има ценни указания и упражнения за ученика.

Сега, у всинца ви е проникнала идеята да напуснете Пътя за Духовния свят, в който сте влезли. Това е погрешно схващане. Когато Духът и плътта заедно живеят и работят, спорят помежду си, но при това са необходими един за друг; така и вие, когато влезете вътре в света, трябва да си свършите работата и да го победите. Ако вие не победите света, не можете да бъдете добри ученици. Ще го победите и ще разполагате с онова, което е в него. И Христос казва "Аз победих света." Ако Христос – Учителят победи света, то и ученикът трябва да го победи. Сега у вас съществува желание да отидете в света, за да го победите, но и да се подчините на неговите закони и ред, на неговите мисли, желания и действия. Вие мислите, че всичко, каквото става в този свят, е нещо идеално. Кой от вас няма желание да отиде и да види как играят някои идеални актьори. Ами че има ли по-голямо представление от действителния живот! От един актьор, който се гърчи на сцената, и от един болен, който се гърчи на леглото, кой е по-добър актьор, кой по-добре играе ролята си? От един актьор, когото убиват на сцената, и от един човек, когото убиват в живота, кой по-добре изпълнява ролята си? Разбира се, че последният. Наблюдавайте живота и ще имате най-добри представления от различен характер – и комедия, и трагедия, и драма. Казвате: "Да идем на театър, дават еди-коя си

драма.” Аз ви казвам, че и по-хубава драма съм виждал. Наистина чрез своето произведение драматургът е направил един хубав превод, но питам ви вие виждали ли сте оригинала на тази драма? Той е десет пъти по-хубав. Има художници и музиканти, които копират от Живата Природа и ако стигнем до способността да разбираме нейния език, тогава ние ще се ползваме от същността на нещата и ще имаме едни по-хубави, по-верни схващания. Понеже сегашният слух не е така добре развит, ние мислим, че Природата не говори. Но тя говори отлично, много хубаво и красноречиво говори.

В известни времена, в известни дни през годината Учителят на Бялото Братство космически слиза вътре в Природата. Това са моменти, за които казват, че Небето се отваря и се явяват различни видения. Във всяка една епоха има времена, когато Учителят слиза и ако вие ги знаете, ще видите Великото в Природата. Бог по някой път мълчи, по някой път говори. Той мълчи, когато е зает с някоя велика Своя мисъл за сътворяване на нов свят. Именно в тези творчески актове на Бога на Земята стават най-големите престъпления, защото Той не може да се занимава с глупостите на хората. Вие казвате: “Докато Господ мълчи да свършим тази работа, сега му е времето!” Но след като свърши работата си, Господ се обръща и разчита всичко. Той за всичко държи сметка, нищо и никого не забравя, нищо не пропуска, никога не заспива. Той само привидно никога не те забелязва и дори когато те гледа, показва, че не те вижда. Той запазва абсолютно мълчание; мълчи и когато те наблюдава, а ти мислиш, че не те е видял и се успокояваш. Не, видял те е Той.

За да се домогнете до Любовта, непременно трябва да бъдете ученици. Детето, за да го обикне майка му, трябва да стане дете. Ако не стане такова, то не може да се ползва от нейната Любов. И ученикът, за да бъде обичан, трябва да се постави в положението на ученик. Ако искате да опитате Любовта, трябва да се поставите в положението на дете, на ученик. Ако искате да опитате Любовта, трябва да слезете на Земята, да се ограничите, да проявите отношенията си към Бога. Щом се смирите, щом се почувствате вечни като Бога, тогава ще заживеете в Него и няма нищо друго да търсите. Щом се ограничите и дойдете да работите, тогава Бог ще ви се изяви в своята Любов. За проявлението на тази Любов ни е потребно тяло и то най-хармонично съградено тяло. В това тяло ни е потребно едно отлично сърце, направено от най-фината материя, която съществува в Божия свят. После, трябва ни един отличен ум, създаден от най-фините сили, които съществуват вътре в Природата. След това ни трябва душа, произлязла от субстанцията на Бога, от Неговата същност – душа, която проявява целия Космос в себе си. Трябва ни и Дух – този Божествен лъч, който излиза и оживява всичко. Това е вътрешният човек. И когато всички тези елементи се съчетаят в едно, човек добива съзнание, че съществува едновременно на Земята, в Астралния свят, в Менталното поле, в Причинния и в Божествения свят.

Сега, като казвам да бъдете ученици, не означава, че не сте такива, но желателно е да бъдете от тези трудолюбиви и способни ученици, които щом като срещнат мъчнотии, знаят добре да ги разрешават. Ако вие имате дъщеря и я държите затворена в един замък, тя ще бъде чиста. Ако имате друга дъщеря, която, след като я пуснете в света всред всички изпитания и изкушения, остане чиста, питам коя от тях двете стои по високо? Втората. Ако имате благоприятни условия и сте чисти, това е отлично, но трябва да знаете дали можете в изпитанията да запазите чистотата си. Онзи, който е минал през всичките нечистотии на живота, през всичките съблазни и е успял да запази своята чистота, той е ученик. Вие искате да сте ученици и да се затворите в един стъклен звънец, където да няма изкушения, за да се запазите чисти. Това е най-лесното нещо, но тогава няма смисъл да бъдете ученици. Не, ученикът ще мине през света, ще бъде поставен на всички съблазни и щом издържи, ще познаете, че е ученик. А вие, когато влезете в Пътя, казвате: “Дано мъчнотиите и изкушенията да са по-малко.” Чудни схващания са това! Ще имате точно толкова изпитания, колкото са необходими за вашето развитие. Вземете едно светско училище и вижте как е съставена програмата там. В първи клас тя съответства на разбиранията на учениците; във втори, трети, четвърти, пети, шести класове – също. Ако хората знаят толкова умно да си нареждат работите в живота, колко повече умее това Бог! Дано Господ предвиди всичко! Ние сме влезли в Пътя и казваме: “Господи, гледай да ни дадеш нещо

такова, което да не ни сломи!” Даваме съвети на Господа, което означава, че не вярваме в Него. Това е изпитание, изкушение. Ще кажем: “Господи, ние ще изпълним програмата Ти така, както Ти си я наредил. Нека бъде Твоята Воля!”

Сега, аз говоря на онези, които се подготвят вече, които са пред прага на ученичеството. Ще кажете, че вече сте ученици. Да, разбира се, но има ученици от първи, от втри, от трети, четвърти и така нататък класове; от ученик до ученик има разлика. После, има ученици от гимназията, от университета, най-после има и окултни ученици. Думата *ученик* може да се разбира в много форми. И когато някой път ви казвам, че още не сте ученици, вие възразявате: “Как да не сме!” Вие сте ученици на прогимназията, но не и на висшата гимназия. После ви казвам, че сте ученици на висшата гимназия, но не и ученици на университета. Не е ли вярно? Вярно е. Е, добре, ще ви попитам сега какви трябва да бъдат качествата на ученика, който е влязъл в окултната школа? Всичко, което е необходимо за ученика, трябва да бъде за вас точно определено и трябва да го притежавате. Целта на търговеца е да стане богат и права е целта му. Целта на юнака е да стане як и корав. Целта на онзи, който се сражава на бойното поле, е да спечели сражението. Целта на гладния е да се нахрани, на жадния – да се напои. Целта на ученика е да се учи. И така, нашата цел през годината ще бъде да се учим. На какво? Да любим. Първото нещо е да се научим да любим, да се обичаме! Второто нещо е да научим начините и методите чрез които се изявява тази Любов. Третото нещо е да познаваме условията, при които ще проявим своята Любов.

За да те любят, трябва да има нещо в теб. Например обичаш музиката; ако знаеш да свириш, аз ще те обичам. Обичаш изкуството, художеството; ако си отличен, първокласен художник и нарисуваш една картина, аз ще те обикна. Обичаш милосърдието; виждам един акт на милосърдие в теб, чрез който помагаш някому и го повдигаш – аз ще те обикна. Следователно, за да ви обикнат хората, вие винаги трябва да проявявате своята Любов, да проявявате акт на Любов към по слабите. За да бъде обикната от своето дете, майката трябва да умее да възпитава. Тогава всички ще казват: “Отлична майка, дава добър пример.” Но ако тази майка захвърли детето си и престане да го възпитава, ако започне да ходи по журфикси и по събрания, където няма обществен въпрос, който да й се опира, а собствените си рожби оставя сиротни, тогава всеки ще каже: “Тази майка много знае, но поне да научи как да възпитава децата си.”

Сега вие всичко може да знаете в света, но не знаете как да служите на Христа, на вашия Учител, не знаете как да приложите Неговото Учение. Щом стигнете до приложение, не знаете как да го сторите. Ако попитам когото и да е приложимо ли е Христовото Учение, всички ще отвърнат, че е неприложимо и несъвместимо. А стане ли въпрос за Чистотата, казвате: “Не може да бъдем чисти, аз съм женен и не мога да бъда чист.” Ти и да не си женен, пак ще бъдеш нечист. Жената за тебе е една стъкленица, в която си затворен, за да не се окаляш. Знаете ли кога се оцапват мъже и жени? Те така са се съединили, че окото им е все в просото: мъжът ходи навън и гледа, жената ходи навън и гледа... Външното гледане опетнява човека. Когато човек престане да гледа Бога в себе си и да се възхищава от Неговата Любов, а започне да се възхищава от външния свят, той е върху пътя на престъпленията, извършил е всичките престъпления. И всеки може да те подкупи тогава: ще се подкупиш от очите на една жена, че били черни, че била пълничка, че носът й бил гръцки, че бузите й били пълнички, че това-онова. После, ще се подкупиш от това, че еди-кой си имал къщи, ниви, парици. Всичко ще те подкупи. Това вече не е Любов; това в Писанието го наричат “място на престъпление.” Ако вие или който и да е се подкупвате от знанията на вашия учител и го обичате само заради тях, вие вършите престъпление. Знанието не е цел, защото Любовта е, която носи Знание в себе си. Вие не можете да носите Знание, докато не придобиете Любов. Вие се лъжете и мислите, че преди да придобиете Любов може да придобиете Знание. Само онзи, който е придобил Любовта във всичката нейна пълнота, може да добие знания. Не мислете, че без Любов може да имате някаква Сила. Всички подобни сили са лъжливи и фиктивни. Казвате, че без Любов можете да направите нещо. Прегледайте цялата история – няма нито един реформатор, нито един Велик Учител, който да е тръгнал в света без Любов и да е имал успех. Може да е имал временен успех, но всичко е рухвало и се е разсипвало след него. Затова казвам, че цялата ваша сила, ако се проявява без Любов, ще

рухне, ще се разсипе. И тогава вие ще кажете: "Защо ни трябваше да ходим!" Да, без Любов не може да се ходи. Само с Любов! Аз ви говоря Истината така, както никой не ви е говорил: без Любов никой нищо не може да направи. Някой ще каже: "Като добия Знанието, после всичко останало е лесно." Не, най-първо ще добиеш Любовта, а после ще добиеш истинското Знание. В това отношение няма да откриете никакво изключение. Ще кажете, че сърцето ви е студено. Защо? Защото нямате Любов. – "Ама откъде да я взема?" Че вие откъде търсите Любовта?...

Аз ще ви оставя този въпрос неразрешен, но ще помните, че всичко в света се открива само чрез тази Любов, която носи скрити в себе си Божествената Мъдрост и Божествената Истина. Когато схванете тази моя мисъл, у вас ще дойде едно прозрение, един подтик и ще видите всички човешки души в една нова светлина. Тогава ще ви стане всичко мило и драго; даже и най-отвратителните същества, за каквито считате влечугите и жабите, след като ги погледнете през тази Любов, ще кажете за тях: "Горките същества, колко ги съжалявам! Коя ли е причината за това тяхно положение?" Когато срещнете някоя костенурка, ще се спрете и ще кажете: "Колко те съжалявам! Разбирам защо носиш тази дрешка." Когато пък срещнете змия, няма да ви е страх, но ще кажете"Горката, сега те разбирам, зная коя е причината, за да се гърчиш и пълзиш." В душата ви ще се яви едно вътрешно умиление. А сега, когато срещнете някого, казвате: "Какъв си лицемер! Познавам всичко в теб – искаш да ме излъжеш, да излъжеш Бога и мислиш, че аз не зная. Не се лъжа аз!" Щом като разсъждаваш по този начин, ти отдавна си се излъгал. Ако знаеш Истината, ти ще кажеш в себе си: "Разбирам къде се спъва този брат и виждам къде се намира той." Ти ще разбереш в себе си причините, поради които той е в такова положение – той решава трудна задача.

Искам да взема подобни реални примери от учениците, които образуваха комуни; необходими ми са примери и мисля, че те няма да се докачат. Идва при мен един ученик и ми разказва: "Ние намерихме истинския път, направихме една комуна и понеже сме осигурени, мисля да напусна своята служба. Ние в този град ще образуваме една комуна-светило и ще дадем пример на всички старозагорци." Казвам му: "Докато не съборите вашата къща и докато не съградите нова, не напускайте старата, т. е. не напускайте старата служба." Друг брат от София идва да държи лекция за комуните. Една сестра, която го слуша, казва: "Този брат-комунар е намерил разковничето и знае колко декара земя да обработва, за да изхрани четиридесет-петдесет души." Обаче не се минават четири-пет месеца и братът се отказва да храни тези хора. Защо? Работата не е обмислена – не се хранят така лесно толкова души. Любов трябва, Любов! Така се стигна до някои недоразумения, комунарите се скараха помежду си и се разделиха. А след това питат не може ли Учителя да оправи работата. Казвам: тази работа ще я оправя тогава, когато вие не можете да я оправите. По-късно същите братя създадоха втора комуна, но и тя не върви. Идеята е отлична, но и на тези братя им липсва Любов – искат да се осигурят, всеки гледа да вземе повечко.

Сега, много от вас искат да ми бъдат ученици, за да се осигурят. У мен осигуряване няма. Ще работите така, както аз работя. Аз никъде не съм се осигурил. Някои ме питат: "Когато остарееш какво ще правиш, кой ще те гледа?" Когато остарея мога да постоя четиридесет-петдесет дена гладен – ще се помъча малко, ще поритам. – "Но така може да умреш." И като ядем, умираме, и като не ядем, пак умираме; каква разлика има? Ако така ми е определено, за мен е безразлично дали в изобилие или в недоимък ще умра. Това е посторонен въпрос, който не ме занимава.

Следователно първото условие за образуване на комуните е наличието на високо съзнание. Учениците се събират, за да могат взаимно да си помагат. А в тези комуни, в които влизате, вие не позволявате да се проявят всички, а само някои по-стари вземат инициативата в ръцете си и искат да заповядват в Името Божие. Често забелязвам, че повечето хора искат да прокарват своите възгледи. Например в провинцията някои вървят след мене и говорят, че така им казал Духът. Други пък, за да улеснят моята работа, убеждават, че трябвало да се пости и че така е заповядал Учителя. Тези хора ходят и разказват това-онова все от името на Учителя. А онези, които ги слушат, се питат как така Учителя на нас говори едно, а на тези говори друго. Защо сте толкова глупави и не проверите чрез мен всичко? Аз съм тук на Земята, затова елате и проверете какво е казал Учителя ви направо чрез мен. Та и аз се разговарям с духовете. Ако съм на мястото на Павел,

ще река: "Ако някой каже, че съм евреин, ще кажа, че аз съм два пъти повече евреин." По подобен начин, ако някой каже, че съм правел сеанси и с духове съм приказвал, аз ви заявявам, че два пъти повече говоря с духовете. И когато се разговарям, не ми трябват медиуми, а общувам с тях директно. Някои приемат всичко, което им каже духът, за чиста монета. Не, в другия свят има толкова нечистотии и лъжи, колкото и тук. И там има зло, и там има ферментация, дори повече отколкото тук, но всичко е толкова фино, че не можеш да го разбереш. За да се схванат далечните измами и примки, в които можеш да се оплетеш, се изисква един прозорлив и схватлив ум. Когато влезеш в Духовния свят ще те посрещнат духовете, ще ти дадат дреха да се облечеш, ще те нагостят и ще те заведат в техните гори и ливади. Но там има цветя, които упояват и приспиват. Така че, когато се събудиш, няма да разбереш къде си се озовал. В този свят започват добре, но свършват зле. Затова, когато отидеш между тези цветя, няма да заспиваш, а ще държиш ума си много буден. Някои ще кажат: "Щом като има лъжа, да не се занимаваме с Духовния свят." Не, ще се занимаваш, но умно ще се държиш; ще знаеш, че духовете са като нас, но с по-фини тела. И те понякога скучаят, и те обичат да се занимават със земята, и те обичат да съчиняват небивали истории. Разправяха ми случай как един дух в град Плевен повиква едного и му казва: "Ти ще направиш един опит: ще вземеш свещ, ще гледаш в огледалото и точно в 12 ч. ще ме видиш така, както не си ме виждал никога." Човекът взема свещта и в 12 ч. гледа, гледа, но нищо не вижда. Най-после чува глас: "Ами това магаре в огледалото не го ли виждаш?" Тогава разбира, че става дума за самия него и че това е една подигравка... Сега, това ни най-малко не трябва да ви обезсърчава. Ако познавате закона, няма да ходите да гледате духовете в отражението на гледалото, а ще събудите у вас тези духовни чувства. Дух не може да се види с физически очи, нито може да се разбере с физически чувства. Ще събудиш духовните чувства в себе си и с тях ще познаеш Духовния свят!

Сега, ученикът трябва да се запознае със своя Учител. Учителят не е на Земята. Той може да има физическо тяло, но всякога живее на Небето, горе. Със свето тяло по форма е долу на Земята, но по същество е горе. Така че, където и да сте, каквото и да правите, през тази година ще гледате да добиете Любовта на вашия Учител! Преди години една млада госпожица, една от най-интелигентните моми, които съм срещал, ми каза: "Аз имам едно правило: с всички хора се обхождам много добре, но когато срещна един човек, гледам да намеря у него една от най-хубавите му черти и когато фиксирам ума си върху нея, предизвиквам го и в него, колкото и да е лош и груб, става една реакция." Една светска мома в своето духовно прозрение е дошла до тези резултати и аз ви препоръчвам нейния пример, който е добро за вас. Когато се срещнете един с друг, постарайте се да откриете някоя добра черта в себе си. Не се спирайте върху маловажните слабости у другите, те са посторонни неща, които ви отдалечават от Истината. Само по този практически начин ще успявате. Не го вършете насила, а се старайте да правите опити. Както младата госпожица е придобила това изкуство, така и вие може да го придобиете.

Христос казва: "Аз съм истинната лоза." Представете си мислено, че вие сте на тази лоза отгоре, че сте една пръчка, присадена в Христа. Не Го търсете никъде, но вярвайте, че вие сте една пръчка и се старайте да разберете езика на лозата. Ще научите Христовия език! Не е Христос, който трябва да научи езика на своя ученик, но вие трябва да научите езика на Христа. И когато го научите и проговорите на него, тогава нищо, което поискате, няма да ви се откаже. Ако искате да научите уроците Му, ще научите езика на Христа и ще отидете да го говорите. Ако не говорите на Неговия език, ще видите, че Той е вдълбочен в нещо и може да Му приказвате цели дни, без да повдигне главата си. Но ако Му кажете само една дума на Неговия език, Той ще обърне Своя поглед. През тази година искам да научите Христовия език, а началото на този език е Любовта. Ще започнете с първата дума; започнете с думата *обичам*. Тя не е първата дума, но ще започнете с нея. На български език думата *обичам* е по-морална, отколкото думата *любя*. *Обичам* съдържа в себе си по-силно чувство. Така и вие ще се запитате обичате ли Христа. Но няма да отговорите "обичам Христа", а "възлюбих Христа." Когато поставите частичката *въз* пред думата *любя*, става *възлюбих*. Така се изменя значението на тази дума. Думата *възлюбих* е много силна. Затова вложете в себе си думата *възлюбих, възлюбих, възлюбих*. Изпейте тази дума! Ако имахте Любов, сега можехте да съчините

една песен от думата *възлюбих*. Тя ще бъде най-хубавата песен от всички, които някога сте слушали. Ще ми кажете: "Учителю, изпей ни мелодията на тази песен!" Аз ще ви отговоря искрено: възлюбленият пее на възлюблената си само. Но ако тя не Го е възлюбила, Той мълчи. Така и Христос мълчи още за вас и не може да ви пее.

Сега, ако е за песен, аз ви пях: вчера ви пях "Благославяй и не забравяй", пях ви "Фир-фюр-фен." [28] Неща незнайни могат да се пеят, но знайното не може.

Вашите сърца в бъдеще трябва да станат толкова деликатни, че да схващате всички оттенъци Има духовни скърби, които се крият в душата. Знаете ли колко големи и дълбоки са те! Има скърби, които не могат да се изкажат с въздишка – толкова дълбоки са тези чувства, че само душата, която ги преживява, знае какво е скръб. Който премине през дълбоката и голяма скръб в Природата, дрехите му избеляват и той става бял. Но не мислете, че белотата съдържа всичко в себе си; тя трябва да се превърне в Светлина, отново трябва да премине през Живота и в Божествения свят да даде плодове, които да повдигнат Живота и по този начин да се реализират. Следователно този бял цвят трябва да се превърне в Светлина, последната трябва да се превърне в движение, да влезе в съзнателния Живот и от него да узреят новите плодове върху Дървото на Живота. И когато хапнем от тях, когато душата ни почувства присъствието на Бога във всичката Му пълнота, когато вкусим от великата красота в Словото на Великия Учител на света, тогава ще разберем дълбокия смисъл на това Слово.

През тази година всички ще имате условия и възможност да се запознаете с езика на вашия Учител и да го научите. Мнозина ми разказват, че са видели насън Христа. Питам ги говорил ли им нещо Той. – "Не, само мина и замина." Че как ще разговаря с теб Христос, когато не разбираш езика Му? Знаеш ли езика Му, Христос ще ти проговори и ще ти каже: "Ако имате Любов един към друг."

Сега мнозина от вас ще отидат в света. Там ще срещнете мъчнотии, недоразумения, спънки, съмнения, но всичко може да се победи с тази вътрешна Пълнота, която е знанието и употребата на Христовия език. С тази цел ще ви се дадат упътвания и само по този начин ще се разбираме. Какво би станало, ако аз не мога да вляза в положението ви? Защо лекарят влиза в положението на болния? Последният се хваща за лекаря и казва: "Господин докторе, ти си единственият, който може да ме излекува; ти си за мене Господ, майка, баща – никого друг си нямам; ти можеш да ме избавиш, друг не може!" Тогава душата на лекаря се пробужда и той казва: "На този болен ще помогна." Но ако пациентът му каже: "Ти си лекар и си длъжен да ме излекуваш, нали затова ти плащам!", тогава той ще си премълчи и въобще няма да го погледне. Ако искаш и ако се молиш, у този лекар ще се пробуди Божественото и той ще каже: "На този болен ще помогна." Сега мнозина казват: "Ако иска, Господ ще ме излекува." Няма какво Бог да иска – ти ще искаш! Ще се заловиш, по всички правила ще се молиш, ще плачеш и ще казваш: "Бий ме, смачкай ме, но Ти ще ми помогнеш!" Тогава Господ ще рече: "Този болен заслужава, но искам да се обърне към Мен." Някои от вас казват: "Да не ходим при Учителя, да не му се натрапваме, да не го смущаваме." Други ми говорят: "Учителю, аз исках да те питам нещо важно, но съм благороден и не желая като другите да те смущавам." Казвам: ти ме смути повече, отколкото другите. Ти, който трябваше в определен момент да разрешиш този въпрос, не успя, а сега искаш да ме излъжеш. В душата ти е влязла лъжата. Аз бих желал всеки един да ме смути, но да разреши своя въпрос по всички правила на Божественото изкуство, да го разреши по закона на Любовта. Има един въпрос, за който аз никому не съм отказвал. Никому, комуто сърцето е в крайно утеснение, не съм отказвал да го приема и да му помогна. Не е било време, когато някому да е била скършена волята. Но ако дойде при мен някой с много силна воля, казвам му: "Ти имаш гранитна, желязна воля, няма какво да ти помагам." Сега аз ви говоря в името на Христа, в името на Бога: не е било време, откакто светът е създаден, да не помогна на страдащите. Ще преведа тези думи на по-разбран език – така както са написани в Божията книга: не е било време, откакто светът съществува, или откакто Космосът е създаден, една душа, намираща се в крайно утеснение, да е похлопала на вратата на Господа и Той да не се спре и да не й помогне, при всичката си заетост със Своите работи. Не е било време някой ум, бивайки

нещо смутен, да похлопа на Божията врата и да не му е изпратен един малък лъч. В това отношение никога не е правено изключение. Така че, когато се приближаваме към Бога с всичкия си ум и сърце и когато душата ни е в утеснение, Той ще проговори на ума ни, Той ще проговори на сърцето ни.

Сега, вие искате да бъдете ученици и това е едно отлично желание. Няма по-красиво желание от това да бъдеш ученик! Всеки, който е бил ученик, си спомня с възхищение дните на своето ученичество. Така е и в една окултна школа. Няма по-красиво желание от това да бъдеш неин ученик. Сега, на всички ви като ученици пожелавам добър път към Истината. Пожелавам ви да се запознаете с езика на Любовта, с неговата граматика – да знаете къде да поставите съществителното – отпред или отзад, къде глагола, прилагателното, съюза или междуметието. Пожелавам ви да научите езика на Мъдростта, пожелавам ви да научите езика на Истината. И идната година, когато ви кажа "Кажи ми Истината", да започнете да ми говорите с нейния език. Колко красив е езикът на Истината, колко отличен е той!

Снощи дойде при мен една ученичка, която аз похвалявам и ми каза: "Учителю, ще ви кажа една горчива истина за себе си: не можах да устоя на Любовта така, както трябваше, не можах да опазя своята чистота." Казвам й: "Аз те похвалявам за твоята смелост!" Тя е започнала да говори с езика на Истината. Сестрата продължи: "Аз трябваше по-рано да направя това нещо, но имах слаба воля; отсега нататък искам да говоря Истината така, както никога. Аз искам да бъда чиста – чиста така, както никога не съм била." Един идеален пример е случаят с тази сестра и аз похвалявам тази ученичка и бих желал всички да са като нея. Има много ученички, които не са по-добри от нея, но минават за такива. Трябва да бъдем смели и решителни пред Бога, да изповядваме всеки грях, всяка нечистота. Трябва да отворим сърцата си и да изхвърлим всички тези нечистотии. Изповед на всички трябва! Каква изповед? Съвършена изповед: ще застанете пред вашия Учител и ще кажете на Христа в душата си: "Учителю, не съм спазил досега Твоята Любов, не съм пребъдвал в Твоята Чистота, но отсега нататък ще приложа Любовта Ти във всичката нейна пълнота!" Тогава ще дойде дяволът и ще ти рече: "Чакай, не давай обещание, сигурен ли си, че ще го изпълниш?" Ти ще си кажеш: "Ще го изпълня! Ще ходя с всичката Чистота!" Тогава ще дойде ново изкушение и ще се запиташ дали можеш да ходиш в тази Чистота. Там, където има Любов, има Чистота. Накрая остава още едно изкушение – ще си помислите: "Този наш Учител иска да ни направи светии, да ни лиши от всички блага на света." Ако аз любя света, какво от това, че се отказвам от него? Вие мислите, че ако се откажете от света, от това-онова, от вас нищо няма да остане. С тези разсъждения знаете ли на какво приличате? На жабата, която казва: "Ако изляза вън от блатото, какъв ще бъде моят живот?" Има по-хубав живот. Животът на един музикант не е ли по-хубав от крякането на жабата? Художникът, който рисува с четка, не стои ли по-високо от тази жаба, която кряка? Онзи, който чете псалмите на Давид и свещените книги, не стои ли по-високо от жабата, която кряка и вдига шум? Казвам ви, че когато напуснете този живот, пред вас ще се разкрият перспективи, хиляди пъти по-велики и по-славни, отколкото сегашния ви живот.

При днешното ви положение, когато майка и дъщеря се срещнат и целунат, първата се поотърсва малко и казва: "Студени са устните ти." Защо не е доволна? Защото в тази целувка трябва да има трептения – душата ви трябва така да трепти, че цяла да се излее в тази целувка. Майката счита това изискване за напълно естествено. Дъщерята я целува, но майката не е доволна, защото чувства, че дъщерята обича някого повече от нея и му е дала по-силна целувка. Майката въздъхва и казва: "Затова ли я родих? Тя е дала другиму по-силна целувка, а на мене – триците." По същия начин и вие не мислете, че може да ме излъжете с някакви последни целувки. Аз на хората последни целувки не давам; нито приемам последни целувки, нито давам последни целувки. В Името на Господа говоря. Той нито последни целувки дава, нито последни целувки приема. Когато Господ те целуне, ти ще се изправиш, ще оживееш, ще възкръснеш, девствен ще станеш и чист като Ангел. Девствен означава целувката на Бога, целувката на Христа. Аз бих желал един ден да получите всички тази целувка, да станете, да оживеете, да възкръснете и да кажете: "Сега познавам тази необятна Любов на Бога, на Христа, на нашия Учител, за когото толкова години се е говорило." Вие сте Го търсили, търсили и още Го търсите. Този е Пътят, друг път няма! Ходете в света, работете, но

всичкият ваш ум да бъде занят с три неща: първо, всичко в света се осмисля само в Любовта; второ, всичко в света се огражда само с Мъдростта и трето, всичко в света се опазва само чрез Истината. Каквато и работа да започнете, вложете в нея Любов, Мъдрост и Истина. Нека във всички да има съзнание и ще видите как всяка работа ще върви.

В това Учение, където и да се приложи, няма изключение. В закона на Любовта изключение няма. Христос казва: "Аз съм лозата, вие сте пръчките." Така че, ако образувате една комуна, повикайте Христа и кажете: "Господи, искаме да вземеш дял в тази комуна, да бъдеш с нас; ще започнем с Твоята Мъдрост, ще започнем с Твоята Любов, ще започнем с Твоята Истина." Не мислете да образувате комуна само за десет души, а я отворете за целия Божествен свят, дайте образец на света, израз на Истината!

Сега ние създаваме Школа [29]. Някои мислят, че в нея ще влязат само които са звани. Тя е за всички без разлика! Всеки, който може да люби, всеки, който може да мисли, всеки, който може да говори Истината, е добре дошъл като ученик. Безразлично дали е малък или голям.

Идущата година пак ще се срещнем и ще говорим. Тогава ще донесете онези десет теми. Най-способният ученик да напише нещо върху Любовта в проза или в поезия – както намира за добре. Но да изложи идеята така, че всяка една дума да има значение и да бъде естествена – да изложи Любовта така, както я разбира. По втората тема най-способният ученик да напише нещо върху Мъдростта – какво нещо е тя. По третата тема най-способният ученик да напише нещо върху Истината. Всяка тема да бъде не повече от десет листа и то четвъртинки листове от големите коли. Не бива да ги изписвате много ситно, за да ме изиграете. Ще пишете само по редовете, а не и между тях; само върху лицевата страна на листа, а обратната страна ще оставите празна. Само десет страници и нито една повече! По-малко може, но повече не може. Може с десет думи да изкажете нещо за Любовта; после, може с десет реда и най-много до десет страници; повече не може.

Сега, малко да се поосвободим. Знаете ли в какво положение се намирате? Вие сте като обръчите на една каца, които кацарят пристяга. Той стяга всички обръчи и гледа дали няма аралъци. После налива вода и отново гледа да не изтича отнякъде. Накрая обръща кацата, изважда обръчите, взема едно голямо еренде, слага го от едната страна, слага го от другата страна... Кацата пита докога ще продължава това. Докато водата престане да изтича. Сега вече кацата е готова, папурът е поставен, но ако някой обръч излезе, на следващата година пак ще има работа.

Сега ще се освободите и ще кажете: "Свободни сме вече от закона!" Но след като ви освободихме, да не решите да си ходите. Не, можете и утре, и вдругиден да останете – всеки според работата и обстоятелствата. Да не мислите, че ви подписвам паспорта; ден, два, три, четири, пет, шест, седем, осем, девет, десет можете да останете. До десет дни аз разрешавам, а от десет дни нататък разрешават търновци. Защото те могат да кажат: "Тия от провинцията докога ще стоят тука, все с тях ли ще се занимава Учителя?" Но аз не вярвам да кажат такова нещо, защото имат опитност от миналата година. По Любов може да останете колкото искате, добре сте дошли. Колкото искате яжте и пийте, сметка не ви искам, но когато излезете вън, идете и си платете дълга. Излезте вън и дайте такъв прием, какъвто ние ви дадохме!

27 август 1922 г., Велико Търново [30]

РАЗЦЪФТЯВАНЕ НА ЧОВЕШКАТА ДУША

Отделянето на човешката душа от Бога съставлява един от най-великите моменти на Битието. Туй отделяне в Ангелския свят е известно под името *зазоряване на живота*, а в света на хората е едно дихание на Бога. Защото във всяка една вдишка и издишка на Бога се зараждат разумните души. При всяка издишка се създават световете, а при всяка вдишка световете се поглъщат вътре, душите влизат в материалния свят И тъй при всяка една Божествена издишка или

при излизането на една душа от своя първоизточник тя излиза под права линия като един Божествен лъч, влиза в обширния Космос или в обширната Вселена на своята еранда или на своята предназначена работа, която и е дадена да я завърши.

Сега, вие, които сте събрани тук, усещате този вътрешен Божествен импулс, като един неопределен стремеж. Съвременните хора това го наричат *младини*. Ама знаете ли накъде трябва да бъде посоката на младостта? Тази посока вие ще я намерите в растенията. Съвременните хора са изгубили посоката на младините. Те някой път вървят вляво, някой път вървят вдясно. *Младини* – те не са нито вляво, нито вдясно. Младини, това е равнодействуваща линия, това е линия, която определя всичките посоки на Битието. Да бъде човек млад, то е равносилно на това да знае пътя си. Да бъде човек млад, това значи да носи в себе си най-възвишеното, най-благородното. Христос е казал: "Блажени децата, на такива е царството Божие." На младите, на непокварените, на тези, които нито вляво са отишли, нито вдясно.

Сега, у всинца ви трябва да има онези благородни черти на онзи царски син, наречен Хусенфрах. Един мит има за него. Той се считал за един от най гордите синове на царството, непристъпен по своя характер, необщителен. Един ден той излиза на лов и намира в планината една бедна овчарка, на която разбойниците задигнали цялото стадо, наранили я и я оставили наранена. За пръв път в неговото сърце се пробужда съчувствие. Така изоставена, той превързва раните й, взима я на коня си и я завежда в своя палат, прислужва й, докато се изцерят всичките й рани и като оздравява, връща я в планината. Намира разбойниците, взима от тях стадото и го предава на тази млада овчарка – да се занимава със своето старо занятие в планината. Вие ще кажете: "Тази овчарка трябваше да остане при царския син." Не, тя трябваше да опита една от неговите благородни черти и да се върне в планината да гледа стадото си, за да опитат и тези овце същите качества на царския син. Мисля, че и вие в света сте като този царски син и ще намерите много овчарки. Аз наричам *овчарки* изоставените човешки души, без разлика от кой пол са те. Полът в този случай не играе важна роля. Той е само един метод за самоусъвършенстване.

И аз бих желал всички вие, младите, да схванете онази идея, че вие сте живи души, разумни души, които имате да завършите една велика задача в света. И ако вие не положите във вашето съзнание идеята, че сте души, ако вие се поставите като умове или сърца, или като мъже или жени, или като момци или моми, вие нищо няма да завършите. Тия методи всички са ги опитвали. Но ако вие напишете във вашето съзнание: "Ние сме живи и разумни души", мисля, че вие ще внесете нещо ново в живота си, ще му дадете една нова насока. Защото при сегашното развитие на човека няма по високо състояние от състоянието на душата. То е едно състояние, което носи в себе си всичките условия, всичките възможности на Божествената Любов. Само в душата именно Бог може да се изрази и да се изяви в своята пълнота. Любовта може само чрез душата да се изрази. Ако вие изразите вашата Любов чрез сърцето, вашата Любов ще бъде наполовина; ако вие изразите вашата Любов чрез ума, вашата Любов ще бъде наполовина. А всичките слабости в света седят само в половинките.

И знаете ли как самата Природа примирява тия половинки? Най-първо как се образува дръжката в една череша, как се образува нейният цвят отпосле? Дръжката – това е единицата, нали? Значи пътят, който душата е изминала, след като е излязла от своя първоначален източник и стигнала до края, образува един кръг. Този кръг чрез диаметъра си се разделя на две равни части. Така се образува един цвят, на който като дръжка отдолу служи единицата. При прекарване на другия диаметър образува се кръстът и цветът, който по-рано е бил във вид на пъпка, сега се разпуква. В него вече се виждат тичинките, които заедно с цвета се отправят към центъра на Слънцето или към Любовта. Сега, като махнете дръжката – единицата, остават двете полушария, които се проектират в своята нова насока. Така се образува числото 3, от което може да съставите един триъгълник. И тъй, този цвят засега представя човешката душа. Ние можем да кажем, че едва сега човешката душа е почнала да се разпуква. Досега тя е била във вид на пъпка, но сега за пръв път тази пъпка е започнала да се разпуква. Това разпукване на тази пъпка е забележително като един от най-великите моменти в този Космос, наречен *разцъфтяване на човешката душа*. И всичките

Възвишени същества в Божествения свят очакват разцъфтяването на човешката душа. Чашката, в която ще се прояви тази душа, ще покаже своята красота, своята хубост и Бог ще вложи вътре в нея своята Светлина и своята Любов.

Тъй щото всички вие се намирате пред една от най-великите епохи в света – разцъфтяването на човешката душа. И всички вие трябва да знаете, че сте души и трябва да цъфнете. Като цъфнете, тогава ще излезе от вас онова благоухание, което ще се разнесе из целия свят. Само по този начин ще дойдат във вашите чашки ония малки буболечици, мушички и пчелички, защото ще има сокове, с които да се хранят. Щом се разцъфти човешката душа, тогава всички тия Ангели, служители на Бога, ще дойдат. Те от милиони години, от незапомнени времена чакат разцъфтяването на човешката душа, Божественото у човека, за да съберат от нея тия сокове. А с тяхното идване те ще внесат новата култура, която ние наричаме *култура на Божествената Любов*.

И тъй, искам да остане у вас една съществена мисъл: да знаете, че сте една пъпка, в която вашето съзнание трябва да бъде тъй силно съсредоточено, защото това е един от най-важните моменти в живота ви. Няма нищо по-велико от това, след като се разцъфтят душите ви, да видите Божествения свят и възможностите, които лежат скрити в него. Това не е една илюзия, вие ще го опитате. Затова казвам, че всички трябва да бъдете тъй чисти по сърце, тъй чисти по стремеж. Сега и вие, младите, носите греховете на старите, но то е отгоре само. Грехът, това е един прах отгоре, на повърхността на човешката душа. Помнете едно нещо: вие отвътре не сте покварени. Да не ви излъже някой, прах имате само отвънка. Някой може да дойде и да ви каже, че вие сте грешни, може да ви цитира онзи стих, че "в грях ме зачена майка ми" и т. н. Не, човешката душа е заченената в Любов, тя е заченената на друго място. Вие сте души, а не тела, помнете това! Вие сте души, заченати някога в Божествения Дух, и сега ви се дава възможност да цъфнете, да се разцъфтите, да принесете плод и плодът ви да бъде благоприятен пред лицето на Бога. Искам тази съществена идея да залегне у вас като една основа. Не залегне ли, смисълът на Живота няма да бъде разбран. Каквато философия и да имате, каквато наука и да заучите, вие няма да се доберете до онази велика Истина, която търсите. Един е пътят. Схванете ли така, няма да има у вас различие накъде сте, на ляво ли сте или на дясно, нагоре ли или надолу. Във вас ще има едно единство, ще знаете, че Бог е навсякъде. Щом схвана тъй мисълта, тогава няма да ви е страх, че има ад. Не, дето е душата, там е Раят. Душата образува Рая. Мястото, отдето се оттегли душата, там се образува ада. И тъй, адът е място на бездушие, а Раят – място на душите.

Сега, аз обръщам вниманието ви на времето вънка, да видите какво говорят заради вас. Денят е много хубав, хубаво Слънце грее, чисто небе, а това е един много добър признак. Този ден само вие сте в състояние да го развалите, никоя друга сила не е в състояние да го развали. Той е за всички ви, той е ден за всеки едного от вас. Ако вие схващате идеята, че сте души, излезли от Бога, и искате да Му служите, животът ви ще бъде такъв. Туй Слънце ще грее вътре във вашите умове, във вашата душа и душата ви ще види Бога. Този велик Божествен Дух ще живее във вас и вие ще бъдете силни и крепки да извършите всичко, което желаете. Всичко във Вселената ще бъде възможно, но само при едно условие: да знаете, че всички сте души, в които Бог живее. Само при тази мисъл вие ще почувствате в себе си онази дълбока топлина, онази дълбока връзка, която съществува между всички същества. И тогава не само Земята, но и Небето няма да ви бъде чуждо. И по този начин вашият живот сега на Земята, който съставлява една микроскопическа част от тази целокупност, ще се осмисли само от тази велика идея. Мнозина от вас може би да имате известни наследени недъзи; те са само външни, защото всичките болести и недъзи са по повърхността или на вашите умове, или на вашите сърца. При този, великият ден, който иде сега в света, вашите недъзи ще изчезнат изведнъж. Когато вие се разтворите за тази Божествена светлина и влезе тази Божествена топлина, всичките ви минали недъзи, всичко туй ще изчезне, и помен няма да остане от него. И тогава вие ще почувствате в себе си един особен аромат на Живота – ще станете тъй силни и мощни, тъй радостни и весели, тъй млади и пъргави, както никога досега не сте били, в никое свое съществуване, в никое свое раждане и прераждане. Туй разцъфтяване ще бъде в онзи момент, когато ще скъсате всички връзки на робството, с което душата е била свързана. Щом ги разкъсате, тогава Божественият Дух

ще се всели в душата ви и ще се образува една връзка между вас и Бога, между човека и Бога.

И тъй, аз искам да ви представя Небето като нещо близко, достъпно за вас, да не мислите, че то е място на чужбина. Не, то е за вас. И когато Божественият лъч ви озари, тогава още първата вечер, като излезете и погледнете небето, всички звезди ще ви проговорят и ще ви кажат по една сладка дума; ще разберете, че и звездите, и те могат да говорят. И всички тия думи ще бъдат тъй съчетани, че ще образуват една нова книга на вашия живот. Вие ще имате тогава всичкия кодекс, всичките правила, всичките закони, всичките методи и начини, по които да живеете. Всичко това ще ви бъде тъй ясно, че когато искате да извършите една работа, всяка звезда, на която погледнете, ще ви се усмихне и ще ви ободри. По този начин няма да има нещо невъзможно. Тогава всичко ще вършите с радост и веселие.

И аз желая сега вие да се считате като ученици на Великото Всемирно Бяло Братство, за което се приготовлявате, и изкушенията да не съставляват мъчнотия или нещо, което може да ви спъне, а да бъдете герои. Разбирате ли какво значи герои? – Без страх и без тъмнина, или с Любов и Светлина – туй наричам аз герои.

И тъй, аз ви пожелавам работата, която имате в туй ваше събрание, да е успешна. Вие ще напишете само няколко реда, но гледайте да ги напишете много хубаво. Вие туряте една основа и гледайте да я турите много добре. Нека има единство, нека има съгласие и всичко между вас да се върши по Любов. Разбирате ли? Турете за основа: всичко туй, което мислите, всичко туй, което чувствате, всичко туй, което произтича от волята ви, да произтича от онзи велик принцип на Любовта, да се диктува от нея и да я чувствате. И от тази Любов да се проявяват във вас великите Божествени мисли. Всички да бъдете идейни, да имате такава дълбочина, че всеки, при когото се приближавате, да чувства, че сте носители на нещо ново. Всеки да изтъкне нещо самобитно, което вашата душа очаква с един свещен трепет. Пазете този свещен трепет, няма по-хубаво нещо от него. Когато сърцето ви трепне, когато умът ви трепне, не се плашете. Знаете ли какво нещо е вятърът за онзи цвят, който малко се поклаща от него? Туй поклащане е един от благословените моменти. Някой се плаши от такива трепвания, но когато ви потрепери сърцето, когато ви потрепери умът, това са едни от най-красивите моменти в живота ви.

Гледайте да извършите всичка по закона на Любовта. Както ви казах вчера, гледайте да дадете един пример на старите. Ако вие го дадете, вие ще бъдете всякога млади. Не дадете ли вие този пример, тогава ще дойдат други млади, те ще дадат пример, пък вие ще станете стари. Дадете ли този пример, вие ще бъдете за всякога млади. Аз желая вие да сте последното поколение, да прекъснете рода на стария човек. Нали старият човек трябва да умре? Той е човекът на греха, на заблуждението, на всички произволи и нещастия, които сега съществуват в света, а младият, това е онзи новият, роден по образ и подобие Божие. И аз казвам: младият човек, това е човекът, който се разцъфтява по образ и подобие Божие. Тази идея ви давам не само за тука, но като се върнете по домовете си, носете тази велика идея. Няма по-велика идея от тази. Кажете: "Ние очакваме онзи велик момент, когато нашата душа ще се разцъфти. Ние ще възприемем Божествената светлина и Божествената топлина, ще дадем новия плод, който ще бъде за изцеление на всички недъзи в съвременното човечество."

Сега моето желание е да имате съдействието, благословението на цялото Всемирно Бяло Братство, да имате благословението на Христа, който е глава на това Братство, да имате и Любовта Божия, която е смисълът на Живота. Всичко туй да залегне във вашата душа, за да бъдете носители на новото учение – реализиране на Царството Божие, изпълнение на Волята Божия на Земята!

Сега, може да изпеете една песен и да започнете вашата работа.

2 юли 1923 г., София [31]

ПЪТЯТ НА УЧЕНИКА

Сега ще ви прочета част от 49-а глава на пророк Исайя, от 15-и стих надолу. Това е учението на старозаветните, на староплътните хора. Тук са изразени техните тогавашни разбирания.

Ще ви прочета и 15-а глава от Евангелието на Матея и ще направя един паралел между двете прочетени глави. Ще започна пак от 15-и стих надолу.

Този събор е пръв по рода си. Първият ден започва с деня на Любовта.

Ние разделяме хората на четири категории: старозаветни, новозаветни, праведни – хора на новите времена и ученици. Какви са били вашите мисли и възгледи за Живота в миналото, ще ги намерите в Стария Завет. Какви са били вашите възгледи за Живота като новозаветни хора, ще ги намерите в Новия Завет. Ако пък търсите в Евангелието Пътя на ученика, там няма да го намерите. Значи Пътят на ученика, това е новото, което днес Бог дава.

Някой човек казва: "Аз говоря така, аз мисля така." Не, никой човек в света не може да говори; никой човек не може да мисли. В света само Бог се проявява, а всички хора са носители на великата Божия Мъдрост. Тя се излива чрез тях. И всеки човек, който заграбва Божественото и казва, че е негово, не е човек. Един от най-великите духове на първата създадена вселена се огледал веднъж в Божественото огледало и като видял своята красота, която била ненадминатата от никой друг дух, казал: "Това съм аз!" Но от момента, когато казал "това съм аз", започнал да потъмнява, да губи красотата си. Защо? – Тази красота не е била негова. Ние наричаме този дух Денница.

Някои питат що е грехът? – Грехът е изопачаване на външния физически живот, т. е. на великия Божествен живот. Когато говорим за греха, ние не разбираме духовния живот, но разбираме материалния живот на хората. Във всички материални светове грехът върви тъй, както сянката подир колелото. Това е една неизбежност. Когато има Слънце, има сянка, има и грях. Когато няма Слънце, няма сянка, няма и грях. Обаче във физическия свет съществува една привидност, че Слънцето изгрева и залязва. Всъщност Слънцето никога не залязва, вследствие на което сянката винаги ще се явява зад колелото.

Днес в съзнанието на всички хора има известни противоречия. За пример някой път вие мислите, че сте в правия път, че сте намерили Господа. Тогава сте радостни, весели, учени, мислите, че всичко знаете. И действително така е. Вие сте дотолкова праведни, доколкото човек може да бъде праведен. Вие сте дотолкова свети, доколкото човек може да бъде свят. Вие сте дотолкова учени, доколкото човек може да бъде учен. Във всичко това има ограничения, има предел. Когато говорим за Знание, не разбираме всезнанието на Бога, нито даже всезнанието на Ангелите, но разбираме това Знание, което е достояние на човешкия ум. Когато говорим за Добротата, разбираме също тази Доброта, която е достояние на човешкото сърце. Когато говорим за Силата, разбираме тази Сила, която е достояние на човешкия Дух.

И тъй, най-първо вие трябва да имате ясна представа за старозаветния човек, трябва да имате ясна представа за новозаветния човек, трябва да имате ясна представа за праведния човек – за човека на новата епоха, на новите времена и най-после трябва да имате ясна представа за ученика. Това са пътища, фази, които ученикът трябва да знае.

Следователно, когато говорим за богатства, за материални блага в света, ние подразбираме стремежите на известен род хора. Това са старозаветните хора. Прави са техните стремежи, затова и Бог им дава. Докато са старозаветници, те са в правото си да имат ниви, волове, разни видове говеда, рала, мотики, да орат, да копаят земята, да се раждат и прераждат, да се убиват – всичко могат да правят. Това е една обстановка на физическия свет. Грънчарят, който прави грънци за продан, ще направи много гърнета – и хубави, и лоши. Едните ще се напукат, другите ще излязат здрави и той ще ги сортира по качества. Това зависи от неговото знание и умение като грънчар. Той ще изпрати и едните, и другите грънци на пазар, но според разбирането си хубавите грънци ще определи за по-горно употребление, а по-лошите – за по-долно употребление. За всички гърнета има пазар в света. Ако у грънците има съзнание, по-долно качествените и по-лошите щяха да кажат: "Защо този грънчар постъпи с нас така? Защо на онези грънци там даде такава красива

форма, а нас направи толкова грозни. Защо на тях даде почест и слава в света, а нас изложи на такова безчестие." Питам отговорен ли е грънчарят за всичко това? Туй е външната, физическата страна на Живота; това е само едно временно схващане на нещата.

От този пример аз не разбирам само положението на грънчаря. Той е един израз на Живата Природа, която работи у нас. Днес на всички предстои да разрешим този важен въпрос в Живата Природа. В този смисъл питам ви стомахът има ли това почтено място, което имат белите дробове? Дебелите и тънките черва имат ли туй почтено място, което заема мозъкът? Ходилата на краката имат ли това почтено място, което заемат очите? Как ще обясните всички тия противоречия в Живота? Обаче всички удове в нашето тяло, независимо от това какво място заемат, са създадени от живи клетки, от живи души, които имат една обща, единна душа. И ако един ден им се дадат благоприятни условия за развитие, те ще станат тъй умни, толкова красиви като вас и с толкова знания, колкото имате и вие. И те ще могат да заемат в обществото такова почтено място, каквото заемате и вие. Но днес тия клетки са смалени, турени са на такива незавидни места, за да учат смирението. Те се задоволяват от тази нищожна служба.

Вие запитвате какво нещо е грехът. Ще ви кажа: грехът започва с великите работи, а Доброто започва с нищожните, с малките работи. Великите работи, като се смаляват, произвеждат греха, който разрушава. И обратно – малките, нищожните работи, като се увеличават, произвеждат Доброто. Разликата между Доброто и злото седи в следното: Доброто като расте, клетките се размножават, съединяват се в едно цяло и образуват организма. Когато пък тия клетки, след като се размножат, започнат отново да се разединяват, става индивидуализиране между тях и с това се ражда злото. Следователно достатъчно е двама, трима, четирма, петима, шестима или десетина души, които са били по-рано в съгласие, да се индивидуализират, и всеки от тях, за да изпъкне в нещо, започне да настоява на своето. Те са вече пред прага на злото, пред прага на греха. Те се разединяват и впоследствие нямат обща цел. Грехът е отклонение от Бога. Когато хората се отклонят от Бога, те имат разни цели, разни стремежи. В греха има разнообразие на идеалите, разнообразие на формите. В живота на праведните хора повидимому има едно външно еднообразие към целта, която преследват. Всички се стремят към едно и също нещо – да бъдат праведни. Грешникът никога не казва, че иска да бъде грешен човек, но казва: "Аз искам да си поживея, да опитам всичко в света, затова именно съм дошъл на Земята. Баща ми има голямо богатство, аз трябва да го използвам. На стари години, след като опитам всичко в живота, след като добия знания и мъдрост, ще си помисля как ще служа на Бога с тия придобивки. Тогава ще бъда по-опитен и ще зная как да служа на Бога." Така говори този мъдрец на греха.

Та казвам: като ученици, вие трябва да имате ясна представа за Пътя на ученика. От гледището какъв трябва да бъде Пътят на ученика ние не критикуваме абсолютно никого, ние не правим никакви операции. От това гледище ние не морализираме никого, не казваме, че този е крив, онзи е прав. Ние абсолютно не се занимаваме с погрешките на хората. Те не съществуват за нас. За нас съществува само правилният живот – Животът на Любовта. Аз казвам: Бог е Бог на Любовта, на Светлината, на Мира и на Радостта. Следователно това са качества и на ученика. Ако вие ме запитате какъв трябва да бъде вашият идеал при сегашните условия, ще ви кажа, че вашият идеал трябва да бъде Любов, Светлина, Мир и Радост за душите. Това не е някакъв идеал за вечността, но той може да се постигне още днес. Вие не можете да кажете, че обичате Истината, Мъдростта, че искате да ги постигнете. За Истината и за Мъдростта ще дойде друга епоха. Те не са засега, не са за днешните времена. Сега в началото на вас трябва Любов, но не без Светлина; на вас трябва Светлина, но не без Мир; на вас трябва Мир, но не без Радост. Значи на вас трябва Любов със Светлина, Светлина с Мир, Мир с Радост. Всички тия неща са съединени в едно цяло.

Какво струва Любов без Светлина? Нали всички старозаветни хора имаха Любов без Светлина? Какво придобиха? Какво струва Светлина без Мир? Нали всички новозаветни хора имаха Светлина без Мир? Какво придобиха? Ето защо вие правилно трябва да разбирате вътрешния процес на Живота. След като добиете знания, туй знание трябва да ви даде Светлина. Така ли е в същност? Вие имате много знания, но сте недоволни от живота си, нямате Мир в себе си. Религиозните хора,

освен че нямат Мир в себе си, нямат и Радост. Затова, когато религиозните и учените хора разправят за някоя своя опитност, техните възгледи и заключения са обикновени. Когато един ученик разправя за някоя своя опитност, той може да разправя за една опитност на Любовта, в която има Светлина; ученикът може да разправя за една своя опитност на Светлината, в която има Мир; ученикът може да разправя за една своя опитност на Мира, която носи Радост за неговата душа. Всички ученици на Всемирното Бяло Братство са живели и между старозаветните, и между новозаветните. Днес те живеят и между праведните.

Аз наричам праведни хора тия, които имат съдилища с установен ред и порядък. Всички хора търсят Правдата в света, имат желание да я постигнат, но нямат методи, как да я приложат. И днес всички се питат как трябва да се поправи света. Под думата *свят* разбирам сегашния живот във всичките му проявления: индивидуалния, обществения и общочовешкия. Как могат да се поправят всички тия видове живот? – Чрез Любовта, чрез Светлината, чрез Мира и чрез Радостта. В сегашния живот Любовта не се дава, Светлината не се дава, Мирът не се дава и Радостта не се дава. Аз говоря за Новия живот, който сега иде. Той ще дойде чрез новата Любов, която влиза вече в света. Това е Пътят на ученика. Вие трябва да знаете как да възприемете тази Любов; вие трябва да знаете как да посрещнете новата Светлина, която иде в света; вие трябва да знаете кое място в душата си да дадете на новия Мир; вие трябва да знаете какво най-богато, най-хубаво угощение трябва да дадете на Радостта, която иде в света – дето има Радост, само там може да има угощение.

Ще ви прочета 15-и стих от 15-а глава на Евангелието от Йоана: "Не ви наричам вече раби, защото рабът не знае що прави господарят му; а вас нарекох приятели, защото всичко, що чух от Отца си, явих ви го".

Онези от вас, които ме слушат, трябва да ме разбират добре, да мислят право. Никой от вас не трябва да се обезсърчава, нито да се съблазнява. Озлобяват се старозаветните, съблазняват се новозаветните, наскърбяват се праведните, а ученикът винаги се радва на противоречията, които среща в живота си. Той знае, че всяко противоречие е една велика задача в живота му, която той трябва да разреши. Тия противоречия не са само факти, както някои ги наричат, но те са резултат на всички четири вида живот, които текат в нашия организъм. Старозаветният живот тече във вашите жили, в дебелите черва. Вие не можете да се избавите от него. Следователно той носи ред противоречия в себе си, от които вие не можете да избягате. Новозаветният живот тече в вашите бели дробове, простира се и във вашата симпатична нервна система, в слънчевия ви възел. Животът на праведния обхваща долните пластове на мозъка, а животът, който обуславя Пътят на ученика, тече в висшите слоеве на мозъка, той е заел най-хубавото място. Затова този живот представлява идеалното в човека.

По какво се познава ученикът? Вие ще познаете ученика по следните качества: той носи в себе си една мека светлина, която не предизвиква никакво дразнене на очите. Той говори с толкова мек тон, че никога не дразни ухото. Той може да те нахрани с такава храна, че никога няма да разстрои стомаха ти, нито да развали вкуса ти. Вие трябва да разбирате тия неща не по форма, но по вътрешен смисъл. Когато имате Радост, която изхвърля всички противоречия вън от вас, вие сте засегнали една малка част от живота на ученика. Тази Радост ви показва какви трябва да бъдете като ученици.

Досега мнозина хора от разните епохи са се стремели да примирят всички тия течения в Живота и да отстранят противоречията, които се явяват като техни естествени резултати. Обаче резултатите на тия животи сами по себе си са непримирими. Ти не можеш да примириш резултата от постъпката на човека, който изгаря една къща, с резултата от постъпката на друг някой, който съгражда тази къща. Ти не можеш да примириш резултата от постъпката на онзи, който изгаря една свещена книга, с резултата от постъпката на друг, който написва тази свещена книга. Ти не можеш да примириш резултата от постъпката на едного, който убива човека, с резултата от постъпката на другиго, който ражда този човек и го отглежда. Как ще примирите тия два вида резултати? Някой човек, след като убие подобния си, ще говори за карма, за Божии права, за създаването на света и т. н. Това са човешки измислици. Този човек бил ли е съветник на Бога, та да знае, че всичко това е

тъй, както го разправя? Ако това е един общ закон, той трябва да бъде общ за всички. Защо праведникът не говори по същия начин? Той казва например, че волята Божия е да се съгради тази къща, да се напише тази свещена книга, да се възпита и отгледа този човек. Питам кое е по-хубаво – да се направи една къща или да се създаде едно тяло? И кое е по-лошо – да изгориш една къща или да убиеш едно тяло?

Това са елементарни въпроси, които аз няма да разрешавам. Вие сте минали тия фази на живот. Вие имате в себе си старозаветния живот, имате новозаветния, имате живота на праведния и сега сте при вратата на Пътя на ученика. Това са четири неизвестни, които трябва да решите. Аз минавам живота на старозаветния човек мимоходом, но трябва да го изясня. Ако имам време, ще ви обясня какво нещо е старозаветният живот. Казвам "ако имам време", защото човек може да говори само, ако има време. Всички вие живеете във време и пространство, а мнозина от вас искат да правят това, което е несъвместимо със законите на Живата Природа. Вие казвате: "Как тъй човек да не може да направи всичко, да не може да говори когато иска?" Вие искате например да ви държа една беседа по старозаветния живот, но представете си, че в това време става такова землетресение, че всички камъни в салона, дето ви говоря, започнат да се събарят, стените – също, Слънцето отвън се помрачава и вие от тия силни трусове се намерите на разстояние половин час от салона. Питам кои от вас ще останат в салона да слушат моята беседа? Когато Слънцето изгрее отново, аз ще се намеря сам в салона. Всички тия работи могат да станат. Следователно, за да се разисква върху такава една философия, изисква се мир в природата, да няма никакви землетресения.

След това вие искате да ви обясня какво нещо е новозаветният живот. Аз започвам да ви говоря, но представете си, че тъкмо в това време ви донасят един лист, с който ви съобщават, че кредитната банка „Гирдап" е фалирала. Вие обаче сте вложили капитала си именно в тази банка. Хващате се за главата, ужасявате се от това положение и от този момент, каквото и да ви говоря вече, мисълта за банка „Гирдап" заема моето място в главата ви. Как ще разберете в този случай новозаветния живот? Това са факти в Живота, които всеки ден отвличат вашето внимание. Когато ни се говори нещо, ние трябва да бадем тъй искрени, нашите умове и сърца трябва да бъдат тъй отворени и свободни за него, че всичко, което става отвън, да не ни занимава. Ние се занимаваме с неща, които мязат на землетресенията в Природата. Ние се занимаваме с банка „Гирдап", с ред още материални работи и казваме: "Нали трябва да живеем, нали трябва да имаме средства?" – Разбира се, че трябва да живеем; разбира се, че трябва да се ползваме от условията на Живота. Всеки човек, който е дошъл на Земята да живее, трябва да има условия за това; той трябва да има храна да яде, трябва да има вода да пие, трябва да има дрехи да се облича, трябва да има жилище де да се прибере и да си почине. Казват някои, че Бог е промислил за всичко. Да, Той отдавна е промислил за всичко, но ти сам трябва да отидеш на извора да си донесеш вода. Никой Ангел няма да слезе от Небето да ти донесе вода. Един от великите пророци на Израиля, мощен със своите знания и сила, като останал в уединение, почувствал нужда от храна, но не дойдоха Ангели от Небето да му донесат храна, а врани изпратиха да му услужат. Те му носеха хлебец в устата си. Този велик пророк разбра Божествения закон, беше доволен от Него и благодари на Бога. Питам колко храна може да донесе една врана в своята човка? Вие не мислете, че тя е донесла някое голямо парче хляб. Не, тя донесе една малка хапка като нафора, колкото може да носи в устата си. Пророкът се задоволяваше и с тази малка хапчица.

Сега ще направя едно малко сравнение. Вие сте в положението на пророк Илия, който прекарал на уединение, затънтен нейде в планината. Там враните му носели хляба. Вие знаете колко тежко беше положението на Израиля тогава – гладни години бяха, три години не беше валяло дъжд, навсякъде имаше голяма суша, почти всичко беше изгоряло, изсъхнало. Хамбарите на Израиля бяха изпразнени, малко хляб имаше, жито имаха само богатите, а бедните се хранеха с корени. Представете си, че и вие се намерите в това незавидно положение като Илия. Какво ще почувствате, ако дойде при вас една врана и ви донесе малко хляб в устата си? – Божествена Радост. Питам тогава какво нещо е Божествената Радост? – Тя е хапчицата хляб, която малката врана донася в устата си. Но вие като старозаветника взимате тази хапка хляб и казвате: "По-добре да не е била и тя, само да

ми дразни стомаха, не ми трябва такава малка хапка, за мен са нужни най-малко тридесет-четиридесет такива хапки!" Вие сте недоволни, протестирате. Казвам: чакайте, не бързайте толкова! На другия ден враната пак ще дойде, ще ви подхвърли още една хапка. След като погладувате така десет дена, преставате да сте старозаветен, ставате новозаветен. Като получите тази малка хапка, казвате: "Малко ми е този хлебец, но ще направя един опит, все таки ще уталожа глада си." Взимаш тази хапка и я изяждащ, но оставащ ненаситен. На другия ден враната донася още една хапка. Докато си недоволен, ти си старозаветен човек, но като разбереш великия Божи закон – да бъдещ доволен на малките хапки, които враната ти донася, минаваш в Новия Завет, ставаш новозаветен човек, преставаш да се ожесточаваш, започваш да разсъждаваш, да оправдаваш враната и казваш: "Наистина колко може да донеса в устата си тази малка врана? Колкото тя може да изяде. Виждам, крилцата й са малки, крехки. И на толкова съм благодарен." Сега вече ти не се ожесточаващ, не се съмняваш и от новозаветен човек започващ да се готвиш да влезеш в живота на праведния. И като такъв, започваш да скърбиш, че няма повечко храна и си казваш: "Не може ли да се намерят повече врани, поне десетина, та да ми донесат повече хапчици?" Дойдете ли до това положение, този въпрос вече лесно се разрешава.

В сегашния свят има много такива праведни хора, които казват: "Трябва да имаме повече храна!" Просякът, който тръгва на просия в света, казва: "Дано има повече праведни хора в света, та този ще ми даде един грош, онзи ще ми даде един грош, от сто места по един грош, правят двадесет лева и то златни!" Аз ви представям във форми трите вида Живот.

Какъв трябва да бъде животът на ученика? – Той не очаква враните да му донасят хляб. Ученикът има вече една реална опитност, той има разумна връзка с Невидимия свет, понеже е минал през трите етапа на Живота: през старозаветния живот, през новозаветния живот и през живота на праведния. Сега вече той влиза в Пътя на ученика, в който път трябва да има други схващания и възгледи за Живота. Христос казва: "Вие, които сте минали през тия пътища, трябва да се самоотречете от живота." От кой живот? – От живота на старозаветните. Трябва да се самоотречете от кой живот още? – От живота на новозаветните. И най-после трябва да се самоотречете и от живота на праведния.

Старозаветен ли си, ти се ожесточаваш; новозаветен ли си, ти се съмняваш; праведен ли си, ти се наскърбяваш. Това не са грехове, това са естествени състояния, които всички хора минават. Това са култури, които са съществували в миналото. По нямане на други термини, ние употребяваме думите *старозаветен*, *новозаветен*, *праведен човек* и *ученик*. Ако обърнем страниците на Стария Завет, ние виждаме, че там има изказани велики неща, но великите работи не са останали в Стария Завет. Те са преминали в Новия Завет.

Има хора и от сегашната култура, които казват, че грешният човек може да бъде праведен. Не, грешният човек никога не може да бъде праведен. Той обаче има възможност да изправи греховете си и след това да стане праведен човек. А сегашните хора, като искат да подкрепят мисълта си, че грешният човек може да бъде праведен, привеждат следния пример. Те казват: "Вижте онзи човек, беше затънал до уши в дългове, но сега оправи живота си, изправи работите си и се облече с редингот, с хубави модерни панталони, с лачени обуща, с цилиндър на глава, с хубава, цветно нашарена връзка, със златен часовник на хубава, солидна верижка, с бастун, с дръжка от слонова кост в рака и тъй върви като джентълмен, по всички правила на благородник – вдига бастуна, пак го слага на земята и на всички познати вежливо се покланя. Де как мине, всички казват: "Ето един благороден човек!" Казвам: дано никой не чува това, що другите хора казват. Мине шапкарят покрай него, казва: "Тоз цилиндър е мой"; мине дрехарят, казва: "Тия дрехи са мои, още не ми са платени"; мине обущарят, казва: "Тия лачени обуща са мои"; мине часовникарят, казва: "Този часовник е мой." А ние се чудим на този човек , че бил джентълмен, че бил благородник. Той обрал света, облякъл се с чуждо и минава за човек от високо произхождение. Не, той е един грешник. Аз наричам грешните хора "хора, накичени с добродетелите на праведните". Облекли се с техни дрехи и минават за праведни. Българинът, след като е разбрал тази философия, казва: "Чуждото нещо и на връх Великден се взема". Как да не се вземе? Ще дойде време, когато всички

заграбени неща ще се вземат. Закон има за това! Ще дойдат стражари, ще хванат облечения джентълмен, ще го дадат под съд, ще му вземат дрехите, цилиндъра, лачените обуща, златния часовник с верижката – всичко това ще си отиде на своето место.

И тъй, аз искам да ме разберете добре. Ако се озлобявате, ожесточавате, трябва да знаете, че това е старозаветният живот, който тече във вашите жили. Но старозаветният живот не сте вие. Не смесвайте вашата личност, вашата индивидуалност, вашето лично разбиране за Живота с дълбоките вътрешни стремежи на вашата душа. Когато говорим за новозаветния живот, пак разбираме течения, които стават вътре във вас. Същото нещо е и животът на праведния. Това са общи колективни течения на човешкото съзнание. Това са възгледите на всички хора от миналото. Казва Христос: "Съблазните неизбежно ще дойдат, но тежко и горко на онзи, чрез когото идват." В какво седи това *горко*? – Този човек неизбежно ще страда. В старозаветния живот е казано: "Много са изпитанията и страданията на праведния, но от всички тях Бог ще го избави." Колкото се отнася до ученика, Христос казва: „Ако имате Любов, т. е. ако сте влезли в тази нова епоха като ученици и Ме любите, ще опазите Моя закон и ще имате Мир и Радост в душите." Учениците ще носят Радостта в живота си като разрешение на своите задачи. Аз не говоря за радост, която се мени, но за Радостта на ученика, която нищо в света не може да засенчи, която от нищо не отпада. Тя е най-високият връх в материалния свет. Никакъв облак не може да достигне до този връх, Божественото Слънце всякога огрява този връх. Никакви бури няма на този връх, там царува Любовта, там царува Светлината, там царува Мирът, там царува и самата Радост. Тъй разбираме ние Радостта на ученика.

Любовта – това е най голямата сестра, най-голямата дъщеря на Бога, родена във вечността; Светлината – това е най-големият брат, също роден във вечността; Мирът – това е най-хубавото жилище, в което Радостта може да живее. В бъдеще, ако искате да съградите своето тяло, своето жилище, Мирът трябва да ви дойде в помощ. Такъв е законът. И тогава Радостта ще влезе да живее в това тяло. Радостта е най-малката, най-любимата сестра, която всички галят. Дето има Любов, има и Радост; дето има Любов, има и Светлина, има и Мир, а Мирът носи Радостта. Мирът носи жилището на Радостта. Ако нямате Мир, Радостта никога не идва на Земята. Тя не идва без да сте й приготвили жилище. Любовта, Светлината и Мирът са отстъпили най-високия връх на Земята за Радостта.

В бъдеще при повече свободно време ще засегнем въпроса как трябва ученикът да се лекува, както и въпроса какви са законите, по които той може да си създаде едно ново тяло. За тази цел той трябва да изучава законите на Мира. Това е вярно и в обикновения живот. Вземете за пример какви деца ще роди онази майка, чийто ум не се безпокои, нито смущава от някакви бури и противоречия в света и чийто Дух е тих и спокоен. Тя ще роди здрави деца. Всички майки, които имат Мир в душата си, раждат здрави деца. Онази майка пък, която се е тревожила през всичкото време на своята бременност, било от условията на живота, било от неблагоприятните съчетания в Природата, ражда болни, хилави деца.

Ние пренасяме този закон и към себе си. Всеки човек, който влезе в Пътя на ученика, той ще ражда, ще създава по една нова мисъл и по едно ново чувство и то не само веднъж през годината, но почти всеки час, почти всека минута. В какво положение ще се намерите тогава? Рибите как разрешиха този въпрос? Те в миналото имаха една възвишена култура, но какво направиха? Изхвърлиха във водата всички свои мисли и чувства във вид на малки яйчица. Те изхвърляха наведнъж по двеста-триста хиляди яйца и тъй ги оставяха. Така и ние по някой път написваме нашите мисли на книгите и ги оставяме настрана да се излюпят, както яйцата на рибите, но това не е правилно разрешение на великия Божи закон.

Сега аз не искам да ангажирам със своята беседа за дълго време вниманието ви, да ви развивам по един философски начин новата мисъл за старозаветния живот, за новозаветния живот и за живота на праведния, защото ще се уморите. Кой ще остане да ме слуша? – Никой. Започна ли да говоря за живота на ученика, той ще ми каже: "Говори, Учителю, аз съм готов да те слушам!"

Сега аз засягам въпроса психологически. Туй, което вие търсите в живота си, е щастието. Вие търсите и богатството, и Знанието в света. Стремежът ви да търсите всичко това е прав. Казано е

в Писанието: “Искай, хлопай, търси!” Погрешката не седи в това, че търсите щастие, богатство и Знание, но начините, методите, които избирате, за да постигнете тия неща, са неправилни. В методите има отклонения. Следователно за всяко нещо ученикът трябва да има само една идея, а не две идеи. Има ли две идеи за едно и също нещо, той ще се раздвои.

Ще ви приведа един пример от Свещеното Писание. Всемирната Бяла Школа започна с два ученика. След тях дойдоха други двама, Адам и Ева, създадени по образ и подобие на първите. Те бяха вторите инициирани ученици на тази Школа, които Бог въведе в Рая и им даде първата задача за разрешение. Той ги повика при себе си и им каза: “Ще се занимавате с всички дървета на Рая, ще ядете от плодовете на това дърво, наречено Дърво на живота, както и от всички други плодове, но тук има едно дърво, с което няма да се занимавате и от плода му няма да вкусвате. В който ден вкусите от неговите плодове, вашият ум, вашето сърце и вашата душа ще се отровят, защото в него се крият всичките отрови на живота.” Аз ви говоря на модерен език, а в Писанието е казано с други думи: “И рече им Бог: В който ден ядете от плода на това дърво, ще умрете.” И това не бяха прости хора, но най-малко кандидати за ученици. Един ден другарят на единия от учениците ходеше из райската градина да изучава дърветата, разглеждаше ги, държеше си бележки, правеше си снимки. По едно време той се приближи и към Дървото за познаване доброто и злото и започна да го изучава, преброяваше листата му, изчисляваше броя на плодовете, формата им, цвета им и т. и. В този момент се приближава до дървото един благообразен на вид човек с дълга черна брада, с черни мустаци, увиснали надолу, облечен с черен дълъг редингот, като на старовременните учени хора, отгоре метнал черна разперена тога, на врата – черна огърлица, на която виси черен кръст, на главата – златна корона с черни диаманти околовръст, и внимателно, тихо запитва този ученик: ,,Мога ли да зная с какво се занимавате, какво изучавате?” – “Нашият Учител ни зададе една задача, нея решавам.” – “ Какво знаете за това дърво?” – “Нашият Учител ни каза, че в който ден хапнем от плодовете на това дърво, ще умрем.” – “Не, вашият Учител има друго разбиране по този въпрос. Той ви казва така, за да изпита умовете ви, вие не сте Го разбрали добре. От думите Му се подразбира, че в който ден хапнете от плодовете на това дърво, ще станете като вашия Учител и нещо повече от Него.” – “Тъй ли?” – “Да, ето тия знаци, които нося по себе си, показват, че аз зная това нещо, защото съм завършил тази Школа, в която вие едва сега влизате. Аз съм вече адепт на Школата. Герданите, които нося, ми са дадени, като емблема на завършено образование. Едно време и мене като вас изпитваха при това дърво, но аз не бях тъй прост като вас, правилно реших задачата.” – “Тъй ли, щом сте я решили правилно, лесна работа тогава.” И ученикът веднага отстъпва. Този господин продължава по-нататък: “Аз съм запознат с вашия Учител, Той ме изпрати да дойда при вас, да ви осветля върху въпроса.” И те повярваха. В какво? – Че като яде човек от плодовете на това дърво, не само че няма да умре, но ще стане като Учителя си, дори и по-горен от Него. И действително, и двамата ученици ядоха от плодовете на забраненото дърво и съгрешиха.

Казвам: тия кандидати за ученици имаха две идеи за Дървото на познаване доброто и злото. Първата идея беше, че в който ден ядат, ще умрат. Втората идея беше, че в който ден ядат, не само че няма да умрат, но като Учителя си ще станат, а дори и като Бога. Коя мисъл излезе вярна? – Първата. Първата мисъл, първият лъч в света е Божественият лъч. Вторият лъч е отражение, а отражението има обратна посока, не води към целта. Щом имате две идеи за едно и също нещо, вие нямате Реалността, но отражението. И ако се водите по отражението на нещата, няма да имате никакви резултати. Вие ще дойдете до същото място, отдето сте тръгнали. Следователно и грешните хора един ден ще се върнат към Бога, но през това место, отдето са излезли. Вие знаете ли мястото, през което хората са излезли първоначално? То е най лесното място, през което човек може да мине.

Та онези от вас, които искат да бъдат ученици, ще имат само едно схващане за нещата. Вие можете да имате само един Учител в света. Аз говоря за ученика. Всеки може да ви говори, вие ще го изслушате, без да се противите. Какво требваше да направи ученикът, който беше в райската градина, като слушаше да му говори адептът пред Дървото за познаване доброто и злото? На този адепт аз бих казал следното нещо: “Почитаеми Господине, ти си един от първите ученици на Школата, но аз не искам да бъда пръв. Аз искам да нося бела премяна, а не черна като твоята. Ако

ти, след като си се занимавал много години с това дърво, придоби тази черна краска, аз ще отложа тази наука за друг път. Благодаря ти за тази услужливост и готовност да ме просвещаваш, но още не съм готов за това. Тази Школа препоръчва на слабите ученици да избягват изучаването на този въпрос. Този въпрос е много сложен и аз ще го отложа за в бъдеще, когато се засиля. Като се видим втори път, ще си поговорим по този предмет. Сега довиждане." Всичко това ще му докажа научно, без да го обидя в нещо.

Христос казва: "Не ви наричам вече раби, но приятели." Вие сте слушали много пъти думата *раб*. Робството е най-долното положение, което човек може да заеме в този свет. По-долно положение от него няма. *Роб, заробване* значи каквото кажат на човека, да го направи, без каквото и да е противоречие, без всякакво противодействие. Ще го направи, няма какво. Аз не говоря за състоянията в Живота, но за съзнателното робство, в което може да изпадне човек. Робство има в Умствения свет – ти не си свободен да мислиш както искаш; робство има в Духовния свет – ти не си свободен да чувстваш както искаш. Докато други ти определят едно верую, докато други ти налагат едно учение, ти не можеш да бъдеш свободен. Защо Господ даде свобода на двамата ученици в Рая? Той не можа ли да постави два Ангела пред Дървото за познаване доброто и злото, които да не позволят на двамата ученици да ядат от плодовете на това дърво? – Можа, но Той не постави никакви стражари пред това дърво, а го остави свободно. Какво разрешение на въпроса щеше да има, ако тия Ангели стояха с пламенни мечове пред това дърво и не позволяваха никому да се докосне до него? – Ние и досега щяхме да бадем праведни хора. За предпочитане е Свободата, придобита по негативен начин, отколкото ограничението. Ограничения има навсякъде. Ограничения има например в старозаветния живот, ограничения има в новозаветния живот, ограничения има и в живота на праведния. В живота на ученика обаче ограничения няма. Там всека негова постъпка е съзнателна и разумна.

Та казвам: в света има три положения, в които вие може да действате. Първото положение: вие сте разумно същество, което Невидимият свет изпраща на Земята и ви дава тяло, без да ви пита искате ли, или не искате – такова е положението на старозаветния човек. Второто положение: изпращат ви на Земята, дават ви тяло, като се ползвате само с една малка свобода да кажете де искате да дойдете – това е положението на новозаветния човек. Третото положение: изпращат ви от Невидимия свет на Земята при най-благоприятни условия да се учите, за което се ползвате със сравнително по-голяма свобода – това е положението на праведния човек. В старозаветния живот вие ще изкупувате греховете си и ще се мъчите, в новозаветния живот вие ще се самоусъвършенствате, в живота на праведния ще помагате на другите, а като дойдете на Земята като ученик, ще изучавате първото правило, чрез което Любовта може да се приложи във вашия живот. При Любовта аз определям себе си, своите постъпки, отношенията си към хората и към Съвършените същества. Дойде ли Някой човек при вас, отношенията ви към него са вече определени, вие знаете как да постъпите с този човек. Вие можете да му говорите много благо, при това отношенията ви да бъдат неестествени; вие можете да му говорите много грубо, при това отношенията ви да бъдат пак неестествени. Питам кой е най-правилният начин, по който трябва да говорите на някой човек? Вие ще му говорите, както говорите на себе си. Вие ще бъдете тъй снизходителни към другите, както и към себе си.

Казвам: онези от вас, които искат да влязат в Пътя на ученичеството, трябва да имат възвишен идеал. Те трябва да изучават вътрешното ограничение. Ония, които живеят в старозаветния живот, казват: "Дотегна ни вече животът, не искаме повече да живеем." Друг някой казва: "Не искам да живея вече, искам да умра." Казвам му: хубаво е това, но има ли кой да те погребе? Щом искаш да умреш, трябва да намериш някой да те погребе. Семето, което излиза из житницата, трябва да намери човек, който да го посее на нивата. Не е достатъчно само да го извадят навън и да го хвърлят някъде, това още не е разрешение на въпроса. Ако ти умреш без да има някой да те погребе, ти изгубваш своето предназначение в света. Следователно, под думата *умиране* ние подразбираме *посяване*. Христос казва: "Ако житното зърно не падне на земята и не умре, то няма да даде никакъв плод." Тогава питам как искаш да умреш – като житно зърно, което умира и погребват

в земята, или без да го погребват? Когато житното зърно умре и се зарови в земята, то принася плод много и преминава от едно състояние в друго. И тъй, при всяко страдание вие сте заровени в земята. При всека голяма тъмнина, при всека голяма скръб вие искате да умрете, да се хвърлите от някоя голяма канара или да се удавите, или да се обесите, или да се мушнете с някой нож, или да си отсечете главата и т. н. Всички тия неща идват отвън, те не са ваши желания. Това са все ваши другари на миналото, които ви дават тия съвети. Някой от тях ти казва: "Ако искаш да свършиш с живота си, вземи един револвер или една чаша с отрова." Не, не се свършва тъй лесно. Счупените чаши не разрешават човешкия живот, изгорелите къщи не разрешават човешкия живот, умирането на хората не разрешава човешкия живот. Нито страданията, нито мъченията, нито неверието, нито съблазните са в състояние да разрешат Живота.

Що е Животът? – Той е голямата дъщеря на Бога, която единствено можете да вземете като учителка. Тя ще ви заведе при Учителя ви. Учителят има четири ученици в този свет, които Той обича. И ако тези ученици ви препоръчат на Него, Той ще ви приеме в Школата. Ако Любовта ви препоръча на вашия Учител, Той ще ви приеме в Школата; ако Светлината ви препоръча на вашия Учител, Той ще ви приеме в Школата; ако Мирът ви препоръча на вашия Учител, Той ще ви приеме в Школата и най-после ако и Радостта ви препоръча на вашия Учител, Той ще ви приеме в Школата. Ако тия четири ученици кредитират за вас, Учителят ще ви отвори вратите на Школата, ще ви даде свободен вход, ще ви благослови, ще ви запознае с други ученици и от този момент вие ще имате достъп в Школата. Нямате ли препоръката на Любовта, вашият Учител не може да ви приеме. Аз не говоря за Любовта като разумна сила, нито като вътрешно чувстване, но говоря за Любовта като едно от Разумните същества, първо по рода си. Тя е най-мощният Дух, най-силният Ангел. По-красиво, по-силно и по-благородно същество от Любовта няма. Като погледнеш лицето на този Ангел, всякаква скръб изчезва. Като те срещне, той ще те прегърне, ще те помилва и след като те остави от прегръдките си, всичките ти страдания, всичките ти грехове изчезват. И след това, като се погледнеш в огледалото, виждаш, че мязаш на него. Кажеш ли обаче, че всичко това е твое, ти веднага ще потъмнееш. Затова ти ще прегърнеш този Ангел, ще му благодариш и ще кажеш: "Стой при мене, не ме оставяй. Отсега нататък ще ходя по твоите пътища. Работи в мен отвътре, а не само да ме утешаваш отвън. Говори ми за моя Учител, аз ще те слушам." И той започва да говори сладко, увлекателно. Този Ангел на Любовта е най-голямата дъщеря на Бога. Тя говори тъй сладко, че който чуе нейния глас, никога няма да я забрави.

Казвате: "Това е първата Любов." Всички говорите за първата Любов, но никой от вас не я е задържал. Някои от вас са опитали първата Любов за една секунда, други са я опитали за пет секунди, трети – за десет секунди, а малцина само са я опитали за шестдесет секунди. Проявената Любов е голяма величина. Да я опиташ само за шестдесет секунди, това е много нещо. Но понеже мащабът на физическия живот е много голям, не зная тогава какво ще ни ползва такава малка хапчица, донесена от една врана. Илия тогава не знаеше закона на смаляването, но като изпадна в тия ограничителни условия на живота, го научи. Когато враната му носеше малките хапчици хляб, той не беше вече голям човек, а заемаше положението на една малка пеперуда, тъй щото от тази храна даже му оставаше. Той казваше: "Господи, храната, която ми изпращаш, е в изобилие!" Така Илия се смали и се задоволяваше с храната, която една врана можеше да изяде. Този закон е верен и по отношение на Бога. Някой път Бог дохожда до нас, смалява се, за да ни повдигне. Божието благословение не седи в големите работи, но в малките. Малкото житно зърно например съдържа всички условия за един велик Живот. Така и вие съдържате всички условия за един велик Живот. Де се крият те? – Във вашия ум, във вашето сърце, във вашата душа, във вашия Дух. Но за това се изисква време. Да бъдете ученици, първо трябва да влезете в Школата, но време се изисква, за да разберете Любовта, Светлината, Мира и Радостта в една планета. А време Бог е дал колкото искате. Времето е безконечно, то няма ни начало, ни край. И по отношение на времето понякога Господ казва: "Ще почакаш малко!" Умреш преждевременно, плачеш, Господ ти казва: "Ще почакаш малко, има време, пак ще те повикам. Тогава ще ти дам на разположение време колкото искаш." Ти казваш: "Господи, искам да живея шестдесет години, да продължа работата си!" Той те пита: "Не искаш ли

повече години? Хайде аз ти давам още двадесет години." Никои от вас не е издържал до сто и двадесет години. В какво положение ще се намерите, ако вие сте на сто и двадесет години и се огледате – сам на Земята, немил-недраг за всички? Вашите другари заминали, новото поколение не ви познава, не ви зачита, всички ви погледнат и казват: "Този старец защо ли не замине, какво ще прави още на Земята? Неговият ум не може да схваща новите времена." Ще кажете: "Този старец поне опитности ще има." Какви опитности?

Ще ви приведа един пример за дядо Стоян Пенджурски, който бил на сто години. Той събира един ден децата наоколо си и започва: „Ех, деца, деца, знаете ли какви неща е научил дядо ви от живота? Знаете ли колко е патила главата ми? Едно време, като бях двадесет годишен момък, ходих в Австрия да печеля, бях градинар. Един ден ми пишат от дома, че ме сгодили. Взимам веднага парите, които бях спечелил, и тръгвам за вкъщи радостен и весел. Когато минавам през Стара планина, хванаха ме турски разбойници, обраха ме и аз се върнах дома си беден и ранен. Отиде моята годеница! Не можах да се оженя. Знаете ли, деца, какво значи човек да работи цели десет години в чужбина, както аз работих в Австрия, и да изгуби парите си в един ден? Върнах се пак в Австрия, взех двама ортаци да работим заедно една градина, но след като работихме и тримата десет години, тия ортаци ме обраха. И аз пак се върнах в България с дрипелите си, без да мога да се оженя. И тъй станах човек на четиридесет и пет години и си казах: "Веднъж разбойници ме обраха, втори път – моите ортаци. Какво да правя сега?" Най-после, за добро, за зло, реших да се оженя за една богата мома – продадох свободата си. Какво излезе от тази женитба? Тази жена ме биеше по два пъти на ден. Виждате ли, деца, какво е патил дядо ви от тази жена? Не стига това, но родиха ми се син и дъщеря, които мязаха на майка си. Когато пораснаха, синът ме хване за краката, дъщерята – за косата, а жена ми отгоре ме налага с дърво. Да не ви дава Господ такава опитност!"

Това е опитността на дядо Стоян Пенджурски. Питам каква философия има в това, че го обрали разбойници, че го обрали ортаци, че го налагали жена му, син му, дъщеря му? Всинца вие имате такава опитност. Кой от вас не е бит? Но де седи разрешението на въпроса? Обръща се дядо Стоян Пенджурски към децата и ги пита: "Деца, макар че сте млади, а аз – толкова стар, не можете ли да ми кажете какво трябва да правя сега? Аз не зная защо главата ми тегли толкова много. Сам не можах да спечеля, с ортаци – също, от женитбата само бой видях. Кажете ми, дядовото, мои грехове ли изплащам, майка ми и баща ми ли са били грешни, защо става всичко това?" – "Не знаем, дядо." – "Опичайте си умовете, деца, да не ви патят главите като моята." Това беше заключението на дядо Стоян Пенджурски.

Аз ви моля, ако между вас има някой Стоян, да не ми се сърди, че съм взел неговото име, защото каквото име и да взема, все ще го носи някой от вас. Аз говоря за дядо Стоян Пенджурски. В този пример се виждат трите живота, които човек трябва да разреши на Земята. Разбойниците представляват старозаветния живот, ортаците – новозаветния, дъщерята, която бие баща си, показва какъв път трябва да мине праведният. Кажете ми кой праведник не е бит като дядо Стоян Пенджурски? Кой художник не е бит по всички правила? Ако ме попитате защо е така, не мога да ви отговоря, но казвам, че това е факт. Това е задачата, която всички трябва да разрешите.

Аз няма да се спирам да разрешавам въпросите на старозаветния и на новозаветния живот, понеже ви считам достатъчно умни сами да си ги разрешите. Аз ви давам упътвания какъв трябва да бъде Пътят на ученика. Пътят на ученика трябва да бъде път на Любовта, път на Светлината, път на Мира и път на Радостта. Можете ли да влезете в този път не за в бъдеще, но още сега, още този момент? Любовта не зависи от знанието ви; знанието е второстепенно нещо. Любовта не зависи нито от вашата сила, нито от вашата красота. Знанието, силата, красотата, това са само условия, които вашата душа може да използва, за да разреши задачата на своя живот. Любовта е в състояние при най-малките изключения да разреши всички трудни въпроси. При сегашното положение, в което се намираме, Любовта е в състояние да разреши седемдесет и пет на сто от мъчнотиите ви. Мъчнотиите са задачи, които ученикът не трябва да избягва. Възроптае ли защо Господ му е дал тази задача, той не може да бъде ученик. Напротив, той трябва да каже: "Господи, благодаря Ти, че ми даде тази трудна задача." Когато Господ или Учителят ти те поставят пред една

трудна задача, те имат високо мнение за теб. Когато Учителят ти не те вдига на урок, когато не ти дава задачи, тогава именно злото ще дойде. Ако си старозаветен, ще се озлобиш; ако си новозаветен, ще се съблазниш; ако си праведник, ще се наскърбиш. Това са състояния. Ако ти се намираш пред голямо изпитание, какво ще направиш. Ако старозаветният живот има преодоляващо влияние върху теб, ти ще се озлобиш и ще си кажеш: "Аз ли съм най-големият грешник, че Господ ми даде толкова големи изпитания? Главата ми побеля от страдания." Ако новозаветният живот има преодоляващо влияние върху теб, ти ще се съблазниш и ще кажеш: "Защо тия страдания идват върху мен? Ето аз се моля по три пъти на ден, чета Евангелието и като ме вдигнат на урок, след като съм учил цел ден, учителят ми пише една тройка, а този ученик там по-малко учи от мен, но учителят му пише шесторки. Има някаква причина, навярно учителят не е добре разположен към мен." Ако ти определяш характера на своя Учител от бележките, които той ти поставя, тогава ти си разбрал отчасти старозаветния и отчасти новозаветния живот.

Та казвам: задачата, която имате да разрешите в живота си, е трудна. Защо? Защото се намирате при трудни условия, но трябва да знаете, че Бог е Бог на Любовта, на Светлината, на Мира и на Радостта. Господ владее Небето, Господ владее Живота. Господ носи вечното Веселие и Мир за душата.

Какво ни показва времето тази сутрин? Днес аз говоря за ученика и вижте какво е небето, как хубаво го е направил Господ. Това чисто, светло и приятно небе е заради ученика, който е възлюбеният на Господа. За ученика, който иска да учи, Господ дава всичко най-добро. Ученикът пък казва: "Господи, всичко, което Ти си отредил за мене, е хубаво. Аз се радвам, че мога да решавам задачите, които Си ми дал." Този хубав ден не е за старозаветните, този хубав ден не е за новозаветните, този хубав ден не е и за праведните. Този хубав ден е за ученика, който иска да учи – за възлюбения на Бога. Следователно само ученикът може да каже: "Хубав е този ден." Той няма да го каже гласно, но ще почувства в душата си, че това е Божие благоволение. Това показва, че ако вие ходите по Пътя на ученика, според както аз ви говоря, и вашето вътрешно небе ще бъде тъй ясно, и вашето сърце ще бъде тъй чисто, както е небето днес. Също така и вашият ум, и вашата душа ще бъдат като днешното безоблачно, чисто и светло небе.

Сега, аз искам да ме разберете правилно. Аз внимавам в думите си да не внеса във вас някакви илюзии да очаквате повече, отколкото може да ви се даде. За пример аз често съм правил следния опит: дам някому една круша, но той не е доволен, иска по-голяма круша. Дам му по-голяма круша, пак не е доволен, иска една за дъщеря си. Дам и за нея, пак е недоволен, иска за приятеля си. И тъй – за приятеля си вземе, за този-онзи вземе, погледнеш го, събрал десетина круши. Дали ще ги даде на тия, за които ги е взел, то е въпрос. Аз го гледам обаче, седнал под някое дърво на сянка и си ги яде сам една след друга. Той представлява едновременно и дъщеря си, и приятелите си. Такова е разбирането му. Злото не е в това, че този човек иска повече, но в неправилното разпределение на получените блага. Той не е разбрал смисъла на нещата. Обаче ученикът, който влиза в Живота, трябва да разбера смисъла му, за да може да реализира хубавото в този Живот.

Някой казва: "Идеите на новото учение, които се проповядват, не са засега, те не могат да се реализират." Не, именно сега е времето им, но трябва да знаеш как да ги приложиш. Ти не можеш да пробиеш една канара с някое дърво, но ако вземеш един диамантен свредел, ще я пробиеш. В Африка има сонди, които пущат в земята на дълбочина осемстотин метра и оттам извличат вода. Такива сонди могат да се спуснат и на дълбочина до две хиляди метра, там водата е още по-хубава. Днес Земята е много малко проучена. Има известни земни пластове, до които съвременните учени още не са достигнали. Стремеж на ученика е не само да проникне с тия сонди до дълбочина две хиляди метра надолу в земята, но да издигне нагоре в пространството високи стълбове, близо петстотин-хиляда километра височина. Знаете ли каква енергия би потекла надолу по тия стълбове? Ние бихме създали един перпетуум- мобиле. Знаете ли какъв океан от енергия се крие в пространството? По същия начин и във вашия мозък се крие грамадна енергия, която изисква време и пространство, за да се прояви и реализира. Единствената причина, дето не можете да реализирате това, което Бог ви е дал, то е, че се занимавате с идеи, които отпосле са дошли. Това са идеите на

старозаветния живот. Вие ще оставите настрана старозаветния живот; ще оставите настрана и новозаветния живот. Някой казва: "Искам да бъда праведен." Не, вие ще оставите и живота на праведния. Едно ще гледате да придобиете – живота на ученика. Това е новото в света. Няма да ликвидирате с стария живот, но ще го държите настрана, да не се смесва с новия живот. Първите три вида живот текат в корените на цялото човечество, но ние не можем да ги изолираме изведнъж. Изолирането им трябва да става постепенно, като придобиваме истинското знание в Живота. Можем ли да изолираме тия животи, докато не завършим живота на ученика? – Не можем. Не е въпросът да ги изолираме, нито да ги използваме, но да се повдигнем над тях.

Та ще знаете: озлобяващ ли се, това е животът на старозаветния човек; съблазняваш ли се, това е животът на новозаветния човек; страдащ ли, скърбиш ли, това е животът на праведния човек. Всичко това е, защото искаш да намериш човек, който да те обича, искаш да добиеш Любовта в света. Кой може да те обича, освен твоят Учител? Може да те обича само онзи, който те учи. Ако ти обичаш едно животно и го повдигнеш до твоето положение, каква философия може да внесе то в живота ти? Утре това животно може да умре и ти ще скърбиш за него. Следователно това, което обичаш, трябва да бъде безсмъртно, да не умира. То не трябва да изгубва своята красота, не трябва да изгубва своята интелигентност, не трябва да изгубва своята благост и доброта. Аз не говоря за външната доброта, но за Добротата на душата. Аз наблюдавам: някой човек говори криво, но има нещо хубаво, добро, благородно в душата си, с което влияе на другите хора. Такива хора са добри, щедри, не обръщат внимание на дреболиите в живота.

Та казвам: право е желанието на хората да ги обичат. Но ако е въпросът за съвременната любов, която трае ден до пладне, какво ще ни даде тя? Само разочарования и страдания. Ние сме опитвали тази любов много пъти. Някой казва: "Човек може ли жаден да ходи?" Да се разберем добре. Вярно е, че без любов не можем да живеем, както и без вода не можем, без хляб не можем, без топлина не можем и без светлина не можем. Светлината и топлината в света са течения, които се движат с голяма бързина. В такъв случай, ако ти подпушиш светлината и топлината, те ще ти създадат най-големите страдания. Съвременните хора подпушват тия течения и затова страдат. Следователно нямате право да подпушвате онова, което тече. Защо? Защото всички течения са природни и трябва да ги оставим свободно да си текат. Има светлинни лъчи, които като излязат веднъж от теб, обикалят пространството и след десет години, като направят един кръг, ще се върнат пак при теб. А ти като човек, за да направиш един такъв кръг и да се върнеш на същото място, отдето си излязъл, нужни ти са най-малко десет милиона години. Затова не се смущавай, не плачи. Светлината, която обикаля в пространството, след десет години пак ще дойде при теб и ще ти каже: „Добър ден." Светлинните и топлинните енергии се движат с голяма бързина, затова не спирайте патя им, нека текат. Любовта тече с такава бързина, каквато човешкият ум не може да си представи. Ако искаш да подпушиш Любовта, която Бог внася в теб, ще си създадеш най-голямото нещастие. Остави Любовта да тече върху теб! Онова, което Бог е намислил заради теб, е велико нещо. Той е намислил и определил за всеки човек велики неща. Твоят велик Учител ще ти определи един другар, с когото ще учиш. Този твой другар ще бъде един от умните ученици, а не както онзи адепт, който дойде до Дървото за познаване доброто и злото, създаде голямо страдание на двамата ученици в Рая. Сега се изискват ученици, които трябва да се върнат при Дървото за познаване на живота. Значи Животът произтича от Любовта. Затова всеки, който иска да намери този Живот именно, не трябва да върви нито по старозаветния, нито по новозаветния живот, нито по пътя на праведния, но трябва да влезе в Пътя на ученика.

Христос се обръща към своите ученици и им казва: "Не ви наричам вече раби, вие сте минали по този пат, но ви наричам приятели, защото всичко, което чух от Отца си, явих ви го." Какво е чул? – За мощното, за великото Знание в света, което и те самите ще опитат. Христос запозна учениците си с силите на Природата, затова при един случай те Го запитаха: "Учителю, според както ни научи, да снемем ли огън от небето, както направи Илия, да изплашим ония там?" Христос им отговори: "Този огън не е за сега. Вие ще снемете огън за сърцата на хората, а не отвън. Вътре в сърцата им ще внесете огън. Ако снемете този огън отвън, вие ще изгубите пътя си като

ученици. Аз не съм дошъл да погубвам, но да дам живот и то преизобилно.” Това значи: “Аз не съм старозаветен, нито новозаветен, нито праведен, но Учител.” На кого? – На ученика. Затова се казва в Евангелието: „Без Мене нищо не можете да направите.” Образец трябва на света.

Сега, като ученици ще държите строго в себе си мисълта, че ученикът е свободен да слуша когото и да е, независимо от това дали говори право или криво, но когато дойде до приложение, ще каже: “Братко, аз трябва да започна първо с Любовта, после със Светлината, след това с Мира и най-после с Радостта.” Това е вътрешната връзка на ученика с Бога. Аз мога да слушам без да се отегча всеки човек, който може да ми говори за Любовта, за Светлината, за Мира и за Радостта, цял ден, а дори и през целия си живот.

Някои от вас, които ме слушате, ще кажете: “Вижте, нашият Учител иска да напуснем света.” Не, аз не съм от тези, които искат да напуснете света; аз не съм от тези, които искат да напуснете училището. Аз искам вие да разрешите всички мъчни задачи, турени в програмата на училището. Аз искам да разрешите всички мъчнотии в Живота. И всеки, които преодолее най-големите мъчнотии, има моето уважение. Срещнах едного праведника, който минаваше за ученик; казваше ми: “Учителю, днес ме понабиха малко едни мои приятели. Имах много кръв, дадох им малко. Те ме поздравиха по особен начин, но благодаря на Бога, защото в мен имаше известни погрешки, които по този начин изчезнаха.” След това се поусмихна и продължи пътя си. После една от сестрите ми разказваше за една своя опитност, от която благополучно се спасила: “Вървя – казва тя – между боровете на Изгрева, а пред мене друга сестра, едва на две-три крачки разстояние, бърза за някъде. По едно време тя улови един от клоните, за да си направи път, и веднага го пусна. В този момент аз наближавам и пуснатият клон силно ме удари в бялото на окото и ми протече кръв.” Казвам: “Благодари, че с малко си изплати, клонът можеше да те удари в зеницата на окото и тогава щеше да бъде по-опасно. Иди промий окото си с чиста вода. Ти трябваше да вървиш най-малко двадесет крачки след нея, а не толкоз близко, както си била.” Какво щеше да направи тази сестра, ако беше от старозаветните хора? – Щеше да стигне първата, да я поразтърси малко и да й каже: “Защо вървиш тъй невнимателно, не можа ли да задържиш клона, докато го хвана аз.” А тя каза: ”Аз съм виновна, трябваше да вървя малко по-назад от нея.” Така всички хора имат тази слабост – вървят близо един до друг. Когато минавате през някоя гора, трябва да вървите най-малко двадесет крачки на разстояние един от друг. Като се пущат клоните, така много хора са ослепявали, осакатявали са се по този начин. Хората в Живота се сближават, но тази близост в случая не е някаква добродетел. Когато пътници вървят през някоя гора, трябва да вървят на разстояние най-малко десет метра един от друг.

Та казвам: този хубав ден, който имаме днес, е за ученика. Той ни показва какъв е Пътят на ученика. Както виждате, този Път е велик.

Христос казва: “Иди разпродай всичко, раздай го на сиромасите, ела и Ме последвай.” И аз ви казвам: идете и раздайте вашия старозаветен живот, който имате; раздайте след това и новозаветния си живот. Най-после раздайте и живота на праведния, който е у вас, и след това идете при вашия Учител. Той ще ви посрещне. Но ако вие отидете при вашия Учител с разперена тога, с гердани на врата, със своето велико достойнство, Той ще знае как да ви посрещне. Ще ви се усмихне само и ще ви каже: “Вие ще дойдете друг път, малко по-късно. Засега в Школата няма място. Като дойдете идната година, ще се явите на конкурс, ще видим какви ще бъдат тогава условията за приемане.” И тъй година след година ще ви отлагат, докато най-после старини дойдат и кажете: “Съжалявам, че не можах да вляза в училището.” Но трябва да се влезе в училището. Най-хубавото нещо в Живота е да влезете като ученик в Школата. Питате: “Кога, идната година ли?” – Не, днес още, даже не и следобед. Не влезете ли сега, времето е вече изгубено. Сега, още този час, докато аз говоря. Престана ли да говоря, всичко се свършва. Свърша ли беседата си, може да хлопате колкото искате, може да счупите всички врати – затворено е вече. Сега всички можете да влезете, но без багажа си.Спомнете си стиха, в който Христос казва: “По-скоро камила може да влезе през иглени уши, нежели богат в Царството Божие.”

Първото нещо, чрез което можем да успеем, е онзи вътрешен процес на освобождение,

който става у нас. И всички трябва да се освободим! Как? – Като се слушаме, като си помагаме. Това индивидуализиране, което се забелязва в съвременната култура, води към една крива посока на живота. Днес има много хора, които под бремето на незнанието разрушават своя живот. Мъчно е, когато дойде някое голямо оскърбление на душата! Трябва да се помогне на такъв човек, било с блага дума, било с мил поглед. Някой път се намериш в парична криза, нямаш нито пет пари в джоба си. Все трябва да дойде някой богат човек да ти помогне. Друг някой забатачил, задлъжнял до уши и ми казва: “Поговори ми, много ми говори, насърчи ме! Постави се най-после в моето положение!” Гледам го, той има една полица от двадесет хиляди лева, която на еди-кой си срок трябва да изплати. Какво ще го ползват в случая моите думи, ако взема да му говоря: “Не бой се, Господ е велик, Той има на разположение много Ангели, които ще дойдат да ти помогнат. Ето, на еди-кой си господин в Америка помогнаха по този и този начин” и т. н. Обаче аз съкращавам своята реч, взимам един чек от двадесет хиляди лева, подписвам се, давам му го и казвам: “Ще отидеш в Народната банка да изтеглиш тия пари.” Той взима чека и излиза. Така въпросът е разрешен. Трябва да се даде нещо на света. Когато Бог говори, Той винаги дава.

И тъй, само в Пътя на ученика ние можем да разрешим правилно Живота. В другите три живота методите и начините са други. Едно заблуждение, от което трябва да се пазите, е следното: не мислете, че в Царството Божие може да се влезе чрез палене на свещи, чрез правене добрини, чрез подкупи и т. н. В Царството Божие с палене на свещи не може да се влезе, в Царството Божие с правене добрини не може да се влезе, в Царството Божие с подкупи не може да се влезе. Някой човек ви е учил на нещо и вие казвате: “Аз мога да се изплатя на този човек.” Как? – “Като му дам пари.” Не, този Учител не взима нищо, той не работи за пари. Скъпи са уроците на този Учител. Питам колко сме платили, за да дойдем в този свят? Ако се заемете да решите една математическа задача, да изчислите колко струват условията, при които живеем, ще видите, че за всеки едного от нас се харчат с милиарди левове жива енергия. Тази енергия не се намира така лесно. За пример, ако вие изгубите своята жизненост или ако изгубите Светлината на вашия ум, ще видите, че не можете да я доставите тъй лесно. Тази енергия не се намира на Земята. Много от съвременните хора страдат от неврастения. Защо? – Те са загубили много от тази жива енергия, от своята жизненост, вследствие на което става пропукване в нервната им система. Тогава животворният магнетизъм и животворното електричество у човека изтичат и той усеща вътрешна слабост в себе си, едно вътрешно отмаляване. Такъв човек вече от нищо не се интересува.

Това обаче не представлява никаква философия на Живота. Човек трябва да се учи в училището на Живота и до най-старата си възраст. И сто и двадесет-годишен да е, трябва да се учи. До последния час, до последния момент на живота си, човек трябва да се учи. Щом се освободи от тялото си, той вече е млад. Душата на човека е винаги млада. Той се облича в друго тяло, в което съществува вечна младост. Когато тялото остарява, у човека се ражда скръб. Защо? – Понеже той е отделил живота на тялото от живота на душата. Във всяко тяло, което остарява, тече старозаветният живот, а той оставя своите дълбоки бразди. И новозаветният живот оставя дълбоки бразди върху тялото на човека, и животът на праведния остава бразди върху тялото на човека. Изобщо тия три вида живот разрушават тялото на човека и задачата му в този свят остава неизпълнена. Ето защо като влезем в другия свет, ние срещаме едно голямо противоречие.

Христос казва: “Аз съм пътят, истината и животът.“ “Аз съм Пътят.” – Един е Пътят, но този Път има три разклонения. “Аз съм Истината.” – За да има човек Истината в себе си, той непременно трябва да има Мир в душата си, а мирен може да бъде само онзи човек, който има Мъдростта на своя страна. “Аз съм Животът.” – Един е Животът и той изтича от Любовта.

Та казвам: някои ученици, които постъпват в училището сега, те са още слушатели. Затова трябва да се учат от опитността на по-възрастните, на по-напредналите ученици от тях. Между вас да има правилно надпреварване. Сега всички ученици искат да се доближат до Учителя. Не може така. Някъде ще се учите един от друг. Ще се допитвате по зададените уроци от по-напредналите ученици. Между всички ученици трябва да има взаимно почитание. Младият ученик трябва да се отнася с почитание към по-възрастния. Ако младите, новите ученици не зачитат по-

възрастните, т. е. тия, които са се учили и знаят повече от тях, един ден и те ще се намерят в същото положение. "С каквато мярка мериш, с такава ще ти се възмери" – казва Писанието. Казвате: "Ние знаем това нещо." Знаете го, вярно, но вие още не сте добили съществeното знание за Живота. За пример ти си честен човек, но банката не ти дава пари назаем. При това учен човек си, свършил си три факултета, но условията в България сега са такива, че тя има на разположение много чиновници и за тебе няма място. Ти имаш голямо мнение за себе си, но хората не те признават. Ти можеш да пишеш хубаво, поет си; напишеш нещо, хората не го оценяват, ще ти платят тъй малко, че ти започващ да съжаляващ за труда си. Ти имаш още и художествени дарби, нарисуваш някоя картина, но пак не я оценяват. Както виждате, има нещо съществено в Живота, което хората не знаят, вследствие на което работите им не вървят както трябва.

Преди няколко дни дохожда при мене един художник, предложи ми да купя две негови картини. Аз имам правило: за картини пари не давам, пък и картините не ми трябваха. Но за да го насърча, взех картините и му дадох една сума за тях. След това той нарисува изворчето долу при реката. Платих му и за тази работа. Какъв беше резултатът от всичко това? – Той не употреби парите на място. Аз не му казах нищо, но си помислих: "Пътят, по който върви този човек, ще го изведе на загуба." Защо? – Художество с пари не се продава. Художник, който продава картините си, мяза на майка, която продава децата си. Всяка нарисувана картина е дете на художника. Той трябва да изпрати това дете то само да му донесе пари. Как? – Ще изложи картините си, и всека картина сама за себе си казва: "Всеки, който иска да ме види, ще плати нещо за мене, без да ме вземе."

Та казвам: според новите разбирания на Живота, вие трябва да давате подтик на талантливите между вас, да се интересувате от хубавите им работи! Аз съм слушал да се повтарят и потретват стари работи. За мен е било добре, аз съм се учил на търпение, но вие придобихте ли нещо ново от това? Преди години дойде при мен един евангелски ученик да ми проповядва Евангелието. Започна той да ми цитира стихове от единия край на Евангелието до другия. Тъй продължи цели три часа. Питам го после: "Свърши ли вече?" – "Свърших." – "Добре, и аз съм доволен. Хайде сега да излезем малко да се поразходим, да помислим за хубавите стихове." – "Да, добре трябва да мислиш, никой друг не ги е цитирал тъй, както аз ги зная. Знаеш ли, колко време съм се занимавал с тази работа? Цели двадесет години от живота си съм посветил само за тия цитати." – "Да, много хубави са цитатите." Казвам: и вие като ученици ще се научите да изтърпявате. Който иска да ви проповядва, изслушвайте го, но научете се от всичко да вадите поука.

Казах ви, че този събор е пръв по рода си. В какво отношение? – Първият ден на този събор започва с деня на Любовта. Ето защо вие трябва още този ден да приложите Любовта. Започнете ли с Любовта, всичко ще ви тръгне по мед и масло, както казват българите. Тогава и Светлината ще дойде у вас. Как ще познаете, че Любовта действа у вас? Сутрин, като ставате, ако у вас не е станало никакво окисляване, това показва, че Любовта действа вече у вас. Не е достатъчно обаче да проверите това само в един ден, но ако се минат два, три, десет, сто, петстотин, хиляда, десет хиляди и сто хиляди дни и у вас не се забелязва никакво окисляване, никакво смущение, значи вие сте добили новата Любов. Нека не говорим за такъв голям мащаб от време – десет хиляди или сто хиляди дни. За вас е добре, ако поне през сто дни наред от живота ви Слънцето не залязва, нито сърцето ви губи своята Любов. Новата Любов иде от Бога, от Ангелите, от всички ваши братя, които живеят на Земята и горе на Небето, и от всички ученици. Като си легнете вечерно време и се предадете на размишление, ще почувствате, че тази Любов иде отвсякъде – отвън, отвътре, отгоре, отдолу. Тя ще изпрати някой да похлопа на вашия телефон и ще ви запита: „Как сте?" Всяка вечер ще ви изпраща поздравите си чрез някого и ще ви каже: „Днес ви изпратих една кошница грозде, една кошница круши, една тенекия мед, един чифт нови обуща, една нова шапка, нови дрехи." Вие слушате само какво ви се изпраща. Освен това пощата всеки ден ви носи толкова много писма от тия Същества на Любовта, че вие не знаете какво да правите с тях и им отговаряте: "Моля ви се, братя, спрете малко с пратките си, докато освободим от пощата получените неща." Така постъпва Любовта. Тя се отличава с вътрешно изобилие.

И сега желая пощата постоянно да ви донася пълни кошници с грозде, круши, ябълки,

сливи, смокини, портокали, банани – изобщо всички най-хубави плодове, които съществуват на Земята. Превърнете всичко това в духовен смисъл. Благодарете на Бога за доброто, за благото, което ви е дал. Благодарете на Бога за хубавите думи, които ви е казал. На Бога само ще благодарите. Не благодарите ли на Него, каквото и да казвате на мене или на когото и да е друг, нищо няма да ви ползва. Бог е първоизточникът на всички блага. Нему ще благодарите и към Него ще отправите ума и сърцето си. Ще благодарите на Бога за хубавото време, за хубавия живот, за добрите условия на живота; ще благодарите, че ви е пратил на Земята между този народ; ще благодарите, че сте член на човечеството; ще благодарите, че сте свързани с Ангелите, а понякога и Той сам благоволява да говори с вас. Някой от вас може да пее добре, друг – да рисува, трети – да пише и казвате: “Имам един малък талант.” Не, на Бога ще благодарите за този свой талант и ще знаете, че и малките таланти могат да се увеличават, да стават големи. Аз уподобявам малките таланти на една малка дупчица, през която светлината влиза. Колкото повече отваряш тази дупчица, толкова повече светлина ще влезе. Да се отваря тази дупчица повече и да става все по-голяма, това зависи и от самия човек.

Та казвам: вие ще проповядвате Любовта в своя живот. Как? Ще ви дам един пример: в един чифлик живели в съдружие две кози и една маймуна. Козите, като се връщали вечерно време от паша, козината им била набодена с много цигански тръни. Маймунката, като виждала, че се връщат, отивала при тях да ги пощи – изхвърляла всички тия тръни от козината им. Най-напред изчиствала едната, после другата и като нямала какво повече да прави, хвърляла се по гърба, по главата ту на едната, ту на другата, дърпала ушите им, дращела ги, с което искала да им каже: “Донесете още тръни.” Козите викали, крякали, искали да се освободят от нея. Какво заключение ще извадите от този пример? – Щом мъчнотиите дойдат в живота ви, трябва да знаете, че маймуната е свършила работата си и вие трябва да отидете в гората.

Преди да завърша беседата си, ще ви дам още един пример. Това се е случило в новите времена. Граф Берози имал един добър приятел – италианец на име Нунцио. По едно време Нунцио се влюбва в една богата мома, която обаче имала и друг кандидат. Последният, като се научава за любовта на Нунцио, възненавидел го толкова много, че намислил най-после да го отрови, да се освободи от него, за да придобие той момата. Как да извърши това? Той искал тъй да направи това престъпление, че никой да не го разбере, даже и сам Нунцио да не усети нищо. Обаче граф Берози, който обичал приятеля си, схванал мисълта на противника му. Един ден съперникът на Нунцио отива у дома му и му поднася чаша сладко вино, в което турил една от модерните отрови със свойство да действа бавно, но сигурно. Смъртта от тази отрова идвала едва шест месеца след изпиването и. В този момент граф Берози бил при своя приятел. Като видял, че той надига чашата с виното да пие, веднага взима пушката си и прицелва право в чашата. Чашата се счупва и на парчета пада на земята. Нунцио и неговият съперник се уплашват, но граф Берози съвсем спокоен казва: “Извинете, аз исках да се опитам дали съм добър стрелец, ще мога ли да ударя чашата, без да повредя някого.” Нунцио не подозирал, че приятелят му по такъв начин го избавил от смърт, но и съперникът му не подозирал, че това нещо е направено съзнателно, с цел да спаси живота на приятеля си. И двамата похваляват граф Берози за умението му да стреля.

Казвам: когато поднасят чаша с отрова някому, вдигнете вашата пушка, отправете своя вистрел срещу чашата. Коя е тази пушка? – Вашата права мисъл. Отправете я към чашата с отрова, за да я разбиете! Единственото нещо, което се позволява на ученика, е да разбие чашата с отровата. Това е един метод, практикуван още в най-старите времена. Чашата, това са човешките удоволствия, които държат хората в робство. Всички знаете какво нещо са удоволствията. Аз взимам думата *удоволствия* в широк смисъл. Те са такова робство, за което се е плащало с хиляди години. Затова чашата, която заробва човека, трябва да се разпръсне. Казвам ви: отхвърлете чашата, която трови вашия живот. Помогнете на вашата душа, помогнете на вашия ум, помогнете на вашето сърце. Вие можете да си помогнете.

Един от начините, чрез които можете да си помогнете, е молитвата. Ние разглеждаме молитвата като разговор с Невидимия свет, като разговор с Бога. Да се молиш, значи да се учиш да

говориш. Трябва да се говори. Днес ние страдаме, понеже не сме научили небесния, Божествения език. Не е достатъчно само да се моли човек, но молитвата трябва да представлява един израз, който да взема участие целият човешки Дух, цялата му душа, целият човешки ум и цялото му сърце. В това, което човек иска от Бога, трябва да има само един вътрешен смисъл. Молиш ли се, кажи: "Господи, да бъде Твоята воля. Аз ще приема на драго сърце всичко онова, което иде от Твоята ръка, и ще изпълня Волята Ти без никакво престъпване на Твоя закон." Тъй и ученикът трябва да каже на Учителя си: "Учителю, аз ще разреша всички задачи, които си ми дал в Живота. Аз ще ги донеса пред Теб на одобрение и каквато корекция направиш, ще я приема с разположение." Такъв трябва да бъде Новият път! Ако тръгнете по този Път още от днес, ще забележите, че с вас ще стане велика промяна. Ще видите нова Светлина, която ще се излее върху вас. В душата си ще почувствате такъв Мир и такава Радост, каквито никога в живота си не сте имали. И животът ви само по този начин ще се осмисли.

Сега, младостта нека не ви блазни. Най-първо заинтересувайте се от Любовта, а не от младостта; после, заинтересувайте се от Светлината, а не от младостта; след това заинтересувайте се от Мира, а не от младостта, докато най- после дойдете и до самата Радост.

И тъй, сега аз ви поздравявам с Любовта. Какво значи поздравът? Кого поздравяваме? Когато обичаме някого, поздравяваме ли го? – Само странникът се поздравява. На този, когото обичаме, ние се усмихваме вътрешно и му даваме най-хубавото, което имаме. За него трябва да отворим душата си тъй, както Небето се отваря за нас. Ние трябва да му се усмихнем вътрешно и да му кажем: "Заповядайте, добре дошли, отдавна ви чакаме. Много се радвам, че сте ни дошли нагости."

Сега всички ще отворите душите си за вашия Учител. Които могат, нека направят това още днес, още сега, да не чакат даже и свършването на беседата. Нека това бъде един свършен акт. Тогава между вас ще има вътрешна хармония. Аз искам вашите умове да си хармонират, да мислите еднакво за Любовта. Вие можете да прилагате Любовта по различни начини, както намирате за добре, свободни сте. При прилагането на Любовта няма никакви стражари, нито Ангели със своите огнени мечове. Вие сте свободни да изявявате Любовта както намирате за добре, никой няма право да ви съди. Постъпвате ли така, вие се благославяте. Ние гледаме какви са мотивите, които предизвикват проявлението на Любовта.

Казвам: всички ще отворим сърцата си за новия ден. Той е ден на Любовта, той е ден на вечния Живот. Аз вярвам, че всички сте дошли за Новия живот. Ако се занимавате със стария живот, вашето идване на Земята е безсмислено. Ако вие сте дошли на Земята гладни, боси, бедни, със скъсани и кирливи дрехи и ви изпратим пак такива, вашето идване на Земята е безсмислено. Аз искам да се върнете хубаво облечени, добре нахранени, но не преситени, добре напоени с чиста, хубава вода; да сте слушали най-хубавата проповед, която ви е посочила пътя към великата цел в Живота; да сте си написали една програма, по която да работите за в бъдеще, та всичките мъчнотии в Живота ви да не са в състояние нито на косъм да ви отклонят от правия път, по който сега сте тръгнали.

Аз зная, много от вас са бедни, много от вас са болни, много от вас са невежи, много от вас имат недъзи, много от вас са прости, не са учени – всичко зная. Казвате: "Учителя не знае ли всичко това?" Зная и защото зная, показвам ви пътя, по който ще намерите това богатство; показвам ви мястото, отдето можете да го вземете. Казвате: "Учителю, ела с нас, дай ни от този хамбар." – Ние с крини не даваме, ние жито на тегло не мерим. Всеки ще бъде абсолютно свободен, ще отиде сам и ще си вземе колкото му трябва. Всеки трябва да бъде искрен, да знае, че това учение има приложение.

Бог царува на Небето, Бог царува на Земята! И всека интелигентност, всяко знание, всека сила, всека доброта и всека мощ, било на човека, било на обществото, било на народа, било на цялото човечество, се дължи на Този, който е създал света. Този свят има и външен израз. Ние сме членове на този свят и трябва да изпълним Божията Воля, каквато и да е тя. Този е великият закон на вечния Живот, този е великият закон за учениците, които искат да реализират Доброто и то тъй,

както е писано в Божествената книга, която още не е напечатана на Земята.

Желая всички вие да започнете с Божествената Любов, сърцата и умовете ви да бъдат свободни. Божественият Дух и Божествената Любов да бъдат с вас, да бъдете през целия ден радостни и весели.

19 август 1927 г., София [32]

ИЗРАИЛ И БЪЛГАРИН

“А това е живот вечни, дето да познаят Тебе, единаго истиннаго Бога.” Като махнем думата *вечен*, остава стихът: “Това е живот, да познаят Тебе, единаго истиннаго Бога.”

“Каквото вържете на небето, вързано ще бъде и на земята; каквото развържете на небето, развързано ще бъде и на земята.” Това се отнася до онези хора, които са познали Бога, а не до онези, които не са Го познали. Това се отнася до онези зрънца, които са на нивата, а не до онези, които са в хамбара.

Сега аз ще говоря върху две положителни неща: върху вярата, която е подтик към Знанието, и върху Любовта, която носи Живот. Без вяра човек не може нищо да придобие. Без вяра човек не може да угоди на Бога. Всеки подтик в душата ви показва, че вярата се проявява. Това, което съвременните хора наричат вяра, е материалистично схващане на вярата. Някой казва: “Не зная дали това, което хората учат, е нужно.” Всякога можеш да го провериш. Храната, която ядеш, всякога можеш да провериш добра ли е или не; въздухът, който дишаш, всякога можеш да го провериш; светлината, която влиза в очите ти, всякога можеш да я провериш; пътят, по който вървиш, всякога можеш да го провериш прав ли е или крив.

Дошло е време вече, когато трябва да посеем нашето знание. Всичко е важно, но в даден случай всичко не е полезно. Когато посеете житното зърно, в първо време вие не се интересувате от него. Щом израсте, вържe плод и започне да зрее, вие се интересувате от него: събирате го на снопи, овършеете го и го слагате в хамбара. От време навреме вадите от житото в хамбара и го употребявате. Част от него отива за тялото ви, част – за сърцето ви и част – за ума ви. Онези, които не знаят как да ядат, изпращат житото само към тялото си, вследствие на което напълняват. Те ядат повече, отколкото трябва. Има други, които също не знаят как да се хранят, вследствие на което приемат по-малко храна, отколкото трябва. Затова те са слаби. Човек не трябва да бъде нито слаб, нито пълен. Когато наливате някаква течност в един съд, внимавайте да не го напълните догоре, нека остане поне малко празно място. Някои искат да бъдат пълни, да знаят всичко. Те искат да бъдат пълни бурета. Защо им е толкова знание? Ако има малко пространство, човек може свободно да се движи; ако няма никакво пространство, той не може да се движи.

Сега вие не трябва да се спъвате от думите *пълнота* и *празнота*. Всяка дума има своите елементи, от които е съставена. Разгледайте тези елементи и ще намерите значението на тия думи. Вие сте българи, но не знаете какво означава думата *българин*. Първият елемент в тази дума е буквата *б*, която означава посяване на семето. Вторият елемент е буквата ъ, което означава товара, който българинът носи. Третият елемент – *л* – означава това, което българинът носи от горния свят. Четвъртият елемент – *г* – е вечното начало, за което българинът се е хванал. Петият елемент е буквата *а*, която показва, че българинът е бременен с нещо. Шестият елемент – *р* – показва, че като се хване за нещо, българинът не се отказва от него: с девет чифта волове да го теглиш, той не се отказва от идеята си.

На физическия свят българинът се нуждае от една хомеопатическа доза надежда; в Духовния свят той се нуждае от хомеопатическа доза вяра, а в Божествения свят – от Любов. Щом има надежда, той ще бъде здрав, ще се бори геройски с всички болести. Ще хване една болест, ще я тупне на земята и ще й каже: “Знаеш ли кой съм аз? Българин съм!” Като има вяра, той ще се справи

с всички противоречия в Духовния свят, ще ги стъпче на земята и ще каже: “Знаеш ли кой съм аз? Българин съм!”

Какво означава думата *Израил*? Кои са елементите на *Израил*? Израил е онзи, който излиза от Рая, из-рая, а пък *българин* – който влиза в Рая. Първоначално сте били Израил, излезли сте от Рая; после ще станете българи, ще влезете в Рая. Така се примиряват противоречията.

Колко малко е нужно на човека, за да бъде щастлив. Днес българите са щастливи, че им върнаха Добруджа [33]. Цял празник е това. Досега българинът беше вън от Рая, затова беше Израил. Сега стана българин, значи той е вече в Рая. Който влезе в Рая, всичко взема без война, по приятелски начин.

Сега аз ви проповядвам върху вярата. Вярвайте в онова, което Бог е вложил във вас. Досега вие сте излизали от душата си, но като българи трябва да влезете вече в душата си, да не въздишате повече. Душата е Раят на човека. Всеки, който е вън от душата си и въздиша, той е и вън от Рая. Който е престанал да въздиша, той е в Рая. Който въздиша, е Израил; който не въздиша, е *българин*.

Сега, ако се проповядва на хората за Бога, мнозина ще кажат, че това са нереални работи. Кои неща са нереални и кои реални? – Това, което се губи, е нереално; това, което се придобива, е реално. Ако губиш мислите, чувствата и постъпките си, те са нереални. Ако ги придобиваш, те са реални. Следователно, когато губиш нещата, ти си Израил; когато ги придобиваш, ти си *българин*. Който губи, който се обезсърчава, който страда, който не може да живее с ближния си, той е Израил. Когато Христос дойде между израилтяните, приеха ли Го? Не Го приеха. Не само това, но те Го разпнаха. Те мислеха, че без Христос ще се повдигнат повече. Всъщност повдигнаха ли се? Те не приеха Онзи, който носеше Божието благословение, но не се издигнаха както очакваха.

Следователно, ако имате в себе си една Божествена идея и я хвърлите настрана, мислите ли, че и вашето положение ще бъде по-добро? Щом влезе в ума ви една Божествена мисъл, вие ще я приемате – нищо повече. В нея се крие вашето бъдещо щастие. Щастието на човека седи в това да стане *българин*. Днес всички сте в Израил, няма човек, който да не е в Израил. Значи всички сте извън Рая и отсега нататък трябва да влезете в Рая, да станете *българи*. Засега първи вкарват в Рая българите. Как ги вкарват? – С камшик.

Всеки човек, бил той германец, французин, англичанин, който се справя със своите мъчнотии, е *българин*. Ако не може да се справя с мъчнотиите си, не е *българин*. Какво представлява българинът на физическия свят не е важно. Ние разглеждаме елементите на *българина* в Духовния свят. От физическо гледище думата *българин* според някои е произлязла от думата *булгур*, което показва, че някога българинът много употребявал булгура за храна. На физическия свят българинът пее и играе, движи се и работи. Каквото вижда, той все мнението си дава, затова главата му страда. Той мисли, че ако стане министър, ще оправи света; всеки българин мисли, че може да оправи света. Това е Израил. Като дойде истинският *българин* и каже на камъните да станат, те ще станат. Онзи, който казва на камъните да станат, а те седят на мястото си, той е Израил. Онзи, който казва на Добруджа да се върне и тя се връща, той е *българин*. Ако каже, и Добруджа не дойде, той е Израил.

Аз взимам думата *българин* в смисъл на човек, роден от Любовта. Всички европейски народи трябва да се родят от Любовта. Моето почитание към всички народи, но те трябва да повярват в онова, което Бог е вложил в тях. Само тогава може да стане истинско опознаване на народите. Това не е за насърчение, но истина, която един ден ще проверите. За пример думата *любов* не е еднаква във всички народи, но идеята, която Любовта преследва, е навсякъде една и съща. С каквото име да кръщавате Любовта, тя носи навсякъде едни и същи елементи. Същото можем да кажем и за вярата: тя не е еднаква във всички народи, но елементите, които носи, навсякъде са едни и същи.

Съвременните народи могат да се кръстят с едно общо име – Божествен народ. И при това положение пак ще има един български Божествен народ, турски Божествен народ, руски Божествен народ, френски Божествен народ, английски, италиански и т. н. Едно е важно: в бъдеще всички народи трябва да принадлежат към един нов народ, който ще обедини всички народи в себе си. Ние

не поддържаме идеята, че на едно дърво трябва да има само един клон или един лист. Едно дърво може да има хиляди клончета, но колкото по-големи стават те, толкова са по-малочислени. Що се отнася до листата на дървото, те са многобройни. Обаче дървото не може да роди толкова плодове, колкото листа има. Листата представляват Умственият свят на дървото. Колкото повече листа има дървото, толкова по-умно е. Плодовете на дървото пък показват степента на развитието, до което е достигнало. Наистина дървото се познава по плодовете си. Ако плодовете са кисели и стипчиви, дървото има едно развитие; ако плодовете са сладки и ароматни, дървото има друго развитие, друга култура. Плодовете на човека са неговите постъпки. От постъпките на човека съдите за неговото развитие и култура.

Днес много хора търсят Бога, но не знаят къде да Го намерят. Всеки човек може да бъде прозорец за Бога. Бог създаде Слънцето и Земята, но Той сам не е нито в Слънцето, нито в Земята. Казват, че Бог е навсякъде. Наистина, Той е и в човешките мисли, чувства и постъпки. Той е и в страданията, и в радостите на хората. Бог присъства в разумните страдания и радости. Някой страда. Защо? – Имал един приятел, който заминал за другия свят. Нека се радва, че заминал. Бог го е обикнал и го е повикал нагости при себе си. Като минал по Земята, Бог харесал твоя приятел, дал му карта да Го посети. Той отива нагости при Бога, а ти плачеш и страдаш за него.

Всички хора се нуждаят от ново разбиране на Живота. Някой път се ражда дете в някой дом и не знаете защо се е родило. То може да бъде момче или момиче. Ако в един дом се родят три-четири момчета, родителите искат да имат и едно момиче. Защо? – Защото момчетата носят един от най-твърдите елементи в себе си. И тъй, ако човек ражда само мъжки мисли, ще предизвика втвърдяване на мускулите, на мозъка, на белите си дробове. За да не става това, човек трябва да прави смяна в мислите си: първо да приеме една мъжка мисъл, после – една женска и най-после – една детска. От друга страна, ако в ума на човека се роди една мисъл, непосредствено след нея в сърцето трябва да се роди едно желание и във волята – някаква постъпка. Правилната обмяна между мисли, чувства и постъпки подразбира правилно развиване на човешката душа. Ако умът, сърцето и волята не раждат, те са осъдени на страдания. Кои турци са измъчвали българите: бедните или богатите? – Богатите. Защо? – Защото те не раждат, т. е. не дават нищо от себе си. В това отношение те приличат на безплодни дървета. Кои дървета отсичат – плодните или безплодните?

Един от недъзите на съвременните хора е, че избягват да раждат. По много причини те се страхуват от раждането. Мъжът казва: “Добре, че не съм жена да раждам.” Като се е родил на Земята, по какъвто и да е начин човек все ще ражда, не може да се освободи от раждане. Ако е мъж, с ума си ще ражда; ако е жена, със сърцето си ще ражда; ако е дете, с тялото си ще ражда. Ако си господар или слуга, цар или царица, пак ще раждаш. Каквото положение и да заема човек на Земята, непременно ще мине през процеса на раждането. Човек живее, докато ражда; щом престане да ражда, Животът минава през други процеси.

Сега, като говоря за раждането, аз нямам предвид онова състояние, придружено със страдания. Аз имам предвид онова раждане, което е придружено с Радост и Веселие. Аз не говоря за раждане, придружено с мъчение, но за онова раждане в човешкия ум, което се изразява в Радост; аз говоря за онова раждане в човешкото сърце, което носи Любов, здраве и разположение; аз говоря за онова раждане във волята, което прави човека свободен. Където и да ражда човек – в ума, в сърцето или във волята, не е лесно да роди. Условия са нужни за раждането. Земята ражда, само ако се намира под влиянието на слънчевите лъчи. Не е ли под тяхно влияние, раждането е невъзможно. Освен това, важно е положението на Земята спрямо Слънцето. Тази е причината, поради която полюсите на Земята са почти безплодни.

Малцина се интересуват от въпроса за раждането в трите свята – Умствен, Сърдечен и Волев – и запитват какво да правят, за да станат богати. Придобиването на богатството е последен процес. Човек не може да стане богат изведнъж. Бързото забогатяване е изкуствен процес. Както бързо е забогатял човек, така и бързо ще осиромашее. За да придобие вечното богатство, човек трябва да забогатее едновременно в трите свята – в Умствения, в Духовния и във физическия. Когато всички хора станат богати по този начин, Земята ще се превърне на Рай.

Да се върнем пак към символичното понятие *българин*. Всеки българин, който е познал Бога, може да влезе в Рая. Всеки българин, който може да връзва нещата на Земята и на Небето и който ги развързва на Земята и на Небето, живее в Рая – него можете да слушате. Защо? – Защото Бог го е кръстил. Името *българин* не е произволно дадено. То съдържа в себе си велика Божествена идея. Който е готов да приеме тази идея, той носи вече това име. Ще каже някой, че е *българин*. Това не е достатъчно. Българинът трябва да съдържа три елемента в себе си: тяло, което се ръководи от надеждата и работи без никакви ограничения; ум, който се ръководи от вярата и работи без никакви ограничения и сърце, което се ръководи от Любовта и работи без никакви ограничения.

Следователно, като знаете какво може да бъде българинът, трябва ли да се обезсърчавате? Трябва ли да роптаете, че сте се родили българи? Когато Духовният свят иска да кали човека, да му предаде повече твърдост, изпраща го на Земята между българите. Когато иска да предаде на някой велик дух твърдост, той пак го изпраща на Земята да се роди българин. Който иска да се справя с мъчнотиите, да придобие твърдост, става българин. Българинът е професор по твърдостта. В това отношение, когато се касае за установяване на някаква Божествена идея, човек трябва да бъде *българин*.

Изобщо, за да се домогне до нещо, човек трябва да съдържа в себе си съответно качество. Каже ли, че иска да бъдат простени греховете му, той трябва да отговори срещу това с друго нещо. С какво? – С щедрост. Законът на щедростта подразбира изобилие. За да бъде щедър, преди всичко човек трябва да бъде вътрешно богат, да не се страхува от никакви лишения и ограничения. Може ли да се нарече богат онзи, който има милиони килограми жито в хамбара си, а се страхува да не настане глад, да не се влошат условията на живота? Колко жито му е нужно за една година? Като прекара спокойно една година, следната пак ще донесе своето благо.

Днес вие сте се събрали да чуете нещо за настоящия момент. Това, което наричате настояще, е минало. Вие още не живеете в настоящето. Вашите идеи са на миналото, в тях няма никаква реалност. Те са бентове, които всеки порой, всяка по-силна вода може да отнесе. Една от идеите на миналото е човек да стане велик. Чудно нещо! Човек е велик, но като не съзнава това, стреми се към някакво въображаемо величие. Слонът е велик, голям, но може ли да заповядва на човека? Човекът, малкото същество, се качва на гърба на слона и го управлява. Защо? – Защото е по-умен и по-добър от него. Той възсяда слона, управлява го и му говори: "Голям и велик си, но си изпратен при мене да те уча." Така постъпват и всички ония, които ядат кокошки, патици, агнета и други. Те ги колят, ядат и казват, че ги пращат на училище в своя стомах, там да се учат.

Като не познават себе си, хората искат да притежават качества, за които те не подозират даже, че се крият в самите тях. Някой например иска да бъде добър. Щом иска да бъде добър, той се стреми към физическия свят, иска да изучава неговите закони. Щом пожелае да влезе в Духовния свят, човек се стреми вече към Истината и Свободата. Обаче нито доброто е истинско Добро без Свободата, нито Свободата е ценна без Доброто. Ако човек не може да приложи Доброто свободно, все едно, че хамбарът му е пълен с жито, а стомахът му е разстроен, не може да работи. Как ще се ползва от това жито? Как ще се ползва той от Доброто, лишено от Свобода?

Човек трябва да бъде здрав, да превръща енергията на житото в работа. Житото прави човека поет, музикант, художник, учен, родолюбец и т. н. Без жито нищо не можеш да постигнеш. В духовен смисъл житото подразбира идеята, която Христос изказал в стиха: "Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си." С други думи казано, ако не разбирате онова, което е вложено в житното зърно и ако не знаете как да го отправите към своя ум, към своето сърце и към своето тяло, вие не можете да приемате Божествения живот. Като придобие Божествения живот, човек излиза от света на постоянните промени. Той гледа на всичко от добрата страна. Дали приятелят му е добре разположен или не, за него е едно и също. И на облачното, и на ясното небе той гледа с еднакво разположение.

Следователно, докато живеят в света на промените, хората често изпадат в заблуждения. За пример, когато имат радости, те казват, че Бог ги обича, грижи се за тях. Щом дойдат страдания, казват, че Бог ги е забравил, че нещо се е изпречило на пътя им. Това е заблуждение. Бог не забравя

хората, но те Го забравят. Майката не забравя децата си, но децата забравят майката. Казано е в Писанието: “Ако баща ви и майка ви забравят за вас, Аз ще си спомня.” На друго място е казано: “Написах ви на дланта Си.” Като погледне към дланта Си, Бог вижда къде е мястото на българина и си спомня за него. Всички могат да тъпчат българите, но като погледне към дланта си, Бог казва: “Тук са те.” Заслужава човек да бъде тъпкан от хората, но името му да бъде написано на Божията ръка. Това значи да бъдеш под зоркото око на Любовта.

“Каквото вържеш на Земята, вързано ще бъде и на Небето.” Кога? Когато челото, носът и устата ти са правилни и красиви. Вярата е създала челото, Любовта – носа, а надеждата – устата. Значи чрез челото, т. е. чрез мозъка човек възприема енергии от висшите светове, чрез носа – духовни енергии, а чрез устата – енергии от физическия свят. Човек не може да разбере законите на Земята, ако надеждата му не е развита. Щом разбира тези закони, той гледа съзнателно на фазите, през които човешкият живот минава и разумно ги използва. Човек е бил млад и пак ще бъде; той е бил стар и пак ще бъде. Обаче, за да се използват всички възрасти като условия за работа и учене, нужно е будно съзнание.

Сегашните хора се страхуват от старостта и като дойдат до петдесет-шестдесет-годишна възраст, те не смеят да предприемат никаква работа, нищо ново, понеже мислят, че тяхното време е минало вече. Кой ще работи тогава? – Младите и децата. Това е заблуждение. Сегашните хора проявяват живота на миналите поколения, техният живот е резултат на миналото. Животът на бъдещето поколение пък ще бъде резултат от настоящия живот. Тогава какво наследство ще оставите на бъдещото поколение, ако тъй рано се откажете от работа? Бъдещото поколение ще покаже какво сте били вие и какво сте им оставили.

Стремете се към новото, в което няма остаряване. В какво се заключава новото? – Новото подразбира ум светъл, пълен с Добродетели; сърце чисто, пълно с Добродетели и тяло здраво, пълно с Добродетели. Ще кажете, че тялото умира. Има едно тяло, което всякога върви с човека и на този, и на онзи свят. Това тяло никога не умира. То съблича само старата си дреха и свободно от нея продължава своя път. И в Божествения свят не приемат човека без тяло. В никой свят не приемат човека без ум, без сърце и без тяло. Той остава някъде в Космоса, но при страшно мъчително състояние. За да не изпада в това мъчително положение, човек трябва да пази физическото си тяло, да не нарушава неговата чистота и цялост. Какво ще стане с млечната още ядка на ореха, ако преждевременно пострадат горните две покривки? Орехът е осъден на смърт. Той не може да продължи своето съществуване. Като се запазят горните покривки, орехът се развива правилно. Всяка покривка пада на времето си и като се посади орехът, от него излиза нов живот. Казано е в Битието: “И земята беше неустроена и пуста, и Дух Божи се носеше над бездната.” Духът Божи, това е Светлината на света. Следователно докато Слънцето на Живота грее, използвайте Светлината му да организирате вашата земя, т. е. тялото си, да го превърнете в Рай. В Божествения свят Слънцето грее всякога и осветява всеки, който иска да се ползва от него.

Сега, аз говоря за онези *българи*, които са в Божествения свят. Има *българи* и в Духовния свят. Когато се намерите в известно затруднение и не можете сами да си помогнете, обърнете се към *българите* от Духовния свят, те ще ви помогнат. Ако и те не могат да ви помогнат, обърнете се към *българите* в Божествения свят, те непременно ще ви се отзоват. Дали вярвате в това или не вярвате, не е важно. Ако е вярно, за моя сметка остава, аз печеля; ако не е вярно, ще благодарите, че съм ви дал едно богато угощение.

Сега, вярвайте в онова, което Бог е вложил във вашия ум, във вашето сърце, във вашата душа и във вашия Дух. В тях се крие Великият в света, те произлизат от Него. Служете на Духа и на душата си, на ума и на сърцето си като учители на вашия живот. Ако тях не слушате, кого можете да слушате? Ако някой дойде отвън и се опитва да ви въздейства, вие казвате: “Не ставам роб на никого!” Който не служи на Бога, само той е роб. Който не люби, който не вярва, който не се надява, само той може да бъде роб. Всеки, който е възприел Истината, той е свободен. Който е възприел Любовта, Знанието, той е свободен човек. Не е лесно да приложи човек принципите на Любовта и на Свободата, да се откаже от старото. Тъкмо сядате пред приятен, хубав обед и при вас идва един

гладен човек; нещо ви нашепва: “Раздели обяда си с този човек!” Погледнеш към обяда си, погледнеш към бедния човек, не ти се дава. Пак нещо ти нашепва: “Раздели обяда си с този беден. Повикай го при себе си, Бог е в него. Ако не споделиш обяда си с него, ще съжаляваш.” След дълго увещаване ти се съгласяваш да дадеш нещо от себе си на своя беден брат. Не се стопява лесно коравото човешко сърце.

Не е въпрос да правим добро, с което да се показваме пред хората. Аз съм за онова положение, когато човек почувства присъствието на Бога, да стане на крака с всичкото си уважение и почитание. От хиляди години насам Бог те е подкрепвал, давал ти е всички блага на разположение – ще станеш и ще Му се поклониш. Заради Него ще извършиш всичко с Любов. И най-малкото да направиш за Него, ще получиш благословението Му. И цар да си, бъди готов за Бога на всякакви жертви. За предпочитане е да бъдеш последен човек в света, но с Бога, отколкото пръв и без Бога. За предпочитане е да бъдеш последен слуга, но с Бога, отколкото пръв цар без Бога. Ако и царят е с Бога, още по-добре. Ако си мъж и Бог е с тебе, радвай се; ако си жена и Бог е с тебе, радвай се; ако си дете и Бог е с тебе, радвай се. Изобщо, в каквото положение и да се намираш, важно е Бог да е с тебе.

Когато влезе в къпалнята и намери онзи, който от тридесет и осем години лежеше болен, Христос го изцери. Защо само него излекува? – Защото само той очакваше Христос. Дълбоко в душата си той уповаваше на Бога. Значи в Израил по онова време имало само един, който очаквал да го избави някой. Вас кой ще избави? Днес и вие сте в къпалнята, но ако не можете да се излекувате, ще влезете в лоното на смъртта. Кой ще ви избави оттам?

Един ден наблюдавам как един сокол се спусна върху един кос, който спокойно си пееше и го сграбчи. Веднага отправих мисълта си към сокола, казах му: “Ще пуснеш коса!” Той го пусна и отлетя. При друг случай наблюдавам как един кълвач чука с клюна си по едно дърво, кълве и търси червейчета. Работник е кълвачът, върши своята работа. Зададе се отнякъде сокол и право върху кълвача. – “Слушай, това е работник, който върши работата си. Пусни го и не го смущавай!” Той пусна кълвача... Много соколи има в живота. Един от тях е човешкото безверие. Като дойде при вас, то казва: “Не е време за тази работа, можете да я отложите за малко.” Щом работата е добра, не слушайте безверието, но го вържете.

“Каквото вържете на Земята, вързано ще бъде и на Небето. Каквото развържете на Земята, развързано ще бъде и на Небето.” Какво ще вържете на Земята? Ще вържете вашето безверие, безнадеждие и безлюбие на Земята, за да бъдат вързани и на Небето. Какво трябва да развържете на земята? Развържете вярата, надеждата и Любовта на Земята, за да бъдат развързани и на Небето.

Пожелавам ви сега като българи да бъдете образец на всички народи. Какво представляват българите? Те не са нито избраниците на Бога, нито ония първенци, които се отказаха да присъстват на царската вечеря под различни предлози, че са си купили ниви и ги засели, че воловете си опитвали, че са се оженили. Когато званите се отказаха от поканата на царя, той каза строго на слугата си: “Иди по кръстопътищата и ми доведи всички хроми, клосни, сакати и слепи, да ги облека в нови премени, да седнат с мене заедно на трапезата.” Това са *българите*. Хроми и сакати са те за греха, за престъпленията. Слепи са те за злото – не го виждат. Те са осиромашали за старния и грешен живот; те са се отказали от всички заблуждения и търсят новия светъл ден, в който Слънцето вечно грее, а Правдата строи нови пътища.

Благословен е онзи народ, за когото може да се каже: “Който не беше мой народ, намери ме. Моят народ обаче остана вън.”

Прочетете сега “Добрата молитва”, която ще бъде символ на новото верую в света.

8 септември 1940 г., София [34]

ЛЕКЦИИ ПРЕД МЛАДЕЖКИЯ ОКУЛТЕН КЛАС

ЗАКОН НА КАРМАТА

Сега ще говоря върху закон на кармата. Който иска да научи нещо повече по този въпрос, нека чете всичко, каквото е писано и на чуждите езици – немски, френски, английски, италиански. Аз ще засегна въпроса за кармата от гледището на Божествената наука.

Кармическият закон води началото си още от излизането на човека от Бога. А действието или проявата на този закон започва с поляризирането на човека, т. е. с явяването на двата пола, на двата полюса в света. Поляризирането подразбира раздвояване на човешкото съзнание на положително и отрицателно, на възходящо и низходящо или, в най-висока степен казано, съзнание на Любов и съзнание на Мъдрост. Това са двата полюса в човека.

Казвате: "Коя е причината за раздвояване на човешкото съзнание?" Във всеки индивид, във всяко Его е вложено желание да обсебва, да владее нещата, вследствие на което е станало раздвояване на човешкото съзнание. Тия два полюса, оставени самостоятелно да се развиват, са се заблудили и забравили, че са страни на едно цяло. Следователно, веднъж раздвоили се, в тях се явява вътрешно желание да се завладеят по механичен начин. Обаче, дето съществува механично владеене на нещата, там се ражда насилието. Като контраст на това положение се явява Природата, която изисква от човека доброволна жертва. Тя казва: "Човек за човека е брат и трябва да се жертва за него доброволно, от Любов."

Сега, от окултно гледище, ще определя значението на думата *жертва*. Жертвата подразбира закон за правилно растене и развиване. Защо? Защото само това, което расте, което се развива, цъфти и дава плод, може да се жертва.

Да се върнем към въпроса за кармата. Как се е явила кармата, т. е. как се е явил законът за кармата? Когато първото съзнание в света е ограничило второто съзнание, явили са се вече условия за кармата. Ще изясня тази мисъл със следния пример: представете си, че Природата е поставила двама души, еднакво богати и интелигентни, да търгуват заедно. Те имат нужда един от друг, но въпреки това и в двамата поотделно се явява желание да привлече богатството на другия към себе си. Най-после единият успява да заграби богатството на другия, който остава без никакви средства. Какво трябва да прави този човек? Той трябва да стане слуга на онзи, който е успял да заграби всичкото богатство. Значи единият ще бъде господар, а другият – слуга. В този смисъл господарите в света представляват първото съзнание, което по сила взима надмощие над второто съзнание. Слугите пък представляват онази категория хора, съзнанието на които се е подчинило на влиянието на първото съзнание. Обаче в самите слуги не е изчезнало още желанието да бъдат господари, да владеят над другите хора. И затова, когато някой господар има много слуги, те започват да се организират, да се събират заедно, да работят за събарянето на господаря си и един ден те го хващат, налагат го добре и по този начин стават господари, а той – слуга. Така именно и съзнанията на хората сменят положенията си, ролите си.

Сега, като говоря върху кармата, не мислете, че ще я разберете изведнъж, във всичката є пълнота. Питам как се ражда злото между учениците на една школа. Злото между учениците се ражда тогава, когато някой от тях пожелае да бъде господар, да разполага със Знанието на другите. Злото се ражда и тогава, когато някой от учениците иска да се наложи на другите: той има някаква идея в себе си и желае всички да приемат тази негова идея. Или някой има известен навик в характера си, известни сили, които непременно иска да прокара между другите. Обаче ученикът трябва да знае, че в Природата съществува закон, който регулира действията, проявите на всички живи същества. За всяка сила тя е поставила граници, предели, до които той най-много може да се развива. Дойде ли до тази граница, настъпват вече обратни действия. Докато не знаят вашите вътрешни, интимни намерения за нещо, хората са склонни да ви слушат, да ви се подчиняват. В който момент узнаят целта, намеренията ви, те веднага започват да ви се противопоставят, да ви противодействат. Това противодействие се явява по силата на закона за самозапазването, за запазване на свободата си.

Следователно законът на кармата може да се регулира, само когато човек е готов да се самопожертва за другите, да стане техен слуга, да отдаде правото на всяко живо същество. Правото, което искате за себе си, трябва да отдадете и на другите; благото, което желаете за себе си, трябва да желаете и за другите. Всеки има право да развива своя ум, своето сърце, да работи за усилване на волята си, независимо от това дали той е прост или учен, слуга или господар, беден или богат. Благата на едного са блага за всички, правата на едного са права за всички. Различието седи в това кой как ще използва и приложи тия блага и права в живота си.

Една опасност съществува за окултните ученици. Тя се заключава в т. нар. вампиризъм, т. е. изчерпване жизнените сокове на човека. Това могат да правят само ония, които познават окултните закони. Обаче това нещо е абсолютно забранено. Школата, в която сте влезли, абсолютно забранява тунеядството. Изчерпване жизнените сокове на човека не е нищо друго, освен тунеядство. Който си позволи това, той ще носи лошите последствия на своето непослушание. Затова именно окултният ученик трябва да бъде високо просветен, да не злоупотребява със силите, които е могъл да развие в себе си.

Много школи поддържат в учениците си вярата, че силата на човека седи в мисълта му. Временно само е така, обаче всъщност силата на човека не е нито в мисълта, нито в чувствата, нито във волята му. Това са само прояви на човека, но те не представят още онзи източник, от който силата излиза. То е все едно да мислите, че всяка проява на любовта е истинската Любов, изявена във всичката є пълнота. Някога Любовта се проявява по форма, някога – по съдържание, а някога – по смисъл, но тия отделни прояви не са още Любовта във всичката й пълнота. Ще ви дам няколко примера да имате ясна представа за Любовта по форма, по съдържание и по смисъл. За пример някой човек се дави в една река. Покрай реката минава един прост работник и като вижда давещия се,

влиза в реката, хваща го за ръката и го извлича на брега. След това той казва на спасения: “Хайде, върви сега дома си!” Това е пример за физическа проява на Любовта – Любов по форма.

Втори пример: върви по улицата един човек, който от няколко дни наред не е ял нищо. Среща го друг и чете по лицето му, че този човек е гладен, от няколко дни не е ял нищо. Спира го и му предлага да го заведе дома си, да го нахрани. Завежда го у дома си, угощава го добре и му казва: “Сега вече можеш да си отидеш.” Това е проява на Любовта по съдържание.

Трети пример: запознавате се с един млад, любознателен човек, който иска да учи, да придобива знание. Вие сте учител, свършил сте няколко факултета и предлагате на този млад човек да му помогнете, да му дадете знания. Работите с него година, две и като видите, че той е придобил известни знания, казвате му: “Сега вече можете да продължите знанието си сам. Работете и ще успеете.” Това е проява на Любовта по смисъл.

Питам: мислите ли, че след като сте подали ръка на давещия се или след като сте нахранили гладния, или след като сте дали знания на невежия, Животът се е проявил напълно? Не, Животът, както и Любовта, могат да се проявят напълно само когато човек започне да живее в Причинния свят, дето един живее за всички и всички живеят за един. В този свят благото на едного е благо за всички и благото на всички е благо на едного. Въз основа на този закон деятелността, както и радостите и скърбите на едно същество, колкото и малко да е то, трябва да бъдат за вас свещени. Това същество може да бъде муха, но и на нея трябва да гледате като на човек. Само по този начин Бог може да се весели. Обаче само Бог може да спира погледа си на дребните, на малките неща. Хората обръщат внимание повече на големите работи.

Сега, понеже вие сте дошли в Школата да учите, не трябва да има ни помен, ни сянка от лъжа. Единственото нещо, което не се прощава на учениците от тази Школа, е лъжата. Всичко може да се извини, но лъжата – никога! Щом дойде до лъжата, пазете се от нея като от огън. Тя е принцип, който може да заведе човека в противоположностите на Живота, от които мъчно може да се избави. Като изпадне в трудно, в безизходно положение, човек веднага прибягва до лъжата и казва: “Без лъжа не може.” Не, без Истина не може, а без лъжа може.

Тъй щото, напишете си следните няколко изречения като ценни правила в Живота:

Без Любов не може, но без омраза може.

Без Мъдрост не може, но без глупост може.

Без Истина не може, но без лъжа може.

Щом кажете обратното – че без лъжа не може, ще излезе, че лъжата ражда Истината, а това не е вярно. Щом кажете, че без глупост не може, ще излезе, че глупостта ражда Мъдростта, а това не е вярно.

Като се говори за кармическия закон, подразбираме различни видове отношения. Например слуги и господари, ученици и учители, братя и сестри, майки и бащи – това са все кармически отношения. Майката и бащата са едно от смекчаващите положения на кармата. Според този закон всички хора се намират в близки или в далечни отношения с цел да се разплатят. Съвременните хора трябва да знаят този закон, за да ликвидират правилно със своята карма. Иначе, ако не знаят какъв е този закон и какво той изисква, те ще създадат помежду си нови кармични отношения, които в бъдеще трябва да се изправят. Например, ако някой господар третира зле своите слуги, в бъдеще той ще стане слуга, а те – негови господари. Дълго време ще трябва да им слугува той, за да се изплати. Тъй щото, когато някой се запитва защо трябва да слугува на хората, ще знае, че причината за това се крие в неговото минало, когато той искал да подчини съзнанието на някои хора, да ги направи свои слуги. А това е абсолютно забранено! Да подчиниш съзнанието на някой човек, това значи да подчиниш Божественото в този човек на себе си, да го направиш твой слуга. Единственото невъзможно нещо в света е това именно – да подчините Божественото на човешкото.

За да ликвидира с кармата си, човек трябва да работи върху себе си, да трансформира своите мисли и чувства, да ги преобрази. И теософите говорят за висш и низш манас, за висше и низше съзнание в човека, за духовно и плътско начало като два полюса в човека. В това именно седи работата на човека върху себе си – да се движи от единия полюс в другия, главно от низходящия към

възходящия. И наистина, забелязано е, че когато иска да обсеби нещо с чувствата си, човек си създава карма. Когато даде свобода на хората, той ликвидира със своята карма. Ако изисквате от някой ваш приятел да ви обича, да ви покаже любовта си, той ще тури на главата ви юлар, отзад ще ви боде с остен и ще ви пита съгласни ли сте да ви обича по този начин. Това значи да се създаде карма между двама души. Страшно нещо е законът на кармата! Кармата може да започне даже и от една горчива дума, казана на някой човек при неблагоприятно съчетание на условията. Тази дума може да е казана привидно, деликатно, с усмивка на лице, но щом е горчива, тя произвежда вече своя ефект. Както и да е казана горчивата дума, тя носи със себе си хиляди злини. Следователно бъдете внимателни към всяко свое чувство, към всяка своя мисъл. Преди да ги изразите, прецедете ги, да не падне с тях заедно нещо нечисто. През какво ще ги прецеждате? През филтри.

От гледището на окултната наука сърцето, умът и волята на човека са филтри, с които се прецеждат неговите чувства, мисли и действия. Всяка мисъл, всяко чувство и всяко действие трябва да минат през ума, сърцето и волята на човека, за да се филтрират. След като се филтрират, тогава само те могат да се посадят в градината на душата.

За да разбере човек кога се е създала карма между двама души, не е нужно той непременно да бъде ясновидец. И без да бъде ясновидец, той ще разбере как и кога се е създала кармата. Достатъчно е човек да направи най-малкото отклонение от закона на Любовта, за да стане веднага поляризиране на мозъка: в едното полушарие на мозъка ще се събере повече енергия, а в другото – по-малко, вследствие на което той ще почне да се гневи, да нагрубява своите приятели. Например, ако в лявата страна на мозъка се събере повече енергия, човек става много любезен, много учтив, но това не е естествена проява. При това положение забелязва се, че мускулите на дясната страна на лицето започват да се свиват, да се съкращават. И тогава на лицето на този човек се забелязват особени нехармонични движения, които се дължат на дисхармонични мисли, чувства или действия. Ако тия неволни движения на лицето траят по-дълго време, случва се, че устата на човека се изкривява, понеже мускулите от едната страна на лицето се разширяват, а от другата се свиват. Не се минава много време, виждаме, че кармата налага своя печат било на лицето, било на очите или другаде някъде. Например, когато човек си служи много с лъжата, някои мускули на лицето се свиват, а лъчът, който излиза от очите му, пада надолу, към центъра на Земята. Ако се погледне в огледалото и види този лъч, насочен към Земята, той сам няма да се хареса.

Сега, като пишете за красотата, ще знаете, че тя се дължи на вътрешната хармония в човека. За да придобие и запази тази красота в себе си, човек трябва да бъде абсолютно чист!

Сега, запишете си още няколко правила за Живота, а именно:

Вложете Истината в душата си,

Светлината – в умовете си,

Чистотата – в сърцата си.

И тъй, запишете тези правила и всяка вечер, преди да си легнете, запитайте се дали Истината е в душата ви, Светлината – в ума ви, а Чистотата – в сърцето ви. Как ще познаете дали Истината е в душата ви? Ако Истината е в душата ви, тя ще ви направи свободни. Ако Истината е в душата ви, ще имате широк замах в действията си и ще дадете Свобода на себе си и на окръжаващите. Ако Светлината е в ума ви, тя ще ви даде Знание. Светлината е проводник на Знанието. Ако Чистотата е в сърцето ви, вие ще бъдете силни във всяко отношение. Понякога вие виждате в близките си някакво криво чувство или някаква погрешка, за което сте готови да ги съдите. Не, според закона на кармата, каквато погрешка видите в близките си, вие сами трябва да се заемете да я изправите. Най-малката погрешка да видите в приятеля си, постарайте се да я изправите.

Казвате: "Как можем да изправим чуждите погрешки?" Ще приведа един пример, който ще ви покаже един от начините за изправяне погрешките на вашите ближни. Един млад момък от Варна отишъл един ден при един книжар-евангелист да си купи някакви книги. Като го видял, книжарят му казал: "Преди няколко седмици един твой приятел дойде при мен да иска пари назаем. Аз му услужих, но ето толкова време мина вече и той не ги връща. Такива са твоите приятели!" – "Колко ти дължи?" – "Едиколко си." – "Заповядайте, вземете тази сума и считайте, че сметката е

уредена. Аз и моят приятел сме едно и също нещо.” С тази постъпка младият човек доказа, че той и приятелят му са честни хора. Това е благороден характер.

Тъй щото, чуете ли някъде да одумват вашия приятел, извадете кесията си, платете вместо него и кажете: “Аз и моят приятел сме едно и също нещо.” Как би постъпил някой човек, който няма този морал в себе си? Като чуе да се говори лошо за приятеля му, той ще каже: “Да, вярно е, моят приятел има тази слабост, той е нехаен малко, но аз ще му поговоря, ще му кажа да плати.” Няма какво да му говориш. Школата, която следвате, не позволява това. При такива случаи тя изисква от ученика да извади кесията си и да плати за своя приятел, да ликвидира с неговата сметка. И после, като види приятеля си, нищо да не му казва. Ако приложите този метод, вие ще опитате неговите добри резултати.

Този метод се отнася до онези, които са готови да платят за своя добър приятел, но не и за онзи, който има възможност да плати дълговете си, а оставя приятелите му да плащат вместо него. Това е насилие, изнудване съвестта на хората, с което си създават негативна карма. Ще дойде ден, когато тия хора ще изгубят своите добри приятели и ще трябва всичко да плащат сами. Ако имате добри приятели, които използвате, за да плащат дълговете ви, вие не сте на прав път. Ще дойде ден, когато Провидението ще ви постави в същото положение – тогава вас ще използват и вие ще плащате двойно, с лихвите. Който мисли, че може да надхитри закона на кармата, той се лъже. За такива хора може да се употреби българската поговорка: “Хитрата лисица с двата крака влиза в капана.” С кармата игра не бива. Защо? Кармата е кредитор. Тя не допуща никакво закъснение, нито с половин ден. Тя не прощава нищо – точно ще платите, даже с лихвите. Значи тя и от лихвите не отстъпва. Строг е кармическият закон. Той отстъпва само след като всичко се изплати.

И тъй, ще знаете, че всички добри мисли и желания на човека се поляризират в една или в друга посока. Като знаете закона за поляризирането, ще видите, че всяко нещо в Живота се поляризира. Казвате например *старо и Ново учение*. Оставете старото учение да функционира в корените, а Новото учение – в клонищата. Старото учение ще послужи за тор на дървото, което ще расте и ще се развива, ще даде плодове, от които ще изникне ново дърво – Новото учение. И тогава, според Новото учение, кармата няма да внася страх за хората. Защо? Защото ще знаете, че кармата обича смели хора. Бъдете смели да посрещнете кармата добре – като гост, дошъл в дома ви. Бягате ли от нея, тя ще ви настигне с пръчка и така ще се разправи с вас. Благородство има в кармата. Тя може да ви бие, да ви плюе, но в края на краищата ще ви отмине, без да ви напакости. Тя има мечешки характер. Когато иска да нападне някого, тя обикаля, ходи около него, глади козината си, прави се, че не вижда. Нейната козина става гладка, но кожата на човека отива. Когато не иска да нападне човека, мечката минава покрай него, настръхне, нахохори се, наплюе го и заминава. В този случай кожата на човека остава здрава, но голям страх преживява. За смелия човек кармата е подобна на настръхнала мечка: тя минава покрай него, нахохори се, наплюе го и заминава. Тя казва: “Хайде от мен да замине!” Вие ще є благодарите, че не се е докоснала до кожата ви. Че ви е наплюла малко, че страх сте преживели, това нищо не значи. Важно е, че сте останали живи и здрави.

Като знаете това нещо, съобразно него ще разрешавате задачите на своя живот. Когато ви дойде някакво голямо нещастие, кажете: “Моята възлюбена карма се е нахохорила и ме плюе, но повече от това не може да направи.”

Казвате: “Какво трябва да се направи или как трябва да се живее, за да не се създава карма между хората?” Ще ви дам един пример, от който вие сами можете да извадите заключение. Представете си два успоредни железни пътя, по които се движат влакове, едните отиват на изток, а другите – на запад, значи в две противоположни посоки. Допуснете, че по едната линия, по която влаковете вървят на изток, се движат сто трена на еднакво разстояние един от друг. Ако при това положение влаковете се движат с еднаква бързина, няма опасност от никакво сблъскване между тях. Обаче, ако бързината на тия влакове е различна, между тях непременно ще стане сблъскване. Следователно при закона на кармата, не е важно направлението на влаковете – дали отиват на изток или на запад, но важна е бързината. Бързината на движещите се влакове трябва да е еднаква. Значи, когато двама души се движат в еднаква посока, но с различни скорости, между тях непременно ще

стане сблъскване. Ако един трен се движи със скорост сто километра в час, а друг – със скорост осемдесет километра в час, няма никаква опасност от сблъскване. Но ако първият влак се движи със скорост осемдесет километра в час, вторият – със скорост сто километра в час, а при това вечер, тогава има опасност от сблъскване: вторият ще се сблъска с първия. За да не стане сблъскване между тия два трена, вторият трен трябва да намали скоростта на движението си, да стане поне като на първия, но непременно с известно разстояние един от друг.

Сега, докато живеете между хората, не трябва да бъдете нито много умни, нито много глупави. Защо? Защото и глупостта, и интелигентността са кармически закони. Ако си много интелигентен, ще се движиш много бързо и ще се сблъскаш с тия, които бавно се движат. Ако си пък много глупав, ще се движиш бавно и ще се сблъскаш с тия, които бързо се движат. И в двата случая ще имате еднакви резултати. Какво трябва да правите тогава? Ще бъдете толкова интелигентни или толкова глупави, колкото окръжаващата среда. Казвате: “Как и кога трябва човек да проявява интелигентността си?” Вие трябва да пазите силите си за по-благоприятни времена. Например, ако пред вас се движи трен с по-малка бързина, вие трябва да намалите парата си. Ако пътят ви е свободен, т. е. ако пред вас няма никакъв трен, можете да пуснете всичката пара на трена и да се движите с каквато скорост желаете.

След две седмици направете извлечение от всичко, говорено досега. За същия ден пишете върху темата: “Приложение на кармата в Живота.” Днес аз нахвърлих няколко мисли върху кармата, за да можете да развиете темата си, а впоследствие ще говоря още по този въпрос. Като бъдете готови с темата си, всеки сам ще я чете, а останалите ще я критикуват. Критиката пък трябва да бъде по правилата на Новото учение. Да критикувате значи да кажете само това, което е истинно и в което сте напълно сигурни. Критикуването подразбира изнасяне на нещата, както са в Природата.

Като пишете темите, като работите върху лекциите, ще употребявате най-много по един час на ден. Колкото се отнася за темите, двадесет минути са достатъчни. Когато развивате темата за кармата, спрете се върху следните мисли: ако си отпред, движи се с голяма бързина; ако си отзад, движи се с малка бързина! Тази тема представя отговор на някои мисли от новата философия. Обаче тези мисли отчасти само разрешават въпросите. Защо? Защото ако след теб се движи втори, трети трен, положението вече е друго. В този случай ще имате предвид следните правила: ако някой се движи пред теб, дай му път, място, да върви с каквато скорост иска! Ако ти си отзад, върви с малка бързина! Това са четири важни положения в Живота, които всякога трябва да имате предвид. Следователно, когато ученикът иска да му се даде право да върви напред и да се движи бързо, казвам: Учителят не може да даде право на ученика си да се движи с голяма бързина. Докато сте ученици в Школата, движете се с малка скорост. Ако сте свършили вече Школата, пуснете всичката си пара и се движете с каквато скорост искате. Ако има някой пред вас, не бързайте, намалете скоростта си. Който е отпред, той може да се движи с голяма бързина. Който е отзад, той трябва да се движи с малка бързина.

Това са символи, които вие трябва да превърнете в живи дела. На какво съответства голямата бързина? На Добродетелта. Значи бъдете бързи в Доброто, т. е. ходете отпред; бъдете бавни в злото, т. е. ходете отзад! Това е превод на явленията в Живота и в Природата. С други думи казано, явленията от физическия свят трябва да се превеждат с езика на Духовния свят. И обратно – явленията от Духовния свят трябва да се превеждат с езика на физическия свят. Само тогава нещата ще станат ясни. Значи голямата скорост означава Добродетелта, а малката скорост – злото. Който се гневи, той трябва да знае, че е отзад и ще се движи бавно.

В бъдеще, ако между вас възникнат някакви важни жизнени въпроси, можете да ги написвате и да отделяме част от времето за разискване върху тях.

26 април 1922 г., София [35]

МЕТОДИ ЗА ЧИСТЕНЕ

Сега ще дам един пример за обяснение на кармата. Един млад момък отива с другари да се повесели. Влизат в една кръчма и започват да пият. Младият момък за пръв път пие, вследствие на което скоро се напива и забелязва, че не може да владее тялото си, едва се държи на краката си. Напили се добре, всички заедно излизат от кръчмата. Улиците са кални, понеже наскоро е валял дъжд. Младият момък започва да залита из улиците – тук падне, там падне, цял се окаля. Докато стигне до дома си, той изтрезнява, но вече е цял окалян. Калта, това е кармата на неговия живот, от която той трябва да се изчисти.

Аз не се спирам върху причините как и защо е пил с другарите си, как се е окалял. Можете да кажете, че той не е желал да пие, че другарите му го подвели и т. н. Важният въпрос е как може този момък да изчисти дрехите си от калта, как може да изчисти сърцето си от желанието да пие питиета, от които да губи съзнанието си. Затова ще ви дам три метода, чрез които можете да се чистите: чрез утаяване, чрез филтриране или прецеждане и чрез дестилация или изпаряване.

Как ще познаете при какви случаи да приложите първия, при какви – втория или третия метод за чистене? Ако водата е мътна, т. е. ако към нея са примесени твърди, неразтворими вещества, тя може да се пречисти по първия или по втория начин – чрез утаяване или чрез прецеждане, т. е. филтриране. Когато Природата иска да изчисти водата, тя я прекарва през земните пластове да се пречисти. В този случай земните пластове са филтрите, които пречистват водата. Ако има съзнание, при потъването си в земните пластове водата първо ще изпита скръб, страдание, че губи светлината си и отива в мрак и тъмнина. В движението си надолу водата потъва дълбоко, минава през няколко пласта, докато най-после срещне някакъв каменист или глинест пласт, който не пропуща водата надолу и тук тя спира движението си. Като не може да потъва надолу, водата намира някакъв изход и излиза на повърхността на земята. Щом излезе на повърхността, тя започва да се радва, че отново е видяла светлината. Значи при филтрирането скръбта е в началото, а радостта – в края. Филтрирането, което се състои в потъване в материята, в пречистване и излизане на повърхността, е метод за ликвидиране с кармата. Утаяването е подобен процес на филтрирането, но придружен с по-малко скърби и страдания. Колкото по-големи са скърбите и страданията, толкова и пречистването е по-голямо.

Друг важен метод за пречистване е изпаряването или дестилацията. При изпаряването радостта е в началото, а скръбта – накрая. Защо тук процесът е обратен? Когато водата се нагрява, водните пари се отделят и отиват нагоре в пространството, към Бога. Тогава водните капчици се радват, че са се освободили от грехове, от страдания. Водната капка разперва крилцата си и хвръква нагоре. Но по пътя си тя среща студено течение и веднага изстива, сгъстява се и отново пада надолу. Като падне долу, тя се окаля и започва да скърби, да страда. Тя не разбира, че при падането си е допринесла някому добро.

И вие като водата сте изложени на пречистване по тия два метода. Като се филтрирате, вие първо скърбите, а после се радвате. Като се изпарявате, първо се радвате, а после скърбите. Следователно, когато започнете да скърбите при филтрирането си, не пресичайте скръбта си, а продължете нататък, влезте дълбоко в земята, за да се пречистите. И после излезте на другия край, т. е. на повърхността на земята, дето ви очаква радост и веселие. Тъй щото, като съедините двата края на страданието и двата края на радостта, ще образувате един кръг, в който Животът ще протече. Който не разбира закона, той вижда, че скърбите се сменят с радости и радостите – със скърби, но няма да знае защо става това.

Питам кой от двата метода ще изберете за себе си? Филтрирането е метод за сърцето, а изпаряването – за ума. Обаче от време на време тия два метода ще се кръстосват, а именно – умът ще се пречиства чрез филтриране, а сърцето – чрез изпаряване. Но умът се пречиства главно чрез изпаряване, затова хората казват: “Тия мисли трябва да се изпарят от главата на човека, да излязат навън, за да се образува между чувствата и ума му един непреривен кръг на движение.” Когато се подложи на един от тия два метода, човек започва вече да проглежда. Опасно е обаче, когато той

дойде в застой, дето не става нито филтриране, нито изпаряване. В обществото този процес се нарича индиферентност. Някой казва, че е индиферентен, че не иска да знае какво ще му се случи. Не, човек трябва да се интересува от това, което става вън и вътре в него; той даже трябва да знае, да предвижда какво може да му се случи.

Сега, като говоря за кармата, има няколко положения, които човек трябва да знае. За пример има кармически страдания, които идат като последствия на миналото. Обаче има страдания, които днес по непредвиждане на известни положения човек сам си създава. Представете си, че туряте в джоба си едно празно шише за вода и тръгвате да се разхождате. Дохождате до края на града, спирате се пред една чешма и сядате на сянка да си починете. Почивате и размишлявате върху разни философски въпроси – как е създаден светът, от колко години съществуват звездите и Слънцето, как ще се разрешат социалните въпроси и т. н. В това време вие забравяте да напълните шишето с вода и тръгвате назад за дома си. Денят е летен, горещ и вие чувствате голяма жажда. Изваждате шишето и виждате, че е празно; в размишленията си вие сте пропуснали да го напълните от чешмата. Следователно в случая вашите страдания се дължат на факта, че сте се увлекли в мисълта си и сте забравили да напълните шишето си с вода.

Друг пример за кармата: вземате една голяма кошница и туряте в нея седемдесет-осемдесет килограма хляб, който трябва да носите на гърба си, но пътят ви е дълъг четиридесет-петдесет километра. За да не плащате на някой човек да ви помогне, от желание за повече печалби вие се нагърбвате сами да носите кошницата с хляб. По пътя срещате деца, на които непременно трябва да дадете от хляба си, за да ви олекне. Не дадете ли, гърбът ви ще се охлузи. Значи в дадения случай ще изпразните кошницата, за да не дойдат страданията. Когато сте на чешмата, там пък ще пълните шишетата си, за да не страдате от жажда. Докато сте богати, докато на гърба си носите пълна кошница с хляб, ще раздавате наляво-надясно. За себе си ще задържите само един хляб. Само така можете да бъдете доволни и щастливи.

Значи две причини има за страданията и нещастията на хората. Първата причина е тази, че след като са били на чешмата, те са забравили да напълнят шишетата си с вода. Втората причина за страданията е, че след като са носили пълна кошница с хляб на гърба си, никому не са дали от него. Тъй щото, когато дойдат страданията и за вас като ученици, не е достатъчно само да спорите и да философствате защо идат страданията, но задайте си въпроса ребром защо страдате – дали не сте напълнили шишетата си с вода или не сте раздали на бедните от вашия хляб. Кармата на човека не би се явила, ако в най-близкия момент на настоящето не се създаде за това някаква причина.

Казвате: “Коя е причината да дойде кармата в живота на човека?” Когато човек изгуби Любовта си, кармата дохожда на нейно място. Когато човек изгуби Радостта си, скръбта дохожда на нейно място. Когато човек изгуби Правдата, безправието дохожда на нейно място. Когато човек изгуби Милосърдието си, страхът и насилието дохождат на негово място. Следователно недъзите в човека показват какво му липсва, т. е. какво е изгубил той в живота си. И тогава приложи ли човек безправието, насилието, жестокостта, веднага кармата се явява. Забелязано е, че всеки, който изгубва Любовта си, иска да я завладее чрез насилие. Обаче закон е: всеки, който се опита да завладее Любовта или да наложи нещо на душата на някого чрез насилие, той налага същото и върху себе си. Защо? Защото формите на насилието, на ограничението, които някой налага на своите ближни, представляват затвори, в които един ден и той сам ще попадне.

За изяснение на тази мисъл ще приведа следния окултен разказ. В древността още живял един адепт, който се отличавал с омразата си към мишките. За да се освободи от тях, той направил един капан и го поставил пред дупката, отдето мишките излизали. За наказание и поучение на тази своя погрешка, според законите на кармата, в едно от последващите си прераждания този адепт дошъл на Земята във формата на мишка, за да опита последствията на своето изобретение. Той живял в същата дупка, дето били мишките, които ловил с капана си. Един ден, като излязъл от дупката си, натъкнал се на същия капан, в който имало парченце пастърма. Спрял пред капана и започнал да прави изследвания. Пожелал той да влезе в капана да опита състава на пастърмицата, но останал изненадан: вратата на капана хлопнала и той се намерил в затвор. Какво излязло в

заключение? Този ум, който преди години открил капана, трябвало да попадне в затвор в него, на свой ред да опита какво е затвор, какво значи ограничение, лишаване от свобода.

Казвам: не поставяйте никакви капани за умовете и сърцата на хората, защото сами ще паднете в тях! Хиляди години могат да минат от създаването на този капан, но няма да го избегнете. Той ще ви чака векове и хиляди години, но ще ви издебне някъде. Колкото високо да се издигнете, ще дойде ден, когато ще ви върнат от това положение и като муха, като мишка, като микроб даже, вие ще изпитате капана. Ще ви затворят в него, докато научите урока си. Вие мислите, че в еволюцията няма връщане. Не си правете илюзии, не се залъгвайте да мислите, че можете да избегнете закона на кармата. В каквото положение и да сте, докъдето и да сте стигнали, ще ви върнат да изплатите дълговете си и пак ще продължите. Каквито мисли и чувства сте създали и изпратили в пространството, един ден ще ги изпитате. Те ще се върнат пак към вас и ще проверите техните добри и лоши резултати. Това подразбира българската пословица: “Каквото посееш, това ще пожънеш.” Всеки ще пожъне това, което някога е посял. Тъй щото, не мислете, че няма връщане, т. е. деградиране. Ако Ангелите, които бяха толкова повисоко от хората, при съгрешаването си паднаха и изгубиха Светлината си, какво остава за хората? Този закон се отнася до всички живи същества – от най-малките до най-големите. В него няма никакви изключения.

Затова именно, ако искате да ликвидирате със закона на кармата, дръжте се за Божествения закон, за закона на Божествената Любов. С кармата си не се борете, нито мислете за нея, за да не я предизвикате. Мислете за Любовта и работете с нея като единствено средство, като единствено условие, чрез което можете да ликвидирате с кармата си. Някой казва, че сам може да ликвидира със своята карма. Всеки може да ликвидира с кармата си при условие да приложи Любовта в живота си. За тази цел той трябва да се запита обича ли всички същества еднакво. Това може да се постигне, когато гледате на хората като на същества, в които Божественото се проявява. Например срещате един престъпник, който извършил ред престъпления и за когото цялото общество говори лошо. В това време обаче дохожда една жена, която говори добре за него и счита, че той е добър човек. Защо тази жена мисли добре за разбойника? Защото някога този човек я спасил от явна смърт. Един ден, когато пътувала през една гора, тя срещнала мечка, която се готвела да се хвърли върху нея и да я разкъса. В този момент разбойникът се притекъл към жената и я спасил. Значи в този момент в разбойника се е проявило Божественото, заради което тази жена го счита за добър човек. Тъй щото, обичайте всички хора за Божественото в тях! Когато Божественото присъства в човека, и най-лошият, и престъпникът могат да извършат някакво добро, велико дело. Когато Божественото отсъства от човека, и най-добрият може да извърши някакво престъпление. Трябва ли тогава този човек да минава пред хората за лош? Моментната проява не прави още човека нито добър, нито лош.

Питам какво разбрахте от двата примера – за празното шише и за пълната кошница с хляб? Кое е по-хубаво – да дава човек или да взема, да учи хората или него да учат, да люби или да го любят? Ще кажете, че е по-добре да любиш. Значи който люби, той изпитва приятност. Приятно ли е на онзи, когото любят? Какво ще стане, ако и той иска да люби? Единият ще дава и другият ще дава, в края на краищата двамата ще се скарат. Ако пък и двамата искат да бъдат обичани, това значи и двамата да имат желание да вземат. Какво ще стане тогава? Те пак ще се скарат. Помислете върху въпроса какво значи да любиш и да те любят? Или какво значи да даваш или да вземаш? Като дойдете следния път в клас, ще отговорите устно на този въпрос, без да пишете нещо.

И тъй, от чисто окултно гледище вие трябва да си изясните въпроса какво значи вземане и какво – даване. Всяка мисъл, всяко чувство във вас трябва да бъде строго определено. Когато любите, трябва да любите без принуждение. Когато ви любят, трябва да ви любят без насилие. Когото любят, той прави услуга на онзи, който го люби. Който люби пък, той има нужда да го разтоварят, да му олекне. С други думи казано, който люби, той иска да даде част от товара си на онзи, когото люби. Той му казва: “Понеже виждам, че си силен, искам да туря част от товара си на твоя гръб.” – “Радвам се, че си ме намерил достоен да взема половината от твоя товар.” Да любиш и да те любят на окултен език подразбира правилно разпределение на товара между двама души.

Отношенията между тия двама души представят примерите с празното шише и пълния кош. Ако шишето ти е празно, ще оставиш другия да ти сипе в него вода; ако кошницата ти е пълна с хляб, ще раздаваш от нея на ония, които нищо нямат. Тези две положения трябва да пазите, за да създадете помежду си взаимни отношения на почит и уважение.

Много хора нямат почит и уважение нито към себе си, нито към другите. Първо, човек трябва да има почит към себе си, към своето висше съзнание, към душата си, а тогава – и към другите, т. е. към окръжаващите. Когато имате котка в дома си, какво правите с нея? Хващате я за ушите, за опашката, милвате я и тя ту се сърди, иска да ви одраска, ту се примирява. Обаче, ако постъпите с човека както с котката, той ще се обиди. Затова, когато дойдете до човека, вие няма да изразите Любовта си към него, както към котката. Любовта към котката и Любовта към човека се различават. Любовта към човека почива на строго определени математически отношения. Ако двама души, които се обичат, спазват тия отношения, между тях ще настъпи хармония. Днес, като се срещнат двама души, единият от тях ще си помисли: "Аз съм по-учен" или "Аз съм по-висок, по-богат" и т. н. В отговор на това другият ще си помисли: "Аз пък съм по-умен" или "Аз съм по-добър", или "Аз съм по-дебел" и т. н. Вследствие на тия сравнения между двамата ще се роди една вътрешна борба, едно състезание, което ще развали отношенията им.

Питам на какво се дължи дисхармонията в отношенията на съвременните хора? Тя се дължи на факта, че те поставят Любовта си на почва на знание, на богатство и т. н. Едно трябва да имате предвид: Любовта е строго определен закон, който не зависи от никакви социални отношения. Той може да се опита. Нито учението, нито силата, нито богатството могат да задържат Любовта. Това виждате на всяка стъпка в Живота. Покажете един човек, който, като има сила, знание или богатство, да е щастлив. Мнозина мислят, че като влязат в Живота, Любовта ще направи изключение за тях. Не, Любовта за никого не прави изключения. Всеки човек в Живота е обикновена запетая, турена на своето място. Запетаята е знак за малка почивка, но често тази запетая може да бъде турена там, дето няма нужда от почивка. Най-малката Любов на физическия свят представлява най-малката почивка – да поеме човек малко въздух, след като се е уморил. Или най-малкото впечатление, което човек получава на физическия свят, представлява най-малката Любов.

Сега, като ви говоря за новите възгледи на Живота, ни най-малко нямам предвид моментално да ликвидирате със старото, т. е. да го разрушите. Старото ще остане за тор, върху който ще садите новото. Върху старото дърво ще присаждате нови клончета. Тъй щото, вие трябва да изучавате как се садят, как се присаждат новите семена и новите присадки. Ако речете изведнъж да разрушите старото, вие ще спънете своята еволюция. Как ще отхвърлите старото, което е израз на миналата деятелност на толкова велики, гениални хора? Великите хора са израз на деятелността на цялото човечество. За да се роди един велик човек на Земята, множество монади от Духовния свят трябва да се съединят на едно място и да отправят към него своята деятелност и сила. Както дървото чрез плода си изпраща свой посланик в друго някое дърво, така безброй възвишени монади или души, като действат колективно, изпращат, т. е. съсредоточават своята интелигентност към един човек или към един Учител на Земята и той става велик. В това отношение всеки човек, колкото обикновен да е, представлява колективитет от души.

Като знаете това, всеки трябва съзнателно да работи върху себе си, защото и на него ще дойде ред да влезе в това колело. За всеки ще дойде определеното време да се запали. За тази цел той трябва да приготви в себе си нужното количество огън. Този огън се подклажда от опитностите, които човек събира. Без тези опитности нищо не може да се постигне. Какво правите вие? Като видите една запалена свещ, искате и вие да се запалите. Не бързайте! Като се движи колелото, ще дойде ред и до вас. До това време обаче човек трябва да мине през големи изпитания и страдания. Кой министър в България или в друга някоя държава не е получил кръст вместо венец? В това отношение всеки човек го очаква затвор вътре или вън от него. Нима римляните и евреите не въздигнаха кръст за Христа? Съвременните християнски народи въздигнаха много църкви в името на Христа, но Христос не е в тях. Много време се изисква още, докато хората дадат място на Божественото, на Великото в себе си. Докато дойде това време, хората трябва да работят върху себе

си, да създават правилни, чисти връзки помежду си, които да почиват на закона на Свободата, а не на насилието.

Връзвайте се, без да се връзвате; ограничавайте се, без да се ограничавате! С други думи казано, когато правите капан за другите или за себе си, оставете две врати свободни в него, та като влезете през едната, да излезете през другата. Тогава и мишката, като влезе през едната врата и изяде пастърмицата, ще намери втората врата отворена и ще излезе през нея. А вие, като видите, че пастърмицата е изядена, бъдете доволни, че мишката е постъпила умно.

Сега, като говоря за Любовта, трябва да ви кажа, че Любовта ограничава. И който люби, и когото любят – и двамата се ограничават. Например търговецът люби парите и затова ходи, търси, обикаля тук-там да купи по-евтина, по-добра стока, с което губи голяма част от времето си. Но и онзи, когото любят, очаква да получи нещо и с това губи времето си. Значи от страна и на двамата има загуба. Ако тази загуба не се поправи, явява се кармата. Тъй че кармата е резултат на нехармоничната проява на Любовта между хората. Докато в Любовта на хората няма хармония, кармата между тях ще се увеличава, ще натежава все повече и повече. Ако възлюбеният не дойде точно на определеното време, веднага го питат: "Защо не дойде навреме?" Тъй щото, при днешните разбирания, при днешното развитие на хората и онези, които любят, и онези, които ги любят, взаимно се ограничават.

Съвременните хора искат да се освободят от тези ограничения, но за това се изисква нова философия на Живота, ново разрешаване на социалните въпроси. Ако не се домогнете до новата философия, ще дойдат много повече юлари и остени от тия, които днес имате. Какво ново ще научите, ако господарят ви туря всеки ден по сто юларя и по сто остена? Все ще научите нещо ново. Юларят и остенът представляват страдания, изпитания, през които човек непременно трябва да мине, за да може съзнанието му да се дигне на по-високо стъпало. Сегашното положение на човека е временно, преходно, но за да мине този период, той трябва да прави усилия, чрез които да трансформира силите на съзнанието си, да премине сегашните граници, сегашните ограничения. Ако без тези усилия мислите да оправите работите си, вие се лъжете. Временно можете да ги оправите, но после ще ги объркате два пъти повече, отколкото по-рано. Ако работите съзнателно върху себе си, вие ще разрешите въпросите на живота си прямо, без никакви заобикалки. При това разрешаване на въпросите вие ще придобиете нова Светлина, нови разбирания за Живота.

Ако при сегашните знания ви дам някои окултни закони или правила, вие едва ли бихте издържали на тях. Ще кажете, че се наемате да ги приложите, че ще бъдете изправни към тях. Не, новите знания изискват нови мехове. Иначе много от вашите мехове ще се пропукат тук-там и едни ще започнат да се оплакват от главоболие, други – от стомах, трети – от корем и т. н. Когато висшата енергия на тези окултни истини проникне във вашата нервна система, тя ще произведе цяла пертурбация. И ако не сте във връзка с великия Божествен закон да ви помага, тя би ви стопила. Затова именно окултният ученик трябва дълго време да се приготовлява да стъпи самостоятелно на краката си. Този приготовителен период подразбира усилване на неговите вибрации, докато придобие по-голяма издръжливост. Тази е причината, поради която окултното Знание, окултната Светлина не се дава на ученика, докато той не се кали. Това Знание е Сила, която може да разруши организма на онзи, който не е подготвен за нея.

Затова именно ученикът трябва да започне от най-малките опити, за да кали своята нервна система. За тази цел ученикът първо се поставя на скара със средна температура около триста градуса. После температурата се увеличава, докато стигне до четири-пет хиляди градуса. Всеки ученик ще провери доколко може да издържа. Който издържи до четиристотин градуса, той е олово, защото оловото се топи приблизително при тази температура. Който се топи около хиляда градуса, той е желязо. Ако някой се топи при хиляда седемстотин и петдесет-хиляда и осемстотин градуса, той е платина. Колкото повече издържате, толкова по-големи знания ще придобиете. Знаете ли всеки за себе си до колко градуса най-много може да издържа? Опитвали ли сте при колко градуса може да се топите, без да изгорите? В този случай алхимията има предвид да стопи твърдото, упоритото в човека, без да го изгори. Ако по някакъв начин можем да стопим въглена, ние ще го превърнем от

едно състояние в друго, ще го трансформираме; обаче ако го изгорим, имаме съвсем друг процес.

Сега, като говоря за силата на окултната наука, с това не искам да ви плаша, но обръщам вниманието ви да бъдете смели. Всички Напреднали същества са минали по този път и вие трябва да минете по него. Той е най-лесният път. Неговите методи са сложни, но пътят е прав, лесен. Затова работете и мислете. Мислете главно върху двете положения на Любовта – да любиш и да те любят. Задайте си въпроса кога и как се е родило желанието в човека да люби и да го любят. Според вашите разбирания как мислите, кога са се явили в съзнанието на човека тези две положения?

За да си отговорите на този въпрос, направете следния опит: когато сте сити, когато сте се нахранили добре, вземете една красива череша и я погледайте малко. Докато сте сити, вие ще се любувате на красивата череша, но щом започнете да огладнявате, в съзнанието ви се заражда някакво желание да изядете своята любима череша. Като правите опита, наблюдавайте промените, които стават в съзнанието ви. Сега има череши, затова всички можете да направите този опит. Когато сте сити, вземете по една или пет хубави череши и дръжте ги пред себе си. В това време вие любите. Като започнете да огладнявате, вие ще гледате на черешите с друго око, с желание да ги изядете. В този момент в съзнанието ви се заражда желание черешите да ви любят. Интересно е човек да наблюдава тези тънки промени, които стават в неговото съзнание. Значи който люби, той ще бъде погълнат. В последния случай черешата любеше човека и затова той я погълна. Такъв е законът. Това показва, че силата е в малкото, а не в голямото. Като направите този опит, вие ще се натъкнете на интересни заключения, ще видите как се извършват процесите в съзнанието. Обаче, за да придобиете верни изводи, вие трябва да бъдете съвършено спокойни.

И тъй, работете спокойно и не се смущавайте, че някои неща, било между вас или в самите вас, не са още изгладени. Има много методи за изглаждане на нещата. Когато художникът направи някаква погрешка, той взема четката и заличава погрешката. Когато писарят направи някаква погрешка, той взема гумата и изтрива с нея погрешката. Заличаването, изтриването на погрешките са външни методи, но когато дойде въпрос да се изправят погрешките в съзнанието на човека, там вече има съвсем други методи. Всяка външна погрешка е преди всичко погрешка в съзнанието на човека. Който разбира законите, той ще изправи погрешките си чрез трансформиране на съзнанието. Този е един от най-мъчните методи за приложение. Всичко се крие в съзнанието на човека, затова именно оттам трябва да започнете работата върху себе си.

Чистене на съзнанието – тази е задачата на ученика. За тази цел са посочени два главни метода: чрез филтриране и чрез дестилация. Да чистите съзнанието си, това значи да трансформирате съзнанието си, за да мине от по-ниско в по-високо състояние.

17 май 1922 г., София [36]

ПРОТИВОРЕЧИЯ В ЖИВОТА

Сега ще говоря върху противоречията в Живота или противоречията в живота на ученика. Знакът *V* се взема като символ на противоречието. Изобщо всички ученици често се поддават на страх и съмнение, които обикновено заедно вървят. Задавали ли сте си въпроса защо се страхувате? От какво произтича страхът? За пример давам ви да напишете известна тема или урок и след това у вас се явява страх, че не можете да изпълните тази работа. От какво произтича този страх?

Страхът е едно негативно качество на низшия ум, на низшия манас. Ако човек не притежава нищо, може ли да се страхува? Допуснете, че вие имате само съзнание, но нямате физическа форма, с която да разполагате. Значи вие се съзнавате като човек – мислите, разсъждавате, но нямате абсолютно никаква форма. В такъв случай може ли да се роди страхът у вас?

И тъй, страхът е едно последствие в съзнанието, че човек може да изгуби това, което има,

или може да не придобие онова, което иска. Когато в съзнанието на човека се яви мисълта, че ще загуби това, което иска, тогава се заражда страхът. За пример човек се страхува да не изгуби живота си. А когато мисли, че няма да спечели онова, което желае, тогава се явява съмнението.

Сега, да се обясни психологически защо именно трябва да се зароди съмнението в душата на човека. Щом се яви страхът, волята ви е слаба; страхът всякога показва слаба воля. Това е в естеството на човека. Съмнението показва, че интелектът ви е слаб. Например дават ви някаква работа и вие почвате да се съмнявате дали ще можете да я свършите. Защо? Защото чувствате, че интелектът ви не е в състояние да извърши дадената работа. Обаче, когато вашият ум е светъл и способен, никакво съмнение не може да се зароди. Съмнението трябва да даде подтик, не да се пази като писано яйце, но да подбужда, да усилва деятелността на ума. Как може да се усили умът? Ако вашият ум е слаб, ще възприемете синитe вибрации на Светлината. Зеленият цвят пък в Природата е материалистически. Човек става материалист, когато борави повече със зеления цвят. При това положение той започва да мисли за къщи, за ниви, за пари, за богатство. Затова именно материалистите обичат зеления цвят – той е любимият им цвят. В зеления цвят е потопена цялата сегашна еволюция; той е преобладаващият цвят.

Страхът се дължи на отсъствието на Сила. Когато страхът се проявява силно в някого, добре е той да възприема портокаловия цвят като средство за балансиране на силите; с него той може да се лекува. Ако се страхувате вечер, денем гледайте да асимилирате портокаловите лъчи от Слънцето и тогава страхът ще стане нормален, ще се превърне на благоразумие. Например вие мислите, че не сте страхливи, имате вяра, разсъждавате, философствате, но стане ли земетресение, всякаква мисъл изчезва и веднага се намирате на улицата. След като се видите на улицата, веднага ще почнете да мислите как сте излезли. Значи вие нямате присъствие на духа и волята не контролира ума ви. За пример, когато се изгорите, вие не мислите. Било е време, когато страхът – чувство на предпазливостта – е бил намясто, а днес страхът е анормален, превърнат е в болезнено чувство. Вниманието, предпазливостта, благоразумието са контрасти на страха. Вие трябва да знаете, че живеете в свят, дето има противоположни сили, които са в разрез с еволюцията, с пътя, който следвате. Когато страхът е взел надмощие в човека, тогава той проявява конвулсии, неправилни движения на ръцете, на краката. При това положение ще регулирате страха с портокаловите лъчи. Страхът увеличава негативните качества на човека. Например, ако на някого се е случила някаква малка пакост или неприятност, той ще я преувеличи най-малко десет пъти. Ако е претърпял някакво страдание, той няма да го опише естествено, а ще го преувеличи значително.

Между съмнението и страха има известна аналогия. Например съмнението има свойство да преувеличава погрешките на човека. От малък повод човек може да прави големи заключения. Да допуснем, че сте чели някой автор, който се съмнява в бъдещия живот, в Бога. Това показва, че умът му не е развит. Може да е учен, да има силен интелект, но умът му е слаб. Под ум ние подразбираме всички способности, чувства, интелект и сили, които се съдържат в него. Интелектът подразбира низшия ум в човека, низшия манас, а разумът – висшия ум, висшия манас. Следователно има хора със силно развит разум и слаб интелект, а някои – със силен интелект и слаб разум. Обаче и двамата правят погрешки. Има философи с отлични системи, но за Природата са толкова невежи, че малките деца знаят повече от тях. Например един англичанин – знаменит проповедник, голям философ – в една своя реч казал, че овцете пиели вода, само когато са болни. Какво показва това? Че в своята философска мисъл този проповедник се е отдалечил от действителността, която го окръжавала. Този проповедник имал развит разум, а слаб интелект. Всъщност, когато са болни, овцете не пият вода, а когато са здрави, пият.

Сега много от съвременните хора като този проповедник казват, че Господ не съществува, т. е. че овцете пият вода, когато са болни. Този човек е слаб в доказателствата си, защото иска да доказва съществуването на Бога с неверни факти, като този, че овцете пият вода, само когато са болни. Бог е същина, която не се доказва. Той е вън от всякакви доказателства. Бог е Същество извън времето и пространството, извън съзнанието, извън Живота, извън всякаква интелигентност на хората и т. н. Бог е извън времето и пространството, но същевременно съдържа в Себе си времето и

пространството. Той е извън Живота, но съдържа в Себе си Живота. Той е извън съзнанието, но съдържа в Себе си съзнанието. Той е извън интелигентността, но съдържа в Себе си интелигентността. Как ще разберете това? Значи Бог, Безграничният, не може де се докаже. Затова именно всяко нещо, което на физическия свят не може да се докаже, ражда съмнение в умовете на хората. Всъщност реални са само ония неща, които не могат да се доказват. Всички неща, които се доказват, са сенки на Реалността. Като казвам, че някои неща не се доказват, това не значи, че не може да се мисли и разсъждава за тях. Вие можете да мислите за тях колкото искате, но не можете да ги доказвате във време и пространство. Следователно, когато съмнението проникне в умовете ви, вие трябва да знаете, че сте близо до Реалността.

За обяснение на тази мисъл ще приведа следния пример. Представете си, че вие нямате приятел в живота си. При това положение можете ли да се съмнявате в него? Не можете, разбира се. Обаче, щом имате един приятел, има вече в кого да се съмнявате. Щом приятелят ви съществува като реалност, вие вече можете да се съмнявате. Вие се съмнявате например дали той ви обича, дали мисли като вас и т. н. Значи съмнението подразбира отрицателната страна на Реалността. Същото може да се каже и за страха. Може ли да се страхува човек, ако нищо не вижда? Значи човек може да се страхува само от това, което вижда. Или той може да се страхува само от това, което не разбира, което не може да си обясни. Само необяснените, тайнствените неща създават страх на човека. Ако вечер, както спите, някой ви изнесе на ръце от стаята и ви остави някъде сред Природата, при съвсем непозната за вас обстановка, дето не можете да определите нито изток, нито запад, няма ли да се уплашите? Ще се уплашите, разбира се, ще преживеете даже панически страх. Вие не можете да си обясните как е станало това, че сте сред Природата. Знаете, че бяхте в стаята си, спите на леглото, а кой ви е изнесъл навън и защо е направил това нищо не знаете. Реалността, в която се намирате сега, създава страх у вас. И сега, за да се освободите от страха, трябва да започнете да мислите как и по какъв начин е станало вашето преместване. Щом намерите причината и си обясните това явление, страхът ще изчезне.

Представете си друго положение, което може да предизвика страх у вас. Седите в стаята си и размишлявате. Изведнъж през отворената врата на вашата стая пропълзява на земята мечка. Вие се уплашвате и хуквате да бягате. Добре, че в случая имате и втора врата на стаята си, която веднага отваряте и излизате навън. Когото срещнете, разправяте, че мечка влязла в стаята ви и без малко щяла да ви нападне. Ако пък нямахте втора врата на стаята си, вие щяхте да се самозащитавате, т. е. да се сражавате с мечката. Обаче, ако имахте присъствие на духа, вие щяхте да започнете да размишлявате. Първо ще си кажете: "Как е възможно мечка да влезе в стаята ми?" След това ще се вгледате в мечката и ще видите, че тя не е действителна мечка, а човек, облечен с меча кожа. Тогава ще видите, че това е вашият приятел, който искал да се пошегува малко с вас.

И тъй, когато страхът проникне в ума на човека, той бяга през вратата на сърцето. Когато страхът проникне в сърцето, той бяга през вратата на ума. Значи каквато опасност дойде върху човека, той винаги има една отворена врата, през която може да излезе навън, да се спаси. Когато страхът проникне в сърцето на човека, той трябва да се запита реално ли е всичко това, което вижда, чувства и преживява. Който може да се самообладава, той спокойно може да седне на някой камък в гората и покрай него да минават най-свирепи животни – тигри, лъвове, без да му причинят най-малката вреда. Те ще минат-заминат покрай него, без да го докоснат. Ако е страхлив, те непременно ще го нападнат. Пред смелия, пред безстрашния човек и най-свирепите животни отстъпват. Те чувстват силата му и се страхуват от него. И действително, смелият човек има силна воля, силна мисъл; той може да се концентрира.

Сега, можете ли да кажете какво мисли това куче, което мина покрай нас? Както видяхте, то се спря, погледа ви малко и си замина. Разбра ли това куче, че вие сте ученици на окултна школа? То разбра, че сте се събрали за някаква важна работа, но каква е тази работа не знае. Ако беше се уплашило от вас, кучето щеше да лае, но вашата мисъл му даде известен подтик и то продължи своя път. Кучето разбра, че мястото му не е тук. Наблюдателността е развита в това куче, а също така и низшият ум, затова то не се спря при нас, а продължи по-нататък. То е наблюдавало своя господар и

е извадило заключение, че както господарят му често бива зает със своя работа, така и ние тук имаме някаква работа...

На физическия свят страхът и съмнението се явяват естествено, а в окултните школи ги предизвикват изкуствено. Така е било в Индия, в Египет и във всички останали окултни школи. Например някой ученик отива при един от учителите на една окултна школа, но Учителят не му говори нищо. Ученикът говори, Учителят мълчи; ученикът се вижда в чудо, не знае какво да прави. Минават ден, два, три, Учителят все мълчи. Ученикът започва да мисли дали не е влязъл преждевременно в школата. След това Учителят го поставя на такъв изпит, от който ученикът преживява голям страх. Сега Учителят наблюдава дали умът и волята на ученика са добре развити. Той следи как ще се прояви ученикът, от което изучава неговите положителни и отрицателни качества. Окултните ученици трябва да имат положителни качества. Ако имат някакви отрицателни качества, те не могат да бъдат истински ученици. Който има негативни качества, той не може да бъде ученик.

И тъй, каквито мъчнотии и да ви се случат в Живота, трябва да знаете, че те са строго математически определени и необходими за вашето развитие. Каквото да правите, вие не можете да ги избегнете. Ако в една форма ги избегнете, те ще дойдат във втора, в трета и т. н. Ако в най-леката форма ги избегнете, те ще дойдат в по-тежка. Забелязано е, че това, от което човек най-много се страхува, на него именно налетява. И обратното е вярно: това, което човек най-много желае, и него ще постигне. От гледището на Школата на Бялото Братство страхът и съмнението в човека минават за негативни качества, които показват, че висшата Любов не е проникнала в неговото сърце. Страхът и съмнението показват още, че висшата Мъдрост не е проникнала в човешкия ум.

За да се освободите от страха и съмнението, както и от други отрицателни черти в себе си, вие трябва да работите. В това отношение окултната школа разполага с ред методи за работа на ученика върху себе си. Първото качество на ученика е способността му да работи. Той трябва да обича работата, всякога да е готов да работи. Един младеж, свършил университет, отива при един от учителите на една окултна школа и му казва, че иска да бъде негов ученик. В това време Учителят копае лозето и нищо не му отговаря. Той го запитва по един, по друг начин, а не взема мотиката да покопае заедно с Учителя. Може ли при това положение да бъде ученик? Не, ученикът трябва да е работлив и досетлив. Той трябва да вземе една мотика и да започне да работи заедно с Учителя си. Така той ще задава въпроси на Учителя, а последният ще отговаря. Разговорът помежду им ще се заведе много естествено. Те ще работят и ще се разговарят. Ученикът обаче иска Учителят да напусне работата си и да разговаря с него. Учителят няма да спре работата си. В случая ученикът трябва да се нагоди според Учителя си.

Съвременните хора се съмняват в Бога, защото те искат Той да спре работата Си и да ги запита какви са страданията им, какво е материалното им положение. С една дума, те искат Бог да им обърне внимание като на деца. Тук е тяхната погрешка. Те трябва да знаят, че Бог никога не напуща работата Си. Той може да увеличи и съкрати времето и пространството, да даде възможност на човека да учи, да работи, да се развива, но да спре работата Си, това Той никога няма да направи. Когато бесят някого, времето се съкращава. Тогава дните текат бързо. Когато някой дължи някому, времето пак тече бързо. И при единия, и при другия случай желателно е времето да се продължи. В това отношение съвременните хора нямат строго определен критерий или точна мярка, по която да познават кое е истинското време, т. е. да определят продължителността на времето.

Сега, като се говори за продължителност на времето, това е въпрос, който се отнася до съзнанието. Ако се движите с бързината на обикновен трен, вие ще стигнете до Слънцето в продължение на двеста и петдесет години. Обаче, ако се движите с бързината на светлината, ще стигнете до Слънцето за осем минути. Значи вашето съзнание може да се движи с бързината на обикновен трен, може да се движи с бързината на светлината, а може да се движи и още по-бързо. Следователно времето и пространството зависят от съзнанието. Съзнанието е извън времето и пространството, извън противоречията, извън страха и съмнението. Пространството произвежда страх, а времето – съмнение. Когато паднеш в някой кладенец, страхът дохожда; когато наближи

падежът за изплащане на някоя полица, съмнението дохожда. Като видите, че при вас дохожда онзи, на когото дължите, вие казвате: "Дали не е сбъркал, дали не е прибързал с донасянето на полицата?" Когато два дисхармонични предмета се съпоставят едновременно във времето, те произвеждат в ума на човека съмнение. Когато тия два предмета се разделят в пространството, те произвеждат в човека страх. Например, ако кажете една обидна дума на вашия приятел, в този момент вие изпитвате страх, че можете да го загубите. Страхът показва, че вие сте в пространството и се безпокоите, че връзките между вас и приятеля ви могат да се скъсат.

Сега ще ви задам няколко въпроса: да обичате ли е по-добре или да ви обичат? – *Да обичаме.* Да давате ли е по-добре или да вземате? – *Да даваме.* Какво ще стане тогава, ако всички обичате или ако всички давате? Ще се отблъснете. Да обичаш е едно нещо, да те обичат е друго нещо; това са две съвършено различни състояния на душата, които произтичат от два различни процеса в Битието. Да обичаш, това е процес на Любовта, при който развиваш Силата си; да те обичат, това е процес на Мъдростта, при който развиваш Знанието си. Има ли някакво противоречие в това? Значи, когато Бог работи върху душата ви с Любовта Си, вие искате да обичате; когато Бог работи върху душата ви със Своята Мъдрост, вие искате да бъдете обичани. За да бъдете обичани, вие трябва да създадете условия. Без тези условия никой не може да ви обича. Например в тъмна стая, при затворени кепенци на прозорците вие искате външната светлина на проникне в очите ви, да ви зарадва. Възможно ли е при тези условия светлината да проникне в очите ви? Вие трябва да отворите кепенците на прозорците, после – и самите прозорци и тогава само светлината ще проникне в стаята, ще влезе в очите ви и ще ви обикне. При това положение и вие ще се радвате на светлината.

И тъй, да обичаш това значи да се свържеш с първия принцип – с Божията Любов. Да те обичат значи да се свържеш с втория принцип – с Божията Мъдрост. И наистина, след като човек обича ден, два, три, месеци, година, две и повече, той дохожда най-после в пасивно състояние и пожелава да бъде обичан. По този начин става смяна в процесите, при които колелото на Живота се завърта в обратна посока. При тази смяна на процесите става смяна и в ролята на човешките тела: в първо време деятелността е била съсредоточена в Астралното тяло на човека или в неговия Сърдечен свят; после, при смяна на процесите деятелността е преминала в Менталното тяло на човека, т. е. в неговия Умствен свят. Ако и в този свят деятелността се прекрати, човек слиза да работи на физическия свят. Следователно, когато деятелността на човека във физическия свят се прекрати, тя минава в Менталния свят; когато и в Менталния свят се прекрати, тя минава в Астралния свят. После пак започва отново. Това показва, че в целокупния Живот на човека става постоянно кръгообразно движение. Това показва, че човек не може завинаги да остане на една и съща точка в своя живот. Това значи да бъде във вечен застой, а то е невъзможно.

Човек не може постоянно да обича, нито постоянно да бъде обичан. Ако тези процеси в него са продължителни, той ще изпадне в индиферентност. Също така човек не може постоянно да мисли или постоянно да чувства. Щом изпаднете в едно от тези положения, вие съзнателно ще потърсите някаква работа, да смените състоянието си. Например, ако до това време вие сте обичали, ще потърсите книгите на някой автор и ще ги четете. Като четете книгите му, той ви обича. Ако пък вие четете вашите съчинения пред някого, вие го обичате. Колкото е силно да обичаш, толкова е силно да те обичат. Защо? Защото душата, която очаква да бъде обичана, създава импулс на другата душа, която в това време обича. Да обичаш и да те обичат, съставят два полюса на Живота. Който обича, той създава субективния свят на Живота; когото обичат, той създава обективния свят на Живота. Затова който обича, той иска да види своя образ в онзи, когото обича. Вие обичате огледалото, защото образът ви се отразява в него. Вие носите огледалото в джоба си и ако по някакъв начин го счупите или изгубите, съжалявате, защото не можете вече да имате ясна представа за своя образ. В огледалото вие виждате образа си по-добре, отколкото ако мислено си го представяте. Следователно онзи, когото обичате, всякога дава израз на вашата обич. Затова именно вие го обичате. Ако огледалото ви е малко зацапано, вие не го обичате, защото не дава чисто отражение на вашия образ. Вие обичате само онзи, който може да ви вдъхнови, да ви импулсира, да ви даде подтик към нещо.

Казано е в Писанието: “Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце.” Това значи да отразиш Божественото в себе си. И когато Божественото се види отразено в човешката душа, Бог се весели, защото знае, че този човек е работил. Когато Бог се весели, човек се радва. Когато човек загуби радостта си, това показва, че Бог е недоволен от него. Тъй щото, човек не трябва да мисли, че Любовта, която проявява, е негова. Човек е само проводник на Божествената Любов и Интелигентност. Че е така, всички писатели, поети, учени са забелязали това. Понякога те пишат вдъхновено, красиво, идейно, а понякога нищо не могат да напишат. Тогава те се чувстват бедни, като че нищо не знаят, нищо не разбират. Ако Интелигентността, ако възвишената мисъл е тяхно присъщо качество, те би трябвало всякога да разполагат с нея. Всъщност не е така. Те раждат, творят, само когато някой им донесе нещо. Значи, когато някой напълни кошницата им с череши, те я разнасят натук-натам, раздават от нея и пишат. При сегашните условия Невидимият свят изразява Любовта във вид на Интелигентност. Хората са изразители на тази Интелигентност. Това ни най-малко не подразбира, че човек е автомат. Той трябва да съзнава, че е носител на тази Интелигентност. Като съзнава това, човек трябва да се радва, че е получил нещо от Божествения свят, което разумно трябва да използва.

Сега, за следната сряда всеки за себе си да отговори на въпросите защо трябва да обича и защо трябва да го обичат. За мен не е важно дали ще отговорите правилно на въпросите, но да мислите върху тях; за мен е важно какво ще придобиете, след като сте размишлявали известно време. Тази тема е важна и вие трябва да мислите върху нея. Силата на човека седи в неговата мисъл. Щом мислите, вие все ще придобиете нещо, което, ако не днес, след година, две или повече, ще се изяви навън. Колкото и правилен отговор да дадете на темата, вие още не можете да бъдете на правия път. Не е достатъчно човек само да напише нещо вярно за Любовта. Той трябва да я преживява. Следователно, който пише за Любовта, той непременно трябва да люби и да чувства, че го любят. Това показва, че е мъчно да се пише върху същността на нещата. Като давам тази тема, обръщам вниманието ви на това, че вие ще пишете върху неща, които не знаете. Защо? Защото досега вие нито сте обичали, нито сте били обичани. Това, което наричате обич, е сянка на Обичта. Следователно нито вашата обич, нито тази на ближните ви може да се нарече реалност.

Казвате: “Възможно ли е нашата обич да е сянка на Любовта?” Това може да се провери. Ако ви подложат на изпит – да видите каква е любовта ви, вие веднага ще пропаднете. Вие имате любов, но не такава, за която ви говоря. В Божията Любов, за която ви говоря, няма никакво поляризиране. Достатъчно е за един момент само Любовта да проникне в душата на човека, за да придобие той просветление на ума си и да дойде в хармония със Съществата на цялата Земя, с целия Космос. Това може да изпита всеки, който люби и когото любят. Това значи да проникнете във вътрешния смисъл на Любовта. Хиляди години наред ще изучавате Любовта, докато разберете какво всъщност тя представлява. Ред съществувания трябва да минете, за да разберете отчасти поне Реалността на нещата. Ако още днес Любовта посети някой човек, той няма да издържи на нейния ток – ще изгуби съзнание, ще падне на земята, дишането и пулсът му ще престанат; за него не остава нищо друго, освен да желае да се върне в първото си положение. Нервната система, както и целият организъм на съвременния човек не са достатъчно калени, за да издържат на силните вибрации, на силните токове на Любовта. Ето защо окултната наука препоръчва на учениците ред методи и упражнения за каляване на ума, сърцето и волята им с цел силите на техния организъм да се нагласят съобразно природните сили и течения.

Сега, като казвам, че вашата любов е сянка на реалната Любов, с това искам да кажа, че вие не сте преживели още тази Любов, нямате опитност за нея и не я познавате. Ако накарате някой млад момък да опише своята любов, той ще каже: “Аз ѝ говорих за моята любов, но тя не ме разбра.” Момата пък ще каже: “Аз го обичах, а той ми изневери.” Човек може да изневерява и без да е бил обичан. Когато обичате някого, тогава именно възможността за изневеряване е най-малка. Невъзможно е да ви изневери онзи, когото обичате. Никъде в Живота това не се случва. Ако има изключения, те са вън от Божията Любов, вън от Божията Мъдрост. В Божията Любов и Мъдрост абсолютно няма условия за изневеряване. Щом се говори за изневеряване, трябва да подразбираме

човешката любов, т. е. любовта на хората на Земята. Дето има изневеряване, там не може да става въпрос за Любов. Тъй щото, едно трябва да знаете: щом се съмнявате, Интелигентността отсъства от ума ви; щом се страхувате, Любовта отсъства от сърцето ви. С това въпросът се изчерпва. Туй всички трябва да знаете като ученици на окултна школа. Ако не се ръководите от тези максими в Живота, ще изучавате само сенките на Реалността и в края на краищата ще дойдете до обезсърчение и разочарование и ще кажете: "Всичко било празна работа!" За да не дойдете до това положение, сами поставете своята Обич на изпит, за да видите доколко можете да издържате.

Ще ви дам сега две правила, които всякога трябва да имате предвид: ако искаш да обичаш, не трябва да се страхуваш; ако искаш да те обичат, не трябва да се съмняваш. Приложете тези правила в живота си, за да видите доколко са верни. Когато сте свободни, мислете върху тези правила. Когато наблюдавате проявите на хората в Живота или четете някаква философска книга, или изучавате произведенията на някои писатели и поети, поставете всички техни мисли на вашите сита и каквото остане на тях, него задръжте. То е най-ценното, което може да ви ползва. Всичко, което падне долу, не е за вас. Разчитайте на ситото на вашето сърце и на ситото на вашия ум и не се страхувайте! Знаете ли как да сеете? Всички сте сели брашно през сито, знаете това изкуство. Обаче има неща, които не минават през вашите сита, а не са полезни за вас. Какво ще направите тогава? Ще се наведете, ще ги хванете с волята си като с щипци и ще ги турите настрана. Значи чрез мисълта, чрез чувствата и чрез волята си човек може да пресява полезните от безполезните неща в своя живот.

Разбрахте ли всичко, което ви говорих тази вечер? – *Разбрахме една десета част от всичко говорено.* Дръжте се тогава за тази една десета. Тя представлява вашата единица мярка, с която трябва да си служите. Наистина човек представлява една десета от Божествената Истина. Тъй щото, под дробта една десета разбирам онази мярка, с която всеки човек, според степента на своето умствено развитие, мери нещата. Сега задачата на всички хора, на цялото човечество е да докажат, че те съставят една десета част от цялата единица.

24 май 1922 г., Витоша [37]

МИСЪЛ, ЧУВСТВО И ДЕЙСТВИЕ

Всяка права мисъл е образ на Божествена идея. Човешкият живот започва с мисълта. Щом мисли, човек съзнава, че живее. За да бъде жива, мисълта трябва да се придружава с чувство. Това подразбира слизане на мисълта в реалния свят, в света на формите. За да бъде положително, чувството трябва да бъде придружено с волево действие. Под думата действие пък разбираме крайния предел, до който Духът достига при всяка своя проява. Значи мислите, чувствата и действията показват спирките, станциите на Духа. Мисълта е първата станция, чувството е втората станция, а действието е третата станция на Духа. Пътят, по който Духът върви, е хармоничен, но при условие да не се явяват никакви странични влияния, било в мисълта, в чувствата или в действията. Ясновидецът как вижда мислите, чувствата и действията? – *В известни форми и цветове.*

Често хората заболяват, губят съзнание и т. н. Това ви се вижда анормално. Наистина, тия неща са анормални, но те се дължат на дисхармонични мисли, чувства и действия. Животът на съвременните хора е пълен с такива анормалности. Седи някой и размишлява. Мисълта му е ясна, чувствата – тихи, спокойни и той казва за себе си, че е в пълна хармония. Изведнъж той помисли или почувства нещо, което е в разрез с първата му мисъл и с първото му чувство, и в него настава голяма дисхармония. Той изгубва предишното си състояние и започва да скърби. Като го видят Напредналите същества от Невидимия свят, какво ще кажат за него?

Следователно, когато в мисълта на човека проникнат две противоположни идеи или два противоположни принципа, те създават в съзнанието му известно раздвояване. Всяко раздвояване

пък лишава човека от неговата Свобода. Това трябва да се знае от всички. В ума на човека никога не трябва да проникват две противоположни мисли.

Направете следния опит, за да се уверите в истинността на моите думи. Всяка сутрин в продължение на един месец изпращайте по една добра, светла мисъл към един и същ човек и вижте какъв ще бъде резултатът при този опит. Едновременно с това всяка сутрин пак в продължение на един месец давайте по един лев на един беден човек и на края на месеца сравнете резултатите от двата опита. При първия опит ще имате по-добри резултати, отколкото при втория. Защо? Защото при първия опит вие отправяте към човека вашата добра, чиста мисъл, която е излязла направо от вас. Във втория случай обаче левът, който давате на бедния, преди да стигне до ръката му, е минал през много още ръце, през много хора, всеки от който е оставил отпечатък на своята мисъл върху монетата. Всички тия мисли не са хармонични, вследствие на което създават противоречие, раздвояване в съзнанието на този човек. Много монети, останали от векове, носят отпечатъци на мислите и чувствата на хората, които са живели по това време. Затова, когато казвам, че много от старите идеи и мисли трябва да се заместят с нови, имам предвид това именно, че формите на тия мисли от Астралния и Умствения свят, отпечатани върху монетите, т. е. върху съзнанието на човека като върху клише, са нечисти, т. е. изопачени. Тъй щото сами парите не са нечисти, но те носят върху себе си отпечатъци на миналото.

Иначе, като емблема парите представят живота на съзнателния човек, който мисли. Когато казваме, че и без пари може, ние имаме предвид, че ония мисли в миналото на човека, които са създали парите, днес трябва да се изменят. Засега парите са резултат на онази човешка мисъл, която някога ги е създала. Тия мисли, минали през вековете, днес са така опорочени, че оказват отрицателно влияние върху човешкия живот. Въпреки всичко това, в ума на всеки човек днес седи парата. Питам защо да не може да се живее без пари? Окултният ученик трябва да се освободи от мисълта, че без пари не може да се живее. Днес парите играят важна роля в живота на хората. Едва ли не те гледат на парите като на пръв фактор в техния живот. Ако някой от вас пожелае да обиколи света, той не трябва да туря в ума си никаква мисъл за пари. Той може да обиколи света без пет пари в джоба си. Това значи окултен ученик. Джобът ви може да бъде пълен със злато, но умът, мисълта ви трябва абсолютно да бъде свободна от всякакви пари. И обратното е вярно: може да нямате пет пари в джоба си, а умът ви да е пълен с мисълта за пари. Тази е идеята, която поддържам, като казвам, че човек може да живее и без пари.

Окултните ученици на разните школи са правили ред опити да живеят известно време без пари. Сега вие сте още оглашени, не сте ученици. Първо трябва да станете вярващи, а после ще станете ученици. За да станете вярващи, направете и вие един такъв опит, за да видите колко ще издържите. Обаче нека направят опита само ония от вас, които са готови съзнателно да го изпълнят. Опитът се състои в следното: за цял месец да прекарате без пари. Ако някои от вас са чиновници и получават заплата, а други, без да са чиновници, имат известни приходи, и едните, и другите трябва да се откажат от своите приходи съзнателно, като ги раздадат на бедни или както те намират за добре, но да останат съвсем без пари. През това време ще работите, без да мислите за пари. Умът ви ще бъде съсредоточен нагоре, към Божествения свят и няма да се страхувате как ще прекарате деня. Чрез този опит ще видите как Духът работи. Които са съгласни да направят опита, ще знаят, че срокът е дванадесет месеца. През това време те трябва да го направят. След една година вече няма смисъл да се прави. През време на опита ще си представите, че сте последен бедняк, от никъде нищо нямате.

Сега, онези от вас, които се наемат да направят този опит, ще го държат в тайна, няма да го изнасят навън. Докато не са получили никакъв резултат, не трябва да се говори за него. Някои мислят, че опитът е лесен, защото ще се хранят у дома си и няма да имат нужда от пари. Не, това не е разрешение на задачата. За да разрешите правилно задачата, вие трябва да се поставите в положението на човек, който няма пет пари в джоба си и се намира в чужд, съвсем непознат град за него, какъвто е Ню Йорк, Лондон, и не знае език, не познава никого. Какво ще прави в това положение? Не му остава друго, освен да отиде на някое пристанище или другаде някъде и да работи

като хамал, за да изкарва прехраната си. Ако сте студент и се храните в гостилница, тогава, щом искате да направите опита, ето как можете да постъпите: колкото пари имате, ще ги раздадете. Като дойде време за обяд, ще отидете в същата или в друга някоя гостилница и ще помолите съдържателя на гостилницата да ви остави да прислужвате на клиентите му, като срещу труда си искате само един обяд. Нахраните ли се, за вечеря не мислете. Един обяд ви е достатъчен. Не мислете и за другия ден. Всеки ден ще ви даде своето, но вие трябва да разчитате изключително на труда си. Трудът ви трябва да осигури един обяд. Ако не можете да прислужвате в гостилница, тогава идете при някой майстор-предприемач и го помолете да ви приеме на работа в някоя постройка – било тухли да пренасяте, било вар да забърквате и т. н. Щом осигурите храната си за деня, това ви е достатъчно. Само по този начин ще опитате как работи Божественият закон.

Същевременно вие ще разберете, че освен физическия живот има и друг, по-възвишен, в който всички неща са предвидени и разумно предопределени. С раждането си още на всеки човек е определен известен кредит, на който той може да разчита. Вън от физическия свят има други закони, които регулират нашия живот. Понеже не познават тези закони, хората мислят, че всичко се нарежда от законите на физическия свят. Благодарение на това разбиране на съвременните хора се ражда злото. Като мислят, че всеки трябва да се грижи за себе си, защото не знаят какво утрешният ден носи, хората се стремят към осигуряване. Всеки гледа да се осигури, вследствие на което пари трупа, земи купува, продава, но благодарение на това хиляди килограми храни гният, развалят се, а стотици и хиляди хора по градовете умират от глад.

Друго нещо ще ви кажа за опита: онези от вас, които се страхуват да не останат гладни, да не правят опита. Ако пък започнат опита и се намерят в някакво затруднение, вместо да паднат, нека дойдат при мен, аз ще им помогна по някакъв начин. Няма да оставя никого да падне. Но ако цял месец ви се вижда много, тогава направете този опит само за една седмица. Онези от вас, които живеят при родителите си, пак могат да направят опита, като имат предвид факта, че храната трябва да бъде спечелена изключително чрез труд. Все има какво да се помогне вкъщи на майката или на бащата, за да получите парче хляб заслужено. Този опит има за цел да ви освободи от страха, от мисълта за утрешния ден. Вие трябва да разчитате на онзи велик закон в света, който регулира всички неща.

Когато се дават опити на учениците, те трябва да се разглеждат не само в буквален смисъл, но и по съдържание и смисъл. Някой ще започне този опит, но като не може да изкара прехраната си през деня, ще каже: "Няма нищо, този ден ще постя." Не, този опит изключва всякакъв пост. Определено е всеки ден да употребите малко труд, за един-два часа поне, да иждивите част от енергията си, която после да набавите чрез храната. Само така ще се научите да уповавате на великия закон, който движи Живота. Засега този опит не е мъчен – ще го приложите за една седмица.

Колкото по-дълбоко навлизате в учението, толкова изпитите ви ще стават по-трудни. Ще ви се дават задачи, които по няколко пъти на ден ще ви изпотяват. Такъв е Пътят на ученика. Привилегията за ученика се заключава в това, че той ще прекара всички мъчнотии и страдания съзнателно – ще знае защо и за какво идат. И вън от Школата да сте, вие пак ще прекарате тия изпитания и страдания, но няма да знаете защо ги минавате. Привилегията за окултния ученик седи в Светлината, с която той разполага. Съзнателно или несъзнателно човек трябва да мине през изпитанията и мъчнотиите в Живота – те не могат да се избегнат. Ако несъзнателно ги мине, ще се натъкне на ред противоречия; ако съзнателно ги мине, ще получи Божието благословение и ще знае защо е трябвало да мине през тях. Така прекарани страданията, в душата на човека настъпва Радост и Мир.

Сега, като ученици на Великата Школа вие трябва да гледате на Живота съзнателно и с приятност. При това нашата цел не е да ви лишим от страданията, но да ви научим да ги използвате. Засега страданията са най-голямото благо, което може да ви се даде в Живота. Всяко страдание е на мястото си, то крие в себе си дълбок смисъл. Защо страда човек, това е една от тайните на Битието. Като дойдат страданията, всеки трябва да ги понася, без да пита защо са дошли. Щом минат, тогава

ще ги разбере. Христос, Великият Учител на човечеството, се подложи на най-големите страдания, каквито са съществували някога в света, без да Му се даде отговор защо страда. Вместо отговор, разпнаха Го на кръста, прободоха Го в гърдите, отдето протече кръв и вода, и оставиха Той сам да намери причината на тия страдания. Като не получи никакъв отговор, Той каза: "Да бъде Твоята воля, Господи!" Значи и Христос трябваше да мине през страдания, без да получи някакво обяснение за тях. Той трябваше да мине през този изпит. Сега вие искате, като ви се даде някакво страдание, веднага след това да дойде и обяснението на това страдание. Не, обясненията на страданията идат след като ги прекарате, като минете през изпита. До това време ще мислите. Щом се натъкнете на известно страдание, дълбоко в себе си ще си кажете: "Такава е разумната Воля Божия, такава е великата Воля Божия, такава е Волята на Безпределния космос!" Всяко друго разяснение ще ви хвърли в грях и престъпление. Ако в момент на страдание дойде някой и ви обясни причините на това страдание, той ще ви създаде най-голямото зло.

Следователно не съжалявайте за страданията, които ви се дават. Ако съжалявате за страданията, трябва да съжалявате и за Любовта, която ви се дава. Закон е: след всяко страдание иде Радост, Любов. Този закон може да се опита. Колкото страданието става по-голямо, толкова повече и Любовта се увеличава; колкото страданието се намалява, толкова и Любовта се намалява. Значи мярка за Любовта е страданието. Любовта се увеличава разумно. Тя постепенно приижда. Тъй щото, страданието и Любовта вървят паралелно и едновременно вземат участие в съграждането на човешката душа.

Напред в Любовта безгранична!

7 юни 1922 г., София [38]

СКЪПОЦЕННИТЕ КАМЪНИ

При написване на тази тема вие сте се спрели повече на външната страна на скъпоценните камъни. Да разглеждате един въпрос външно само, то е все едно да приемете една храна в стомаха си без разположение към нея или без усещане на глад. Значи главният импулс, главният стимул при храненето се заключава в приятността, която човек изпитва при дъвченето, при възприемането на храната от стомаха. Не се ли събуждат чувства на приятност, на разположение към дадена храна, човек няма желание да яде. Ако приема храна без разположение към нея, човек няма да има никакви резултати.

Като говорим за скъпоценните камъни, ние подразбираме ума на човека, защото само интелигентният човек може да говори на тази тема. Само високо интелигентният, благородният и добродетелният човек могат да говорят за скъпоценните камъни и да правят разлика между един или друг скъпоценен камък.

Бих желал да се спрете върху дванадесетте главни скъпоценни камъни[39] и да направите един микроскопически опит с тях. Опитът е следният: когато имате някаква неприятност, била тя от физически, от сърдечен или от умствен характер, започнете мислено да си представяте дванадесетте скъпоценни камъни в ума си. Започнете от най-простия и отивайте постепенно към най-хубавия и скъпия от тях и следете при кой камък неприятността ви ще изчезне. Като прекарвате тия камъни през ума си, същевременно ги свързвайте с Добродетелите, които всеки от тях изразява. При това положение всеки камък може да въздейства благоприятно върху човека и да смени състоянието му.

Добродетелта не се изразява чрез цвета. Ако някоя мома е розова, с червени страни, това не показва още, че тя има Любов. Ако момата се червисва или облича в розова рокля, това още не означава Любов. Ако някой обича синия цвят, това още не показва, че той носи Истината в себе си. Мислите ли, че любовта на човека към някой цвят показва, че той носи в себе си Добродетелта, която е свързана с този цвят, вие изпадате в големи грешки. Цветът е само пасивен израз на дадена

Добродетел, но за да стане активна тази Добродетел, трябва да мине през центровете или през фокусите на ума. Превръщане на Добродетелите се изисква. Всеки цвят има известна стойност и цена само тогава, когато е минал през човешкия ум и се е съсредоточил в известен център. Тъй щото, за да разберете смисъла и значението на скъпоценните камъни, вие трябва да ги проучите. Нищо не се постига лесно. Работа, усилие, труд се изисква от всички.

Представете си, че някой ден ви нападне апатия, леност, не искате да учите, готови сте да се откажете от убежденията си и решавате да тръгнете в широкия път. Друг ден изживявате съмнения, колебания – дали сте в Правия път или не. Трети ден преживявате ред отрицателни чувства на завист, омраза, вътрешен страх и т. н. Започвате да търсите причината на тия състояния, но не можете да я намерите. Няма защо да търсите причината на тия състояния, но прекарайте скъпоценните камъни през ума си и ще видите какви резултати ще имате. Някога опитът ви ще излезе сполучлив, а някога няма да сполучите, но това да не ви обезсърчава. Правете този опит, докато най-после придобиете някакви резултати. Като придобиете резултати, тогава ще ви говоря върху законите, които действат чрез скъпоценните камъни. Някога скъпоценните камъни са били прости, обикновени камъни, но след време са претърпели известно трансформиране и са дошли до положението, в което днес ги виждаме. Например диамантът някога е бил обикновен въглен, но чрез ред процеси с течение на вековете той се е превърнал в по-високо състояние, видоизменил се е от низша във висша форма. Като въглен той е бил черен, а като диамант е станал безцветен, със способност да пречупва слънчевите лъчи.

Окултната наука, която сега изучавате, си служи със скъпоценните камъни като метод за трансформиране на неприятностите, на каквито и вие често ще се натъквате. Скъпоценните камъни могат да ви послужат като опорна точка в живота, който минавате на физическия свят. Опитите, които ви давам, не трябва да ви отнемат всичкото време, но само онова, което не знаете как да използвате. Един малък опит е посаждане на малко семенце в земята. Опитите, които ви давам, са малки, за да запълнят свободното ви време. Като малки, те ще бъдат приятни и ще ви наведат на ред добри мисли и чувства по отношение на физическия свят, в който живеете и който добре трябва да познавате.

21 юни 1922 г., София [40]

ПОЛОЖИТЕЛНИ И ОТРИЦАТЕЛНИ СИЛИ

Когато писахте темата за светлината, без да искате в ума ви се създадоха условия да мислите и за тъмнината като контраст на Светлината. И наистина, ако тъмнината не съществуваше, можеше ли да става въпрос за растене на телата на физическия свят? Светлината и тъмнината на физическия свят са две състояния, чрез които душата се проявява. Като се ограничава, душата започва да се познава в тъмнината. Тъмнината е процес на ограничаване, а Светлината – процес на познаване на Бога, познаване на Любовта. Без Светлина Любовта не може да се познае.

И тъй, най-силната черта на Светлината е познаване на Бога, познаване на Любовта. Вмъкнете тази мисъл в резюмето, което ще направите от темите за Светлината. Светлината е процес на Умствения свят. Когато Умственият свят се разкрива пред очите на човека, едновременно с него се разкриват формите, както и съдържанието и смисълът на тия форми. По този начин човек дохожда до Първата Причина – до Любовта. Който иска правилно да расте и да се развива, той трябва психологически да свързва Светлината с процеса за познаване на Любовта. Следователно всички състояния, които произвеждат дисхармония в човешката душа, спадат към областта на тъмнината. Тъмнината пък ограничава човека. Всяко състояние, което произвежда хармония в човешката душа, спада към областта на Светлината.

Ако попаднете в метафизиката, там другояче разглеждат Светлината и тъмнината;

твърденията на метафизиката ще създадат във вас големи противоречия. Метафизиците, както и крайните окултисти, поддържат мисълта, че Абсолютната светлина е Абсолютен мрак. И когато Бог рекъл: "Да бъде виделина!", с това Той създал първото ограничение. Значи, когато Абсолютният мрак се ограничи в себе си, той произвежда Виделина, която тъмнината не е в състояние да обземе. Питам кое е първото ограничение на човека? Жертвата е първото ограничение на човека. Следователно, когато се реши да пожертва нещо, човек произвежда Светлина в себе си. Затова е необходима жертвата. Когато човек пожертва нещо, настава вече първият ден на Светлината в неговата душа. Бог каза: "Да бъде виделина!" и стана Виделина. Когато в човека настане Виделина с цел да разграничи в него Светлината от тъмнината, той е извършил жертвата правилно. Ако в човека не се яви никаква Светлина и тъмнина, жертвата не е направена или ако е направена, има някаква неправилност в нея. Когато Христос казва за Себе си "Аз съм виделина на света", тази Виделина, тази Светлина се произведе от самопожертването, което Христос направи. Тъй щото, който иска да произведе Светлина в себе си, той трябва да се самопожертва. Значи Светлината е свързана с акт на жертва.

При сегашната еволюция светлината във физическия свят има четири различни посоки, които се определят от четири вида вълни с различна гъстота. Онези вълни, които имат по-голяма гъстота, образуват задната част на човешкия мозък. У животните тежестта на мозъка, т. е. най-голямата гъстота на мозъка е зад ушите, вследствие на което те са принудени да ходят на четири крака. У растенията тежестта е долу в корените, вследствие на което те са принудени да бъдат заровени в земята с главата надолу и по този начин да пазят равновесие. У човека тежестта на мозъка е отпред – пред ушите, вследствие на което е принуден да се изправи на два крака. Така само човек пази равновесие. Значи трите направления или посоки на Светлината са създали досега три течения в мозъка на живите същества, които пък са произвели три различни положения, необходими за запазване на равновесието в тях: растенията са се обърнали с главата надолу, животните са застанали на четири крака, а хората са се изправили на два крака. Сега иде четвъртото направление на Светлината, което образува онова течение на сили, нужно за създаване на Духовното тяло на човека. Това тяло се отнася към висшия, към свръхчувствения свят. Следователно, когато Светлината действа в човека по четири различни направления – отзад, отпред, навътре и нагоре, образува се един кръст.

И сега, за да познаете в кое от тия четири направления Светлината е най-силна, ще начертаете този кръст. От дължината на четирите линии, които образуват кръста, се съди за силата на Светлината. Ако западната част на кръста е по-силно развита, т. е. по-дълга, това показва, че животинското естество в човека има надмощие над другите сили; ако долната част на кръста е по-дълга, това показва, че растителните стремежи в човека са по-развити; ако източната част на кръста е по-дълга, това показва, че човешките способности и чувства в човека са развити повече от другите; и най-после, ако горната част на кръста е най-дълга, това показва, че Божественото в човека взима надмощие. Ако спуснете една отвесна плоскост в човека отгоре додолу, успоредна с цялото му тяло, той се разделя на две части: задната част представлява лявата пътека на неговото движение, а предната част, успоредна на лицето му, представлява дясната пътека на неговото движение. Ако спуснете друга плоскост – от запад към изток, имате друго деление, при което дясната част на мозъка представлява правия, десния път, а лявата част на мозъка – левия, широкия път. В принципен смисъл казано, левият път означава стремежа на човешката душа, а десният път – действията на човека. И наистина, в правия, в десния път върви само онзи, който действа, а в широкия, в левия път върви само онзи, който не действа още, а само се стреми. Това са двата пътя, по които съвременните хора вървят.

Като говорим за влияние и надмощие на растителни и животински сили и стремежи в човека, имаме предвид първите прояви на съзнанието и подсъзнанието в човека. Под думата *животинско влияние* разбираме първите прояви на съзнанието. Под *растително влияние* разбираме първите прояви на подсъзнанието. Когато в мозъка или в целия организъм на човека се събере известна енергия повече, отколкото трябва, тя създава в него ред дисхармонични състояния.

Например, когато слепоочните области в човека са силно развити, на тях по развитие отговарят устните. Значи между слепоочните области и устните на човека има известно съотношение. Колкото повече се развиват слепоочните области, толкова и устните стават по-дебели. Това се забелязва особено много в хора, на които носът е близо до устните. Понеже носът е свързан с обонянието, при всяко помирисване на хубаво ядене чрез носа става прилив на кръвта в устните, вследствие на което те стават по-дебели.

Изобщо всички части, всички центрове на мозъка оказват влияние върху специални удове на човешкия организъм, като хвърлят известен отпечатък върху тях. Например, когато центърът на надеждата в някой човек е добре развит, той оказва влияние върху два специални мускула на неговото лице. При силно развита надежда в човека ъгълът на устните е завит малко нагоре, а не надолу. Следователно мозъчните центрове оказват влияние в две направления – те създават или прави, или криви линии. Понякога те образуват и вдлъбнати ъгли. Изобщо линиите вървят в две направления: нагоре или надолу. Когато човек е тъжен, ъглите на устните му се спущат надолу, т. е. теченията в него са или растителни, или животински. Щом ъглите на устните са насочени нагоре, човек става весел – тогава в него преобладават човешкото и Божественото състояния.

И затова като окултни ученици трябва да правите ред опити, изследвания, да изучавате различните състояния – положителни и отрицателни, през които минавате. Когато сте неразположени, направете опит да отделите това състояние от съзнанието си и да го изследвате като обект, който няма нищо общо с вас: подложете го на критика, за да видите причините и последствията на това състояние. Докато не направите няколко такива опити, при всяко подобно неразположение вие ще мислите, че това състояние е ваше, че е свързано със съзнанието ви и по никой начин не можете да го отделите от себе си, вследствие на което се намирате под неговия тормоз. Не, вие можете да го отделите от съзнанието си, както можете да отделите дяволския нокът от себе си. Ама изваждането му щяло да ви причини известна болка – нищо от това. Изтеглете го от крака си!

Когато човек е чрезмерно страхлив, честолюбив и със слаба надежда, той е песимист. Страхът създава във въображението на човека образи на препятствия, на спънки, които той не може да преодолее. Едновременно със страха в него изпъква честолюбието му, че той не може да се повдигне, че остава назад от всички хора; слабата му надежда пък го обезсърчава и той изпада в мрачно състояние, в песимизъм. Песимизмът пък ражда в него ред отрицателни качества, като лукавство, хитрост, завист, омраза. Ще питате защо се е явил страхът в света. В животинското царство страхът е на мястото си. Там той е един от великите закони, там той е достигнал до съвършенство. Когато някое животно е много страхливо, това показва, че правото не е на негова страна, това животно трябва да разчита на краката си. На слабия в животинското царство казват: “Теб законът не те закриля, нито може да те избави, затова развивай краката си – те да са дълги, за да разчиташ на тях.” Страхът в животните е равносилен на съвестта у хората. Значи в човека страхът се замества със съвестта. Когато страхът дойде в човека, в него се събуждат всички отрицателни качества на миналото, които не го радват. Затова, дойде ли страхът в човека, той веднага трябва да го замести със съвестта. Щом превърнете страха в съвест, веднага ще дойде разумът, разсъдъкът. При това положение вече може да се говори за право.

И тъй, всеки трябва да работи върху себе си съзнателно, да отделя своите състояния едно от друго и да ги изучава. Дойде ли ви някакво скръбно състояние и не искате да живеете, отделете това състояние от съзнанието си и го разгледайте обективно: защо е дошло при вас, колко време ще трае и т. н. Като го отделите от себе си, ще видите, че това не сте вие. Това състояние ви е чуждо. Хората много лесно се поддават на чужди мисли, възприемат чужди състояния и като не познават законите, страдат, измъчват се. Чрез внушение, чрез хипнотизиране някои хора възприемат от хипнотизатора много мисли, които после реализират като свои. След като изпълнят внушената от хипнотизатора мисъл, едва тогава разбират, че са били под чуждо влияние. Чрез хипнотизма могат да се обяснят много убийства и самоубийства, които се вършат в света. Случва се, че някой човек, който в миналото си е бил в някаква школа, чрез внушение е възприел от учителя си известна мисъл,

добра или лоша, и едва сега я реализира. При такива случаи този човек сам се чуди как е станало, че се е изменил толкова много. Срещате един добър, честен човек, познавате го добре, разчитате на него, но изведнъж той се променя, започва да обира хората, да ги изнудва. Чудите се какво е станало с този човек, че се е изменил толкова много. След две-три години го срещате, живее пак честен, почтен живот – изменил се, върнал се е в първото си състояние. Какви са тези резки промени, които стават с него?

Сега, като ученици на Великата Школа всички ще работите, за да изправите тези състояния в себе си, т. е. по-право – да се освободите от тях. Значи предстои ви грамадна работа на изправяне. Школата има за цел да ви даде такива знания, чрез които по разумен начин да изправите погрешките на своето минало. Щом дойдете до някое хипнотично състояние на миналото, ще се върнете назад и по обратен път ще го изправите. Ще правите обратни паси на тия, с които са ви хипнотизирали. Обикновено хипнотизаторите на Черната ложа правят паси отгоре-надолу. Днес много хора се мият по същия начин – те мият лицето си например отгоре надолу, като затварят очите си, с което искат да кажат: “Не струва да бъде човек с отворени очи.” Да, когато влиза в материалния свят, добре е очите на човека да са затворени, но когато влиза в Школата да учи, там очите му трябва да бъдат отворени. Като ученик той трябва да прави движения, т. е. паси настрани, обратно на тия от Черната ложа. Когато мокрите косата си, правете пак същите движения – отдолу-нагоре, а не обратно.

Всяко движение, което правите, има свой дълбок смисъл и оказва влияние върху вас. Каквито движения правите, наблюдавайте как се отразяват върху вас, какви състояния произвеждат. Някои движения се отразяват върху вас приятно, а някои – неприятно. Следете тези движения и ги изучавайте. Обаче гледайте да не изпаднете в друга крайност – да започнете да се страхувате дали да направите някакво движение или не.

Когато искате да тонирате ума си, направете мислено едно движение отдолу-нагоре, по еволюционен път. Започнете първо да мислите за растенията, после за животните, след това – за хората и най-после – за Бога, за съществата от Божествения свят. По този начин ще изпитате един подем на Духа, едно възходящо състояние. Ако правите обратното движение, т. е. започвате от Божествения свят и постепенно слизате към човешкия, животинския и растителния свят, вие ще изпаднете в закона на инволюцията и ще преживеете едно падане на Духа, едно низходящо състояние. Като прилагате първото упражнение, ще можете да се освободите от много отрицателни състояния. За да правите това упражнение по-сполучливо, можете да се занимавате с ботаника, зоология, антропология, а най-после да четете някои Божествени книги. Човек всеки ден слиза в по-ниските светове и пак се качва нагоре. Всяка скръб показва, че човек се е свързал с растенията. По този начин той помага на тях, а те – на него. Когато изпитва неразположение, гняв и ред още отрицателни чувства, човек се свързва с животните, на които по този начин помага. Щом дойде до разумното, до приятното, той вече е влязъл в човешкия свят. Най-после човек минава към възвишеното, благородното, т. е. той влиза в Божествения свят, в който цари абсолютна хармония.

Тези са четирите свята, четирите състояния, които човек трябва да изучава. Когато някой е неразположен, смутен, нетърпелив, нека си представи, че се намира в гора от борови и дъбови дървета. Няма да мине много време и състоянието му ще се измени, ще приеме разположението на растенията. Когато някой изпадне в състояние на леност, нека мисли за животните. Те обикновено са пъргави, подвижни. Нуждата за храна ги е заставила по цял ден да се движат, да задоволят глада си. Като мислите за животните, вие се свързвате с тях и те ви стимулират с енергията си. Като се нахранят, животните стават мързеливи, но щом огладнеят, пак тръгват да търсят храна. Като придобиете търпението на растенията и подвижността на животните, вие ще минете към човека, за да придобиете разсъдливостта, мисълта. След това ще влезете в Божествения свят, дето ще изложите всичките си мисли на показ. Напредналите Същества от този свят ще направят своите бележки върху изложените от вас мисли. Умните хора правят всеки ден по едно изложение, обикновените хора правят по едно изложение в седмицата, а глупавите – по едно изложение в годината. Когато се казва, че човек трябва да бъде изложен на критика, това подразбира изложение на неговите мисли в

Божествения свят, дето Разумни същества ще се произнасят за тях, а той ще следи, ще наблюдава всичко и ще вижда погрешките на онова, което някога е създал. Докато дойде до това положение, човек трябва да мине през една последователна дисциплина на ума. Вие не сте минали още през тази дисциплина и не сте готови за Божествения свят. Ако преждевременно влезете в този свят, ще заспите, ще се разстроите, не можете да понесете неговите високи вибрации. Който е минал през тази дисциплина на ума, на волята, като влезе в Божествения свят, той ще се върне бодър, освежен, с нова Светлина и нови Знания.

За да преминете от този в онзи свят, изисква се абсолютна тишина, без никакви смущения, никакви безпокойства. Пълна хармония се изисква за това. За да се направи един опит за влизане в Божествения свят, изисква се чиста аура наоколо, абсолютна хармония и тишина. Тази обстановка трябва да се поддържа най-малко един-два часа – нещо, което е невъзможно в градовете. Този опит е невъзможен даже и в Чам-кория, дето сме сега. Това е възможно на някое високо, уединено планинско място. Ако опитът трябва да се направи в София например, изисква се специална стая, заградена със здрава, чиста, хармонична аура. В тази стая чужд, външен крак не трябва да влиза. Изобщо никой не трябва да подозира за съществуването на тази стая. Обаче засега това е невъзможно, няма готови хора. Който не е подготвен за опита, няма да има желание да пристъпи към тази стая. Ученикът обаче ще се стреми да влезе вътре, както пчелата се стреми към ароматния цвят. Учениците трябва да работят, да създадат хармонична аура в своята стая, за да бъдат опитите им успешни.

Работете усилено върху себе си, за да преодолеете всички мъчнотии. По този начин ще изработите в себе си воля, с която ще преодолявате на всичко. Каква воля трябва да изработите? Не желязна, нито гранитна, но диамантена воля. Желязната и гранитната воля лесно ще капитулират, а диамантената ще издържи на всички препятствия. От вас се изискват широки схващания, голяма самоотверженост, за да се премахнат заблужденията от пътя ви. Тези заблуждения могат да се махнат само чрез Светлина на съзнанието. Особена е тази Светлина. Не влезе ли тя в съзнанието ви, вие ще останете със сегашните си разбирания, при които не можете да добиете онези резултати, които очаквате.

Като казвам, че е необходимо особена Светлина да влезе в съзнанието ви, това ни най-малко не трябва да ви смущава. Тази Светлина ще дойде сама по себе си, а от вас се изисква само да се качите на някой висок планински връх и там да чакате. Нали знаете, че Слънцето огрява първо върховете на планините, а после долините? По същия начин и тази Светлина ще огрее първо върховете на вашето съзнание, а после – долините му. От вас се изискват усилия, докато се качите на високия Божествен връх, дето Светлината иде най-рано. В долините и в равнините тази Светлина дохожда по-късно.

Следователно, когато се запитате какви преимущества дава окултната школа на учениците си, ще знаете, че тя им посочва Правия път към възкачване на високите Божествени върхове, които първи се осветяват от Божествените лъчи на изгряващото Слънце.

5 юли 1922 г., Чамкория [41]

ВЪЗМОЖНОСТИ

Каква е разликата между възможност и необходимост? Възможността има отношение към човешките процеси, т. е. към човека. Необходимостта има отношение към Божествените процеси, които се налагат в силата на нещо по-високо от човешкото. Когато се говори за възможности, подразбираме онова, което човек трябва да прави за всеки даден случай, за да използва благоприятните условия, които необходимостта е турила в ръцете му.

Сега ще ви представя един пример, който илюстрира отношенията между висшето и низшето в човека. Един господар има хубав кон, който обича, вследствие на което между господаря

и коня се създават другарски отношения: господарят язди коня, а конят го носи на гърба си, отиват на вършитба. Господарят слиза от коня, впряга го и двамата започват заедно да вършеят. Вечерта господарят освобождава коня от работата, качва се на гърба му и тръгва за дома си. Господарят влиза вкъщи, а конят отива в дама. Питам в кого от двамата се крият възможностите – в господаря или в коня? В господаря. Само господарят е в състояние да измени, в смисъл – да подобри или да влоши положението на коня. Конят пък, от своя страна, е в състояние да улесни положението на господаря си. Следователно низшето начало у човека улеснява, а висшето подобрява положението му.

Каквито са отношенията между господаря и коня, такива са отношенията между Учителя и ученика: Учителят подобрява положението на ученика, а ученикът улеснява положението на Учителя. Щом Учителят подобри условията на ученика, последният трябва да ги използва разумно. Тъй щото възможността в човека не е нищо друго, освен разумното начало в него. Човек трябва да използва възможностите, които се крият в него, за подобрение положението на коня си, който пък ще го улеснява. В какво може да се подобри положението на коня? В жилището, в храната и във водата. Като се подобри положението на коня, той ще бъде по-здрав, по-силен и ще може повече да улеснява господаря си. Това значи: ако господарят на вашето тяло не подобри умствените сили и способности на своя мозък, ако не подобри чувствата на своето сърце и най-после ако не подобри действията на своята воля, той не може да има никакви улеснения в своя живот.

Като ученици на тази Школа предстои ви задачата да използвате своето недоволство, което с години наред ще ви бъде спънка. От какво е недоволен ученикът? Ученикът може да бъде недоволен от себе си – от своя ум, от своето сърце, от своята воля; също така той може да бъде недоволен и от окръжаващата среда. В каквато форма и да е изразено, от каквото и да е предизвикано, недоволството е енергия, сила, която може да се използва като стимул за работа. Недоволството на човека се дължи на това, че му липсва нещо крайно необходимо, нужно за неговото щастие.

Питам де ще намерите това, което ви липсва? Ако ви липсва Топлина, де ще я намерите? В Слънцето. Ако ви липсва Светлина, де ще я намерите? В Слънцето. Някой може да каже, че Светлината иде от всяко запалено, горящо тяло. Например, когато гори някаква газ, свещ или дърво, пак имаме топлина. Да, но тази топлина е вторична. В свещта, в дървото и в други горящи тела е складирана слънчева енергия, която според случая може да се превърне в топлинна или светлинна. Обаче най-приятна Топлина и най-чиста Светлина е слънчевата. Първична Топлина и Светлина е тази, която иде направо от Слънцето.

И тъй, Топлината и Светлината ще търсите в Слънцето. Де ще търсите Любовта, Мъдростта и Истината? В Бога. Значи външната страна на Бога или Неговият диск е Мъдростта, съдържанието на този диск е Любовта, а смисълът му, това е Истината. С други думи казано, Мъдростта представя реалната, външната, видимата форма на нещата, Любовта е съдържанието на тези форми, а Истината е техният смисъл. Ако речете да търсите Любовта, Мъдростта и Истината в хората, това вече е вторична, второстепенна тяхна проява. Когато търсите Любовта в Бога, вие сте на безопасно място. Защо? Защото Божията Любов е неизчерпаема. Тя е извор, който постоянно блика; тя е огън, който постоянно гори. В този извор трябва да вливате своята вода, в този огън трябва да внасяте своето масло. Ако не внасяте водата си във Вечния извор, той ще престане да извира; ако не внасяте маслото си в Божествения огън, той ще престане да гори, както лампите изгасват без газ и както електрическата светлина прекъсва без ток. Газта, маслото, токът са условия за горене. Хората намират, че много от условията внасят противоречия в Живота. Когато условията са конечни, ограничени, те внасят противоречия. Обаче когато са безконечни, неограничени, те изключват всякакво противоречие.

Като ученици на Великата Школа стремете се да разбирате Безграничното, Безконечното, проявено в ограничените, конечни, но разумни форми. При това положение вие ще знаете отде иде недоволството. Безконечното прави човека недоволен. Какво трябва да направите, за да се освободите от недоволството? Да се разширите. Станете голяма, широка тръба, през която водата на

Божественото езеро свободно да протича, без да ви създава някакъв напор, някакво напрежение. Щом се разширите, недоволството ще изчезне. Причината за недоволството е обстоятелството, че човек не е могъл навреме и разумно да използва условията, дадени за неговото развитие.

Кога стават хората недоволни? – На стари години. Всички стари хора са недоволни от себе си. Те виждат, че на младини е трябвало да учат, да придобиват знания и опитности, а напразно са прахосвали времето си и не могат вече да се върнат назад. Всички стари хора, с малки изключения, са крайно недоволни от себе си. Младите пък са недоволни от ограниченията, които ги спъват, за да реализират своите желания. Всяка спънка, всяко препятствие на пътя им ги прави недоволни.

Човек трябва да бъде доволен от условията, в които е поставен, и да се стреми да ги използва разумно. Ако е недоволен от условията си, той ще се намери в положението на жабата, за която се говори в баснята "Щъркел и жаба." Тази басня е окултна, тя има вътрешен дълбок смисъл. Един млад щъркел, който представлява млад, красив момък, минавал един ден покрай едно блато, дето живеели много жаби. Щъркелът погледнал към блатото и видял, че от водата се подавала главата на една жаба. В случая жабата представлява момата. Щъркелът спрял пред жабата и започнал да й разправя за света, в който живее: "Знаеш ли на каква височина достигаме ние, знаеш ли какъв простор, каква широчина пред нас се разкрива? Аз се чудя как живееш в това мръсно блато!" – "Какво да правя, нямам възможност да изляза оттук – крила нямам." – "Много лесно, качи се на гърба ми и аз ще те вдигна в широките пространства, за да видиш нов свят, нови простори." Жабата се качила на гърба на щъркела и полетяла в небесното пространство. Като не могла да издържи на новите условия, тя се пръснала и паднала на земята. Каква поука може да се извади от тази басня? – Всеки човек трябва да седи в условията, при които е поставен. Ако излезе преждевременно от условията, в които Провидението го е поставило, той непременно ще падне и ще се убие. Не навреме щъркелът е говорил на жабата за красивите високи места, а жабата преждевременно е напуснала условията на своето блато.

Сега ще знаете, че и в окултизма има такива опасни и съблазнителни места, от които можете да пострадате. Не се качвайте на крилата на щъркела! Това, което за жабата е опасно, за щъркела е безопасно. И обратно – това, което за щъркела е опасно, за жабата е безопасно. Ако жабата беше успяла да примами щъркела да влезе в блатото, и той щеше да пострада по някакъв начин. Светът, в който щъркелът живее, не дава възможност на жабата да се развива; нито светът на жабата дава възможност на щъркела да се развива. Възможностите дават условия за развиване на ума, на сърцето и на волята на човека. В мислите и чувствата на човека трябва да се внесе разширяване и дълбочина, а на волята трябва да се предаде интензивност.

Сега, за да познаете доколко вашите мисли и чувства имат широчина и дълбочина и доколко волята ви е интензивна, направете следния опит. Когато някой ваш познат или приятел ви каже една обидна дума, вижте дали можете да я превърнете в добро и за колко време ще можете да я превърнете. Колкото по-скоро се справите с тази обидна дума, толкова по-голяма е широчината и дълбочината на вашия ум и на вашето сърце. Изкуство е човек да дойде до положение да превръща обидните думи в музика. Който си зададе за цел да каже някаква обидна дума на приятеля си, трябва да бъде внимателен, за да не каже някоя тежка обидна дума, че да произведе голям, дълбок разрез. На когото от вас направят един разрез, ще следи за колко време ще премине. Индусите лесно лекуват раните си. Те имат начин, чрез който събират праната от Природата и с помощта на мисълта си те отправят тази прана към болното място, което в двадесет минути най-много оздравява. Следователно обидата не е нищо друго, освен малък разрез, направен на ума, на сърцето или на волята на човека. Който има в запас от праната на Природата, достатъчно е да концентрира мисълта си към болното място, да го докосне с ръката си и в няколко минути само да го оздрави. Това значи силна, интензивна воля. Без този опит човек ще се намери в положението на търговец, който мисли, че е богат, без да има пари в касата си.

И тъй, ще направите опита съзнателно. Като видите, че някоя ваша приятелка е в отлив, т. е. неразположена, ще отидете при нея и ще й кажете нещо, за да я предизвикате. Тогава тя ще ви

каже някоя обидна дума. След това вие ще ѝ благодарите и кажете, че направихте малък опит с нея, затова я подразнихте. За да направите опита, ще изберете такова лице, на което разчитате, че може да ви каже някаква обидна дума. После ще се обърнете към себе си, за да видите за колко време ще можете да се поляризирате. Такива опити могат да се дават естествено, без да ги търсите сами. Когато опитите са естествени, по-добре ще бъде и за самите вас. Тъй щото вие ще си създавате изпити сами, само когато естествено не се нареждат. Всички опити, всички изпити, които ви се дават в Школата, представляват условия за придобиване на енергия. Който успява в опитите си, който добре се справя с изпитите си, той черпи енергия. Който не решава добре задачите си, той губи енергия. Ще знаете, че противоречията в пътя на ученика са необходими за неговото физическо, умствено и духовно развитие. Следователно противоречията са необходим закон в развитието на ученика.

Когато се говори за законите и силите в Природата, дръжте в ума си мисълта за Първичния закон, според който нещата са точно определени. В този закон има само едно изключение, което съществува като възможност, като врата към нещо ново. Според този закон, за Бога например няма нещо невъзможно. Той може всичко да изправи и моментално, и постепенно. Когато е студено вън, вие сте недоволни; щом се стопли, ставате доволни. Когато е тъмно вън, вие се спъвате, падате, вследствие на което сте недоволни; щом се разсветли, щом дойде светлината, вие ставате доволни. Както виждате, студът и топлината, тъмнината и светлината са сили, които или развалят, или нареждат работите. По същия начин се сменят и състоянията в човека. Докато е тъмнина в съзнанието на хората, те мислят, че е невъзможно да постигнат своите желания. Щом Слънцето изгрее в съзнанието им, желанията им стават постижими.

И тъй, ще изучавате възможностите на сегашния си живот, за да знаете кои неща трябва да подобрите и кои да улесните. Значи трябва да знаете какви възможности имате за подобряване и какви за улесняване. Низшето трябва да улеснява, а висшето – да подобрява условията. Овцете улесняват човека, като му дават млякото и вълната си; човек подобрява положението на овцете. Следователно подобрете положението на ума си, за да ви улесни той; подобрете положението на сърцето си, за да ви улесни то; подобрете положението на волята си, за да стане тя интензивна, силна, могъща и да ви улесни.

Днес говорих за възможностите в Живота. Злото и Доброто са възможности, които съществуват в Битието. Неразположението и разположението на духа са възможности, скръбта и радостта са възможности. Всяка дисхармонична мисъл, всяко дисхармонично чувство или действие произвеждат в човека скръб; всичко хармонично произвежда радост. Скръбта представлява оран на нивата, а радостта – жетва. Когато хората орат, земята се радва; когато жънат, житото се радва, че е минало през ред страдания и се е освободило.

26 юли 1922 г., Чамкория [42]

ДЕЯТЕЛНОСТ НА СЪРЦЕТО

Като писахте върху предназначението на сърцето, спряхте ли се да помислите за центъра на вашето сърце? Когато сърцето престава да тупти, физическият живот спира. Когато сърцето престава да чувства, също така спира и астралният живот.

Сега, за цяла седмица ще ви дам следната задача: всяка сутрин преди обед и преди вечеря ще произнасяте следните думи: “Боже, сътвори в мен сърце чисто и свято!” След произнасяне на тези думи ще размишлявате върху сърцето пет минути.

Някои казват, че сърцето е храм, а други – олтар Божий. Поетите за какво взимат сърцето – за храм или за олтар? Това показва, че хората дават голяма цена на сърцето. Каква е ролята на сърцето в организма? Много проста – да подтиква кръвта да се движи из целия организъм. В това отношение сърцето играе ролята на проводник. Сърцето има математически строго определена

големина, според която се определя и неговата служба. Между физическата и духовната служба на сърцето има известно съотношение. Като физически орган сърцето е малко, но в духовно отношение хората му отдават голямо значение, вследствие на което то става господар и там, дето няма право. Това е неправилно положение. Само човешкият Дух може да бъде господар на всичко.

Ще ви задам следния въпрос: сърцето ли чувства или Духът? Как обясняват съвременните психолози службата на сърцето в Духовния свят? – Като нервни прояви, като състояния на нервната система. Когато се говори за психическата служба на сърцето, хората минават-заминават покрай него като екскурзианти, без да се задълбочават в неговия вътрешен живот. Много от сегашните екскурзианти, които ходят по планините, берат и ядат боровинки, без да мислят, че могат да си събират и за зимата. Казвате: "Като дойде зимата, тогава ще мислим отде ще купим боровинки." Да, но тогава няма да намерите. Запас е нужен за сърцето, както добрата домакиня събира запас от различни плодове за зимата.

Казано е, че сърцето е храм Божий. Обаче всеки храм се нуждае от олтар. Олтарът е огнището в храма. И за човешкото тяло е казано, че е храм Божий. Огнището на този храм е сърцето, в което постоянно гори огън. Защо е нужен този огън? На огъня хората се топлят, готвят си, вода си варят и т. н. Като имате предвид службата на огъня на огнището, ще определите каква е службата на сърцето като огнище в Божествения храм. Когато вън е топло, огънят се изгасва, но огнището остава. Значи лятно време хората се топлят и без огън.

Казахме, че когато физическото сърце престава да тупти, и физическият живот престава. Когато чувствата, чувстванията в човека престават, престава и астралният живот. Щом астралният живот престава, човек изпада в сънно състояние, подобно на упояване. Така може да се упои човек от дим, пушек, от различни газове. Когато в дома на някой човек коминът на огнището не тегли добре, къщата се изпълва с дим, с пушек и той трябва да отвори прозорците, да излезе вън. Невъзможно е човек да диша пушек, дим. Следователно всяко неразположение показва, че в сърцето на човека има дим, пушек. Защо? Защото коминът на вашето сърце, на вашето огнище е запушен.

Хората казват, че всичко се дължи на сърцето, а когато се натъкват на тежки вътрешни състояния, търсят причината другаде. Влизам в къщата им, виждам, че тя е пълна с дим. Казвам: "Очистете комините си или, ако са развалени, поправете ги!" Същото може да се каже и за сърцето. Щом преживявате тежки вътрешни състояния, казвам: "Изчистете комина на сърцето си!" Помислете малко върху този въпрос и си отговорете кой е коминът на сърцето и де се намира той.

Вие ще отговорите на този въпрос, когато започнете да изучавате физическото, Астралното, Менталното и Причинното тяло на човека. Както физическото тяло има своя физиология и анатомия, също така и Астралното, Менталното и Причинното тела имат своя физиология и анатомия. Физиологията и анатомията на по-високите тела е подобна на тези на физическото тяло. Обаче, когато човек прави известни аналогии, те трябва да бъдат верни. Ако аналогиите са верни в своите съотношения, човек интуитивно ще почувства в себе си вътрешна хармония, вътрешно доволство. Например някой напише едно стихотворение. Прочете го един-два пъти, но не му харесва нещо. Поправи го малко, пак го прочете, остави го да поседи известно време. След това отново го прочита, намира, че сега е по-добро, харесва го. Това показва, че вътре в човека има някакво чувство, което определя кои неща са прави и кои – не.

В това отношение като ученици вие трябва да развивате своята интуиция, с която разумно да разрешавате кои положения са верни и кои – не. Ако интуицията ви е добре развита, като напишете нещо по даден въпрос, както имахте за днес да пишете за сърцето, като го прочетете два-три пъти, веднага ще си дадете оценка вярно ли сте написали темата или не. Ако работата ви е добра, и вие ще бъдете доволни, и другите, които слушат, също ще бъдат доволни. Ако вие не сте доволни от написаното, по никой начин не очаквайте другите да бъдат доволни.

Когато развивахте темата за сърцето, вие трябваше да се запитате здраво ли е вашето сърце, чувства ли правилно. После трябваше да го разгледате анатомично от колко прегради се състои. След това трябваше да минете към астралното, към духовното сърце, да помислите нещо за него и тогава да напишете темата. Това значи право мислене. Съвременните хора не мислят дълбоко.

Представете си, че някой ви каже, че сте лош човек. Право ли е това? Ако не мислите дълбоко върху нещата, вие ще вземете тези думи за абсолютни и ще се умъчните. Обаче, ако сте слуга някъде и господарят ви каже да отидете на нивата да копаете, но вие отказвате да изпълните заповедта му, казвам: вие сте лош човек по отношение на службата си, но не и по отношение на живота си. Щом слугата не отива да разоре и да посее нивата, той не е изпълнил една от своите важни служби.

Питам има ли разлика в това дали слугата ще посее цялата нива, или само едно житно зърно? Който е готов да посее едно житно зърно, той ще е готов да посее и цялата нива. Който не може да посее едно житно зърно, той не може да посее и цялата нива. Следователно, когато кажем, че някой човек е лош, разбираме, че той е лош само за дадения момент, но не и за някой минал или бъдещ момент. Той е лош, докато продължава неговата лоша постъпка. Следния момент, когато се занимава с някаква добра, благородна мисъл или постъпка, той е добър човек. Тъй щото, когато говорим за Добро или зло в окултен смисъл, разбираме само определен момент, който може да продължава няколко минути, няколко часа или години, но след това той се сменя. Човек не може да бъде през целия си живот само лош или само добър. Вълкът, който минава за жесток, понякога проявява известно благородство. Като влезе в някое стадо, той побутва тази-онази овца с муцуната си и ги отминава – никаква пакост не им причинява. В такива случаи овчарите казват, че нещо особено е станало с този вълк, устата му някак се е затворила, че не могъл да нападне нито една овца. Не, благородство е проявил този вълк. Като побутне някоя овца, той си помисли нещо и казва: "Хайде от мен да замине!" Когато вълк влезе в някое стадо, той постъпва по три различни начина: или дави овцете, или само драска с ноктите си, наплаши ги и бяга, или ги побута малко и не ги дави, излиза си вън, без да им е причинил някаква пакост.

Същото нещо може да се каже и за човека. Когато човек проявява лошото в себе си, той или дави хората, или само драска с ноктите си и ги наплашва, или само ги побутва, раздвижва и бяга вън. Следователно, когато казвате, че някой човек е лош, трябва точно да се знае за кой от тези три момента се говори. Затова именно злото и Доброто са относителни величини. Относителните неща се определят от времето, през което тяхната енергия и деятелност се сменят. Когато казват за някого, че не може да прави зло, това е защото правенето на злото се определя астрологически от влиянието на известни планети върху човека. На обикновен език казано, това значи: има условия, при които човек може да върши зло. Щом излезе от тези условия, вратата за правене на зло пред него се затваря. Като се намери пред затворената врата, тази енергия започва да удря, да блъска върху нея, но като не й се отвори, тя изменя своята посока и този човек започва да се проявява в добро. Същият закон се отнася и за Доброто. Следователно човек няма всякога условия за вършене на добро, нито пък има всякога условия за вършене на зло.

Когато развивате темата за окото, мислете добре върху благата, които придобивате чрез него. Мислете върху благата, които придобивате чрез сърцето. Правете научни наблюдения върху себе си, да различавате състоянията, които преживявате, а също така и отраженията на тия състояния върху вас. Например бройте колко пъти бие сърцето ви, когато сте в добро разположение на духа; после бройте колко пъти бие сърцето ви при голяма радост и при голяма скръб. Интересно е да видите как пулсът варира при различните състояния, които минавате. По този начин ще извадите ред математически данни, с които ще можете да работите. После следете ритъма на сърцето си дали е равномерен, или не, дали е дълъг, или къс. По ритъма на сърцето ще определяте състоянията си. Само така вие ще се доберете до конкретни данни, които ще можете да приложите в живота си. Иначе вие само ще събирате богатства, ще ги туряте в банки, ще ги броите, без да знаете как се придобиват тези богатства. Не станете ли банкери, ще копаете, ще орете, ще сеете на нивата, за да научите как се събира богатството. Който не е събирал това богатство с труд, с усилия, той може само да се хвали с него, че има на разположение еди-колко си хиляди лева, но това богатство е опасно.

За вас като окултни ученици, на които се дават много знания, има опасност от пресищане, от разсейване. Когато се преподават много предмети, вниманието на ученика може да се отвлече, вследствие на което много неща няма да чуе, да разбере или да възприеме. Външно ще чува, но

вътрешно няма да възприема. При това положение колкото и да се говори на човека, той няма да разбира. Той ще мяза на млад момък, който е определил да се срещне със своята възлюбена и мисли само за предстоящата среща. Каквото и да му се говори, той все за срещата ще мисли. В същото положение се намира и гладният: вие му говорите това-онова, той все за ядене мисли. Значи, когато съзнанието на човека е заето с някаква мисъл, той няма да разбере много неща и ще ги пропусне.

Понякога и вашето съзнание е заето с няколко странични въпроси, които пречат да схващате нещата правилно. Четете някой поет, възхищавате се, чудите се какво е искал да каже в това стихотворение. Какво искал да каже? Преживял някакви разочарования, които маскирал малко, а вие мислите, че голяма дълбочина се крие в мисълта му. Друг път се въодушевил от нещо, очаровал се, а вие се чудите на неговата мисъл. Очарованието си излял, нищо повече. Това са странични мисли, които нямат нищо общо с главния предмет. Когато описва своите разочарования, поетът минава някакви болезнени състояния. Когато описва своите очарования, той е оздравял, получил е няколко хиляди лева помощ и отишъл в странство да се разходи. Истински поет е онзи, който вижда нещата от Божествено гледище и ги прилага в живота си. Истинският поет описва нещата в тяхната реалност, без да се ръководи от лични настроения. Същото се отнася до музиката и до изкуството.

Сега и от вас искам, когато размишлявате върху нещо, нито вие да очаквате, нито от вас да очакват нещо. Когато и аз се въздържам да ви говоря конкретно, причината за това е, че досега не съм срещнал хора, на които съзнанието да е чисто като Слънцето – без никакво петно. Само хора с чисто съзнание могат да възприемат нещата тъй, както са поставени в Божествения свят или както са в Разумната Природа.

Следователно като ученици на окултна школа вие трябва така да изчистите съзнанието си, че всичко, каквото приемете, да се отпечата. Всички телефонни съобщения с външния свят трябва да затворите и да кажете: “Ние приемаме само отвътре, а не отвън.” А сега, като влезете в клас, вие се занимавате само със звънци: оттук “дрън”, оттам “дрън”, ставате, ходите, връщате се и предметът, който ви се предава, остава неразбран. Как ще разберете предмета, като се занимавате само със звънци?

Първата задача на окултния ученик е да се научи да затваря телефонните станции. Щом някой дрънне на една от вашите станции, ще кажете: “Извинете, жиците ми са прекъснати.” – “Как, защо?” – “Прекъснаха се от окултната наука, с която сега се занимавам в Школата. Щом свърша урока си, пак мога да приемам и предавам съобщения от външния свят. Докато съм в клас, няма да ме безпокоите, ще чакате да свърша урока си. Щом свърша, тогава ще ми кажете каквото трябва. До това време ще чакате вън.”

2 август 1922 г., София [43]

ЛЕКЦИИ ПРЕД ОБЩИЯ ОКУЛТЕН КЛАС

ВИСОКИЯТ ИДЕАЛ

Природата обича само онези, които имат висок идеал. Тя ги нарича свои възлюбени деца и по име ги знае. А ония, които нямат никакъв идеал, не са записани в нейната книга. Те са оставени в нейните изби за далечни дни, за далечни времена. Тъй щото, когато някой се почувства изоставен от Бога, от Природата и никой не му обръща внимание, ще знае, че причината е в самия него – няма висок идеал. Това е закон. Всеки сам може да изправи живота си, да се освободи от нещастията и страданията си; всеки може да излезе от забравената изба на Природата. И най-последният човек, останал на дъното на тази изба, ако си създаде висок идеал, ще почне да пълзи като охлюв и няма да се мине много време, той ще излезе на повърхността на земята, огрян наново от слънчевите лъчи. Тогава Природата ще каже: “Ето едно от моите възкръснали деца!”

Какво представя смъртта и какво – Възкресението? – Смъртта има отношение към

забравените деца в избите на Природата, т. е. към децата без висок идеал. Възкресението има отношение към децата, които излизат от дълбоките изби на материалния свят, т. е. към децата с висок идеал. А за да излезеш от такава изба, се изисква воля и безпримерна вяра.

Често слушате да се говори: "Аз ям каквото ми попадне, не правя избор в храните; обличам се с всякакви дрехи, не правя избор нито в цвета, нито в качеството на материята". Той иска да се представи за скромен човек, който се примирява с условията. Не е така. Който яде безразборно всякаква храна, той е човек без идеал или с нисък идеал. Така яде и всеядното животно, но човек се отличава от животното. Когато ядеш, трябва да правиш избор в храните. Природата е създала много храни, но ти ще избереш най-чистата и доброкачествена, която действа благоприятно върху твоя организъм. Това е човек с висок идеал!

Природата познава кои от нейните деца имат висок идеал и кои нямат идеал. Всеки момент тя ги поставя на изпит. За да познае какво се крие в гънките на човешката душа, какво се крие в дълбочината на човешкия ум и на човешкото сърце, какви пориви и стремежи го вълнуват, тя го пуща в своята градина, насадена с множество плодни дървета, окичена с различни плодове, от различни качества, и внимава на кой от тях ще посегне. Ако откъсне от най-хубавите плодове, Природата пише в книгата си: "Ето едно от моите умни деца с висок идеал. От него човек ще стане!" Обаче, ако види, че го мързи да се качи на дървото и си откъсва плод от ниските клонове, Природата вече има особено мнение за него. Тя пише в книгата си: "От тебе човек няма да стане! Ти нямаш висок идеал". – "Какво трябва да правя?" – Да се качиш на дървото и оттам да откъснеш плод. – "Много е високо, ще падна". – И живота да ти коства, трябва да се качиш. Тогава Природата ще пише: "Смело е това дете – от него човек ще стане!" Някой погледне нагоре към върховете, посегне с ръката си, но се уплаши и погледне надолу към ниските клони или на земята, дето е паднал някой плод, наведе се и го вземе. Природата и за него пише: "Ето едно от забравените деца в моята изба – от него човек няма да стане!"

Помнете: Природата спира вниманието си върху вътрешните стремежи на човека. Тя само констатира фактите, наблюдава ги и каквото вижда, това отбелязва. Следователно, ако е отбелязала най-доброто, причината за това сте вие; ако пък е хроникирала нещо, което не ви препоръчва, причината за това пак сте вие. Тя отбелязва фактите както са, нито ги увеличава, нито намалява и от тях вади своите заключения. Резултатите, които влияят на вашия живот, се дължат на избора, който сте направили.

Една млада египтянка на име Елтамар, дъщеря на беден селянин, се отличавала от своите другарки по това, че носела висок идеал в душата си. Тя било умна и интелигентна, добродетелна и скромна. Когато постъпила в училището, учителят я запитал: "Ще се ожениш ли, Елтамар, или девица ще останеш?" Тя отговорила: "Аз имам само един идеал в живота си и според него ще живея. Ако се женя, то ще бъде само за царския син. Всеки друг, ако не е царски син, ще го върна. Тоя е моят избор: или за царския син ще се оженя, или девица ще остана". Ще кажете, че този избор е глупав. Не е глупава тая мома, тя има висок идеал.

В какво се заключава приложението на високия идеал в Живота? Ако имаш някакво верую, ако следваш някакво учение, ако прилагаш известна мярка, ако държиш някакъв образ в съзнанието си, всичко това да отговаря на високия идеал. Щом имаш сърце, ум, душа и Дух, те трябва да се вдъхновяват от висок идеал. Духът ти да бъде мощен, да бъде син на Истината.

Кой е синът на Истината? Той е царският син, идеалът на всяка душа. Ето защо, ако излезеш сутрин рано да посрещнеш Слънцето, бъди там навреме, преди да се е показало то на хоризонта. Посрещни първия лъч на изгряващото Слънце. Той е най-важният, той е царският син, той е синът на Истината. Той крие в себе си силата и мощтта на Слънцето. Не възприемеш ли първия лъч, ти си изпуснал изгрева на Слънцето. Приеми първия лъч и спокойно се върни у дома си. Първият лъч носи богатството на всичките лъчи. Първият лъч е първият плод на изгряващото Слънце, на великото Дърво на Живота. Останалите лъчи са последните плодове на това велико Дърво. Каже ли някой, че може да посрещне Слънцето в кой и да е момент или може да го наблюдава в кой и да е час през деня, Природата казва за него: "От тебе човек няма да стане!"

Ако се качваш на планина и ожаднееш, не пий каква да е вода. Спри се на пътя, огледай се и намери най-чистия извор. Наведи се, гребни с ръката си и пий от чистата планинска вода. Ако постъпваш така, ти си човек с висок идеал, на тебе може да се разчита. Кажеш ли, че можеш да пиеш и оттук, и оттам, отдето ти попадне, Природата пише, че си човек без характер, с нисък идеал – на тебе не може да се разчита.

Окултният ученик се отличава с висок идеал. Като отидеш при планинския извор, каквито мъчнотии и да срещнеш, ще се наведеш и ще пиеш от средата, от най-чистата вода. Като се качиш на планината, не бързай по-скоро да слезеш, но избери най-красивото място и седни там да си починеш. Разгледай цялата местност около себе си и запази дълбоко в душата си впечатление за красивата картина. Като слезеш в долината, носи спомен в съзнанието си за живата картина, за живия връх, на който си възлязъл. Високите планински върхове, чистите извори са живи и остават вечни, незабравими образи в съзнанието на човека.

Прилагай високия идеал навсякъде в живота си! Ако търсите книги за четене, намерете книгите на най-знаменития писател, на най-красноречивия проповедник. Ако искате да посетите някоя художествена галерия, идете в изложбата на най-видния художник. – “Не трябва ли да разглеждаме и обикновени картини?” – Такива картини срещате всеки ден в живота си. Достатъчно е да наблюдавате хората, да видите как ядат, каква храна употребяват и кога ядат, за да имате обикновени картини пред очите си. Обаче, ако правите избор на картини по високия идеал, една картина е достатъчна. Тя трябва да бъде произведение на най-великия художник – на художник с висок идеал. Когато избирате приятел, ще спазите пак същия закон: ще изберете най-умния, най-интелигентния, най-добрия, най-чистосърдечния. Когато мъж избира жена или жена избира мъж, пак трябва да се ръководят от високия идеал. Който отстъпва от високия идеал, той сам става причина за нещастията и страданията в живота си.

Сега ние говорим за идейното в Живота, за принципите, които трябва да се прилагат всеки ден. Ще каже някой, че идеалът му не е прав, не води към добър край. Ако сегашният ти идеал не е прав, изправи го. Следващият момент е в твоите ръце – избери си друг идеал. Така ще дойдеш до идеала на своята душа, който е вечен и води човека в правия път – в Пътя на Любовта. Ако днес изпуснете първия лъч на Слънцето, на другия ден можете да го посрещнете. Ако и на другия ден го изпуснете, денят ви е изгубен. Посрещнете ли днес първия лъч, и останалите дни можете да го посрещнете. Само така можете да подобрите живота си. Най-светлата мисъл, най-възвишеното чувство, най-красивото действие съдържат в себе си първия лъч на Слънцето, който прониква в човешката душа.

Как може да се изправи човешкия живот? Хвани най-голямата и най-малката си погрешка и ги дръж в съзнанието си, докато се освободиш от тях. И години да ги държиш в себе си, не отстъпвай пред тях. Най-после грешките ти ще кажат: “Ние имаме пред себе си човек с характер, който заслужава да живее. Отстъпваме ти своето положение и ставаме твои слуги. Ти ще вървиш напред, а ние след тебе”. Някои ученици пропадат на изпитите, претърпяват неуспех в живота си и бързо се отчайват. Те напущат полесражението, отричат се от своя идеал и казват: “От нас няма да стане нищо”. Това са хора без идеал.

Защо иде човек на Земята? За угощение ли? Човек е извикан на Земята като в опитно училище, да изпита характера си, да познае своя ум и сърце, да познае себе си. Като седнеш пред трапезата да се храниш, Природата отваря широко очите си и наблюдава как държиш вилицата и лъжицата, как ядеш, с каква кърпа си служиш. И от всичко това заключава какво може да стане от тебе. Ако си поканен за втората смяна и ядеш от същата чиния, в която е ял друг някой, мислиш ли че си човек с висок идеал? Какво прави човекът с висок идеал? Той носи в чантата си чиста чиния, лъжица и вилица и ако не сменят нечистата чиния с чиста, той казва: “Ще ми позволите да си послужа със своя чиния, със своя лъжица и вилица”. Така трябва да постъпва окултният ученик.

Ако искате да угостите някого по високия идеал, ето как трябва да постъпите: ще опечете десет пити от прясно, чисто, доброкачествено брашно при най-чистия, най-добрия и най-спретнатия фурнаджия. След това ще покриете трапезата с бяла, чиста покривка и пред всеки гост ще сложите

по една чиста чиния и парче от прясната пита. В чинията ще турите един грозд, една ябълка и една круша. Гроздето ще бъде донесено от най-хубавото лозе, изложено на чисто, добро място. Ябълките и крушите ще бъдат от дървета, отгледани по високия идеал. След това гостите ще насядат тихо и с разположение пред трапезата и ще се нахранят. Всички ще благодарят, ще станат и ще излязат да се разходят до близката околност, да пият водата на чистия извор. Това е угощение по новия начин.

Срещате богати хора, крайно взискателни към храната, но в умствения и моралния си живот нямат висок идеал. Те допущат и лъжата, и кражбата в живота си като обикновени неща. Те започват добре, свършват зле. На физическия свят те се водят от някакъв идеал, но в Духовния – никакъв идеал не ги движи. За такъв човек Природата пише: "От тебе човек няма да стане!" Каже ли някой, че може да люби кого и да е, той не говори истината. Досега не съм срещнал човек, който може да люби кого и да е. На думи всичко е възможно, но в действителност не е така. Любовта се изпитва в Живота. Като кажеш *Любов*, трябва да почувстваш вътрешното й съдържание и смисъл. Който чувствува Любовта, той може да преобрази живота си в един момент.

Кого може да люби човек? – Бога. Първо ще любиш Бога, после – ближния си, а най-после – себе си. Това е Великата истина в Живота. Който не започва живота си с Любов към Бога, от него човек не може да стане. Ако искате да се уверите в истинността на моите думи, проследете историята на човешкото развитие и вижте има ли човек на Земята да е отрекъл Любовта към Бога и да е станал велик. Великите хора, гениите, светиите и Учителите на човечеството са хора, които любят Бога. Някои възразяват: "Ако се проповядва Любов към Бога, ще забравим хората и отношенията си към тях". Няма да забравим хората, но ще внесем в живота им висок идеал. Ако всички се стремяха към първия лъч на Слънцето, към великата Божия Любов, съвременният свят, ще се развива правилно. Съвременните хора щяха да се радват на здраве, сила и богатство.

Мнозина казват за себе си, че имат широко сърце, което включва всички хора, даже и цялото човечество. Това са само думи, които не отговарят на истината. Да любиш човека, значи да го познаваш. Да любиш човечеството, значи да познаваш всички хора. Обаче само онзи познава ближния си, който може да изправи погрешките му. Следователно, ако любиш всички хора, ти си в състояние да изправиш техните погрешки. Така ли е всъщност? Ти казваш че любиш цялото човечество, а не можеш да търпиш жена си, която е член от това човечество. Имаш син и дъщеря, но не се разбираш с тях. Невъзможно е да познаваш човека, да го обичаш и да не се разбираш с него. Значи твърдението, че обичаш всички хора не е право, не отговаря на истината. Кога можеш да познаеш човека? – Когато любиш Бога. Любовта към Бога води до познаване на ближния и на самия себе си. Това прави човека щастлив и готов да изпълни Божията Воля.

Както и да се говори на съвременния човек за Любовта, той я смесва с чувствата и настроенията си и казва: "Моето сърце гори от любов, познавам любовта". Това, което гори и изгаря, не е Любов. Това са лъчите на черната светлина, която носи смърт и разлагане; тя опетнява и изопачава човешката душа. Мислите ли, че Великият Творец на Вселената може да се излъже от любовта на хората? Мислите ли, че проявите на разумната Жива Природа могат да се объркат с човешките прояви? Бог познава Своето, т. е. Божественото, дето и да е. Бог на вечното благо люби в човека Доброто и Истината. Казано е в Писанието: "Възлюбил си истината в човека". Най-възвишеното, най-чистото, най-красивото в човека, това е Истината.

Някой иска да знае дали Разумният свят се интересува от неговия обикновен живот. Хората могат да се интересуват от обикновените неща в живота, но не и Разумните същества. Ако си пръв слуга при един богат господар и десет други слуги ти услужват, трябва ли и господарят ти да се грижи за тебе? Той знае, че другите слуги имат предвид твоите нужди и ги задоволяват. Един от слугите чисти дрехите ти, друг – обувките, трети нарежда стаята ти и т. н. Доволен ли е господарят ми от моите лъснати обувки? Господарят не обръща внимание на твоите обувки, но той се интересува от оня слуга, който ги е лъснал. Ако той се е водил от високия идеал и е лъснал обувките на своя ближен по всички правила на своето изкуство, той спира вниманието на господаря си, който казва: "Идея има този човек, на него може да се разчита!"

Как ще приложите високия идеал в живота си? Ако жената иска да ушие риза на мъжа си

и се задоволи с първата материя, която й попадне на ръка, и я ушие както и да е, тя няма висок идеал. Щом иска да ушие риза на мъжа си, тя трябва да обиколи целия пазар, докато намери плат, който отговаря на изискванията на високия идеал, и да я ушие по всички правила на изкуството. Това е жена с висок идеал. И мъжът трябва да постъпи по същия начин: щом иска да купи плат за рокля на жена си, не трябва да се задоволи с първия, който му попадне, само да залъже жена си, но да направи усилие, да намери най-хубавия плат и да го занесе на най-добрата шивачка да го ушие. Ако и жената, и мъжът постъпват по правилата на високия идеал, Природата пише и за двамата: "Ето хора с характер, които имат висок идеал и правят най-добър избор!"

Имаш приятел и желаеш да му подариш една книга за четене. Ще обиколиш всички книжарници, за да избереш най-ценната книга, най-съдържателната, да я чете, да се повдига и да я помни цял живот. Твоето приятелство се основава на високия идеал. Искаш да напишеш няколко мисли за спомен на своя приятел. Какво ще направиш? Ако препишеш каквото ти попадне, ти не си човек с висок идеал. Ще препишеш нещо от Петко Славейков за парата: "Парице, парице, всесилна царице", и ще се задоволиш. Парата не е идеал и не може да движи човечеството. Една мисъл ще напишеш, но опитана, преживяна. Ще извадиш тая мисъл от дълбочината на душата си. И като я чете, приятелят ти ще се възхищава и ще ти благодари. А Природата ще пише: "От тебе човек ще стане".

Някой казва, че обича някого. Защо го обича? – За хубавите му очи и вежди. Друг обича приятеля си за хубавата му уста, трети – за хубавия му нос. Това е неразбиране на Любовта. Любовта не се предизвиква от някакво външно качество. Да обичаш някого за неговите външни качества, това показва, че имаш нисък идеал. Да обичаш приятеля си, това значи да виждаш в него една добра черта в характера му, която го отличава от всички хора. Тая черта е неизменна – на нея може всякога да се разчита. Добрата черта в човешкия характер не е нито в красивите му очи, нито в красивата му уста или в красивия нос. Тя е на най-високото място, на върховете на неговия живот. Като намериш добрата черта в своя приятел, ще я откъснеш, ще я държиш в себе си като свещен дар. И тогава Природата пак пише: "От тебе велик човек ще стане!"

Имаш учител, възхищаваш се от него и казваш: "Моят учител знае много науки – физика, химия, математика, астрономия, учен човек е той". Знанието не определя човека. То не прави човека учен. Друго нещо характеризира учителя. Многото знание, необработено, представя излишен товар, с който малцина се справят. Външното знание е само украшение на шапката; същественото е шапката, а не панделката й. Учител казва на ученичката си: "Ще си купиш най-хубавата шапка, но без никакви украшения". Тя отива с другарката си да си купи шапка. Купува си най-хубавата шапка, но шапкарката й казва, че без панделка шапката не представлява нищо особено. – "Учителят ми каза да си купя шапка без украшения". – "Той не разбира от шапки. Ако турите една панделка, шапката ще стане по-хубава". Другарката й настоява за още една панделка. И тук ученичката отстъпва – туря още една панделка на шапката си и казва: "Учителят ще бъде вече доволен от шапката ми". Не, шапката изгуби своята цена. Защо? – Защото отговаря на чужди идеали.

Представи си, че си писател и получиш от твой приятел хубава писалка със златно перо. Дойде един твой познат, вижда писалката ти и закачва на нея един голям скъпоценен камък. Дойде друг, закачва още един скъпоценен камък. Ти искаш да пишеш с писалката си, но изпитваш затруднение – скъпоценните камъни тежат на писалката ти, а постепенно и мисълта ти се затруднява, не се лее леко, плавно, както по-рано. Какво представят украшенията в Живота? – Това са временните, преходните идеали на съвременното човечество, на съвременните ученици и религиозни. Те не разбират силата на Божественото, което прониква в човешката душа като искра и възпламенява вечния огън в нея.

Казват: "Дано се намери човек да ми закачи един диамант на врата, макар да не отговаря на високия идеал". Не е така. Има смисъл да закачат диамант на врата ви, но да бъде най-големият, най-красивият, най-чистият. Такъв трябва да бъде вашият идеал. Ако някой иска да закачи на врата ви малко, едва видимо диамантче, не се поддавайте. Каквото носите вън и вътре в себе си, трябва да отговаря на висок идеал или да не се занимавате с него. Стремете се към най-великото, най-

красивото, най-доброто, най-чистото в света. Това е Истината, която трябва да вложите в душите, в сърцата и в умовете си.

Да се говори на хората за високия идеал, това значи да се върви по течението на великата река на Живота. Накъде отива тая река? Тая вечер и аз ви говоря за високия идеал, изразен чрез най-великото, най-красивото, най-чистото, най-доброто в света. Това е първият лъч, който излиза от Божественото Начало. Ако схванете тоя лъч, вие ще станете ученици и човеци. Вие сте от онези, които разбират Истината като висок идеал на своята душа. Ако закъснеете и не възприемате първия лъч, ще изпаднете в положението на забравените деца в дъното на избата. Тая изба е за обикновените деца, а не за необикновените, т. е. за Божествените. За тези деца именно е създаден великият свят.

Всеки говори за това, което живее в него. Човекът с висок идеал говори за високия идеал, любещият говори за Любовта, истинолюбивият – за Истината, мъдрият – за Мъдростта. Значи любещият говори за Любовта, а страхливият – за страха. Кой от двамата печели? – Който говори за Любовта. Умният говори за мъдри неща, а глупавият – за глупави. Умният гради, а глупавият руши; умният пише, а глупавият преписва. Кой от двамата печели? – Умният печели, а глупавият губи. Някой богатски син казва, че се научил да се разписва на записите, пращани от баща му. Животът на мнозина се заключава само в разписване. Те само се разписват, че от този, от онзи взели нещо. Когато Природата погледне на човек, който само взема, а нищо не дава, тя пише: "От това мое дете нищо няма да стане! То се е научило да се разписва, а само нищо не може да напише".

Какво се иска от съвременния човек? – Да следва пътя на Възвишените същества, на Белите Братя, на учениците на Всемирното Братство. Те носят велик идеал в душата си. Те мислят, чувстват и действат според изискванията на тоя идеал. Когато някое от тези Същества реши да слезе на Земята, всички го съветват да отиде между най-добрите хора, т. е. между тези, които се стремят към висок идеал. При кого отива Учителят? – При онзи ученик, чиято душа трепти за Учителя си. Той ще го посети и ще си каже: "Тук живее един от учениците ми, който има висок идеал!" Мине ли покрай къщата на ученик, който няма връзка с Учителя си, последният ще каже: "Тук живее един от забравените ученици". Той ще мине и замине край дома му, без да му остави нещо.

Само няколко думи изразяват идеята за високия идеал: най-възвишеното, най-красивото, най-правдивото, най-истинолюбивото – всичко от първа степен. Вложете високия идеал в душата си, да видите как ще се подобри вашият живот. Прилагане е нужно. Кажеш ли, че сърцето ти е празно, ще знаеш, че Любов нямаш. – "Какво да правя, за да придобия Любовта?" – Ставай всяка сутрин рано и излизай вън да посрещаш Слънцето. Хванеш ли първия лъч, ти си отворил вече сърцето си за Любовта. Първият лъч подразбира първата мисъл, първото чувство, които минават през ума и сърцето ти. Като ставаш сутрин от сън, напиши си първата мисъл и първото чувство, които са те занимавали. В това отношение Природата е крайно взискателна. Като се събуди едно дете от сън, тя се спира пред него със затаен дъх и се вслушва с трепет да разбере какви са първата мисъл, минала през главата му, и първото чувство, раздвижило детското му сърце. Ако и ти, дете на Живота, още със ставането си от сън, помислиш първо за Бога, за Неговата Любов, която изпълва душата ти и буди благодарност за всички блага, които ти се дават, тя пише: "От това дете велик човек ще стане!"

11 септември 1923 г., София [44]

РАЗУМНОТО СЪРЦЕ

Всяка работа или всяко предприятие в света не трябва да почива на една колеблива основа, но на една здрава основа. Под думите *здрава основа* разбирам основа, която не се мени, която остава една и съща при всичките условия. Тази основа е жива. Допуснете сега, че вие като живеете на Земята, основата ви е здрава. Значи вие разчитате на вашата личност. Но след вашата смърт върху каква основа ще турите живота си? И тъй, Земята не е истинска основа, върху която

човек може да стъпи. Тогава коя е истинската основа? – Истинската основа ние наричаме *Разумно човешко сърце*.

Не говоря за разумното сърце на настоящия човек, но за Разумното сърце на Божествения човек. Апостол Павел казва: "Физическият човек не може да разбере духовните работи, понеже те духовно се разбират". Вие трябва да поставите новата насока на Живота си върху вашето Разумно сърце. В това Разумно сърце оперира или действа Божият Дух. И в действията на това Разумно сърце няма никакво изключение. Човек, като действа според него, не прави никакви погрешки, всички погрешки се разрешават моментално. Погрешките в света произтичат от обективния ум на човека. Той е сегашният ум, с който човек разсъждава. Дойде ти една добра мисъл и ти почваш да разсъждаваш по кой начин да я приложиш и изгубваш условията. Ние често казваме, че ако човек влезе във водата може да се удави – или трябва да знае да плува, или трябва да се учи да плува. Питам в кое училище е учило изкуството на плуване онова малко патенце, което щом се измъти, и знае да плава? Преди хиляди години то е научило това изкуство. Тъй щото вътре в човешкия ум има един Божествен елемент. Ние Го наричаме Божествен Дух, който действа разумно, без никакви изключения. И когато ние слушаме този вътрешен глас (аз го наричам *Разумното сърце*), нашите разсъждения се отличават от обикновените разсъждения.

Може да направите един прост опит. Ако вие мислете с вашата глава, трябва да мислите дълго време; трябва да правите изследвания година, две, три, пет, десет и повече върху известен въпрос, докато дойдете до известни заключения. Да кажем сега, че вие си зададете въпроса какво ще бъде времето в понеделник. Нашият ум започва да разсъждава и казва: "Хубаво ще бъде". Добре, ще проверите. После ще се запитате дали времето ще бъде абсолютно ясно или наполовина ясно, дали ще бъде само облачно или дъждовно и т. н. Ще си зададете въпроса ясно в ума. При тия опити ще забележите, че каквото умът каже, едва ли излиза едно на сто вярно. Че времето ще бъде хубаво, това е предположение. Но ако вие запитате вашето Разумно сърце какво ще бъде времето в понеделник, то ще ви каже с абсолютна точност. В тия схващания няма разсъждения. Щом започнете да разсъждавате, Божественото вече почва да губи своята стойност. Разсъждавате ли с Разумното си сърце, вие ще почувствате едно приятно разположение долу под лъжичката си и тогава всеки един от вас може да каже: "Времето ще бъде еди-какво си". Запитайте се например как ще прекарате тази година живота си – добре ли или не. Ако отговорите с ума си, той ще ви даде или най-хубавите проекти, или някой път може да ви даде мрачни проекти. Но запитате ли вашето Разумно сърце, то ще ви даде един положителен отговор. Не само че ще ви даде един положителен отговор, но ще ви посочи дали ще минете през мъчнотии, като същевременно ще ви даде права насока, за да може да преминете по-благополучно.

Сега, в това Разумно сърце влизат и добрите навици. Всеки човек има добри навици. У някои хора добрите навици се явяват по-рано, а у някои – по-късно. Дойде ти едно подбуждение, една добра мисъл да направиш някому добро; минаваш покрай пътя, гледаш една бедна вдовица; ти бръкнеш в джоба си, но веднага почваш да философстваш, казваш си: "Имам пари, но те ми трябват днес; хайде друг ден ще направя това добро". Разсъждаваш ли така, ти вече си направил първата погрешка. Няма да се мине дълго време и ти ще платиш десетократна глоба за неизпълнение на ония хубави Божествени чувства.

Следователно ние всякога трябва да се подчиняваме на Божествения глас в себе си. Щом това Божествено чувство заговорва в нас, то е изпит в Живота ни. Бог ни изпитва. Трябва абсолютно да Му се подчиним! Възприемеш ли Божественото, изпълни го! За това добро, което ще направиш, не се изисква да дадеш цялото си имане; то е една малка услуга. Едно дете паднало на улицата, счупило си крака; какво ще ти коства да го вземеш, да го занесеш в дома си и да му помогнеш? Ще изгубиш само половин час. Казваш: "Аз имам важна работа". Всичкото нещастие в нашия живот е там, че ние не слушаме своите добри подбуждения и добри навици, които имаме вътре в сърцето си. Ние се спираме на ред философски разсъждения и умувания и казваме, че ние трябва да уредим живота си. Първото заблуждение е в това, че ние мислим и искаме сами да уредим живота си. Животът ни, според това Разумно сърце, е уреден. Всички условия, при които трябва да живеем,

всички хора, с които трябва да се срещаме и които трябва да имат влияние върху нас, всичко това е определено. И както е определено, така ще бъде. Цялото Небе работи върху нас в тази насока. В света ние не живеем, но Бог живее. И следователно всяко добро дело е проявление на Бога в нас. И когато ние противодействаме на една добра Божествена мисъл, ние създаваме своето нещастие в света.

С тия добри навици, които имаме, не се изисква вие да вземете целият товар на света. Аз съм ви говорил и друг път, че всяка една добра мисъл е свързана с хиляди други добри мисли. Сега вие не мислете, че ако не изпълните добрата мисъл, Бог не е предвидил това. Той е предвидил всичко, но вие губите условията. При всяко неизпълнение на добрата мисъл вие се понижавате, вие потъвате, при което и животът ви става по-труден. С отказването да изпълните каквато и да е добра мисъл вие всякога се понижавате, средата става все по-груба и по-груба, докато най-сетне вашата воля се парализира. Вие ставате играчка на съдбата, т. е. на външните условия. Тия условия идват по единствената причина, че ние не слушаме Разумното сърце.

Как познаваме, че в нас действа Разумното сърце? – Когато това Разумно сърце действа в нас, в душата ни всякога става едно разширение. Щом направиш най-малкото добро, ти усещаш вътрешно доволство в себе си, като че ли си придобил целия свят. Всички трябва да се пазите от следното нещо: когато направите най-малкото добро, не го изявявайте отвън. Изявите ли го отвън, вие спъвате себе си. Защото в дадения случай, когато направиш доброто, ти вече имаш одобрението на Бога и се радваш. С това ти не се препоръчваш, но Бог те препоръчва. Да кажем, че един човек се дави във водата и ти го спасиш; след като го извадиш от водата, не стой да ти се отплаща. Ти си замини, а нека той те търси. Ако ти, след като направиш доброто, пишеш във вестниците, че си избавил от смърт еди-кой си, това добро е на половина изгубено.

Моралната сила на ученика, който следва Божественото учение, е в това, че той трябва да има абсолютна вяра в Бога. Ние можем да не знаем, где е Небето, можем да не знаем, где живее Господ, колко далеч е от нас, но трябва да чувстваме Бог. Един английски проповедник казва: “Аз не зная где е Небето, но щом започна да се моля Богу, тайно в душата си чувствам действието на Божествения Дух”. Значи Господ го чува моментално. А това е важното, че в момента, когато ние отправим своя Дух към Бога, Той ни чува. Право е казал пророкът, че Бог не живее в Небето, а в сърцата на смирените. Кои са смирените? – Хората на Разумното сърце, казвам аз.

Ако всички вие бихте се водили по вашето Разумно сърце, всичките спорове, които по някой път се явяват между вас, биха изчезнали. За пример вие имате груби навици, по някой път нямате търпение; всичко туй се дължи на вашия философски ум, че са ви обидили. В какво седи достойнството на човека? Достойнството на един човек седи в изпълнението Волята Божия, в приложението на най-малките добродетели. Ти може да си спечелил едно от най-големите сражения, може да си повдигнал цял народ, но ако един ден сърцето ти каже да завържеш обувката на един старец и не направиш това, всичко сторено пропада. Да завържеш обувката на един старец струва повече, отколкото да спечелиш едно сражение.

Сега ще ви приведа примера за онези двама отшелници, които живели цели двадесет години в пустинята, дето постоянно се молили на Бога. Един ден единият от отшелниците вижда, че другарят му, като минава покрай едно място, подскача и хуква да бяга. Чуди се какво вижда този човек, от какво се е уплашил, та хуква да бяга. Отива на мястото и вижда един голям кюп със злато. Казва си: “Колко глупав човек, бяга от злато!” Той изважда златото от кюпа, взима го и отива в Александрия, дето направя голяма къща – страноприемница, помага на бедните, похарчва всичко и нищо не задържа за себе си. Връща се в пустинята и се моли на Бога да му каже дали е доволен от него. Явява му се един Ангел и му казва, че всичките негови добрини не струват колкото подскачането на неговия брат.

Следователно, ако съберем всичко онова, което сегашният наш обективен ум може да направи от времето на нашето детинство до времето, когато си заминем за другия свят, и го претеглим, всичко това не може да тежи толкова, колкото една най-малка постъпка на Разумното сърце. И в писанието някъде се казва: “Размишляваше Давид в сърцето си”. Значи той

размишляваше с това Разумно сърце.

Туй е, което сега се изисква от всички ви. Във втората стадия на вашия живот вече се изисква обхода, т. е. да знаете какви трябва да бъдат постъпките ви един спрямо друг. За пример искаш да направиш бележка някому; направи, но да я направиш от Любов, както ще постъпиш спрямо себе си. Когато правиш бележка на себе си, как постъпваш, осъждаш ли се строго? Нали смекчаваш условията? Защо да не постъпваме спрямо другите тъй, както и спрямо себе си? Следователно ние трябва да изнесем Истината с Любов. Когато поправяме грешките на кой и да е брат, трябва да ги поправяме с Любов, та той да почувства, че ние правим това нещо от Любов, а не че искаме да се радваме на някоя негова погрешка.

Първото нещо, което сега липсва на хората, то е благородството. За пример в тази Школа някой път се карате за столове. Някои ме питат: "Ние нямаме ли право напред да слушаме?" Питам кой е по-благороден – който сяда отпред или който сяда отзад? Ако си човекът, който можеш да отвориш устата си и да кажеш една любовна дума, да изпълниш Волята Божия, седни на първия стол! Ако си човекът, който можеш да кажеш най-грубата дума, седни най-последен! И да те викат напред, кажи: "Братя, аз не съм за първото място. Аз ще седя отзад и постепенно ще идвам към първите столове". Казвате: "Да седнем отпред!" Да седнете отпред аз ще се радвам, но трябва да знаете, че аз чета тия първи редове. Те трябва да бъдат редове на Божествената Любов, че кой как ви срещне, от вас да излиза онази благост, онази нежност, онази сила да си помагате един друг. Вие сега ще ми кажете: "Да, но това са нашите наследствени черти". Това е една лъжа, наследствените черти са ваша измислица. Доброто, добрите навици, благородното сърце у вас Бог ви ги е вложил, още когато ви е създал, още когато сте излезли от Бога. Следователно във всеки един случай ние имаме толкова възможности да бъдем добри, колкото и лоши.

Аз съм казвал и друг път що е зло. Злото всякога произтича от отказването ни да вършим Добро. Злото е ненаправено Добро. Да допуснем сега, че двама ученици се скарат, обидят се нещо; това е много естествено. Как ще изгладят тази обида? Ако единият от тях си каже: "Чакай, аз ще постъпя според моето Разумно сърце", и другият казва в себе си: "И аз ще постъпя според моето Разумно сърце". Постъпят ли и двамата така, веднага спорът ще бъде изгладен. Ами че какво има да делите, какво има да делите в този свят? Не е ли най-хубаво да имате Божествената Любов?

Онова, което може да даде сила на ума ни, онова, което може да даде сила на сърцето ни, онова, което може да даде сила на волята ни, Той е Бог, който се е ограничил, за да живее в нас. Има Един Бог в света, който се е ограничил заради нас. Това е най-голямото величие на Бога. Ако ти пренебрегнеш тази жертва, която Господ е направил – да влезе в човешкото сърце, създаваш условия за смъртта. Оттам произтича смъртта. Ние всеки ден и умираме и възкръсваме. Ако още тази вечер вие решите да бъдете верни на този велик закон на Божественото проявление, знаете ли каква промяна ще стане с вас? Ако вие се подчините на този Божествен закон, който и човек да срещнете на пътя, и най-лошия да е, щом се спрете и го погледнете, Бог ще ви се усмихне чрез него. Ще кажете: "Познах Го!" У лошите хора Бог е скрит на дълбоко. Тия хора са лоши, защото не живеят добре. Когато се развалят пътищата в една държава, кой е виновен – пътищата или хората? Хората не поправят пътищата. И тъй, при сегашните условия на Живота ние със своето непослушание на този вътрешен велик закон сме дошли до такова положение, че целият съвременен християнски свят страда.

И тъй, изисква се мекота в нравите! Един господин е казал, че от лицата на тукашните школници свети смъртта. Не, аз не зная дали смъртта може да свети, но това, което зная, то е, че нашите лица не трябва да дишат смърт, но трябва да дишат Живот.

Сега, когато аз говоря за Разумното сърце, трябва да знаете, че за да се развие то, страданията трябва да ви засегнат издълбоко. Човек трябва да бъде разклатен от дълбочините на душата си. Не са нужни само афекти, които да засягат повърхността ви, както някои вълни засягат само десетина метра от морската повърхност. За вас трябва коренна обнова. Ние трябва да имаме характера на Авраама. Авраам беше бездетен. Според реда на закона на евреите, наследството трябваше да остане на едного от неговите слуги или на едного от неговите синове от рабините му.

Обаче Бог му каза, че ще му даде наследник. Кой беше наследникът на Авраама? – Исаак. Баща му и майка му имаха една светла идея. Бог каза на Авраама: "Ще принесеш сина си в жертва". Ако вие бяхте на мястото на Авраама, щяхте да кажете: "Да бъде Волята Божия". Той взе сина си, тури дърва на гърба си и отиде точно на мястото, дето му бе казано да го принесе в жертва. До последния момент бе на изпитание. Когато дигна ножа, Господ му каза: "Познах, че ти си човек на послушанието, затова няма да принесеш сина си в жертва". Ето една похвална черта на Авраама! С това той показа, че е готов да пожертва и най-ценното, което имаше. Затова Авраам се нарича приятел Божий. Аз го наричам отец на вярващите, понеже беше човек на абсолютната вяра, човек без никакво съмнение.

Разбира се, вие ще приложите това Учение – кой на което място се намира в Живота. Вие ще опитате Бога и Той ще ви изпита. Ще ви изпита като Авраама, ще ви изпита като апостолите, ще ви изпита като пророците. Всички ще минете през Огън, седем пъти ще минете през Огън. Като казвам, че всички ще минете през Огън, вас ви е страх. Трябва да се мине седем пъти през Божествения огън! Това е най-голямото благословение. Това е свещеният Огън на Любовта, който ще пречисти умовете и сърцата ви, за да разбирате хубавото у Бога и как трябва да го изпълните.

Никога няма да бързате. Каквото и да вършите, не бързайте. Някой от вас е търговец, заплете се в сметките си, няма пари; отиде си вкъщи, стисне си главата – отчая се. Не стискайте главата си! Като дойдете вкъщи, седнете, отправете ума си към Бога, към своето Разумно сърце, послушайте какво ще ви се каже да направите в дадения случай. Все ще получите един отговор. Майка сте, имате една непослушна дъщеря; не й се карайте, не я молете да направи това-онова, но се обърнете към своето Разумно сърце и го попитайте какво да правите. Може да се минат ден, два, три, четири – ще дойде най-добрият отговор какво трябва да направите. Учител си, слуга си някъде, ученик си; каквото и положение да заемаш, не бързай.

Ще ви приведа един пример, от който ще видите, че онези, които имат вяра, всякога се спасяват. Около двеста и петдесет-триста души офицери били осъдени от болшевиките на смъртно наказание. Отиват при един от тях, питат го: "Вярваш ли в Бога?" – "Не вярвам". Теглят му куршума, убиват го. Отиват при втори, при трети, при четвърти и все ги питат: "Вярвате ли в Бога?" – "Не вярваме". Най-после запитват един от тях: "Ами ти вярваш ли в Бога?" – "Да, вярвам!" И се прекръства. Най-после се намерил един да вярва в Бога. – "Хайде навън, не заслужаваш да те убием". Пущат го на свобода. Защо? – Господ прошепва на този, който убива: "Пусни този, той е Мой човек!" Този човек вярва в своето Разумно сърце, слуша своя вътрешен глас.

Аз мога да ви приведа още много примери за съветите на Разумно сърце, но тия примери имат сила в своето приложение. Аз зная колко е мъчно човек да приложи едно правило. Когато човек се разгневи, веднага идва съмнението, колебанието. Във всичко в света можете да се усъмните, но в Бога – никога! Бъдете готови да се жертвате заради тази велика Любов – заради Господа, който съизволява да се ограничи, да дойде да живее в нас! Бъдете готови в дадения случай всичко да пожертвате заради Него! С това се е отличил Христос. "Дойдох да изпълня волята на Онзи, който ме е изпратил" – казва Христос. Най-после, когато Му казаха, че трябва да понесе кръста на страданията, Той каза: "Аз ще направя всичко, което Отец ми е казал". Христос имаше знание, имаше и сила. Той казваше: "Не мога ли да поискам един-два легиона Ангели да дойдат и да Ме освободят? Мога, но няма да го направя. Аз ще предпочита позора, страданието, мъчението, но всичко това да бъде за благото на Моите братя." Туй е Божествената Воля! В какво седи Божията Любов? – В послушанието.

Ще дойде ден, когато няма да има страдания. Христос вече няма да Го разпъват в света. Защо? – Ами че няма такова дърво, на което могат да разпънат Христа. Този Христос, който днес живее в сърцата на петстотин милиона хора, за Него няма такова голямо дърво, на което могат да Го разпнат. Той е достатъчно силен и Неговата сила ще се развие още повече. С тази сила можем да разполагаме и ние. Затова казва Христос: "Всичко, каквото попросите в Мое име, ще ви бъде." В кое име? – В името на Божията Любов, в името на това Разумно сърце, което е в нас. Ако имаш Разумно сърце, Христос може да дойде и да живее в него.

Аз ви говоря, но ние не можем да ви наложим правила. Желая едно нещо от вас: да се надпреварвате в отдаването на почит един на друг. То е първото нещо. Философия имате достатъчно, даже и за професори ставате. Лекции можете да държите, морал на хората можете да дадете, можете да тълкувате и Евангелието, но приложение ви трябва. Най-мъчното нещо е приложението, а това се изисква от всинца ви. Който приложи, той влиза във втората фаза. Който слуша Разумното сърце, на него може вече да се говори. Добрите навици са, на които можете да разчитате. Трябва да знаете, че всички имате добри навици. Че ги имате, ето как ще ви докажа: ако ви обидя, вие ще ми покажете как трябваше да постъпя. Ще ми кажете: "Трябваше да бъдеш по-мекичък". Щом ми четеш морал, значи имаш добър навик, знаеш как да постъпваш. Щом можеш да ми четеш морал, значи разбираш от добрите навици. Защо да не можеш да постъпиш така и ти? Всички знаем как трябва да постъпваме. Щом знаем, защо да не можем да приложим? Можем да приложим! И тъй, всички без изключение можете да приложите. Ние имаме добрите навици, имаме Разумно сърце. Бог се е ограничил и живее в нас. Ако две хиляди години след Христа кажем, че не можем да живеем един чист християнски живот, това е срам за нас!

Аз ви слушах преди лекцията; един брат каза: "Братя, да се помолим!" Аз бих желал само един от вас да се помоли, а не всички. Един от вас би свършил цялата работа. Един трен колко души машинисти изисква? – Един. Ако всички станат машинисти, ще има караница. Един машинист е нужен; той ще се качи на машината, а всички останали ще насядат във вагоните и работата ще тръгне. Това добро сърце ще потегли, този лост ще се съобрази с великия Божествен закон, а всички други ще стоят във вагоните тихо и спокойно. Вие ще кажете: "Ама да не прави той някаква погрешка". Историята, която ние знаем от хиляди години, казва, че всички онези, които са се ръководили от своето Разумно сърце, са постъпвали разумно. Те никога не са създали някаква катастрофа. И затова псалмопевецът казва: "Млад бях и остарях, но не видях праведния да проси. Не видях човек с Разумно сърце да проси, да е излязъл на поругание." Ако някой път праведните са били излагани на поругание, то е било по простата причина да помогнат на своите братя.

И тъй, сега ще апелирате към вашите добри навици, които имате, към вашето Разумно сърце. И после ще апелирате към Христа, към този живия Христос, когото аз наричам Син на Любовта. Единственият Учител в света. Неговото име ние знаем, че е Христос, но Той има свещено Име, което не смеем да произнесем. Когато се обръщам към Него, аз казвам: "Господи, с Твоето Име, с което Ти си знаен горе на Небето, да бъде Твоята воля!"

Надпреварвайте се в почит! Това нещо е необходимо за българина. Между всичките славяни българите са най-груби. Това ще си го признаете, няма никаква обида в това. Не е лошо да бъдете груби, но оглаждане трябва. За да се огладите, ще се надпреварвате в Божествената Любов. Тази Любов ще ви изглади. И тогава вие, като онази мида, ще направите от вашата грубост един бисер. Най-първо ще започнете с добрата обхода. Аз постоянно слушам да казват някои от вас: "Учителя спрямо някои е по-благосклонен, а спрямо други – не". Вие разсъждавате плътски. Ние не можем да бъдем благосклонни по лице. Божествената Любов действа еднакво към всички хора. Към всички хора действа еднакво, но не всички хора еднакво проявяват Божията Любов. Следователно вашите души се различават по това, че някои са по-готови и затова Господ по-силно се проявява към тях. Обаче всички трябва да знаете, че имате една и съща възможност. Както Бог действа спрямо един Ангел, тъй действа и спрямо един човек, тъй действа и спрямо растението, тъй действа и спрямо последното камъче – без никаква разлика. Аз не говоря за външния, за физическия свят; аз говоря за живите камъни, за живите растения, защото в Небето и растенията говорят, и камъните говорят и са живи.

Та всички трябва да проявите вашите добри навици! И аз бих желал да изчезнат грубостта, хокането между вас. С това се нарушава Божията Любов. Всички хора се оплакват, казват: "Любовта ни трябва". Ами че Любовта е между вас, проявете я само! Ами че кой е крив, ако вие имате един затворен кран и водата не може да тече през него? Водата ли е крива или вие? Отворете крана и вашето Разумно сърце веднага ще проектира тия извори навън.

Първа черта и за младите, и за старите е да се надпреварвате в отдаване почит. Учениците,

които не могат да се почитат един друг, не могат да почитат и Учителя си. Ученици, които не живеят помежду си добре, не почитат и своя Учител. Господ казва, че не е доволен от онези, които не Го слушат.

Сърцата на всички трябва да са готови да изпълнят Волята Божия. Всички трябва да извършат Волята Божия от Любов, и Неговото царство ще дойде. Тогава всички ще се веселим. Това можем да го направим още от тази вечер. Не, тази вечер е ден. Ние можем да обърнем вечерта на ден.

Сега искам да остане в главата ви следната мисъл: всеки един от вас сам за себе си да разреши въпроса как да се обхожда с другите, а не как се обхождат с него другите. Този е главният въпрос. Вие започвате обратно. Не, всеки един от вас от свое гледище да разреши как се обхожда с другите и дали Господ е доволен от неговата обхода. Аз не казвам, че Господ е недоволен, защото ако кажа, че Той е недоволен, то е съдене. Вие можете да изправите всичките ваши погрешки. Тази вечер Господ ще вземе всичките наши грехове и ще ги хвърли зад гърба Си. Моментално ще стане това. Тогава ще се яви това ново състояние, новото раждане на човека, ще се зароди един нов подем в човешкият Дух. Новороденият човек ще бъде свободен от своите терзания, ще бъде радостен и весел. Това може да стане още тази вечер. Този въпрос можете да разрешите още тази вечер. Онези, които са готови, да не отлагат. Пък онези, които не са готови, когато им дойде времето. Които са готови, моментално могат да разрешат този въпрос.

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, но Бог на живите.

2 април 1924 г., София [45]

АБСОЛЮТНАТА ЧИСТОТА

Думата *чистота* е понятна на всички хора. Тя има външен и вътрешен смисъл. Казваме *външна и вътрешна чистота*. Външната чистота всеки я разбира и вижда. Когато се говори за външна чистота на къщата, подразбираме да бъде тя измазана отвън и отвътре, подовете на стаите – изметени и измити, прахът навсякъде изчистен. Когато се говори за външна чистота на някоя дреха, подразбираме, ако дрехата е бяла, да бъде добре изпрана; ако дрехата е черна, да няма никакви петна по нея. Когато се говори за чистота на маслото, то трябва да бъде прясно, бистро и без всякаква миризма. Значи всяко нещо е чисто дотогава, докато в него няма вмъкнати или примесени някакви странични елементи. Това показва, че в Природата съществуват известни елементи, които произвеждат нечистота.

Що е нечистота? – Нечистотата е контраст на Чистотата. Докато човек живее, докато е здрав, той се отличава с Чистота. Започне ли елементът на нечистотата да влиза в Живота, смъртта веднага прави крачка напред. Колкото повече се увеличава нечистотата, толкова повече смъртта навлиза в Живота. Смъртта и нечистотата се намират в прави отношения. Значи нечистотата е свързана със смъртта.

Щом се знае това, първото правило в Живота е да пречисти човек своята мисъл. Пречисти ли мисълта си, той ще има ясна и чиста представа за Бога. Бог не е някаква форма вън от нас. Той е източник на Живота. Какво по-хубаво имаме от Живота? Всички подтици, всяка радост у нас се предизвикват от това вътрешно чувство, че съществуваме, че живеем. Станеш сутрин бодър, здрав, погледнеш към изгряващото Слънце, зарадваш се, че имаш някаква малка идея за работа през деня. Това е резултат на първите издънки от Дървото на Живота. Някой казва: "Животът е тежък, от ранна сутрин трябва да мислим за храна, какво ще ядем, колко ще спечелим и т. н." Казвам: въпросът за храната е елемент на физическия, на материалния живот. Физическата храна не е необходим елемент за духовния Живот на човека. Да бъде човек духовен, това не подразбира, че той трябва да яде много, нито пък яденето да бъде много вкусно сготвено. Подправките, които се прибавят към

яденето, са странични елементи. Ако всички Разумни същества се съберат на едно място, каква храна биха им дали? – Различна. Защо? – Защото всяко същество възприема такава храна, която е необходима за неговото развитие. Обаче между всички същества, между всички организми на Земята има нещо общо в храненето. Например дойдем ли до водата, всички живи същества, без разлика, я употребяват. Първоначално живите същества са приемали храната си от въздуха, после – от водата и най-после – от твърдата материя. Така е било и с човека. Някога човек се е хранил и със светлина. Съвременният човек е забравил изкуството да се храни със светлина; само очите му са запазили тази наука и до днес. Ако очите на човека дълго време не се хранят със светлина, те ще атрофират.

Следователно първата задача на човека е да си състави ясна представа за Бога. Говори ли се за Него, трябва да включвате в съзнанието Му всички същества – от най-малките до най-големите, за които Той еднакво се грижи. Няма друго същество като Бога, по-добро, по-възвишено, по-благородно, по-отзивчиво, от което да изтича Животът. Животът на цялата вселена се крие в Бога. Той няма равен на Себе си. И най-големият грешник, и най-големият глупец, като помислят за Бога, някъде дълбоко трепва нещо в тях. Ако човек не разбере същината на това трепване, той ще мине и замине през Живота, без да схване какво представлява Великото Начало. Той ще каже: "Трепна нещо в мене, като че мечка видях". Да, приятно е човек да види мечка, но понеже трепването е силно, той се плаши и загубва и ума, и дума. Често и най-големият герой се уплашва от погледа на красивата мома. Този герой казва: "Видях една красива мома, но сърцето ми трепна". Защо е трепнало сърцето му? – По единствената причина, че този юнак не може да носи благото, което му се дава. Всяко благо съдържа в себе си една опасност.

Мнозина казват: "Какво нещо е страхът?" – Страхът показва границата, мястото, дето човек се е отделил от Бога. Обаче дойде ли човек до правата, чистата мисъл, страхът се превръща в разумна сила. Който разумно мисли, той от нищо не се страхува. Ето защо, докато не си съставите ясно понятие за Бога, вие не можете да се облагородите, не можете да постигнете истинско знание. Ако не придобиете тази определена идея, всичко, каквото постигнете, в скоро време ще го изгубите. Например до известно време вие може да прогресирате: учен човек ще станете, изкуства ще научите, богатство ще придобиете, сила ще развиете и т. н. Започнете ли да остарявате, вие ще губите постепенно по нещо от себе си: днес ще изгубите знанието си, утре – изкуствата си, на третия ден – богатството си, на четвъртия ден – силата си. В края на краищата вие ще се намерите в положението на човек, изгубил всички свои възвишени идеи, без всякакво вдъхновение за работа и ще кажете: "Само една идея ми остана". Коя е тази идея? – "Че бях богат човек, а сега съм последен сиромах". Какво представлява човек с такава идея?

Сега някой ще каже: "Щом човек изгуби всичко, тогава той не трябва да мисли, да чувства, да действа". Казвам: ако мислите и чувствата на човека са неправилни, те създават тревоги, безпокойства, от които той остарява преждевременно. Ние говорим за трезвите мисли, за чистите и благородни чувства, които свързват човека с Бога и дават простор и полет на неговата дейност. Например тревожни са мислите, когато се смущаваме как ще прекараме живота си, дали ще бъдем здрави, ще имаме ли достатъчно средства и т. н. Питам: когато царският син постъпва в училище, трябва ли да мисли той кой ще го поддържа, колко пари ще му се изпращат, кой ще му прислужва и т. н.? Той не трябва да мисли по тия въпроси. Веднъж изпратен на училище, от него се иска само да учи, а за всичко останало бащата поема грижата. Ако синът е мързелив и не учи, той ще понесе последствията на своя мързел – големи нещастия ще се струпат върху главата му. Казвам: вие сте такива царски синове, пратени на Земята да учите. Благодарете на Бога за всичко, което имате – светлина, въздух, вода и хляб. Какво ви трябва още? – Да учите! Един ден, като се върнете от тази голяма екскурзия на Земята, вашият Баща ще ви запита какво научихте досега.

Така ще ви питат и вашите познати, като се научат, че сте били на Седемте рилски езера. Ще кажете, че сте ходили на връх Дамга, на Харамията; ще кажете, че сте видели Седемте езера. Това обаче не е всичко, което сте могли да видите и да научите. Всички върхове, всички тия езера са символи. Важно е какво прочетохте от книгата на Природата. Колко листове научихте и какво разбрахте от тях? Какво от това, че сте се качили на един висок връх? Защо се качвате? – Да гледате

отдалеч кой ще мине или какво носи. Този ли е смисълът на изкачването по високите върхове? Ще кажете, че на връх Харамията се качвали разбойници да причакват богати пътници, които обирали. Дълбок смисъл имат екскурзиите, а специално – изкачването по високите върхове!

И тъй, като се говори за обиране на богатите хора, трябва да се знае какво представляват те. Богатите хора са богатите идеи в света. Доброто е богатият човек, когото трябва да оберем. Злото пък е бедният човек, когото трябва да оставим да мине и замине. Какво ще вземем от бедния? Писанието казва: "Не се противи на злото!" Защо? – Защото злото е беден човек, за когото ще трябва да плащаш. Това изречение от Писанието е една важна икономическа формула. Значи на злото, на бедния човек ще сториш път да мине. Не постъпиш ли така, спреш ли го в пътя му, то ще проси от теб пари, дрехи, обуща и ти трябва да му даваш всичко, каквото иска. Злото е беден човек, който разчита на милостта на другите хора. Който влиза в Божественото училище да учи, той трябва да се освободи от просията.

Казвам: искате ли да разберете Бога, трябва да бъдете чисти. Казано е: "Само чистите по сърце ще видят Бога". Страдания, мъчнотии, нещастия ще дойдат. Вие сте в морето, а в него стават големи бури. Тия бури ще се предават и на кораба: те ще го клатят ту на една, ту на друга страна, но в него трябва да цари вътрешна хармония, вътрешен мир. Влязат ли морските вълни през най-малката дупчица в кораба, той е изложен вече на разрушение и загиване. По същия начин влизат и отрицателните, нечистите мисли, от които трябва да се пазите. Ами вие, като пътувате из Природата, не цапате ли? Колко слуги трябва да работят след вашето заминаване, докато премахнат нечистотиите ви! Някои хора се мислят за чисти, за свети, но оставят нечистотиите си: тук ядат, там ядат, навсякъде боклуци оставят. Докато носите нечистотиите си във вас, вие още не сте нито свети, нито чисти хора. Ако пазите чистота във физическия свят, чисти ще бъдете и в Умствения, и в Духовния свят. Ще ми разправя някой, че вярва в Бога, че има висок идеал, а при това не спазва и най-елементарната чистота във физическия свят. Не, от всякого се изисква Чистота във всяко отношение: чистота физическа, чистота умствена и духовна.

Казвате: "Всичко зависи от нас". От вас зависи да пазите Абсолютна Чистота в целия ви живот. Самият Живот обаче зависи от Бога. Искате ли да бъдете здрави и весели, нека всяко ваше чувство, всяка ваша мисъл и всяко ваше действие да бъдат проникнати от идеята за Чистотата. Само по този начин вие ще имате Божието благословение. Сега, каквото Господ ви изпрати, вие го разваляте, но с това се излагате на явна смърт. Време е човек да се отрече от своето дребнаво честолюбие. Какво от това, че някой казал нещо лошо за вас или че ви оплюл? Не се интересувайте от отрицателните неща, не ги внасяйте в ума си! Нека всички хора не те почитат, но работи, докажи, че си човек с достойнство, честолюбие. Работи десет години непрекъснато да развиеш сила и мощ в себе си, за да докажеш на хората, че си човек. Влез в някое село, вдигни един голям камък, тежък цял тон, че да учудиш всички селяни. Като видят, че проявяваш такава сила, те сами ще кажат: "Не закачайте този човек, с него шега не бива, силен човек е той!" А ти влезеш в някое село и най-малкото камъче не можеш да дигнеш, сам се нуждаеш от най-малки услуги, а отгоре на това ще искаш хората да те почитат. И след всичко това ще разправяш, че с Господа разговаряш. Онзи, който се разговаря с Господа, той е силен човек, планини може да пренася от едно място на друго. Не можеш ли планини да пренасяш, не се заблуждавай. Всеки друг може да ти е говорил, но не и Господ. Когато Господ проговори на Мойсея, той дигна тоягата си, удари канарата и вода от нея протече. Господ проговори на Мойсея и манна падна от Небето. Господ проговори на Мойсея и той води еврейския народ цели четиридесет години през пустинята. Този човек пък себе си не може да прехрани, а разправя, че Господ му проговорил.

Питам как ще познаете кога Господ говори. От книгите ли ще научите това? – Не, всеки човек има своя специфична вътрешна опитност, чрез която е дошъл до познание на Божия глас в себе си. Много са начините, по които Природата може да се разбере, но един е Пътят, по който може да се влезе в света на Истината. Истината е най-чистият свят, в който Любовта се проявява. Истината е най-чистият образ на Любовта. Що е Любовта? – Най-чистото съдържание на този образ. Истината е висшето проявление на Любовта! Най-голямата Свобода се придобива чрез Истината. Най-

голямата Светлина се придобива чрез Любовта. В окултен смисъл Любовта се замества с Правдата. Ако искате Топлина, горещина, търсете Правдата. Дойде ли Правдата в света, тя нагорещява. Правдата е най-голямата горещина на Любовта, а Любовта е същината на Живота. Дойде ли до Живота, ще знаете, че по-високо нещо от Живота няма. Следователно Любовта, Мъдростта, Истината, Правдата са области, светове, чрез които Животът се проявява.

Засега под думата *Живот* се разбира онова съзнание на човека, в което се крие постоянен, непрекъснат стремеж към постижения. Кажем ли, че живеем, ние разбираме един постоянен стремеж към нещо, което искаме да постигнем. Щом се роди детето, веднага в него се пробужда съзнанието и то започва да желае, да иска нещо от обективния свят. Дойдем ли до Чувствения свят, и там търсим известен обект. Дойдем ли до Умствения свят, искаме да учим; и там търсим някакъв обект. И в Духовния, и в Божествения свят има живот. Значи Животът се проявява във всички области, във всички светове, но в различни форми. Едно е важно: в каквато форма и да се проявява Животът, без Чистота той не може да функционира.

Питам как може да се подържа тази Чистота. – Чрез служене на Бога. Когато се говори за служене, подразбирам, че човек може да служи само на Бога, само на Любовта. Казваме: “Бог е Любов”. Значи може да се служи само на Любовта. Що се отнася до Живота, ние казваме: “И роби можем да станем, само Живота да придобием”.

Следователно три неща са важни в живота на човека: на Бога ще служиш, себе си ще почиташ, ближния си ще обичаш. Да обичаш ближния си значи да се разтоварваш от непотребния товар, който носиш на гърба си. Да почиташ себе си значи да схващаш смисъла на Живота. Почита се само красивият, умният, добрият човек. Това нещо човек вижда първо в себе си, а после в другите. Ако виждате доброто, интелигентността, разумността в себе си, ще ги виждате и в другите хора. Това значи: туй, което виждате в себе си, се отразява и в останалите. Ти уважаваш хората за съзнанието, което имаш в себе си; ти обичаш хората за хубавото, възвишеното, благородното, което виждаш в себе си. Виждаш ли го и у тях, ти ги обичаш вече. Защо бащата обича сина си? – За почитта, която има към себе си. Тази почит се превръща в любов към сина. Какво нещо е Обич? – Да видиш себе си в другите. Що е почит? – Да съзнаваш достойнството си като човек. Що е служене на Бога? – Да съзнаваш, че всичко иде от Бога и няма равен на Него. Кажеш ли в себе си, че за Бога всичко е възможно, ти ще бъдеш готов на всичко. На Бога може да се служи само идейно. Под думата *служене* се разбира, че всичко, което правиш в името на Бога, е възможно. Тогава някой ще те запита:

– Можеш ли да носиш Земята на гърба си.

– Аз и сега я нося.

– Ами слънчевата система?

– Нея отдавна нося.

– Ами Вселената можеш ли да носиш?

– Аз съм господар на Вселената.

Сега, всеки човек с дребни идеи ще каже: “Чудно нещо! Как се осмеляват хората да казват, че носят Земята и слънчевата система на гърба си или че са господари на Вселената? Възможно ли е това?” Да кажеш, че си господар на Вселената, това подразбира да си я пропътувал от единия край до другия. За разумния човек разстоянието от главата до краката му представлява цялата Вселена. Следователно, когато той казва, че е господар на цялата Вселена, това подразбира, че той познава своето тяло от главата до краката. Значи той носи Вселената в себе си. И колкото време му е нужно да простре ръцете си от главата до краката, също толкова време ще му е нужно да пропътува Вселената от единия край до другия. Достатъчно е само да мръдне ръката си и той моментално ще измине Вселената от единия край до другия. Нещата са далечни само тогава, когато са отделени от общия организъм. Щом всички са заедно в организма, те са близо. Под думата *близост* се разбира организиране на всички Разумни същества в едно цяло. Неорганизирането е отдалечаване. Когато казвате, че някой ви е обидил или ви е напакостил с нещо, тогава или това същество, което ви е обидило, е вън от общия организъм, а вие сте вътре в него, или и двамата сте

вън от този организъм. Щом и двамата сте в общия организъм, между вас не може да съществува никакво противоречие. Може ли да има някакво противоречие между пръстите на ръцете? Какво от това, че едни пръсти са на лявата, а други – на дясната ръка? Дали едни пръсти са на лявата, а други – на дясната ръка, това е безразлично; те могат взаимно да си помагат.

Казвам: много от съвременните хора са дошли до една област на Живота и там са спрели. Те трябва да направят крачка напред, да влязат в областта на Новото, което иде сега в света. Ако вървите по стария път, пак същото ви чака: ще умрете, свещеници ще ви опяват, надгробни речи ще ви държат, че сте свършили три факултета, че имате големи заслуги към отечеството. Да, този човек има заслуги към отечеството, но към Бога няма. Че наистина няма заслуги към Бога, ние виждаме от това, че е умрял. Казано е в Писанието: "Това е живот вечен, да позная Тебе единаго истиннаго Бога." Към този стих аз прибавям: това е Живот вечен, да позная Бога и да Му служа. Има опасност да не би хората в своето служене да изпаднат в друга крайност, да се отегчат и да напуснат работата си. Наистина много причини има, които могат да ги доведат да това положение. Обаче имат ли хората правилни разбирания за Живота, нищо не може да ги извади от техния път, нищо не може да наруши тяхното равновесие.

Ще взема един пример от селския живот (понеже той е по-близо до Природата) и ще обясня защо понякога хората излизат от релсите на своя живот. Един млад селянин, много работлив, става всяка сутрин рано, преди изгрева на Слънцето, впряга воловете си и отива на нивата да оре. Гледаш – колата му добре стъкмена, воловете му – загладени, грижливо причесани. Той самият – весел, засмян, тихо си напява нещо, към Живота се стреми. Цял ден до късна вечер работи и не се уморява, доволен е. Връща се дома си пак весел и засмян, разпряга воловете, дава им храна, прибира колата си и с радост очаква другия ден, наново работата си да продължи. Тъй вървят дните един след друг, незабелязано се нижат, докато един ден той среща една красива мома и се захласва по нея. Не му се работи вече: сутрин късно излиза и вечер рано се прибира. Колата си напуща, воловете – невчесани, не се чува песен, нито се вижда усмивка на устата. Ходи захласнат натук-натам, казва: "Натеглих се, не ми се работи вече. На мен ли се падна таз съдба цял живот да робувам? Досега работих, отсега нататък искам да си поживея". Облича се хубаво, туря калпака на главата си, препасва нов пояс на кръста, забожда китка на дрехата си и хайде из селото – ту в тази, ту в онази улица, докато спре пред градината на красивата мома и като войник караули от единия край до другия. После спира за момент пред градината, иска да види този престъпник, който се крие нейде из дърветата. Нетърпението се изчерпва, той влиза в градината, но градинарят е затворен, няма го там. Вътре седи той и се усмихва, наблюдава какво прави този млад момък. Какъв е този престъпник? Какви са букаите му? – Интересува се момъкът, всичко иска да знае. Зер, за него той е напуснал нива и волове. Този престъпник – момата – седи вътре, накичена с венче на главата си, и се подсмива. Сега вече в момъка се заражда идеята да вземе китката на момата. Защо иска да и вземе китката? – Той иска да я обере и казва: "Досега работих, орах на нивата, но с оране работа не става". И той започва: днес взима една китка от момата, утре – втора и като вземе десет китки, взема и момата. Тази е първата магия, с която момъкът започва. Той знае, че момата, като се кичи, влага в китката нещо от себе си. Днес вземе нещо от нея, утре вземе нещо, докато най-после и момата отива да си вземе китките от него, но там остава.

Това са отношения, които съществуват във всички прояви на Живота. Това са символи, които ние привеждаме на човешки език. Момъкът се жени за красивата мома, но колко време те могат да бъдат щастливи с такива разбирания за Живота? Година-две те могат да бъдат щастливи, но след това щастието им изчезва. Защо? – Защото нито момъкът, нито момата имат Вечния Живот в себе си. Докато жената има нещо Божествено в себе си, мъжът може да я обича. И докато мъжът има нещо Божествено в себе си, жената може да го обича. Изгубят ли Божественото в себе си, и обичта на единия към другия изчезва. С други думи казано, докато човек е чист, той може да бъде обичан. Влезе ли в него един елемент на нечистотата, и обичта към него постепенно се намалява, докато съвършено изчезне. Следователно безлюбието се явява като естествено последствие на нечистотата в Живота. Когато хората не ви обичат, ще знаете, че причината за това сте вие сами. Кой не обича да

се окъпе в един чист извор? Но ако ти си локва или блато, кой ще влезе да се окъпе в тебе? В чистия извор всеки иска да измие лицето, ръцете и краката си, но в блатото – никой.

Сега, като се разбере значението на Чистотата в най-широк смисъл, тя трябва да се постави като основа на физическия живот. Защо? – Защото здравето на човека зависи от неговата вътрешна и външна чистота. Идейна Чистота се изисква от човека! В това отношение, като казваме, че човек не трябва да се занимава с недъзите на хората и да ги критикува, подразбираме, че той не трябва да нарушава Чистотата на своя живот и да се излага на смърт. Да се занимавате с недъзите на хората, това е зараза, която разрушава организма. Какво ще спечелите от това? Не само, че нищо няма да спечелите, но всичко хубаво в себе си ще загубите. Тогава защо трябва да се занимавате с чуждите грехове? Една турска поговорка казва: "Остави пияния, не го дръж, нека падне да се научи!"

Българинът по-лесно се напива от турчина. Турчинът, изобщо, е по-трезв. Като се напие, той върви, пада-става и сам си говори: "Хайде върви, Хасане! Защо си се напил толкова, че краката не те държат?" Пак падне. – "Ходи, Хасане! Защо пиеш толкова?" Така си говори той и си отива дома. Като влезе в дома си, започва да се извинява пред жена си, че се напил, защото според законите на Мохамед не се позволява на човек да се напива. Българинът пък, като се напие, първо ще покаже изкуството си, че знае да се бие. Понякога и жената е силна; като види мъжа си, че е пиян и се хвърля да я бие, тя го блъсне и той падне на земята. Той стане и пак започне да се хвърля върху нея да я бие. Като го блъсне три-четири пъти на земята, той казва: "Какво искаш да кажеш с това?" – "Че си пил много". – "Е, човек трябва да си поживее малко". Той счита, че виното е дадено от Бога и човек трябва да си пийне колкото му се иска. Като се напие, турчинът счита, че е направил грях. Рано сутринта той отива да се изповядва пред ходжата. Казвам: пиянството е нечистота, лакомията е нечистота, одумването е нечистота, завистта и ред още пороци са нечистота.

Следователно от чисто хигиенично гледище нечистотата трябва да се изхвърли навън, ако искаме да бъдем свободни. Ако искаме да бъдем учени в широк смисъл на думата, трябва да бъдем чисти. В своите научни изследвания ученият човек пресява нещата, докато абсолютно ги пречисти. Като говорим за Чистотата, това се отнася за ония хора, които са усърдни в работата върху себе си. Това се отнася за онези, които имат силен стремеж към Чистота. Останалите няма да разберат това, което им се говори, и ще кажат: "Тази работа е много мъчна". За тези, които вървят в Правия път, се иска да направят само една крачка напред и да влязат в областта на Чистотата. След това на тези хора може да се говори за идейни работи. Докато човек живее в нечистота, за идейни работи не може да му се говори, защото те ще изгубят своята Чистота. Има известни области, в които царува Абсолютна Чистота. За тях нито може да се говори, нито човешки крак може да стъпи. Влезе ли човек там, той всичко ще изцапа и разбърка. Там не се позволява абсолютно никакво разбъркване, абсолютно никакво разместване на нещата. Там нямате право едно камъче да бутнете. Като отидете при един от свещените извори на Вечния Живот, ще гребнете с една чаша вода и ще я изпиете до дъно. Там не се позволява капка вода да се разлее. Какво правите, като отивате при изворите във физическия свят? – Наливате цяла чаша вода, изпивате две-три глътки от нея, а останалата хвърляте. В Божествения свят това абсолютно не се позволява.

Когато на съвременните хора се говори за свети, за чисти неща, те се смеят. Те не съзнават колко важни неща са свещените работи. Съвременният човек става сериозен само при най-тежки, при най-трудни положения в живота си. Тогава той се замисля за Бога, за оня свят и започва да вярва, че има нещо друго, което той не разбира. Окачат ли го на въжето, дойде ли свещеникът да му чете молитва, тогава той става много сериозен: гледа, мисли дали няма да дойде отнякъде помощ. И ако в този момент го освободят, той изпитва голяма благодарност, че животът му е подарен. Сега вече той разбира какво нещо е Животът. Въжето, с което бесят хората, представлява лошите мисли. Врагове, неприятели на хората са тези, които стават причина да ви турят на въжето. Те ви дават днес лош съвет, утре – друг, докато увиснете на въжето.

Пазете се да не увиснете на въжето като онзи светия, който бил излъган от дявола. Този светия живял в пустинята, дето прекарвал в пост, молитва и в дълбоко съзерцание. Дяволът

намислил да го изкуси и решил да го направи цар. Той опитвал по един начин, по втори начин, докато най-после успял да постигне целта си. Светията наистина станал цар, но в скоро време дошъл до положение да го бесят. Дяволът му казал: “Разчитай на мен, аз ще те освободя”. Когато турили въжето на врата на светията, дяволът пак се явил и му казал: “Гледай в далечината, ще видиш там едно видение”. Светията погледнал към мястото, дето му посочил дяволът.

– Виждаш ли нещо?

– Виждам едно магаре.

– Друго нещо не виждаш ли?

– Виждам още едно магаре.

– Още нещо не виждаш ли?

– Виждам и трето магаре.

– Носят ли нещо на гърба си?

– Да, натоварени са с цървули.

– Това са цървулите, които аз скъсах, докато те туря на въжето.

Който слуша съветите на дявола, въже го очаква. Ще го турят на въжето и после ще го свалят оттам.

В живота се забелязва една малка присадка на лъжливи отношения. Това са отношения на нечистотата. За да се избегне този живот, човек трябва да бъде точен: каквото добро намисли, каквото обещае, трябва да го направи. В Божествения Живот, дето владее Абсолютна Чистота, няма забавяне. Там всичко става точно на време. Точността е качество на чистия Живот. Който не живее в Чистота, той замъглява хоризонта на своето Небе, както облаците замъгляват Слънцето. И затова често слушате някои хора да казват: “Тъжно ми е нещо”. Да, твоето небе е облачно. Искаш ли да се изясни небето ти, трябва да се научиш да служиш на Бога, да почиташ себе си и да обичаш ближния си. Същите формули ще приложиш по отношение на себе си по следния начин: ще служиш на Духа си, който те ръководи; ще почиташ душата си, която съдържа всичко ценно в себе си; ще обичаш тялото си и всички същества, които ти служат заради великата идея, която живее в тебе. Отнасяте ли се към себе си така, вие ще имате ясна представа за Бога и тогава всичко ще бъде възможно за вас. Не служите ли на Бога, всичко около вас ще бъде мъртво. Ако вие познавате Бога, ако имате ясна представа за Него, всички канари в Природата ще могат да се движат и ще бъдат леки като перца. Всъщност те са тежки и страшни за този, който не служи на Бога. Достатъчно е да види той, че тия канари се движат, за да настръхнат косите му от ужас. За този, който служи на Бога, всичко в света е живо и в движение. Той може да направи опит и да се увери, че всичко в Природата е живо.

Ако виждаме много тела в покой, това става по единствената причина, за да можем днес да проявяваме Живота, т. е. да живеем ние. Един ден, когато хората завършат своето развитие на Земята, всички същества, които днес са в покой, ще напуснат това състояние, и те ще проявят живот. Мнозина искат още днес да разберат какво ще стане с канарите. Този въпрос е лесен. Важно е какво ще стане с вас. Когато придобиете Вечния Живот, вие пак ще посетите Земята и тогава ще видите всички промени, които са станали с нея. Ако съзнанието на хората е постоянно будно, те ще бъдат в течение на всички промени, които стават на Земята. Сега, при това прекъсване на съзнанието съвременните хора очакват всичко от учените – те да им обясняват всички геологически промени, които са ставали в миналото на Земята. Хубаво е това, но време е да се пробуди човешкото съзнание, активно да заработи неговата мисъл.

И тъй, ние препоръчваме на всички съвременни хора Абсолютна Чистота. Тази идея за много хора е непонятна още. Това зависи от положението, в което те днес се намират.

След Чистотата иде Светостта. Те са синонимни думи. След Светостта иде Служенето. Ако човек е чист и свят, той не може да не служи. Най-после след Служенето иде Любовта. Ако човек не знае да служи, той не може и да люби. Ако не знае да люби, той не може да учи. Ако пък не знае и да учи, той никога не може да придобие Свобода. Тези възможности са тясно свързани една с друга. Който е започнал с Чистота, той е направил вече крачка напред. Този е естественият, нормалният път в Живота. Някой казва, че е остарял вече, но не се е наживял. В какво именно седи

Животът? Допуснете, че някой човек живее сто хиляди дена на Земята; от какво се нуждае той през това време? Ако яде по три пъти на ден, трябват му триста хиляди яденета. Ако пие по пет пъти на ден вода и всяка чаша съдържа по двеста и петдесет грама, значи трябват му сто двадесет и пет хиляди килограма вода. И ако всеки ден къса по един костюм, той ще има нужда всичко от сто хиляди костюма. Някои учени казват, че на всеки седем години човек напълно променял клетките на организма си; други учени казват, че на всеки три месеца ставала тази промяна в организма. Значи според едни учени човек променя дрехата си през всеки седем години, според други учени – през всеки три месеца, а според мене – всеки ден. Един нов костюм трае от изгрева до залеза на Слънцето. Както виждате, много разноски струва човек, ако е живял на Земята сто хиляди деня. Как ще оправдае този човек разноските си, ако не е служил на Бога, ако не е почитал себе си и ако не е обичал ближния си?

Казвам: ония хора, на които съзнанието е будно, нека държат в себе си идеята за чистота на мисълта. Нека Чистотата остане в ума на всички хора като норма, като мярка, с която да си служат във всички случаи на Живота. Чистотата е магическата пръчица за всеки съзнателен човек. Ставате ли сутрин, ставайте с идеята за Чистота. Нека тази идея стане тъй любима на всички хора, както е желана и любима красивата мома като идея в ума на момъка. И виждаме как момъкът я очаква, търси, на другия край на света отива заради нея. Нека идеята за Чистотата бъде възлюбената мома, която всеки търси и на край света. Чистотата да бъде възлюбената на всеки мъж! Намери ли я, отдалеч да се спре пред нейния свещен образ и само да я изучава и съзерцава. Придобиете ли тази Чистота, вие сте във връзка с Висшия свят, с Първичната Причина. Само в този свят има постоянство и устойчивост. За вас са важни постоянните и устойчивите неща. Какво по-хубаво от това да знаете, че има едно разумно Същество в света, което ви обича всякога – и когато спите или сте будни, и когато сте болни или здрави, и когато сте учени или прости, и когато сте богати или бедни. Няма по-хубаво нещо от това да знаете, че отношенията на това Същество към вас са всякога едни и същи. Ако служите на Бога, всеки ще ви обича.

Някой казва: "Аз искам да служа на Бога и не искам да се женя". Казвам: ако решиш този въпрос без Бога, ти ще бъдеш нещастен човек. Ако пък се жениш без Бога, ти ще бъдеш два пъти по-нещастен. Ако не се жениш, но се свържеш с Бога, ти ще бъдеш щастлив. Ако се жените със съгласието на Бога и двамата сте във връзка с Него, ще бъдете два пъти по-щастливи. Тази идея, изказана на ваш език, означава следното: всяка работа, всяка замислена идея, в която участва Божественото Начало, тя е чиста, свята, възвишена. Само тогава човек може да бъде доволен. Каква е целта на групирането? Защо две души се групират да живеят заедно? – Те стават два полюса, през които Божественият Живот се проявява. Когато някой каже, че не иска да се жени, това подразбира, че областта, в която той се движи, е нечиста. Когато някой пътник минава покрай много извори и не пие вода от тях, това показва, че те са нечисти. Пие ли вода от тия извори, те са чисти. Питам: като отидете на Небето, ще се жените ли? – Няма. Значи женитбата е страничен въпрос. Ако става въпрос за женитба, първата идея, която трябва да се има предвид, е човек да се жени за Чистотата. Това е истинска женитба. Който не се е женил за Чистотата, той е вдовец. В този смисъл, когато някой каже, че не иска да се жени, той сам се осъжда на смърт. Да се жениш за Чистотата, това е женитба в духовен смисъл на думата. Който се жени на Земята във физически смисъл, той умира; не се ли жени, не умира. В Духовният свят пък процесът е обратен. Тъй щото свързването с Чистотата е условие за поддържане на Живота.

Съвременните хора трябва да освободят съзнанието си от всички нечисти образи. Те трябва да създават в себе си чисти представи, чисти образи за момата, за момъка, за брака и безбрачието, за Любовта, за Вечния Живот, за децата и т. н. На всички предстои едно коренно вътрешно пречистване като за Великден. На всички случки и явления в Живота давайте красиви обяснения. Когато ми кажат, че някой плаче, аз не се спирам върху човека, който плаче, но казвам, че вън вали дъжд, който полива цветята в градинката на този човек и те се радват. Когато ми кажат, че някой е радостен, аз разбирам, че Слънцето е изгряло за този човек и цветята в неговата градинка цъфтят и разнасят благоуханието си. Кажат ли ми, че някой бие жена си, разбирам, че в този дом

вършеят житото, за да го приберат в хамбара. Стремете се и вие да заменяте лошите образи с чисти, картинни образи, за да запазите Чистотата на вашето съзнание.

Сега, като се говори за Чистотата, има една опасност да се спрете само върху едната й страна, само върху външната чистота. Ако някой млад, но мързелив момък, който не иска нищо да работи, се стреми само към външна чистота, той ще иска всеки ден пари от баща си да си купува нови дрехи, обуща, парфюми, разни гребени и четки с единствената цел да се харесва на момите. По този начин той ще разруши и себе си, и баща си, но и целта си няма да постигне. Момите ще го виждат всеки ден докаран и чист, но ще има нещо, за което няма да го харесват. Те не виждат в него истинския човек. Без дрехи не може, но дрехите не правят човека. Хубавите дрехи имат цена само тогава, когато са облечени от умен човек. Знанието, силата представляват за нечистия човек такова нещо, каквото представлява окачването звънец на свиня.

Казвам: първото необходимо условие за придобиване Божествения Живот е Чистотата. За нея душите копнеят, за нея се молят, нея търсят. От единия до другия край на Библията се говори пак за Чистота и Святост. И тогава пред чистия човек се откриват много възможности. Не може ли човек да се освободи от своята нечистота, възможностите остават затворени пред него. Прогресът, светлината, знанието, силата и свободата във физическия свят зависят от Чистотата, а в Духовния свят – от Светостта. Колкото по-свети са духовете, толкова по-силни са те. В Божествения свят всичко зависи от Любовта. Когато слизате отгоре надолу, ще работите върху идеите: служене, почит и обич; качвате ли се отдолу нагоре, ще придобивате Чистота, Светост и Любов.

Днес всички присъствахте на трапезата на Чистотата, но ще внимавате сега нито една троха да не падне на земята. Ще съберете всичкия хляб и когото срещнете, ще раздавате. Някой казва: “Нека хората възприемат нашите идеи, нашето верую”. Питам какви са вашите идеи. – Чисти бъдете! Какво е вашето верую? – Чистота! Всеки от вас трябва да се отличава със силен стремеж към Чистота. Нека посветим този ден на Чистотата. Ще кажете: “Всичко ли се крие в чистотата?” – Тя е първото стъпало от лествицата на Вечния Живот. Като се качите на второто стъпало, пак ще прочетете: *Чистота*. Тя е обширен, неизчерпаем свят.

Самата дума *чистота* не е силна дума, но ние си служим с нея по нямане друга по-силна, която да я замести. Така постъпва и всеки добър момък от село, когато иска да се жени. Той търси, избира най-добрата, най-красивата мома и като не намери каквато иска, взима най-добрата, която има в това село. Питат го: “Защо взе тази мома? Нямаше ли по-добра, по-хубава от нея?” – “Тази е най-добрата от всички. По нямане на такава, каквато желаех, взех тази. И от нея съм доволен”. И ние сега по необходимост си служим с тази проста, скромна дума *чистота*, за да изразим един красив, величествен свят. Думата *чистота* на Земята не е много красива, не е силна дума. Тя не е царска дъщеря. Баща й не е богат, но е почтен човек; майка й също не е богата жена, но трудолюбива. Значи Чистотата е родена законно, от добри родители.

За да се осъществи идеята за Чистотата, трябва да й се дадат благоприятни условия. Сега тя е в положението на малко семенце, което трябва да се посади в почвата, за да се развие. Нека няколко души вземат от това семенце и се групират по двама, трима, петима или десетина и работят върху идеята за Чистотата. Само по този начин светът може да се реформира. Мнозина поддържат идеята, че Господ може всичко да направи, че Ангелите Му помагат и т. н. Значи, щом Господ може всичко да направи, вие не трябва да работите. Това е лъжлива идея, от която трябва да се пазите. Господ има свой план на действие. Той ще дойде на Земята, но ще намери ли тогава готови хора за работа? Всеки трябва да работи, да се развива и усъвършенства. Знаете ли какво ще бъде положението на онзи, който очаква щастлив живот, а нищо не работи?

Ще приведа един пример, за да схванете добре положението на човека, който очаква добър, щастлив живот, а не работи. Той ще мяза на онази мома, която с години очаква своя възлюбен да и създаде щастлив живот, но в момента, когато той пристига, тя ляга болна и лежи цели три години. Какво трябва да прави той? – Или да си замине, или да чака да оздравее тя. Какво щеше да бъде нейното положение, ако кракът й е счупен, а възлюбеният й предлага да я разхожда с автомобил из града? За да се разхожда с автомобил из града, краката на тази мома трябва да бъдат

здрави. Всеки човек, който е лишен от добродетели, се намира в положението на момата със счупените крака. Краката на всички хора трябва да бъдат здрави! Това ще се постигне само тогава, когато хората изменят своите стари възгледи и разбирания.

Сега, като се изнесе една нова идея пред хората, те се стряскат. В това отношение те приличат на онези малки деца от старо време, чиито учители влизаха в училището с тояги. Щом виждали, че техният учител носи пръчка в ръката си, те знаели, че ще има бой. Като влезе при децата, учителят вижда, че те са вдигнали прах, но не знае кой е истинският виновник. И тогава той започва наред – този удари по ръката, онзи по главата, всички набива и излиза навън. Обаче сегашните учители не влизат с пръчка при децата. Съвременното възпитание не прилича на старото; сега има нови методи и начини за възпитанието на децата. Казвам: когато изнасям някаква нова идея пред вас, по стар навик вие се плашите, мислите, че аз нося пръчка в ръката си. Не, без тояга, без пръчка влизам аз. Този метод не е за препоръчване, той не е икономичен. Когато учителят влиза в клас с пръчка, голяма част от енергията му отива в нея. Учителят не трябва да влиза в клас с пръчка. Днес тази пръчка е заместена с перо, с молив. Тя е магическата пръчка, която всеки ученик трябва да държи в ръката си, когато учителят преподава.

И тъй с тази магическа пръчица ще напишете в съзнанието си идеята за Абсолютната Чистота. И като ви запита някой какво ви се говори при Петото езеро[46], ще кажете: "Ухо не е чуло и око не е видяло това, за което ни се говори. Говориха ни по въпроса за хигиената от гледище на Абсолютната Чистота".

21 август 1929 г., Седемте рилски езера [47]

ЦЕНТЪРЪТ НА ЖИВОТА

Два основни елемента определят посоката на човешкия живот: мислите и желанията му. Следователно, за да разберем посоката на движението на даден човек, ние требва да познаваме неговите мисли и желания. Не познаваме ли неговите мисли и желания, ние никога няма да разберем посоката, в която се движи този човек.

Представете си, че имате две точки вън от окръжността, точките 1 и 2. За да се съединят, тези две точки трябва непременно да минат през една трета точка вътре в кръга, например през точката А – център на кръга. За да се реализира една мисъл, т. е. за да стане фактор в живота на човека, тя непременно трябва да има едно желание зад себе си. Няма ли едно желание зад себе си, тя представлява празно шише. Какво се ползва човек от едно празно шише? Колкото да е красива формата на шишето, щом е празно, човек не се интересува от него. За човека е важно съдържанието на шишето, а не формата. Същото се отнася и до къщата. Всека къща е важна дотолкова, доколкото има живот в нея. Колкото красива да е къщата, щом е празна, тя не представлява особена ценност. Каква ще бъде една къща, как ще живеят хората в нея – това зависи от тяхната интелигентност. Ако собственикът на къщата пожелае да я направи с малки прозорциq обърнати на север, след известно време и той, и жена му, и децата му ще усетят физическо неразположение, а могат и сериозно да заболеят. Коя е причината за това неразположение? Малкото светлина, която влиза в къщата. Всека къща се нуждае от големи и широки прозорци, обърнати на изток и на юг.

Сега, като разглеждате чертежа на фигурата, вие можете да се запитате, защо липсват числата 3, 6 и 9. Тези числа са резултати. Числата 1 и 2 с творчески, те имат отношение помежду си. Числото 3 е резултат, получен от съединяването на 1 и 2. Шест е получено от съединяването на 2 и 4, а 9 – от съединяването на 4 и 5. Числата 2 и 4, 4 и 5 с също творчески.

Сега, ако напишете отношението 1:2, това показва, че имате отношение на мисъл към дадено желание. Това отношение може да се напише обратно – 2:1. В първия случай мисълта беше по-силна от желанието, вследствие на което постъпката, т. е. числото 3, което е резултат от

съединяването на 1+2, съдържа качествата на мисълта. Във втория случай имаме отношението 2:1, т. е. едно силно желание към една мисъл. В случая желанието взема надмощие над мисълта и резултатът 3 ще има качествата на желанието. С отношенията на живите числа едно към друго се обяснява защо в едно семейство някога се раждат повече момичета, а някога – повече момчета. Когато майката е по-силна, раждат се повече момичета; когато бащата е по-силен, раждат се повече момчета.

Съвременните хора се стремят да изменят посоката на своя живот, да внесат известно подобрение. Човек не може да измени посоката на своя живот, ако не разбира законите на своите мисли и желания. Човек не може да трансформира една своя мисъл в едно благородно желание или едно свое желание в една светла мисъл, ако няма един център или една свещена идея, към които да се стреми. Вярата в Бога е център, който трансформира човешките мисли и желания. Значи човек трябва да вярва в Бога, за да измени посоката на своя живот, да му даде права посока, която да отговаря на неговия стремеж към добър живот. Ако не се стреми към този център, човек не може да живее добре. Ако няма добри мисли и желания, човек никога не може да бъде щастлив. Добрите мисли и желания не съществуват вън от човека като нещо отвлечено, непостижимо. Те с в самия него и произвеждат радост първо за него, а после и за окръжаващите.

Първата задача на човека е да определи посоката на своите мисли, желания и постъпки. Щом определи посоката им, той ще определи и посоката на своя живот. Като определи тия неща, тогава само човек може да се занимава с въпроса за човешката душа. Преди да пристъпи към отвлечените въпроси, човек требва да реши близките. Какво представлява човекът? Човек е това, което разбира посоката на своите мисли, желания и постъпки. Човек е това, което разбира посоката на своя живот.

Казват за човека, че е единица. Какво представя човек като единица? Същество, пълно с чувства. Че е пълен с чувства, това още не значи, че е пълен с Любов. Чувствата не подразбират Любов. Любовта е мощна сила, която спојава всичко в едно цяло. Любовта е извън човешките мисли, чувства и действия. Тя се движи извън посоката на човешкия живот. Човек ще разбере Любовта, само когато разбере своите мисли, чувства и действия, когато разбере посоката на своя живот. Като отделна единица човек е резултат на посоката на своя живот, на своите мисли и желания, които представят отношение между числата 1 и 2. Когато изгуби разположението на духа си, човек остава само с отношението 1:2 или 2:1, но без център, през който да прекара своите мисли и желания с цел да ги трансформира.

Какво представлява центърът? В широк смисъл на думата център е онази точка, в която човек реализира своите мисли и желания. Например лицето А има мисъл и желание – 1 и 2, т. е. иска да си купи дрехи. Пожелава и замисля да изпълни желанието си, но няма пет пари в джоба си. Той се стреми към някакъв център. В случая банкерът е центърът, който ще му даде възможност да реализира желанието си. Следователно има ли център, към който се стреми, човек може да извади от него всичко, каквото пожелае. Значи при числото 1 се явява мисълта да си купите дрехи. После минавате през центъра, който ви помага да реализирате мисълта си и продължавате към 2 – точка на реализираното желание. Същото може да се каже и за точките 4 и 5. При точка 4 се явява мисълта, която трябва да мине през известен център и да се отправи към точка 5, дето е реализираното желание. Същото нещо става и в точките 7 и 8. Като се движи от 1 към 8, човек образува един кръг на движение, в който мислите и желанията му се редуват последователно.

Ако мислите и желанията на човека не се реализират, те остават безплодни. Като живее, човек требва да се стреми да реализира своите мисли и желания. Не ги ли реализира, няма ли никакви постижения, те мязат на окапали, но неоплодени цветове. За да има постижения, мислите и желанията на човека трябва да бъдат съществени, да му дават импулс за реализиране. Кой може да бъде център на човешките мисли и желания? – Христос. Ако мислите и желанията на човека не минат през Христа като през вътрешен център на човешкия живот, те никога не могат да се реализират. Стремете се към Христа като към център, към който да насочвате мисълта си, за да се трансформира в благородно желание. Във втория момент вие ще насочите желанието си към същия

център – Христа, за да трансформирате посоката на своя живот. Следователно, каквото да прави, човек неизбежно требва да мине през центъра на Христовия живот. Само по този начин неговите мисли, чувства и действия ще вземат права посока на движение. Като се движи около центъра А, човек образува един кръг, който постепенно се увеличава. Като мине през центъра на Христовия живот, човек започва да възприема Неговите мисли и желания, да се вглежда в страданията и мъчнотиите на хората. Макар и да не е по силите му, но в него се явява желание да спаси света. Това са мисли и желания на Христа. Тази задача е лесна за Христа, но за обикновения човек е невъзможна.

Като ученици вие трябва да си дадете отчет кои мисли и желания са ваши и кои – чужди. Ваша мисъл, ваше желание са тези, които в даден момент можете да приложите. Мислите ли, че целият кош с хляб, който носите на гърба си, е ваш? Само един килограм хляб е ваш, а останалите хлябове са чужди. Още по пътя ще ви срещнат бедни, гладни хора, които ще разграбят хляба и ще ви оставят с празен кош на гърба. С чуждото човек не може да се осигурява. Каква радост е тази, която днес преживявате, а утре изчезва? Радост, която ту се явява, ту изчезва, не е ваша. Следователно Христовият живот може да бъде център само за онзи, в когото този Живот се е проявил. Не се ли е проявил Христос в човека, и Животът на Христа не може да бъде негов център.

Днес хората имат отношение към Христа, понеже Той се е явил веднъж на Земята. Ако никак не беше се явявал между хората, те нямаше да имат отношение към Него. Може ли да се молите на същество, което не познавате и което не ви познава? Детето вика майка си и тя се обръща към него, защото детето познава майка си и майката – детето. Много хора се обръщат към Бога, молят се, искат нещо от Него, без да Го познават. Молитвите им обаче остават без отговор. Защо? – Нито те познават Бога, нито Той ги познава. Други някои не се молят, но орат и сеят, вследствие на което нивите им раждат изобилно. Те работят и се трудят. Тяхната работа е молитва. Те познават Бога чрез житното зърно, създадено от Него, и като го обработват, свързват се с Неговия създател. Така и те познават Бога, и Бог ги познава. Ако двама приятели искат да запазят отношенията си, да не се разделят, от каквато посока на мислите и на желанията си да изхождат, те всякога трябва да се срещат в центъра А, в реалността на Живота.

Когато се говори за Христа, мнозина Го считат за голям философ, както много от философите на миналите векове. Грамадна е разликата между Христа и философите. Христос си е поставил задача да спаси човечеството, а философите – да го облекчат. Когато спасява хората, Христос ги вади от техния свят и ги завежда в Своя свят. Когато облекчават хората, философите им донасят хляб, ако са гладни, но ги оставят да живеят в старата си къща. При това този хляб ще им послужи само за един ден, на другия ден ще се намерят пак при същите условия – гладни и нещастни. Христос въвежда човека в реалността на Живота – в изобилието, дето водата постоянно извира. Христос води човека при извора, отдето сам може да пие, когато иска и колкото иска. Той е осигурен на цял живот. Остави ли се хората да го облекчават, днес ще му донесат една чаша вода, но утре пак ще жадува. Приложете философията на Христа, за да получите истински постижения. И без тази философия ще имате постижения, но постиженията на болния, на невежия, на слабия. В тия постижения човек е изпълнявал все чужди желания. Чуждите желания не водят към добър край. Някой се заеме да прави къщи. Той си направи две-три къщи, даде ги под наем, и всеки месец ходи да събира наеми от кираджиите си. Той направил тия къщи под чуждо влияние, а не по свое собствено желание и после съжалява, че му създали големи неприятности. И критикът е подобно нещо, и той ходи от човек на човек да критикува, т. е. да събира наеми. Една къща е достатъчна на човека. Тази къща е неговото тяло, в което той живее. Ако може да стане господар на своето тяло, той е изпълнил задачата на своя живот.

И тъй, иска ли да стане господар на себе си, човек трябва да приеме новите идеи и да ги приложи. Щом приеме новите идеи, той трябва да се откаже от старите. Старите и новите идеи не могат да живеят на едно място. Срещнат ли се някъде, те непременно ще се стълкновят. Докато не напуснете старите си къщи, вие никога няма да влезете в новите. Напуснете старите, нехигиеничните си къщи и влезте в новите, които са светли, просторни, хигиенични. За да стане това преместване,

вие трябва да прилагате. Без приложение няма постижение. Човек е недоволен, защото не прилага. Недоволството показва още отсъствие на център. – "Не мога да се моля." – Нямаш център. – "Не мога да мисля." – Нямаш център. – "Не съм разположен." – Нямаш център. – "Какво да направя?" – Начертай една окръжност, прекарай трите линии в кръга, мисли върху тях, върху центъра, докато тази идея оживее в теб. – "Защо не получавам отговор на молитвата си?" – Защото не си готов на жертва за Господа. Когато човек пожертва всичко за Господа, молитвата му ще се приеме. Щом се отрече от себе си и пожертва всичко за Бога, човек отново получава онова, което е изгубил. Така стана и с праведния Йов. Той страда, изгуби всичкото си имане, синове и дъщери, но щом се отрече от себе си, от своя живот заради Господа, всичко отново му се върна, но по-хубаво, по-изобилно.

Един американски проповедник, добър и благочестив човек, проповядвал Христовото учение цели двадесет години между езичниците на остров Цейлон. Един ден, като си дал отчет за своята работа, изпаднал в голямо противоречие с себе си. Той си казал: "Цели двадесет години работих, но нищо не постигнах, не можах да обърна към Христа нито един езичник." Той търсил причината за неуспеха си ту вън от себе си, ту вътре в себе си. Недоволен от работата си, един ден той изгорил диплома си, извикал всички езичници на събрание и им казал: "Много време ви проповядвах, но има нещо, което не изпълних, не приложих учението на Христа както трябва. Ето, Христос е казал, че който има две ризи, той трябва да даде едната На своя ближен, който няма нищо. Сега вземете от дома ми кой каквото иска. Оставям всичко на ваше разположение." Езичниците веднага отишли в дома му и всеки взел каквото му трябва – маса, стол, дрехи. Като се върнал в къщата си, проповедникът не намерил нищо – къщата му била съвършено празна. Въпреки това той почувствал голямо успокояване, че изпълнил нещо от учението, което проповядвал. В този момент двама езичници се обърнали към Христа и станали истински Христови последователи. Останалите езичници започнали да мислят върху това, което направили, и един след друг връщали това, което взели от дома на проповедника. Те разбрали, че не постъпили добре. Те обикнали своя проповедник и започнали редовно да посещават проповедите му и да изпълняват каквото им се говорило. Какво показва това? – Човек трябва да се изпита.

Ще кажете: "Добре е, ако всичко, което човек е изгубил, се върне. Ами ако не се върне?" – Дали ще се върне, или не, придобивката седи в обръщането на двамата езичници към Бога. Като души те струват повече от всякакви материални блага. Следователно, като се натъкне на известно противоречие, човек трябва да мине през центъра и след това да търси причината на противоречието. Когато мине по пътя на напредналите, на Разумните същества, тогава само човек ще придобие истинско познаване на света. С други думи казано, нещата стават ясни за човека, когато Божественото начало се пробуди в него. Това значи: невъзможното за човека е възможно за Бога. Невъзможните неща в периферията стават възможни в центъра.

Сега, като сте дошли на Земята, вие трябва да регулирате мислите, желанията и постъпките си. Това можете да постигнете в един момент, но само когато човек живее в центъра. И тогава, ако не впрегне своето богатство, знание, своите мисли, чувства и способности в някаква велика работа, човек напразно живее при добри условия. Ако оборът на човека е пълен с коне, които само храни, а не впряга на работа, те са безпредметни. Щом храни коне, човек трябва да ги използва. Не може ли да ги използва, по-добре да ги пусне на свобода в гората. Безсмислено е да има човек коне, да разправя за тяхната порода, да ги показва на хората, а да не ги използва. За да осмисли живота си, човек трябва да има център. Без център той ще пада, ще става и нищо няма да разбере. Всички талантливи, гениални хора, всички светии имат център в своя живот, вследствие на което те създават наука, музика, поезия, изкуство и помагат на човечеството. Техният живот е осмислен отвън и отвътре.

Днес всички хора се намират пред този център и се страхуват да минат през него. Защо? – Нагорещен е този център. Минат ли през него, те ще се стопят. Какво зло има в стопяването? Ако сте лед, ще се стопите и ще се превърнете във вода. Като лед вие сте били инертни, мислили сте само за себе си, а като вода започвате да поите каквото срещнете на пътя си – растения, дървета, животни и хора. Всички ви поздравяват и пожелават добър път към морето. Кое е по-добро за човека – да седи

на едно място или постоянно да се движи? Животът на съзнанието е движение към великия център. Спре ли се движението на съзнанието, човек се превръща в лед и казва, че животът няма смисъл. Щом животът на човека се е обезсмисли, спасението му е в центъра. Там той ще се изпита и разбере дали неговите мисли и желания са устойчиви, каква е тяхната посока на движение и т. н.

Мнозина говорят за своето минало. Миналото е отживяло времето си. Настоящето трябва да се реализира. Ако не се реализира, то ще се обезсмисли тъй, както езерото се изпарява, когато в него не приижда вода да го опреснява. Ако няма притоци, езерото непременно ще се изпари. Следователно, докато човек живее с старите си разбирания и постоянно говори върху страданията на Христа, върху Неговия живот, без да прилага Словото Му, в скоро време ще се изпари, ще замяза на пресъхнало езеро. За да не дойде до това положение, всеки ден човек требва да реализира по една красива мисъл и по едно възвишено желание. Това струва повече от цялата философия на света.

Като ученици вие трябва да работите върху себе си, да не бъдете едностранчиви. Като метод за работа стремете се към центъра на Христовия живот, да се свържете с Него. Свържете ли се с Него, вие ще урегулирате вашите мисли и желания, ще добиете самообладание. Всичко това ще осмисли живота ви. Всека вечер мислете за целта на своя живот, а през деня работете за реализиране на тази цел.

Само Божията Любов носи пълния Живот.

23 октомври 1929 г., София [48]

УТРИННИ СЛОВА

АБСОЛЮТНА ИСТИНА

Научихте ли молитвата на Даниила?

Нека всеки сам си прочете Евангелието от Йоана. Добре е всеки да си носи по едно Евангелие. Казвам: каквото правите, правете го за Господа. Като влезете в клас, пазете мълчание, бъдете съсредоточени.

Като ученици, вие трябва да говорите истината. На ученика не се позволява никаква

лъжа. Лъжата е двоен грях. Като направиш една погрешка и не искаш да я признаеш, ти излъгваш. От вас се иска да осветявате Името Божие. Ако вие не направите това, ще дойдат други, те ще осветят Името Божие. Ако обичаш Бога, ти ще пазиш Името Му свещено, а същевременно ще почиташ и хората.

Казват, че някога съм постъпвал по човешки. Щом е така, всякога ще постъпвам по Божествено. Както и да постъпвам с хората, те всякога са неблагодарни. Бог им е дал Живот, дал им е ум и сърце, дал им всички блага и те пак са неблагодарни. От хиляди години Бог работи за вас и пак сте неблагодарни. Казано е в Писанието: "Волът познава господаря си, а Израил не познава Господа." Ако човек не въздържа ума и сърцето си, как ще познае Господа? Ако се караш с всички хора, как ще служиш на Господа? Това се отнася до всички без изключение. И между вас няма нито един, какъвто трябва да бъде.

Днес говоря на всички. Ако не сте доволни, идете в света, там ви чака камшик. Ако не изпълнявате Божията Воля, от вас нищо няма да остане. Това да го знаете! Онези, които изпълняват Божията Воля, делата им ще просветнат. Казано е в Писанието: "Бъдете съвършени, както е Отец ваш небесни." Сега ще направя един опит, да видя кои от вас са съвършени и кои не са. Ще ви полея с малко газ и ще драсна една клечка кибрит, да видя ще се запалите или не. Ако се запалите и изгорите, вие сами ще знаете от кои сте; ако не изгорите, пак ще знаете от кои сте. Знание е нужно на човека. Ако знанието не повдига човешкия живот, то не е истинско. То е товар, с който човек сам не може да се справи. Ако знанието не се превърне на Светлина, на която човек може да чете, то не е истинско Знание. Колкото повече се пробужда съзнанието на човека, толкова повече се увеличава и Светлината му. Като знаете това, работете върху пробуждане на съзнанието си, не го приспивайте. В Царството Божие може да влезе само човек с будно съзнание. Там не се приемат стари, хилави, с треперещи ръце и крака. Помнете: в Божествената Школа са приемат само млади хора. Какво ще стане със старите? – Старият трябва да се подмлади, а младият да се превърне на Слънце, да свети. Това изисква Божественото учение. То носи ред и порядък навсякъде. Ученикът носи уханието на цветята. Божественото учение изключва всякаква нечистота.

Някои от вас още се държат за църквата, за проповедите на своите пастири. Те са свободни, нека отидат при тях да им проповядват. Ако мислите, че учението на света е право, идете в света. Тогава аз ще бъда свободен. Едно ще знаете: ако търсите лесен път на спасение, никъде няма да го намерите. Дето Божията Любов е изопачена, там не може да има спасение. Временно залъгване може да има, но не и това, което търсите. Като ви наблюдавам, виждам, че някои идват при мене с единствената цел да им разкрия известни тайни. Хиляди години още да стоят при мене, няма да им открия нищо. Защо? – Защото още не са готови за това знание. После ще се оплакват, че не съм ги погледнал както трябва. Как ще ги погледна както те искат, когато се опитват да ме лъжат? – "Учителя не се отнесе добре с мене." Как ще се отнеса добре, когато тъпчеш Истината с краката си? Какво отношение мога да имам към онзи, който осквернява с ума си Божественото знание, а със сърцето си опетнява Любовта на Бога? Това се отнася за всекиго от вас – никого не изключвам. Между вас няма нито един истински праведен човек. Затова казвам: ако твоята неправда не се превърне на Правда, не можеш да станеш човек. Ако неправдата на света се превърне в Правда, може нещо да се очаква от този свят. Опитай се днес да кажеш на някого, че не е праведен. Той ще каже: "Баща ми е благороден човек, майка ми е праведна." Питам какво ще кажете за честността на народа, ако сам царският син краде? Следователно ако и вие, които вършите Волята Божия, крадете, де е вашата честност? – "Но аз съм изпълнил всичко, което се иска от мене." Само веднъж ли? Не ставайте слуги на дявола, на отрицателните сили. Ако не прилагате Божественото знание, ще се натъкнете на знанието на Черната ложа, от което произтичат всички нещастия. – "Но Бог ще ни помогне." Как ще ви помогне, когато нямате една велика идея? – "Ще се молим." Ще се молите, но няма да получите отговор на молитвата си. Мислите ли, че ако нямате успех, Бог е с вас? Докато не станеш едно с Бога, да имаш непреривен Мир в душата си, да изпълниш Волята Му, никога не можеш да имаш пълен успех.

От всички се иска да турите ред и порядък в себе си; да се справите с онази компания от

духове, които бушуват във вас. Вие сте председателят на тази компания. Ако не турите ред и порядък в тази компания, от вас нищо няма да остане. Не се опитвайте да извинявате вашите членове. Не се позволява никаква лъжа. Не изопачавайте Истината, не изопачавайте и моите думи. Не лъжете в мое име, не позволявам това. Помнете: който лъже в мое име, нищо няма да остане от него. – "Тъй каза Учителя." Десет пъти проверете това, което съм казал, но не лъжете в мое име. Не лъжете и в Името Божие! В Школата не се позволява абсолютно никаква лъжа. След всичко това ще дойде някой да говори за Любовта. Какво ще говориш на гладния за Любовта? Ще нахраниш гладния, нищо повече. Като го нахраниш, ти си изпълнил Волята на Бога. Ще дойде някой да ми разказва, че Бог му се явил. Това е механическо разбиране, мина времето на тези лъжи. Ако отсега нататък Бог може да ни говори, де остава Истината? Пъпката, която днес се разцъфтява, се е приготвила от дълго време за този процес. Много пъти е цъфтяла тази пъпка. Казваш: "Слънцето изгря." Много пъти е изгрявало Слънцето, но ти не си го видял. Следователно, ако ти още не си цъфнал, гледай да цъфнеш. Силата на човека се крие в пукването на пъпката, в нейното разцъфтяване.

Млади и стари, всички трябва да разбирате правилно Живота. Някои от вас мислят, че няма какво повече да учат. Изучавали ли сте закона на жертвата? Знаете ли какво отношение има той към Живота? Като живеете, ще се учите да жертвате. От вас се иска да живеете правилно, за да изправите живота си. Ако сами не го изправите, аз ще го изправя. Но горко ви тогава! Такова изправяне ще стане, каквото не сте мислили. Сами ще видите какво ще дойде, но не чакайте да дойде този ден. Ако мислите, че като дойде войната, работите ви ще се оправят, вие сте загубени. Не чакайте да залезе Слънцето, че тогава да се оправят работите ви. Не, работите ви ще се оправят, докато грее Слънцето. Използвайте този момент. Очистете сърцата си според Свободата, която Бог ви е дал. Защото кой каквото е сял, това ще жъне. Законът е строг. Кой каквото прави, сам ще носи последствията си. В бъдеще бащата няма да отговаря за сина си, нито майката – за своята дъщеря. Мина времето, когато родителите отговаряха за децата си. Едно време за злото се въздаваше до четвъртото поколение. Сега всеки сам ще отговаря за погрешките си. Никой за никого няма да плаща.

Ето защо, който влиза в класа, трябва да пази хармония. Всеки да има вътрешен Мир. Като дойдете тук, вместо да говорите, отворете си Евангелието и четете. За следния път всеки да носи Евангелието и да чете. Ако няма възможност да носи цялата книга, да си препише само главата, определена за четене. Иначе няма смисъл да се събираме. Ако Божието благословение не дойде върху нас, какъв смисъл имат събранията ни? Не е позволено да си играете с Бога. Това е най-опасното нещо в света! Ще се изправите пред Бога да искате това-онова, а ще правите каквото ви дойде на ум. Ще обещавате нещо, без да го изпълните. Не, обещаеш ли нещо за Господа, ще го изпълниш. Кажеш ли веднъж, че ще служиш на Бога, ще изпълниш обещанието си. И животът ти да коства, ще служиш на Господа.

Като ви наблюдавам, виждам, че сте се отпуснали, че не работите както по-рано. Искате да бъдете свободни. Бездействието не е свобода. Живейте и работете така, всеки да види, че у вас има нещо особено. Всеки да види Божественото във вас. – "Слабости имаме, нали сме хора?" Всеки може да си има някаква слабост, обаче лъжата се изключва. Не е позволено на човека да лъже! Аз имам най-голямото отвращение към лъжата. Всичко може да се прости на човека, но лъжата – никога. Другите ви грехове могат да се простят, но лъжата никога не се прощава. Като ви срещна, едно нещо искам от вас: да сте свободни от лъжата. Искам да видя, че прогресирате, но без лъжа. Абсолютно никаква лъжа! Не позволявай на лъжата да застане между тебе и Бога като препятствие. Дето е лъжата, там всички работи се развалят. Не туряйте никаква преграда между Бога и вашата душа. Не питайте до кого се отнася това. Аз говоря на всичките хора. Това се отнася до всички без изключение. Аз не говоря само за Абсолютната Чистота. Преди да дойдете до Чистотата, вие трябва да изключите лъжата от своя път. Тя прекъсва всякакво развитие. След лъжата иде смъртта. Който лъже, сам прекъсва връзката на своя живот. Работете върху себе си, за да се освободите от лъжата. Само така ще дойде Мирът. Дето има лъжа, там не може да има Мир. С лъжата си служат, а за Мир

говорят! Мирът ще дойде, когато лъжата престане. Мирът трябва да застане между Бога и нас. Христос казва: “Моят мир ви давам.”

Сега, като излезете от класа, ще кажете, че Учителя ни нахока. Това не е хокане. Кажете: “Учителя иска от нас да се освободим абсолютно от лъжата.” Това е Истината. Не кажете ли Истината, вие си служите с друга лъжа. Защо ще говорите това, което не е казано? Срещна една млада сестра и я погледна. Защо я погледнах? – Искам да й кажа да не лъже. Казвам й мислено: “Ти си млада, едва сега влизаш в света и лъжеш.” Срещна една стара сестра, и нея погледна. Казвам й мислено: “Сестра, единият ти крак е в гроба, внимавай да не лъжеш.” И младите, и старите трябва да говорят Истината. Някога и мене поглеждат накриво. С това хората ме питат: “Защо позволяваш на учениците си да лъжат? Защо позволяваш и на духовете да ни лъжат?” Така те ме правят техен съучастник. Не, аз не мога да бъда техен съучастник. Има нещо, в което не мога да участвам – това е лъжата.

Ще кажете, че не може без лъжа. Може и без лъжа. Без лъжа ще бъде вече! Аз съм доста снизходителен към вас. Всички грехове могат да ви се простят, но лъжата – никога! За предпочитане е всеки грях, но не лъжата. Ако един човек не е направил нито един грях, а само лъже, все едно, че той е извършил всички грехове. В това отношение той е най-големият грешник, той е непоправим. Дяволът е баща на лъжата. Понеже той лъже, никой не може да го спаси. Щом престане да лъже, другите му грехове лесно ще се простят. Помнете: лъжата не се прощава. – “Какво да правя, когато мине пред ума ми една лъжлива мисъл?” – Хвани я за ухото и я изнеси навън с думите “никаква лъжа!” Това са думи на Учителя. – “Какво да правя след това?” Ще говориш Истината. И като те питат какво говори Учителя, кажи: “Учителя ни говори да изхвърлим лъжата навън.” Ще кажете, че съм бил разгневен. Това е лъжа. Гневът нищо не помага, какво ще направя с гнева си? Значи ще се намръщя, ще си повдигна гласа, ще викам. Не, с това нищо не се постига.

Повтарям: никаква лъжа! Помнете: ако искате да имате Божието благословение през тази година, откажете се от лъжата. Иначе всичко ще изгубите. Аз не искам нито един от вас да бъде ощетен. Аз поддържам вашия интерес. Ако ви оставя с лъжата, вие съвсем ще се объркате. Лъжата не е присъщо качество на човека; тя е присадена от друга култура. Вие не можете да я обичате. Лъжата има животински произход.

Ще прочета първа глава от Евангелието от Йоана: “В начало бе Словото, и Словото бе у Бога.”*(1-ви стих)* Под Слово разбирам Разумността. Значи в начало бе Разумността.

“И виделината свети в тъмнината, и тъмнината я не обзе.” *(5-и стих)* Защо не я обзе? – Защото Разумността бе там.

“И Словото стана плът, и всели се между нас (и видяхме славата негова, слава както на единороднаго от Отца), пълна с благодат и истина.” *(14-и стих)* – Там, дето има Благодат, дето има Истина, там няма никаква лъжа. Дето има лъжа, няма Благодат, няма Истина, няма Слово, няма Разумност.

“Никой никога не е видял Бога; единородният Син, който е в пазухата на Отца, той го изяви.” *(18-ти стих)* Защо никой не е видял Бога? – Защото повечето хора си служат с лъжата. Всеки, който лъже, не може да види Бога. Ако искаш да Го видиш, освободи се от лъжата.

“И изповяда, и не се отрече: и изповяда: Не съм аз Христос. И попитаха го: А що си? Илия ли си ти? и казува: Не съм. – Пророкът ли си ти? и отговори: Не.” *(20, 21-и стих)* – Макар че беше смел човек, пророк Илия се уплаши от една жена и избяга в пустинята. Този страх остана и у Йоана. Затова като го запитаха не е ли Илия, той отрече. От кого се отрече? – От страхливия Илия.

“Рече: Аз съм “Глас на едного, който вика в пустинята: Оправете пътят Господен, както рече пророк Исайя.” *(23, 24-и стих)* – Йоан искаше да каже, че не е онзи Илия, който изби пророците. Той е онзи глас, който казва: “Оправете пътищата Господни!” Значи Йоан не е старият Илия, но новият.

“А защо кръщаваш, ако не си Христос, нито Илия, нито пророкът?” *(25-и стих)*

“И аз го не знаех; но този, който ме проводи да проповядвам с вода, той ми рече: На когото видиш, че слязва Духът и остава на него, той е, който кръщава с Духа Святаго.” *(33-и стих)* –

Този говори Истината. Който лъже, на него Духът не може да слезе.

"И аз видях и свидетелствувам, че този е Син Божий." *(34-и стих)* – Кой е Син Божи? – Който никога не лъже.

"И като се обърна Исус и ги видя, че идат подире му, казва им: Що търсите? А те му рекоха: Равви, де живееш?" *(38-и стих)*

"Казва им: Елате и вижте! Дойдоха и видяха де живее; и останаха при него през този ден, а часът беше около десет." *(39-и стих)* – Христос живее там, дето няма лъжа.

"Намерихме Месия, което се тълкува Христос." *(41-и стих)* – Значи намерихме Онзи, който никога не лъже. Намерихме сина Йосифов, който никога не лъже.

"И рече му Натанаил: От Назарет може ли да излезе нещо добро? *(46-и стих)* – Другояче казано, от Назарет може ли да излезе човек, който да не лъже?

"Видя Исус Натанаила, че иде към Него, и казва за него: Ето истинен Израилтянин, в когото лукавщина няма." *(47-и стих)* – Този е човекът, който е готов да говори Истината.

"И казва му: Истина, истина ви говоря; от нине ще видите небето отворено, и ангелите Божии да възлязват и слязват над Сина человеческаго."*(51-и стих)* – Синът дойде, когато лъжата трябваше да се изхвърли навън.

И тъй, тази година работете върху онова, което е добро пред Господа. Не мислете само за себе си. Ако вярвате, че Бог живее във всички хора, работете за общото дело. Тогава и Бог ще вижда през очите на всекиго, че изпълнявате Неговата Воля. Дойдеш при мен да ми искаш сто лева назаем; аз виждам, че с тези пари искаш да купиш едно въже да обесиш някого. Ще изпълня ли Волята Божия, ако ти дам тези пари? Аз ще изпълня Волята Божия, като изпратя двама души да те набият хубаво и с носилка да те занесат на леглото. След това аз сам ще дойда да те лекувам. Това значи да изпълниш Волята на Бога. Следователно страданията идат да те запазят от престъплението, което си намислил да правиш. Ще те набият, ще боледуваш малко, но ще се изправиш. Като вървиш, паднеш и счупиш крака си; защо? – Сгрешил си нещо. Кракът страда заради тебе, но ще те научи да не грешиш. Той се отказва да ти служи. Казва: "Бог ме направи да ти служа, но без никаква лъжа. Ако ме караш да лъжа, не се мръдвам от мястото си."

Наистина, няма по-красиво нещо да срещнеш човек, в когото няма никаква лъжа. Няма по-красиво лице от това, което никога не лъже. То е ангелско лице. Всичко може да каже, но лъжа – никога! Който не лъже, носи греховете на хората. Който лъже, носи своите грехове, за които няма изкупление. Те са греховете на дявола.

Ако ви питат какво ви говори Учителя днес, кажете: "Да живеем без лъжа." Ето Истината. Обърнете се към Бога със следната мисъл: "Господи, душата ми желае да дойде Мирът във всичката си пълнота." Де е Мирът? – Дето няма лъжа.

Сега, вие, софиянци, през цялата седмица ще ставате в 4:30 ч. да изпълнявате наряда. Още със ставането ще си кажете: "Без лъжа!" Ще скъсате връзките си с лъжата. Ще се разведете с нея. Лъжата е жената, а вие сте мъжът. Аз ви развеждам с тази жена. Никой няма право да се жени за лъжата. Ще останете девствени! Лъжата е първата жена – блудница. Ако се свържете с нея и родите деца, мислите ли, че те ще бъдат добри? Мислите ли, че те ще имат възвишени желания? Никакъв съюз с лъжата! Ако се жените, съветвам ви да се свържете с Истината. Пита ме някой да се ожени ли. – Ожени се, но само за Истината. – "Трябва ли да се женим?" – Женете се. За кого? – За Истината. Който влиза в класа, трябва да се разведе с лъжата и да се ожени за Истината. Ако бащата е свързан с лъжата, и него ще напуснете. Ако роднините ви са свързани с лъжата, и тях ще напуснете. Това означава стихът: "Да се отречеш от баща си и майка си." Отречи се от себе си и от всички, които те подтикват към лъжа. – "За кого да се оженим?" – За Истината. – "Кого да обичаме?" – Истината. Ще обичаш баща си и майка си, които служат на Истината. Ще обичаш брат си и сестра си, които служат на Истината. Ще обичаш роднините и приятелите си, които служат на Истината. Ще обичаш животните и растенията, които служат на Истината.

Абсолютна Истина! Ето идеалът на Новото учение. Абсолютна Истина! Ето идеалът на Новото човечество. Дръжте този идеал в душата си.

21 септември 1930 г., София [49]

ТОЙ СЪЗДАВА

Ще прочета първа глава от “Деянията на апостолите.”

Животът е наука, която трябва да се изучава. Говорите за човешкия живот, но и него не познавате. Говорите за живота на Природата, и него не знаете. Животът на Природата е живот на голямо разнообразие във форми и прояви. Човешкият живот е пълен с отрицания, със скърби и радости, с тревоги и недоразумения, с доволство и недоволство. Радост и доволство се среща малко, повечето е скръб и недоволство. Много усилия са правели учените, философите и Учителите, да покажат на хората как да живеят. Мъчно е да научиш човека да живее правилно. Това е труден, отвлечен предмет. Животът не е нещо конкретно, което можеш да видиш и пипнеш. Човек очаква щастието, очаква да дойде Царството Божие на Земята, иска да влезе в Рая, мечтае за истинския Живот. Какво ли не очаква човек? Всичко това са форми на целокупния живот.

Мнозина се запитват има ли друг живот, освен тоя на Земята; ако има, какво се крие в него? Има друг свят, разбира се, много светове има, но това са степени на съзнанието. Спрете вниманието си върху съзнанието на мравката, на рибата, на птицата, на млекопитаещото, на човека и на Ангела, за да видите какво голямо разнообразие се крие в техния поглед и разбиране за Живота. Сравнете чистотата на човека и на Ангела, да видите какво голямо различие има между тях.

Казвам: сега се говори за идването на Христа, т. е. за слизането Му на Земята и за Неговия живот. Затова, като се казва, че Той иде на Земята, всички мислят, че това ще стане както в миналото. Вие знаете как идат на Земята вашите близки и как я напущат, затова мислите, че и Христос ще дойде и ще си замине като тях. Това се отнася до ония, които не са живели добре. Тях носят тържествено на носилка, свещеници им пеят, речи им държат. Това е живот на аристократите. Обаче Христос не дойде, както идат обикновените хора и няма да дойде като тях. Христос не чакаше да Го носят с носилка. Той извика учениците си, говори им и пред тях се възнесе. Днес очакват Христа да дойде пак в плът на Земята. Не е въпрос в плът ли ще дойде или като дух. Идването Му е въпрос на съзнанието. Защо? – Защото и ония, които видяха възкресението и възнесението на Христа, пак се усъмниха. Оня, който има пробудено съзнание, никога не се съмнява. Той живее в бързите промени и от нищо не се страхува.

Какво се иска от сегашния човек? – Безстрашие. За да не се страхува, той трябва да е запознат с вътрешната страна на Живота, с промените, които стават в него. Мнозина се страхуват да не изгубят тялото си. Каквото и да правят, както и да го пазят, един ден ще го изгубят. Това е истината. Казано е: “Има тяло естествено, има и тяло духовно!” Естественото тяло се губи, а Духовното остава за вечни времена. Съзнателно или несъзнателно всички хора се стремят към съграждане на своето Духовно тяло. И то е изложено на постоянни промени, но на по-малко противоречия от естественото. Както за съграждане на физичното тяло са нужни материал, средства и работници, така и за съграждане на Духовното тяло са нужни материал, средства и работници. Майката и бащата са главните работници за съграждане на физичното тяло на детето. Щом излезе от утробата на майка си, то започва да работи върху себе си. Кой е главният работник за създаване на Духовното тяло, наречено неръкотворно? – Бог. Той е създал това тяло за жилище на душата. Чрез това тяло душата расте и се развива, затова трябва да й съдействате. Така вие постоянно ще се изменяте и ще изучавате законите на Живота. Ако не познавате тия закони, и себе си няма да познаете. – “Ще се познаем ли в другия свят?” – Ще се познаете, разбира се. Ако кучето познава господаря си, човек човека ли няма да познае? Има нещо, по което кучето познава господаря си. Следователно, колкото и да се измени човек в другия свят, все ще остане нещо, по което близките му ще го познаят. И на Земята хората се познават мъчно. Детето расте, става юноша, възмъжава, става

възрастен човек, остарява и близките му, които не са го виждали отдавна, не могат да го познаят. Най-лесно човек се познава по гласа, той е най-постоянен. Това е външен белег. Вътрешно човек се познава по своята мисъл, по своите чувства и постъпки. Хората не мислят, не чувстват и не постъпват еднакво. Благодарение на това те се различават един от друг.

Помнете: красив и разнообразен е Животът. Дойдете ли до еднообразие в мислите и в чувствата на хората, вие се отегчавате от тях. Еднообразието отблъсква, а разнообразието привлича. Чувате ли често да ви казват, че трябва да се обичате, вие се отблъсквате от тия хора. Да се обичаме, да се обичаме! Какво означават думите *да се обичаме*? Това значи да проявим Живота и Любовта в тяхното разнообразие. Животът е красив, когато е изпълнен с Любов, работа и молитва. Да се молиш, това не значи да заемеш положението на един благочестив човек. Това е тщеславие – искаш да се представиш пред хората такъв, какъвто не си. Майката ще научи детето как трябва да се моли. То, от своя страна, казва: "Майка ми ме научи да се моля." Научи ли се детето да се моли, и като порасне, като стане възрастен човек, пак ще се моли. Важно е човек да не се моли по един и същ начин, еднообразието отегчава. Пазете се от него, за да не се отегчите и от молитвата. Човек трябва да бъде свободен във всичките си прояви. Ако някой е по-напреднал в развитието си, не трябва да се налага на младите, да им казва какво трябва да правят и какво да не правят.

Какво ще стане, ако младият прави всичко, каквото старият прави? Младият се отличава от стария, който постоянно се оплаква, че краката му не държат, че не може да мисли и да говори свободно. Като види лицето си набръчкано и остаряло, той казва: "Всичко изгубих!" И при това положение човек пак се надява, очаква по-добри условия в Живота. Какви ще бъдат по-добрите условия за страдащия? Каквито и да бъдат условията, щом не познава Божията Любов, нищо няма да постигне. Едни си представят Бога по един начин, а други съвсем не мислят за Него, даже не си Го представят. Аз не искам да се спирам върху тоя въпрос, защото ще се яви спор между хората кой по-добре разбира Живота, кой има по-ясно прозрение за нещата. Спорът може да се разреши лесно: който разбира Живота по-добре, той може да свърши много работи. Да мислиш, че разбираш Живота, без да направиш нещо, това показва, че се заблуждаваш. Щом разбираш нещата, ще имаш по-големи възможности и постижения. За Бога ще говориш, само след като направиш нещо за Него. Не говори за добродетелите си, преди да си ги проявил. Не мисли, че си певец, докато не си пял и сам не знаеш как пееш. Преди да си нарисувал една художествена картина, не говори за художество. Не казвай, че си окултен ученик, докато не можеш да четеш по лицето, по главата и по ръката на човека. Библията счита за грях гадаенето и четенето по ръката, по лицето и черепа на човека. Ще кажете, че апостолите са говорили и предсказали много неща, ще кажете, че Духът е говорил чрез тях. Човек трябва да знае положително дали наистина е говорил Духът чрез него. Ако Духът му е говорил, и той ще говори като него.

Как се познава кога говори Духът? Ако отидеш при болен и Духът говори чрез тебе, болният ще оздравее. Ако влезеш в един дом, дето домашните не се обичат и разбират, ти ще внесеш известно подобрение в отношенията им. Когато две деца, двама влюбени или мъж и жена се карат за нещо, Духът не е между тях. Духът примирява хората. Той не търпи никакво недоразумение, никакъв спор. Докато хората се карат и спорят, това показва, че те водят крайно индивидуален живот. В индивидуализма всеки търси своето право. Причината за спора и недоразуменията между хората е недоимъкът. Всички спорят все за малки работи. Страданието, подозрението, съмнението, завистта се дължат на недоимък на Любов. Вложи Любов в сърцето на човека и виж какво ще стане с него. Той ще започне да учи, да работи. Той ще обикне хората и всичко отрицателно в него ще изчезне. Любовта носи новата философия на Живота. Как се лекува съмнението? – С вяра. – "Нищо не става с вяра." Със сегашната човешка вяра нищо не става, но с абсолютната вяра, която Духът носи, всичко става. Без Духа няма вяра, няма виждане. Как ще вярваш в неща, които не си видял? Ще цитирате стиха: "Блажени сте, ако не сте видели и повярвате." Как разбирате тоя стих? Вие вярвате например на апостолите, защото те видяха Христа. Значи вярваш, защото имаш пред себе си една конкретна мисъл, едно конкретно съзнание. Ако никой не е видял как се е възнесъл Христос на Небето, и ти не можеш да повярваш в това. Не можеш да вярваш в нещо, което не е станало. Изобщо

човек вярва в неща, които са станали и които стават.

Казвате: "Да сме живели и ние в ония времена, сами да видим с очите си възнесението на Христа!" Малко хора са имали тая привилегия и в ония времена. Малко хора са имали привилегията да бъдат във времето, когато Христос се е родил и да Го видят. Колко евреи могат да се похвалят с тая привилегия? Разнесе се слух, че Исус се е родил в яслите, но колцина Го видяха? Ако и вие бяхте във времето на Христа, какви възможности щяхте да имате? Тогавашните времена бяха тъмни. Хората търсеха Бога със свещ, но не Го намериха. Сегашният век е век на зазоряване. Хората могат да намерят Бога и без свещ, но ако Го търсят. Да намериш Господа, лесно или мъчно, това е въпрос на съзнанието. Днес тая възможност е по-голяма. – "Видяхме Господа." Оживяхте ли? – "Не сме оживели." Щом е така не говорете неща, които не познавате. Казано е в Писанието: "Който чуе гласа на Господа, ще оживее." Който види Господа, ще просветне. Да видиш Господа, това значи да видиш реалността на Живота. Който е видял Господа, той е ликвидирал с недоволството. Ако не си Го видял и се съмняваш в Него, ти живееш в недоволството, ти си беден човек. – "Искам да стана богат." С какво? – "С вяра, с любов." – Щом придобиеш вяра и Любов, твоето недоволство изчезва.

И тъй, вярата, Любовта, това са добродетели, към които всеки се стреми. Какво нещо е Добродетелта? – За Добродетелта може да говори само оня, който казва за себе си *Аз*. Животното не може да каже *Аз*, то живее в общото съзнание. Човек обаче се е отделил от общото и живее като отделно, самостоятелно същество. Според някои, има състояние по-високо от Аз-а. Някои го наричат безлично състояние. Да живееш в безличното състояние, това значи да включиш в себе си всички Аз-ове и да живееш вън от тях. Може ли да си представите какво състояние е това? Мислете върху безличното състояние, за да разберете неговия вътрешен смисъл. Кое състояние е по-добро – да живееш в състоянието на Аз-а или в безличното състояние? Питам кое е по-добре – да знаеш само една буква от азбуката или всички букви? Следователно Аз-ът е първата буква на великото Божествено знание, което в бъдеще ще ви се открие. Буква ли е Бог? – Повече от буква. Личност ли е Той? – Повече от личност. Бог е повече от всичко, което може да си представите.

Сега, в каквото състояние да сте, не мислете, че сте дошли до най-високата степен на съзнанието. Че сте дошли до състоянието на Аз-а, радвам се, но още много Аз-ове трябва да включите в съзнанието си. И тогава като кажеш, че обичаш ближния си, разбирам да обичаш всички, които казват *Аз*, както и ония, които не могат да кажат *Аз*. Защо трябва да обичаме всички? – Защото всичко живо е създадено от Бога. Срещнеш един вол, питаш го: "Отде идеш?" Той се свива, нищо не отговаря. – "Кой те създаде?" Пак нищо не отговаря. Тогава иде Бог и казва: "Аз го създадох." Питаш мравката кой я създаде, защо има толкова крака; и тя нищо не знае, не може да отговори на тия въпроси. Тя знае само, че за сегашния ѝ живот са нужни повече от два крака. И в тоя случай Бог се явява и казва: "Аз създадох мравката." Питаш животното защо ходи на четири крака. То погледне към тебе и нищо не отговаря. И ти, човекът, като се качиш на кола, на файтон или на автомобил, ходиш на четири крака. Може и на два крака да ходиш – с мотоциклет. Силата на човека не е в двата крака, но в положението, което заема по отношение на Земята и на Слънцето. Той е в перпендикулярно положение към Земята, а животните – успоредно на нея. Главата му е свързана с центъра на Слънцето – това го отличава коренно от животните.

Като знаете това, бъдете готови за оня момент, когато Духът ви посети. Духът се проявява както изгряващото Слънце. Първо то осветява високите върхове и постепенно слиза надолу, докато освети всички предмети. Няма да остане човек на Земята, на когото Духът да не се изяви. Това е въпрос на времето и на съзнанието. От готовността на човека зависи кога ще го посети Духът. Ако сте готови, Духът ще ви проговори; ако не сте готови, Той само ще ви огрее и ще продължи своя път. След това ще чакате дълго време да се прояви Духът отново. Той иде периодически на Земята.

Сега се обръщам към пробудените души и казвам: не губете условията! Мнозина губят условията, защото мислят, че за да се прояви Духът, трябва да живеят изключително в Духовния свят. Не, каквото и да работиш, в който свят и да си, Духът може да те посети. Важно е да дадеш път на Божественото в себе си. Може да си последен работник на нивата и Духът да те посети; може да си цар на Земята и Духът да не те посети. Какво може да очаква царят, ако осъжда десетки и стотици

хора на смърт, без да е проверил тяхната вина? Царят сам трябва да се убеди във вината на престъпника и тогава да го съди. При сегашните условия на живота царят няма възможност да проверява нещата. Каквото съдът реши, царят има право да подпише или да не подпише. Това не се отнася само до царя, но до всички хора. Колко пъти на ден вие осъждате вашия ближен, без да сте проверили вината му! Някой ви каже, че еди-кой си постъпил лошо и вие повярвате и започвате да говорите по негов адрес лоши неща. Казвате: "Еди-кой си не знае да се моли." Вие проверихте ли това? Знаете ли коя молитва е истинска? Знаете ли кой начин на молене е прав? Някой се моли и коленичи, друг се моли и издига ръцете си нагоре. Не е важно какво положение взимаш, важно е мисълта ти да бъде съсредоточена, да не се раздвояваш. Някой се моли, а мисли за жена си, за децата си; друг се моли, а мисли за обидата, която му нанесли.

Какво представлява обидата? – Нечисто петно върху дрехата ти. Ако някой те обиди, не е достатъчно само да се извини, но трябва да вземе четка, чиста вода и сапун и да изчисти петното, което е направил на дрехата ти. Ще каже, че нравът му е такъв, сприхав човек е, затова те е обидил. Нравът ти не те оправдава – ще изчистиш петното. Ти не си дошъл на Земята да се цапаш, нито да цапаш другите хора. Щом се нацапаш, ще се изчистиш. Ако нацапаш ближния си, и него ще изчистиш. Като се цапа или като цапа другите, човек губи мира и разположението си. За колко време човек си запазва доброто разположение? Гневиш се, сърдиш се, обиждаш се, цапаш се – ти постоянно губиш разположението си. Наблюдавайте се, за да видите колко часа през деня сте добре разположени. За да си запазите доброто разположение, вие трябва да бъдете будни, да не се прекъсва съзнанието ви. Казано е, че и Бог се гневи. Обаче между гнева на Господа и на човека има голяма разлика. Човек се гневи, когато работите му не вървят добре и не са на място. Бог се гневи, когато поставя всяко нещо на място. Когато се гневи, Той работи.

Казвате: "Да не се гневим." Не може без гняв. – "Да не се страхуваме." И без страх не може. Ти се страхуваш от мечка, а в същност се страхуваш от Господа в мечката и бягаш от Него. Ако не те е страх от Бога, не би се страхувал и от мечката. Добрият човек не се страхува от мечка. В едно село имало един лош човек, името му било Иван. Един ден той отишъл в гората да сече дърва, срещнала го една мечка. Понеже не успял да се качи на някое дърво, мечката го повалила на земята и започнала да го тъпче. Тя не го хапала, но само го търкаляла по земята, обръщала го на една и на друга страна и го натискала с лапите си. Най-после го пуснала и се скрила в гората. Едва жив, Иван се върнал у дома си тих, кротък, неузнаваем. – "Иване, какво ти се е случило?" – запитала го жена му. – "Мачкала ли те е мечка, да знаеш какво нещо е? Мечка ме търкаля по земята, едва оживях под лапите й." Наистина, не е лесно мечка да те търкаля и натиска. Всеки е опитал лапите й. Голямата скръб, това е мечката в гората. Ако мечката само те търкаля, за да те укроти, ти си придобил нещо ценно. Ако те нарани, счупи ти кост или те ухапе, ти не си от напредналите ученици. Който е свързан с Бога, мечката само го тъпче и укротява; който не е свързан с Бога, мечката го хапе и наранява.

И тъй, ако си свързан с Бога и постоянно го държиш в съзнанието си, и вълкът, и мечката, и тигърът ще дойдат пред нозете ти, ще те погледнат, без да ти причинят някаква пакост. Не си ли свързан с Бога, не мислиш ли за Него, те ще ти причинят голямо нещастие. Само така човек ще се освободи от скърбите и страданията, от мъчнотиите и нещастията си. Затова е нужно той да работи върху себе си. Веднъж свързан с Бога, и да страдаш, страданията ти ще се осмислят. Да осмислиш страданието си, това значи да се развиваш правилно, да те посети Духът. Да осмислиш страданието си, това значи да очакваш пролетта с радост. Кой не знае, че след тъмната и бурна нощ небето ще се изясни и слънцето ще изгрее? Кой не знае, че след зимните снежни дни ще дойде пролетта? Всичко това ще се превърне на добро.

Питате защо идат страданията. Много обяснения могат да се дадат за страданията, от които да се разбере, че те са необходимост за човека. Въпреки това, той не трябва да потъва в тях, да изгуби всичко ценно в своя живот. И Христос е говорил за страданията, показал е на човечеството, как трябва да страда. В тоя смисъл Христовото учение дойде да спаси света. Да се спаси човек, това значи да познае Бога. Само Бог може да спаси човечеството. Само оня човек може да се спаси, който

познава Бога. Познаването на Бога не е еднократен процес, но многократен, т. е. Непреривен – той продължава през цялата вечност. Вечно ще учиш, за да познаеш величието на Бога. Това ще бъде Радостта на твоята душа.

Казано е в Писанието: “Това е живот вечен, да познаем Тебе, единаго истиннаго Бога, и Христа, когото си изпратил.” В познаването Бог се изявява на всички хора по различен начин: на добрите и праведните – по един начин, на разумните – по друг начин, на светиите – по трети начин. Изобщо няма същество в света, на което Бог да не се изявява. При това Той се изявява на съществата, според степента на тяхното развитие. Той гледа на тях другояче, а не както хората гледат. Казват за едного, че е глупав, за друг – че е недоразвит. Така гледате вие, но Бог вижда доброто в тях. Казвате: “Дете е това, неразумно е.” Днес е неразумно дете, но в бъдеще ще стане гениален човек – това вижда Бог. Всичко, което Бог е направил, е добро, но малцина гледат така на нещата. Защо? – Не виждат ясно. Какво е положението на майката, която носи детето си девет месеца в своята утроба? Ще кажете, че е добро това. Носили ли сте дете в утробата си, за да знаете какво представлява това? Не е лесно да носиш девет месеца дете в утробата си! Обаче, като се освободи от бременността си, майката се радва, че се е родил човек в света. Преди това тя прекарва голям страх, тя трепери да не умре детето, да не стане нещо с него. Да родиш, това е трудна работа. За да родиш една права мисъл и право чувство, трябва да минеш през големи страдания. Всеки, който страда, е бременен с някаква идея. Докато роди, човек минава през големи страдания. Някои жени раждат лесно, а други – мъчно. Някои хора мислят бързо, а други – бавно.

Един свещеник разправяше една своя интересна опитност. Случило се, че в къщата, дето живял, една жена раждала. Цели три дена се мъчила тя, докато роди. Жената викала в своята стая и свещеникът – след нея. Не могъл да отиде на черква да изпълни службата си – толкова много се измъчил. После казваше: “Страшно нещо е раждането!”

Често и вие скърбите и се мъчите, без да знаете защо. Друг някой се мъчи, но заедно с него и вие се мъчите. Затова е казано в Писанието: “Не пожелай!” Защо да не пожелая? – Ако пожелаеш, ще минеш през мъчението и страданието. Докато не родиш, не можеш да се освободиш от тях. Ако не искаш да страдаш, не трябва да желаеш. Щом имаш много желания, много ще страдаш. Ще приличаш на рибата, която много ражда. С раждането човек се освобождава от желанията си, а с това – и от страданията. Ето една особена философия на Живота, която трябва да се изучава.

Да се върнем към въпроса за вярата като необходимост за човека. Без вяра никакво Знание не се придобива. Ще вярваш, ще се мъчиш и страдаш, докато родиш една светла, възвишена идея. Обикновените хора мъчно раждат своите мисли. Обаче светиите и Напредналите същества лесно ги раждат. Когато един Ангел дойде между хората, в първо време той се обърква, попада натясно. Постепенно той се оправя и ражда някаква възвишена идея. И Христос, докато се справи с хората, срещна големи мъчнотии. Той казваше: “Докога ще ви търпя?” Често Го питаха: “Откъде идеш, кой си ти и какво носиш?” Какъв може да бъде човек? – Или обикновен, или светия. Светията познава Бога и носи познаването в себе си. Казва се, че Христос се възнесъл на Небето. Всеки не може да се възнесе. Човек трябва да има търпение, да дочака времето да го осени Духът, да го облече в сила. Търпение е нужно за това! Ще чакаш и ще вярваш, докато Божественото в тебе се възнесе нагоре към Небето. От това положение ти можеш да работиш в живота между хората. Казваш: “Видях Христа.” Това не е достатъчно. – “Почувствах Духа.” И това не е достатъчно. Важно е да възприемеш Духа, Той да ти проговори и след това да приложиш всичко, което си чул и разбрал.

Силата на човешкия Дух се крие в разбирането. Не казвам, че не разбирате, но не отлагайте нещата. Има нови неща, които трябва да се приложат без никакво отлагане. Мнозина отлагат, затова страдат. Някой казва: “Какво да правя повече? Чел съм Библията два-три пъти, няма защо повече да я чета.” Може да си я чел хиляда пъти, това нищо не значи. Така трябва да я четеш, че да напишеш прочетеното в себе си. Не е достатъчно само да отваряш и затваряш Библията, но сам трябва да станеш жива Библия.

В какво се крие силата на Христа? – В това, че Той може да нахрани хиляден народ без

пет пари. Стремете се към дълбоко разбиране на нещата, за да може Бог във вас да се прояви. Съзнавайте, че Бог живее във вас, без да желаете вие де се прославите. Бог живее във всеки човек, затова трябва да Му дадете условия да се прояви. Кажеш ли *Аз*, трябва да съзнаваш, че Бог се проявява в тебе. Дали ходиш, говориш, мислиш, чувстваш, това не си ти, но Бог, който живее в тебе. Той те учи на всичко. И човек ходи, и волът ходи, но голяма е разликата между едното и другото ходене. Голяма е разликата в разбирането на човека и на животното за Живота.

Ново, правилно разбиране е нужно на хората. Докато дойдете до това разбиране, ще стоите във вашия Йерусалим, ще търпите и ще чакате. Ще дойде ден, когато ще отидете на гората, дето ще се възнесете и ще се облечете в мощ и сила. Само при това положение ще работите, както ви учат отвътре. Много работа ви предстои: ще черпите знание от щерната и ще го връщате назад. Работата, която ви предстои, е подобна на щерна, която постоянно тече – пълни се и се празни. Като тече един-два дена, тя се изпразва и трябва отново да се напълни. Обаче Божественото знание е извор, който никога не пресъхва.

Помнете: днес Бог работи усилено върху човешките души, върху всички живи същества. Той оправя света. Няма да остане непробуден човек на Земята. Всички хора ще се пробудят. Разликата между тях ще бъде само в това, че едни ще знаят защо са пробудени, а други няма да знаят и ще кажат: "Отиде ни сънят!" Един ден, когато минат през големи страдания и мъчнотии, и те ще съзнаят защо са пробудени и ще почнат да работят. И те трябва да се събудят от дълбокия сън на миналото. Който се е пробудил и осъзнал, той вижда присъствието на Бога навсякъде. Той вижда Неговото величие и красотата на Природата. Той разбира смисъла на Живота. Той живее с отворени очи. Който е станал, но не се е пробудил, той е сляп за всичко. Каквото и да му говориш, нищо не вижда. Пророкът казва: "Ослепил си ги, да не виждат, да не би да се обърнат към Тебе и се спасят."

Сега на вас казвам: пазете се от вътрешно ослепяване, няма по-страшно нещо от това. За да не дойдете до вътрешното ослепяване, радвайте се на страданията. Който се е пробудил и осъзнал, той се радва на страданията и ги осмисля. Който се е събудил от сън, но още не се е осъзнал, той не е разбрал смисъла на страданията и се озлобява от тях.

В Божията Любов е благото на човека.

27 септември 1936 г., София [50]

КРАСОТАТА НА ДУШАТА

Ще прочета 15-а глава от Евангелието от Йоан.

Като се говори за Живота, виждаме, че в едно отношение цената му се повдига, а в друго отношение се понижава. Значи, както цената на стоките ту се повдига, ту се понижава, така и самият Живот ту се повдига, ту спада. Това се отнася до външната страна на Живота. Няма човек на Земята, който някога да не се е подценил или надценил. Погледне живота си и казва: "Защо ли съм дошъл на Земята, нищо не можах да направя." Някога пък се надценява, мисли, че е направил много нещо. Как си обяснявате, защо някога се насърчавате, а някога обезсърчавате? Малко трябва на човека да се насърчи или да се обезсърчи. Имаш някакво желание; щом го реализираш, насърчаваш се; щом не можеш да го реализираш, обезсърчаваш се.

Питам защо хората се обезсърчават, защо са недоволни. Имаш голяма, хубава къща, но пак си недоволен. Мнозина са ми казвали: "Нашият салон е голям, да го разширим, да стане по-голям." Защо ви е по-голям салон? Човек има три билиона и шестстотин милиона клетки в мозъка си. Те се разполагат в един салон – 19 см дълъг, 15 см широк и 15 см висок. В това малко пространство се събират толкова фабрики, толкова химически лаборатории, толкова астрономически кули за наблюдаване на небето! Колко работи се вършат в това малко пространство и всички клетки са доволни, не се оплакват като хората. Как бихте живели вие в това пространство? Не сте доволни

от салона, в който могат да се поместят хиляда глави като вашите. Какво ще кажете, ако ви сложат в тази малка глава? Значи разбирането прави човека доволен, а не голямото място и многото имане. Кои са по-умни – клетките на човешкия мозък или клетките вън от него? Мозъчните клетки знаят такива неща, каквито много хора не знаят. Има неща, които хората знаят, даже минават за специалисти. Обаче има такива малки работи, които само мозъчните клетки знаят. Ще кажете, че човек знае много теории, прави научни изследвания. Ето аз ще ви изнеса една теория за песимизма. Четете теорията на някой философ-песимист, който гледа с черни очила на всичко. Той казва: "Животът няма смисъл, всичко ще изчезне. Един ден Слънцето ще изгасне, хората ще изчезнат, Земята ще се разруши." Продължава нататък: "Семейството няма да съществува, децата ще изчезнат; младите ще остареят, старите ще умрат, ще се схумят в земята." Казвам: и така да е, все ще остане нещо. Може ли всичко да изчезне в един момент?

Песимистът е човек, който е обеднял, нищо няма: дрехите му скъсани, обувките – също, няма здраво парче на гърба си. За себе си той е прав да гледа мрачно на живота. Той знае, че едно време дрехите, обувките му бяха здрави, а сега са скъсани. Като види нови дрехи у някого, казва: "Едно време и моите дрехи бяха нови. И твоите ще овехтеят и ще видим, какво ще правиш тогава." На песимиста не му идва наум, че и друг път той може да се облече с нови дрехи. Значи според този философ, като облечеш веднъж дрехите си, не можеш да ги свалиш; или като обуеш веднъж обувките си, не можеш вече да ги събуеш; като сгрешиш веднъж, не можеш вече да изправиш живота си. Такава е философията на песимиста. Както и да му се говори, той казва: "Свърши се моята работа, няма вече връщане."

Един турски ходжа проповядвал на един пияница: "Слушай, братко, откажи се от пиянството, опасно е твоето положение, знаеш ли какво те очаква на онзи свят?" – "Какво ме очаква?" – Всички бъчви, от които си пил, ще ги окачат на врата ти." Пияницата го попитал: "Поне пълни ли ще бъдат?" – "Пълни, разбира се." – "Лесна работа, тогава и там ще има какво да се пие!" Ходжата искал да го наплаши, да му покаже мрачната страна на неговото бъдеще. В случая ходжата е песимист, а пияницата – оптимист. Той казва: "Щом има за пиене, няма страдание. Какво от това, че ще нося бъчви на врата си?" Ходжата му представя лошата страна на бъдещия му живот, а той вижда нещо хубаво в това – бъчви ще има, ще има да пие.

Изкуство е човек да вижда Доброто в живота и да го използва. Всяко нещо, което в даден момент той не може да употреби, представлява известна тежест за него. То се явява като препятствие в неговия живот. Дойде една мисъл в главата ти, но ти не я приемаш. Искаш да се освободиш от нея – не можеш. Където мръднеш, каквото правиш и тя след тебе. За да се освободиш от нея, извади я от ума си! Щом излезе вън от тебе, ще я види някой, ще я хареса и ще я вземе. Имаш една златна монета; докато е в касата ти, никой не я вижда, никой не мисли за нея. Ако я извадиш и държиш в ръцете си, като я види някой, ще я пожелае. Щом я пожелае, ще намери удобен случай и ще я вземе от ръката ти.

Разправяше ми една сестра: "Дотегна ми да нося една мисъл в себе си и докато не я реализирах, не се успокоих. Един ден минавах край една витрина, където видях особени шапки, такета, които се носят на върха на главата, едва се държат. Помислих си: "Ще си купя такава шапка", но отминах, без да купя. От този ден мисълта за шапката не ме остави свободна. Най-после я купих, задоволих желанието си. Преди да я бях купила, като вървях, все ми се струваше, че такето е на главата ми и ще падне. Пипам се – нямам никакво таке на главата." Сестрата искаше да знае защо мисълта за шапката я безпокояла толкова време. Казах й, че тази мисъл я мъчела, понеже тя не харесвала шапката. Въпреки това, купила си такава шапка – модна била. Изобщо всяко нещо, което човек не обича, се качва на гърба му. Щом го обикне или се примири с него, то пада от гърба му. Защо се мъчи човек? – Защото не обича мъчението. Като го обикне, то го освобождава. – "Не обичам мъчението." – Щом не го обичаш, то заема централно място в сърцето ти. Мъчението никога не сяда на последно място. – "Докога ще седи в сърцето ми?" – Докато го възлюбиш. Щом го обикнеш, то слиза от мястото, което е заемало. Иначе ще ходиш, ще пъшкаш, ще го носиш в себе си и ще го гледаш като писано яйце.

Казваш: "Скръб имам, тежко ми е." Изпъди скръбта навън. – "Не мога." Скръбта е по-голяма майсторка от мъчението – като хване човека, лесно не го пуска. Ако се опита да я изпъди, тя още повече се закрепва. Тя ще отскубне част от сърцето на човека, но няма да излезе. – "Как да се освободя от нея?" – Като я обикнеш. – "Това е невъзможно." – Друг цяр няма. Този е първият цяр. Ако не можеш да я обикнеш, приложи втория цяр – да извикаш Радостта и да я поставиш на същото място, заедно със скръбта. Често аз правя такива опити. Като видя, че скръбта се е загнездила в човека и не мисли да го напусне, поканвам Радостта при него да му гостува известно време. Тя отива на същото място, където е скръбта, и между тях се започва разговор. Радостта пита скръбта: "Сестро, как си?" – "Добре съм, занимавам се с моя господар. Той често не е разположен, но търпи." – "От колко време си тук?" – "От две-три години. Като видя, че се позабрави малко, стисна го, напомням му за себе си. Той се сепне и казва: "Благодаря, че ме разтърси." Така прекарваме двамата." – "Докога ще седиш тук?" – "Още малко ми остава. Щом ти си дошла, ще го напусна."

Питате реално ли е това. – Дали е реално или не, това е въпрос на разсъждение. Обаче реално е, че страдаш. Можеш ли да откажеш, че страдаш? Може да спорите върху въпроса дали Радостта и скръбта се разговарят и как се разговарят. Това е философски спор. Аз мога да кажа, че съм слушал как се разговарят скръбта и Радостта – отличен разговор водят те. Как водят разговора си те не казвам. Въпреки всичко, скръбта е реалност. Някога, като скърбиш, казваш: "Няма да забравя тази скръб", но щом дойде Радостта, всичко изчезва, като че ли никаква скръб не си имал. Защо човек не обича скръбта? Аз намирам в скръбта нещо много хубаво, нещо ценно. Тя е като майка, която поощрява своята ленива дъщеря да учи. Казва: "Дъще, учи!" А дъщерята не обича да учи, за всичко можеш да ѝ говориш, но не и за наука. Какво иска дъщерята? – Нищо друго, освен да има слугиня да готви и нарежда къщата, да пере и глади, а тя, облечена с нови обувки и нова шапка, да се огледа в огледалото и да излезе на разходка, да се покаже на хората. Като се върне от разходка, да седне да яде и да почива. И при това положение, тя пак е недоволна. Защо е недоволна? – Или защото ходила пеш, или автомобилът я разтърсил. Много такива оплаквания съм слушал. Ако са от светски хора, както и да е, но и духовни хора се оплакват. Даже хора на умствения труд – и те се оплакват. Когото срещнеш днес, всеки се оплаква. Питат ме: "Как се разрешават тия въпроси?" – Те нямат разрешение. – "Как ще се справим със скръбта?" – Докато си млада мома, главата ти ще страда; докато си млад момък, главата ти ще страда; докато си майка или баща, главата ти ще страда; докато си учител или ученик, главата ти ще страда. И като умреш, пак ще страдаш. – "Какво да се прави?" – И аз не зная. Младият казва, че не струва да бъдеш млад. Старият казва: "Да не си стар!" – Да не си майка, да не си баща. Какво да си? – Нищо да не си. Ами тогава? Това не е разрешение на въпроса. Нищо да не си – нито млад или стар, нито ученик или учител, нито баща или майка, нито син или дъщеря, нито богат или беден. Не е така, новата философия изисква нов начин на мислене. Казваш, че животът няма смисъл. Не, ще страдаш и ще се учиш – там е смисълът на страданието. То не е нищо друго, освен работа. Като изучаваш страданието, ти работиш.

Идва един каменар и ти предлага един камък, тежък три килограма. Той мисли, че камъкът е прост. Ученият знае, че в този прост камък се крие нещо ценно. Питаш го: "Колко струва?" – "Едва ли струва един лев – прост камък е. Ти колко даваш за него?" – "Пет лева." Той взима петте лева и е доволен, че е спечелил нещо от простия камък: "Добре, че има глупави хора, които дават пет лева за простия камък." Ученият разчупва камъка, изважда от него скъпоценния камък и след време го продава за няколко милиона. Като се научава за това, каменарят остава недоволен, че за пет лева е продал толкова скъпо нещо. Той среща учения и го пита: "Защо ме излъга?" В такова положение изпадат и днешните хора. Много ценни неща минават през вас, без да ги познаете. Големи са благата, които ви са дадени, всеки човек е ограден с несметни богатства. Вашите мисли, вашите чувства и действия крият грамадни богатства, които вие още не оценявате. Вие ги продавате евтино, а после оставате недоволни.

Аз изучавам всички философски системи и намирам, че грешката не е в тях, а в ония, които ги проповядват. Философите, учителите на човечеството са изнесли отлични идеи. В знанието им няма никакво раздвояване. Изопачаването на тяхното знание идва от учениците им. Всеки от тях

е дал специфично тълкуване на идеите. Оттук се е създала идеята за истински и лъжлив пророк. Истинският пророк изнася идеите както са, лъжепророкът ги изнася тъй, както не са в действителност. Истинският пророк ще ти скрои и ушие дреха, която точно приляга на тялото ти; лъжепророкът ще ти скрои и ушие дреха, която поради неудобствата никога не ще забравиш. И после ще те убеждава, че колкото повече носиш дрехата, толкова по-добре ще легне на тялото ти. Следователно не носи дрехи, недобре скроени и ушити. От дълга опитност аз съм дошъл до това правило. Аз прилагам това правило и при яденето. Каквото ядене да ми донесат, аз не бързам да го ям; преди да го опитат десетина души, аз не ям. Може да минат четири-пет часа – нищо от това. Първо ще искам мнението на другите за това ядене, а после ще го опитам и аз. С други думи казано, аз всякога се ползвам от опитността на онези, които са били преди мене. Според мене, тези десет души са умни хора. Първият, като опита яденето и каже, че не е хубаво, давам го на втория; ако и той каже същото, давам го на третия, после – на четвъртия и така до десетия. Най-после и аз опитвам яденето. Същото правя и когато яденето е хубаво. Ако първият каже, че яденето е хубаво, не спирам до него, оставям да опитат и другите десет души и като остане нещо, колкото малко да е, и аз го опитвам. Казвам: “Това ядене е хубаво.” Ще кажете, че това е оригинално. Наистина, вие не знаехте досега, че преди вас има десет души, чиято опитност трябва да се използва. Дали се отнася до ядене, или друго нещо, това не е важно. Много е патила главата ми, докато намери тези десет души. Някога те изяждат всичко и за мене нищо не остава, а някога остава малко. Важно е, че аз съм последният, който ям от същото ядене. Откак прилагам това правило, всичко върви по мед и масло.

Прилагайте и вие това правило, в него няма никакво изключение. Аз съм го прилагал и на физическия, и в Духовния свят. То работи еднакво навсякъде. И тъй, ако за една ваша мисъл десет души се произнасят, че не е добра, сложете я настрана. Задържайте само онази мисъл в себе си, която сте опитали. Помнете: Бог, който е създал хиляди вселени, е всемъдър и всезнаещ. Трябва ли след това да казвате, че светът, създаден от Бога, не е хубав? Който се осмели да каже това, той греши. Всичко, което е минало през Божиите ръце, е ценно, нищо не може да се сравни с него. Но разбиране е нужно! Иначе човек не може да се убеди в ценността на Божиите дела. Ражда ти се момче – не го оценяваш, ражда ти се момиче – и него не оценяваш, имаш слуга в дома си – и него не оценяваш, имаш баща, майка, приятели – и тях не оценяваш, имаш градина с хубави плодни дървета – и тях не оценяваш. Много блага имаш, нищо не оценяваш. Гледаш реки, извори, треви, мушици – и тях не оценяваш. Наблюдаваш изгряването на Слънцето, на Луната и звездите – нищо не оценяваш. В това се крие твоето нещастие. Какво търси човек? Защо е недоволен? – “Слънцето – празна работа! Треви и мушички – празна работа!” Какво искаш и ти сам не знаеш. Ако ви попитам какво ви е потребно, ще кажете: “Нищо не ни е потребно.” Казвам: нужни ми са тези десет души авторитети, да опитат яденето, което ми е дадено, и да кажат струва ли или не струва. Също така те ще опитат мислите и чувствата и ще кажат струват ли или не струват.

Сега аз говоря за малките изключения. Има един щастлив Живот, който трябва да се изучава. Да престане недоволството! – “Как ще бъда доволен, като нямам никакъв подтик?” Не търси подтика отвън, търси го в самото доволство. Обичай всичко, което те обикаля, и ще бъдеш доволен. – “Как ще обичам всичко?” – Обичай – нищо повече! – “Мога ли да обичам всички хора?” – Това не е твоя работа. Обичай! Ако обичаш един човек, твоето знание се свежда към единица; ако обичаш двама души, твоето знание се свежда към двойка; ако обичаш трима души – към тройка и т. н. Значи числото на онези, които обичаш, определя степента на твоето знание. – “Как ще обичам десет души, как ще обичам всички хора? Къде ще намеря толкова хора да обикна?” – Вземи пример от клетките на твоя мозък. В главата са събрани три билиона и шестстотин милиона клетки, които живеят в хармония, в единство. С един поглед ти можеш всички да обхванеш. – “Възможно ли е това?” – Ще кажеш, че само едного можеш да обичаш. Ти знаеш, че Бог има само един Син, когото обича. Въпреки това, ти се молиш на Бога, искаш и тебе да обича, да отговаря на молитвите ти. Ако не ти отговаря, обиждаш се. Как можеш да искаш да те обича Бог и да отговаря на твоята молитва! Ако си последователен, щом казваш, че обичаш едного, не изисквай от Бога и тебе да обича. Той има вече Един, когото обича. Хората искат да ме убедят, че Бог мисли за всички и обича всички. Казвате,

че Той обича и грешниците. Ако мислиш, че в Единородния Син на Бога се включват всички живи същества, имаш право да казваш, че Бог обича всички същества. В Христос живеят и грешниците, и праведниците. Няма човешка душа, която да не живее в Христос.

Хората се недоволни, понеже поставят Христос вън от Бога, а себе си – вън от Христос. Така вие сами се осъждате на страдания. Казваш за Бога: "Той има един Син, с когото се занимава. Аз не съм Негов син, значи Синът е вън от Бога." Това е крива идея, заради която страдате и се мъчите. Питаш: "Как мога да обичам този човек?" – Как може тебе да обича Господ? Ако не можеш да обичаш човека, как можеш да изискваш Бог да те обича? Ако не обичаш ближния си, как може да те обича Бог? Ако обичаш човека, и Бог ще те обича; ако не Го обичаш, и Бог няма да те обича. В който момент кажеш, че не можеш да обичаш, и Бог не може да те обича. Всяко страдание показва, че не си изпълнил закона на великата Божия Любов. Бог обича всички. Ако не признаеш това, ще страдаш. Щом го признаеш, ще се радваш. Радостта е признак, че Бог обича всички, а скръбта е признак, че ти не обичаш всички. Казваш: "Господа обичам, Ангелите – също, но как ще обичам хората?" – Ще мислиш право и ще обичаш всички. Чрез своите възгледи човек сам си причинява страдания.

Наскоро дойде при мене една млада мома от света. Иска да се посъветва с мене, да се справи с едно противоречие. Гледам – момата е млада, красива, но бедна. Тя ми казва: "Влюбих се в един красив момък, но често изпадам в противоречие, не зная как да се справя. От известно време, като срещна своя възлюбен, той започва да ме разглежда, като че ли за пръв път ме вижда. После ми казва: "Гледам те, защото намирам, че си започнала да остаряваш." Това ме огорчава и не зная какво да му кажа." – "Ето какво ще ти кажа: аз мога да те подмладя моментално, той веднага ще признае, че си станала по-млада и по-красива." – "Как?" – "Като сложа в банката на твое име триста хиляди златни лева." Същото се отнася до здравето, до ума и сърцето на човека. Казват за някого, че е болен; това значи, че няма капитал. Щом оздравее, той придобива капитал. Казвате, че някой е невежа; значи липсва му нещо в Умствения свят. – "Студен е този човек." – Липсва му нещо в сърцето. Светлината на ума и Топлината на сърцето са капитал, който прави човека млад и красив. Все ще намериш нещо в човека, за което да не го обичаш. Че бил беден, болен, глупав, това са лъжливи положения, всъщност не е така. Човек разполага с несметни богатства.

Помнете: всяка душа носи големи богатства в себе си. Даже животно да влезе в дома ви – куче или котка, и то носи някакво благо за човека. Това хората го знаят и като дойде например лястовичка и свие гнездото си под стряхата на къщата, домакините се радват. И за щъркела казват, че носи щастие. Кравата, конят – и те носят щастие за човека. Слънчевият лъч е носител на голямо благо. И всеки лъч, излизащ от Бога, носи голямо благословение за човека. Той е жив. Не казвам, че светлината е само трептение, движение на въздуха – това е външната страна на въпроса. Светлината е жива, разумна сила, която прониква в човека и го обновява. Казвате, че Животът носи радост, обнова. Не само Животът, но и Светлината, и Топлината носят радост и щастие. Не мисли, че някой човек ти носи нещастие. Не, всеки човек носи щастие, благо – както за себе си, така и за окръжаващите. Това твърди новото учение.

Защо страдат хората? – Защото не оценяват човешката душа. Христос дойде на Земята да повдигне човешката душа, да я освободи и да покаже, че в нея са вложени несметни богатства. Казват, че Христос дойде да спаси погиналите. Аз пък казвам, че Христос дойде да спаси човешките души, да извади скритите богатства от тях и да покаже истинската им стойност. Когато греши, човек не оценява душата си. Тогава той слиза в ада, в света на мъчението. Като съзнаваш това, не търси щастието си отвън, в този или онзи човек, а го търси в себе си.

Под *себе си* разбирам Бога в човека. Ако търсиш щастието си в Бога, в Божественото в себе си, ти си на прав път. Съзнай, че в тебе са вложени несметни богатства, които трябва да цениш. Между Бога и твоята душа трябва да има вътрешна връзка. Като съзнаваш това, ти всякога ще Му благодариш. Днес вие слушате какво ви говоря, повдигате ума си към Бога и казвате: "Ние сме духовни хора, не можем без молитва." Не зная как сте се молили. Благодарили ли сте на Господа за благата и богатството, които ви са дадени? Благодарили ли сте за вниманието на Бога към вас? Какво

правят някои? Още със ставането си от сън те започват да роптаят: “Господи, защо даде на съседа ми повече блага, а на мене по-малко? Защо ме остави да пъпля и досега на земята?” – Ти се заблуждаваш. Вината е в тебе. Възстанови връзката си с Бога и всичко ще се оправи.

Казваш: “Как да обичам този човек, когато той не ме обича?” – Това е криво разбиране. Как ще си обясниш обратното: той те обича, без да го обичаш ти? Някой плаче, че хората не го обичат; понякога плаче от любовта на своя възлюбен. Как ще си обясниш това? Плачеш, че те обичат; плачеш, че не те обичат. За да не изпаднеш в противоречия, ще обичаш душата на човека, която никога не се изменя. В това именно е красотата на душата, че Любовта й е вечна, неизменна. Достатъчно е само за момент да зърнете красотата на душата, за да не я забравите никога. Който е любил, за момент поне е видял красотата на душата. Няма човек, който като види душата, да не се влюби. Лошото за нас е там, че като я видим, тя веднага се скрива. Ходиш, плачеш, търсиш я, но не можеш да я намериш.

Следователно това, което човек търси и за което плаче, е красивата човешка душа. Тя не стои на едно място. От време-навреме тя само посещава човека за момент и веднага изчезва. Струва си човек да живее хиляди години на Земята само за този момент – да зърне красивата душа, да се наслади от красотата на Живота, да види с какво богатство разполага тя. Велик момент е да видиш своята красива душа! Целият свят ще те посети, всички хора ще се трупат около тебе и те да вземат участие в твоята Радост. Как ще се справите с всички хора? Милиони души ще се редуват, всяка на свой ред да зърне красотата ви. Какво ще правите тогава? Ще се молите на Бога да ви закрие по някакъв начин, да си починете малко. Ето защо Бог е скрил красотата на човека даже от самия него и я е оставил като негово бъдещо наследство. Казвате, че има красиви хора в света. Колкото да е красив човек външно, неговата красота не може да се сравни с красотата на душата. Неизмерима е нейната красота.

Чувате някой да казва, че животът му е дотегнал, не му се живее. Защо не му се живее? – Защото не е видял красотата, не е разбрал цената на истинското богатство. Да зърнеш красотата на душата, това значи да видиш Христос. Той е във всеки човек. Не е достатъчно само да Го зърнеш, но трябва да бъдеш като Него. Какво да правим, за да дадем място на Христос в себе си? – Не цапайте душата си! Не засенчвайте лицето на красотата! Това значи не грешете. Грехът е тъмнина, която закрива светлото лице на душата. Защо хората не живеят в душата си? – Защото не учат. Един мисли, че е беден, друг – че е лош, трети – че е слаб, болен, невежа. Това отчасти е вярно. Важно е как може човек да стане богат, здрав, силен, учен. – Като учи. Най-големият неприятел на човека е мързелът – не иска да учи. Големи усилия са нужни, за да заставят човека да учи. Малко хора съм срещал, които учат от Любов. Без Любов нищо не се постига. Истинска работа е само тази, в която Любовта взима участие.

Един ден отивах на планината. Спрях се на едно място пред купчинка пясък и започнах да чопля нещо. В това време мина един селянин край мене и ме запита: “Какво правиш тук?” – “Изследвам нещо.” – “Защо си губиш времето?” Нищо не му отговорих. Според него, само онзи работи и използва времето, който оре и копае. За да обърна мисълта му, аз го запитах: “Ти какво правиш? Женен ли си?” – “Женен съм. Имах жена, но тя си отиде в другия свят. Имах момче, и то отиде при нея. Остана ми само едно момиче и то куцичко.” Аз зная защо жена му и момчето му заминаха за другия свят, зная защо му остана само куцата дъщеря, но нищо не казвам на селянина. Той ме запита: “Ти женен ли си?” – “Всичките ми близки измряха, само аз останах жив. Дошъл съм тук да намеря последното нещо.” Гледа ме селянинът и се чуди защо чопля, какво търся в пясъка. Казвам му: “Богата е вашата местност.” – “Богата е, но трябва да се оре. Хайде сбогом!” Ръкувахме се и аз му казах: “Като се срещнем друг път, ще ти кажа какво търся. Сега иди си в къщи и знай, че положението ти ще се подобри: ще се върне жена ти, ще имаш по-добри и по-красиви деца от първите. Който веднъж се е срещнал с мене, работите му започват да се нареждат добре.” – “Хайде, от твоята уста – в Божиите уши!” След една година срещнах същия селянин, който ми каза: “Братко, всичко се сбъдна. Както каза, така стана. Ожених се втори път, имам детенце – красиво, здраво.” Казах му: “Знай, че втората ти жена е първата. И трети път да се ожениш, все първата жена ще

дойде.” Това са души, излезли от Бога.

Бог се изявява чрез всяка душа. Той е в единството и в множеството. Ние познаваме и разбираме Бога в множеството. В единството, в едното Той е неразбран за нас. Да благодарим на Бога, че ни се разкрива в множеството избрани души. Да се радваме, че Той ни се разкрива. А на вас казвам: знайте, че каквото сте изгубили, ще го намерите. Старите ще се подмладят, невежите ще станат учени. Кой каквото иска да постигне, ще го постигне. Кога? – Когато възприемете идеята, че Бог е вложил несметни богатства във вашата красива душа. Единственото желание на Бога е да учите. Само така ще можете да служите. Щом служите, ще имате постижения. Ние сме дошли на Земята да познаем Бога. Казано е: “Това е живот вечен, да познаем Тебе, единаго истиннаго Бога, и Христос, когото си проводил.” Да познаеш, че Бог е вложил красива душа в тебе, с несметни богатства. Бог се проявява именно чрез тази душа.

Сега ще ви занимая със обикновеното смятане, в което се крие голяма философия. Казваме: 1 по 1 равно на 1; 1 по 2 равно на 2; 1 по 3 равно на 3. Обаче 2 по 2 равно на 4; 2 по 3 равно на 6; 2 по 7 равно на 14 и т. н. В това смятане е скрит законът на растенето. Отличителното качество на Живота е растенето. Това, което расте, постепенно се разкрива. Което расте, само то е реално. Където няма растене, там никаква Реалност не съществува. Реалните неща имат бъдеще. Ето защо радвайте се за най-малката придобивка, за най-малкото растене. Радвайте се на Божественото в себе си. Бъдещото знание се гради върху него. Радвайте се на възможностите, вложени във вас, които постепенно се изявяват. Вие сте недоволни, не искате да остарявате. Закон е: не можеш да се подмладиш, ако не остарееш. Всичко, което се подмладява, непременно ще остарее. Вие искате да се подмладявате, а не искате да остарявате; това е невъзможно. Старостта е възможност за подмладяване. Тя крие в себе си Божественото благо – младостта. И като остарява, и като се подмладява, човек придобива нещо. Хората страдат, защото мислят, че придобиват нещо, само когато се млади, а когато остаряват, губят. Това е криво разбиране.

Като бях в Америка, слушах Падаревски [51], който изпълняваше Лунната соната. Тогава той беше млад, красив човек, с хубаво кръгло лице. Американките лудуваха по него. Носеха му албумите си да се подпише. След година гледах на кино “Животът на Падаревски”. Там беше вече доста остарял. Показаха го отдалеч, отблизо, от всички страни. Видях го добре, като свири на пиано. Направи ми впечатление, че свири със затворени очи. Вниманието му беше съсредоточено, нищо не го отклоняваше от музиката. Казах си: “Е, Падаревски, отиде твоята младост!” Със затворените очи той искаше да каже: “Сега поне съм свободен от преследването на жените. Не ми остава нищо друго, освен да свиря.” Наистина сега имаше по-голямо съсредоточаване в него, по-голяма дълбочина, по-голяма музикалност. Един е Падаревски, втори не може да се роди. В Природата нещата не се повтарят, но онова, което човешката душа носи в себе си, надминава Падаревски. Възможностите на човешката душа, изявени чрез Падаревски, представляват едва една стомилионна част от това, което е вложено в нея.

Какво представлява “Лунната соната”? – Любов на Луната, на студа. Значи има две възможности: да любиш вечер на Луна и да любиш през деня на Слънце. Вечер няма условия за Любов. Само душата може да люби вечер, за нея няма нощ. В нея е вложена всичката красота на Живота. За красивата душа и лунната нощ е ден. “Лунната соната” показва, че Животът не е разбран, както трябва. И който свири тази соната, и той също не разбира Живота. Всъщност “Лунната соната” по съдържание е слънчева, но излята във форма на Луната. Зад Луната е Слънцето. Без Слънцето не можеш да видиш Луната. Значи всичко, каквото съществува на Земята, е лунно, но зад Луната е скрито Слънцето. И зад нашия живот – живота на Луната – се крие Божествения живот, който постепенно се изявява. Животът на Земята е “Лунна соната”. Въпреки това, красив е нашият живот.

Днес и аз ви изсвирих едно лунно парче, лунна соната. Радвам се, че сте дошли на този концерт. Като се върнете по домовете си, всеки да посвири тази соната на своето пиано. Няма по-красиво нещо от това, да бъде човек тих и спокоен, да носи Мир в себе си. Погледни към небето и благодари в душата си за всичко, което ти е дадено. Когото и да срещнеш, виж в него присъствието на Онзи, който е създал света. Добре е навсякъде да виждаш Бога. И във всички противоречия да

виждаш скрито Божественото начало. Това е новото учение. То изисква от всички да отворят сърцата и умовете си, да видят Истината, вложена от векове в тях.

“Това е живот вечен, да познаем Тебе, единаго истиннаго Бога, и Христос, когото си проводил.” Това е истинското учение – да познаем несметното богатство, вложено в нашите души. Това е Христос, това е проявеният Бог. Как да обичам? – Да позная Тебе, единнаго истиннаго Бога, и Христос, когото си проводил. Да позная моята красива душа, излязла от Бога. Той е вложил в нея големи възможности. Това е смисълът на моя живот; това е смисълът на човешкия Живот.

Христос е човекът на изобилната Сила.
Христос е човекът на изобилната Вяра.
Христос е човекът на изобилната Любов.

6 февруари 1938 г., София [52]

ДУМИ ЗА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО (ПЕТЪР ДЪНОВ)

РЕДОВЕ ОТ БИОГРАФИЯТА

На 11 юли (29 юни ст. ст., Петровден) 1864 г. в с. Хадърча, днес Николаевка, Варненско, се ражда Петър Константинов Дънов. Той е трето дете на свещеник Константин Дъновски и на

Добра Георгиева. Дядо му по майчина линия е чорбаджи Атанас Георгиев, възрожденски деятел за църковна независимост, дългогодишен кмет на селото и представител на Варненската кааза по народните работи в Цариград. Бащата Константин Дъновски е първият български учител и свещеник във Варна.

През 1872 г. Петър Дънов постъпва в Основно българско училище в село Хадърча, а след освобождението на България от турско робство завършва Петокласна мъжка гимназия във Варна.

На 24 юни 1886 г. завършва Американското методистко училище в Свищов и от есента на 1887 до лятото на 1888 г. учителства в с. Хотанца, Русенско.

През август 1888 г. заминава за Съединените Американски Щати и се записва студент в Методистката теологическа семинария Дрю, гр. Медисън, щат Ню Джърси, и я завършва през май 1892 г.

През есента на 1892 г. се записва в Теологическия факултет на Бостънския университет, защитава дипломна работа "Миграцията на германските племена и тяхното християнизиране" и се дипломира през юни 1893 г. Една година посещава редовно занятията в Медицинския факултет на Бостънския университет.

През 1895 г., на 31-годишна възраст, Петър Дънов се завръща в България, установява се в дома на сестра си Мария във Варна, отказва предлаганите му длъжности на методистки и теософски проповедник. През 1896 г. издава във Варна книгата "Науката и възпитанието", където на научен език анализира пътя на човека в световната драма и говори за основите на нова култура, която предстои да настъпи през идващия век.

През 1897 г., на 33-годишна възраст, Петър Дънов учредява със съмишленици във Варна "Общество за повдигане религиозния дух на Българский народ", в който членуват д-р Георги Миркович, Мария Казакова, Тодор Стоянов, Пеню Киров, Анастасия д-р Желязкова и Милкон Партомиян. Същата година издава брошура с мистичен текст под заглавие "Хио-Ели-Мели-Месаил". На практика тези две събития от 1897 г. го поставят в центъра на духовно общество, което по-късно прераства в общество *Бяло Братство*, а самият той постепенно се утвърждава като най-авторитетна фигура, заслужаваща по-късното прозвище *Учителя*. Според повечето биографи, след 1897 г. е по-правилно да се говори за Учителя Беинса Дуно, вместо за Петър Дънов, въпреки че псевдонимът *Беинса Дуно* започва да се употребява в книжовни публикации едва в началото на 30-те години на XX век. Според някои етимологични интерпретации *Беинса Дуно* има санскритски корени и приблизително се превежда като *Тоз, който предава доброто чрез слово*.

През 1898 г. записва и произнася пред Варненското благотворителното дружество "Майка" беседата "Призвание към народа ми", която е апел към социално-духовно самоутвърждение. На следващата година записва "Десетте свидетелства Господни" и "Божието обещание". През 1899-1900 г. живее при баща си, свещеник Константин Дъновски, в град Нови Пазар.

От 1899 г. Учителя Беинса Дуно свиква ежегодно във Варна събори, който първоначално нарича *срещи на Веригата*. От тогава до 1942 г. през месец август се провеждат годишни събори на Бялото Братство на различни места: във Варна (1899-1908), във Велико Търново (1909-1925), в София (1926-1941), на планините Рила и Витоша.

От 1901 до 1912 г. пътува из селищата на България, изнася сказки и прави френологични изследвания на избрани представители от българския народ. От 1904 г. пребивава продължителни периоди от време в София, в дома на Петко Гумнеров на ул. "Опълченска" 66. Започва да произнася публични проповеди под форма на беседи. Централно място в тях заема историческата, космичната и метафизичната фигура на Христос.

През 1912 г. в с. Арбанаси, край Велико Търново, работи върху Библията и съставя "Завета на цветните лъчи на светлината", който излиза от печат през септември същата година. На титулната страница е изписано мотото: Винаги ще съм предан раб на Господа Исуса Христа, Син Божий, 15 август, Търново, 1912.

На 16 март 1914 г. произнася в София първата официално стенографирана неделна беседа

“Ето Човекът”, с която слага начало на сериите “Сила и живот”. В тях Учителя Беинса Дуно излага основните принципи на своето учение, което нарича *Новото учение на Бялото Братство*.

На 15 февруари 1917 г. открива в София цикъл от специални лекции пред омъжени жени, който продължава до 30 юни 1932 г. През 1917-18 г., по време на Първата световна война, правителството на Васил Радославов го интернира във Варна под предлог, че учението му разколебава духа на войниците на фронта. Живее в хотел “Лондон” (днес “Мусала”) и води преписка със свои ученици.

След края на Първата световна война бързо нараства броя на последователите му из цялата страна и през 30-те години на XX век достига около 40000.

На 24 февруари 1922 г. открива в София езотерична школа, която нарича *Школа на Всемирното Бяло Братство*. Състои се от два класа ученици. Общият окултен клас се открива с лекцията “Трите живота”, а Специалният (Младежки) окултен клас – с лекцията “Двата пътя”. Лекциите му пред двата окултни класа продължават ежеседмично 22 години – до декември 1944 г.

На 7 юли 1922 г. Архиерейски събор на Българската православна църква обявява Петър Дънов за самоотлъчил се от нея, а учението му – за еретическо и опасно за вътрешния мир и обществения морал.

През 1927 г. Учителя Беинса Дуно създава край София селището “Изгрева” (днес квартал “Изгрев”), в което събира свои слушатели, последователи и ученици, за да центрира работата на езотеричната школа. Установява се постоянно на “Изгрева”, където в специално построен салон изнася различните течения на своето слово. От 19 август 1927 г., на годишния събор на Бялото Братство, изнася поредица от беседи, обединени в цикъла “Пътят на ученика”.

През лятото на 1929 г. за първи път извежда своите последователи и ученици на лагер край Седемте рилски езера. На 21 септември 1930 г. Учителя Беинса Дуно открива ново течение на своите проповеди, наречено *неделни утринни слова*, които продължават до април 1944 г.

През 1934 г. създава Паневритмията – цикъл от двадесет и осем упражнения, съставени от мелодия, текст и пластични движения. По-късно към нея добавя упражненията “Слънчеви лъчи” и “Пентаграм”.

На 4 май 1936 г. активист на политическата партия Демократически сговор му нанася побой, който предизвиква мозъчен кръвоизлив и парализа. Въпреки заболяването, на 14 юли Учителя Беинса Дуно излиза със свои ученици на лагер край Седемте рилски езера и до 12 август напълно възстановява здравето си.

На 22 март 1939 г. записва послание към учениците си, озаглавено “Вечният завет на Духа”.

В началото на 1944 г., по време на въздушните бомбардировки над София, организира евакуирането на “Изгрева” в с. Мърчаево, на 24 км югозападно от София, и се установява в дома (сега музей) на своя ученик Темелко Гьорев. Връща се на “Изгрева” на 19 октомври 1944 г.

На 20 декември 1944 г. изнася пред Общия окултен клас беседата “Последно слово”.

На 27 декември 1944 г. напуска физическия свят. Тялото му е положено на “Изгрева”.

Димитър Калев

ПРОТИВ ДЪНОВИЗМА КАТО ТЕОСОФКО УЧЕНИЕ

Вече много години подред в България се шири едно особено мистично движение, което нарича себе си “бяло братство” и което народът именува “дъновизъм”, по фамилното име на водача на това движение: Петър Дънов. До войните дъновизмът бе едно незначително мистично движение, подобно на което човек би намерил навярно във всека друга страна. Обаче войните и необикновено големите нещастия, които ги съпроводиха, раздрусаха душите на хиляди люде и семейства и

създадоха благоприятна почва за разширението на окултизма и мистиката. Това, което се забелязва навсякъде другаде, пролича и у нас. Дъновизмът доби едно удивително разпространение из България. В неговата среда се намериха неочаквано и доста интелигентни хора: адвокати, писатели, философи, естественици, гимназиални учители, видни офицери, лица от най-разнообразен калибър.

Не е лесно да се разясни изтънко на какво се дължи засилването на дъновизма у нас. За комунистическите марксисти, които са специалисти в лесното обясняване на обществените явления, работата е много проста. Буржоазията след войната – пишат те – се фашизира и изпада в мистицизъм! Разбира се, и в Швейцария, и във Франция, и в Съединените държави, и в Англия има буржоазия, сигурно не по-малко, отколкото у нас, ала никакво “фашизиране” на швейцарската, френската, американската или английската буржоазия няма. А колкото се отнася до мистицизма и окултизма у нас, ние виждаме, че в редовете на дъновистите не личи никаква особена “буржоазия”: напротив, това са в повечето случаи дребни, бедни хора. За всеки случай не тия “божии люде” са, които могат да характеризират настроенията на нашата следвоенна буржоазия! Не влиза в рамките на нашата статия да се занимава с обясняването на дъновизма като масово явление. Това е една задача – доста интересна, макар и не много лесна, която предоставяме на други, по-компетентни от нас. Ние ще се постараем само да разгледаме няколкото основни идеи на дъновизма, в които има нещо теоретично и които като такива могат всякога да бъдат тема за едно списание като нашето.

Ръководена от желанието да даде думата на всички философски и религиозно-философски течения в България, редакцията на “Философски преглед” покани още през 1929 г. г-н Ангел Томов, един привърженик на дъновизма, да запознае четците на списанието с религиозно-философския мироглед на своя учител, което той изпълни доста сполучливо в кн. 1, год. II. От тази статия на г-н Томова се вижда ясно, че дъновизмът може да бъде разбран само като съставка на голямата мистична вълна на новото време, която се характеризирала чрез растящия интерес към спиритизма и чрез настъпателното движение на теософията и на различните окултни школи и мистични общества в разните страни. Като излага религиозно-философското учение на Дънова, г-н А. Томов заявява още в самото начало, че Петър Дънов не е човек на книжните теории и системи. “Той създава и култивира една духовна среда, годна да възприеме новото и да го осъществи”, едно окултно движение, насочено към реализирването на един “по-висш, разумен Живот”, и то “предимно по пътя на вътрешното усъвършенствуване и превъзпитаване на личността”. Ако и П. Дънов да не е развил до днес своето учение в неговата пълнота и да не е казал още всичко онова, което има да каже, все пак своята “практическа просветно-възпитателска работа” той гради върху едно особено разбиране на живота, което е всъщност “един философско-религиозен мироглед”. И тъкмо тоя мироглед е, на който ние искаме да спрем тука своето внимание.

Основните идеи на тоя мироглед ние бихме могли да сведем сега към следните няколко положения:

1. Бог е първопричината на всички неща. Той е единството на всички души.

2. Кармата и превъплътяването на душите са “опитани и несъмнени” „истини на живота”.

3. Битието не се изчерпва с т. нар. материален свят на триизмерното пространство. Истинското битие се проявява едновременно и в по-висши светове: астрален, ментален и пр. Силите на всяка по-висша реалност, “като по-тънки и по-духовни”, се отражават в по-нисшата реалност и всички те, като “взаимно проникващи се полета”, съставят едно единно битие, единния живот на всемирния дух. Природата – това е самата проявена външно реалност, проявената висша разумност и любов. Досегашната наука е изучавала само сянката на нещата, променливата видимост, а истинската наука се домогва да се добере до дълбокия вътрешен смисъл на явленията. Човек е проява на единното битие, обаче той далеко не е най-висшата проява на това битие. Със своята физическа природа човек е еднакъв с материалния свет. Ала със своето астрално и ментално тяло той е свързан с по-висшите светове. А чрез своя духовен живот човек е в допир с Бога. Човешкото в човека – това е опаковката, а божественото – това е същността на човешката природа. В сегашната си форма човек само отчасти е проявил своята истинска същина: той тепърва има да се проявява.

4. Смисълът на човешкия живот на земята, който минава през множество

превъплътявания, е осъществяването на една все по-висша разумност, достигането на все по-пълно съвършенство, развиването на висшите способности и скритите в човека заложби за по-висш живот. Човек трябва постепенно да се освободи от животинското, и то не като го умъртвява, а като го подчини на тоя “по-висш живот” и го използува за него.

5. Докато стигне до днешното си състояние, човечеството е минало през по-нисши раси и цивилизации. Сега се подготвят условията за появата на тъй наречената “шеста раса”: това ще бъде едно човечество с много по-съвършена физическа организация, с много по-развити духовна сили и способности – ”едно човечество, в което по-пълно и по-широко ще се прояви висшият божествен живот”.

6. Висшата истина може да бъде достояние само на ония, които са дорасли до истинския духовен живот. Тя се постига главно чрез интуиция, чрез вътрешно прозрение, чрез едно приобщаване на личността с божественото съзнание. Да се издигнем до висшата истина, това значи преди всичко: да оставим да се прояви божествената любов в нас и чрез нас, защото Бог е любов.

7. “Ученик” на “бялото братство” е, според дъновизма, онзи, който не само е разбрал, че е дошъл на земята ”да научи най-великото изкуство на разумния живот”, но и е в състояние да даде всички жертва и да направи всички усилия, за да придобие и усъвършенствува постепенно това изкуство. “Ученикът” знае, че над него има само един истински учител, това е живият Бог, космическият Христос. Лека-полека “ученикът” започва да обича всички твари, всички души, в които се проявява тоя жив Бог. Той се освобождава от тежкото бреме на неразумните желания и грижи, свързани с ламтежи по привидно щастие. Мъчнотиите и страданията, които му се изпречват, са само задачи, които той трябва мъдро и търпеливо да разреши. Животът на “ученика” е едно постепенно освобождение от страха пред неизвестността, пред страданията и пред смъртта. Опростявайки своя живот от излишни нужди, живеейки в пълно съгласие с природата, най-важното за “ученика” е: развиването на висшите душевни способности и на първо място на интуицията. Постепенно “ученикът” трябва да се издигне до едно непосредствено съединяване с висшите духовни сили. Исус е бил един от най-добрите “ученици” на единствения учител – живия Бог, Христос. И затуй, като съвършен изразител на божествения живот, на божествената мъдрост и любов, той е могъл да каже: “Аз и Отец ми сме едно: който познава мене, познава Отца ми”.

Ето, в тия седем точки ние се опитахме да предадем почти дословно основните възгледи на дъновизма, както ни го рисува г-н А. Томов. За тия, които познават ученията на т. нар. модерна теософия, не може да има никакво съмнение, че теоретичните елементи в мирогледа на Петър Дънов са в своите девет десети едно теософско учение. И то може – в тия си елементи – да бъде обсъждано само като такова. Ако речем да систематизираме тия седем основна теоретични идеи на дъновизма като теософско учение, ще се окаже, че в тях има една особена теория на развитието, ако щете, една философия на световната история (главно точка 4-а и 5-а), една мътна пантеистична метафизика (точка 1-а и 3-а), една своеобразна теория на познанието (точка 6-а) и една етика (точка 2-а и 7-а).

Дъновистите смятат, че който иска да проучи и прецени тяхното велико учение, не би могъл да направи това чрез просто умуване и словоборство: той трябва да го приложи в своя живот и по плодовете му да тегли своите заключения. А това значи всъщност: ако искаш да прецениш учението на Дънова, трябва предварително да станеш дъновист и като такъв да изпиташ над своя собствен живот неговото въздействие. Това обаче щеше да бъде безусловно вярно само ако учението на Дънова се изчерпваше със своята практическа страна, сиреч с туй, което дъновистите наричат “изкуство на разумния живот”. Ние видяхме обаче, че в основата на това изкуство лежат една редица от основни идеи, за които практиката не може да бъде никакъв критерий. Е ли Бог първопричината на всички неща? Възможно ли е едно превъплътяване на душите? Вярно ли е, че човечеството стои пред появата на така наречената “шеста раса”? – Тия и подобните на тях питания не мотат да бъдат решени чрез някакво “прилагане” на оня разумен, смислен и природосъобразен начин на живеене, за който ни говори по-горе най-близкият сподвижник на П. Дънов.

Ще почнем своя анализ с дъновистското теософско учение за развоя на човечеството, респ. с неговата философия на световната история. – И така, ние сме били в предвечерието на

възникването на шестата раса! Според теософите всеки "световен период" обгръща седем раси, които следват една след друга. Ние сме понастоящем в петата раса "от четвъртия кръг на нашия световен период". Според "Тайното учение" на Елена Блаватска, човекът се е явил на земята преди 18 милиона години! Според друг един от теоретиците на днешната теософия Sinnett, откакто петата раса е почнала да еволюира били изминали вече точно един милион години! Според други пък, петата раса била почнала в 79997 г. преди Христа! При туй в настоящия, четвъртия кръг било настъпило раздвоението на половете и то тъкмо към средата на третата раса. Някои теософи поддържат, че с възникването на всяка нова раса човечеството се обогатява с едно ново сетиво: пет раси – пет сетива! Когато настъпи шестата раса, ще се развие и шестото сетиво у човека: това е ясновидството.

Не ще съмнение, че всеки ще се пита: отде знаят теософите всичко това? Отгде черпят те тия тъй точни дати, тия удивително точни сведения за миналото на човечеството? Това, което науката – резултат на един безкористен многовековен труд – е установила, няма нищо общо нито с тия 18 милиона години, нито пък с това странно число "79997 година преди Христа". Човек трябва да бъде доста наивен, за да може днес да мисли и вярва, че една раса почвала в една точно определена година! При туй, какво е това раздвоение на половете в средата на третата раса? Какъв ли ще да е бил тоя живот преди средата на третата раса!

Не по-малко странно и непонятно звучи и онова, което теософите учат за еволюцията на сетивата. Пет раси – пет сетива! И последната гадинка днес вижда, чува, пипа, помирисва или вкусва. А имало е човешки раси, на които е липсвало някое от тия "пет" сетива: не са виждали, нито са чували, не са подушвали и т. н. Новото сетиво, развоят на което ще характеризира шестата раса, щяло да бъде ясновидството. Ние знаем днес, че всяко от познатите нам пет сетива опосредствява някаква особена усетливост. Който вижда, който пипа, чува, помирисва или вкусва, той всякога усеща едно или друго. Е добре, ако и ясновидството бъде едно от многото сетива, трябва да се смята, че да имаш "ясновидения", туй значи да усещаш! Трябва човек да няма понятие от психология, за да може да свежда към усещането едно тъй сложно явление като това, което окултистите наричат "ясновидство". На туй отгоре питаме се: кой е органът на тая непонятна усетливост? Виждането е опосредствано от окото, чуването – от ухото, пипането – от кожата и пр., ала кой ще е сетивният орган на тая нова, зараждаща се усетливост? Това питане не е резултат на празно любопитство, понеже според окултистите и днес имало вече напреднали в духовното си развитие лица, които могли да имат ясновидения. Друг въпрос е, разбира се, доколко за тия "ясновидения", за които ни разказва Чарлз Ледбитър в своята книга върху "Ясновидството" (София, 1913, 2 изд.) и г-н А. Томов в неотдавнашната си брошура "Ясновидските предсказвания" (София, 1930, стр. 19-28), може да се разисква сериозно. Толкоз повече, че едва ли ще се намерят двама ясновидци от разните окултни лагери, които да "виждат" еднакво едно и също нещо и които да не го виждат през призмата на условията, при които живеят тоя миг на земята. Ледбитър напр. ни е дал едно ясновидско изследване досежно "Перу преди 14000 години" (София, българ. превод от С. Ников, 1910), гдето вижда каква е била тогава индустрията на перуанците, тяхното земеделие, тухлите на техните къщи, дали са имали те втори етаж, дори какви са били водопроводите, мостовете, музиката им и пр. В друго едно такова "изследване" същият епископ Ледбитър успял да се взре в бъдещето: какво ще представлява то "През 2750 година" (превод от С. Ников, София, 1919 г.), гдето ние узнаваме забавни неща върху възпитанието на децата, обучаването на тяхното въображение, училищната система, програмата ѝ, танците, брака, къщите, дори мебелировката, храната и вестниците на хората! Съветът на колонията, която Ледбитър е "видял", бил съставен само от мъже и членовете на тоя съвет правели "опити за произвеждане на тела чрез мисъл" (срв. стр. 65)! Лондон и Париж все още съществували, а Теософското общество заемало "важно място в света и в световната наука" (стр. 100-101). – Нещастната световна наука – би възкликнал човек – какво я чака!

За всеки случай, интересувайки се от сетивния орган на "шестото сетиво", ние сме в правото си да предполагаме, че поне досежно тия напреднали в духовното си развитие лица, като Чарлз Ледбитър напр., въпросният сетивен орган трябва да е вече налице. Има ли след всичко това

нужда да се изтъква, че едва ли ще се намери вече сериозен представител на физиологическата психология, който да стои на стария възглед, че съвременният човек имал "пет сетива"? Обаче теософите твърде малко се интересуват от туй дали техните твърдения са съобразни с науката, с опита, с разума. Те добиват своята основна и тайна "наука" по пътя на интуицията, на ясновидството и прозрението, по пътя на едно общение със света на високо развитите духове. По време на големите землетресения в България учениците на Петър Дънов писаха, че преди да се случат тия нещастия, българският "пратеник на Бога", "учителят" е знаел за тяхното близко настъпване и е водил дори "дипломатически преговори с ареопага на всемирните съдии", от който е издействал да не стане т. нар. чирпанско землетресение в 12 ч. през нощта (18 април 1928 г.), както е било насрочено, а в друг момент, свързан с по-малко жертви за нашия народ. А самата тая метода за осведомяване върху това, което е било или ще бъде в действителност, е вече едно отрицание на всякаква наука. Няма нужда от ония трудни изследвания, дългогодишни и досадни опити: долу лабораториите и т. нар. научни институти! Истината на официалната наука докосва според дъновистите и теософите изобщо само сянката на нещата. Истинската наука на теософите следва други пътища, началото на които се крие в някаква съхранявана негде в Хималаите и Тибет древна божествена мъдрост и оттам – явното пренебрежение на окултизма към това, което многовековната практика на точната наука е установила и приела!

Все във връзка с тая оптимистична, но съвсем фантастична теория на развитието е и онова, което ние формулирахме по-горе в точка четвърта. Смисълът на човешкия живот, това е, според дъновизма, "осъществяването на някаква по-висша разумност", а туй става чрез една верига от по-чести или по-бавни превъплътявания на човека. Учението за това превъплътяване или прераждане – някои окултисти го приемат като една хипотеза, а повечето говорят за него като за една безсъмнена истина – играе първостепенна роля в теорията на теософите и дъновистите. Всеки от нас се е преродил много пъти, преди да стигне до онова състояние, в което той намира днес себе си. При всяко ново превъплътяване отделният човек "научава само нещичко от великата книга на природата", следователно ще бъдат необходими още множество прераждания, докато той се издигне до "пълно развитие", до "великия край на своята еволюция, божествената мъдрост". С особено усърдие дъновистите и теософите изтъкват, че мисълта за прераждането на човека е обща за всички религии, включително и за древното християнство. Ала необходимостта от приемането на теорията за прераждането теософите градят върху една редица от научни и религиозни съображения. Научните доказателства в полза на тая "необходимост" те откриват в съвременното учение за еволюцията. В борбата за съществуване преживяват тъкмо най-пригодените или най-приспособените – това е принципът на дарвинизма. Е добре, ние виждаме, че между животните напр. майката жертвува себе си за своите застрашени или безпомощни рожби. Но ако човешките добродетели, пише теософската теоретичка г-жа д-р Ани Безант, убиват своите притежатели и по тоя начин остават живи по-егоистичните и по-грубите същества, тогава как да се обясни у човека растенето на неговия дух на себепожертвуване, как да се разбере постепенното възрастване на тези "божествени качества", които правят човека негоден в борбата за съществуване? Дарвинизмът нито разбира дори дълбокия смисъл на това питане, а камо ли да се справи с него! Но това, което дарвинизмът бил безсилен да разясни, могло да бъде обяснено само чрез теорията за прераждането, уверяват теософите. И то ето как. Вярно е, че тялото на самопожертвувалата се майка умира, обаче душата на майката продължава да живее в един друг свят, отгдето тя идва след време отново "на земята", превъплътена в едно ново същество, което заживява с качествата, които "майчината душа" е придобила в своя по-раншен живот, в своя бивш опит на земята. С други думи, това, което душата е спечелила от жертването на тялото, то се явява като вродено в прераждащата се душа, "за да благослови и повдигне света"! Хората се раждат с един вече определен характер, те се раждат "престъпници" или "светии", раждат се силно паметливи или тъпи, с дарби за математик или музикант, накъсо казано – те идват на тоя свят с една в същината си предварително формирана душа. Във всеки нов живот, който тя има последователно да изживее тука, на земята, тая душа се издига на едно по-високо стъпало на развитието: изобщо, без това прераждане на душите, еволюцията на

моралните и духовни качества би останала – въпреки заслугите на дарвинизма – непонятна.

Второто си съществено научно доказателство теософите черпят от учението на немския учен Вайсман, доколкото то се явява като едно ограничение, респ. една корекция на дарвинизма. Знае се, че Вайсман поддържа, какво придобитите качества не могат да бъдат унаследявани, особено това важи според него за душевните дарби на човека. Но ако те не могат да бъдат унаследявани и въпреки това еволюират – у културния европеец не са такива, каквито са били у дивака – тогава как да се разбере тая еволюция? И тука теософите и окултистите изобщо гледат на своята теория за прераждането като на едно неизбежно допълнение на учението за развитието. В рамките на това доказателство те спекулират извънредно много с проблемата за гения. Геният, пише Ани Безант, е безплоден, това значи: дори когато има дете, то не проявява качествата на бащата, а е в повечето случаи посредствено или стоящо под равнището на средния човек на времето. Разбира се, че и тука, според окултиста, само прераждането могло да ни разясни тайната на гения. В душата на последния ние сме имали кондензиран един дълъг опит, плод на безбройни прераждания. В тоя смисъл геният е предтеча на едно по-велико човечество. И най-недъгавото днес дете може да се надява, че в далечното бъдеще то ще може да се докатери до оная висота на ума и добродетелта, на която стои сега геният.

Не влиза в нашата задача да защищаваме дарвинизма от упреците, които теософите и окултистите хвърлят срещу него. Ще се задоволим само с няколко бележки. Теософите са прави, когато подчертават безкористието като един факт в живота на човека. Защото какво друго имат те предвид, ако не тоя факт на безкористната воля, когато говорят на всяка стъпка за “жертвата на майката”? Обаче в техните писания съвсем не е ясно при какви условия може да се говора за “безкористна воля”, за “жертва” или за “самопожертване”. За “жертва” може да става дума само там, гдето едно искащо съзнание, за да смогне да осъществи това, което се явява като цел на неговата воля, се вижда принудено, сиреч трябва да прибегне до една необходима промяна, взета като средство за постигане на крайната цел. При туй това средство е само по себе свързано с неудволствие и ако даващият “жертвата” го иска въпреки туй, той върши това, защото иска да осъществи непременно целта. С други думи: при жертвата човек иска неприятното само по себе средство заради целта, която го блазни. Е добре, има ли след това смисъл да се говори, че кокошката-майка се “жертвува” заради доброто на своите рожби? У нея волев живот няма, а има действуване по силата на едни или други влечения. Волевият живот предполага едно самосъзнание, а у кокошката такова липсва. Кокошката или конят, пчелата или паякът не си поставят цели: следователно не могат да се “жертвуват”. Няма съмнение, че у животните има социални чувства и социални влечения, но у тях няма и не може да има безкористна воля и самопожертвуване. Дори когато животинската майка, тласкана от известни инстинкти, се излага на смърт, за да спаси своите рожби, тя не принася никаква жертва, а още по-малко принася себе си жертва: тя въобще не знае предварително какво я чака, както може да знае туй човекът, който се хвърля в неравния бой, съзнавайки, че се жертвува за своята родина, да речем. Когато Христос се пожертвува, той отиде с пълно съзнание към смъртта. Обаче не смъртта търсеше той, а живота, само че “един живот, който не може да бъде преодолян от смъртта и върху който тя няма никаква власт”. Безкористието, за което ни говори Новият Завет, е един факт на човешкия живот и предполага условия, които ги няма в царството на животните.

Прочее, когато теософите упреквате дарвинизма, че той е безсилен да ни обясни по пътя на развитието от животното към човека “постепенното възрастване” на безкористието като едно “божествено качество” у човека, те нямат никакво научно основание да разчитат на такова разяснение. Не може да се обяснява това, което не съществува в действителност. Ако е въпрос за развоя на т. нар. социални влечения, които могат да докарат дадено животно и до смърт, това е една област, твърде изтънко изучена, която ни показва, че борбата за съществуване е при животните всякога борба за запазването на вида или рода. Животното-майка умира, но родът бива запазен. Въпросът за “добродетелите” и за “моралния растеж на човека” обаче не е от същата област, колкото и външната страна на явленията да е от естество да ни заблуди.

Да минем оттука към учението на Вайсмана. Ани Безант и останалите теософски автори приемат, какво възгледът на Вайсмана, според който придобитите качества не се наследявали, бил днес господствуващият. Ала това не съответствува на действителностите. Ако не можеше да има унаследяване на придобитите от приспособлението към средата качества, тогава развитието щеше да бъде наистина съвсем загадъчно. Тогава в яйцето на кокошката щеше да се съдържа вече, макар и още неразвито, бъдещето пиле, което, станало веднъж кокошка, от своя страна снася определени в същината си яйца, в които е също преформирано новото бъдещо пиле и т. н. и т. н. до безконечност! Тогава обаче еволюцията не би съществувала вече и думата “развитие” би означавала нещо повърхностно и външно – именно счупването черупката на яйцето, за да стане видимо туй, което се съдържа като невидимо и в недоразвита форма в него. Но за щастие работата не стои така. Достатъчно е да се спре човек на труда на д-р С. Чулок “Deszedenzlehre”, който излезе в Йена през 1922 г., за да долови, че ние сме днес експериментално отново съвсем далеко от тезата на Вайсмана, стига да разбираме при какви условия придобитите качества могат да бъдат унаследявани. Ала не са собствено “придобитите качества” изобщо, с които теософията и окултизмът спекулират. Тях ги интересува само оная част в учението на Вайсмана, която засяга духовните дарби на човека. Интересуват ги специално дарованията на гения. Не може да се откаже, че духовните, специално умствените заложби на едно дете из средата на диваците от централна Африка и духовните заложби на едно обикновено дете из някое от европейските общества не могат да стоят на същото равнище. Дивачето не би могло да свърши гимназията, както ще я свърши европейчето – дори ако бъдат двете отрано поставени при еднакви външни условия. Отгде иде тая очевидна разлика? Теософът и окултистът ще я търсят в “стъпалото” на превъплътените души в двата случая. За нас работата се рисува съвсем инак. Нервно-мозъчната организация е в двата случая нееднаква. А тя е, която определя душевния живот на отделния човек. Ала да се каже, че мозъкът определя душевния живот, това още не значи да се поддържа тезата на материалиста, че мозъкът създава душевните явления, както е разбрал това един от теоретиците на българския окултизъм (Н. Райнов, “Ремкеанство и теософия”, София, 1926, стр. 48). Ако вземете да пиянствате, ако захванете да злоупотребявате в своя полов живот, ако някоя греда ви удари по главата, вашата памет почва да отслабва, респ. може мигновено да изчезне. А успоредно с това чезне и вашата досегашна разсъдливост. Едно мозъчно сътресение, едно кръвоизлияние и пр. може да докара раздвоение на съзнанието. Едно изтощение на нервната система може да направи спокойния и уравновесен някога човек да изпадна в болезнена “сантименталност” или мистика. С една дума, състоянието на нервно-мозъчната организация, която е неразделно свързана с нашето съзнание, определя неговите промени, неговия живот. Знае се, че и обратното е вярно: душевният живот влияе върху нашето тяло и неговите функции, но тук нас ни интересува тоя миг, само първата половина от това взаимодействие. Връщайки се сега към въпроса, който ни ръководи на това място, ще видим, че европейските общества са живели при съвсем други климатически и обществени условия, които са способствували да се развие техният мозък. Тия условия са поставяли човека на тия общества пред по-мъчни, по-тежки, по-сложни задачи, които той е бил принуден в борбата за живот да разрешава. Приспособявайки се към своята особена среда, човек се е виждал заставен да я мени, а успоредно с това той е менял чрез нея косвено и себе си, своята психофизическа природа.

Колкото пък се отнася до развитието не на умствения, а на нравствения живот, там еволюцията на човешкия мозък няма същото значение. Но затуй пък достатъчно е да отвори човек напр. втория том от новото съчинение на Кауцки върху “Материалистичното разбиране на историята”, за да намери една богата колекция от факти, установени от видни пътешественици и изследвачи, от които се вижда като на длан, че т. нар. некултурни и диви народи (ескимоси, чукчи, индианци, бакаири, ботокуди и пр.) са представени като благи, добродушни, мили, гостолюбиви, човечни хорица, на които много теософи, с издигната на високо стъпало души, биха само позавидели! Но най-сетне, ще възрази теософът, ако средата може да ни разясни разликите между душевните заложби на дивия и малко-много културния човек, то как да се разберат тогава духовните дарби на гения? Никаква “среда” не може да разясни това, което стои над всякаква среда и над

всякакви условия на дадено време! И веднага окултистът прибягва отново до своите многократно превъплътяващи се души, които са се издигнали до едно много високо стъпало по стълбата на световната еволюция. Ала днешната наука съвсем не смета, че геният внезапно е паднал от небето и че той стои над законите, на които е подчинена действителността, всред която ние живеем. Както душевният живот на отделния човек е неразделно свързан с неговия особен мозък, такъв е случаят и с гения. Неговият мозък е рожба на едно дълго развитие: той е резултат на едно щастливо съчетание на особености, които лежат в самата еволюция на организма. Истина е, че ние знаем до тоя час много малко върху естеството на това развитие. Но ние не знаем още дори причинителя на хремата, а камо ли точно природата на това, което е едно от най-удивителните явления в живота на човека изобщо. И все пак, възразява окултистът, за вас геният е едно случайно съчетание на особеностите, за които говорите. А да се обяви едно явление за „случайно", това ще рече да се обяви то за необяснимо! Окултистът не е прав. Когато казваме, че, отивайки вчера на Черни връх, запръска ни случайно дъжд, това не значи, че валенето на тоя дъжд е било безпричинно. Като твърдим от друга страна, че Наполеон I със своите гениални дарби бе една случайност във френската следреволюционна епоха, туй ще рече, че неговата личност, неговата индивидуалност, колкото и да е голямо значението ѝ за тогавашната френска история, не може да бъде разбрана от обществените и историческите условия на онова време: за тях, досежно тях тя е нещо случайно. Обаче самата гениална личност е едно явление, биологичните причини на което требва да бъдат търсени във веригата от близки и далечни роднински връзки, които предхождат появата на гения.

Прочее, ние не се съмняваме, че тайната на гения лежи в своеобразното развитие, което е претърпял неговият организъм, неговият мозък. Учението на Moreau de Tours, че геният и лудостта са братя, не е вярно. Но то не е и съвсем невярно. Ако не са братя, те са в повечето случаи втори братовчеди. Това са чувствували и Платон, и Аристотел, и Шекспир, и Шопенхауер. Това сродство лежи в необикновеното напрежение, което активира нервно-мозъчната организация на гениалния човек. Тъкмо това необикновено напрежение е, което може да ни обясни една редица от факти, които се въвират в очите на всеки, който се интересува от естеството на гения. Торквато Тасо, Свифт, Ленау, Доницети, Ницше и др. свършиха с лудост. Байрон, Ж. Ж. Русо, Нютон, Роберт Майер и др. бяха със своите странности на границата на лудостта. Вярно е, че е имало гениални хора, които телесно и душевно са били съвсем вред – Гьоте, Лайбниц, Дарвин и пр. Обаче ние знаем още, че Сократ бе епилептик с раздвоено съзнание. Наполеон е страдал от ненормални халюцинации. Достоевски е имал припадъци и т. н. От една излязла преди няколко години немска книга "Великите сифилитици" човек би могъл да узнае потресни подробности за много други гениални мислители и художници, които дават известно основание на автора и да завърши с тежкото, ако и цинично френско игрословие: la civilization s'est la syphilisation! При туй в своето обстойно изследване върху близо 200 гениални лица W. Lange-Eichbaum (Genie-Irrsinn und Ruhm, Munchen, Verlag Reinhardt, 1928) е дошъл до заключението, че от най-великите хора 83% се оказват "явни психопати", а само 6.5% здрави! Всичко това свидетелствува, че в мозъка, в своеобразието на нервно-мозъчната организация лежи основата на човешката гениалност. И ако геният е безплоден, както охотно подчертават това теософските теоретици, то е сега напълно понятно. След всяко прекомерно временно напрежение на организма следва умора и отпадналост. Колко повече трябва да е вярно това за един организъм, който е стоял през целия си живот под знака на едно непрестанно и крайно напрежение!

Освен разгледаните дотука научни доказателства на теософията, тя има и един морално-религиозен аргумент. Ако нямаше прераждане за душата, тогава несправедливостта и жестокостта – пише А. Безант – се подиграват с безпомощността на човека! Той е само "една сламка, мятана от вълните на случайните условия". Нещо повече: тогава Бог би се оказал досъщ несправедлив, понеже създава едновременно една душа, която се ражда тъпа или престъпна, и друга, която иде с тънък ум или гениални дарби. Нямаме никаква охота да се занимаваме и с това телеологично обосноваване на една истинска или измислена действителност. Ние не сме сигурни дали Бог съществува, следователно не намираме основание да се грижим за обосноването на неговата справедливост или

за моралното оправдаване на неговите дела. Но и след това ние сме готови да идем една стъпка по-нататък. Да речем за миг, че всичко туй, което изложихме срещу теософските твърдения досежно "научната нужда" от преражданeто на душите, е негодно или недостатъчно и трябва да се замести с това, което теософските теоретици поддържат. Нека видим сега какво е туй, което се сочи като съперник на недостатъчните или неудовлетворителните отговори на днешната наука.

Съществува от вечност един Бог. Това е алфата на всяко теософско учение. Той е, който "ражда отделните души". "Из утробата на вечния баща излизат всички тези зародиши-духове, които той изпраща в материалния свят, за да растат и се развиват". Всички започват "невежи и безпомощни". Всички растат постепенно нагоре, развивайки своите "вродени сили". "Човекът е роден в света, за да стане съвършен". Такова е неговото предназначение. Бог живее във всекиго от нас и нам ни трябва само време, чрез многократни прераждания, да достигнем величието на образа, по който сме направени, сиреч да станем съвършени, както е съвършен Бог на небето. "В дългите междини от смъртта до ново раждане" събраната на земята опитност се внедрява в тъканта на душата. Когато "зародишът-дух" дойде отново "в тоя свят", той дохожда "с тази душевна дреха, състояща се от качествата, изтъкани из опитността, събрана в предходния живот на земята", и "вродените идеи на детето са резултат на това изтъкаване". В основата на човешката стълба стои "най-ниско развитият дивак", а на върха на стълбата е "най-високо развитият гений или светец". "Злините на миналото са стъпала, върху които човекът се повдига към добродетели, тъй че и най-ниският престъпник може да се въздигне там, гдето стои нравственият гений, светията". По тоя път в края на краищата "Бог ще бъде виден във всичките чеда человечески".

Ние предадохме почти със собствените думи на теософите това, с което те искат да подмладят или попълнят обясненията на съвременната наука. И ще си позволим сега да се усъмним в годността и смислеността на това полкова претенциозно учение. Ще почнем от неговата основа предпоставка, без която то изгубва всякакъв смисъл. С какво теософите ще ни убедят, че съществува един Бог? Аз не питам отгде знаят те за неговото съществуване. Понеже тяхното "знание" съвсем не прилича на това, което науката нарича "знание", за тях отговорът на втория въпрос би бил съвсем лесен. Ако въпросът е за вярване в това, което "интуитивно знаят", те могат да си го вярват: то е тяхна работа. Обаче, щом теософите и дъновистите претендират да са носители на една "древна мъдрост", която гледа на днешната наука отвисоко и се домогва да я коригира и допълня, естествено е, че тая "истинска наука", като не се задоволява със "сянката" на нещата и като жонглира с Дарвина, с Вайсмана, с Шарл Рише и пр., трябва да бъде готова да върви в крак с тях. Инак, би прибавил човек: "Оставете днешната наука на спокойствие! Нито тя е за вас, нито вие сте за нея". Съществуването на Бога като първопричина на всички неща, взет като една трансцендентна реалност или като една действителност "в нас", не можа да бъде доказано от никого досега. Още по-малко ще бъде това доказано чрез оная забъркана мисъл, с която работи теософията и окултизмът. И ние виждаме, че всъщност те не се и опитват да докажат това, което е началото и краят на тяхната мъдрост.

Бог раждал отделните души! Те "излизали от неговата утроба" като "зародиши-духове, изпращани в материалния свят, за да растат и се развиват"! Е добре, Бог е и според теософията едно духовно същество. За духовното ние знаем преди всичко от своя непосредствен живот. За науката обаче, която се занимава с душевното и с духовното, то е нещо невеществено, непространствено, нематериално. Напр. никой не може да каже где се намира неговата радост или скръб. Всеки от нас разбира смисъла на тия думи; той може да е осведомен и върху физиологичните процеси, които стоят в известна връзка с душевния живот на човека. Ала едно е да кажеш: *А* обуславя *С*, а съвсем друго е да смяташ, че *А* е *С*. Прочее, аз изпитвам своето чувство, но то не е "в мене", нито е "вън от мене". "В мене" и "вън от мене" – това е едно пространствено отношение, което има смисъл само там, гдето то се прилага досежно една вещ ("в скрина – вън от скрина"). Обаче "душата", "духът" или "съзнанието" не са никаква вещ, те не са нигде в пространството. Духовното съществува, но то не съществува нигде. Ще остане съвсем учуден от това твърдение само тоя, който още не може да се освободи от предубеждението, че душевното е една разновидности на тялото и следователно трябва

като последното да бъде всякога негде, на едно или на друго място в пространството. Ала достатъчно е да се опита човек да си помисли досадата или искането, мисленето или цененето негде, на някое място (в главата, в сърцето или в петите), за да разбере всичката безсмисленост на такова едно допущение. За всяко телесно явление вие можете в края на краищата да запитате: где е, где става, отгде иде и пр.; обаче по отношение на душевното това няма смисъл. И затуй ние виждаме, че мислителите, които създадоха и разработиха през последните няколко века науката за душевното (психологията), са били винаги единодушни, че душевното е нематериално, нетелесно, невеществено, непространствено.

Ако се върнем сега към "Бога" на теософите и дъновистите, който претендира да бъде и в тяхното учение духовното par excellence, ние ще останем поразени от онова волно или неволно материализиране, на което той е изложен тука. За Бога се говори, че той се намирал "на небето" или негде изобщо. "Там" той раждал душите, те излизали "от неговата утроба" като "зародиши-духове". Ние всички знаем, че раждането, пораждането и пр. са разновидности на причиняването. Обаче всяко причиняване предполага наличността на нещо по-друго от причиняващото, върху което това последното упражнява своето действие. Що е това "вън от Бога", върху което той е действувал, за да породи душите? При туй причиненото е винаги едно действие, а действието е всякога една промяна. Дори когато говорим, че майката-земя е родила красивото цвете, фактически нейните особени сокове, нейната влага н температура са причинили само една редица от промени в семето, което е изпитало действието. А тука, върху почвата на теософската "наука", ние виждаме да се приказва за едно причиняване не на промени, а на индивиди, каквито са "душите-зародиши"! Ако пък най-сетне под "пораждане" речем да разбираме чисто и просто създаване или сътворяване, то где остава тогава "утробата" на Бога и защо бе тя нужна? На туй отгоре с мистерията за сътворяването ли теософската наука е решила да прави конкуренция на "незадоволителните" научни разяснения на нашето време? Всички тия "духове-зародиши" отведнъж ли са били сътворени? Сигурно не. Кое дава повод на Бога да пристъпя към всяко свое творчество? Понеже душите, веднъж излезли "из утробата на Бога", се изпращат в материалния свят на усъвършенствуване, значи ли туй, че материалната действителност е била създадена по време преди душите? Това командировање на душите подчинено ли е на някакъв обективен кармичен ценз, от какво е било ръководено то в началото и отгде теософската наука е узнала всички тия мъдрости? Ако душата е нещо нематериално, как може да се поддържа, че тя "отива негде", "връща се на земята", "влиза в някакво тяло", "напуща го", "прибира се в утробата на Бога", чака да й дойде ред за нова командировка на удобно място, в удобна и целесходна "опаковка на духа", предназначена за по-нататъшно усъвършенствуване на душата – какъв смисъл има цялото това първобитно и архигрубиянско третиране на душевното? Ч. Ледбитър, който минава в теософските кръгове за специалист по тайните на "отвъдния свят", сам чувствува, че тая работа е премного груба и се опитва да я маскира с фрази, смисълът на които никой не би могъл да разбере. "Небето", пише той, "не е място: то е само едно състояние на съзнанието"! На въпроса: "где е небето" – той отговаря: "тука, около нас, в тоя самия момент, тъй близък до нас, както е близък въздухът, що дишаме". Трябва човек да е досъщ непридирчив в своето мислене, за да може да се задоволи с фразите на "големия ясновидец", който ни уверява, че вижда "умрелите около нас, в астралния свят"!

Събраната на земята опитност бивала през време на дългите междини от смъртта до новото раждане внедрена в тъканата на душата или се превръщала в нейни вродени способности! Колкото се отнася до тия междини, които делят две раждания, в теософската литература няма единомислие. За всеки случай, колкото едно духовно същество стои по-ниско в стълбата на всемирната еволюция, колкото по-малко опитност е набрало тука на земята (дете, дегенериран човек, дивак, умрял преждевременно и пр.), толкова възможността и необходимостта да се прероди по-скоро, за да има време да догонва другите, е по-голяма. Един от теософските теоретици ни е дал дори една диаграма, според която дегенератите, хората от низшия тип на човека, живеят в астралния свят не повече от 5 години, след което се прераждат отново. За дивака тая междина между два негови живота не надвишава 40 години, за по-издигнатите тя стига до 300, 500, 1000, дори 1200, 2300

години! Детето могло да се прероди и само няколко месеца след своята смърт. В процеса на това прераждане не била без значение и волята на съответната душа да върви по-скоро напред към “идеала на съвършенството”. А оттука следва, че приведените числа са само максималният предел, до който съответното прераждане трябва да стане. То може обаче да се извърши и преди изтичането на туй време. Г-жа Елена Блаватска напр., която бе основателка и първа председателка на Теософското общество, се е преродила в зряло мъжко тяло, значи заживяла е новия си живот като мъж веднага след смъртта си на 8. V. 1891 г. Това незабавно прераждане е станало по нейно желание! При туй духът на зрялото мъжко тяло, в което старата госпожа се е настанила, е било “освободено” от неговия притежател, който се е “преместил” в друга земна обител. Така поне ни уверява теософският корифей Ледбитър, макар г-жа Ани Безант да поддържа, че прераждането на Е. Блаватска не било още станало, но имала известие, че то щяло най-скоро да стане! Читателите ни ще намерят може би, че тая работа, която отдавна вече не изглежда сериозна, започна да става и смешна. Но няма какво да се прави! Това е то “новата наука”, която ще коригира нашите досегашни “неудовлетворителни научни твърдения”!

Нещо повече. Докато всека душа остава на небето повече или по-малко, преди всичко в зависимост от нейната набрана на земята опитност, която предстои да бъде асимилирана и превърната в трайни душевни способности, имало според окултизма и такива души, на които цивилизацията е дала целия опит, който може да се получи от нея и за които следователно превъплътяването няма вече смисъл: толкова високо са се издигнали те в своята духовна еволюция! Това с т. нар. “адепти”. Те са достигнали вече това, заради което е бил създаден човекът. И ако все пак някои от тях се превъплътяват и отново заживяват между хората, то е за да им бъдат законодатели и водачи, за да служат, прочее, като съединително звено между човечеството и Бога. Такъв изглежда да е случаят и с “учителя” П. Дънов, макар хората на Теософското общество в България да не го признават за “учител”. Може би, смятат те, у нас има високо издигнати лица, които са “на път” да станат адепти, ала истински адепти едва ли има! За всеки случай привържениците на П. Дънов го представят като “пратеник Божи между нас”.

И така, душите на умрелите “чакат”, пише Ани Безант, в астралните полета на небето, “докато им се представи удобен случай”, за да се преродят. Там, в тия астрални полета, се мяркали и душите на лица, които спят и които души излизали за малко през време на съня из тях и се срещали тука. Но ако небето е едно “състояние” на съзнанието, какви са тия “полета” “в състоянието на съзнанието” и как може да се поддържа, че “състоянието на съзнанието” е “около нас”? Ние знаем от днешната психология, че човекът е едно психо-физическо цяло, едно особено единство от тяло и съзнание. Днешната наука не проумява как може да се говори за съзнанието, че то има памет, че то помни едно или друго вън от особените мозъчни състояния, които обуславят душевните промени. Напук на всякаква наука теософът и окултистът приемат по най-безцеремонен начин, че съзнанието могло да живее като самосъзнаващо се същество, като личност и след смъртта и че то могло в известни случаи да продължава да помни същите неща, които е преживяло при ония мозъчни състояния, които са разложени и с които не може да бъде вече в никаква връзка. И цялата тая “теория” се гради ту върху някакви факти от рода на тия, които ни даде навремето сомнамбулката Елена Смит, повечето от които проф. Т. Флурнуа разясни по един великолепен начин в съчинението си: “Des Indes a la planete Mars”; ту върху отдавна известните явления, които психологията нарича “deja-vu” и “раздвоение на съзнанието”; ту върху припомването на слухово, зрително и пр. възприети някога, но мигновено забравени неща, които възкръсват в паметта на човека при делириум, силна треска, необикновено нервно възбуждение и т. н. Като прибавим към всичко това и историята на т. нар. Wunderkinder, останалите повествувания на г-жа Безант, С. Джинараджадаса и др. са работи, които никога не са били научно установени и не могат да бъдат смятани за факти. За всеки случай това откъсване на съзнанието и на самосъзнанието от живия организъм е основата на цялата теософска фантастика. Тя стига обаче своя връх, когато окултистът ни уверява, че дори през време на сън, и то всяка вечер, душевното излизало от физическото тяло, навъртало се около своя “земен носител”, отивало в някакви по-виси “полета” и сетне благоволявало да се прибере в своята

“земна опаковка”. Значи през време на това скитане на душата спящият човек остава бездушен, сиреч той няма душевен живот! Иначе казано, психо-физическото единство го няма вече и все пак човекът си е “човек”! Той всъщност умира временно, за да възкръсне отново. Не е мъчно да се възрази: душата си остава в тялото, излиза само духът! Не е обаче лесно да се направи научно разлика между „духа” и „душата”, взети като две неща, които могат да се съединяват и разделят.

Успоредно с теософския възглед за прераждането върви и т. нар. карма, която д-р Т. Паскал е формулирал по следния начин. Човек сам кове своята собствена съдба. Условията на настоящия му живот са тъкмо тези, които сам си е приготвил през миналите раждания. Следователно той няма право да мрази или хули неравенството в богатства, интелект или качества между хората. Ако добър човек страда тоя миг, той плаща някои дългове, сторени през някой минал живот. Ако ли престъпен човек успява днес, той черпи из склада на своята безкрайна божествена възможност, но печалните последствие ще се явят отпосле. Това схващане за човешката карма заема особено място в етиката на дъновизма и е неразделно свързано с учението за прераждането, което ние разнищихме. Който намира прераждането на душите за незащитимо, ненаучно, наивно и грубо, естествено е, че за него и теософската карма, сиреч теософският възглед за личната орисия не би могъл да има смисъл. Ако човек няма право “да мрази или хули” известни неравенства между хората, тогава не следва ли оттука, че той трябва да ги приеме някак си като неотразими факти, че трябва да се приспособи към тях или да се примири с тях? В такъв случай борбата на хората за подобряване на тяхното материално положение в рамките на нашия настоящ живот не губи ли своето значение? Човек сам бил приготвил своята собствена съдба! Като изключим легендата за вторичното, третичното и т. н. превъплътяване, с която теософията залъгва своите привърженици, питаме се: за живота, който живеем, не подрязва ли кармата крилете на човека? Ако формулите на д-р Т. Паскал с точни, тогава следва: каквото бихме направили тука, ще го направим за живота, който ни чака при някакви по-сетнешни прераждания. Условията обаче на настоящия ни живот били “тъкмо тези”, които сме си приготвили през миналите раждания: това е кармата на всекиго от нас! В своето “Тайно учение” Блаватска ни разказва дори, че съществували някакви “летописци на кармичната книга” или, както се изразява Ани Безант, “агенти-записвачи” на кармата, наричани “липики” или “липици”, които държат кармичните записи на всеки човек и които с всезнаеща мъдрости избирали и комбинирали части от тези записи, за да образуват плана на един отделен живот. Тези “разпоредители на кармата” не възнаграждават и не наказват, пише С. Джинараджадаса. “Те само приспособяват действието на собствените сили на човека така, щото кармата му да съдейства на неговото движение напред по пътя на еволюцията” (Op. cit., стр. 71).

Философската проблема, която индуският възглед за кармата докосва, е: отношението на човешката свободна воля към една трансцендентна необходимост. Ала третирането на тая проблема в книгите на теософите е тъй многозначно и разтегливо, че то губи своето философско значение. Макар хората да са длъжни (трябва!) да изживеят обстоятелствата и силите, които образуват тяхната “съдба”, как обаче те ще реагират на нея, това зависи от отделния човек, пише индусът С. Джинараджадаса. “Колкото и малка да е неговата воля, все пак тя е свободна.” Е добре, това различно реагиране може ли да измени основно живота, който човек има да изживее сега на земята? Ако може, тогава какъв смисъл има твърдението на д-р Т. Паскал, че условията на моя настоящ живот са “тъкмо тези”, които съм си приготвил през миналите раждания? Кои са тия “тъкмо тези”? Ако днес стотици хиляди македонски българи страдат поради туй, че не им е позволено да четат и да учат на своя роден език (а това страдание при известни обстоятелства не е по-малко, отколкото онуй, което изпитва човекът, осъден на тежък физически труд), това ще рече според теософията: тия стотици хиляди души изплащат греховете, които преди години или столетия са извършили и по тоя начин са изковали някога за себе си една “лоша карма”. Освен личната карма, теософите познават и една колективна карма: кармата на едно семейство, на една държава, на една група и пр. (А. Безант: Древната мъдрост, стр. 196). Връщайки се на въпроса за отношението на свободата към необходимостта, ще се попитаме сега: могат ли македонците въобще да се освободят от това зло, което ги гнети? Ако могат, тогава следва, че “тъкмо тия условия”, които трябваше да бъдат

изживени през тоя живот и които изискват от хората “да не мразят и да не хулят” неравенството и неправдата, понеже те произтичате от тяхната карма, “тия условия” могат и издъно да бъдат изменени!

Нека кажем сега по няколко думи и върху останалите по-съществени точки на разглежданото тука учение. Да почнем с пантеистичната метафизика на дъновизма като теософско учение. Истинското битие се проявявало, освен в материалния свет на триизмерното пространство, едновременно и в по-висши светове: астрален, ментален и пр. Като противопоставя астралния свят на света на триизмерното пространство, теософията бе длъжна да ни обясни какъв смисъл би трябвало да имат тогава ония “движения”, “отивания”, “връщания”, “срещания” и пр. в астралните “полета”, щом астралният свят не е една разновидност на триизмерното пространство! А това ние не виждаме никъде. Сетне: щом теософските теоретици твърдят, че Бог като първична духовна реалност могъл да се отражава във всяка друга “по-нисша действителност”, дават ли си те сметка какво ще каже това “отражава се” или ,,проявява се”? Ние разбираме, когато ни се каже, че треската е една проява на туберкулозната инфекция; но тука отношението на “проявяващото се” и “проявата” е едно причинно отношение. Обаче всеки, който познава неоплатонизма като първообраз на тая мътна пантеистична метафизика, знае, че учението за т. нар. излъчване на Бога в трите сфери на единния свят ни води към една невъзможност, понеже липсват най-елементарните условия, които са необходими, за да се разбере това излъчване (т. нар. еманация) като действуване на първопричината. Лесно е да се каже: “човекът е проява на единното битие”, или: “разните взаимно проникващ и се полета съставят единния живот на всемирния дух”. Ала съвсем не е лесно да се докаже с нещо тая метафизическа фантасмагория. Бог, “живият Бог”, казва П. Дънов, е една “вътрешна среда”, една “вътрешна сила”. Но е ли той нещо единично, индивидуално? Е ли той някакво лично същество? От обясненията на Дъновите ученици се вижда, че Бог, макар и да бил “вездесъщ”, все пак бил нещо лично, инак не би могъл да твори. Ала как може да е единично и лично това, което е във всяка душа същото? Думата “същото” (“вездесъщото”) няма смисъл, ако речем да я приложим досежно едно индивидуално същество. Дъновистите и теософите дори не разбират колко е нелепо да бъдеш пантеист и все пак да говориш за творене, респ. причиняване на душите от Бога. Бог живеел във всекиго от нас и всеки от нас живеел в Бога: това е една от антиномиите на пантеистичната метафизика на Дънова.

Гносеологията на дъновизма и на теософията гласи: до висшата истина може да се дойде само чрез интуиция, чрез едно приобщаване на личността с божественото съзнание. Да се издигнем до висшата истина, това ще рече, прочее: да оставим да се прояви божествената любов в нас и чрез нас, защото Бог е любов. Е добре, нека ни бъде позволено да попитаме: где свършва “нисшата” и где почва “висшата” истина? При туй, как може личността да се приобщи с божественото съзнание? В една беседа, държана на 28. VI. 1900 г. в Париж, Ани Безант ни разказва, как, измъчвана цели 13 години от проблемата за мизерията на човешкия живот, е дошла до мъдростта на теософията, и тука тя, като не се съмнява, че спиритистите могат “да извикват душите”, заминали за оня свят, намира, че тоя път на общение с духовния свят е опасен както за медиумите, така и за самите души. И препоръчва ни методата на окултизма. Трябва да очистим тялото си, да съсредоточим ума си, “за да станем способни да излизаме мигновено от тялото” през време на нашия живот също тъй, както го напущаме завинаги при смъртта. В това състояние, напущайки тялото си приживе, ние идваме в непосредна връзка с мъртвите. Обаче ние бихме могли да странствуваме от планета на планета, “без да срещнем божествения дух”. Той не е вън от нас, той е “в човека”. Човек може да знае истината само когато я притежава в себе си, само когато е добил способността да я вижда: светлината не съществува за слепите. “Няма други доказателства за съществуването на Бога, освен тези, които човек намира в своя дух, защото духът има същото естество, каквото и Бог”. С тия думи завършва Ани Безант своята беседа. – И така, висшата истина, това е Бог, а той е еднороден с душата на всяко живо същество. Да се узнае за него, значело: да се съзнае той непосредно “в нас”, а упражняването в тая непосредственост предполагало големи лични усилия и изисквало много години. Иначе казано, човек може да се издигне до мистичната интуиция, стига да поиска и да употреби нужната

издръжливост. Във връзка с това ние чухме вече, че висшата истина може да бъде достояние само на ония, които са дорасли до истинския духовен живот. Ала може ли това “дорастване” да стане в пределите на еди наш живот или изисква подготовката на много по-раншни живеения на душата? Отговорът на това питане не е съвсем ясен. Докато за теософите човек може само да се роди с окултна дарба, за дъновистите изглежда като че при известни условия всеки може да се издигне до мистичната интуиция и то през време на един само живот!

Размерите на тая статия не ни позволяват да се простираме повече. Ала ние не бихме желали да завършим своя анализ, без да се спрем за малко и на етиката на дъновизма. Тая етика, взета като една житейска мъдрост, е съградена главно върху отношението на “ученика” към “учителя”, което биде вече скицирано още в началото. “Ученикът” има да се освободи от тежкото бреме на неразумните желания и грижи, свързани с ламтежи по привидно щастие. Мъчнотиите и страданията, които му се изпречват, са само задачи, които той трябва мъдро и търпеливо да разреши. Неговият живот се свежда към едно постепенно освобождение от страха пред неизвестността, пред страданията и пред смъртта. А неговата ръководна задача дъновизмът вижда в “едно развиване на висшите душевни способности”, на първо място на интуицията, за да може чрез нея да дойде в допир с висшите духовни сили. Тая точка е една от най-важните в ученията на дъновизма. Тя е най-конкретната и най-близката до всекидневния живот на Дъновите следовници. Повечето от тях, кое чукнати от суровия живот, кое обезсърчени от неговата досегашна суета и тежест, кое по природа мистично настроени, чувствуват една дълбока потреба от покой и примирение. Те тъгуват за една благост, за една кротост и човечност в отношенията между хората. Опростявайки своя живот от излишни нужди, стараейки се да живеят в пълно съгласие с природата, те намират в теософската етика на своя учител това, което им трябва. Всяка душа, казва П. Дънов в една от своите беседи, “има заложени в себе си семената на добродетелта”. Всяка душа – продължава той – е родена да бъде праведна”. Оптимистичните теософски и дъновистки учения за превъплътяването и кармата внушават на своите привърженици да посрещат примирени и спокойно всички “неизбежни трудности”. Те ги възпитават на себеотрицание, на едно широко търпение и “философско гледане” на живота, разчитайки, че “това води – както се изразява Ани Безант (Древната мъдрост, стр. 203) – към социална устойчивост и общо доволство”. Виждайки в прераждането на душите “част от хода на природата”, дъновистите свикват да понасят настоящето и да чувствуват, че е безумно да се роптае и въстава против него. Без прераждането и кармата (която е, както казахме, съдбата или орисията на отделната единица и която диктува, че всека причина трябва да има неотвратно своето действие, сиреч: който прави добро, ще намери добро и обратно), без тия две “истини на живота” съществуването на дъновиста губи всякакъв смисъл.

При успокоителното и утешителното действие на тия етични възгледи, в основата на които лежи убеждението, че смъртта не е “цар на ужаса”, а е само преход към нови разновидности на вечния живот, Петър Дънов успя да групира един доста широк, пъстър и предан кръг около себе си. Няма съмнение, че тука не ще да е без значение и личните качества на самия “учител”. Като говори за антропософията на немския мистик Рудолф Щайнер, берлинският професор Макс Десуар казва на едно място: “Влиянието на Щайнера е значително. Според общото мнение, то е благотворно (wohltatig) за хора, които са пред опасността да претърпят едно душевно крушение. Очевидно Щайнер притежава дарби, които се проявяват в личното му общение по-ясно, отколкото в неговите книги”. – Вече цитирания от нас френски изследовател и голям ориенталист Рене Генон, който се смята днес за един от най-добрите познавачи на теософското движение, е на малко по-друго мнение. Той твърди, че по-слабите духом, веднъж привлечени в средите на теософите, особено на спиритистите, губят скоро всяко равновесие и се побъркват по един непоправим начин. Броят на такивато нещастници, които са били отведени от окултизма към едно разнебитване на техния живот, към лудост, дори към смърт, е много по-значителен, отколкото несведущите биха могли да си представят. Особено в разновидностите на спиритизма той съзира една “истинска обществена опасност”. Струва ми се, че по-скоро душевните опустошения на спиритизма са, които карат френския учен до дойде до това толкова песимистично, тревожно и страстно заключение. Друг един

известен писател, немският мислител Рихард Мюлер-Фрайенфелс, в едно свое ново съчинение върху “тайните на душата”, като говори за американизирането на науката, изкуството и религията, спира се на едно място и на теософските учения за превъплътяването на душите и за кармата и прибавя: “Привлекателната сила и действието на тия теории не почива на тяхната научност, а на внушението, което те упражняват върху известни кръгове, и на тяхната оптимистична тенденция. Зад всички тия теории се крие техниката на един живот (на едно утвърждаване на живота), която се оправдава – чисто прагматически – чрез своето действие”. Това е горе-долу мисълта, която ние намерихме още в началото в една статия на г-н Л. Лулчев и която не е нова в окултната литература. Към края на своето ръководство върху основните положения на теософията, С. Джинараджадаса напр. пише: “Ако човек не може да повярва в истинността на всички учения на теософията, нека тогава попробва да действува (да живее Д. М.), както учи теософията. В такъв случай той ще се убеди, че думата “теософия” предава една чудна действителност” (Op. cit., стр. 249).

Ние не се решаваме да кажем, кой от двамата, Макс Десуар или Рене Генон, е по-близко до истината досежно психологическото действие, което теософията, респ. окултизмът упражняват чрез житейската си философия върху душите на своите привърженици. Липсва ни нужният за това опитен материал. Но сигурно все нещичко от туй, което Десуар твърди за Щайнера, важи и за неговото българско копие. Що се отнася до мнението на Генона, то ни навежда на мисълта за една последица от възпитателното действие на теософията и дъновизма, която не бива да премълчим. Въвличайки човека по емоционален път в една абсурдна вяра досежно неща, които са немислими и досъщ непонятни, теософията бавно, но сигурно убива у своите привърженици всякакво критично отношение към действителното и възможното. Малко по-малко те стават съвсем наивни и детски непридирчиви към това, което им се предлага. Паралелно с тяхното увлечение в “тайните на окултизма” върви и едно обикновено едностранчиво, но прогресивно оглупяване, което в една определена посока не среща вече никакви душевни спънки. Като излага и обосновава техниката на вдълбочаването в тия тайни на окултизма, известният антропософ Рудолф Щайнер напр. заявява изрично, че “всяко критикуване”, всяко “предубеждение” (Vorurteil) “прогонва от душата силите, които позволяват възприемането на познанието”, докато пък всяко почтително отношение и благоговение ги развива. За да може съвременният човек да стигне “до познаването на по-висшите светове”, би трябвало „да се подчини на много строга дисциплина”.

От друга страна, етиката на теософията и дъновизма, като изтъква и обосновава на всека крачка “личното усъвършенствуване”, което лежало в трансцендентния план на Бога, се явява като една доктрина, която отрича всъщност обществените отношения на нашето време и таксува историческия хоризонт и историческите идеали на обществените групи като безсмислени. Какво значение може да има за теософа и дъновиста да се интересува и възпитава в идеалите на народите, на класите, на обществените групи на своето време! Те му с чужди, за тях той губи всякакъв “усет” и за тях няма място в неговата етика. Неговото “Всемирно бяло братство” стои над всичко, то е всичко. Да живееш за семейството си, за народа си, дори за човечеството, това няма смисъл, казва П. Дънов. Необходимо е да живееш за Бога, само за него. “Ако искате да живеете като българин или французин... вие не можете да бъдете християнин”. Необходимо е да живеете “по закона на великата Божия любов”. По такъв начин прав бе един български противник на теософията, когато писа преди няколко години: “За държавата, за нацията увлечените от мистицизма са загубена част от народа”. Ала подробното обсъждане тая страна на работата не влиза в задачата на нашата студия. Нашата цел беше само да разясним и установим главно научната и философската недъгавост на теоретичните идеи на нашите мистици-окултисти.

Димитър Михалчев [57]

МЯСТОТО НА УЧЕНИЕТО НА ПЕТЪР ДЪНОВ В БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА

През своята близо петдесетгодишна дейност на проповедник, мислител и учител на Бялото Братство Петър Дънов изнася около 8000 беседи, лекции, сказки и доклади. До момента те са издадени в над 350 тома книги. Остават и множество неиздадени.

Всичко, казано дотук в нашето изложение по повод личността на Петър Дънов и организираното от него Бяло Братство у нас, ни дават право да заключим, че учението му е явление в нашата културна действителност.

Философите определят това негово учение като еклектично, теософско и мистично. Християнските богослови – като нехристиянско и антицърковно. Рационалистите обръщат внимание на особената му ориентация към непосредствената практика.

Основният акцент в теоретичната концепция на Петър Дънов е поставен върху човека – неговото място в този свят и неговото бъдеще. На фона на този логически и смислов център гравитират идеите за Бога, света, живота, познанието и морала, но без да губят собствената си значимост. Създателят на учението твърди, че изхожда от една неизменна основа – християнството, влизайки по този въпрос в антагонистично противоречие с Църквата.

Около идеите на Петър Дънов се формира общество от идейни последователи, независимо от десетките хиляди „редови" членове на Братството. Това е онази група от няколко десетки души с университетско образование, които се занимават активно с изложението, разпространението и доразвиването на учението. Този феномен най-малкото по формален признак може да бъде оприличен на философска школа.

Интересен е резонансът, който предизвиква движението и неговите идеи сред определени кръгове от българската интелигенция. Известно е, че Иван Вазов и Стоян Михайловски са посетили беседа на Петър Дънов по времето, когато те са се провеждали в клуба на радикалите. Иван Вазов очевидно се е отнасял с уважение към Петър Дънов, наричайки последователите му „добри хора" (свидетелство на поетесата О. Славчева). В същия период – 1919-20 г. Константин Величков отишъл на беседа на Петър Дънов и след това публично заявил за него: „Ние имаме достоен човек, човек, който е проявил характер и достойнство (става въпрос за времето на войната). Тоя човек е Петър Дънов." За Стоян Михайловски се смята, че е бил противник на Петър Дънов, но след първата си среща с него се е изказал, че: „...Нам са нужни човеци като Дънова, за да насочат правилно развитието във всички отрасли на новата ни държава." Известният драматург Ст. Л. Костов пък написва остра сатира срещу движението – пиесата „Пред изгрев слънце", която се играе в Свободния театър в София през 1921-22 г. (същата пиеса под ново заглавие – „Учителят" – бе представена от Телевизионния театър на 1.1.1990 г. по тогавашната първа програма на Българската телевизия; излъчването на постановката бе посрещнато с остър протест от Бялото Братство, което изпрати протестно обръщение до тогавашния председател на комитета за телевизия Филип Боков; текстът бе излъчен и по радио „Свободна Европа" в първите дни на м. януари 1990 г.; акцията на Бялото Братство обаче остана без последствия – б. а.).

Специално внимание на Братството се отделя в представителното издание на Съюза на столичните журналисти – „Общ годишник на България" (1923-25), където се посочва, че те, белите братя и сестри, „... са най-значителното и най-силното духовно религиозно общество". Разбира се, трактовката на Братството като „религиозно общество" е твърде спорна, но не това е най-важното в случая. Показателен е и фактът, че в „Българска енциклопедия" (Н. Данчов, И. Данчов, 1936) са посветени специални статии на Петър Дънов и Бялото Братство. Петър Дънов е наречен „основател на българското духовно движение „Бяло Братство" и е оценен като „вдъхновен и увлекателен проповедник". Същността на самото движение е разкрита по следния начин: „като стои върху учението на теософията, пригодено към християнството, това движение ратува за нова духовна култура, която да пресъздаде и обнови народите и цялото човечество, да ги подготви за по-възвишен живот на земята и да им обясни тайните закони, които управляват невидимите светове." В това единствено за този период представително издание включването на Бялото Братство, и то с подобна оценка, означава реалното му признание като факт и явление на обществено-културния живот.

През 1926 г. видният евангелистки деец, писател и публицист Ст. Ватралски присъства на

събора на Братството и публикува впечатленията си под заглавие „Кои и какви са белите братя”. Той смята Петър Дънов за фактор от общобългарско значение, който може да бъде сравнен само с Махатма Ганди, и посочва за това две основни причини: а) неговото силно прихватливо учение; и б) неговите добри, предани ученици, т. е. характера, който е възпитал у тях.

Анализът на резонанса от учението на Петър Дънов в различни среди у нас разкрива неговото място в обществено-културния ни живот като непривично и странно за него явление, което оставя противоречиви впечатления – в зависимост от точката на наблюдение. Показателно за цялостното състояние на нашата култура е доминиращото отношение на охулване, анатемосване и отричане на движението. В по-общ план то е признак на една патриархална консервативност, на един страх от „различното”, което е насочено към разкрепостяване на традиционното мислене, породено от тежненията на българската култура и непроменения с векове стереотип.

Страхът от разрушаването на изконните стълбове на културата – семейство, бит, вяра; от друга страна, провокираното любопитство към новото и необичайното, в крайна сметка довеждат до примирение и негласно приемане на движението като факт от нашата действителност. Но така и не се стига до разбиране и положително отношение в голям мащаб, до оценяването му като оригинална и по своему полезна изява на културата ни в разглеждания период, която традиция е останала и до днес и се устремява към бъдещето. Този резултат по косвен път свидетелства още веднъж за неустойчивостта на модерния културен модел на България – неустойчивост, породена от непреодоляното люшкане в ориентацията към национално или чуждо, плод на цялостното ни лъкатушно и скокообразно историческо развитие.

По размаха на дейността си и броя на последователите си Бялото Братство на Петър Дънов безспорно се очертава като най-мощното от сходните нему движения и школи – теософия, толстоисти, спиритисти и т. н. Неговата отличителна черта е наблягането върху практиката – личното самоусъвършенстване на всеки по отделно и братските взаимоотношения в общността.

Важен е безспорно и огромният авторитет на самия Петър Дънов, който привлича хората с това, че реализира идеите си на дело. По този начин Бялото Братство успява да запълни онази празнота в общественото съзнание, която останалите религиозни и духовни общности – и преди всичко Българската православна църква – не съумяват да оползотворят. В резултат от този процес на самоизява движението на Петър Дънов създава и осъществява един алтернативен социално-културен и духовен модел.

Константин Златев [58]

ТЕКСТОВЕТЕ НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ И ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКАТА ХРИСТИЯНСКА ТРАДИЦИЯ

Преди всичко искам да направя методологическа уговорка. Започвам с предположението, че четенето на езотерични текстове може по някакъв начин да се сциентизира, да се въведе що-годе строга терминология. Тъй както територията на литературознанието през втората половина на миналия век беше поделена между херменевтиката и структурализма, така, струва ми се, се обособиха две категории четене на текстове и особено на езотерични текстове: херменевтично и структуралистично. Като че ли повечето предишни и днешни читатели на Учителя Петър Дънов принадлежат към първата категория, т. е. към несъзнателните херменевти. При херменевтичното четене смисълът на текста не се схваща чрез интелектуални операции, а отново се изживява като старо, но постоянно обновяващо се послание. Херменевтиката настоява читателят-интерпретатор да дешифрира смисъла на текста, което не означава да се открие една предструктурирана материя, а да се възпроизведе акта на сътворяването на текста и исторически да се разгърне тълкуването му. Херменевтът претендира, че чете езиците в езика, които сами по себе си са интерпретации на субекта си. Не бих искал да противопоставям методологии, защото става дума само за етажи на една

обща интерпретативна семантика: за един и същ текст херменевтичното четене разкрива смисъла на вътрешното пресъздаване, а структуралистичното четене – този на интелектуалната реконструкция. Мисълта ми е за това кое от двете четения върши по-добра работа. А може би става дума преди всичко за нещо трето: за това, че позитивистичното четене на езотерични текстове има твърде съмнителна методологична стойност. Предпочитам още сега да приключа с позитивизма: свеждането на езотеричния текст до теми, мотиви, ключови думи, метафори и цитати е по-скоро разглобяване, отколкото пресъздаване или реконструкция. Предполагам, че има и четвърто, постмодерно четене, което пък настоява за тотално разделяне и всамотяване и, както обича да казва Бойко Пенчев, предвещава за Антихриста...

И така, читателят-интерпретатор трябва да направи нелесен избор в настройките на своето съзнание: херменевт, позитивист или структуралист. Мисля, че твърде дълго на езотеричния текст се е гледало като на послание без код. Ако перифразирам Жерар Женет, структуралистичният метод на четене се изгражда, когато посланието се преоткрива в кода и се извлича от него чрез анализ на познаваеми структури, а не е наложено отвън по силата на идейни предразсъдъци. Структуралистичното четене заменя търсенето на аналогии между отделни елементи с търсене на глобални хомологии, а смисълът на текста става доловим само чрез операции на структуралния интелект. С други думи, структуралистично настроеният читател изоставя търсенето на външни детерминанти (социални, исторически, психологически и други) и разглежда езотеричния текст като абсолютно битие. Целта на структуралистичното четене е да постигне интимно познание на реалността на текста, да си го представи отвътре, т. е. това, до което трябва да достигне четенето, е субект, който може да бъде разбран само ако се застане на негово място и му се даде възможност отново да изиграе в нас ролята на субект. Според Ролан Барт, няма разлика между структурализма като интелектуална дейност, от една страна, и писането и четенето на текстове, от друга. И в двата случая съпоставянето им е основано не върху същността на съдържанието, на което толкова разчита херменевта, нито върху същността на формата, на която толкова разчита позитивиста, а единствено върху сходството на функциите.

След такова методологично въведение вече е възможно да формулирам целта на статията: тезата ми е, че в текстовете на Учителя Петър Дънов съществува иманентен код, аналогичен на западноевропейското езотерично християнство, и дефинирането му води до по-непосредствено разбиране на функцията на техните послания.

По-скоро за улеснение и съвсем условно приемам, че текстовете на западноевропейското езотерично християнство се имплицират напълно в текстовете на антропософската наука, която се заражда и разгръща в лекционните цикли на Рудолф Щайнер (1861-1925) през първите две декади на XX в. Изходна онтологична гледна точка е, че Вселената не е мъртъв механизъм, а жив организъм от девет йерархии от духовни същества. Според езотеричната християнска традиция, човечеството е десетият член от организма на Космическия човек, който в текстовете на Учителя П. Дънов се нарича *Всемирно Бяло Братство*. Глава на Всемирното Бяло Братство е Христос и антропософската наука Му приписва следните атрибути: Той е космическият *Аз Съм*, изявява дейността на Троицата и преки Негови сработници са духовните същества Серафими, Херувими и Престоли. Те създават и организират слънчевите системи; нашата слънчева система се ръководи от йерархиите Господства, Сили и Власти, а духовните същества Начала, Архангели и Ангели в сегашния етап от развитието ѝ помагат за еволюцията на човечеството.

Както се спомена по-горе, сегашното човечество е новозараждащата се десета йерархия, наречена *йерархия на Любовта и Свободата*. Тази идея всъщност резюмира антропологичната гледна точка в западноевропейската християнска традиция: космосът може да бъде разбран само ако човек познае себе си и обратно – човек може да осмисли същността си само ако разбере космоса като живо и съзнателно същество. Езотеричното християнство твърди, че човек няма само едно тяло, а аналогично на макрокосмичното устройство притежава сложна микрокосмична система от седем тела: физическо, етерно, астрално, Аз, Себедух, Животодух и Човекодух. Аз-ът се схваща като централна психична и функционална организация: работата на Аз-а върху астралното тяло е условие

за проява на Себедуха, работата му върху етерното тяло е условия за проява на Животодуха и съответно работата му върху физическото тяло е условие за проява на Човекодуха. Изхождайки от тази морфология, езотеричното християнство твърди, че макрокосмосът или Космическият човек има за свой Аз Христос, за свое астрално тяло има йерархията Серафими, за свое етерно тяло има йерархията Херувими, а за свое физическо тяло – йерархията Престоли. Троицата Отец, Син и Свети Дух пък е трите степени на духа в Космическия човек, аналогично на трите микрокосмически степени в човека – Себедух, Животодух и Човекодух.

Друга основна тема в антропософската наука е генезисът и етапите в развитието на нашата слънчева система. Дейността на Всемирното Бяло Братство или Космическият човек се разгръща през седем етапа, известни с термините *Древен Сатурн, Древно Слънце, Древна Луна, Земя, Бъдещ Юпитер, Бъдеща Венера* и *Бъдещ Вулкан*. Тези термини не бива да се смесват с имената на днешните планети, а трябва да се схващат като състояния на слънчевата система в определени етапи от нейното развитие.

Развитието на Древния Сатурн се ръководи от принадлежащия на Троицата принцип *Отец*. В зората на нашата слънчева система Серафимите приемат от Троицата плана и целите на еволюцията, предават ги на Херувимите, които ги разработват в най-големи детайли. На свой ред Престолите се жертват за осъществяването на този план, излъчвайки от себе си субстанция за създаването на слънчевата система. Тази жертвена субстанция е океан от Воля, съществува в огнено-топлинно състояние и оформя етапа, наречен *Древен Сатурн*. Тогава на космическата сцена се появяват Началата и от жертвената субстанция на Престолите създават физическите тела на днешното човечество. След дълга подготовка в тези тела се пораждат особени светлинни проекции на дванадесетте Херувими – зачатъци на днешните сетива. През Древния Сатурн Престолите даряват на човечеството и зародиша на най-висшата степен на духа, наречена *Човекодух*.

След това развитието на слънчевата система навлиза в космична нощ и почивка, след която следва етапа на Древното Слънце, ръководен от принадлежащия на Троицата принцип *Син*. Под негово ръководство дванадесетте Херувими обграждат Древното Слънце, за да подпомогнат развитието му, а йерархията Господства, водена от най-развитото същество в нея, следва примера на Престолите и излъчва от себе си жертвена субстанция за създаване на човешкото етерно тяло. Споменатото най-развито същество от йерархията Господства се отдава на мъдростта, струяща от Херувимите, и я провежда към всички стоящи по-ниско йерархии. Според интерпретацията на западноевропейската езотерична традиция, това е онзи велик момент, описан от Йоан с думите: “В начало бе Словото, и Словото бе Бог.” По-нататък това най-напреднало Господство еволюира до такава степен, че успява да приеме в себе си макрокосмичния Аз на Космическия човек, наречен *Христос*. От този момент това същество става водач на слънчевата система и дух на зараждащата се в нея неподвижна звезда. Така на Древното Слънце се случва едно велико космично събитие – човечеството за пръв път се среща с Христовото същество.

Според антропософската наука, в етапа на Древното Слънце изживяват своята “човешка” степен на развитие онези духовни същества, които днес наричаме *Архангели*. Древното Слънце е представлявало същинска протозвезда и неговата газообразна тъкан е пулсирала от огнено-светлини ритми, създавани от полетите на Архангелите из етерните пространства. Всичко това, както се посочи по-горе, е обградено от дванадесетте Херувими и е причина за дванадесетичната морфология на Древното Слънце.

Още едно забележително събитие принадлежи на Древното Слънце. Съществото *Христос*, което дотук беше дефинирано като *Аз Съм* на Космическия човек, започва усилено да подготвя своята мисия в Земния период. За тази цел най-зрелите и ускорено развиващи се човешки зародиши биват подготвени по специален начин. Аналогично на дванадесетичната морфология на Древното Слънце тази група от напреднали хора също е структурирана дванадесетично, дава й се мощен еволюционен тласък и развитието й неимоверно се ускорява. От този момент дванадесетте Велики човешки души са в постоянен контакт с Христос, директно съзерцават Неговото лице и функционират като катализатор в еволюцията на човечеството през всички следващи етапи от

развитието на слънчевата система. По традиция за тях се използва санскритският термин *бодисатви*. Същият термин, но със съвсем различно съдържание, се употребява и в някои текстове на източния окултизъм, особено в текстове на Агни йога.

Продължавайки хронологично, прескачаме етапа, наречен *Древна Луна*, когато се създава човешкото астрално тяло, и се озоваваме в съвременния, четвърти или Земен период. Според западноевропейската езотерична традиция, този период се разгръща в седем епохи: полярна, хиперборейска, лемурийска, атлантска, съвременна, шеста и седма. Всъщност настъпва моментът, когато хората вече са изградили в себе си две много отделни и независими същности – висша природа (Себедух, Животодух и Човекодух) и низша природа (физическо, етерно и астрално тела). Тези две същности, управлявани дотогава от висшите духовни йерархии, трябва да минат под управлението на самия човек, което вече е свързано с развитието на човешкия Аз. През хиперборейската епоха бодисатвите от Древното Слънце така ускоряват своето развитие и така силно проявяват своята връзка с Христос, че получават наименованието *слънчеви хора*. През тази епоха от Земята се отделят планетите и Слънцето в следния хронологичен ред: Сатурн, Юпитер, Марс, Слънце, а от последното се отделят Венера и Меркурий. Слънчевите хора прекарват известно време на шестте планетарни тела, запазвайки най-тясна връзка със Слънчевото същество Христос.

През лемурийската епоха слънчевите хора се завръщат на Земята. Следва отделянето на Луната от Земята и акта на грехопадението, но слънчевите хора са толкова напреднали, че преодоляват изкушението на Луцифериничните същества, не грехопадат и, за разлика от останалото човечество, остават да живеят като чисти прототипи. Така се формира една много съществена разлика между човечеството и слънчевите хора.

През атлантската епоха слънчевите хора развиват и задълбочават още повече връзката си с духовните йерархии и се явяват на останалото човечество като *пратеници на Боговете*. Благодарение на духовната си връзка с Христос те изживяват Христовото съзнание по интуитивен път, т. е. нямат логично мислене, а притежават Аз, който е прототип на Христовия. Поради това, че не са грехопаднали, те нямат способност за ясно предметно съзнание. Така през втората половина на атлантската епоха сред пратениците на Боговете се открояват дванадесет най-напреднали и развити същества – онези, които някога бяха разселени по шестте планетарни тела. Те изграждат най-силна духовна верига с Христовото същество и образуват т. нар. *Ложа на бодисатвите*. Това именно са дванадесетте бодисатви в конкретния смисъл на този термин и едва от този исторически момент те приемат това название и тази роля на ръководители и вдъхновители на земното развитие. Всеки от тях поема специфична мисия, а всички заедно като една ложа поемат развитието на човечеството по-нататък. Когато всички дванадесет бодисатви завършат своите мисии, тогава всъщност ще приключи Земният период. Според антропософската наука, терминът *бодисатви* може да се преведе като *Учители на мъдростта и сетивното съзвучие*.

През т. нар. *съвременна епоха* от Земния период се случва централното историческо събитие в цялата седемстъпна еволюция: Христовото същество слиза на нашата планета, три години живее във физическото тяло на Исус от Назарет и с кръстната Си смърт на Голгота става Аз на Земята. Според атропософската наука, слезлият Христос, изхождайки от едно физическо-земно човешко същество, се развива постепенно като етерен Христос, като астрален Христос, за да може като Аз-ов Христос да стане дух на Земята и да се издигне след това заедно с всички хора до по-високи степени. От друга страна, бодисатвите изграждат кръг около Христовото същество и от Него черпят своите мисии за човечеството. Христос е техен вдъхновител и извор на техния живот и мъдрост. Затова дванадесетичната сфера на бодисатвите функционира като персонифицирана Христова субстанция от *животомъдрост*, през която човешкото съзнание може да се качва до Христос.

Поради спецификата на своята еволюция бодисатвите не притежават способност да изграждат собствено физическо тяло и да се раждат, както обикновените хора. За целта те се инкорпорират в други човешки същества. Този процес протича периодично до момента, когато конкретният бодисатва изработи способност сам да си създава човешко тяло и да се ражда като

човек. На практика това е последната му проява във физическо тяло и тогава се казва, че се е издигнал до степен *Буда*. Когато определен бодисатва има необходимост да слезе на физически план, за да изпълни своята мисия, може да се забележи, че в дадения момент има един човек, който отговаря на необходимите духовни изисквания, за да се превърне в негов носител. Щом този човек започне да формира своя Аз-ова организация (между 28- и 33-годишна възраст), съвсем незабележимо в това започва и да взема участие и бодисатвата и така Аз-ът на последния започва да се слива с Аз-а на човека. Процесът все още е незабележим за околните, а самият човек започва да получава известно усещане за него, без да го разбира. По-късно може да се каже, че астралното и етерно тяло на човека се овладяват от бодисатвата, а в последната фаза настъпва своеобразно овладяване и на физическото тяло. През този период той вече започва да се проявява сред хората като духовен Учител. Така чрез всяко свое проявление бодисатвата разгръща своята мисия. От друга страна, той се развива и самоусъвършенства, докато накрая успее да се роди като човек и да даде изключителния екстракт на мисията си под формата на Учение. Тогава бодисатвата се издига от сферата на Земята в сферата на слънчевата система, за да продължи делото си като *Буда*.

Според антропософската наука, до историческите събития в Палестина в началото на новото летоброене сред човечеството са действали шест бодисатви. Първият бодисатва, действал сред индоевропейските народи, носи по-късното средновековно име Скитианос. От него мисията на Учител на човечеството поема Заратустра, а след него – Гаутама. Гаутама действа до около 600 г. пр. н. е. и създава учение, чрез което шест века по-късно човечеството да разбере Христос. Накрая идва време мисията си към човечеството да поеме бодисатвата, който действа и сега. Антропософските текстове не цитират нито името, нито местонахождението му, само го обозначават със санскритския термин *Майтрея*, предназначен по принцип за този от дванадесетте бодисатви, на когото предстои да стане *Буда*. Според антропософската наука, Бодисатва Майтрея се проявява веднъж на всеки век, действал е и през първата половина на XX в., а в 4900 г. ще се издигне до степен *Буда*. Особеното при него е това, че по определен начин той ще подражава на станалото в тайнството на Голгота. Бодисатва Майтрея се определя като носител на морално действащо слово и в негово лице се изявява най-великият Учител, опитвал някога да изясни на хората Христовото събитие в неговия пълен обхват. И днес, и през следващите три хилядолетия той ще бъде истинският проповедник на Христос и на централното духовно събитие на миналия и настоящия век: преживяването на Христовото същество в етерните измерения на човешкото съзнание.

След всичко, изложено дотук, може да се твърди, че христологията в антропософската доктрина концентрира позитивизма на цялата западноевропейска езотерична традиция. Явно става дума за научна система, състояща се от следните няколко постулати: първо, Христос е централен макрокосмичен субект; второ, тайнството на Голгота е централно историческо събитие; трето, микрокосмичната Аз-ова организация е централна психична структура, която всеки индивид съзнателно християнизира, пронизвайки я със субекта на Христос или, както физиологично се изразяват антропософските текстове, индивидът слива своя кръвоток с кръвотока на Христос; четвърто, иманентната природа на първите три постулати почива на релацията *Христос-Аз*, в която централна посредническа функция се пада на Учителите-бодисатви и по-специално – на Бодисатва Майтрея.

Всичко, което е научен позитивизъм в атропософията, може да бъде открито в текстовете на Учителя П. Дънов като структурален код. Цялата езотерична христология е разгърната и мултиплицирана в мащабни хомологии, около които са конструирани различните течения на неговите проповеди. Във всички беседи без изключение може да се открие морфологията *Христос-Аз-Другия.* Христос се открива на Аз-а, Аз-ът се открива на Другия, най-после Аз-ът, отразен в Другия, се открива на Христос. В неделните беседи например тази морфология функционира в едновременен диалог, по-точно в триалог. Триалогизмът на текста всъщност го прави стройно конструиран, въпреки че на пръв поглед, особено през очите на позитивистичния интерпретатор, изглежда разхвърлен. Аналогична морфология се открива в школските лекции и в съборните беседи, но там тя изглежда по-инак: *Христос-Учител-ученик.* И тук функцията е триалогизъм: Христос се

открива на Учителя, Учителят се открива на ученика и Учителят, отразен в ученика, се открива на Христос. Много често морфологията на лекциите е разгърната в мултиплициращи се хомологии, в които *Христос-Аз-Другия* поражда *сърце-ум-воля* или *чувство-мисъл-действие* и т. н.

Статията не е структуралистичен анализ на текстовете на Учителя П. Дънов. Още по-малко е изследване, целящо да докаже, че в П. Дънов е бил инкорпориран бодисатвата на XX век. Предпочитам да се възприема като знак, драснат по натрупания прах върху културата на отминалото столетие. Структуралистичното четене не е универсална рецепта и не твърдя, че тези текстове не могат да бъдат четени херменевтично или позитивистично, дори постмодернистично. Струва ми се, обаче, че само интелектуалната реконструкция на морфологията *Христос-Аз-Другия* позволява текстовете на Учителя П. Дънов да бъдат видени отвътре и да бъдат преживени като Слово или морално събитие. И нещо друго: мисля, че само структуралистичната интерпретация ги прави ясно и що-годе научно различими от други езотерични или религиозни текстове. Например от тази гледна точка липсват каквито и да е основания за аналогии с теософията и източния окултизъм, защото в последните не може да бъде открито нищо от морфологията *Христос-Аз-Другия.* В този смисъл неуместен е и критическият им прочит от православно-християнска гледна точка, ако той не включва и структуралистична методология.

Може би, ще прозвучи крайно, но се изкушавам да твърдя, че има текстове, чиято природа изисква структуралистичен прочит. Инак нещо твърде съществено в техните послания може да бъде пропуснато. Няма да е чудно, ако се окаже, че западноевропейската христология в морфологията на текстовете на Учителя П. Дънов е мястото, където човешкият кръвоток се среща с кръвотока на Христос.

Димитър Калев

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

[1] *Двамата братя* – става дума за Кирил и Методий.
[2] *Тогавашния ви царстващ господар* – става дума за цар Борис Първи.
[3] *Елохил* – в някои преписи на "Призвание към народа ми" е *Елохим*. Според християнската традиция Елохимите (Власти) са една от деветте йерархии свръхсетивни същества, които в сравнение с човечеството стоят на по-висока степен на развитие на съзнанието: Ангели, Архангели, Начала, Елохими, Сили, Господства, Престоли, Херувими и Серафими. В текстовете на Учителя Беинса Дуно с термина *Ангели* в повечето случаи се означава съвкупността от всички девет йерархии. Според някои интерпретации *Елохил* е име на Архангела, под чието духовно ръководство е българският народ. В писмо до д-р Георги Миркович от 14 ноември 1898 г. Учителя Беинса Дуно го нарича *Елохиль*.
[4] "Призвание към народа ми" е записано от Учителя Беинса Дуно на 8 октомври 1898 г. и същия месец той го прочита пред Варненското благотворително дружество "Майка". На 14 ноември 1898 г. го изпраща по пощата на д-р Георги Миркович (1826-1905) в Сливен с указания за печатарски набор и публикуване, но на 2 декември пише на Пеню Киров (1868-1918) в Бургас да отложи отпечатването и да разхвърли набора. Пълният текст на "Призвание към народа ми" достига до нас от препис на Минчо Сотиров, направен през 1915 г. в Бургас. За първи път е публикуван в "Призвание към народа ми", София, 1994.
[5] Всички библейски текстове, цитирани в началото на беседите и лекциите, са приведени в съответствие с Виенското издание на Библията от 1885 г., с което си е служил Учителя Беинса Дуно.
[6] Беседата "Ето Човекът" е публикувана за първи път в сборника "Сила и живот", първа серия, София, 1915.
[7] Беседата "Житното зърно" е публикувана за първи път в сборника "Сила и живот", първа серия, София, 1915.
[8] До правописната реформа през 1945 г. ер-голям (или ер-малък) се е пишел в края на всяка дума, завършваща със съгласна.
[9] Беседата "Явлението на Духа" е публикувана за първи път в сборника "Сила и живот", първа серия, София, 1915.
[10] Беседата "Любовта" е публикувана за първи път в сборника "Сила и живот", първа серия, София, 1915.
[11] Беседата "Необходимостта да познаваме Бога" е публикувана за първи път в сборника "Сила и живот", първа серия, София, 1915.
[12] Беседата "Фарисей и митар" е публикувана за първи път в сборника "Сила и живот", първа серия, София, 1915.
[13] Беседата "Условията на вечния живот" е публикувана за първи път в сборника "Сила и живот", първа серия, София, 1915.
[14] *Източен въпрос* – проблем на международната политика, водещ началото си от превземането на Константинопол от турците през 1453 г., завършил частично с победата на християнските държави над Турция през Балканската война, 1913 г., и окончателно – с примирието в края на Първата световна война, сключено между Съглашението и Турция в гр. Мудрос на 30 октомври 1918 г.
[15] Беседата "В начало бе" е публикувана за първи път в сборника "В начало бе", София, 2003.
[16] *Йони* – най-вероятно става дума за елементарните частици, според представите на науката от първата половина на XX век.
[17] Беседата "Мъдростта" е публикувана за първи път в сборника "В начало бе", София, 2003.
[18] *Голяма война* – става дума за Първата световна война (1914-1918).
[19] Беседата "Христа да придобия" е публикувана за първи път в сборника "В начало бе", София, 2003.
[20] *Конференцията* – става дума за мирната конференция, свикана в Париж през януари

1919 г. и завършила с подписването на Версайския мирен договор между Германия и Съглашението на 28 юни 1919 г.

[21] *Днес е 9 март* – Учителя Беинса Дуно посочва датата според стария стил на летоброене по Юлианския календар, използван в България до 31 март 1916 г.

[22] *Съглашение* – или Антанта; междудържавна коалиция, воювала през Първата световна война срещу Централните сили, в които влизала и България.

[23] Беседата "С Любов се взима" е публикувана за първи път в сборника "В начало бе", София, 2003.

[24] Беседата "Раждането на Аз-а" е публикувана за първи път във вестник "Братство", Севлиево, 1932, а по-късно – в сборника "Беседи от Учителя", Бургас, 1995.

[25] Беседата "Пробуждане на колективното съзнание" е публикувана за първи път в сборника "Беседи, обяснения и упътвания от Учителя", София, 1921.

[26] *Женените* – беседата "Да слезе Христос да ви обясни" е изнесена от Учителя Беинса Дуно само пред омъжени жени и женени мъже, присъстващи на годишния събор на Бялото Братство във Велико Търново, 1922.

[27] Беседата "Да слезе Христос да ви обясни" е публикувана за първи път в сборника "Великата майка", том втори, София, 1997.

[28] *"Благославяй и не забравяй"* и *"Фир-фюр-фен"* – музикални упражнения, дадени от Учителя Беинса Дуно на годишния събор на Бялото Братство във Велико Търново, 1922.

[29] *Създаваме Школа* – Учителя Беинса Дуно открива Школа на Бялото Братство на 24 февруари 1922 г. в София.

[30] Беседата "Аз съм истинната лоза" е публикувана за първи път в сборника "Аз съм истинната лоза", Варна, 1992.

[31] Беседата "Разцъфтяване на човешката душа" е публикувана за първи път в сборника "Първи младежки събор", София, 1923.

[32] Беседата "Пътят на ученика" е публикувана за първи път в сборника "Пътят на ученика", София, 1927.

[33] *Върнаха Добруджа* – става дума за Крайовския договор от 7 септември 1940 г., според който Румъния връща Южна Добруджа на България.

[34] Беседата "Израил и българин" е публикувана за първи път в сборника "Божествен и човешки свят", София, 1940.

[35] Лекцията "Закон на кармата" е публикувана за първи път в сборника "Двата пътя", София, 1934.

[36] Лекцията "Методи за чистене" е публикувана за първи път в сборника "Двата пътя", София, 1934.

[37] Лекцията "Противоречия в живота" е публикувана за първи път в сборника "Противоречия в живота", София, 1934.

[38] Лекцията "Мисъл, чувство и действие" е публикувана за първи път в сборника "Противоречия в живота", София, 1934.

[39] *Дванадесетте главни скъпоценни камъни* – става дума за дванадесетте скъпоценни камъни, цитирани в *Откровение от Йоан 21: 19, 20*: яспис, сапфир, халкидон, смарагд, сардоникс, сардий, хрисолит, берил, топаз, хрисопрас, хиацинт и аметист.

[40] Лекцията "Скъпоценните камъни" е публикувана за първи път в сборника "Противоречия в живота", София, 1934.

[41] Лекцията "Положителни и отрицателни сили" е публикувана за първи път в сборника "Противоречия в живота", София, 1934.

[42] Лекцията "Възможности" е публикувана за първи път в сборника "Противоречия в живота", София, 1934.

[43] Лекцията "Деятелност на сърцето" е публикувана за първи път в сборника "Противоречия в живота", София, 1934.

[44] Лекцията “Високият идеал” е публикувана за първи път в сборника “Високият идеал”, Свищов, 1923.

[45] Лекцията “Разумното сърце” е публикувана за първи път в сборника “Младежки окултен клас, лекции”, София, 1924.

[46] *Петото езеро* – езерото “Бъбрека” от Седемте рилски езера, наречено от Учителя Беинса Дуно “Махабур”.

[47] Лекцията “Абсолютна чистота” е публикувана за първи път в сборника “Определени движения”, София, 1939.

[48] Лекцията “Центърът на живота” е публикувана за първи път в сборника “Естествен ред на нещата”, София, 1939.

[49] Утринното слово “Абсолютна истина” е публикувано за първи път в сборника “Абсолютна истина”, София, 1949.

[50] Утринното слово “Той създава” е публикувано за първи път в сборника “Той създава”, София, 1947.

[51] *Падаревски* – именит полски композитор и виртуозен пианист (1860-1941); през периода 1919-1921 г. е бил министър-председател и министър на външните работи на Полша.

[52] Утринното слово “Красотата на душата” е публикувано за първи път в сборника “Красотата на душата”, София, 1948.

[53] Всички публикувани тук писма са писани от Учителя Беинса Дуно в периода 1917-1918 г., когато е бил интерниран във Варна и е живеел в хотел “Лондон”, сега хотел “Мусала”. Публикувани са за първи път в документалната хроника “Учителя във Варна”, София, 1999.

[54] *В. Т. И. Х. С. Б.* – съкращението се чете: Велик Тържествуващ Исус Христос Син Божий.

[55] *Ж. К. О.* – съкращението се чете: Жив е, който Ви обича.

[56] *В. В.* – съкращението се чете: Ваш Верен.

[57] Статията “Против дъновизма като теософско учение” от Димитър Михалчев е публикувана за първи път в списание “Философски преглед”, 1931, кн. II., стр. 120-147.

[58] Статията “Мястото на учението на Петър Дънов в българската култура” е глава от книгата на Константин Златев “Личността и учението на Петър Дънов”, София, 1994.

РЕЧНИК НА ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

Антеми (гр.) – религиозни хвалебни песни.

Апаш (фр.) – джебчия, крадец.

Аралък (тур.) – междина, цепнатина, пролука.

Аршин (тур.) – дървена или метална пръчка за мерене на дължина, равна на 68,75 см.

Букаи (тур.) – вериги за спъване на кон.

Бърдо (ост.) – зъбчата част на домашен тъкачен стан, през която минава основата и вътъкът се набива в нея.

Ватала (ост.) – част от домашен тъкачен стан, където се поставя бърдото.

Вилушка (рус.) – вилица.

Вистрел (рус.) – изстрел.

Все таки (рус.) – все пак.

Вътък (ост.) – нишки, които при тъкане се преплитат с основата на домашния тъкачен стан.

Гаваз, гавазин (тур.) – пазач, телохранител.

Главоч (ост.) – попова лъжичка, ларвен стадий в развитието на жабата.

Грош (ост.) – монета от 20 стотинки.

Грѣцмул (ост.) – гръклян.

Гумно – равен участък с форма на кръг, където житото се вършее с помощта на добитък; харман.

Гяур, гяурин (тур.) – неверник, друговерец, който не изповядва исляма.

Даалия, даалии (тур.) – турци от южните части на Родопите, които в края на XVIII и началото на XIX в. се занимавали с грабежи; кърджалии.

Дам (тур.) – обор за едър добитък.

Дервиш (тур.) – мохамедански монах .

Джубе (тур.) – къса горна дреха, кафтан.

Диканя – уред за вършитба, изработен от дъски с набити отдолу остри кремъчни камъни.

Еренде (ост.) – ренде.

Жиг (ост.) – белег, направен с нажежено желязо върху кожата на добитък.

Жидко (рус.) – течно.

Жила, жили (ост.) – вена, вени.

Журфикс, jour fixe (фр.) – определен ден за прием на гости в частен дом.

Заколче, заколка (ост.) – малко коляно, съчленение; означава още клонче или пръстенче на стебло.

Запретено, запретявам (рус.) – забранено, забранявам.

Иждивявам (ост.) – изразходвам.

Извержение (арх.) – отходен продукт от обмяната на веществата, изпражнение.

Кепенк, кепенци (тур.) – дъсчени капаци на прозорец.

Кираджия (тур.) – квартирант, наемател.

Клосан, клосни (ост.) – сакат, сакати.

Конечен, конечни (рус.) – краен, крайни.

Котерия (книж.) – група от хора, обединени заради користна цел.

Краска (рус.) – цвят, боя.

Кривак – здрава тояга със закривен край.

Кросно (ост.) – обло дърво в долната част на домашен тъкачен стан, на което се навива основата на плата.

Кѫпони (диал.) – везни, теглилка с две блюда.

Кюп (тур.) – делва.

Лествица (ост.) – стълба, стълбица.

Манас (санскр.) – ум, всички ментални прояви на психичната функция в човека.

Нахохорвам се (ост.) – накокорвам се, кокоря се.

Непрерывен (рус.) – непрекъснат, непрестанен.

Непрерывен, непрерывна (рус.) – непрекъснат, непрекъсната.

Нине (ост.) – днес.

Нине (ост.) – сега.

Нищелки (ост.) – части на домашен тъкачен стан, състоящи се от дебели конци, които отварят и затварят основата при тъкане.

Нощви – дървено корито за месене на хляб.

Оглашен (ост.) – слушател; най-ниска степен в духовни школи, след която следват “вярващ” и “ученик”.

Огница (ост.) – треска, висока температура.

Основа (ост.) – успоредно опънати нишки на домашен тъкачен стан, между които се прокарва вътъкът.

Остен (ост.) – тояга с метално острие за подкарване на добитък.

Папур – блатна трева, чиито стебла се използват за уплътняване на каци и бъчви.

Паси (ост.) – магическо движение с ръце.

Пасом, пасоми (ост.) – хора под ръководството на духовно лице.

Пехливан, пехливанин (тур.) – борец, силен човек.
Подбуждение (ост.) – подбуда, подтик.
Полушарие (рус.) – полукълбо, полусфера.
Посторонен (рус.) – страничен, маловажен.
Предложение (рус.) – изречение.
Предсилка (ост.) – предпоставка, предикат.
Рандеву (фр.) – уговорена среща.
Рая (тур.) – немохамеданско население в някогашна Турция.
Самун (тур.) – кръгъл хляб.
Серева вълна (ост.) – непрана вълна, съдържаща секрети от мастните и потните жлези на овцете.
Серсем, серсемин (тур.) – глупак, малоумен.
Симпатична нервна система (ост.) – вегетативна или автономна нервна система, състояща се от симпатиков и парасимпатиков дял; най-големият нервен сплит на вегетативната нервна система е слънчевият възел, наричан още стомашен мозък.
Совалка (ост.) – подвижна продълговата дървена рамка от домашен тъкачен стан, чрез която нишка от вътъка се прокарва между нишките на основата.
Соматичен (гр.) – телесен.
Сплувам се – изгнивам, скапвам се.
Стъгда (ост.) – площад.
Схумвам се (диал.) – ставам на пръст, изгнивам.
Тегота (ост.) – тежко чувство от неприятно задължение.
Трен (фр.) – влак.
Уд (ост.) – крайник, член, отделен орган от тяло.
Хал (тур.) – състояние, положение.
Хром, хроми (ост.) – куц, куци.
Чамкория (тур.) – старото име на рилския курорт Боровец.
Чобан, чобанин (тур.) – овчар.
Щерна (диал.) – цистерна, водоем.
Юдол (ост.) – долина на страдания.
Юлар (тур.) – оглавник за водене на добитък.